

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

Gdańsk, dnia 05.11.2024 r.

Poz. 4546

Podpisany przez:

Jacek Zbigniew Karpiński

Data: 05.11.2024 13:24:50

UCHWAŁA NR VIII/114/24 RADY MIASTA GDAŃSKA

z dnia 24 października 2024 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Miasta Gdańska na lata 2024-2027

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1465), art. 87 ust. 1, 3 i 4 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2024 r. poz. 1292), uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się "Gminny Program Opieki nad Zabytkami Miasta Gdańska na lata 2024-2027", stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2. Traci moc Uchwała Nr XXXVI/911/21 Rady Miasta Gdańska z dnia 27 maja 2021 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Miasta Gdańska na lata 2020-2023 (Dz. Urz. Woj. Pom. z 2021 r. poz. 2337).

§ 3. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Pomorskiego.

Przewodnicząca Rady Miasta Gdańska

Agnieszka Owczarczak

Załącznik do uchwały Nr VIII/114/24
Rady Miasta Gdańska
z dnia 24 października 2024 r.

Gminny Program Opieki nad Zabytkami Miasta Gdańska na lata 2024-2027

Gdańsk, listopad 2023 r.

Spis treści

1. Wstęp	3
2. Podstawa prawna opracowania gminnego programu opieki nad zabytkami	4
3. Uwarunkowania prawne ochrony i opieki nad zabytkami w Polsce	5
3.1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polski	5
3.2. Ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami	5
3.3. Zadania samorządu gminnego w zakresie kultury oraz ochrony zabytków i opieki nad zabytkami	6
3.4. Inne uregulowania prawne	11
4. Uwarunkowania zewnętrzne ochrony dziedzictwa kulturowego	13
4.1. Strategiczne cele polityki państwa w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami	13
4.1.1. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030	13
4.1.2. Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030	14
4.1.3. Narodowa Strategia Rozwoju Kultury	14
4.1.4. Krajowy Program Ochrony Zabytków i Opieki nad Zabytkami	14
4.2. Relacje gminnego programu opieki nad zabytkami z dokumentami wykonanymi na poziomie województwa	15
4.2.1. Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030	15
4.2.2. Regionalny Program Strategiczny w zakresie atrakcyjności kulturalnej i turystycznej Pomorska Podróż	16
4.2.3. Plan zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego	17
4.2.4. Program Opieki nad Zabytkami Województwa Pomorskiego	19
5. Uwarunkowania wewnętrzne ochrony dziedzictwa kulturowego	21
5.1. Relacje gminnego programu opieki nad zabytkami z dokumentami wykonanymi na poziomie miasta	21
5.1.1. Gdańsk 2030 Plus Strategia Rozwoju Miasta	21
5.1.2. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Gdańska	22
5.1.3. Gminny Program Rewitalizacji	26
5.1.4. Wieloletnia Prognoza Finansowa Miasta Gdańska na lata 2023-2050	27
5.1.5. Miejskowe Plany Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Gdańska	27
5.2. Charakterystyka zasobów i analiza stanu dziedzictwa i krajobrazu kulturowego	27
5.2.1. Zarys historii Gdańska	27
5.2.2. Krajobraz kulturowy	44
5.2.3. Zabytki nieruchome	51
5.2.4. Zabytki ruchome	73
5.2.5. Zabytki archeologiczne	73
5.2.6. Zabytki w zbiorach muzealnych i innych	86
5.2.7. Dziedzictwo niematerialne	91
5.3. Zabytki objęte prawnymi formami ochrony	93

5.3.1.	Wykaz zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków	93
5.3.2.	Wykaz zabytków ruchomych wpisanych do rejestru zabytków	94
5.3.3.	Wykaz stanowisk archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków	94
5.3.4.	Pomniki historii	94
5.3.5.	Parki kulturowe.....	94
5.3.6.	UNESCO	94
5.3.7.	Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego	95
5.4.	Zabytki w Gminnej Ewidencji Zabytków.....	98
5.5.	Stanowiska archeologiczne w wojewódzkiej ewidencji zabytków	99
5.6.	Zabytki o najwyższym znaczeniu dla miasta.....	99
6.	Ocena stanu dziedzictwa kulturowego miasta. Analiza szans i zagrożeń	106
7.	Założenia programowe	108
8.	Instrumentarium realizacji programu opieki nad zabytkami	111
8.1.	Instrumenty prawne	111
8.2.	Instrumenty koordynacji.....	111
8.3.	Instrumenty finansowe	111
8.4.	Instrumenty społeczne	111
8.5.	Instrumenty kontrolne.....	111
9.	Zasady oceny realizacji programu opieki nad zabytkami.....	111
10.	Źródła finansowania programu opieki nad zabytkami	112
10.1.	Finansowanie programu opieki nad zabytkami z budżetu Miasta oraz źródeł zewnętrznych	112
10.2.	Przykładowe możliwości wsparcia finansowego w opiece nad zabytkami.....	112
11.	Realizacja i finansowanie przez Miasto zadań z zakresu ochrony zabytków.....	115
Aneks Nr 1.	Wykaz zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków.....	123
Aneks Nr 2.	Wykaz zabytków ruchomych wpisanych do rejestru zabytków i ujętych w wojewódzkiej ewidencji zabytków.....	154
Aneks Nr 3.	Wykaz stanowisk archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków	155
Aneks Nr 4.	Wykaz zabytków nieruchomych włączonych do gminnej ewidencji zabytków	157
Aneks Nr 5.	Stanowiska archeologiczne w wojewódzkiej ewidencji zabytków archeologicznych.....	273

1. Wstęp

Gminny Program Opieki nad Zabytkami Miasta Gdańska na lata 2024-2027 jest dokumentem służącym podejmowaniu planowanych działań dotyczących inicjowania, wspierania oraz koordynowania prac z dziedziny ochrony zabytków i krajobrazu kulturowego oraz upowszechniania i promowania dziedzictwa kulturowego przez samorząd terytorialny. Obowiązek jego opracowania wynika z ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

Głównym celem tego opracowania jest dążenie do znaczącej poprawy stanu zasobów dziedzictwa kulturowego położonego na obszarze gminy, w szczególności w zakresie stanu zachowania i utrzymania obiektów zabytkowych oraz zachowania krajobrazu kulturowego.

Obecny Program jest trzecim z kolei zaktualizowanym dokumentem tego typu. Pierwszy obejmował lata 2016–2019, drugi - lata 2020-2023.

Dotychczas Miasto Gdańsk realizowało zapisy wyżej wymienionych dokumentów poprzez szereg działań mających na celu zachowanie materialnego i niematerialnego dziedzictwa kulturowego ze swojego obszaru m.in. udzielając dotacji celowych na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków. W minionych latach z budżetu Gminy Miasta Gdańska Rada Miasta przyznała środki na wsparcie posiadaczy obiektów zabytkowych w opiece nad zabytkami w wysokości blisko dwudziestu trzech i pół miliona złotych. Zadania mające na celu zachowanie oraz promocję materialnego i niematerialnego dziedzictwa kulturowego realizuje głównie Muzeum Gdańska, które w oparciu o swoje cele statutowe prowadzi działalność wystawienniczą, popularyzatorską oraz naukową. Równie ważne działania dla propagowania wiedzy o historii Gdańska podejmuje Europejskie Centrum Solidarności oraz Hevelianum. ECS udostępnia najistotniejsze, ale zarazem największe zbiory dokumentujące narodziny i funkcjonowanie społecznego ruchu „Solidarność”. Hevelianum organizuje wystawy, warsztaty, spacer historyczny, pokazy grup rekonstrukcyjnych oraz propaguje historię. W zadania te wpisują się także uchwalane przez Radę Miasta miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego dla obszarów i obiektów zabytkowych, które są skutecznym narzędziem ochrony zabytków.

Gminny Program Opieki nad Zabytkami Miasta Gdańska na lata 2024-2027 kontynuuje cel strategiczny przyjęty w poprzednich programach opieki nad zabytkami, a którym jest zachowanie dziedzictwa kulturowego Gdańska służące budowaniu tożsamości mieszkańców, prestiżu miasta oraz promocji turystycznej. Realizacja tego celu będzie się odbywała poprzez wskazane w dokumencie kierunki działań w ramach trzech zdefiniowanych priorytetów.

Niniejszy program opracowany został na cztery lata i będzie cyklicznie aktualizowany. Dwa lata od ogłoszenia w dzienniku urzędowym województwa pomorskiego Prezydent sporządzi sprawozdanie z jego wykonania, które przedstawi Radzie Miasta. Prowadzony w trakcie realizacji programu monitoring umożliwi uwzględnianie nowych uwarunkowań prawnych, społecznych i gospodarczych oraz sprecyzowanie lub modyfikację założonych celów.

Wskazane w obecnym dokumencie kierunki działań odpowiadają aktualnym ustawowym regulacjom z dziedziny ochrony zabytków w Polsce.

Ilekoć w tekście jest mowa o *Gminnym Programie Opieki*, oznacza to *Gminny Program Opieki nad Zabytkami Miasta Gdańska na lata 2024-2027*.

2. Podstawa prawna opracowania gminnego programu opieki nad zabytkami

Podstawą prawną niniejszego opracowania jest art. 87 ust. 1 ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami¹.

Gminny Program Opieki Nad Zabytkami Miasta Gdańska na lata 2024-2027 ma na celu:

1. uwzględnianie uwarunkowań ochrony zabytków, w tym krajobrazu kulturowego i dziedzictwa archeologicznego, łącznie z uwarunkowaniami ochrony przyrody i równowagi ekologicznej;
2. zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania;
3. wyeksponowanie poszczególnych zabytków oraz walorów krajobrazu kulturowego;
4. podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych oraz wspieranie inicjatyw sprzyjających wzrostowi środków finansowych na opiekę nad zabytkami;
5. określenie warunków współpracy z właścicielami zabytków, eliminujących sytuacje konfliktowe związane z wykorzystaniem tych zabytków;
6. podejmowanie przedsięwzięć umożliwiających tworzenie miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami.

Zgodnie z art. 21 cytowanej powyżej ustawy podstawą do sporządzania programów opieki nad zabytkami przez gminy jest gminna ewidencja zabytków.

¹ tj. Dz. U. 2022 r. poz. 840 ze zm.;

3. Uwarunkowania prawne ochrony i opieki nad zabytkami w Polsce

3.1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polski

Na obowiązek ochrony zabytków wskazuje Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.² W myśl art. 5 Konstytucji „Rzeczpospolita Polska (...) strzeże dziedzictwa narodowego (...)”. Natomiast art. 6 mówi o tym, że „Rzeczpospolita Polska stwarza warunki upowszechniania i równego dostępu do dóbr kultury, będącej źródłem tożsamości narodu polskiego, jego trwania i rozwoju”. Art. 73 zapewnia wolność korzystania z dóbr kultury. Art. 82 Konstytucji wskazuje, iż obowiązkiem Obywatela Polskiego jest m.in. troska o dobro wspólne.

3.2. Ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami

Ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami w art. 3 definiuje pojęcie zabytku, jako „nieruchomość lub rzecz ruchomą, ich części lub zespoły, będące dziełem człowieka lub związane z jego działalnością i stanowiące świadectwo minionej epoki bądź zdarzenia, których zachowanie leży w interesie społecznym ze względu na posiadaną wartość historyczną, artystyczną lub naukową”.

Ochrona i opieka nad zabytkami zdefiniowana została w następujących artykułach:

- art. 4: Ochrona zabytków polega, w szczególności, na podejmowaniu przez organy administracji publicznej działań mających na celu:

1. zapewnienie warunków prawnych, organizacyjnych i finansowych umożliwiających trwałe zachowanie zabytków oraz ich zagospodarowanie i utrzymanie;
2. zapobieganie zagrożeniom mogącym spowodować uszczerbek dla wartości zabytków;
3. udaremnianie niszczenia i niewłaściwego korzystania z zabytków;
4. przeciwdziałanie kradzieży, zaginięciu lub nielegalnemu wywozowi zabytków za granicę;
5. kontrolę stanu zachowania i przeznaczenia zabytków;
6. uwzględnianie zadań ochronnych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz przy kształtowaniu środowiska.

- art. 5: Opieka nad zabytkiem sprawowana przez jego właściciela lub posiadacza polega, w szczególności, na zapewnieniu warunków:

1. naukowego badania i dokumentowania zabytku;
2. prowadzenia prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy zabytku;
3. zabezpieczenia i utrzymania zabytku oraz jego otoczenia w jak najlepszym stanie;
4. korzystania z zabytku w sposób zapewniający trwałe zachowanie jego wartości;
5. popularyzowania i upowszechniania wiedzy o zabytku oraz jego znaczeniu dla historii i kultury.

Zgodnie z art. 6 wyżej cytowanej ustawy ochronie i opiece podlegają, bez względu na stan zachowania:

1. zabytki nieruchome będące, w szczególności:
 - a. krajobrazami kulturowymi,
 - b. układami urbanistycznymi, ruralistycznymi i zespołami budowlanymi,
 - c. dziełami architektury i budownictwa,
 - d. dziełami budownictwa obronnego,
 - e. obiektami techniki, a zwłaszcza kopalniami, hutami, elektrowniami i innymi zakładami przemysłowymi,
 - f. cmentarzami,
 - g. parkami, ogrodami i innymi formami zaprojektowanej zieleni,
 - h. miejscami upamiętniającymi wydarzenia historyczne bądź działalność wybitnych osobistości lub instytucji;
2. zabytki ruchome będące, w szczególności:

² Dz. U. z 1997 r. Nr 78, poz. 483 ze zm.;

- a. dziełami sztuk plastycznych, rzemiosła artystycznego i sztuki użytkowej,
 - b. kolekcjami stanowiącymi zbiory przedmiotów zgromadzonych i uporządkowanych według koncepcji osób, które tworzyły te kolekcje,
 - c. numizmatami oraz pamiątkami historycznymi, a zwłaszcza militariami, sztandarami, pieczęciami, odznakami, medalami i orderami,
 - d. wytworami techniki, a zwłaszcza urządzeniami, środkami transportu oraz maszynami i narzędziami świadczącymi o kulturze materialnej, charakterystycznymi dla dawnych i nowych form gospodarki, dokumentującymi poziom nauki i rozwoju cywilizacyjnego,
 - e. materiałami bibliotecznymi,
 - f. instrumentami muzycznymi,
 - g. wytworami sztuki ludowej i rękodzieła oraz innymi obiektami etnograficznymi,
 - h. przedmiotami upamiętniającymi wydarzenia historyczne bądź działalność wybitnych osobistości lub instytucji;
3. zabytki archeologiczne będące, w szczególności:
- a. pozostałościami terenowymi pradziejowego i historycznego osadnictwa,
 - b. cmentarzyskami,
 - c. kurhanami,
 - d. reliktnymi działalnościami gospodarczej, religijnej i artystycznej.

Ochronie mogą podlegać także nazwy geograficzne, historyczne lub tradycyjne nazwy obiektu budowlanego, placu, ulicy lub jednostki osadniczej.

Zgodnie z art. 7 formami ochrony zabytków są:

1. wpis do rejestru zabytków;
2. wpis na Listę Skarbów Dziedzictwa;
3. uznanie za pomnik historii;
4. utworzenie parku kulturowego;
5. ustalenia ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego albo w decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, decyzji o warunkach zabudowy, decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej, decyzji o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej lub decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego.

Art. 89 określa organy ochrony zabytków:

1. minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, w imieniu którego zadania i kompetencje, w tym zakresie, wykonuje Generalny Konserwator Zabytków;
2. wojewoda, w imieniu którego zadania i kompetencje, w tym zakresie, wykonuje wojewódzki konserwator zabytków.

Na podstawie art. 96 ust. 2 wojewoda, na wniosek wojewódzkiego konserwatora zabytków, może powierzyć, w drodze porozumienia, prowadzenie niektórych spraw z zakresu swojej właściwości, w tym wydawanie decyzji administracyjnych, gminom, powiatom, związkom gmin, związkom powiatów, związkom powiatowo-gminnym albo związkom metropolitalnym, położonym na terenie województwa.

3.3. Zadania samorządu gminnego w zakresie kultury oraz ochrony zabytków i opieki nad zabytkami

Zadania gminy z zakresu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami wpisane są w ustawę z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym³. W art. 7 ust. 1 pkt 9 wskazano, że: „zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty należy do zadań własnych gminy. W szczególności zadania własne obejmują sprawy: (...) kultury, w tym bibliotek gminnych i innych instytucji kultury oraz ochrony zabytków i opieki nad zabytkami”. Natomiast zgodnie z art. 7 ust. 1 pkt 15 cytowanej ustawy zadaniem własnym jednostki samorządu terytorialnego jest utrzymanie gminnych obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz obiektów administracyjnych. Co wskazuje, w przypadku zabytków, do których tytuł prawny gmina posiada, na konieczność prowadzenia w zależności od potrzeb prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy tych obiektach.

³ t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 40 ze zm.;

Zgodnie z art. 1 ust. 4 ustawy z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej⁴, organy jednostek samorządu terytorialnego sprawują mecenat nad działalnością kulturalną polegający na wspieraniu i promocji twórczości, edukacji i oświaty kulturalnej, działań i inicjatyw kulturalnych, a także opieki nad zabytkami i ochrony dziedzictwa narodowego oraz wspierają finansowo realizację planowanych na dany rok zadań związanych z polityką kulturalną państwa, prowadzonych przez instytucje kultury i inne podmioty nienależące do sektora finansów publicznych.

Jednostki samorządu terytorialnego mogą tworzyć muzea na podstawie zapisów ustawy z dnia 21 listopada 1996 r. o muzeach⁵. Ustawa ta określa następujące cele, które powinny być realizowane przez muzea:

- gromadzenie zabytków w statutowo określonym zakresie;
- katalogowanie i naukowe opracowywanie zgromadzonych zbiorów;
- przechowywanie gromadzonych zabytków, w warunkach zapewniających im właściwy stan zachowania i bezpieczeństwo, oraz magazynowanie ich w sposób dostępny do celów naukowych;
- zabezpieczanie i konserwację zbiorów oraz, w miarę możliwości, zabezpieczanie zabytków archeologicznych nieruchomych oraz innych nieruchomych obiektów kultury materialnej i przyrody;
- urządzanie wystaw stałych i czasowych;
- organizowanie badań i ekspedycji naukowych, w tym archeologicznych;
- prowadzenie działalności edukacyjnej;
- popieranie i prowadzenie działalności artystycznej i upowszechniającej kulturę;
- udostępnianie zbiorów do celów edukacyjnych i naukowych;
- zapewnianie właściwych warunków zwiedzania oraz korzystania ze zbiorów i zgromadzonych informacji;
- prowadzenie działalności wydawniczej.

Na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół⁶ gmina jest zobowiązana do stosowania w szkołach podstawy programowej określonej w ww. rozporządzeniu. Program nauczania obejmuje m.in. naukę o wybranych dziełach architektury i sztuk plastycznych należących do polskiego i europejskiego dziedzictwa kultury; naukę o sposobie otaczania opieką elementów dziedzictwa kulturowego, zapewnienie uczniom kontaktu z wybranymi dziełami sztuki, zabytkami i z tradycją w środowisku rodzinnym, szkolnym i lokalnym; tworzenie warunków do uczestnictwa uczniów w życiu kulturalnym tych środowisk, zaznajamianie z placówkami kultury działającymi na ich rzecz, uświadamianie uczniów o własnym dziedzictwie narodowym lub etnicznym itp.

Na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 lutego 2012 r. w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych⁷ gmina ma obowiązek stosowania określonego w ww. rozporządzeniu minimalnego wymiaru godzin obowiązkowych zajęć edukacyjnych obejmujących m.in. historię sztuki.

Na podstawie art. 19 ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach⁸ gmina organizuje i prowadzi co najmniej jedną gminną bibliotekę publiczną, wraz z odpowiednią liczbą filii i oddziałów oraz punktów bibliotecznych. Biblioteki i ich zbiory stanowią dobro narodowe oraz służą zachowaniu dziedzictwa narodowego. Biblioteki organizują i zapewniają dostęp do zasobów dorobku nauki i kultury polskiej oraz światowej.

Ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami nakłada na gminy obowiązek sporządzenia gminnego programu opieki nad zabytkami (art. 87). Program opieki przyjmuje rada gminy po uzyskaniu opinii właściwego miejscowo wojewódzkiego konserwatora zabytków. Następnie dokument ten jest ogłaszany w wojewódzkim dzienniku urzędowym. Z realizacji programu prezydent sporządza co 2 lata sprawozdanie, które przedstawia radzie gminy. Po czterech latach program powinien zostać zaktualizowany.

Na podstawie cytowanej wyżej ustawy organ stanowiący gminy może udzielić dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru lub znajdującym się w gminnej ewidencji zabytków, na zasadach określonych w podjętej przez ten organ uchwale (art. 81).

⁴ t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 194 ze zm.;

⁵ t.j. Dz. U. z 2022 r., poz. 385;

⁶ Dz. U. z 2012 r., poz. 977 ze zm.;

⁷ Dz. U. z 2012 r., poz. 204;

⁸ t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 2393;

Z zapisów ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym⁹ wynika dla gminy obowiązek uwzględniania wymagań ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej w sporządzanych przez gminę: studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, decyzjach o ustaleniu lokalizacji celu publicznego oraz decyzjach o warunkach zabudowy (art. 1 ust. 2 pkt 4). W myśl tej ustawy, w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym uwzględnia się zgodnie z zapisem art. 2 m.in.:

- wymagania ładu przestrzennego, w tym urbanistyki i architektury;
- walory architektoniczne i krajobrazowe;
- wymagania ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej.

W studium uwzględnia się uwarunkowania wynikające w szczególności ze stanu środowiska, w tym (...) krajobrazu kulturowego, stanu dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej, a także określa się w szczególności obszary oraz zasady ochrony (...) krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego (...), obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej (art. 10).

Natomiast w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego obowiązkowo określa się m.in.: zasady ochrony i kształtowania ładu przestrzennego; zasady ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu; zasady kształtowania krajobrazu; zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków, w tym krajobrazów kulturowych, oraz dóbr kultury współczesnej (art. 15 ust. 2).

W decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego oraz w decyzji o warunkach zabudowy określa się warunki i szczegółowe zasady zagospodarowania terenu oraz jego zabudowy w zakresie m.in.: warunków i wymagań ochrony i kształtowania ładu przestrzennego, ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej (art. 54 ust. 2 lit. b i art. 64 ust. 1).

Ponadto gmina realizuje zadania związane z ochroną i opieką nad zabytkami poprzez wypełnianie zapisów ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane¹⁰:

1. zgodnie z art. 62 właściciel lub zarządca prowadzi kontrolę obiektów budowlanych:
 - a. okresową, co najmniej raz w roku, polegającą na sprawdzeniu stanu technicznego;
 - b. elementów budynku, budowli i instalacji narażonych na szkodliwe wpływy atmosferyczne i niszczące działania czynników występujących podczas użytkowania obiektu,
 - c. instalacji i urządzeń służących ochronie środowiska,
 - d. instalacji gazowych oraz przewodów kominowych (dymowych, spalinowych i wentylacyjnych);
 - e. okresową, co najmniej raz na 5 lat, polegającą na sprawdzeniu stanu technicznego i przydatności do użytkowania obiektu budowlanego, estetyki obiektu budowlanego oraz jego otoczenia; wraz z badaniem instalacji elektrycznej i piorunochronnej w zakresie stanu sprawności połączeń, osprzętu, zabezpieczeń i środków ochrony od porażeń, oporności izolacji przewodów oraz uziemień instalacji i aparatów;
 - f. okresową w zakresie, jaki wymieniony został powyżej co najmniej dwa razy w roku, w terminach do 31 maja oraz do 30 listopada, w przypadku budynków o powierzchni zabudowy przekraczającej 2000 m² oraz innych obiektów budowlanych o powierzchni dachu przekraczającej 1000 m²;
 - g. bezpiecznego użytkowania obiektu każdorazowo w przypadku wystąpienia czynników zewnętrznych oddziałujących na obiekt, związanych z działaniem człowieka lub sił natury,
 - h. w przypadku zgłoszenia przez osoby zamieszkujące lokal mieszkalny znajdujący się w obiekcie budowlanym o dokonaniu nieuzasadnionych względami technicznymi lub użytkowymi ingerencji lub naruszeń, powodujących, że nie są spełnione odpowiednie warunki tj. zaopatrzenie w wodę i energię elektryczną oraz, odpowiednio do potrzeb, w energię cieplną i paliwa, przy założeniu efektywnego wykorzystania tych czynników, usuwania ścieków, wody opadowej i odpadów).
2. zgodnie z art. 35 organ administracji architektoniczno-budowlanej przed wydaniem decyzji o pozwoleniu na budowę lub odrębnej decyzji o zatwierdzeniu projektu zagospodarowania działki lub terenu oraz projektu architektoniczno-budowlanego sprawdza zgodność tych dokumentów z przepisami prawa oraz ustaleniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego i innymi aktami prawa miejscowego.

⁹ t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 977 ze zm.;

¹⁰ t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 682 ze zm.;

3.3.1. Realizacja zadań w zakresie kultury oraz ochrony zabytków i opieki nad zabytkami przez Gminę Miasta Gdańska

W Gdańsku w realizację zadań związanych z kulturą oraz ochroną zabytków i opieką nad zabytkami, wynikających z zapisów ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej oraz ustawy o muzeach włączają się instytucje miejskie tj. instytucje kultury, muzea, biblioteki, domy kultury, teatry, ogniska artystyczne, galerie sztuki oraz ośrodki badań i dokumentacji w różnych dziedzinach kultury.

Najbardziej reprezentatywnymi instytucjami w tym zakresie są:

1. Muzeum Gdańska (organizuje wystawy stałe, wystawy czasowe, konferencje, sympozja, zajmuje się działalnością edukacyjną i popularyzatorką, ponadto prowadzi własne badania¹¹),
2. Europejskie Centrum Solidarności (organizuje wystawę stałą poświęconą historii „Solidarności” i ruchów opozycyjnych, wystawy czasowe, zajęcia edukacyjne dla dorosłych i dzieci oraz konferencje, prowadzi własną działalność badawczą¹²),
3. Hevelianum (organizuje wystawy tradycyjne oraz interaktywne, spacer historyczny, pokazy grup rekonstrukcyjnych, warsztaty, mobilne planetarium, propaguje historię¹³),
4. Miejski Teatr Miniatura (prowadzi działalność kulturalno-widowiskową, edukacyjną, promocyjną Miasta Gdańska¹⁴),
5. Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im. Josepha Conrada-Korzeniowskiego w Gdańsku (prowadzi działania służące zachowaniu dziedzictwa narodowego, ze szczególnym uwzględnieniem dorobku województwa pomorskiego, zaspokaja i rozwija potrzeby czytelnicze, edukacyjne, informacyjne i kulturalne mieszkańców województwa pomorskiego¹⁵),
6. Capella Gedanensis (przyczynia się do propagowania niematerialnego dziedzictwa Gdańska poprzez opracowywanie dzieł muzyki gdańskiej, prowadzenie działalności koncertowej i nagraniowej¹⁶),
7. Polski Chór Kameralny Schola Cantorum Gedanensis (przyczynia się do propagowania niematerialnego dziedzictwa Gdańska poprzez opracowywanie dzieł muzyki gdańskiej, prowadzenie działalności koncertowej i nagraniowej, chór dokonał pierwszego nagrania 55 zachowanych motetów gdańskiego kompozytora Andrzeja Hakenbergera żyjącego w XVI w.¹⁷),
8. Gdański Archipelag Kultury (sieć 8 miejskich domów kultury oraz 2 zespołów twórczych, działających w 7 dzielnicach Gdańska, pozwalających m.in. na rozwijanie zainteresowania, nabywanie kompetencji kulturowych¹⁸),
9. Instytut Kultury Miejskiej (organizuje festiwale sztuki w przestrzeni publicznej i literackie, akcje miejskie i spacer z przewodnikami, prowadzi badania w Obserwatorium Kultury, wydaje książki, skupia się na kulturze otwartej, związanej z Gdańskiem i jego dzielnicami¹⁹),
10. Centrum Sztuki Współczesnej „Łaźnia” (prezentuje i upowszechnia uniwersalne wartości sztuki współczesnej, będącej częścią światowego dziedzictwa kultury, organizuje wystawy, performanse, interwencje w przestrzeni publicznej, warsztaty, konferencje naukowe, wykłady, koncerty i pokazy filmowe, prowadzi działalność wydawniczą, wymiany międzynarodowe, rezydencje artystyczne i nowatorskie programy edukacyjne²⁰),

¹¹ Statut Muzeum Gdańska, <https://bip.muzeumgdansk.pl/status-prawny/statut-muzeum/> [strona Muzeum Gdańska, dostęp: 14.05.2023 r.];

¹² https://bip.ecs.gda.pl/uploads/files/library/File/BiP/akty_zalozycielskie/statut_ECS.pdf [strona Europejskiego Centrum Solidarności, dostęp: 14.05.2023 r.];

¹³ <https://bip.hevelianum.pl/artykuly/107/statut-hevelianum> [strona Hevelianum, dostęp: 14.05.2023 r.];

¹⁴ <https://teatrminiatura.pl/pl/bip/statut/> [strona Miejskiego Teatru Miniatura, dostęp: 14.05.2023 r.];

¹⁵ <https://wbpg.org.pl/o-nas/statut/> [strona Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Josepha Conrada-Korzeniowskiego w Gdańsku, dostęp: 14.05.2023 r.];

¹⁶ <https://cappellagedanensis.pl/> [strona Capella Gedanensis, dostęp: 14.05.2023 r.];

¹⁷ <https://www.polskichorkameralny.pl/pl/o-nas/historia> [strona Polskiego Chóru Kameralnego Schola Cantorum Gedanensis, dostęp: 14.05.2023 r.];

¹⁸ <https://gak.gda.pl/kim-jestesmy/> [strona Gdańskiego Archipelagu Kultury, dostęp: 14.05.2023 r.];

¹⁹ <https://ikm.gda.pl/idea/> [strona Instytutu Kultury Miejskiej, dostęp: 14.05.2023 r.];

²⁰ <https://www.laznia.pl/instytucja/> [strona Centrum Sztuki Współczesnej „Łaźnia”, dostęp: 14.05.2023 r.];

11. Gdańska Galeria Miejska (koncentruje się na wystawach młodych twórców oraz pokazach indywidualnych uznanych artystów, prezentuje najważniejsze międzynarodowe trendy wystawiennicze w ramach wystaw zbiorowych i indywidualnych, prezentuje prace Guntera Grassa²¹),
12. Gdański Teatr Szekspirowski (inspirując się twórczością Williama Szekspira współpracuje ze środowiskiem artystycznym, naukowym i społecznym ruchem artystycznym i kulturalnym, organizuje koncerty, wystawy, konferencje, a także uczestniczy we współpracy i wymianie artystycznej krajowej i zagranicznej²²).

Ustawowy obowiązek edukacji szkolnej gdańskie placówki oświatowe wypełniają prowadząc naukę o wybranych dziełach architektury i sztuk plastycznych należących do polskiego i europejskiego dziedzictwa kultury, o sposobie otaczania opieką elementów dziedzictwa kulturowego, zapewniając uczniom kontakt z wybranymi dziełami sztuki, zabytkami i z tradycją w środowisku rodzinnym, szkolnym i lokalnym, tworząc warunki do uczestnictwa uczniów w życiu kulturalnym tych środowisk, zaznajamiając z placówkami kultury działającymi na ich rzecz, uświadamiając uczniów o własnym dziedzictwie narodowym lub etnicznym.

Obowiązki wynikające z przepisów ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami Miasto Gdańsk realizuje poprzez:

1. sporządzanie gminnego programu opieki nad zabytkami, czego przykładem jest niniejszy dokument;
2. udzielanie dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru na podstawie Uchwały Rady Miasta Gdańska Nr XIV/193/11 z dnia 30 czerwca 2011 r. w sprawie przyjęcia zasad i trybu udzielania dotacji celowej na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytku (zmienionej Uchwałą Nr XLVI/1015/13 Rady Miasta Gdańska z dnia 28 listopada 2013 r.);
3. sprawowanie opieki nad zabytkami stanowiącymi własność Gminy poprzez jednostki działające w jej imieniu.

W zakresie Prawa Budowlanego Miasto Gdańsk wypełnia zadania nałożone przez ww. przepisy poprzez:

1. prowadzenie (art. 62 Prawa Budowlanego) przez Wydział Infrastruktury Urzędu Miejskiego w Gdańsku oraz jednostki organizacyjne Miasta Gdańska, w zasobach których znajdują się obiekty zabytkowe systematycznych kontroli okresowych stanu utrzymania i sposobu użytkowania (co 1 lub 5 lat) oraz prac remontowo-konserwatorskich i bieżącej konserwacji obiektów zabytkowych znajdujących się w zasobach komunalnych Miasta Gdańska, a także zabezpieczanie obiektów zabytkowych będących własnością Miasta przed pożarem, zniszczeniem i kradzieżą (montaż instalacji przeciwpożarowej i alarmowej, zabezpieczeń przeciw włamaniom, znakowanie i ewidencjonowanie zabytków ruchomych, konserwacja urządzeń ppoż., alarmowych itp.) oraz naprawa i konserwacja ww. instalacji;
2. konsekwentne egzekwowanie (art. 35 Prawa budowlanego) przez Wydział Urbanistyki i Architektury Urzędu Miejskiego w Gdańsku zapisów dotyczących działalności inwestycyjnej na obszarach objętych ochroną konserwatorską wskazanych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, a w przypadku braku miejscowego planu w decyzjach o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, decyzji o warunkach zabudowy (głównie w zakresie wysokości zabudowy, jej charakteru i skali), a także innych aktach prawa miejscowego np. w „Uchwale krajobrazowej”²³, określającej zasady i warunki sytuowania obiektów małej architektury, tablic reklamowych i urządzeń reklamowych oraz ogrodzeń, ich gabaryty, standardy jakościowe oraz rodzaje materiałów budowlanych, z jakich mogą być wykonane, obowiązujące na całym obszarze Miasta, z wyłączeniem terenów zamkniętych;
3. wydawanie przez Wydział Urbanistyki i Architektury Urzędu Miejskiego w Gdańsku decyzji o pozwoleniu na budowę przy obiekcie budowlanym wpisanym do rejestru zabytków lub na obszarze wpisanym do rejestru zabytków z uwzględnieniem decyzji Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Gdańsku (art. 39 ust 1 Prawa budowlanego),
4. uzgadnianie przez Wydział Urbanistyki i Architektury Urzędu Miejskiego w Gdańsku pozwolenia na budowę lub rozbiórkę obiektów budowlanych oraz obszarów niewpisanych do rejestru zabytków, a ujętych

²¹ <https://ggm.gda.pl/pl/gdanska-galeria-miejska-1/>, <https://ggm.gda.pl/pl/gdanska-galeria-miejska-2/>, <https://ggm.gda.pl/pl/gdanska-galeria-guntera-grassa/> [strona Gdańskie] Galerii Miejskiej, dostęp: 14.05.2023 r.];

²² <https://teatrszekspirowski.pl/o-teatrze/> [strona Teatru Szekspirowskiego, dostęp: 14.05.2023 r.];

²³ Uchwała nr XLVIII/1465/18 Rady Miasta Gdańska z dnia 22 lutego 2021 r. w sprawie ustalenia zasad i warunków sytuowania obiektów małej architektury, tablic reklamowych i urządzeń reklamowych oraz ogrodzeń, ich gabarytów, standardów jakościowych oraz rodzajów materiałów budowlanych, z jakich mogą być wykonane, na terenie Miasta Gdańska;

w gminnej ewidencji zabytków z Pomorskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków w Gdańsku (art. 39 ust 3 Prawa budowlanego).

3.4. Inne uregulowania prawne

Obowiązek ochrony zabytków uwzględniony został również w przytoczonych poniżej aktach prawnych:

- ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska²⁴,
- ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody²⁵,
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie²⁶,
- ustawa z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych²⁷,
- ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami²⁸,
- ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych²⁹,
- ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach³⁰,
- ustawa z dnia 14 lipca 1983 r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach³¹,
- rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 25 sierpnia 2004 r. w sprawie organizacji i sposobu ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych³²,
- rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 2 sierpnia 2018 r. w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, prac restauratorskich i badań konserwatorskich przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków albo na Listę Skarbów Dziedzictwa oraz robót budowlanych, badań architektonicznych i innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków, a także badań archeologicznych i poszukiwań zabytków³³,
- rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 16 sierpnia 2017 r. w sprawie dotacji celowej na prace konserwatorskie lub restauratorskie przy zabytku wpisanym na Listę Skarbów Dziedzictwa oraz prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków³⁴,
- rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 26 maja 2011 r. w sprawie prowadzenia rejestru zabytków, krajowej, wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków oraz krajowego wykazu zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem³⁵.

Niezależnie od uregulowań prawnych Polska zobowiązała się do stosowania następujących dokumentów doktrynalnych związanych z ochroną i opieką nad zabytkami:

- Karta Ateńska, Ateny 1931,
- Konwencja o ochronie dóbr kulturalnych w razie konfliktu zbrojnego, Haga 1954,
- Karta Wenecka, Wenecja 1964,
- Konwencja w sprawie ochrony światowego dziedzictwa kulturalnego i naturalnego, Paryż 1972,
- Deklaracja Amsterdamska, Amsterdam 1975,
- Zalecenia dotyczące ochrony zespołów zabytkowych i tradycyjnych i ich roli w życiu współczesnym (Rekomendacja Warszawska), Warszawa/Nairobi 1976,
- Karta z Burra – Karta Icomos Australia w sprawie miejsc o znaczeniu kulturowym, Burra 1979,
- Karta Florencka – Międzynarodowa Karta Ogrodów IFLA – ICOMOS, Florencja 1981,
- Konwencja o ochronie dziedzictwa architektonicznego Europy, Granada 1985,
- Karta Waszyngtońska – Międzynarodowa karta ochrony miast historycznych ICOMOS, Toledo/Waszyngton 1987,

²⁴ t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 2556 ze zm.;

²⁵ t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1336 ze zm.;

²⁶ t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 571;

²⁷ t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 887 ze zm.;

²⁸ t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 344 ze zm.;

²⁹ t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 2409 ze zm.;

³⁰ t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1356 ze zm.;

³¹ t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 164 ze zm.;

³² Dz. U. z 2004 r., Nr 212 poz. 2153;

³³ t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 81;

³⁴ t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 2425;

³⁵ t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 56;

- Karta Lozańska – Karta ochrony i zarządzania dziedzictwem archeologicznym ICAHM –ICOMOS, Sztokholm1989/Lozanna 1990
- Dokument sympozjum na temat dziedzictwa kulturalnego państw uczestniczących w KBWE, Kraków 1991,
- Europejska konwencja o ochronie dziedzictwa archeologicznego, La Valetta 1992,
- Dokument z Nara o autentyzmie, Nara 1994,
- Karta ochrony dziedzictwa architektury wernakularnej, Meksyk 1999,
- Międzynarodowa Karta Turystyki Kulturowej, Meksyk 1999,
- Zasady ochrony historycznych budynków drewnianych, Meksyk 1999,
- Europejska Konwencja Krajobrazowa, Florencja 2000,
- Karta Krakowska – Pryncypia konserwacji i restauracji dziedzictwa architektoniczno-urbanistycznego, Kraków 2000,
- Powszechna deklaracja UNESCO o różnorodności kulturowej, Paryż 2001,
- Konwencja o ochronie niematerialnego dziedzictwa kulturowego, Paryż 2003,
- Zasady analizy, konserwacji i strukturalnej restauracji dziedzictwa architektonicznego, Victoria Falls 2003,
- Deklaracja z Xi'an w sprawie konserwacji otoczenia budowli, miejsc i obszarów stanowiących dziedzictwo, Xi'an 2005,
- Ramowa konwencja Rady Europy dotycząca wartości dziedzictwa kulturowego dla społeczeństwa, Faro 2005,
- Karta ICOMOS ochrony szlaków kulturowych, Quebec 2008,
- Deklaracja w sprawie zachowania *genius loci* (ducha miejsca), Quebec 2008,
- Zalecenia UNESCO w sprawie historycznego krajobrazu miejskiego, Paryż 2011,
- Wspólne wytyczne ICOMOS-TICCIH w zakresie konserwacji obiektów, konstrukcji, obszarów i krajobrazów dziedzictwa przemysłowego (Zasady Dublińskie), Paryż 2011,
- Dokument z La Valetty w sprawie ochrony i zagospodarowania miast historycznych i dzielnic zabytkowych, Paryż 2011.

4. Uwarunkowania zewnętrzne ochrony dziedzictwa kulturowego

4.1. Strategiczne cele polityki państwa w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami

4.1.1. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 [KSRR 2030] przyjęta została uchwałą Rady Ministrów z dnia 17 września 2019 roku³⁶.

KSRR 2030 to podstawowy dokument strategiczny polityki regionalnej państwa w perspektywie do 2030 roku. Politykę regionalną należy tu rozumieć jako skoordynowane działania wszystkich podmiotów (w tym rządu, samorządów terytorialnych wszystkich szczebli i partnerów społeczno-gospodarczych) na rzecz rozwoju poszczególnych województw (w dokumencie określanych jako regiony)³⁷. KSRR 2030 identyfikuje cele polityki regionalnej i działania, jakie dla ich osiągnięcia powinien podjąć rząd, samorząd terytorialny oraz pozostałe podmioty uczestniczące w realizacji tej polityki w kontekście przemian demograficznych, globalizacji oraz nowej perspektywy finansowej UE. Najważniejszym kierunkiem zmian w polityce regionalnej, w stosunku do wcześniejszych dokumentów tego typu, jest przyjęcie za *Strategię na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)* [SOR]³⁸, której postanowienia rozwija KSRR - aktywniejszej niż do tej pory roli państwa i instytucji publicznych w kształtowaniu procesów rozwoju społeczno-gospodarczego i terytorialnego, nadając im jednocześnie zadania związane z inicjowaniem zarządzaniem procesami rozwojowymi oraz wspomaganiem działalności sektora prywatnego³⁹.

KSRR 2030 zakłada bardziej precyzyjne dobieranie działań ukierunkowanych terytorialnie - w regionach, które nie mogą w pełni rozwinąć swojego potencjału rozwojowego lub utraciły funkcje społeczno-gospodarcze. Kieruje do nich wsparcie, które wymaga kompleksowych i dopasowanych do lokalnego charakteru działań. Identyfikacja cech poszczególnych obszarów kraju doprowadziła autorów dokumentu do konkluzji, iż „polityka regionalna od 2010 r. zgodnie z modelem polaryzacyjno-dyfuzyjnym, skupiała działania rozwojowe przede wszystkim na największych aglomeracjach i zakładała, że impulsy rozwojowe będą przenikały z dużych ośrodków wojewódzkich na słabiej rozwinięte obszary otaczające. Jednak zasięg oddziaływania impulsów rozwojowych płynących z obszarów wysokorozwiniętych (w szczególności z ośrodków wojewódzkich) na otoczenie (ośrodki niższego rzędu) był niewystarczający, co przyczyniło się do pogłębienia zróżnicowań między- i wewnątrzregionalnych”⁴⁰. W związku z tak postawioną diagnozą, wsparcie ukierunkowane ma zostać „na obszary zmagające się z trudnościami adaptacyjnymi i restrukturyzacyjnymi, zarówno na poziomie regionalnym (wschodnia Polska, Śląsk), jak i ponadlokalnym (obszary zagrożone trwałą marginalizacją, miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze z otaczającymi obszarami wiejskimi)”⁴¹.

Celem głównym KSRR jest efektywne wykorzystanie endogenicznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju, co tworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiąganiu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym.

Cel główny polityki regionalnej do roku 2030 realizowany będzie w oparciu o uzupełniające się trzy cele szczegółowe:

1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym,
2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych,
3. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.

W ramach pierwszego celu szczegółowego wyznaczono m.in. działanie 1.5.3. Infrastruktura społeczna, w którym postawiono na „stworzenie optymalnych warunków dla prowadzenia działalności kulturalnej, poprzez modernizację i rozbudowę infrastruktury instytucji kultury, a także innych podmiotów działających w tym obszarze - działanie to będzie spójne z działaniami ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa

³⁶ Uchwała nr 102 Rady Ministrów z dnia 17 września 2019 r. w sprawie przyjęcia „Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030” (M. P. z 2019 r. poz. 1060);

³⁷ Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KRRS 2030), s. 4;

³⁸ Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) przyjęta została przez Radę Ministrów uchwałą z dnia 14 lutego 2017 r. (M.P. z 2017, poz. 260);

³⁹ (KRRS 2030), s. 38

⁴⁰ Tamże, s. 38;

⁴¹ Tamże, s. 39;

narodowego na rzecz wsparcia sieci muzeów realizowanymi w ramach projektu strategicznego SOR Dziedzictwo buduje wspólnotę⁴².

W ramach drugiego celu szczegółowego wyznaczono działanie 2.1.3. Zwiększanie zasobów rynku pracy i rozwój kapitału społecznego, w którym postawiono na „pełniejsze wykorzystanie zasobów kultury i dziedzictwa narodowego” poprzez wspomaganie lokalnych inicjatyw i form twórczego uczestnictwa w przedsięwzięciach kulturalnych, wspieranie organizacji czasu wolnego, imprez kulturalnych i turystyki kulturowej, współpracę z organizacjami pozarządowymi. działania te mają się przyczynić do „podniesienia jakości życia, poczucia zakorzenienia i tożsamości kulturowej oraz przełożyć się na wzrost atrakcyjności turystycznej i rozwój gospodarczy⁴³. W tym zakresie wspierane będą m.in. takie działania jak „promocja i kultywowanie niematerialnego dziedzictwa kulturowego na obszarach wiejskich oraz zwiększanie dostępu mieszkańców tych obszarów do dóbr i usług kultury, rozwijanie przemysłu kreatywnego oraz zwiększanie wykorzystania technik teleinformatycznych w dostępie do dóbr kultury⁴⁴.

Jak zauważają autorzy dokumentu „w ramach KSRR wspierany będzie rozwój wszystkich miast tj.: największych aglomeracji, średnich oraz małych miast powiązanych funkcjonalnie z obszarami wiejskimi bez względu na ich wielkość, położenie czy pełnione funkcje społeczne, gospodarcze i administracyjne. Działania podejmowane dla realizacji celów polityki regionalnej w zakresie miast znajdują się w ramach wszystkich trzech celów strategii, w tym przede wszystkim w ramach celu 2, który odnosi się do rozwoju konkurencyjności. Z uwagi na to, że miasta różnią się wielkością, położeniem i pełnionymi funkcjami, działania kierowane do nich w ramach KSRR będą miały zróżnicowany charakter⁴⁵.

4.1.2. Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030

Koncepcję Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (KPZK) przyjęła uchwałą Rada Ministrów w dniu 13 grudnia 2011 r.⁴⁶ Ustawa z dnia 15 lipca 2020 r. o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw⁴⁷ uchyliła ten strategiczny dla gospodarki przestrzennej Polski dokument. W chwili obecnej brak jest dokumentu określającego organizację przestrzenną państwa, trwają prace nad stworzeniem *Koncepcji Rozwoju Kraju 2050*⁴⁸.

4.1.3. Narodowa Strategia Rozwoju Kultury

Narodowa Strategia Rozwoju Kultury opracowana została w 2004 roku, a następnie zaktualizowana w 2005 roku o działania do 2020 roku⁴⁹. Obecnie brak jest dokumentu obejmującego kolejne lata.

4.1.4. Krajowy Program Ochrony Zabytków i Opieki nad Zabytkami

Krajowy Program Ochrony Zabytków i Opieki nad Zabytkami na lata 2019-2022 [KPOZiOPnZ] uchwalony został przez Radę Ministrów w dniu 13 sierpnia 2019 r.⁵⁰, wszedł w życie 12 września 2019 r. W 2021 r. uchwałą Nr 92 Rady Ministrów z dnia 26 lipca 2021 r.⁵¹ zmieniono uchwałę w sprawie ustanowienia KPOZiOnZ oraz naniesiono zmiany w jego treści. Zmiany w uchwale dotyczyły zwiększenia środków na realizację KPOZiOnZ w całym okresie realizacji programu, natomiast zmiany w treści odnosiły się do objęcia wyznaczonymi zadaniami nie tylko gminy, ale też inne jednostki samorządu terytorialnego w zakresie szkoleń. Ponadto zmieniono plan finansowy KPOZiOnZ oraz wskaźniki jego realizacji.

⁴² *Tamże*, s. 61;

⁴³ *Tamże*, s. 67;

⁴⁴ *Tamże*, s. 68;

⁴⁵ *Tamże*, s. 88;

⁴⁶ Uchwała Nr 239 Rady Ministrów z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie przyjęcia Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030. (M. P. z 2012 r. poz. 252);

⁴⁷ art. 33 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 2020 r. o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1378 ze zm.);

⁴⁸ <https://www.gov.pl/web/fundusze-regiony/czym-jest-koncepcja-rozwoju-kraju-2050> [strona Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej, dostęp: 29.04.2023 r.];

⁴⁹ Uzupełnienie Narodowej Strategii Rozwoju Kultury na lata 2004-2020, Warszawa 2005, <http://bip.mkidn.gov.pl/media/docs/050617nsrk-uzupelnienie.pdf> [strona Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, dostęp: 14.05.2023 r.];

⁵⁰ Uchwała Nr 82 Rady Ministrów z dnia 13 sierpnia 2019 r. w sprawie „Krajowego programu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami”, <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WMP20190000808/O/M20190808.pdf> [strona Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej, dostęp: 18.03.2023 r.];

⁵¹ Uchwała nr 92 Rady Ministrów z dnia 26 lipca 2021 r. zmieniająca uchwałę w sprawie „Krajowego programu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami na lata 2019-2022” (M. P. z 2021 r. poz. 745), <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WMP20210000745/O/M20210745.pdf> [strona Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej, dostęp: 29.04.2023 r.];

Obecnie brak jest dokumentu obejmującego kolejne lata.

4.2. Relacje gminnego programu opieki nad zabytkami z dokumentami wykonanymi na poziomie województwa

4.2.1. Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030

Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030 przyjęta została przez Sejmik Województwa Pomorskiego w dniu 12.04.2021 r. (uchwała nr 376/XXXI/21 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 12 kwietnia 2021 roku)⁵².

W rozdziale I. Wyzwania globalne oraz wnioski z analizy sytuacji społeczno-gospodarczej województwa pomorskiego zauważono, że „region charakteryzuje się dużą różnorodnością kulturową, bogatym dziedzictwem materialnym i niematerialnym oraz tradycjami morskimi. Znaczny potencjał tkwi przede wszystkim w obiektach dziedzictwa kulturowego. Działania na różnych szczeblach administracji, w ramach ochrony zabytków i opieki nad zabytkami dotyczą przede wszystkim zahamowania procesów ich degradacji i poprawy stanu funkcjonowania, przy czym skala działań, w stosunku do potrzeb, jest niewystarczająca. Nie udaje się w pełni wykorzystać charakterystycznych dla regionu wyróżników, takich jak potencjał ideowy dziedzictwa Solidarności, obecność mniejszości narodowych, religijnych oraz grup etnicznych, stanowiących mozaikę Kaszub, Kociewia, Powiśla, Żuław i innych części regionu. Wiele podmiotów i instytucji podejmuje działania na rzecz integracji mieszkańców, jednak działania te nie mają charakteru spójnego i regularnego. Do barier można zaliczyć brak systemowej współpracy podmiotów działających w obszarze kultury, w tym NGO, podmiotów oświatowych oraz JST, a także niewystarczającą promocję proponowanej oferty (...). Region charakteryzuje duży potencjał rozwoju turystyki i usług czasu wolnego wynikający ze zróżnicowanego dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, co podnosi jego atrakcyjność. Nadmorskie położenie, różnorodność krajobrazowa, wyjątkowa historia Pomorza oraz specyficzne i unikatowe zasoby dziedzictwa kulturowego to kluczowe czynniki stawiające Pomorskie w czołówce najbardziej popularnych destynacji turystycznych w Polsce”.

Za mocne strony województwa pomorskiego uznano m.in. różnorodność kulturową i etniczną, bogate dziedzictwo oraz tradycje morskie.

W rozdziale III. Strategiczne wyzwania rozwojowe sformułowano wyzwania, które determinują zarówno wybór celów, jak i mechanizmy realizacji Strategii, m.in. „4. Kapitał społeczny i kultura zaufania. Rozwój aktywnej, otwartej, wrażliwej, świadomej i silnej wspólnoty, dla której wartością stanowi różnorodność kulturowa, bogate dziedzictwo oraz tradycje morskie i solidarnościowe w regionie, a także wzrost kompetencji mieszkańców warunkujących zdolność do funkcjonowania i samoorganizacji w dynamicznie zmieniającej się rzeczywistości z uwzględnieniem społecznej roli kultury”.

W rozdziale IV. poświęconym wizji województwa pomorskiego w roku 2030 określono, że w 2030 r. województwo pomorskie będzie regionem „rozwijającym się w sposób trwały – bazujący na wyróżnikach Pomorza: aktywności i potencjale wykształcenia mieszkanki i mieszkańców, wysokim poziomie kapitału ludzkiego i społecznego, bogatym dziedzictwie wielokulturowym, morskim i wolnościowym, unikatowych walorach środowiskowych i krajobrazowych, zrównoważonej mobilności, a także branżach kluczowych dla gospodarki i inteligentnych specjalizacji”.

W Celu strategicznym 2. Otwarta Wspólnota Regionalna podkreślono, że „niezbędnym czynnikiem budowania wspólnoty będzie także wykorzystanie dziedzictwa (ze szczególnym uwzględnieniem dziedzictwa kulturowego – materialnego i niematerialnego) i tradycji Pomorza, a także działania rozwijające świadomość mieszkańców w kluczowych dla regionu obszarach, takich jak aktywność obywatelska, udział w kulturze, ochrona środowiska i klimatu, promocja zdrowego trybu życia, racjonalne zachowania komunikacyjne, cyfryzacja czy przedsiębiorczość”.

W ramach drugiego celu strategicznego wyróżniono cel operacyjny 2.3. Kapitał Społeczny, który mówi, że „wyróżnikiem województwa pomorskiego jest bogactwo różnorodności, przede wszystkim w wymiarze

⁵² Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030, Pomorskie 2030, <https://bip.pomorskie.eu/a,65261,w-sprawie-przyjecia-strategii-rozwoju-wojewodztwa-pomorskiego-2030.html> [strona BIP Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego, dostęp: 13.04.2023 r.];

kulturowym, etnicznym, historycznym i społecznym. Bazą do budowania kapitału społecznego powinna być zatem otwartość, wynikająca w szczególności z tożsamości regionalnej i lokalnej czerpiącej z dziedzictwa Kaszub, Kociewia, Powiśla, Żuław i innych części regionu oraz tradycji kresowych, morskich, historycznych i solidarnościowych. Swoistą marką Pomorza jest także zakorzenienie w regionalnej społeczności postaw wolnościowych, samorządowych, oddolnych i obywatelskich. Atutem regionu są również: potencjał doświadczenia i wiedzy seniorów oraz aktywność i wykształcenie mieszkanki i mieszkańców(...). Kluczowym elementem procesu wzmacniania kapitału społecznego regionu jest jego potencjał kulturowy, budujący poczucie lokalnej, regionalnej, narodowej i europejskiej tożsamości. Widoczne są jednakże deficyty w zakresie zachowania dziedzictwa kulturowego, zarówno materialnego, jak i niematerialnego. W przypadku dziedzictwa materialnego, wciąż niewystarczająca jest liczba inwestorów zainteresowanych wykorzystywaniem i utrzymywaniem obiektów zabytkowych, co skutkuje ich degradacją. Zagrożeniem dla stanu zabytków jest również brak ich użytkowania, jedną z możliwości ich zachowania jest adaptacja do nowych funkcji. W zakresie dziedzictwa niematerialnego, widoczny jest jego ogromny potencjał służący budowie kapitału społecznego Pomorza, natomiast mankamentem jest jego relatywnie niska rozpoznawalność. Istotną będzie, zatem realizacja przedsięwzięć służących zachowaniu dziedzictwa materialnego i niematerialnego regionu jako nośnika wartości historycznych, artystycznych, społecznych, edukacyjnych czy też ekonomicznych. W działaniach tych kluczową będzie rola JST, organizacji pozarządowych, a także podmiotów prywatnych(...). Dla efektywnego rozwoju kapitału społecznego Pomorza niezbędna jest przyjazna, otwarta i dostępna przestrzeń publiczna. Pomimo wielu inicjatyw w tym zakresie, zarówno w miastach, jak i na terenach wiejskich, widoczna jest ograniczona dostępność przestrzeni publicznych dobrej jakości. Wiąże się to z wieloletnimi zaniedbaniami w tym zakresie oraz kształtowaniem przestrzeni często w sposób fragmentaryczny i nieskoordynowany, a także abstrahujący od kontekstu historycznego, urbanistycznego i potrzeb środowiskowych. Ważne jest także ściśle powiązanie działań w przestrzeni publicznej z inicjatywami mającymi na celu włączanie mieszkańców w procesy zachodzące w ich najbliższym otoczeniu, przeciwdziałanie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu, integrację społeczną i zawodową, wzrost dostępności do usług społecznych oraz rozwój przedsiębiorczości. Kluczową jest, zatem realizacja przedsięwzięć wpływających na rozwój integrujących przestrzeni publicznych, a także kontynuowanie działań służących wdrażaniu kompleksowych programów rewitalizacji dla miejskich obszarów zdegradowanych. Konieczna jest również kontynuacja i wzmocnienie działań związanych z prowadzeniem tzw. „dialogu terytorialnego” z JST na etapie sporządzania projektu studium w kontekście kształtowania i prowadzenia racjonalnej polityki przestrzennej, w tym jej zgodności z polityką przestrzenną województwa zapisaną w rekomendacjach, wytycznych i ustaleniach PZPWP2030. Niezbędna w tym zakresie jest ścisła współpraca JST, organizacji pozarządowych, spółdzielni mieszkaniowych, przedsiębiorców i mieszkańców.”

W związku z powyższym sformułowano następujące ukierunkowania tematyczne:

- Podnoszenie wiedzy i świadomości wszystkich mieszkańców w obszarach kluczowych dla regionu, w szczególności: aktywności obywatelskiej i równego traktowania, kultury i tożsamości regionalnej, środowiska i klimatu, zdrowego trybu życia, racjonalnych zachowań komunikacyjnych, cyfryzacji oraz przedsiębiorczości.
- Zachowanie i upowszechnienie dziedzictwa kulturowego materialnego i niematerialnego.
- Podnoszenie kompetencji kadr kultury i turystyki (w obszarze krajoznawstwa), głównie na poziomie lokalnym.
- Rozwój infrastruktury (instytucji) kultury, e-kultury oraz oferty uwzględniającej zagadnienia różnorodności kulturowej i dialogu obywatelskiego.
- Realizacja kompleksowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.
- Zagospodarowanie przestrzeni publicznych w sposób integrujący społeczności lokalne oraz podnoszenie świadomości w zakresie planowania przestrzennego i architektury.

4.2.2. Regionalny Program Strategiczny w zakresie atrakcyjności kulturalnej i turystycznej Pomorska Podróż

Regionalny Program Strategiczny w zakresie atrakcyjności kulturalnej i turystycznej „Pomorska Podróż”⁵³ jest jednym z sześciu zasadniczych narzędzi realizacji Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego

⁵³ Regionalny Program Strategiczny w zakresie atrakcyjności kulturalnej i turystycznej „Pomorska Podróż”: <https://strategia.pomorskie.eu/rps-pomorska-podroz> [strona Sejmiku Województwa Pomorskiego, dostęp: 14.04.2023 r.];

2020. Przyjęty został nr 912/272/13 z dnia 1 sierpnia 2013 r. Regionalny Program Strategiczny w zakresie atrakcyjności kulturalnej i turystycznej (Pomorska Podróż), następnie zmieniony Uchwałą Nr 1080/286/13 Zarządu Województwa Pomorskiego z dnia 24 września 2013 r. W dniu 3 listopada 2016 r. Zarząd Województwa Pomorskiego uchwałą nr 1123/185/16 przyjął zmianę Regionalnego Programu Strategicznego w zakresie atrakcyjności kulturalnej i turystycznej. W dniu 24 kwietnia 2018 r. Zarząd Województwa Pomorskiego uchwałą nr 397/324/18 przyjął kolejną zmianę Regionalnego Programu Strategicznego w zakresie atrakcyjności kulturalnej i turystycznej⁵⁴.

W *Regionalnym Programie Strategicznym...* jako cel główny wskazano unikatową ofertę turystyczną i kulturalną. Cel ten realizowany będzie przez dwa cele szczegółowe: 1. Zachowanie i turystyczne wykorzystanie potencjału dziedzictwa kulturowego i naturalnego oraz 2. Całoroczna, sieciowa i kompleksowa oferta, wzmacniająca wizerunek regionu.

Jak czytamy w opisie celu głównego „podstawowym celem programu jest rozwój turystyki, poprzez wykorzystanie dziedzictwa naturalnego i kulturowego zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju oraz rozwój oferty kulturalnej. Służyć temu będzie ukształtowanie wysokiej jakości, atrakcyjnej i adekwatnej do współczesnych potrzeb całorocznej oferty czasu wolnego (w tym m.in. specjalizacja regionu w turystyce aktywnej, prozdrowotnej, kulturowej oraz biznesowej), która przyczyni się do wydłużenia sezonu turystycznego i zwiększenia liczby turystów, przy jednoczesnym zrównoważonym ukierunkowaniu ruchu turystycznego w celu ograniczenia negatywnego wpływu turystyki na środowisko przyrodnicze i kulturowe. Istotny dla realizacji postawionego celu jest rozwój sieciowych, kompleksowych, rozpoznawalnych co najmniej na poziomie krajowym produktów i pakietów turystycznych, bazujących na specyficznych walorach regionu kształtowanych przez unikatowe uwarunkowania przyrodnicze i kulturowe”.

W ramach celów szczegółowych planowane są następujące działania:

- poprawa stanu obiektów i obszarów zabytkowych,
- turystyczne udostępnienie obszarów cennych krajobrazowo i przyrodniczo,
- kreowanie powszechnie dostępnej przestrzeni,
- budowa wysokiej jakości oferty kulturalnej i turystycznej regionu,
- kreowanie marki województwa pomorskiego.

Działania te mają na celu wzmocnienie wsparcia prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych oraz kompleksowych renowacji obiektów zabytkowych, poprawę stanu obszarów cennych przyrodniczo, dostosowanie sposobów i intensywności wykorzystywania do cech i właściwości zasobów, a także zwiększenie ich dostępności, udostępnienie niedostatecznie wykorzystanych obszarów atrakcyjnych turystycznie posiadających potencjał do rozwoju całorocznych, specyficznych form turystyki, w szczególności turystyki rowerowej, stworzenie atrakcyjnej oferty turystycznej i kulturalnej, opartej na wyróżniających się, silnych, charakterystycznych dla regionu cechach, realizowanej w oparciu o współpracę środowisk turystycznych i okołoturystycznych oraz kulturalnych, kreowania turystycznej marki województwa przy wykorzystaniu rozmaitych działań promocyjnych, w tym nowoczesnych narzędzi interaktywnych.

4.2.3. Plan zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego 2030 [PZPWP] przyjęty został uchwałą Nr 318/XXX/16 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 29 grudnia 2016 r., wszedł w życie z dniem 1.03.2017 r. (Dz. Urz. Woj. Pom. z 14.02.2017 r., poz. 603)⁵⁵.

Plan zagospodarowania przestrzennego jako dokument długookresowy służy do wyznaczenia kierunków polityki przestrzennej województwa, której celem jest osiągnięcie zrównoważonego rozwoju, prowadzącego do spójnego i jednoczesnego tworzenia łańcuchów: społecznego, ekonomicznego, środowiskowego i przestrzennego.

⁵⁴ Uchwała nr 397/324/18 Zarządu Województwa Pomorskiego z dnia 24 kwietnia 2018 roku <https://strategia.pomorskie.eu/rps-pomorska-podroz> [strona Sejmiku Województwa Pomorskiego, dostęp: 14.04.2023 r.];

⁵⁵ Plan zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego: <https://pbpr.pomorskie.pl/plan-zagospodarowania-wojewodztwa/> [Strona Sejmiku Województwa Pomorskiego, dostęp: 19.03.2023 r.];

W rozdziale *Uwarunkowania – środowisko kulturowe i jego ochrona* ww. dokumentu za charakterystyczne składniki dziedzictwa kulturowego województwa uznano m.in.⁵⁶:

- zabytkowe założenia miast i wsi z okresu średniowiecznych lokacji, a także te powstałe w późniejszych okresach, na ogół dobrze zachowane, do których należą: a) układ urbanistyczny miasta Gdańska w obrębie nowożytnych fortyfikacji, układ urbanistyczny Starej Oliwy wraz z zespołem Potoku Oliwskiego, a także osada w Nowym Porcie;
- kościoły, wśród których do szczególnie cennych należą, np.: zespoły kościelno-klasztorne m.in. pocysterskie w Oliwie, pojezuickie w Gdańsku - Starych Szkotach, zespół franciszkański w Gdańsku; duże kościoły gotyckie m.in. Bazylika Mariacka w Gdańsku,
- domy podcieniowe (zachowało się ich do dziś ok. 50, np. Gdańsk – Lipce),
- dzieła budownictwa obronnego; najczęściej pochodzące ze średniowiecza i nowożytności, np.: twierdze (m.in. zespół fortyfikacji miejskich Gdańska, Twierdza Wisłoujście), umocnienia nadbrzeżne (w Gdańsku w rejonie Nowego Portu i Brzeźna),
- pola bitew, miejsca martyrologii i wydarzeń historycznych, np.: Pole bitwy na Półwyspie Westerplatte, Plac Solidarności w Gdańsku;
- dziedzictwo morskie i rzeczne, w tym m.in.: latarnie morskie wraz z towarzyszącą zabudową: w Ustce, Rozewiu, Krynicy Morskiej, Czołpinie, Helu, Gdańsku - Nowym Porcie, młyny i elektrownie wodne na rzekach i ciekach: Potoku Oliwskim i Jelitkowskim, urządzenia wodne (śluzы, mosty, stacje pomp), np. Kanał Raduni w Gdańsku, śluza w Przegalinie, XVII-wieczna śluza Kamienna Grodza w Gdańsku.

PZPWP pośród pięciu znajdujących się na obszarze województwa zespołów uznanych przez Prezydenta RP za Pomniki Historii wymienia dwa obszary z terenu Gdańska: Gdańsk - miasto w zasięgu obwarowań z XVII w. i Gdańsk - Pole Bitwy na Westerplatte. W chwili obecnej zapisy te są już nieaktualne. W l. 2017-2018 na listę prezydencką wpisane zostały trzy kolejne obszary: Gdańsk-Oliwa zespół – pocystersko-katedralny, Gdańsk – Twierdza Wisłoujście, Gdańsk – Stocznia Gdańska, miejsce narodzin Solidarności.

Dokument zwraca uwagę na konieczność podjęcia działań na rzecz ochrony i utrzymania walorów środowiska kulturowego regionu w kontekście wzrastającej presji inwestycyjnej. Zapewnienie warunków dla trwałego zachowania, zagospodarowania i utrzymania zabytkowych krajobrazów kulturowych oraz zespołów zabytków miałyby się odbywać poprzez m.in. przywracanie historycznych zespołów staromiejskich oraz układów wiejskich; odnowę zabytkowych obiektów wraz z adaptowaniem do nowych funkcji; kompleksową odbudowę zdegradowanych zespołów zabytkowych w obszarach historycznych centrów miast i wsi, złoża rezydencjonalnych, terenów zielonych, w tym założeń parkowych, alei, szpalerów oraz nieużytkowanych kościołów i cmentarzy; przeciwdziałanie dewastacji zabytków techniki, przemysłu oraz stanowisk archeologicznych; promowanie i oznaczenie w terenie historycznych miejsc pamięci; rozwój nowych form obszarowej ochrony krajobrazu kulturowego, w tym zwłaszcza systemu parków kulturowych; zabezpieczenie i prace konserwatorskie przy obiektach archeologicznych o własnej formie terenowej⁵⁷.

Jako istotne zadanie dla województwa pomorskiego w PZPWP wskazano „określenie kryteriów identyfikacji innych obiektów stanowiących dobra kultury współczesnej (pomników, miejsc pamięci, budynków, zespołów budynków, założeń urbanistycznych i krajobrazowych), będących uznaniem dorobkiem współcześnie żyjących pokoleń, wyróżniających się wysoką wartością artystyczną, pełniących istotną rolę dla budowania tożsamości regionu”⁵⁸.

Dostrzeżono także „potrzebę określenia pomorskiej listy zabytków nieruchomych (obiektów, układów przestrzennych zabytkowych, krajobrazów kulturowych), które z uwagi na ponadregionalne znaczenie, duże wartości historyczne, naukowe i artystyczne oraz znaczenie dla polskiego dziedzictwa kulturowego i świadomości społecznej mogą zostać uznane za pomnik historii oraz określenia tych obszarów krajobrazu kulturowego regionu, które z uwagi na swoje wartości historyczne mają istotne znaczenie dla zachowania krajobrazu kulturowego regionu i jego tożsamości i powinny podlegać ochronie, np. w formie parków kulturowych”⁵⁹.

⁵⁶ Tamże, s. 66-97;

⁵⁷ Tamże, s. 68;

⁵⁸ Tamże, s. 68;

⁵⁹ Tamże, s. 68;

W wyznaczonych kierunkach realizacji polityki przestrzennej województwa uwzględniono ochronę tożsamości historyczno-kulturowej oraz promocję zasobów kulturowych województwa, a w szczególności obiektów zabytkowych i założeń przestrzennych, rewaloryzację przestrzeni o bogatej tradycji historycznej oraz obiektów zabytkowych, rozwijanie i promowanie szlaków kulturowych w oparciu o zasoby kulturowe.

W ramach kierunku „Ochrona obszarów o charakterystycznym krajobrazie kulturowym lub znaczeniu historycznym” wyznaczono następujące zadania:

- kompleksowa odnowa i rewaloryzacja definiujących tożsamość regionu zdegradowanych obiektów i zespołów zabytkowych, historycznych układów ruralistycznych, zarówno wpisanych do rejestru zabytków, jak i uwzględnionych w ewidencji zabytków oraz pozostających poza nimi, z uwzględnieniem wymogów konserwatorskich oraz lokalnego charakteru zabudowy;
- eliminowanie funkcji użytkowych obniżających wartości historyczne obiektów zabytkowych oraz obiektów kolidujących z walorami kulturowymi obszarów zabytkowych,
- realizacja obiektów o charakterze wystawienniczym, muzealnym, jak również skansenów służących zachowaniu, ochronie i promocji dziedzictwa kulturowego regionu⁶⁰.

Realizację ww. zadań przypisano m.in. jednostkom samorządu terytorialnego województwa pomorskiego.

4.2.4. Program Opieki nad Zabytkami Województwa Pomorskiego

Program Opieki nad Zabytkami Województwa Pomorskiego na lata 2021-2024 przyjęty został uchwałą Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 29.11.2021 roku⁶¹.

Celem strategicznym Programu jest „Wzmocnienie poziomu ochrony i opieki nad dziedzictwem kulturowym województwa pomorskiego, służące zachowaniu zabytków, budowaniu tożsamości regionalnej oraz promocji turystycznej regionu”. Cel ten realizowany będzie w ramach dwóch priorytetów:

- Priorytet 1: Zachowanie dziedzictwa kulturowego regionu.

Priorytet ten będzie realizowany poprzez następujące kierunki: a) ochrona dziedzictwa kulturowego służąca budowaniu tożsamości regionalnej, b) opieka nad zabytkami

- Priorytet 2: Upowszechnianie i popularyzacja dziedzictwa kulturowego regionu.

Priorytet ten będzie realizowany poprzez następujące kierunki: a) edukacja i popularyzacja wiedzy o regionalnym dziedzictwie kulturowym, b) wspieranie działań na rzecz zachowania niematerialnego dziedzictwa kulturowego.

W ramach pierwszego kierunku obejmującego cel pierwszy podjęte zostaną następujące działania:

1. Uwzględnianie zapisów w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego zapewniających ochronę zabytków (w tym archeologicznych) oraz wartościowych elementów krajobrazu kulturowego, a także dobrą kontynuację krajobrazową struktur osadniczych, w tym zapobieganie niekorzystnym zjawiskom suburbanizacji;
2. Działania na rzecz ochrony wyróżniających się krajobrazowo obszarów z charakterystycznymi dla miejscowej tradycji budowlanej i osadniczej zabytkami;
3. Działania wspierające konserwację, renowację i rewaloryzację:
 - a. obiektów charakterystycznych dla regionu – elementów dziedzictwa morskiego i rzeczno-terenowego, a także obiektów architektury drewnianej i szkieletowej oraz modernistycznej,
 - b. obiektów sakralnych (kościół, klasztor, kaplica, kapliczki przydrożne, cmentarze, kalwarie itp.),
 - c. zespołów dworsko- i pałacowo-parkowych, a także parków, ogrodów i zieleni komponowanej;
4. Ochrona i konserwacja:
 - a. zabytków archeologicznych,
 - b. zabytków ruchomych, w tym zbiorów muzealnych i archiwaliów;

⁶⁰ Tamże, s. 173-176;

⁶¹ Uchwała Nr 455/XXXVIII/21 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 29 listopada 2021 roku w sprawie przyjęcia Wojewódzkiego programu opieki nad zabytkami w województwie pomorskim na lata 2021-2024;

5. Działania na rzecz trwałego zachowania i użytkowania obiektów zabytkowych poprzez montaż urządzeń niezbędnych dla zapewnienia właściwych warunków przechowywania i eksponowania zabytków ruchomych i muzealiów, a także montaż specjalistycznych instalacji zabezpieczających przed pożarem, zniszczeniem i kradzieżą;
6. Wspieranie działań na rzecz adaptacji obiektów zabytkowych do nowych funkcji (np. na cele kulturalne, edukacyjne, użyteczności publicznej);
7. Oznakowywanie obiektów zabytkowych.

W ramach drugiego kierunku obejmującego cel pierwszy podjęte zostaną następujące działania:

1. Działania służące poprawie stanu zachowania zabytków, w tym konserwacja, renowacja i rewaloryzacja;
2. Wykonywanie specjalistycznych opracowań badawczo-dokumentacyjnych zabytków oraz obszarów zabytkowych obejmujących:
 - a. inwentaryzacje architektoniczno-konserwatorskie,
 - b. ekspertyzy techniczne i konserwatorskie,
 - c. badania konserwatorskie, architektoniczne i archeologiczne,
 - d. programy prac konserwatorskich i restauratorskich;
3. Zabezpieczanie obiektów zabytkowych przed pożarem, zniszczeniem i kradzieżą (montaż specjalistycznych instalacji i zabezpieczeń);
4. Znakowanie i ewidencjonowanie zabytków.

W ramach pierwszego kierunku obejmującego cel drugi podjęte zostaną następujące działania:

1. Promocja zabytków, w szczególności obejmująca charakterystyczne zabytki regionu: dziedzictwa morskiego i rzeczno, a także obiektów architektury drewnianej i szkieletowej oraz modernistycznej,
2. Wspieranie działań edukacyjnych i promocyjnych oraz popularyzujących wiedzę o dziedzictwie kulturowym województwa pomorskiego – w szczególności takich jak:
 - a. konferencje, warsztaty, konkursy,
 - b. publikacje książkowe i foldery;
3. Popularyzacja dobrych realizacji konserwatorskich i budowlanych przy zabytkach, popularyzacja dobrych praktyk projektowych przy zabytkach, a także zagospodarowania obszarów oraz terenów cennych kulturowo, przyrodniczo i krajobrazowo;
4. Współpraca z instytucjami kultury oraz jednostkami naukowymi w zakresie rozpoznania regionalnego dziedzictwa kulturowego oraz wymiany informacji o jego zasobach;
5. Digitalizacja i udostępnianie zasobów o dziedzictwie kulturowym regionu;
6. Tworzenie i oznakowanie szlaków kulturowych.

W ramach drugiego kierunku obejmującego cel drugi podjęte zostaną następujące działania:

1. Wspieranie działań dążących do pełnego rozpoznania i identyfikacji przejawów niematerialnego dziedzictwa kulturowego poprzez współpracę ze specjalistycznymi instytucjami i ekspertami;
2. Wspieranie przedsięwzięć dokumentacyjnych i wydawniczych zmierzających do popularyzacji przejawów niematerialnego dziedzictwa kulturowego;
3. Wspieranie inicjatyw zmierzających do aplikacji o wpis na krajową listę Niematerialnego Dziedzictwa Kulturowego;
4. Wspieranie lokalnych grup i organizacji w działaniach polegających na kultywowaniu tradycji i obyczajów, upamiętniających wydarzenia i postaci historią, tradycjami i rzemiosłem;
5. Wspieranie działań edukacyjnych i promocyjnych oraz popularyzujących wiedzę o niematerialnym dziedzictwie kulturowym;
6. Wspieranie działań związanych z organizacją konferencji, wystaw, przedstawień i festiwali prezentujących przejawy niematerialnego dziedzictwa kulturowego regionu.

Źródłami finansowania powyższych działań będą środki JST, fundusze europejskie, dotacje MKiDN, PWKZ, środki prywatne.

5. Uwarunkowania wewnętrzne ochrony dziedzictwa kulturowego

5.1. Relacje gminnego programu opieki nad zabytkami z dokumentami wykonanymi na poziomie miasta

5.1.1. Gdańsk 2030 Plus Strategia Rozwoju Miasta

Strategia rozwoju Gdańska uchwalona została przez Radę Miasta Gdańska uchwałą Nr LIV/1363/22 Rady Miasta Gdańska z dnia 29 września 2022 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Miasta Gdańska pn. „Gdańsk 2030 Plus Strategia Rozwoju Miasta”.

W dokumencie tym w rozdziale odnoszącym się do trendów rozwojowych wskazano, że ważnym elementem rozwoju miasta jest kultura, ponieważ to ona „w Gdańsku pełni ważną rolę i przenika różne sfery życia miejskiego, zakorzenia się w przestrzeni oraz kształtuje tożsamość mieszkańców, a bogate dziedzictwo kulturowe jest jednym z najistotniejszych elementów wyjątkowej tożsamości miasta”⁶².

Przedstawiona w Strategii wizja rozwoju Gdańska wypracowana została w oparciu o konsultacje społeczne. Wizją Gdańska w roku 2030 jest „Miasto skupiające i przyciągające to, co najcenniejsze - ludzi dumnych z dziedzictwa, solidarnych, otwartych, kreatywnych, rozwijających się i wspólnie kształtujących przyszłość”⁶³.

W strategii przyjęto 4 cele strategiczne:

1. Zielone Miasto,
2. Wspólne Miasto
3. Dostępne Miasto
4. Innowacyjne Miasto

W ramach wyżej wymienionych celów sformułowano następujące kierunki działań:

- 1.1. Wzmocnienie systemu przyrodniczego i odpowiedzialny rozwój zrównoważony.
- 1.2. Ochrona walorów i zasobów przyrodniczych, zwłaszcza wody, zieleni i powietrza.
- 1.3. Adaptacja do zmian klimatu oraz zabezpieczanie przed ich negatywnymi skutkami, zwłaszcza powodzią i suszami.
- 1.4. Łagodzenie negatywnego wpływu na środowisko i ograniczanie emisji gazów cieplarnianych oraz zanieczyszczeń, w tym hałasu.
- 1.5. Zwiększanie bioróżnorodności, zadrzewianie i zazielenianie.
- 2.1. Rozwój systemu edukacji na każdym etapie życia, z naciskiem na kompetencje przyszłości i cyfryzację oraz rozwój talentów.
- 2.2. Wyrównywanie szans rozwoju dla wszystkich mieszkańców, wzmacnianie solidarności społecznej i wsparcie rodzin oraz tworzenie warunków do długiego samodzielnego życia.
- 2.3. Budowanie trwałych partnerstw i wspólnot lokalnych, integracja oraz odpowiedzialne uczestnictwo w życiu społecznym, wspieranie aktywności obywatelskiej oraz włączanie mieszkańców.
- 2.4. Zwiększanie uczestnictwa w kulturze, wspieranie twórczości artystycznej, rozwój kultury jako systemu spajającego miasto i budującego tożsamość, upowszechnienie i ochrona dziedzictwa.
- 2.5. Tworzenie warunków do prowadzenia zdrowego i aktywnego stylu życia, rozwój sportu oraz wzrost kompetencji zdrowotnych mieszkańców.
- 2.6. Zapobieganie depopulacji miasta przez rozwój dostępnego mieszkalnictwa.
- 3.1. Poprawa warunków codziennej mobilności przez priorytetyzację i rozwój zrównoważonych i zintegrowanych systemów komunikacji pieszej, rowerowej oraz publicznej.
- 3.2. Poprawa bezpieczeństwa, zwłaszcza komunikacyjnego.
- 3.3. Likwidacja barier w przestrzeni miasta.
- 3.4. Poprawa jakości sieci drogowej oraz uzupełnianie brakujących elementów sieci, zwłaszcza na obszarach rozwijających się.
- 3.5. Wdrażanie koncepcji rozwoju do wnętrza oraz kompaktowego miasta krótkich odległości.
- 3.6. Tworzenie estetycznych, wielofunkcyjnych i dostępnych przestrzeni publicznych przyjaznych mieszkańcom, miejsc spotkań i wypoczynku oraz rewitalizacja.

⁶² Gdańsk 2030 Plus Strategia Rozwoju Miasta, s. 17, <https://www.gdansk.pl/strategia-rozwoju-miasta-gdansk-2030/przyjeto-zmieniona-strategie-rozwoju-miasta,a,228623> [strona Oficjalnego portalu miasta Gdańska, dostęp: 2.05.2023 r.];

⁶³ Tamże, s. 30;

- 4.1. Wzmacnianie zdywersyfikowanej, inteligentnej i konkurencyjnej gospodarki, odpowiedzialnej społecznie i środowiskowo, w tym niskoemisyjnej produkcji, zaawansowanych usług oraz prowadzenia badań i rozwoju.
- 4.2. Transformacja energetyczna i modernizacja sieci infrastruktury technicznej.
- 4.3. Wspieranie transformacji cyfrowej oraz cyfryzacja usług publicznych.
- 4.4. Wzmacnianie konkurencyjności portu morskiego i lotniczego oraz poprawa zewnętrznej dostępności transportowej.
- 4.5. Wzmacnianie potencjału turystycznego i rozbudowa infrastruktury czasu wolnego

W ramach celu strategicznego Wspólne Miasto jako jeden z kierunków rozwoju przestrzennego przyjęto ochronę walorów kulturowych i krajobrazowych jako przejawów tożsamości miasta⁶⁴. Materialne dziedzictwo kulturowe w połączeniu z bogatym dziedzictwem niematerialnym budują markę Gdańska zarówno na obszarze metropolitalnym, jak i w skali międzynarodowej⁶⁵.

Aktualnie trwają prace nad nadaniem ostatecznego kształtu strategii rozwoju Gdańska.

5.1.2. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Gdańska

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Gdańska⁶⁶ uchwalone zostało uchwałą nr LI/1506/18 Rady Miasta Gdańska dnia 23 kwietnia 2018 roku. Następnie 27 czerwca 2019 roku Studium zostało zmienione uchwałą nr XII/218/19 Rady Miasta Gdańska w części dotyczącej dwóch terenów na Stogach: teren wschodni został przeznaczony na plażę i zieleń krajobrazowo-ekologiczną, obszar zachodni – na las (z możliwością realizacji niezbędnej infrastruktury technicznej, w tym kolejowej). Plaża została objęta granicami osnowy przyrodniczej, elementu Ogólnomiejskiego Systemu Terenów Aktywnych Biologicznie⁶⁷.

Studium⁶⁸ określa politykę przestrzenną dla całego obszaru miasta i uwzględnia zapisy: Koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju 2030, Strategii rozwoju województwa pomorskiego 2020, Planu zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego 2030 oraz Strategii rozwoju Gdańska 2030+.

Studium pełni trzy podstawowe funkcje:

- jest aktem polityki przestrzennej gminy, określa założenia polityki rozwoju przestrzennego, w tym lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego;
- koordynuje planowanie przestrzenne przy sporządzaniu i uchwalaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego;
- promuje gminę i jej oferty inwestycyjne, informując mieszkańców, przedsiębiorców, inwestorów o zamierzeniach rozwojowych.

W Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Gdańska zgodnie z art. 19 ust. 2 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami uwzględniono ochronę zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru i zabytków nieruchomych znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków, a także ustalenia *Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Miasta Gdańska na lata 2016-2019* dotyczące wyznaczonych do realizacji trzech priorytetów: *ochrona zabytków i rewitalizacja krajobrazu kulturowego Gdańska, Gdańsk kolebką Solidarności, miejscem w którym rozpoczął się proces jednoczenia całej Europy oraz badanie, dokumentacja i promocja dziedzictwa kulturowego miasta*⁶⁹.

Dokument składa się z części tekstowej i graficznej. Część tekstowa została uporządkowana w czterech podstawowych rozdziałach: *Uwarunkowania zewnętrzne, Uwarunkowania wewnętrzne, Założenia oraz Kierunki zmian w strukturze przestrzennej miasta*, a kończy się Wniosekami do gmin sąsiednich, do samorządu wojewódzkiego i do administracji rządowej zawierającymi wyzwania rozwojowe m. Gdańska konieczne do realizacji przez inne podmioty władzy publicznej. Uwzględniono nowe zapisy ustawy, wykonując: analizy ekonomiczne, środowiskowe i społeczne, prognozy demograficzne oraz bilans terenów przeznaczonych pod

⁶⁴ Tamże, s. 37;

⁶⁵ Tamże, s. 53;

⁶⁶ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Gdańska, <https://bip.brg.gda.pl/attachments/article/685/studium.pdf> [strona Miasta Gdańska, dostęp: 30.04.2023 r.];

⁶⁷ Informacja na temat zakresu zmiany Studium za: <https://bip.brg.gda.pl/studium-suikzp/obowiazujace-2019> [strona Miasta Gdańska, dostęp: 30.04.2023 r.];

⁶⁸ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Gdańska..., s. 8;

⁶⁹ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Gdańska..., s. 101;

zabudowę. Część tekstową zilustrowano wieloma mapami, schematami, wykresami i tabelami. Na końcu części tekstowej zamieszczono w formie aneksów szczegółowe wykazy, zestawienia i opisy ilustrujące różne zjawiska stanu istniejącego i rozwoju miasta. Są wśród nich: opis Partycypacji mieszkańców, rekomendacje Rady Studium czy informacja o realizacji SUiKZP z 2007 roku, które zostały wyłączone z głównego tekstu ze względu na formę lub objętość. Uwzględniono natomiast wnioski z opracowania ekofizjograficznego. Sporządzono także prognozę oddziaływania na środowisko.⁷⁰

Dziedzictwo kulturowe opisane zostało w rozdziale 22. Zauważono w nim, że „*Historycznie ukształtowany krajobraz kulturowy Gdańska tworzy jego niepowtarzalną tożsamość, a zabytki stanowią o jego atrakcyjności dla turystyki. Dziedzictwo kulturowe jest też ważnym potencjałem rozwojowym. Wykorzystanie go jest jednym z celów wskazywanych w kierunkach zagospodarowania, a polityka ochrony środowiska kulturowego jest częścią polityki gospodarczej miasta.*”

Wyróżniono strefy o zachowanej historycznej strukturze przestrzennej i takie, w których zachowały się jedynie elementy tej struktury.

Sformułowano następujące wytyczne dotyczące zasad i zakresu ochrony w strefach zachowanej historycznej struktury przestrzennej:

1. Ochrona historycznego układu przestrzennego przez:
 - zachowanie historycznego przebiegu oraz rozplanowania ulic i placów, usunięcie elementów zniekształcających, zachowanie przekroju ulic, ich szerokości i linii zabudowy,
 - rekonstrukcję historycznych założeń urbanistycznych i zielonych, usunięcie elementów je zniekształcających,
 - zachowanie historycznej parcelacji (bez możliwości podziałów wtórnych),
 - zachowanie proporcji wysokościowych kształtujących sylwetę zespołu oraz jego poszczególnych wnętrz (ulic, placów itp.),
 - zachowanie historycznych układów fortyfikacyjnych.
2. Ochrona krajobrazu historycznego przez:
 - usunięcie elementów dysharmonizujących,
 - zachowanie historycznych panoram i ich przedpól,
 - zachowanie osi widokowych,
 - zachowanie dominant przestrzennych.
3. Ochrona obiektów zabytkowych polegająca na:
 - restauracji i modernizacji technicznej obiektów zabytkowych i mających wartość kulturową,
 - rekonstrukcji szczególnie ważnych fragmentów historycznej architektury stanowiących istotne uzupełnienie zachowanych struktur.
4. Ochrona zachowanych obiektów małej architektury i nawierzchni ulic wraz z przywracaniem nawierzchni historycznych.
5. Dostosowanie funkcji do wartości zabytkowych zespołu.
6. Dostosowanie nowej architektury do historycznej kompozycji architektonicznej i urbanistycznej przez utrzymanie lub uczytelnienie historycznych podziałów parcelacyjnych.
7. Ochrona niematerialnych wartości kulturowych przez zachowanie i przywracanie nazewnictwa historycznego.

Sformułowano następujące wytyczne dotyczące zasad i zakresu ochrony w strefach zachowanych elementów historycznej struktury przestrzennej:

1. Ochrona historycznego układu przestrzennego:
 - zachowanie historycznego rozplanowania ulic i placów oraz utrzymanie przekroju ulic z utrzymaniem ich szerokości i linii zabudowy,
 - zachowanie zasadniczych proporcji wysokościowych kształtujących sylwetę zespołu oraz jego poszczególnych wnętrz (ulic, placów itp.),
 - zachowanie historycznych układów fortyfikacyjnych.
2. Ochrona krajobrazu historycznego:
 - zachowanie historycznych panoram i ich przedpól,

⁷⁰ Tamże, s. 9;

- zachowanie osi widokowych,
- zachowanie dominant historycznych.
- 3. Ochrona obiektów zabytkowych, restauracja i modernizacja techniczna obiektów zabytkowych i mających wartości kulturowe.
- 4. Ochrona zachowanych obiektów małej architektury i nawierzchni ulic wraz z przywracaniem nawierzchni historycznych.
- 5. Dostosowanie nowej architektury do historycznej kompozycji architektonicznej i urbanistycznej w zakresie typu zabudowy.
- 6. Ochrona niematerialnych wartości kulturowych przez zachowanie nazewnictwa historycznego.

Powyższe zasady wymagają weryfikacji i uściślenia na etapie sporządzania miejscowych planów, który pozwala na bardziej szczegółowe rozpoznanie uwarunkowań i możliwości."

Dla zabytków archeologicznych sformułowano następujące zasady ochrony: „Dla obszarów położonych w granicach stref ochrony konserwatorskiej stanowisk archeologicznych zależnie od ich charakteru, lokalizacji i rodzaju planowanej inwestycji obowiązują zróżnicowane zasady ochrony. W strefach, zależnie od charakteru tych stanowisk, obowiązuje wymóg zapewnienia nadzorów archeologicznych w czasie prowadzenia prac ziemnych lub przeprowadzenie archeologicznych badań ratunkowych na terenie objętym realizacją prac ziemnych, zgodnie z decyzją Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Strefami ochrony konserwatorskiej stanowisk archeologicznych objęte są również obszary i obiekty wpisane do rejestru zabytków. W tych strefach obowiązuje wymóg przeprowadzenia ratowniczych badań archeologicznych dla wszelkich inwestycji przewidujących prace ziemne polegające na szerokoprzestrzennych i głębokich wykopach oraz wymóg zachowania i ewentualnie wyeksponowania odkrytych podczas badań historycznych relikwów archeologicznych. Dla realizacji wykopów pod infrastrukturę obowiązuje wymóg zapewnienia nadzoru archeologicznego w trakcie prowadzenia inwestycji.

Granice stref ochrony konserwatorskiej stanowisk archeologicznych będą uszczegóławiane i aktualizowane na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego”.

Dla dóbr kultury współczesnej sformułowano następujące zasady ochrony:

„Dla obiektów: Priorytetem jest ochrona zachowanej, pierwotnej formy obiektu wraz z detalem i wystrojem elewacji oraz wnętrza. Wszelkie przekształcenia są dopuszczalne, jeśli nie będą skutkowały znaczącymi zmianami formy plastycznej i architektonicznej obiektu (wnętrze i elewacji). Należy także w planach miejscowych ustalać zasady kształtowania sąsiedniej zabudowy z poszanowaniem widoku na chroniony obiekt.

Dla obszarów: Priorytetem jest ochrona wszystkich zachowanych elementów struktury pierwotnego układu przestrzennego (ulic, placów i ciągów komunikacyjnych oraz zieleni, rozplanowania, gabarytów i formy zabudowy, dominant, małej architektury). Wszelka ingerencja, zmiany i uzupełnienia są dopuszczalne, jeśli możliwe jest dostosowanie nowych elementów do pierwotnej kompozycji i charakteru zespołu.

Dla pomników i miejsc pamięci: Priorytetem jest zachowanie oryginalnej formy obiektu oraz zgodnie z intencją pierwotnego projektu kształtowanie jego otoczenia, a także zapewnienie odpowiedniej ekspozycji, w tym ograniczenie stosowania nośników reklamowych.

Powyższe zasady wymagają weryfikacji i uściślenia na etapie sporządzania miejscowych planów, który pozwala na bardziej szczegółowe rozpoznanie uwarunkowań i możliwości”.

Wskazano na konieczność ochrony wielkoprzestrzennych elementów krajobrazu kulturowego, zmierzającej do zachowania, uczytelnienia i podkreślenia ich rangi w przestrzeni miasta. Zaznaczono, że szczegółowe zasady ochrony będą konkretyzowane i weryfikowane w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego na podstawie studiów krajobrazowych przypadków, będą współdziałały z zasadami ochrony dziedzictwa kulturowego oraz polityki ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego. „Wyeksponowanie unikatowej struktury krajobrazu kulturowego oraz obiektów kultury materialnej może polegać m.in. na:

- ochronie charakterystycznych i unikatowych wartości kompozycyjnych,
- przywracaniu i poprawie możliwości korzystania z wartości wizualnych miejsc,
- propagowaniu i kontynuacji wzorców architektury, zagospodarowania oraz podziałów geodezyjnych charakterystycznych dla określonych fragmentów miasta z jednoczesnym wprowadzaniem elementów nowoczesnych harmonizujących z historycznymi,
- wprowadzaniu ograniczeń gabarytów budynków i budowli, a także naturalnych składników krajobrazu i wyznaczaniu zasięgów obowiązywania tych ograniczeń (dla zachowania efektu widokowego),

- zachowaniu i ochronie krajobrazu seminaturalnego, polegających na ograniczeniu rozproszenia nowej zabudowy, wykonywaniu studiów krajobrazowych dla nowych znaczących elementów wysokościowych, kubaturowych i infrastrukturalnych oraz kontynuowaniu tradycyjnej geometrii przestrzeni i zachowaniu atrakcyjnych widoków,
- podtrzymywaniu i rozwijaniu elementów przyrodniczych, kreowaniu nowych powiązań ekologiczno-rekreacyjnych, zwiększaniu powierzchni zieleni w wybranych fragmentach miasta jako atrakcyjnych i harmonizujących wizualnie,
- zachowaniu i przywracaniu alei drzew,
- stosowaniu przesłon zielonych lub innych elementów maskujących,
- rozpoznaniu i zachowaniu charakterystycznych form krajobrazu kulturowego, śladów historycznego gospodarowania przestrzenią świadczących o lokalnej tożsamości,
- porządkowaniu zdegradowanych krajobrazowo form zagospodarowania w kierunku ich estetyzacji, zwłaszcza miejsc szczególnie ważnych wizerunkowo, takich jak: rejonów głównych wlotów drogowych, uwzględniających szerszy zasięg oddziaływania, ekspozycję czynną i bierną, wnętrza krajobrazowe, powiązania widokowe, ruch i zmienność”.

W *Studium...* zauważono, że znaczący wpływ na krajobraz miasta ma sytuowanie obiektów wysokościowych tj. wyższych niż 40 m. Odnośnie szczegółów polityki przestrzennej dotyczącej tego rodzaju obiektów autorzy opracowania odsyłają czytelnika do *Studium Lokalizacji Obiektów Wysokościowych* oraz do rozdziałów *Studium* poświęconych lokalizacji takich obiektów. Ponadto ustalono następujące wytyczne kształtowania wskazanych zakresów widoków obserwowanych z punktów widokowych:

„Dla punktów ogólnomiejskich wyznaczono zakres widoku zawierający charakterystyczne cenne obiekty wraz z ich tłem. Wszystkie nowe budynki o wysokości powyżej 20 m oraz budowle o wysokości przekraczającej 40 m będą szczegółowo analizowane pod kątem nieprzesłaniania kluczowych elementów oraz harmonijnego wpisania w chroniony fragment panoramy. Zalecane jest również dostosowanie kolorystyczne wszelkich potencjalnie dysharmonijnych obiektów we wskazanych zakresach widoków, zwłaszcza budynków o charakterze dominant kubaturowych.

Dla punktów lokalnych określono zakres priorytetowego widoku i inne wstępne wskazania dotyczące kształtowania krajobrazu wymagające weryfikacji na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. W planach miejscowych mogą być także uwzględniane inne istniejące i potencjalne punkty i otwarcia widokowe, np. związane z projektem Spojrzenie na Gdańsk. Ochrona określonego widoku polegać będzie przede wszystkim na nieprzesłanianiu jego najistotniejszych elementów składowych oraz kontrolowaniu wysokości zabudowy w strefie bezpośredniego sąsiedztwa – zwłaszcza najbardziej zagrożonego pierwszego planu do wartości bezpiecznej, potwierdzonej analizami krajobrazowymi. Ochrona nie może polegać na podwyższeniu rzędnej punktu widokowego.”

W *Studium...* wyznaczono również zasady ochrony w strefach ekspozycji: „obowiązują w nich rygory mające zapewnić zachowanie historycznych sylwet, panoram oraz widoków na zabytkowe obiekty i zespoły, a w niektórych przypadkach takie przekształcenie obszaru, aby nie zakłócać ekspozycji terenów i obiektów będących podstawą wyznaczenia strefy. W zależności od usytuowania chronionych obiektów i ich kontekstu z otoczeniem mogą to być:

- ograniczenia gabarytowe nowych obiektów (w szczególności ograniczenie ich wysokości),
- zakaz lokalizacji niektórych form i typów zabudowy,
- usunięcie lub przekształcenie niektórych obiektów,
- odpowiednia pielęgnacja zieleni i jej przebudowa,
- stosowanie przesłon zielonych lub innych elementów maskujących,
- zakaz zabudowy.

Wybór właściwych rygorów oraz szczegółowe zasady obowiązujące w poszczególnych strefach będą określone w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego”.

Sformułowano również postulat ustalenia w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego dodatkowych lokalnych stref po szczegółowym rozpoznaniu cech i wartości krajobrazu naturalnego i kulturowego, w celu ochrony widoków na określony cenny obiekt lub obszar.

W Aneksie 13 do *Studium...* zamieszczono wykaz pomników historii, w Aneksie 14 - spis obiektów i zespołów na obszarze miasta Gdańska wpisanych do rejestru zabytków województwa pomorskiego, w Aneksie 15 - wykaz zabytkowych zespołów (niewpisanych do rejestru): urbanistycznych, ruralistycznych, dworsko-

parkowych, cmentarzy i parków, historycznych parków leśnych i dolin, militarnych, przemysłowych i infrastruktury technicznej, stref ochrony ekspozycji, a Aneksie 16 - wykaz dóbr kultury współczesnej, a Aneksie 18 - wykaz zabytkowych obszarów i obiektów o znaczeniu międzynarodowym, krajowym i regionalnym, Aneks 19 - dobra kultury chronione i postulowane do objęcia ochroną.

W dniu 24.09.2023 r. weszła w życie nowelizacja⁷¹ ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, która wyeliminuje studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. W miejsce tego dokumentu będą musiały zostać wykonane plany ogólne. Obowiązujące przed wejściem w życie nowelizacji studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin zachowają moc do dnia wejścia w życie planu ogólnego danej gminy, jednak nie dłużej niż do dnia 31 grudnia 2025 r. i będzie stosowało się do nich przepisy dotychczasowe⁷².

Zgodnie z zapisami ustawy plany ogólne sporządza się dla obszaru gminy, z wyłączeniem terenów zamkniętych innych niż ustalane przez ministra właściwego do spraw transportu⁷³.

W planie ogólnym określa się strefy planistyczne i gminne standardy urbanistyczne; można określić również obszary uzupełnienia zabudowy i obszary zabudowy śródmiejskiej⁷⁴. Ustalenia planu ogólnego uwzględnia się przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz stanowią podstawę prawną decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu⁷⁵.

Przy ustalaniu planu ogólnego gminy uwzględnia się m.in. zabytki objęte formami ochrony, o których mowa w ustawie o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami lub ujęte w wojewódzkiej lub gminnej ewidencji zabytków oraz dobra kultury współczesnej⁷⁶.

Gmina Miasta Gdańska nie przystąpiła do tej pory do sporządzania planu ogólnego dla miasta Gdańska.

5.1.3. Gminny Program Rewitalizacji

26 września 2019 roku Rada Miasta Gdańska przyjęła uchwałę nr XIV/304/19 w sprawie zmiany Gminnego Programu Rewitalizacji miasta Gdańska na lata 2017-2023 (GPR), który został przyjęty przez Radę Miasta Gdańska uchwałą nr XXXVIII/1012/17 z dnia 25 kwietnia 2017 roku. Uchwalenie Gminnego Programu Rewitalizacji poprzedzone zostało podjęciem 28 kwietnia 2016 r. uchwały nr XXII/607/16 w sprawie wyznaczenia obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji w mieście Gdańsku. Zmiana z 2019 roku dotyczyła lokalizacji placówki wsparcia podwórkowego i domu sąsiedzkiego na Oruni. W pierwotnych założeniach w ramach projektu rewitalizacji miały zostać zrealizowane dwie placówki przeznaczone na cele społeczne. Zmiany GPR-u wynikały również z konieczności dostosowania dokumentu do wymogów stawianych przez ustawę o rewitalizacji⁷⁷ i wytycznych sformułowanych przez Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego⁷⁸. Dotyczyły one m.in. uwzględnienia działań realizowanych na obszarach rewitalizacji przez jednostki miejskie i wydziały Urzędu Miejskiego w Gdańsku, doprecyzowania metodologii monitoringu, a także uaktualnienia ram finansowych. Zgodnie z przyjętą przez Radę Miasta Gdańska 25 kwietnia 2019 r. uchwałą zmieniającą uchwałę w sprawie wyznaczenia obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji, został też skorygowany sposób nazewnictwa podobszarów rewitalizacji.

Celem głównym GPR jest rozwiązanie złożonych problemów w zdegradowanych obszarach miasta, poprzez działania w sferze społecznej, gospodarczej i przestrzennej.

Gminny Program Rewitalizacji miasta Gdańska opracowany został dla czterech obszarów: Biskupia Górka/Stary Chełm; Dolne Miasto/Plac Wałowy/Stare Przedmieście; Nowy Port z Twierdzą Wisłoujście oraz Orunia. Łącznie Gminnym Programem Rewitalizacji objęty został obszar o powierzchni około 504,2 ha, co

⁷¹ Ustawa z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1688);

⁷² art. 58, 59 cyt. wyżej ustawy;

⁷³ art. 13a ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 977; zm.: Dz. U. z 2023 r. poz. 1506, poz. 1597, poz. 1688, poz. 1890 i poz. 2029);

⁷⁴ art. 13a ust. 4 pkt 1 i 2 wyżej cyt. ustawy;

⁷⁵ art. 13a ust. 5 wyżej cyt. ustawy;

⁷⁶ art. 13b pkt 3 lit. j wyżej cyt. ustawy;

⁷⁷ Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 485 z późn. zm.);

⁷⁸ <https://www.rpo.pomorskie.eu/-/zasady-wdrazania-rpo-wp-2014-2020-z-2-kwietnia-2019-r-> [strona Serwisu Regionalnego Programu Województwa Pomorskiego, dostęp: 1.07.2023 r.];

stanowi około 1,92% całej powierzchni Miasta Gdańska. Liczba mieszkańców terenów objętych GPR-em wynosi 33 390 osób, co stanowi 7,22% ludności miasta.

W ramach GPR planowana jest kontynuacja rozpoczętych w poprzednich latach prac rewitalizacyjnych, a także podjęcie nowych przedsięwzięć, które będą odpowiadały na potrzeby mieszkańców. W oparciu o konsultacje społeczne, prowadzone w formie ankiet, spacerów badawczych, rozmów w punktach konsultacyjnych, warsztatów z mieszkańcami opracowany zostanie wstępny dokument, którego treść zostanie oddana ponownie pod konsultacje⁷⁹.

Gminny Program Rewitalizacji miasta Gdańska obejmował lata 2017-2023. Na dzień opracowania *Gminnego Programu Opieki* według stanu z dnia 14 listopada 2023 roku Rada Miasta Gdańska nie uchwaliła nowego Gminnego Programu Rewitalizacji.

5.1.4. Wieloletnia Prognoza Finansowa Miasta Gdańska na lata 2023-2050

Wieloletnia Prognoza Finansowa Miasta Gdańska na lata 2023-2050 przyjęta została uchwałą Nr LVII/1453/22 Rady Miasta Gdańska z dnia 15 grudnia 2022 r. w sprawie przyjęcia Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Miasta Gdańska⁸⁰. W projekcie zawarto przedsięwzięcia do realizacji w latach 2023-2050.

Na lata 2023-2050 w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami, a także ich promocji przewidziano realizację programów:

- Rewitalizacja Biskupiej Górki i Starego Chełmu w Gdańsku (2017-2024),
- Rewitalizacja obszaru Nowy Port z Twierdzą Wisłoujście w Gdańsku (2017-2024),
- Rewitalizacja Oruni w Gdańsku (2017-2024),
- Zagospodarowanie obszaru dawnej zajezdni tramwajowej na Dolnym Mieście w Gdańsku (2018-2027),
- Prace konserwatorsko-budowlane w Kościele Mariackim w Gdańsku (2017-2027),
- Przywrócenie wartości dawnemu Zespołowi Sierocińca z adaptacją do nowych funkcji – kultury i turystyki (Dom Chodowieckiego i Grassa) (2016-2026),
- Rewaloryzacja i adaptacja historycznych budynków (A i B) Zespołu szpitalnego Bożego Ciała w Gdańsku na potrzeby działalności kulturalnej i edukacyjnej (2021-2024),
- Rewaloryzacja ulic Głównego Miasta (2017-2026),
- Rewaloryzacja Wielkiej Alei Lipowej (2020-2023),
- Rewaloryzacja zespołu budynków przy ul. 3 Maja 21 C, D i E wraz ze zmianą sposobu użytkowania oraz zagospodarowaniem terenu (2021-2024).

5.1.5. Miejscowe Plany Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Gdańska

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego z terenu miasta Gdańska omówione zostały w rozdziale 5.3.7. niniejszego opracowania.

5.2. Charakterystyka zasobów i analiza stanu dziedzictwa i krajobrazu kulturowego

5.2.1. Zarys historii Gdańska⁸¹

997, 27 marca – biskup praski Wojciech Adalbert Sławnikowic, wysłany przez Bolesława I Chrobrego w podróż misyjną, zatrzymał się w Gdańsku (*urbs Gyddanyzc*), gdzie ochrzcił „znaczne zastępy ludzi” i w początkach kwietnia wyruszył do pobliskich Prus. Tam 23 kwietnia poniósł męczeńską śmierć prawdopodobnie w okolicach miejscowości Święty Gaj w pobliżu Pasłęka. Zdarzenia te zostały spisane w dziele *Żywot św. Wojciecha* w 999 r. autorstwa Jana Canapariusza, opata klasztoru benedyktyńskiego w Rzymie.

⁷⁹ <https://www.gdansk.pl/wiadomosci/Orunia-Srod miescie-Nowy-Port-Czas-rozpoczac-przygotowania-do-kolejnego-etapu-rewitalizacji,a,240680> [strona Oficjalnego portalu miasta Gdańska, dostęp: 1.07.2023 r.];

⁸⁰ <https://bip.gdansk.pl/urzed-miejski/Uchwala-w-sprawie-przyjecia-Wieloletniej-Prognozy-Finansowej-Gminy-Miasta-Gdanska-na-lata-2023-2050,a,234980> [strona BIP Urzędu Miejskiego w Gdańsku, dostęp: 6.05.2023 r.];

⁸¹ Zarys historii Gdańska opracowany został na podstawie: M. Gliński, J. Kukliński, *Kronika Gdańska: 997-1997*, t. 1, Gdańsk 1998, t. 2, Gdańsk 2006;

1013 – Przyłączenie Pomorza Gdańskiego do biskupstwa Kujawskiego.

1060 – Utrata „władztwa nad Pomorzanami” przez księcia Bolesława Śmiałego, według kronikarza Galla Anonima.

1090-1091 – Zdobyć przez wojska Władysława Hermana Pomorza i przypuszczalnie zniszczenie gdańskiego grodu.

1116 – Włączenie przez Bolesława II Krzywoustego Gdańska w obręb państwa piastowskiego oraz uznanie przez lokalnych książąt zwierzchnictwa polskiego księcia.

1123 - Erygowanie diecezji włocławskiej i włączenie do niej Pomorza Gdańskiego.

1130 (około) – Urodził się książę Sobiesław I, będący pierwszym znanym z imienia reprezentantem książąt pomorskich i na poły legendarną postacią zapoczątkowującą dynastię Sobiesławowiców.

1148, 4 kwietnia – Pojawienie się wzmianki w bulli papieskiej Eugeniusza III, potwierdzającej granicę biskupstwa włocławskiego, nazwy grodu gdańskiego - „*Kdanz*”. W bulli zamieszczono również zobowiązanie Gdańska do płacenia biskupom włocławskim dziesięciny z ceł pobieranych od statków.

1186 – Erygowanie przez księcia Sambora I klasztoru cystersów w Oliwie, sprowadzonych z Kołbacza oraz nadanie im przez tegoż księcia kilku okolicznych wsi.

Koniec XII w. – Napływ do Gdańska osadników z terenów Niemiec, przynoszących ze sobą udoskonaloną organizację i technikę produkcji rzemieślniczej.

1226 (około) – Utworzenie przez kupców zamieszkałych w Gdańsku, a pochodzących z Niemiec (w szczególności z Lubeki), samodzielnej gminy z sołtysem i radą miejską na czele.

1226 – Najazd Prusów na Pomorze Gdańskie i zajęcie przez nich Gdańska oraz zniszczenie klasztoru Oliwskiego.

1227 – Przybycie do Gdańska zakonu dominikanów.

1260 – Bulla papieża Aleksandra IV udzielająca zakonowi dominikanów w Gdańsku prawa do specjalnego odpustu w dniu imienin św. Dominika (5 sierpnia).

1261-1263 – Najprawdopodobniej w tym okresie osada obronno-portowa usytuowana w rejonie Długiego Targu i Ratusza Głównego Miasta otrzymała od księcia Świętopelka prawa miejskie (lokacyjne) na wzór prawa lubeckiego.

1263 – Powstał najstarszy zapis o wsi Wriezst (obecnej dzielnicy Wrzeszcz, wówczas małej osady) przy okazji informacji o zakupie przez cystersów młyna należącego do sołtyśa gdańskiego Arnolda.

1269 – Pomiędzy księciem Pomorza Gdańskiego Mściwojem II a margrabią brandenburską zawarty został w Choszcznie układ, w myśl którego Mściwój uznawał się za lennika tych ostatnich i złożył hołd ze swoich posiadłości. Dwa lata później, w 1271 r. wojska brandenburskie pod wodzą margrabiego Konrada, jako sojusznik Mściwoja II w walce z Wacławem zajmują Gdańsk, nie wpuszczając do niego w 1272 r. Mściwoja II. W efekcie tego Mściwój II z pomocą rycerstwa pomorskiego i wielkopolskiego zdobył miasto usuwając z niego Brandenburczyków.

1308 – Ponowne oblężenie Gdańska przez wojska brandenburskie i pojawienie się pod Gdańskiem wojsk zakonu krzyżackiego jako odsieczy dla polskiej załogi Gdańska.

1308, 11 listopada – Pomimo wypłacenia im należności za pomoc w ochronie miasta przed Brandenburczykami, Krzyżacy opanowują cały gród gdański, palą klasztor dominikanów i dokonują rzezi mieszkańców Gdańska.

1309, 13 września – Na podstawie umowy pomiędzy mistrzem krajowym Heinrichem von Plotzke a margrabią brandenburskim Waldemarem, Brandenburczycy za 10 tys. grzywien zrzekli się pretensji do Pomorza Gdańskiego.

1310, 3 października – Po raz pierwszy wymieniono w dokumencie Heinricha von Iseleben jako komtura krzyżackiego w Gdańsku, mianowanego przez mistrza krajowego Zakonu Krzyżackiego Heinricha von Plotzke.

1325 – Powstaje najstarsza wzmianka w dokumencie o Brzeźnie jako wsi rybackiej położonej nad Zatoką Gdańską.

1327 – Zapis kronikarza Stephana Graua informujący o rozpoczęciu budowy ratusza Głównego Miasta Gdańska.

1330 (około) – Wytyczenie przebiegu ulicy Długiej.

1331 – Początek budowy spichlerzy i magazynów po stronie wschodniej Motławy na terenie późniejszej Wyspy Spichrzów.

1332-1346 – Osada kupiecko-rzemieślnicza w rejonie Długiego Targu otrzymuje od Krzyżaków formalne prawo miejskie na wzór prawa chełmińskiego. Od tego czasu nazywana jest Głównym Miastem (Rechtstadt).

1338-1356 – Powstanie kanału Raduni.

1338 – Otrzymanie przywileju lokacyjnego przez wieś Orunię.

1338 – Pojawia się pierwsza wzmianka o wsi Ujeścisko - obecnie dzielnicy Gdańska.

1388-1340 – Rozpoczęcie przez Zakon Krzyżacki budowy murowanego zamku, tzw. „Hochschloss” usytuowanego w rejonie ulic Rycerskiej, Grodzkiej i Czopowej.

1343, 23 marca – wmurowanie kamienia węgielnego pod kościół Najświętszej Panny Marii.

1343, 3 lipca – Zawarcie pokoju pomiędzy Polską z Zakonem Krzyżackim, w myśl którego Kazimierz Wielki zrzekł się praw do Gdańska wraz z Pomorzem, w zamian za co Zakon zwracał Kujawy wraz z Ziemią Dobrzyńską.

1344 – pierwsza wzmianka o wsi Suchanino (Zochanino, Zochenike), obecnie dzielnicy Gdańska.

1350 – Po raz pierwszy pojawia się w dokumentach określenie „Curia Regis Artus”, tzn. Dwór Króla Artusa. Budowlę określano również jako „Curia Sancti Georgii” – Dwór Bractwa św. Jerzego

1373 – Pierwszy potwierdzony udział Gdańska w zjeździe miast pruskich będących członkami Związku Miast Hanzeatyckich. Zjazd odbył się w Gdańsku.

1357 – Prawdopodobne wydanie przez Zakon Krzyżacki przywileju lokacyjnego na prawie chełmińskim.

1378 – Przywilej wielkiego mistrza Winricha von Kniprode rozszerzający uprawnienia samorządowe Głównego Miasta, w tym potwierdzenie nadania prawa chełmińskiego dla Gdańska również w zakresie sądownictwa na terenie miasta oraz jego obszaru patrymonialnego, z prawem apelacji do sądu chełmińskiego.

1380 – Nadanie przywileju lokacyjnego Nowemu Miastu przez wielkiego mistrza Winricha von Kniprode.

1400-1454 – Drugi okres budowy kościoła Najświętszej Marii Panny; w tym czasie wybudowano transept i wyposażono niektóre kaplice.

1410, 5 sierpnia – Złożenie Władysławowi Jagielle hołdu przez delegację Głównego Miasta Gdańska z burmistrzem Konradem von Letzkau na czele. Król polski nadał miastu przywilej, na mocy którego otrzymało ono 6 okolicznych wsi należących dotąd do komturstwa Gdańskiego: Pruszcz, Migowo, Orunia, Ujeścisko, Wiślina i Rogatka.

1411, kwiecień – Uwięzienie i zamordowanie na polecenie komtura gdańskiego trzech członków delegacji Rady Głównego Miasta Gdańska zaproszonej do zamku gdańskiego na rokowania: burmistrzów Konrada Letzkau i Arnolda Hechta oraz rajcy Bartłomieja Grossa.

1425 – Władca państw skandynawskich Eryk I wprowadził opłaty pobierane od statków przepływające przez cieśninę Sund; tzw. cła sundzkie. Wprowadzenie ich doprowadziło do konfliktu z Hanzą i wojny hanzeatycko-duńskiej.

1425 – Na zjeździe stanów pruskich Wielki Mistrz Zakonu Krzyżackiego Paul von Russdorf wyraził zgodę na przekazanie prawa bicia monet w działających mennicach krzyżackich władzom Gdańska i Torunia.

1432, listopad – powołanie przez Wielkiego Mistrza Zakonu Krzyżackiego Paula von Russdorf na zjeździe Stanów Pruskich w Elblągu Tajnej Rady mającej współdecydować o najważniejszych sprawach państwa krzyżackiego.

1450 (około) – Wzniesiony został od strony Motławy mur obronny. Wzdłuż niego do połowy XV w. wzniesiono 7 bram wodnych na osi ulic: Krowiej, Kogi, Chlebnickiej, Mariackiej, Świętojańskiej, Św. Ducha i Szerokiej.

1450 – Na zamku gdańskim został złożony ostatni hołd wielkiemu mistrzowi Zakonu Krzyżackiego Ludwигowi von Erlichshausen przez członków Rady, Ławy i przedstawicieli pospólstwa Głównego Miasta oraz władze Starego i Młodego Miasta Gdańska.

1454 – Decyzja Związku Pruskiego o wypowiedzeniu posłuszeństwa Zakonowi Krzyżackiemu i powiadomienie przez władze Głównego Miasta o zerwaniu związków z Zakonem Krzyżackim, Rozpoczęcie działań zbrojnych w Gdańsku przeciwko Krzyżakom. Przekazanie zamku Radzie Głównego Miasta przez komtura zamkowego Konrada Pfersfeldera. Po opuszczeniu zamku przez załogę Rada Głównego Miasta zarządziła burzenie jego murów.

1454, 6 marca – Ogłoszenie przez Kazimierza Jagiellończyka inkorporacji Prus Królewskich do Korony Polskiej i wypowiedzenie Zakonowi Krzyżackiemu wojny.

1454, 11 czerwca – Wydanie przez Kazimierza Jagiellończyka przywileju przyznającego Gdańskowi dochody z opłat i dochodów ze Starego Miasta i Młodego Miasta. Oraz przekazanie Głównemu Miastu osady Osiek i terenów zamku krzyżackiego. Ponadto Kazimierz Jagiellończyk przekazał Gdańskowi posiadłości na dzisiejszych Żuławach, Mierzei Wiślanej i Wyżynie Gdańskiej.

1457, maj – Przybycie do Gdańska króla Kazimierza Jagiellończyka i nadanie przez niego Gdańskowi przywileju, na mocy którego Stare Miasto, Młode Miasto, Główne Miasto i Osiek stanowić miały jeden organizm pod rządami jednej Rady i jednego sądu ławniczego. Jednak do 20 VII 1595 r. nadal funkcjonowała Rada i Ława Starego Miasta.

1463-1465 – Zakończenie budowy korpusu głównego kościoła św. Jana.

1464 – Rozpoczęcie przez karmelitów budowy nowego klasztoru na Starym Mieście na działce należącej uprzednio do szpitala św. Jerzego.

1466, 19 października – Podpisanie pokoju w Toruniu, w wyniku którego nastąpił podział państwa krzyżackiego. Królestwo Polskie odzyskało Pomorze Gdańskie i ziemię chełmińską i wcieliło do swojego terytorium część dawnych terenów pruskich na prawym brzegu dolnej Wisły, to jest okręg malborski, elbląski oraz Warmię jako dominium biskupa Warmińskiego. Tereny te otrzymały nazwę Prus Królewskich. Pozostała część państwa zakonu krzyżackiego (część wschodnia Prus) została przy Krzyżakach jako lenno Polski.

1472 – Zwolnienie Gdańska przez Danię z opłacania nowych ceł nakładanych w cieśninie sundzkiej – fakt ten kończy spór p cła podwyższające ceny towarów gdańskich.

1473 – Zdobycie przez załogę karaweli „Der Peter von Danzig” tryptyku Hansa Memlinga „Sąd Ostateczny” przeznaczonego dla jednego z kościołów florenckich a przewożonego przez burgundzki galeon. Po przywiezieniu do Gdańska obraz został przekazany w darze gdańskiemu kościołowi Najświętszej Marii Panny.

1482 – Wybudowanie w Twierdzy Wisłoujście wysokiej, murowanej wieży spełniającej również funkcję latarni morskiej.

1502 – Ostateczne zakończenie budowy kościoła Najświętszej Marii Panny, rozpoczętej w 1343 roku.

1510 – Wybudowanie mostu na Motławie przy Bramie Kogi zwanego Mostem Kogi, a później Zielonym.

1517-1519 – Przekształcenie wód otaczających tereny składowo-spichrzowe miasta w fosę zasilaną wodami Motławy. Efektem było powstanie Wyspy Spichrzów. Wyspa od wschodu i południa została zabezpieczona drewnianymi blokhauzami i palisadami.

1524 – Przejęcie przez luteranów kościołów św. Bartłomieja i św. Piotra i Pawła.

1526, 20 lipca – Ogłoszenie przez Zygmunta I Starego statutów zwanych „Statua Sigismundi” stanowiących podstawę ustroju Gdańska. Władza w mieście miała odtąd należeć do trzech wydziałów czyli „ordynków”: pierwszy stanowiła Rada, drugi – Ława, a trzeci przedstawiciele pospólstwa w liczbie 100, mianowani przez Radę. Z urzędu do Trzeciego Ordynku weszli starsi czterech głównych cechów: szewców, kowali, rzeźników i piekarzy – po dwóch z każdego cechu.

1526, 22 lipca – Zygmunt I Stary przełał na Gdańsk senioralne prawa feudalne do posiadania Helu „po wsze czasy”.

1536 – Naprzeciwko obecnej Bramy Wyżynnej, koło starej grabarni przebudowanej następnie na folusz sukienników wzniesiono stację pomp tzw. Kunszt Wodny, zasilającą miejską sieć wodociagową. Stacja czerpała wodę z Kanału Raduni i Potoku Siedleckiego, a następnie rurami tłoczyła ją na teren Głównego Miasta.

1526, 13 czerwca – W budynku pofranciszkańskiego klasztoru otwarto miejską szkołę reformacyjną, zwaną partykularzem, przekształconą w 1580 r. w Gimnazjum Gdańskie.

1561 – Uruchomienie na wieży Ratusza Głównego Miasta carillonu składającego się z 14 dzwonów.

1562-1563 – Rozbudowa Twierdzy Wisłoujście. Na miejscu drewnianego blokhauzu wzniesiono wokół istniejącej wieży kilkukondygnacyjną działobitnię zwaną „Wieńcem” o średnicy ok. 31 m.

1563 – Rozpoczęcie wyburzania gotyckiej Bramy Kogi i Mostu Kogi. Nową, renesansową bramę wzniesli Hans Kramer z Drezna i H. Regnier z Amsterdamu. Budowlę ukończono w 1568 r., otrzymała ona pałacową formę, ze względu na przeznaczenie jej na gdańską rezydencję królów polskich, jednak budowla pozostawała własnością miasta.

1571-1573 – Rozpoczęcie budowy nowożytnych fortyfikacji Gdańsk od zachodniej strony Głównego Miasta.

1575 – Elekcja arcyksięcia austriackiego Maksymiliana Habsburga na króla Polski. Jednocześnie część szlachty obwołała królem Annę Jagiellonkę, wyznaczając jej na męża Stefana Batorego. Gdańsk opowiedział się za Maksymilianem Habsburgiem, który obiecał miastu rozszerzenie przywilejów, przestrzeganie tolerancji religijnej, wycofanie się z polityki morskiej Zygmunta Augusta i nietworzenie odrębnej floty polskiej.

1576 – Pierwsza wzmianka o ewangelickim kościele w podgdańskiej wsi Ujeścisko.

1576 – Wobec odmowy złożenia królowi przysięgi wierności, Stefan Batory ogłosił gdańszczan jawnymi buntownikami i obłożył miasto kontrybucją. Jednocześnie zwrócił się do Stanów Pruskich o pomoc zbrojną przeciw Gdańskowi.

1577 – Klęska wojsk gdańskich w bitwie nad jeziorem Lubieszowskim koło Tczewa z wojskami polskimi pod dowództwem Jana Zborowskiego.

1577 – Mieszczanie gdańscy złożyli na ręce komisarzy królewskich przysięgi na wierność władcy. Król Stefan Batory zrezygnował z kontynuacji oblężenia Gdańsk i potwierdził w dokumencie wystawionym w Malborku wszystkie dotychczasowe przywileje Gdańsk. Wyraził również zgodę na wolność wyznania augsburskiego, sankcjonując przejście przez protestantów gdańskich kościołów.

1580 – Przekształcenie szkoły średniej w byłym klasztorze franciszkańskim w protestanckie Gimnazjum Gdańskie.

1586 – Rozpoczęcie przebudowy Zespołu Przedbramia ulicy Długiej na więzienie miejskie, kontynuowanej w latach 1593-94 i 1604 r.

1588 – Przeprowadzenie remontu połączonego ze wzmocnieniem fundamentów kościoła św. Jana w związku z osiadaniem jego murów. Prace takie były ponawiane w 1679 r., 1693 r., 1769 r.

1596 – Powstanie biblioteki Rady Miejskiej w salach Gimnazjum Gdańskiego przy ul. Rzeźnickiej. Zaczątkiem jej zbiorów był księgozbiór markiza d'Orri ofiarowany miastu w 1591 r.

1598 – Poszerzono i pogłębiono fosę z 1576 r. między Wyspą Spichrzów a rejonem obecnej ul. Długie Ogrody, tworząc Nową Motławę przystosowaną do postoju i rozładunku statków wiślanych ze zbożem.

1602 – Pojawienie się w Gdańsku wielkiej epidemii dżumy. W jej wyniku zmarło ok. 14.000 osób.

1604 – Rozpoczęcie blokady portu gdańskiego w efekcie rozpoczętej wojny polsko-szwedzkiej o Inflanty.

1605 – Wybuch wielkiego pożaru na Starym Mieście w okolicach Placu Kaszubskiego. Spłonęło około 60 budynków.

1608 – Wybór Jakuba van der Block na stanowisko budowniczego miejskiego.

1611 – W rodzinie gdańskiego piwowara urodził się Jan Heweliusz (Hewelske) piwowar i astronom.

1612-1614 – Powstanie reprezentacyjnej renesansowej Złotej Bramy autorstwa Abrahama van der Blocka w miejsce gotyckiej Bramy Długoulicznej.

1615 – Zamówienie przez opata klasztoru oliwskiego Dawida Konarskiego u Willema van der Blocka symbolicznego nagrobka książąt Pomorza Gdańskiego pochowanych w XII i XIII w.

1619 – Ukazywała się przez cały rok pierwsza w Gdańsku gazeta „Wöchentliche Zeitung” wydawana w języku niemieckim przez Andreasa Hünefelda. Została zawieszona na żądanie Rady.

1619-1623 – Holenderscy inżynierowie Wilhelm Janssen Benningen i Adrian Olbrantsen, przy współpracy z budowniczym miejskim Janem Strakowskim wzniesli na rzece Motławie, przed obwarowaniami miejskimi od

strony południowej, system grobli i służę tzw. Kamienną Służę, regulujące stan wody w fosach miejskich. System ten umożliwiał w wypadku zagrożenia miasta zalanie wodą jego całego południowo-wschodniego przedpola.

1621, 1 września – Otwarcie na Starych Szkotach kolegium jezuickiego pod Gdańskiem. Była to pięcioletnia szkoła z internatem przeznaczona dla chłopów.

1621-1625 – Prowadzenie przez holenderskiego inżyniera Korneliusza van den Boscha i budowniczego miejskiego Jana Strakowskiego budowy ciągu umocnień z bastionami typu holenderskiego od strony wschodniej i południowej miasta. Umocnienia te obejmowały teren Dolnego Miasta i teren Długich Ogrodów dochodząc na północy do brzegów Wisły.

1624-1625 – Powstanie wokół Twierdzy Wisłoujście od strony wschodniej pięciobastionowego Szańca Wschodniego według systemu holenderskiego. Szaniec Zachodni, leżący na drugim brzegu Wisły ukończono do 1627 r. Pracami kierował holenderski inżynier Peter Janssen z Weert.

1626 – Powstanie Bramy Nizinnej w pasie południowych umocnień miasta, zaprojektowanej i zbudowanej przez Jana Strakowskiego.

1626 – Zbudowanie na Zaroślaku Bramy Oruńskiej (Petershagener-Thor), zamykającej dostęp do Gdańska od strony Starych Szkotów i Oruni.

1626, 5-8 lipca – Inwazja wojsk szwedzkich na Prusy Królewskie i Książęce. Zablockowanie Gdańska przez flotę szwedzką krążącą po Zatoce Gdańskiej i pobierającą cło od wszystkich statków wypływających i wpływających do gdańskiego portu.

1627, 25 sierpnia – Zezwolenie kupcom przez Radę Miejską na wyposażenie na własny koszt i ryzyko okrętów kaperskich do walki z flotą szwedzką blokującą gdański port.

1627, 28 listopada – Bitwa morska po Oliwą, w której 10 okrętów królewskich z flagowym „Świętym Jerzym” pod dowództwem Arendta Dickmanna pokonało 6 okrętów wiceadmirała Stjernskölda, uwalniając Gdańsk i port od blokady.

1628 – Jan Strakowski zbudował według własnego projektu, w pasie wschodnich wałów obronnych, renesansową bramę przy Długich Ogrodach, prowadzącą na Żuławy i Mierzeję Wiślaną.

1629 – Otwarcie linii poczty konnej Gdańsk-Hamburg.

1635 (około) – Przy obecnej ulicy Bogusławskiego na zapleczu Dworu Miejskiego, zbudowany został drewniany budynek w stylu teatru szekspirowskiego. Wykorzystywany był przez trupy teatralne i szkoły szermiercze.

1655 – W celu wzmocnienia obronności miasta, pod kierunkiem Jerzego Strakowskiego usypano nowe wały ziemne ze stanowiskami dla dział łączące fortyfikacje Biskupiej Górki z Grodziskiem. Kolejne umocnienia łączyły Biskupią Górkę z Bastionem św. Gertrudy. W pasie tych zewnętrznych umocnień powstały nowe bramy: Oruńska, Siedlecka i Oliwska, dodatkowo ochraniające fosami. Umocnienia te wraz z fosami rozebrano w 1919 r.

1656, maj – Rozpoczęcie blokady miasta przez wojska szwedzkie od strony lądu. Gdańsk nie skapitulował i nie uznał Karola X Gustawa za króla Rzeczypospolitej.

1656, 11 maja – Gdańsk otrzymał starostwo puckie jako zastaw za część wydatków poniesionych przez miasto na wojnę ze Szwecją.

1664, 11 maja – Gdański astronom Jan Heweliusz został członkiem Królewskiego Towarzystwa Naukowego w Londynie.

1685, 16 października – Konsekracja nowo wybudowanej Kaplicy Królewskiej przez biskupa kujawskiego Bonawenturę Madalińskiego.

1686, 24 maja – W Gdańsku, przy ul. Ogarnej 94 urodził się Daniel Gabriel Fahrenheit, fizyk, twórca termometru rtęciowego i odkrywca zjawiska przechłodzenia wody.

1690 (około) – U ujścia Wisły, na północ od Wisłoujścia wykształciła się z naniesionego piasku wyspa Westerplatte, uwidoczniła na ówczesnych mapach i planach.

1707 – Zbudowana została letnia ambona na zewnątrz kościoła Bożego Ciała dla wiernych uczestniczących w nabożeństwach na terenie cmentarza przykościelnego.

1707-1711 – Gdańscy mistrzowie bursztynnicy Goffren Tousseau i Ernst Schacht pracowali w Berlinie na zlecenie króla Prus przy wykonaniu „Bursztynowej Komnaty”, подарowanej w 1716 carowi Piotrowi I przez Fryderyka Wilhelma I.

1708 – Na koszt miasta założono pierwszy publiczny ogród-park położony przed Bramą św. Jakuba. Park od labiryntowych alejek zwano również Błędnikiem (Irrgarten).

1709, czerwiec-listopad – W Gdańsku panowała epidemia dżumy. Zmarło blisko 22.100 osób z około 50.000 mieszkańców.

1711 – Georg Klawitter, założyciel rodziny gdańskich budowniczych okrętów, wpisany został do księgi cechu cieśli okrętowych jako mistrz.

1721 – Odbudowano spaloną w 1709 r. wieżę w Twierdzy Wisłoujście, a w 1724 r. przykryto ją barokowym dachem krytym cyną; wieża otrzymała również nowy zegar wieżowy. Latarnię morską przeniesiono do nowo zbudowanej wieży koło Westerplatte.

1730 – Budynek dawnej szkoły fechtunku, przy obecnej ul. Bogusławskiego zaadaptowano na potrzeby teatralne. Przykryto cały obiekt dachem, a w 1741 przebudowano wnętrza, dostosowując je do potrzeb teatru.

1732 – Gmina menonicka w Gdańsku stała się prawnym właścicielem parceli z dwoma budynkami zakupionymi w 1727 r. na Zaroślaku, które adaptowano na dom modlitwy, spalonymi podczas oblężenia miasta w 1734 r.

1734, 23 lutego – Rozpoczęło się oblężenie miasta przez rosyjski korpus, dowodzony przez generała Piotra Lacy'ego w sile 25-30 tys. żołnierzy. Bezpośrednim powodem tych działań była obecność w Gdańsku króla Stanisława Leszczyńskiego oraz nieuznawanie przez Gdańszczan ze prawowitego króla Augusta III Sasa.

1734, 7 lipca – W Oruni podpisano akt kapitulacji Gdańska.

1737, kwiecień-maj – Król Ludwik XV przekazał kwotę 1.500.000 liwrów jako rekompensatę za straty poniesione w obronie jego teścia Stanisława Leszczyńskiego. Suma ta została przeznaczona na spłatę zadłużenia miasta w bankach holenderskich.

1738, 30 września – Uruchomiono składający się z 35 dzwonów carillon na wieży kościoła św. Katarzyny.

1741 – Odbudowany został po zniszczeniach wojennych klasztor i szpital Bonifratrów w okolicy Bramy Nizinnej.

1755 – W kościele św. Mikołaja wykonany został zachowany do dziś prospekt organowy.

1747-1755 – W Starych Szkotach odbudowany został kościół św. Ignacego Loyoli oraz kolegium Jezuitów zburzone podczas wojny sukcesyjnej w 1734 r.

1757-1761 – Przeprowadzono remont kapitalny studni Neptuna na Długim Targu.

1768-1770 – Powstanie Wielkiej Alei Lipowej w miejscu drogi z Gdańska do Oliwy, od nowożytnych fortyfikacji Bramy Oliwskiej do Wrzeszcza - pierwotnie aleja sięgała do parku Uphagena. Inicjatorem i fundatorem Alei był gdańszczanin Daniel Gralath. Zasadzono 1416 sprowadzonych z Holandii lip. Łączna szerokość Alei wynosiła 30 metrów.

1772, 9 września – Król pruski Fryderyk II wydał zarządzenie o utworzeniu Nowego Portu (Neue Fehrwasser) - osady i portu przy ujściu Martwej Wisły do morza.

1772, 13 września – włączenie przez króla pruskiego do swojego państwa ziem Prus Królewskich, Warmii i północną część Wielkopolski.

1772, 18 września - pruscy urzędnicy zaczęli pobieranie cła od towarów wwożonych i wywożonych statkami do i z portu gdańskiego. Decyzją króla Prus powstała komora celna, dla której zbudowano budynek przy ul. Portowej 3.

1772, 1 listopada – Skonfiskowanie przez Prusaków wszystkich dóbr klasztoru oliwskiego, w tym w: Oliwie, Brzeźnie, Jelitkowie, i na Zaspie i sprzedaż ich prywatnym nabywcom.

1773, 13 września – Król Pruski Fryderyk II wydał rozporządzenie o utworzeniu „zespolonego Miasta”, w skład którego wchodziły: Chełm, Siedlce, Stare Szkoty, Święty Wojciech w siedzibą magistratu na Chełmie, przeznaczając na jego budowę 3298 talarów. Ratusz Chełmski ukończony został w 1783 r. W 1807 r. został spalony przez Francuzów.

1788, 22 lutego – W rodzinnym domu przy ul. Św. Ducha 114 urodził się filozof Artur Schopenhauer.

1793 – Gdańsk w wyniku II rozbioru Polski został zajęty przez Prusy. Król Prus Fryderyk Wilhelm zagwarantował miastu prawo składu, przywileje handlowe, zwolnienie obywateli ze służby wojskowej oraz zwolnił Główné Miasto z obowiązku kwaterunku wojskowego.

1794, 25 lipca – Powołanie nowego, stałego Magistratu w miejsce zawieszonej Rady Miejskiej (a także Ławy oraz Trzeciego Ordynku) i Tymczasowego Magistratu. Stały Magistrat działał na podstawie statutu wydanego przez Fryderyka Wilhelma II. Ciałem opiniodawczym dla Magistratu była 8-osobowa Rada Miejska.

1803 – Rozebrano gotycką bramę św. Ducha przy Targu Drzewnym, zwaną też Bramą Dzwonów.

1807, 26/27 lutego – Z powodu nadciągających do Gdańska wojsk napoleońskich, na rozkaz wicegubernatora Gdańska gen. Von Mansteina spalono część przedmieść leżących 800 kroków od fortyfikacji zewnętrznych: Chełm, Stare Szkoty, Zaroślak. Zniszczeniu uległy zabudowania byłego Kolegium Jezuickiego oraz kompleks klasztorno-szpitalny Bonifratrów przed Bramą Niziną.

1807, marzec – Rozpoczęcie oblężenia Gdańska przez francuski korpus oblężniczy dowodzony przez marsz. Lefebvre'a, liczący 16.764 żołnierzy. Wojska te złożone były z Francuzów, Polaków, Sasów i Bawarczyków, zaś załoga Gdańska liczyła 21.700 żołnierzy i oficerów. W celu podniesienia obronności miasta otwarto tamy zalewając przedpole od strony Żuław. Dodatkowo wojska pruskie spaliły dalsze zabudowania na zachodnim przedpolu miasta.

1807, 24 maja – Podpisanie aktu kapitulacji przez Gubernatora Gdańska gen. Kalkreutha. Nowym gubernatorem miasta - dowódcą wojsk w mieście i zwierzchnikiem administracji został adiutant cesarza Napoleona Jean Rapp.

1807, 1 czerwca – Wjazd do Gdańska cesarza Napoleona. Na miasto nałożono kontrybucję w wysokości 20 milionów franków.

1807, 3 czerwca – Na polecenie dyrektora Muzeum Narodowego w Paryżu wywieziono z kościoła Mariackiego do tego muzeum obraz Hansa Memlinga „Sąd Ostateczny”.

1807, 26 czerwca – Podczas spotkania w Tylży z carem Aleksandrem I, Napoleon uzyskał zgodę cara na utworzenie Księstwa Warszawskiego i Wolnego Miasta Gdańska wraz z terenami w promieniu 2 mil od miasta. Powstanie Wolnego Miasta zapowiadał artykuł XIX traktatu pokojowego między Francją a Prusami, podpisanego w Tylży 9 lipca 1807 r.

1807, 21 lipca – Władzę w Gdańsku objęła Rada zwana Senatem w składzie 4 burmistrzów i ośmiu senatorów-rajców. Najwyższą władzą w mieście był burmistrz z tytułem prezydenta Senatu. Został nim Karl Friedrich Gralath. Sprawy karne rozpatrywać miała 12-osobowa Ława powoływana przez Senat, a wykroczenia - Sąd Wetowy. Przywrócono zlikwidowaną przez Prusaków funkcję Trzeciego Ordynku – 100 delegatów średniego kupiectwa i rzemiosła z 5 Kwartalów. Gdańsk otrzymał prawo bicia własnej monety. Przywrócono flagę miasta: dwa białe krzyże ze złotą koroną na czerwonym tle.

1808 – Na polecenie gubernatora J. Rappa, lekarz wojskowy Jan Jerzy Haffner zorganizował pierwsze kąpielisko w rybackiej wsi Brzeźno z drewnianymi łazienkami nad brzegiem morza.

1808-1809 – Powstanie fortów Napoleona na Grodzisku i na Wyspie Ostrów. Rozbudowa umocnień na Biskupiej Górze, w Nowym Porcie i na Westerplatte.

1813, styczeń – Pod Gdańsk przybyła rosyjska armia pod dowództwem gen. Loewisa, blokując miasto i dostawy żywności i furazu, tym samym rozpoczynając wraz z wojskami pruskimi oblężenie Gdańska.

1813, luty – Wybuch w mieście epidemii tyfusu.

1813, sierpień-wrzesień – Przybycie pod Gdańsk floty angielskiej, która dostarczyła wojskom rosyjskim i pruskim kilkaset ton prochu i 116 dział oblężniczych. Flota rosyjska dostarczyła z Rewla (Tallina) i Rygi dalszych 47 dział, zaś z Grudziąda i Torunia dotarło 55 pruskich armat.

1813, 29 listopada – Podpisanie aktu kapitulacji miasta. Wojska francuskie i ich sprzymierzeńcy zostali internowani.

1814, 14 lutego – Władze pruskie rozwiązały Senat Wolnego Miasta i inne miejskie organy polityczne i administracyjne, powstałe po maju 1807 r.

1814-1815 – Powstał klasycystyczny pałacyk dla rodziny Uphagenów przy ul. Grunwaldzkiej 5 we Wrzeszczu.

1815, 15 maja – Ogłoszenie dekretu Fryderyka Wilhelma III o włączeniu Wolnego Miasta Gdańska, Torunia i części ziem byłego Księstwa Warszawskiego do państwa pruskiego.

1816, 1 lipca – Zarządzeniem Fryderyka Wilhelma III powstała rejencja gdańska jako samodzielny organ administracji państwowej, w jej skład weszły powiaty: Gdańsk, Elbląg Kościerzyna, Kartusy, Wejherowo, Malbork, Starogard Gdański.

1817 – Sekularyzacji uległy męski i żeński klasztor Brygidy w Gdańsku. Ostatecznie klasztor uległ kasacji w 1835 r., a mienie przeszło na własność skarbu państwa.

1817 – W skład garnizonu gdańskiego włączono: I Oddział Wschodniopruskiego Regimentu Artylerii Ciężkiej, III Oddział Wschodniopruskiego Regimentu Artylerii Polowej, 2 kompanię Wschodniopruskiego Regimentu Saperów.

1817, 18 stycznia – Do Kościoła Mariackiego powrócił wywieziony do Paryża obraz Hansa Memlinga „Sąd Ostateczny”.

1817, 26 stycznia – Na Osieku w Gdańsku powstała rusznikarnia produkująca karabiny. W 1839 r. warsztat został przeniesiony na ul. Łąkową. W 1853 r. został odkupiony przez władze państwowe i przekształcony w Królewską Fabrykę Broni działającą do 1919 r.

1817, 5 maja – Wprowadzono w Gdańsku pruską Ordynację Miejską regulującą sprawy samorządu miast. Ciałem ustawodawczym była 60-osobowa Rada Miejska. Kadencja trwała 6 lat. Władzę wykonawczą sprawował Zarząd Miasta i Magistrat kierowany przez nadburmistrza, wybieranego przez radę miejską, zatwierdzanego przez króla pruskiego. Ordynacja ze zmianami z 1831 r. i 1853 r. obowiązywała w Gdańsku do 30 kwietnia 1921 r.

1819, 12 września – Na Zaroślaku ponownie zaczął działać dom modlitw menonitów.

1827 – Johann Wilhelm Klawitter założył na Brabancji, przy ujściu kanału Raduni do Motławy, stocznnię opartą na wzorach angielskich.

1827-1832 – Na Biskupiej Górze, od strony Zaroślaka kosztem 220.000 talarów powstały koszary dla batalionu piechoty.

1828, 14 lipca – Władze pruskie na podstawie dekretu królewskiego skonfiskowały należące do klasztoru dominikańskiego domy w Gdańsku, pozbawiając go dochodów z dzierżawy i wynajmu. Skonfiskowano także kapitał klasztoru w wysokości 55.000 talarów.

1829 – Rząd pruski za cenę 8.615 talarów zakupił tereny pod wielki plac ćwiczeń dla wojska na Zaspie obok drogi do Sopotu.

1830-1831 – Przebudowano renesansowy budynek Zielonej Bramy przy Długim Targu. Otrzymała ona wystrój późnoklasycystyczny, płaski dach z attyką wieńczącą elewację.

1831, 27 maja – Wybucho epidemia cholery. Ogółem zachorowało w mieście 1456 osób, zmarło 1056. W XIX wieku epidemia cholery wybuchała 17 razy zabierając życie 7965 osobom.

1831, 1 października – Kasacja klasztoru cystersów w Oliwie zarządzona przez króla pruskiego. Kościół pocysterski stał się parafialnym.

1831-1834 – W wyniku przebudowy kamieniczek przy ul. Długiej 22-23 powstał klasycystyczny budynek poczty głównej, mieszczącej się wcześniej przy ul. Grobla III. Przy ul. Pocztowej umieszczono wozy i stajnię poczty.

1833 – król Fryderyk Wilhelm III przekazał miastu 100.000 talarów na budowę Miejskiego Gimnazjum. Kamień węgielny pod gmach gimnazjum wmurowano 13 czerwca 1833 r. w obecności pruskiego następcy tronu. Budynek z neoromańską fasadą, projektu F. Schinkla, oddano do użytku 3 sierpnia 1837 r. w 67 rocznicę urodzin króla Prus. Całkowity koszt budowy wyniósł 51.030 talarów. Szkołę rozbudowano o dodatkowe piętro w 1897 r.

1837 – Po kilkuletnich pracach budowlano-ziemnych, udostępniono mieszkańcom Gdańska tereny rekreacyjne w lesie przy Jaśkowej Dolinie we Wrzeszczu. Urządzono tam punkt widokowy na wysokości 100 m n.p.m., place zabaw, strzelnicę, estradę, podium do tańca, bufety i restaurację.

1840, 31 stycznia – W nocy wezbrane wody Wisły, zablokowane zatorami lodowymi, przerwały pas wydmy w rejonie wsi Górka, tworząc nowe ujście rzeki do morza, zwane Wisłą Śmiałą. Dawny odcinek Wisły od Górek

do Nowego Portu stał się kanałem portowym odcięty od głównego nurtu służą w Płoni. Otrzymał potem miano Martwej Wisły.

1841 – Zbudowany został most z podnoszonym środkowym przesłem na Nowej Motławie, przy Stągwiach Mlecznych.

1841, 7 lipca – Pożar Małego Młyna nad kanałem Raduni. Młyn odbudowano w 1843 r.

1842, lato – Uruchomiona została komunikacja dwunastoosobowymi powozami pomiędzy Długim Targiem a domem kuracyjnym w Sopocie. Podobne połączenie uruchomione zostało pomiędzy przystanią statków pasażerskich w Nowym Porcie a Brzeźnem.

1844, 1 maja – Zostało wydane rozporządzenie królewskie o utworzeniu warsztatów remontowych dla pruskiej marynarki wojennej, przekształconych potem w stocznię wojenną. Cztery dni wcześniej władze rejencji gdańskiej odkupiły od Zarządu Miasta za sumę 500 talarów 5 morgów ziemi na lewym brzegu Wisły, przy Szańcu Wapiennym pod budowę stoczni.

1851, 28 lipca – Na terenie dawnej strzelnicy, u podnóża fortów Grodziska przy obecnej ul. 3 Maja, otwarto nową siedzibę Bractwa Strzeleckiego.

1852, 17 lipca – Do Gdańska przyjechał pierwszy pociąg. Była to jazda próbna z trzema wagonami.

1852, 5 sierpnia – Otwarcie linii kolejowej łączącej Gdańsk z Tczewem. Uroczystość uświetnił król Prus Fryderyk Wilhelm IV odbywając podróż pociągiem, który przybył z Bydgoszczy o godz. 16.00. Dworzec kolejowy mieścił się w okolicach Dolnej Bramy przy ul. Toruńskiej, prowadził do niego most nad fosą miejską i przejazd przebit w Bastionie Żubr. Przez wiele lat była to linia o charakterze lokalnym, podróżni zmuszeni byli przesiadać się w Tczewie na pociągi dalekobieżne.

1853, grudzień – Uruchomiono pierwszą w mieście gazownię przy ulicy Toruńskiej, według projektu firmy Koetring i Steiner. W 312 lampach ulicznych i 508 lampach w 68 budynkach Starego Przedmieścia i Głównego Miasta zapaliły się pierwsze lampy gazowe. Do pozostałej części miasta gaz doprowadzono w 1854 r.

1854-1858 – Przy Nowych Ogrodach powstał kompleks obiektów sądowych: budynek sądu kryminalnego, areszt i więzienie kryminalne.

1856, 1 kwietnia – Na Polskim Haku, przy ujściu Motławy powstała stocznia spółki Carl Keier-Karl Felix Devrient. W 1890 r. zagrożona upadłością stocznia została sprzedana na licytacji.

1857, 17 czerwca – Otwarto Gdański Prywatny Bank (Danziger Private-Aktien Bank) z siedzibą przy ul. Długiej i kapitałem w wysokości miliona talarów. Bank powstał na mocy dekretu królewskiego z marca tegoż roku.

1859-1868 – Budowa kompleksu koszar dla 5. regimentu piechoty w obrębie ulic: Żabi Kruk, Rzeźnicka, Augustyńskiego. Zachodnie Skrzydło nazwano „Koszarami Wiebego”.

1861 – Przedłużono Długie Pobrzeże od Żurawia do Targu Rybnego.

1863, 7 stycznia – Wybór Leopolda von Wintera przez Radę Miejską na stanowisko nadburmistrza na dwunastoletnią kadencję. Na kolejne kadencje wybrano go w 1874 r. i 1886 r.

1864, 25 października – W granice administracyjne Gdańska włączono wieś Święty Wojciech, powstałą z parcelacji majątku poklasztornego.

1865, 10 lipca – Rozpoczęto budowę linii kolejowej z Bramy Oruńskiej do Nowego Portu. Część trasy przebiegała tunelami.

1866, marzec – Uruchomiona została linia omnibusu konnego łącząca dworzec kolejowy przy ul. Toruńskiej z przystanią statków pasażerskich na Motławie przy Bramie Świętojańskiej. Przebiegała ulicami: Toruńską, Żabi Kruk, Bogusławskiego, Targ Węglowy, Podwałe Staromiejskie, Targ Rybny.

1867, 1 października – Otwarto dworzec pasażerski Gdańsk - Brama Wyżynna przy ul. 3 Maja i linię kolejową od Oruni do Nowego Portu.

1868, 8 maja – Rozpoczęto budowę kompleksu koszarowego dla 4. pułku piechoty przy ul. Łąkowej. Od 1883 r. były to koszary 128. pułku piechoty.

1870, 1 września – Berlińsko-Szczecińskie Towarzystwo kolejowe zakończyło budowę prywatnej linii kolejowej Szczecin-Gdańsk. Pociągi odjeżdżały do Szczecina i Berlina z Dworca Pomorskiego przy ul. 3 Maja (Dworzec Gdańsk-Brama Wyżynna).

1870-1873 – Rozebrano przedproża na głównych ciągach komunikacyjnych Głównego Miasta (Długa, Ogarna, Tkacka, Targ Rybny), aby zlikwidować ograniczenia ruchu pieszego i umożliwić budowę torów dla tramwajów konnych.

1872, maj – Berlińskie Towarzystwo Tramwajów Konnych po uzyskaniu od władz miasta koncesji, rozpoczęło budowę jednotorowej linii tramwajów konnych z Gdańska do Oliwy. Stajnie i wozownie umiejscowiono w Oliwie na rogu ulic: Grunwaldzkiej i Pomorskiej.

1873 – W Letnicy powstała fabryka celulozy.

1873, 21 czerwca – Uroczyste otwarcie pierwszej linii tramwajów konnych, biegnącej od Bramy Oliwskiej przez Wrzeszcz do Oliwy. Linię wydłużono do Targu Siennego 8 sierpnia. Ze względu na konkurencyjność kolei, kursy tramwajów do Oliwy odbywały się jedynie latem.

1873, 24 stycznia – Zakończenie budowy browaru Gdańskiej Piwowarskiej Spółki Akcyjnej w Kuźniczkach we Wrzeszczu. Browar mógł wytwarzać rocznie 30 tysięcy hektolitrow piwa beczkowego i butelkowego.

1876 – Przy Targu Maślanym rozpoczęto budowę gmachu Nadzdyrekcji Poczty Królewskiej. Budowę ukończono 1878 r., w 1926 r. nadbudowano trzecie piętro przeznaczone dla gdańskiego radia.

1877, 24 września – Po ogłoszeniu upadłości gdańskiej filii berlińskiego Towarzystwa Tramwajów Konnych, przedsiębiorstwo nabyli przedsiębiorca Otto Braunschweig i były dyrektor filii Oscar Kupferschmidt zakładając firmę o nazwie Gdańskie Tramwaje Elektryczne (Danziger Strasseisenbahn).

1878 – Przebudowano Bramę Siedlecką przy ul. Nowe Ogrody poszerzając m.in. przejścia dla pieszych i przejazd dla pojazdów.

1878, kwiecień – Powstała prowincja Prusy Zachodnie składająca się z rejencji gdańskiej i kwidzyńskiej z siedzibą władz w Gdańsku przy ul. Nowe Ogrody 13. W Ratuszu Głównego Miasta w dniach 9-13 kwietnia 1878 r. obradował na swoim pierwszym posiedzeniu sejmik krajowy Prus Zachodnich (Landtag).

1881 – Na placu Dominikańskim powstało targowisko miejskie. W 1886 r. plac wyłożono kostką granitową.

1883, 2 września – Oddano do użytku nowy gmach sejmiku krajowego (Landtagu) przy ul. Nowe Ogrody 24/25, zaprojektowanego w stylu neorenesansu gdańskiego przez Hermanna Ende i Wilhelma Böckmanna. Po 1920 r. budynek należał do Volkstagu (gdańskiego parlamentu) Wolnego Miasta.

1883, grudzień – Przekazanie do użytkowania nowej konstrukcji Mostu Zielonego ze środkowym podnoszonym przęsłem. Dla ułatwienia komunikacji w Zielonej Bramie przebito czwarte przejście.

1883-1884 – Rozebrano renesansową bramę św. Jakuba. Kamieniarkę z bramy wmurowano w zachodnią elewację Katowni, a wieżyczkę osadzono na szczycie kościoła św. Jakuba.

1889, 2 lutego – Przedsiębiorstwo Ferdynanda Schichaua z Elbląga nabyło od Zarządu Miasta około 11 ha nieużytków między ul. Jana z Kolna a Martwą Wisłą za sumę 125 tys. marek, z przeznaczeniem na budowę stoczni. W następnych latach przedsiębiorstwo powiększyło teren stoczni do 150 ha. Rok później, 18 kwietnia 1890 r. - Ferdynand Schichau po rozbiórce Szańca Wapiennego rozpoczął budowę stoczni.

1891, 9 maja – W granice miasta włączono część Zaspy przylegającej do Dworca Wiślanego w porcie gdańskim.

1892, 24 lutego – Sejmik prowincji Prusy Zachodnie uchwalił utworzenie stanowiska konserwatora zabytków prowincji. Nadzorującego stan i remonty obiektów zabytkowych. Na to stanowisko powołano radcę budowlanego prowincji inż. Johanna Heisego.

1892-1894 – Niwelacja ziemnych i murowanych umocnień miejskich wzdłuż ulic: Podwałe Grodzkie, Wały Piastowskie Wałowa. Zlikwidowano bastiony: św. Jakuba, Bożego Ciała i bastion św. Elżbiety. Z tego ostatniego pozostawiono stojącą do dziś część murowaną. W okolicach Podwała Grodzkiego rozpoczęto budowę kolejnego dworca kolejowego.

1893-1896 – Budowa koszar, stajni i magazynów dla pierwszego regimentu huzarów we Wrzeszczu przy skrzyżowaniu ulic Grunwaldzkiej i Słowackiego.

1894, 24 czerwca – Na Westerplatte oddano do użytku nowy dom kuracyjny.

1896, 3 sierpnia – Oddano do użytku zbudowaną w latach 1894-1896 halę targową na Placu Dominikańskim. W trakcie jej budowy rozebrano Bramę Dominikańską w pasie gotyckich murów, zwaną też „Doniczka” (Blumentopf).

1896, 12 sierpnia – Ruszyły w Gdańsku pierwsze tramwaje elektryczne na liniach z Targu Siennego na Orunię i na Siedlce. 27 sierpnia uruchomiono tramwaj elektryczny z Wrzeszcza do Śródmieścia. Prąd do sieci elektrycznej dostarczała elektrownia parowa przy Targu Siennym.

1898, 16 czerwca – Uruchomiono na wyspie Ołowianka elektrownię miejską opalaną węglem.

1898-1901 – Budowa na terenach pofortecznych siedziby dla dowództwa XVII Okręgu Korpusu Armijnego. W latach 1957-1975 mieścił się tam klub studencki „Żak”. Od 1999 r. budynek jest siedzibą Rady Miasta Gdańska.

1899, 27 lutego – Oddano do użytku nowy Gmach Poczty Głównej w Gdańsku przy ul. Długiej 22-25, w miejsce dawnego urzędu mieszczącego się w dwóch przebudowanych kamieniczkach. Gmach budowany w latach 1896-1899 połączony był z budynkami przy ul. Ogarnej i Pocztovej.

1900, 1 lipca – Na terenach nabytych w 1897 r. od rodziny Uphagenów, rozpoczęto prace przy budowie budynków politechniki przy ul. Narutowicza. Autorem projektu budynku głównego był przysły profesor powstającej uczelni - Albert Carsten z Berlina. Politechnikę Gdańską (Technische Hochschule) otwarto, przy udziale cesarza Wilhesma II, 6 października 1906 r.

1900, 17 października – We Wrzeszczu przy ul. Piramowicza otwarto, budowany od 1898 r. zespół budynków szkoły i internatu dla przeniesionego z Jankowa pod Gdańskiem ośrodka szkolno-wychowawczego Fundacji Conradinum.

1900, 28 października – Z udziałem władz odbyło się uroczyste przekazanie do eksploatacji kompleksu dworca kolejowego w Gdańsku przy Podwalu Grodzkim. Budynek kas miejskich został oddany dwa lata później.

1902, 7 października – Oddano do użytku most na wysokości Bramy Krowiej, z elektrycznie podnoszonym środkowym przęsłem.

1903, październik – Rozbiórka średniowiecznej bramy przy Dworze Miejskim, na przedłużeniu ul. Ogarnej.

1904, 15 listopada – Rozpoczęto rozbiórkę gotyckiej Bramy Krowiej, zamykającej ul. Ogarną od strony Motławy. W jej miejsce w 1905 r. z funduszy miejskich powstała poszerzona neoromańska brama o poszerzonym i podwyższonym przejściu.

1905, 19 sierpnia – Otwarcie wąskotorowej linii z Gdańska na Żuławy (dworzec na ul. Długie Ogrody).

1907 – Oddano do użytku wiadukt nad torami kolejowymi między Bramą Oliwską a ul. Jana z Kolna.

1907, 1 kwietnia – Przyłączenie wsi Jelitkowo i terenów dzisiejszego Przymorza do gminy Oliwa. Włączenie terenu Przeróbki (Troyl) w granice administracyjne Gdańska.

1908, 28 września – We Wrzeszczu, w dawnym ogrodzie Uphagenów otwarto miejski park, ogrodzony od strony ul. Grunwaldzkiej ceglany murem.

1910 – Powstanie lotniska we Wrzeszczu na terenie tzw. Wielkiego Placu Ćwiczeń (Grosser Exerzierplatz). Po I wojnie lotnisko przekształcono w cywilny port lotniczy.

1910, 29 października – Otwarto uroczyste nowy gmach sądowy przy Nowych Ogrodach 30/34.

1911, 19 kwietnia – Poświęcenie i oddanie do użytku nowy szpitala miejskiego przy ul. Dębinki w Wrzeszczu (obecnie klinika Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego), zbudowanego w latach 1907-1911.

1912, 8 czerwca – Oddano do użytku most drogowy przez Martwą Wisłę przy ul. Siennickiej.

1912, 17 października – Otwarcie zbudowanego w latach 1910-1912 szpitala położniczego i chorób kobiecych przy ul. Klinicznej we Wrzeszczu.

1914, 1 kwietnia – W granice Gdańska włączono zakupione przez Zarząd Miasta tereny należące do państwa: Zaspę z Letnicą, Brzeźno, Stogi, Wisłoujście, Krakowiec, Młyniska. Powierzchnia miasta wzrosła z 3667 ha do 6425 ha.

1918, 21 maja – Otwarto Park Oruński.

1920, 10 stycznia – Na podstawie postanowień Traktatu Wersalskiego Gdańsk został odłączony od Rzeszy Niemieckiej.

1920 – Zgodnie z postanowieniami Traktatu Wersalskiego utworzono Wolne Miasto Gdańsk. Miało zajmować obszar 188,44 km². Zostało podzielone na 2 powiaty miejskie: Gdańsk i Sopot oraz trzy powiaty wiejskie: Gdańsk Wyżyny, Gdańsk Niziny i Wielkie Żuławy. Władzę cywilną przejął pełnomocnik Głównych Państw Sprzymierzonych i Stowarzyszonych, gen. Reginald Tower. Oficjalne wojska niemieckie gdańskiego garnizonu opuściły Wolne Miasto do 8 lutego 1920 r.

1920, 11 kwietnia – Rada Ligi Narodów zaakceptowała projekt konstytucji gdańskiej, opracowany przez Tymczasową Radę Konstytucyjną, powołaną przez Radę Miejską.

1920, 9 listopada – Podpisano konwencję gdańsko-polską, zwaną paryską. Regulowała ona stosunki między Polską a Wolnym Miastem oraz kwestie związane z zarządzaniem portem. Postanowiono również, iż Polska i Wolne Miasto Gdańsk stanowią jeden obszar celny poddany prawodawstwu i polskiej taryfie celnej. Faktyczne włączenie WMG do polskiego obszaru celnego nastąpiło 11 stycznia 1922 r.

1920, 15 listopada – Oficjalne utworzenie Wolnego Miasta Gdańska przy jednoczesnym wygaśnięciu mandatu Reginalda Towera jako pełnomocnika Głównych Mocarstw i tymczasowego Wysokiego Komisarza Ligi Narodów.

1920, 6, 7 grudnia – Zgromadzenie konstytucyjne WMG przekształciło się w Volkstag (parlament), składający się ze 120 posłów. Wybrano pierwszy 22-osobowy Senat - konstytucyjny organ władzy wykonawczej Wolnego Miasta. Od lipca 1930 r. Senat składał się z 12 członków: prezydenta, jego zastępcy i 10 senatorów. Pierwszym prezydentem senatu został dotychczasowy nadprezydent Gdańska – Heinrich Sahn.

1924, lato – rozpoczęcie prac budowlanych na Westerplatte. Teren przyznany Polsce na składnicę amunicyjną przez Radę Portu i Dróg Wodnych miał 60 ha powierzchni i ok. 3,5 km obwodu. 9 grudnia 1925 Rada Ligi Narodów wyraziła zgodę na przebywanie na Westerplatte polskiego oddziału wartowniczego składającego się z 88 wojskowych. W 1934 r. rozpoczęto budowę koszar wg projektu prof. Jerzego Zachwatowicza.

1926, 4 lipca – Oliwa wraz z Jelitkowem została włączona w granice administracyjne Gdańska, stając się jedną z jego dzielnic.

1926, 3 października – Poświęcenie zbudowanego z inicjatywy członków TG „Sokół” stadionu sportowego przy obecnej ul. Kościuszki we Wrzeszczu, zaprojektowanego przez inż. Ciechanowskiego. Najczęściej z tego obiektu korzystał wielosekcyjny Klub Sportowy „Gedania”.

1926, 9 października – Zakończenie budowy głównego budynku Kasy Chorych przy ul. Wałowej 14b według projektu Adolfa Bielefeldta.

1927, 10 maja – W baraku przy Gimnazjum Polskim Macierzy Szkolnej otwarto pierwszą szkołę powszechną Macierzy Szkolnej, przeniesioną w 1929 r. do „Domu Polskiego” przy ul. Wałowej 16.

1927, 16 października – Urodził się w Gdańsku Günter Grass.

1932 – Ogłoszenie upadłości przez stoczną Klawittera w Gdańsku.

1933, 15 sierpnia – W granice administracyjne Gdańska włączono Orunię, Brętowo, Emaus i Olszynkę.

1939, 1 maja – Gdańskie władze nazistowskie przystąpiły do rozbiórki Wielkiej Synagogi w Gdańsku.

1939, 23 sierpnia – Dekretem Senatu WMG Albert Forster został mianowany szefem państwa Wolnego Miasta Gdańska (Staatsoberhaupt).

1939, 25 sierpnia – Do portu gdańskiego wpłynął z kurtuazyjną wizytą pancernik „Schleswig-Holstein”.

1939, 1 września – O godzinie 4.45 salwą ogniową pancernika „Schleswig-Holstein” skierowaną na Westerplatte rozpoczęła się II wojna światowa. Polskiej placówki broniło ok. 210 żołnierzy pod dowództwem mjr Henryka Sucharskiego i kpt. Franciszka Dąbrowskiego. Po siedmiodniowej walce załogi składnicy dowódca mjr Sucharski podjął decyzję o kapitulacji placówki. Wziętych do niewoli żołnierzy przetransportowano o niemieckich obozów jenieckich. Równocześnie ze szturmem na Westerplatte oddziały policji, SS i SA zaatakowały budynek zajmowany przez dyrekcję Poczty Polskiej przy ul. Heweliusza. Po 18-godzinnej walce i kapitulacji pracowników placówki, 30 pocztowców zostało aresztowanych, postawionych przed sądem

polowym i straconych na Zaspie 5 października 1939 r. Albert Forster w przemówieniu transmitowanym w gdańskiej rozgłośni radiowej ogłosił koniec Wolnego Miasta Gdańska i powrót Gdańska do Rzeszy.

1940-1941 – Budowa osiedla mieszkaniowego na Chełmie.

1940, kwiecień – W ciągu pierwszych ośmiu miesięcy wojny w Lesie Piańnickim Niemcy rozstrzelali ponad 12 tysięcy Polaków.

1941, 1 marca – Do getta warszawskiego przetransportowano 364 Żydów gdańskich.

1942, 1 kwietnia – Do gdańskiego powiatu miejskiego włączono: Piecki, Ujeścisko, Lipce, Płonie Małą i Migowo.

1943, jesień – Rozpoczęto wywózkę wyposażenia gdańskich kościołów i zabytkowych obiektów do różnych podgdańskich miejscowości, m.in. z kościoła Mariackiego, Dworu Artusa, Muzeum Miejskiego. W lutym 1944 r., po przeprowadzeniu inwentaryzacji i demontażu, wywieziono poza Gdańsk wyposażenie Domu Uphagena. Zbiory wywożono do stycznia 1945 r.

1942, 26 sierpnia – Na terenie stoczni gdańskiej powstał podobóz KL Stutthof. Przy budowie okrętów pracowało początkowo 300 więźniów – specjalistów branży metalowej.

1945, 22 stycznia – Rozpoczęcie ewakuacji drogą morską ludności niemieckiej z obszaru Gdańska. W pierwszej kolejności wywożono kobiety i dzieci do lat 16 oraz funkcjonariuszy partyjnych wraz z rodzinami.

1945, marzec – Lotnictwa radzieckie i alianckie przeprowadzały silne bombardowania centrum Gdańska, między innymi kwartału zawartego między: ul. Ogarną, Wyspą Spichrzów Podwalem Staromiejskim i Targiem Węglowym; ponadto zniszczeniu i pożarom uległy: Muzeum Miejskie, Ratusz Głównego Miasta, Kasa Oszczędności Gdańska, Dworzec Towarowy Brama Nizinna, kompleks budynków na Wyspie Spichrzów. Zbombardowano lotnisko we Wrzeszczu i wielką halę Stoczni Schichaua.

1945, 30 marca – Dekret Rady Ministrów RP o utworzeniu Województwa Gdańskiego. W jego skład weszło terytorium byłego Wolnego Miasta Gdańska.

1945, 16 kwietnia – Powstał Wojewódzki Oddział Państwowego Urzędu Repatriacyjnego. Utworzono punkty etapowe kierujące akcją przesiedleńczą Polaków w mieście.

1945, 24 maja – Dekretem Rady Ministrów powołana została Politechnika Gdańska.

1945, 15 czerwca – Zarządzenie władz państwowych o przymusowej rejestracji ludności niemieckiej w Gdańsku w związku z przewidzianym jej przesiedleniem do Niemiec.

1945-1960 – Odbudowa Śródmieścia Gdańska.

1945, 29 czerwca – Otwarto pierwszą jednotorową linię tramwajową – od Bramy Oliwskiej do ul. Jaśkowa Dolina.

1945, 13 września – Rozpoczęła pracę gdańska stocznia nr 1 przy ul. Doki.

1947, 25 października – Na ogólnopolskiej konferencji konserwatorów zabytków odbywającej się w Gdańsku, pod przewodnictwem generalnego konserwatora prof. Jana Zachwatowicza podjęto rezolucję, w której domagano się odbudowy Gdańska i objęcia ochroną konserwatorską jego starej części.

1948, 9 maja – We Wrzeszczu przekazano robotnikom gdańskiego portu osiedle składające się z 90 domków fińskich z elementów będących darem rządu Finlandii.

1948, 30 maja – W odbudowanej części klasztoru franciszkanów otwarto Państwowe Muzeum w Gdańsku.

1951, 2 stycznia – Z Dworca Głównego do Nowego Portu odjechał pierwszy pociąg elektryczny. Była to jednotorowa linia, po której jeździły wagony elektryczne berlińskiej szybkiej kolei miejskiej, pozyskane w ramach reparacji wojennych.

1952, 1 października – Przekształcono trzyletnią gdańską Wyższą Szkołę Pedagogiczną, działającą od 1 października 1946 r., w czteroletnią z prawem nadawania abiturientom tytułu magistra.

1952, 7 listopada – W gdańskim „Miastoprojekcie” utworzono specjalną pracownię projektową do odbudowy centrum starego Gdańska.

1960, 29 kwietnia – Wprowadzili się pierwsi lokatorzy do pierwszego bloku Spółdzielni Mieszkaniowej „Przymorze” przy ul. Śląskiej.

1968, marzec – Wiece studentów na Politechnice i przed klubem Żak na znak solidarności z protestującymi studentami w Warszawie. 15 marca Milicja Obywatelska zaatakowała zbierającą się w okolicach Politechniki młodzież. Starcia demonstrantów z milicją trwały do wieczora. 22 marca odbył się wiec w auli Politechniki z udziałem 1500 osób, z żądaniem uwolnienia aresztowanych uczestników starć z milicją.

1970, 20 marca – Utworzenie Uchwałą Rady Ministrów Uniwersytetu Gdańskiego, powstałego w wyniku połączenia Wyższej Szkoły Ekonomicznej w Sopocie i Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Gdańsku.

1970, 14-18 grudnia – Wydarzenia i strajki na Wybrzeżu. Podczas wypadków grudniowych zginęło 28 osób: w Gdańsku 9, w Gdyni 18, a 1 osoba w Elblągu. Nakazy aresztowania zastosowano wobec 199 osób, siedemnastu stanęło przed sądem a 19 przed Kolegium do Spraw Wykroczeń.

1973, 1 stycznia – W granice miasta włączono tereny podmiejskie: Osowę, Wysoką, Firogę, Klukowo, Kiełpino, część Rębiechowa, Matarnię, Bysewo, Kokoszki, Smęgorzyno, Kiełpino Górne, Karczemki, Kiełpinek, Jasień, Szadółki, Zabornię, Łostowice, Zakoniczyn, część wsi Kowale i Maćkowy o łącznej powierzchni 7 ha.

1973, 19 marca – oddano do użytku dworzec autobusowy przy ul. 3 Maja i połączono przejściem podziemnym i schodami ruchomymi z dworcem kolejowym Gdańsk Główny. Autorem projektu był Bernard Cofta.

1973, 24 lipca – Na dawnym lotnisku we Wrzeszczu wmurowano kamień węgielny pod budowę pierwszego bloku mieszkaniowego Lokatorsko-Własnościowej Spółdzielni Mieszkaniowej „Zaspa”, utworzonej 1 stycznia 1973. Projektantem osiedla na 40.000 mieszkańców był inż. Roman Horodyński.

1973, 31 grudnia – Zlikwidowano linię kolejki wąskotorowej z Gdańska przez Koszwały do Przegaliny i Świbna.

1974, 30 marca – Zamknięto cywilne lotnisko we Wrzeszczu i rozpoczęto przenoszenie urządzeń na teren nowego w Rębiechowie.

1974, 18 lipca – Oddano do użytku Port Północny, budowany od 1970 r.

1978, 29 kwietnia – Powstał nielegalny Komitet Założycielski Wolnych Związków Zawodowych Wybrzeża. Organizatorami byli: Bogdan Borusewicz, Andrzej Gwiazda, Bogdan Lis, Alina Pieńkowska i Lech Wałęsa.

1980, 14 - 31 sierpnia – Strajki sierpniowe w Stoczni Gdańskiej i w innych zakładach w Trójmieście zakończone podpisaniem Porozumień Gdańskich.

1980, 5 – 10 września oraz 26 września – 7 października – W hali sportowej Olivia w Oliwie odbył się w dwóch turach I Krajowy Zjazd Delegatów NSZZ „Solidarność”, w którym uczestniczyło 898 związkowych delegatów z 37 regionów. Na przewodniczącego związku wybrano Lecha Wałęsę. Zjazd 8 września wydał pismo do ludzi pracy Europy Wschodniej. Kończącym efektem zjazdu było opracowanie programu NSZZ Solidarność pt. „Samorządna Rzeczpospolita”.

1981, 13/14 grudnia – Wprowadzenie stanu wojennego na terenie całego kraju. W Gdańsku internowano większość członków obradującej w Gdańsku Komisji Krajowej NSZZ Solidarność.

1981, grudzień – Do strajkującej stoczni weszły siły porządkowe. W centrum Gdańska 16 i 17 grudnia doszło do starć ulicznych. Stłumiono strajk w Rafinerii Gdańskiej i demonstracje na ulicach Gdańska.

1989, 4 czerwca – W wyniku ustaleń przy Okrągłym Stole pomiędzy komunistyczną władzą a przedstawicielami opozycji odbyła się pierwsza tura wyborów do Sejmu i pierwszych po wojnie wyborów do Senatu. W wyniku tych wyborów powstała pierwszy niekomunistyczny rząd w Polsce i Europie Wschodniej. Premierem został Tadeusz Mazowiecki.

1989, 22 października – Na wieży kościoła św. Katarzyny ponownie uruchomiono koncertowy carillon, składający się z 37 dzwonów będących odlanych w holenderskiej Królewskiej Ludwisarni Eijsbouts w Asten. Kolejne 12 mniejszych dzwonów oraz klawiaturę do gry ręcznej zamontowano w 1998 r.

1990, 5 czerwca – W Ratuszu Głównego Miasta odbyło się pierwsze posiedzenie nowo wybranej Rady Miasta Gdańska na przewodniczącego Rady został wybrany inż. Franciszek Jamroż. 10 lipca Rada wybrała na Prezydenta Gdańska mgr inż. Jacka Starościaka.

1991, 22 października – Na szczycie Wieży Więziennej przy pomocy dźwigu usadowiono zrekonstruowany wielostopniowy hełm.

1996, 8 czerwca – Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy Stoczni Gdańskiej w Sali BHP przegłosowało uchwałę o zaprzestaniu działalności stoczni. Decyzja ta wywołała strajki stoczniovców i falę protestów mieszkańców miasta.

1997, 18 kwietnia – Zainaugurowano obchody 1000-lecia historii Gdańska. W ramach obchodów w ciągu 1997 roku odbyło się kilkaset uroczystości i imprez, między innymi 20 kwietnia, po pół wieku rekonstrukcji otwarto Dwór Artusa; 2 maja zacumowano również replikę średniowiecznej łodzi, na której do Gdańska przybył św. Wojciech; 26 czerwca na zjazd do Gdańska przyjechali przedstawiciele 106 miast – członków Nowej Hanz; 30 czerwca przyjechali do Gdańska byli prezydenci: USA - George Bush i Niemiec Richard von Weizsäcker; 4 lipca w Gdańsku gościła królowa holenderska Beatrix; 22 sierpnia rozpoczął się zlot największych żaglowców świata „Sail Gdańsk '97”. Oficjalnym zamknięciem obchodów milenijnych był koncert 18 października 1997 r. w archikatedrze Trójcy Świętej w Oliwie, gdzie odbyło się światowe prawykonanie *Hymnu do św. Wojciecha* Krzysztofa Pendereckiego.

2000 – Na wieży Ratusza Głównego Miasta zamontowano nowy carillon składający się z 37 dzwonów, będący dziełem holenderskiej wytwórni dzwonów i carillonów Royal Eijsbouts w Asten. Poprzedni, XVI-wieczny carillon został zniszczony podczas bombardowań gdańskiego ratusza w 1945 r. W 1970 r., na miejsce zniszczonego carillonu, przeniesiono 17 dzwonów z budynku dawnego schroniska młodzieżowego na Biskupiej Górze.

2001, 9 lipca – Potężne deszcze spowodowały przerwanie wału Kanału Raduni i powódź. Pod wodą znalazła się znaczna część Oruni Dolnej, Olszynki, Św. Wojciech-Lipce. Woda podtopiła tereny dworca kolejowego Gdańsk Główny i Wrzeszcza, gdzie przerwany został wał zbiornika Strzyża. Powodzią zostało dotkniętych 300 rodzin, zaś straty w infrastrukturze miasta zostały ocenione na 200 mln złotych. Wiele budynków na Oruni Dolnej zostało wyburzonych. W efekcie tragedii przeprowadzono gruntowne wzmocnienie i modernizację 550 ponad letniego kanału Raduni.

2001, 9 listopada – Otwarto most wantowy na Martwej Wiśle na trasie mjr. Henryka Sucharskiego, łączącej Port Północny z oddaną do użytku 9 czerwca 2012 południową obwodnicą Gdańska.

2006, 22 maja – Pożar kościoła św. Katarzyny, w wyniku którego zawalił się dach, opierając się o sklepienia kościoła. Uratowano grożącą zawaleniem wież kościoła. W wyniku pożaru uszkodzony został carillon.

2011, 19 lipca – Oddano do użytku stadion Arena Bałtycka (obecnie PGE Arena Gdańsk), zbudowany z myślą o organizacji w Polsce i na Ukrainie w 2012 r. mistrzostw Europy UEFA EURO 2012.

2014, 12 września – W miejscu, gdzie w XVII wieku funkcjonował budynek Szkoły Fechtunku będący jednocześnie pierwszym publicznym teatrem w I Rzeczypospolitej, otwarto Gdański Teatr Szekspirowski. Autorem projektu był Renato Rizzi. Od roku otwarcia budynek teatru jest głównym obiektem Festiwalu Szekspirowskiego.

2016, 24 kwietnia – Otwarcie i udostępnienie dla ruchu samochodowego dwukorytarzowego tunelu pod Martwą Wisłą o długości 1377,5 m, łączącego Letnicę z Przeróbką i Wisłoujściem.

2017, 23 marca – Otwarcie Muzeum II Wojny Światowej, powołanego 1.09.2008 zarządzeniem Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego Pawła Zdrojewskiego pod nazwą Muzeum Westerplatte w Gdańsku i przemianowanego 26.11.2008 na Muzeum II Wojny Światowej przez tegoż ministra. Pierwszym dyrektorem muzeum został prof. Piotr Machcewicz, którego odwołano 6 kwietnia 2017 r. Na jego miejsce Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego Piotr Gliński 19 października 2017 r. powołał dr. Karola Nawrockiego.

2017, 17 czerwca – Otwarcie zwodzonej kładki pieszej na Ołowiankę⁸².

2018, 10 listopada – Ukończono budowę mostu zwodzonego na Wyspę Sobieszewską⁸³.

⁸² <https://www.drmg.gdansk.pl/index.php/d-zrealizowane/181-budowa-zwodzonej-kladki-pieszej-przez-rzeka-motlawe-na-wyspe-olowianke> [strona Dyrekcji Rozbudowy Miasta Gdańska, dostęp: 2.05.2023 r.];

⁸³ <https://www.wyspa.pl/wyspa-sobieszewska/most-w-sobieszewie> [strona portalu regionalnego Wyspa Sobieszewska Wyspa.pl, dostęp: 2.05.2023 r.];

2019, 13 stycznia – Śmierć prezydenta miasta Pawła Adamowicza w wyniku ataku zamachowca – nożownika podczas finału Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy w Gdańsku⁸⁴.

2019, 11 marca - Aleksandra Dulcikiewicz została zaprzysiężona na prezydenta Miasta Gdańska. Uroczystość odbyła się w Ratuszu Głównego Miasta w Wielkiej Sali Wety, podczas VII sesji Rady Miasta⁸⁵.

2019, 13 sierpnia - Otwarcie pierwszej nitki Wiaduktu Biskupia Górka⁸⁶.

2020, maj – Oddano do użytku ostatni fragment nowej alei Pawła Adamowicza (Nowa Bulońska) – łączącej Piecki-Migowo z Jasieniem⁸⁷.

2020, lipiec – Zakończono rewitalizację dwóch zabytkowych gmachów przy Lastadii: dawnego Gimnazjum Miejskiego i Naddyrekcji Poczty Królewskiej, w których siedzibę znalazły: Gdański Urząd Pracy i Wydział Geodezji UMG⁸⁸.

2020, 1 sierpnia – Oddano do użytku obrotową kładkę pieszą na Wyspę Spichrzów łączącą brzegi Motławy⁸⁹.

2021, 29 stycznia – Otwarcie drugiej nitki Wiaduktu Biskupia Górka⁹⁰.

2021, 24 lipca – Otwarcie Muzeum Bursztynu w odnowionym i przystosowanym do nowych funkcji budynku Wielkiego Młyna⁹¹.

2021, wrzesień – Oddano do użytku nową przystań jachtową na Wyspie Sobieszewskiej przy ul. Nadwiślańskiej⁹².

2021, 22 października – Otwarcie Nomus-u w budynku udostępnionym Muzeum Narodowemu w Gdańsku przez Gminę Miasta Gdańska⁹³.

2021, 18 grudnia – Otwarcie wyremontowanego Domu Zdrojowego wraz zabytkowym parkiem w Brzeźnie, nowej placówki Hevelianum służącej edukacji ekologicznej⁹⁴.

2022, 5 lutego – Zakończono rewitalizację dawnego Ratusza Oruńskiego przy ul. Gościnniej⁹⁵.

2023, 4 marca – Otwarcie linii tramwajowej Nowa Warszawska⁹⁶.

2023, 20 maja - Otwarcie przebudowanego portu jachtowego w Górkach Zachodnich i nadanie mu imienia kpt. Krystyny Chojnowskiej-Liskiewicz⁹⁷.

2023, 1 czerwca - Otwarcie mariny po południowej stronie Mostu Stągiewnego⁹⁸.

2023, 31 lipca – Otwarcie remontowanego od 2019 r. zabytkowego budynku Dworca Głównego PKP w Gdańsku⁹⁹.

2023, 22-24 września - Otwarcie siedziby Instytutu Kultury Miejskiej - Kunsztu Wodnego.

⁸⁴ <https://www.gdansk.pl/wiadomosci/Komunikat-na-temat-stanu-zdrowia-Prezydenta-Pawla-Adamowicza,a,135769> [strona Oficjalnego portalu miasta Gdańska, dostęp: 2.05.2023 r.];

⁸⁵ <https://www.gdansk.pl/wiadomosci/Wiem-ze-nie-jestem-sama-A-dulkiewicz-zaprzysiezona-na-prezydenta-Gdanska,a,140514> [strona Oficjalnego portalu miasta Gdańska, dostęp: 2.05.2023 r.];

⁸⁶ <https://www.gdansk.pl/wiadomosci/Otwarto-pierwsza-nitke-wiaduktu-Biskupia-Gorka,a,152604> [strona Oficjalnego portalu miasta Gdańska, dostęp: 2.05.2023 r.];

⁸⁷ <https://www.trojmiasto.pl/wiadomosci/Otwarto-al-Pawla-Adamowicza-w-Gdanskun141320.html> [strona Portalu Regionalnego trojmiasto.pl, dostęp: 2.05.2023 r.];

⁸⁸ <https://www.gdansk.pl/wiadomosci/Inwestycje-2020-miejskie-przedswiezcie-zakonczone-w-mijajacym-roku-RAPORT,a,186786> [strona Oficjalnego portalu miasta Gdańska, dostęp: 2.05.2023 r.];

⁸⁹ <https://www.gdansk.pl/wiadomosci/Obrotowa-kladka-na-Wyspe-Spichrzow-juz-laczy-brzegi-Zobacz-FILM-I-ZDJECIA,a,176435> [strona Oficjalnego portalu miasta Gdańska, dostęp: 2.05.2023 r.];

⁹⁰ <https://www.gdansk.pl/urzed-miejski/wiadomosci/otwarcie-drugiej-nitki-wiaduktu-biskupia-gorka,a,188979> [strona Oficjalnego portalu miasta Gdańska, dostęp: 6.05.2023 r.];

⁹¹ <https://www.gdansk.pl/wiadomosci/otwarcie-muzeum-bursztynu,a,200329> [strona Oficjalnego portalu miasta Gdańska, dostęp: 6.05.2023 r.];

⁹² <https://www.gdansk.pl/wyspa-sobieszewska/wyspa-sobieszewska-nowa-przystan-jachtowa-juz-dostepna-dla-zeglarzy,a,204654> [strona Oficjalnego portalu miasta Gdańska, dostęp: 6.05.2023 r.];

⁹³ <https://nomus.gda.pl/pl/archiwum/otwarcie-nomus> [strona Działu Muzeum Narodowego w Gdańsku NOMUS, dostęp: 2.05.2023 r.];

⁹⁴ <https://hevelianum.pl/newsy/otwarcie-domu-zdrojowego-w-gdanskubrzeznie/> [strona Hevelianum, dostęp: 2.05.2023 r.];

⁹⁵ <https://www.gdansk.pl/wiadomosci/Ratusz-Orunski-oficjalnie-otwarto-Serce-dzielnicy-znow-bije-przy-ul-Goscinniej,a,213312> [strona Oficjalnego portalu miasta Gdańska, dostęp: 2.05.2023 r.];

⁹⁶ <https://www.gdansk.pl/wiadomosci/Otwarcie-nowej-linii-tramwajowej-Nowa-Warszawska-w-Gdanskui-pierwsze-przejazdy,a,238137> [strona Oficjalnego portalu miasta Gdańska, dostęp: 2.05.2023 r.];

⁹⁷ <https://www.gdansk.pl/wiadomosci/Gorki-Zachodnie-rozbudowany-port-jachtowy-juz-otwarty,a,243323> [strona Oficjalnego portalu miasta Gdańska, dostęp: 26.08.2023 r.];

⁹⁸ <https://www.gdansk.pl/wiadomosci/Otwarcie-mariny-na-Nowej-Motlawie,a,244365> [strona Oficjalnego portalu miasta Gdańska, dostęp: 26.08.2023 r.];

⁹⁹ <https://www.gdansk.pl/wiadomosci/Remont-dworca-PKP-w-Gdanskuzakonczony-W-poniedzialek-otwarcie,a,247371> [strona Oficjalnego portalu miasta Gdańska, dostęp: 26.08.2023 r.];

5.2.2. Krajobraz kulturowy

Według podziału fizyczno-geograficznego¹⁰⁰ miasto Gdańsk położone jest nad morzem Bałtyckim, na terenie trzech mezoregionów: Pobrzeża Kaszubskiego, Wysoczyzny Gdańskiej, Żuław Wiślanych i Mierzei Wiślanej, u ujścia Martwej Wisły i Wisły Śmiałej do Zatoki Gdańskiej. Przez obszar miasta płyną ponadto Radunia, ujęta w kanał Raduni oraz Motława, sztucznie podzielona na trzy nurty: Starą Motławę, Nową Motławę i Opływ Motławy.

Wysoczyzna Gdańska (część Pojezierza Kaszubskiego) obejmuje całą zachodnią część miasta m.in. zachodnią część Oliwy, Osowę, Matarnię, Brętowo, Piecki-Migowo, Wrzeszcz Górny, Suchanino, Siedlce, Kokoszkę, Jasień, Ujeścisko-Łostowice oraz znaczną część dzielnic: Oruni Górnej-Gdańsk Południe i Chełmu. Jest to urozmaicony krajobrazowo, pagórkowaty obszar, porośnięty lasem liściastym i mieszanym. Krawędź tej wysoczyzny poprzecinana jest dolinami i potokami spływającymi w kierunku Zatoki Gdańskiej. Większość tego terenu została mocno zurbanizowana, jednak mimo wszystko znajduje się tu dużo nieprzekształconych przez człowieka terenów jak chociażby Lasy Oliwskie czy Park Jaśkowej Doliny.

Pobrzeże Kaszubskie to wąski pas terenu nad Zatoką Gdańską. W Gdańsku położony jest jego fragment zwany Tarasem Sopocko – Wrzeszczańskim, którego granicą wschodnią jest wybrzeże Morza Bałtyckiego, południowo-wschodnią - Mierzeja Wiślana, południową Żuławę Wiślana, zachodnią - Wysoczyzna Gdańska, północną - granica administracyjna z Sopotem. Obejmuje m.in. dzielnice: Żabianka – Wejhera – Jelitkowo – Tysiąclecia, Przymorze, Zaspą oraz wschodnie części dzielnic: Oliwa i Wrzeszcz. Dominującymi elementami krajobrazu są tzw. kępy i pradoliny, dzięki którym rzeźba terenu jest bardzo urozmaicona. Teren ten został dość mocno zurbanizowany z wyjątkiem pasa nadmorskiego (plaża, wydmy, pas ochronny zieleni) – chociaż i tu zaznaczyła się działalność człowieka poprzez budowę sieci komunikacyjnej i sztucznego wydzielenia wejść na plażę.

Żuławę Wiślana stanowi rozległa równina deltowa Wisły, o małym urozmaiceniu pod względem rzeźby terenu. Południowo-wschodnia część miasta Gdańska znajduje się w jej północno-zachodnim fragmencie – na Żuławach Gdańskich. Należą do nich dzielnice: Główne (Prawe) i Stare Miasto, Orunia, Św. Wojciech, Lipce, Olszynka, Rudniki. Charakteryzuje się płaskim ukształtowaniem terenu, nieznacznie wyniesionym nad poziom morza z lokalnymi obniżeniami (depresjami) dochodzącymi do -1,2 m, poprzecinanym licznymi rzekami i kanałami. Wody powierzchniowe na Żuławach, w wyniku długotrwałej działalności człowieka, zatraciły swoje naturalne cechy; przy minimalnym spadku ich poziom zbliżony jest do poziomu morza. Wszystkie cieką się tu właściwie kanałami, których poziom jest regulowany sztucznie.

Mierzeja Wiślana w ujęciu geograficznym na terenie miasta obejmuje Nowy Port, Letnicę, Stogi, Przeróbkę, Krakowiec–Górki Zachodnie i północną część wyspy Sobieszewskiej. To zachodni odcinek piaszczystej strefy wydmowej, którego wysokość w niektórych miejscach dochodzi do 25,5 metrów, oddziela Żuławę Wiślana od otwartych wód Zatoki. Wydmy mają kształt wałów usytuowanych równolegle do linii brzegowej morza, w pasie o średniej szerokości od 500 do 1000 m, przerwany dwoma dawnymi ujściami Wisły (Martwej Wisły i Wisły Śmiałej). W zachodniej części charakteryzuje ją skomplikowane rozprzestrzenienie, wynikające z działalności człowieka – w głąb morza wniknęły falochrony, pomosty, nabrzeże portu kontenerowego, naturalną linię brzegową zastąpiły betonowe nabrzeża. Najmniej przekształcona Mierzeja Wiślana jest na Wyspie Sobieszewskiej; znajduje się tu naturalnie ukształtowane pobrzeże z wydmami i lasami iglastymi, jedynie ujścia Wisły Śmiałej i Przekopu Wisły noszą ślady dużej ingerencji człowieka w naturę.

Gdańsk jest złożonym organizmem miejskim. Jego obecny kształt wynika z ogromnego rozwoju przestrzennego, którego dynamika sięgająca wczesnego średniowiecza nie słabnie do dziś. Historyczny rdzeń obecnego Gdańska stanowi Stare¹⁰¹ i Główne Miasto¹⁰². Swoje terytorium miasto sukcesywnie powiększało o kolejne najbliższe zlokalizowane obszary, wchłaniając już istniejące jednostki osadnicze lub zabudowując łąki i nieużytki, które to w XVII w. wzbogacone o nowożytnie fortyfikacje ukształtowały przestrzennie obszar zwany obecnie Śródmieściem. W jego skład oprócz Starego i Głównego Miasta wchodzi: Zamczysko, Osiek, Stare Przedmieście, Spichlerze, Dolne Miasto, Długie Ogrody, Nowe Ogrody, Grodzisko, Zaroślak, Czarne Morze

¹⁰⁰ J. Kondracki, Geografia regionalna Polski, Warszawa 2000, s. 79-89;

¹⁰¹ hasło: Administracyjny podział i terytorialny rozwój Gdańska, w: Gdańska Internetowa Encyklopedia Gdańska Gedanopedia, <https://www.gedanopedia.pl> [strona Fundacji Gdańska, dostęp: 3.06.2023 r.];

¹⁰² Tamże, hasło: Administracyjny podział i terytorialny rozwój Gdańska;

(Schwarzes Meer), Piaskownia, Biskupia Górka¹⁰³. W XIX w. przyłączono: obszar dawnego Zjednoczonego Miasta Chełm (dzisiejszy Chełm, część Suchanina, Stare Szkoty i Św. Wojciech), Nowy Port, Stogi, część Wrzeszcza wraz z Kuźniczkami, częścią Brunowa i Jaśkowej Doliny, Nowymi Szkotami, Strzyżą i rejonem Wielkiej Alei (al. Zwycięstwa)¹⁰⁴. Na początku XX w. i jeszcze przed I wojną światową przyłączono: dalszą część Suchanina z Aniołkami, Brętowo, Brzeźno, część zachodnią Młynisk (dziś Zaspą-Młyniską), Letnicę, Rozstaje (dziś: Zaspą-Rozstaje), Krakowiec i Górki Zachodnie, Stogi, Przeróbkę¹⁰⁵. W okresie międzywojennym: Orunię, Olszynkę i Błonia (część dzisiejszej dzielnicy Rudniki)¹⁰⁶. W 1920 r. Oliwa wraz z przyłączonymi do niej w 1907 r. Przymorzem, Jelitkowem i Żabianką weszła w skład Wolnego Miasta Gdańska. 1 VII 1926 Oliwa została przyłączona do Gdańska¹⁰⁷. W 1942 r. administracja III Rzeszy włączyła w organizm miejski: Lipce i Migowo, czego nie uznały powojenne władze PRL¹⁰⁸. Miasto powiększyło swój obszar dopiero w 1954 r. o ww. Lipce i Migowo oraz Piecki, Ujeścisko i Wzgórze Mickiewicza¹⁰⁹. Kolejne przyłączenia miały miejsce w 1973 r. o Jasień, Kokoszki, Matarnię, Łostowice, Osowę i Wyspę Sobieszewską¹¹⁰.

Na terenie Gdańska obok siebie występują różne rodzaje układów przestrzennych; obok struktury typowej dla zespołów urbanistycznych spotykamy również układy ruralistyczne oraz mniejsze jednostki przestrzenne, tworzące samodzielne struktury, takie jak: osiedla, kolonie, zespoły zabudowy.

Organizm miejski Gdańska kształtował się od wczesnego średniowiecza w oparciu o umocnioną osadę, później rozwiniętą w gród obronny w widłach Motławy i Wisły. Najstarsza część Gdańska nazywana Starym Miastem w 1263 roku otrzymała prawa miejskie wzorowane na prawie lubeckim. Przez cały ten czas miasto powiększało swój obszar, i tak najpóźniej w 1343 roku prawa miejskie otrzymało Główne Miasto. W 1346 roku miasto przeszło na prawo chełmińskie. Ze względu na swoje położenie nad rzeką uchodzącą do morza ogromną rolę w rozwoju przestrzennym miasta odegrał port, który bezpośrednio wpłynął na ukształtowanie Wyspy Spichrzów i Ołowianki jako terenów składowych. Funkcja miasta portowego przyczyniła się też do zmiany układu wodnego – pod koniec XVI w. powstał kanał Nowej Motławy w celu polepszenia warunków żeglugi. Również układ komunikacyjny podlegał ciągłemu rozwojowi. 2 połowa XVI w. i XVII w. to okres budowy nowożytnych fortyfikacji: bastionowych i bastionowych. W XVII w. w obręb miasta włączono część przedmieść: Dolne Miasto, Podgórze, Zaroślak, część Nowych Ogrodów, Wiadrownię i Lazaret. W początkach XIX w. nastąpił kolejny etap odbudowy i rozbudowy fortyfikacji. XIX w. to również okres powiększania obszaru miasta o okoliczne miasta (Zjednoczone Miasto Chełm) i wsie. Początek XX w. niósł ze sobą dalszy rozwój przestrzenny, który skokowo postępował do lat 70-tych XX w., kiedy to do miasta przyłączono znaczne obszary tj. teren dzisiejszej Osowy, Matarni, Kokoszek, Jasienia, części Ujeściska-Łostowic, części Oruni Górnej – Gdańska Południe oraz Wyspę Sobieszewską.

W Gdańsku obszary o najwyższych wartościach historycznych, przestrzennych i historycznych, będące jednocześnie nośnikami wartości niematerialnych objęte zostały ochroną prawną poprzez uznanie za pomnik historii lub wpis do rejestru zabytków. Są to zarówno historyczne układy urbanistyczne jak i zespoły budowlane, będące materialnym świadkiem historii:

- „Gdańsk - miasto w zasięgu obwarowań z XVII wieku” – Zarządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 8.09.1994 r. w sprawie uznania za pomnik historii (M.P. z 1994 r., Nr 50, poz. 415),
- „Pole Bitwy na Westerplatte” - Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 22.08.2003 r. w sprawie uznania za pomnik historii (Dz.U. z 2003 r., Nr 148, poz. 1448) – wpis w tych samych granicach do rej. zab.: Pole bitewne na Półwyspie Westerplatte z obiektami historycznymi (nr w rej. zab.: A-1724),
- „Gdańsk – Oliwa zespół pocystersko-katedralny” - Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 7.12.2017 r. w sprawie uznania za pomnik historii (Dz.U. z 2017 r., poz. 2277),
- „Gdańsk - Twierdza Wisłoujście” - Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 25.05.2018 r. w sprawie uznania za pomnik historii (Dz.U. z 2018 r., poz. 1008) – wpis w tych samych granicach do rej. zab.: zespół Twierdzy Wisłoujście: latarnia morska, działobitnia wraz z wieńcem domków, Fort Carre z budynkiem koszar, szaniec wschodni z rawelinem (nr w rej. zab.: A-1707),

¹⁰³ Tamże, hasło: Administracyjny podział i terytorialny rozwój Gdańska;

¹⁰⁴ Tamże, hasła: Zjednoczone Miasto Chełm, Nowy Port, Stogi, Wrzeszcz;

¹⁰⁵ Tamże, hasła: Suchanino, Aniołki, Brętowo, Brzeźno, Młyniska, Letnica, Rozstaje, Krakowiec – Górki Zachodnie, Stogi, Przeróbka;

¹⁰⁶ Tamże, hasła: Orunia, Olszynka, Błonia;

¹⁰⁷ Tamże, hasło: Oliwa;

¹⁰⁸ Tamże, hasła: Lipce, Migowo;

¹⁰⁹ Tamże, hasła: Lipce, Migowo, Piecki, Ujeścisko, Wzgórze Mickiewicza;

¹¹⁰ Tamże, hasła: Jasień, Kokoszki, Matarnię, Łostowice, Osowę i Wyspę Sobieszewską;

- „Gdańsk - Stocznia Gdańska, miejsce narodzin Solidarności” - Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 10.12.2018 r. w sprawie uznania za pomnik historii (Dz.U. z 2018 r., poz. 2506),
- układ urbanistyczny miasta Gdańska w obrębie nowożytnych fortyfikacji (nr w rej. zab.: A-15),
- układ urbanistyczny Starej Oliwy wraz z zespołem Potoku Oliwskiego oraz zespołem nadmorskiej wsi rybackiej Jelitkowo (nr w rej. zab.: A-850),
- kolonia domów robotniczych Fundacji dr Abegga przy Politechnice Gdańskiej, przy ul. Brackiej, Olszewskiego, Puszkina, Własna Strzecha (nr w rej. zab.: A-961),
- zespół zabudowy Politechniki Gdańskiej: Gmach Główny; Instytut Chemii; Instytut Elektrotechniczny, laboratorium maszynowe z kotłownią; budynek gospodarczy - skład węgla, dom palacza, mieszkanie portiera; mieszkanie mechanika; umywalnia oraz aleja lipowa (nr w rej. zab.: A-969),
- zespół zabudowy przy ul. Jaśkowej Doliny - zabudowa willowa z przyległymi parkami oraz zabudowa czynszowa ulic: Jaśkowa Dolina, Pawłowskiego, Romera, Akacjowa, Na Wzgórzu (nr w rej. zab.: A-970),
- osiedle domków robotniczych Fundacji dr Abegga przy ul. Ceglanej, Gomulickiego, Pola, Syrokomli, Kolejarzy, Miedzianej (nr w rej. zab.: A-985),
- układ urbanistyczny osady portowej w Nowym Porcie (nr w rej. zab.: A-1013),
- układ ruralistyczny przedmieścia Gdańsk – Święty Wojciech (nr w rej. zab.: A-1119),
- zespół domów rybackich przy ul. Bałtyckiej nr 16/17; 30/31; 18/19; 28/29; 20/21; 27/26; 22/25 (nr w rej. zab.: A-1190),
- historyczny zespół budowlany Stoczni Gdańskiej od okresu funkcjonowania Stoczni Cesarskiej do 1989 r. oraz wnętrze basenu dokowego (nr w rej. zab.: A-1936),
- fragment zespołu zabudowy dawnej Stoczni Gdańskiej: dawnej Stoczni nr 2 / dawnej Stoczni Schichaua wraz z budynkami (nr w rej. zab.: A-1974),
- historyczny zespół budowlany Urzędu Umundurowania XVII Korpusu Armijnego przy ul. Wałowej 17, 19, 21 w Gdańsku (nr w rej. zab.: A-1979),
- historyczny zespół budowlany przy ul. Robotniczej, ul. Stefana Jaracza i ul. Jana z Kolna, obejmujący kamienice: ul. Stefana Jaracza 13B, 13A, 12B, 12A, ul. Robotnicza 8, 9, 10, 11A, 11B, 12A, 12B, 13, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, ul. Jana z Kolna 26, 27, 28, 29, 30 (nr w rej. zab.: A-1980).

W mieście znajdują się również zespoły zabudowy o zachowanych wartościach przestrzennych, ale z nieznacznie przekształconymi elementami struktury. Jedno z nich, osiedle „Miałki Szlak” obejmujące ul. Miałki Szlak, Tarniny, Sitowie, Gdańskiego Kolejara, włączone zostało do Gminnej Ewidencji Zabytków Miasta Gdańska. Zespół ten, posiadając znaczne wartości kulturowe, stanowi cenne świadectwo rozwoju miasta nie tylko od strony przestrzennej, ale i społecznej: zostało specjalnie zaprojektowane dla robotników z uwzględnieniem ich potrzeb bytowych i możliwości finansowych.

Oprócz obszarów i zespołów zabudowy wpisanych do rejestru zabytków lub włączonych do gminnej ewidencji zabytków na terenie miasta znajdują się nadal czytelne układy urbanistyczne oraz zespoły zabudowy o zachowanych wartościach kulturowych, historycznych i przestrzennych, tj.:

- układ urbanistyczny Dolnego Wrzeszcza: przy ul. Kościuszki wraz z zabudową pomiędzy ul. Krzemienieckiej i Lwowskiej od północy, ul. Kilińskiego i torami kolejowymi od zachodu, Mickiewicza od południa i torami kolejowymi od wschodu – o zróżnicowanej formie, złożone z jednorodnej zabudowy wielorodzinnej, małych domów wielorodzinnych, zabudowy jednorodzinnej bliźniaczej i szeregowej, powstałe na pocz. XX w. i w l. 20-tych i 30-tych XX w. – zachowana zabudowa, układ przestrzenny, przedogródki przy domach jednorodzinnych i małych wielorodzinnych, zieleń (aleje, szpalery, skwery, zieleńce, parki) – obszar objęty miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w części¹¹¹,

¹¹¹ mpzp nr: 0702(wskazano obiekty o walorach kulturowych), 0703 (wyznaczono obszar i obiekty w rejestrze zabytków, strefę ochrony konserwatorskiej i obiekty o walorach kulturowych), 0706 (wyznaczono strefę ochrony konserwatorskiej i obiekty o walorach kulturowych), 0708 (wyznaczono obszar w rejestrze zabytków, strefę ochrony konserwatorskiej i obiekty o walorach kulturowych), 0709 (wskazano obiekty o walorach kulturowych), 0710 (wyznaczono obiekty o wartościach kulturowych), 0711 (wyznaczono strefę ochrony konserwatorskiej i obiekty o walorach kulturowych), 0715 (wyznaczono obszar i obiekty w rejestrze zabytków), 0805 (wskazano obiekty o walorach kulturowych);

- układ urbanistyczny Górnego Wrzeszcza - zabudowa z przełomu XIX i XX w. pomiędzy torami kolejowymi, a skrajem lasów Wysoczyzny Morenowej - zachowana zabudowa, układ przestrzenny, zieleń – obszar objęty miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w części¹¹²,
- układ urbanistyczny Letnicy w części pomiędzy ul. Uczniowską i Marynarki Polskiej z ul. Szklana Huta – o zróżnicowanej formie, złożone z zabudowy wielorodzinnej, małych domów wielorodzinnych, zabudowy jednorodzinnej bliźniaczej, powstałe na pocz. XX w. i w latach 30-tych XX w. – zachowana zabudowa i układ przestrzenny – obszar objęty miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego¹¹³,
- układ przestrzenny Oruni wraz ze Starymi Szkotami pomiędzy krawędzią wysoczyzny morenowej na zachodzie, a ciągiem ulic Przy Torze – Żuławska, południową granicę stanowi ul. Starogardzka - układ urbanistyczny dzielnicy przedmiejskiej z mieszaną zabudową mieszkaniową i rzemieślniczą i przemysłową, z zabytkowymi parkami, kanałem Raduni, początki układu sięgają XV w., zabudowa z XIX i pocz. XX w. – zachowany układ przestrzenny, częściowo zachowana historyczna zabudowa, zieleń - obszar objęty miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w części¹¹⁴,
- układ urbanistyczny Przymorza Małego pomiędzy ulicami Kołobrzeską (z położnymi na pd. od niej odcinkami ulic Arkońskiej, Lęborskiej, Słupskiej i Szczecińskiej), Chłopską, potokiem Oliwskim i linią kolejową – o zróżnicowanej formie, złożone z zabudowy wielorodzinnej, małych domów wielorodzinnych, zabudowy jednorodzinnej, powstałe na pocz. XX w. i w latach 20-tych i 30-tych XX w. – zachowana zabudowa, układ przestrzenny, zieleń – brak miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego,
- osiedle przy ul. Czyżewskiego w Oliwie (osiedle ograniczone ul. Czyżewskiego, al. Grunwaldzką, ul. Nadwodną – zespół zabudowy jednorodzinnej bliźniaczej z l. 30-tych XX w. – o częściowo przekształconej strukturze, ale nadal czytelnym pierwotnym układzie przestrzennym i zieleni – obszar objęty miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego¹¹⁵,
- osiedle przy ul. Kartuskiej na Siedlcach – zespół zabudowy wielorodzinnej w rejonie ul. Kartuskiej i Zakopiańskiej - zachowana zabudowa, układ przestrzenny, zieleń – brak miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego,
- osiedle przy ul. Kubacza i Hallera we Wrzeszczu Dolnym – jednorodny zespół małych domów wielorodzinnych z l. 20-tych i 30-tych XX w. (pomiędzy ul. Hallera, Mickiewicza i Kubacza) – zachowana zabudowa, układ przestrzenny, zieleń – ogrody przydomowe – brak miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego,
- osiedle przy ul. Lenartowicza na Przeróbce - zespół zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej z l. 30-tych XX w. - zachowana zabudowa, układ przestrzenny, zieleń towarzysząca – obszar objęty miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego¹¹⁶,
- osiedle przy ul. Ojcowskiej na Siedlcach – osiedle zabudowy jednorodzinnej szeregowej o interesującym układzie urbanistycznym w kształcie litery „S” z l. 1929-1930 - zachowana zabudowa, układ przestrzenny, zieleń towarzysząca - brak miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego,
- osiedle przy ul. Olszyńskiej na Olszynie – zespół zabudowy jednorodzinnej bliźniaczej (jest to zrealizowany fragment planowanego większego założenia) o typowym przedmiejskim charakterze przy ul. Pustej, Krótkiej i Olszyńskiej z l. 20-tych XX w. – zachowana zabudowa, układ przestrzenny, zieleń – ogrody przydomowe - obszar objęty miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego¹¹⁷,
- osiedle przy ul. Wileńskiej i Grodzieńskiej na Diabełkowie – zespół zabudowy jednorodzinnej bliźniaczej z 1937 r. – zachowana zabudowa, układ przestrzenny, zieleń – ogrody przydomowe - brak miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego,

¹¹² mpzp nr: 0805 (wskazano zespoły wpisane do rejestru zabytków i obiekty o walorach kulturowych), 0806 (wyznaczono obszar i obiekty w rejestrze zabytków, strefę ochrony konserwatorskiej i obiekty o walorach kulturowych), 0814 (wyznaczono obszar i obiekty w rejestrze zabytków, strefę ochrony konserwatorskiej i obiekty o walorach kulturowych), 0811 (wyznaczono strefę ochrony konserwatorskiej i obiekty o walorach kulturowych), 0819 (wyznaczono obszar i obiekty w rejestrze zabytków, strefę ochrony konserwatorskiej i obiekty o walorach kulturowych), 0820 (wyznaczono strefę ochrony konserwatorskiej i obiekty o walorach kulturowych), 0828 (wyznaczono obszar i obiekty w rejestrze zabytków, strefę ochrony konserwatorskiej i obiekty o walorach kulturowych), 0841 (wyznaczono obszar i obiekty w rejestrze zabytków, strefę ochrony konserwatorskiej i obiekty o walorach kulturowych), 0845 (wyznaczono strefę ochrony konserwatorskiej i obiekty o walorach kulturowych), 0850 0851 (wyznaczono strefę ochrony konserwatorskiej i obiekty o walorach kulturowych), 0852 (wyznaczono strefę ochrony konserwatorskiej i obiekty o walorach kulturowych), 0853 (wyznaczono strefę ochrony konserwatorskiej i obiekty o walorach kulturowych), 0854 (wyznaczono strefę ochrony konserwatorskiej i obiekty o walorach kulturowych);

¹¹³ mpzp nr: 0510 (wskazano obiekty o walorach kulturowych), 0518 (wyznaczono strefę ochrony konserwatorskiej i obiekty o walorach kulturowych);

¹¹⁴ mpzp nr: 1605 (wskazano obiekty o walorach kulturowych), 1608 (wyznaczono strefę ochrony konserwatorskiej, obiekty wpisane do rejestru zabytków i obiekty o walorach kulturowych), 1617 (wyznaczono strefę ochrony konserwatorskiej), 1731 (wyznaczono obiekty w rejestrze zabytków i obiekty o walorach kulturowych), 1741 (wyznaczono obszary i obiekty wpisane do rejestru zabytków, strefę ochrony konserwatorskiej, obiekty o walorach kulturowych), 1753 (wyznaczono obszary i obiekty wpisane do rejestru zabytków, strefę ochrony konserwatorskiej, obiekty o walorach kulturowych), 1913 (wskazano obiekty o walorach kulturowych);

¹¹⁵ mpzp nr 0219 (wyznaczono strefę ochrony konserwatorskiej i obiekty o walorach kulturowych);

¹¹⁶ mpzp nr 1301 (wskazano obiekty o walorach kulturowych);

¹¹⁷ mpzp nr 1609 (wyznaczono obszary wpisane do rejestru zabytków, strefę ochrony konserwatorskiej, obiekty o walorach kulturowych);

- osiedle w rejonie ul. Wolności w Nowym Porcie – o zróżnicowanej formie, złożone z zabudowy wielorodzinnej, małych domów wielorodzinnych, zabudowy jednorodzinnej bliźniaczej, powstałe na pocz. lat 30-tych XX w. – zachowana zabudowa i układ przestrzenny - obszar objęty miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego¹¹⁸,
- osiedle przy ul. Worcella na Starym Chełmie - rejon ulic Worcella, Odrzańskiej, Łużyckiej, Lotników Polskich i sąsiednich – jednorodny zespół zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej z l. 40-tych XX w. - zachowana zabudowa, układ przestrzenny, zielen towarzysząca - obszar objęty miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego¹¹⁹,
- osiedle przy ul. Wyczółkowskiego na Siedlcach – zespół zabudowy jednorodzinnej, wolnostojącej, zlokalizowany na końcowym „ślepy” odcinku ul. Wyczółkowskiego, której zamknięcie stanowi dom wielorodzinny, usytuowany frontalnie przed niewielkim placem, całość wzniesiona w l. 1928-1929 - zachowana zabudowa, układ przestrzenny, zielen towarzysząca w postaci przedogródków i ogrodów na tyłach posesji - brak miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego,
- kolonia przy ul. Pastoriusza na Przeróbce – jednorodny zespół zabudowy bliźniaczej z l. 30-tych XX w. - zachowana zabudowa, układ przestrzenny, zielen – ogrody przydomowe - obszar objęty miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego¹²⁰,
- zespół zabudowy pomiędzy ulicami Arciszewskiego, Chopina, M. Gomółki, Reymonta, Szymanowskiego i Grunwaldzką na Strzyży Górnej – o zróżnicowanej formie, złożony z zabudowy wielorodzinnej, małych domów wielorodzinnych, zabudowy jednorodzinnej, powstał w latach 30-tych XX w., uzupełniony zabudową z lat 50-tych XX w. – zachowana zabudowa, układ przestrzenny, zielen - obszar objęty miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego¹²¹,
- zespół zabudowy w rejonie ul. Bajki i Siennej na Przeróbce – elementy zabudowy osiedla zakładowego i relikty zabudowy o charakterze podmiejskim – zachowana zabudowa, układ przestrzenny, zielen - obszar objęty miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego¹²²,
- zespół zabudowy pomiędzy ul. Bora Komorowskiego, Chłopską, Potokiem Oliwskim i linią kolejową – zespół zabudowy z l. 20- i 30-tych XX w. - zachowana zabudowa, układ przestrzenny, zielen towarzysząca w postaci przedogródków i ogrodów na tyłach posesji oraz aleje uliczne - obszar objęty miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w części¹²³,
- zespół zabudowy pomiędzy ulicami Chodowieckiego, Dębinki, Kopernika i Traugutta, na zachód od al. Zwycięstwa - zabudowa mieszkaniowa jedno- i wielorodzinna, zabudowa usługowa wraz z zespołem parków pocmentarnych (po obu stronach d. Wielkiej Alei) – układ przestrzenny z kon. XVIII w., zabudowa z 2 poł. XIX w. i pocz. XX w. - zachowana zabudowa, układ przestrzenny, zielen - obszar objęty miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w części¹²⁴,
- zespół zabudowy przy ul. Chwaszczyńskiej, Okrąg i Twardej na Młyniskach – jednorodny zespół zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej z l. 30-tych XX w. - zachowana zabudowa, układ przestrzenny, zielen towarzysząca - obszar objęty miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego¹²⁵,
- zespół zabudowy w rejonie ul. Czyżewskiego, Grunwaldzkiej i Pomorskiej w Oliwie na zachód od torów kolejowych - o zróżnicowanej formie, złożone z małych domów wielorodzinnych, zabudowy jednorodzinnej, powstałe na przełomie XIX/XX w. i w 1 poł. XX w. – zachowana zabudowa, układ przestrzenny, zielen - obszar objęty miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego¹²⁶,

¹¹⁸ mpzp nr: 0402 (wyznaczono strefy ochrony konserwatorskiej, obiekty wpisane do rejestru zabytków i obiekty o wartościach kulturowych), 0405 (wyznaczono obszary i obiekty wpisane do rejestru zabytków, strefy ochrony konserwatorskiej, obiekty o walorach kulturowych), 0406 (wyznaczono obszar wpisany do rejestru i strefę ochrony konserwatorskiej), 0411 (wyznaczono obszar wpisany do rejestru, strefy ochrony konserwatorskiej, obiekty o walorach kulturowych), 0412 (wyznaczono obszar wpisany do rejestru, strefy ochrony konserwatorskiej, obiekty o walorach kulturowych);

¹¹⁹ mpzp nr: 1739 (wyznaczono strefę ochrony konserwatorskiej, obiekty o walorach kulturowych), 1740 (wyznaczono strefę ochrony konserwatorskiej, obiekty o walorach kulturowych);

¹²⁰ mpzp nr 1301 (wyznaczono strefę ochrony konserwatorskiej, obiekty o walorach kulturowych);

¹²¹ mpzp nr 0832 (wyznaczono strefę ochrony konserwatorskiej, obiekty wpisane do rejestru zabytków i obiekty o walorach kulturowych);

¹²² mpzp nr 1301 (wskazano obiekty o walorach kulturowych);

¹²³ mpzp nr: 0114 (wskazano obiekty o walorach kulturowych), 0123 (wyznaczono obszar wpisany do rejestru i obiekty o walorach kulturowych);

¹²⁴ mpzp nr: 0809 (wyznaczono strefę ochrony konserwatorskiej, obiekty o walorach kulturowych), 0810 (wyznaczono strefę ochrony konserwatorskiej, obiekty o walorach kulturowych, zabytkową zielen) 0817 (wyznaczono strefę ochrony konserwatorskiej, obiekty o walorach kulturowych), 0818 (wyznaczono strefę ochrony konserwatorskiej, obiekty o walorach kulturowych), 0830 (wyznaczono strefę ochrony konserwatorskiej, obiekty o walorach kulturowych, zabytkową zielen), 0859 (wyznaczono strefę ochrony konserwatorskiej, wskazano obiekty o walorach kulturowych, zabytkową zielen);

¹²⁵ mpzp nr 0504 (brak zapisów o ochronie zespołu zabudowy);

¹²⁶ mpzp nr: 0207 (wskazano obiekty o walorach kulturowych), 0217 (wskazano obiekty o walorach kulturowych), 0221 (wskazano obiekty o walorach kulturowych), 0248 (wyznaczono obszar i obiekty wpisane do rejestru zabytków, wskazano obiekty o walorach kulturowych), 0258 (wyznaczono obszar wpisany do rejestru zabytków, wskazano obiekty o walorach kulturowych), 0237 (wskazano obiekty o walorach kulturowych);

- zespół zabudowy przy ul. Łowickiej w Górkach Zachodnich – zespół zabudowy wielorodzinnej z l. 30-tych XX w. - zachowana zabudowa, układ przestrzenny, zielen towarzysząca - obszar objęty miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego¹²⁷,
- zespół zabudowy w rejonie ul. Otwartej, Schuberta i Wagnera na Suchaninie – zespół zabudowy jednorodzinnej z l. 30-tych XX w. - zachowana zabudowa, układ przestrzenny obszar objęty miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego w części¹²⁸,
- zespół zabudowy pomiędzy ul. Polanki a ul. Wita Stwosza, na południe od ul. Derdowskiego, o zróżnicowanej formie, złożone z zabudowy wielorodzinnej, małych domów wielorodzinnych, zabudowy jednorodzinnej, powstałe na przełomie XIX/XX w. i w I poł. XX w. – zachowana zabudowa, układ przestrzenny, zielen - obszar objęty miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w części¹²⁹,
- zespół zabudowy w rejonie ul. Robotniczej w Śródmieściu (poza obszarem wpisanym do rejestru zabytków) – jednorodny zespół zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej z przełomu XIX/XX w. – zachowana w części zabudowa, układ przestrzenny częściowo przekształcony przez budowę ul. Popiełuszki - obszar objęty miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego¹³⁰,
- zespół zabudowy przy ul. Sówki w Krakowcu - zespół zabudowy wielorodzinnej z l. 30-tych XX w. - zachowana zabudowa, układ przestrzenny, zielen towarzysząca obszar objęty miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego¹³¹.

Wsie, które z czasem znalazły się na obszarze dzisiejszego miasta posiadały kilka typów przestrzennych. Najstarsze osady miały genezę wczesnośredniowieczną, kolejne zakładane były w XIV w. przez Zakon Krzyżacki, który lokował wsie na prawie chełmińskim. Forma dzisiejszych dzielnic, wywodzących się z tych układów jest wynikiem wielowiekowych przekształceń oraz nawarstwień, większość z nich została tak mocno przekształcona, że trudno dziś rozpoznać ich oryginalne pochodzenie, w kilku przypadkach zasadnicze zręby są nadal czytelne.

Zespoły ruralistyczne o zachowanych wartościach kulturowych, historycznych i przestrzennych:

- Brzeźno – wieś rybacka, wzbogacona zabudową kurortową, o nieregularnym, wielodrożnym układzie: zachowany układ przestrzenny i d. wiejska zabudowa mieszkalna z XIX/XX w. i zabudowa kurortowa z pocz. XX w. – w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego¹³² wyznaczono strefę ochrony konserwatorskiej oraz obiekty o wartościach kulturowych,
- Górkę Wschodnią – wielodrożna wieś rybacka położona wzdłuż brzegu Wisły, zachowana zabudowa siedliskowa o dużej wartości kulturowej z XIX i XX wieku, zachowany układ ruralistyczny wzdłuż Wisły – w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego¹³³ wyznaczono strefę ochrony konserwatorskiej oraz obiekty o wartościach kulturowych,
- Górkę Zachodnią – ulicowa wieś rybacka położona wzdłuż brzegu Martwej Wisły zachowana zabudowa siedliskowa o dużej wartości kulturowej z XIX i XX wieku, zachowany układ urbanistyczny wzdłuż Wisły przy ulicach Kutnowskiej, Łęczyckiej i fragmencie ul. Łowickiej – w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego¹³⁴ wyznaczono strefę pełnej ochrony konserwatorskiej, strefę pośredniej ochrony konserwatorskiej, strefę ochrony krajobrazu, obszar zespołu urbanistycznego o walorach kulturowych, obiekty wpisane do rejestru zabytków, obiekty o wartościach historycznych, granice historycznych podziałów własnościowych, historyczne nabrzeże, historyczne drogi – dukty leśne,
- Kiełpino Górne – dawna wieś ulicowa z dworem, wzdłuż ul. Goplańskiej: czytelny układ dawnej ulicówki z zabudową historyczną o wartościach kulturowych (budynki z przełomu XIX/XX w.) oraz dwór i park – w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego¹³⁵ tylko dla części po pn. stronie ul. Goplańskiej: wskazano dwór oraz park wpisane do rejestru zabytków, obiekty o wartościach kulturowych, wyznaczono strefę ochrony konserwatorskiej układu przestrzennego,
- Kokoszki – ulicowa wieś położona wzdłuż ul. Stokłosy - częściowo zachowany układ ruralistyczny oraz relikty zabudowy, częściowo zachowany zespół dworsko-parkowy – w miejscowym planie

¹²⁷ mpzp nr 1431 (wyznaczono strefę ochrony konserwatorskiej, obiekty o walorach kulturowych),

¹²⁸ mpzp nr: 1218 (wskazano obiekty o walorach kulturowych), 1223 (wskazano obiekty o walorach kulturowych);

¹²⁹ mpzp nr: 0205 (wyznaczono obszar wpisany do rejestru zabytków, wskazano obiekty o walorach kulturowych), 0218 (wskazano obiekty o walorach kulturowych);

¹³⁰ mpzp nr 1128 (wyznaczono obszar wpisany do rejestru zabytków, strefy ochrony konserwatorskiej wskazano obiekty w rejestrze zabytków i obiekty o walorach kulturowych);

¹³¹ mpzp nr 1425 (wyznaczono strefy ochrony konserwatorskiej wskazano obiekty w rejestrze zabytków i obiekty o walorach kulturowych);

¹³² mpzp nr 0305;

¹³³ mpzp nr 2409;

¹³⁴ mpzp nr 1413;

¹³⁵ mpzp nr 2219;

- zagospodarowania przestrzennego¹³⁶ wyznaczono strefę ochrony konserwatorskiej, historyczny układ drogowy, obiekty o wartościach kulturowych,
- Krakowiec – osada rzemieślniczo–rybacka położona przy przeprawie przez Wisłę, zachowana zabudowa z początku XX wieku oraz układ przestrzenny osady w okolicach ul. Steczka, Mewy i Góreckiej – w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego¹³⁷ wyznaczono strefę ochrony konserwatorskiej, obiekty o wartościach kulturowych,
 - Łostowice – wieś ulicowa z relikami folwarku w rejonie ul. Świętokrzyskiej, Niepołomickiej i Przebiśniewowej: zachowany układ dawnej ulicówki z zabudową historyczną o wartościach kulturowych (budynki z przełomu XIX/XX w.) oraz relikty folwarku z resztkami parku i stawem – w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego¹³⁸ wyznaczono strefę ochrony konserwatorskiej, obiekty o wartościach kulturowych,
 - Matarnia – wieś folwarczna położona wzdłuż ulic Jesiennej i Agrarnej, zachowany układ przestrzenny oraz nieliczne budynki z pocz. XX wieku – w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego¹³⁹ wyznaczono strefę ochrony ekspozycji, obszary o wartościach kulturowych, obiekty wpisane do rejestru zabytków, obiekty o wartościach kulturowych,
 - Przegalina – wieś rządowa przywałowa, zachowana zabudowa siedliskowa o dużej wartości kulturowej z końca XVIII, XIX i XX wieku, zachowany układ ruralistyczny wzdłuż wału Wisły – w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego¹⁴⁰ wyznaczono strefę ochrony konserwatorskiej, obiekty o wartościach kulturowych,
 - Sobieszewo – wieś rybacka, wielodrożna, zachowany układ ruralistyczny i historyczna zabudowa – w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego¹⁴¹ wyznaczono strefę ochrony konserwatorskiej, obiekty o wartościach kulturowych,
 - Sobieszewska Pastwa – osada o rozproszonej zabudowie powstała w XVII w. – zachowana zabudowa siedliskowa – w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego¹⁴² wyznaczono strefę ochrony konserwatorskiej, obiekty wpisane do rejestru zabytków, obiekty i zespoły chronione o wartościach kulturowych,
 - Świbno – wieś rybacka (rzędówka przywałowa) położona wzdłuż wału Przekopu Wisły oraz wzdłuż ul. Boguckiego i Świbnieńskiej, zachowana zabudowa siedliskowa o dużej wartości kulturowej z przełomu XIX i XX wieku, wybudowana na wale przeciwpowodziowym Przekopu Wisły, zachowany układ ruralistyczny wzdłuż wału Przekopu Wisły, wzdłuż ul. Boguckiego pojawiła się nowa zabudowa, ale nie spowodowała negatywnych zmian w samym układzie ruralistycznym – w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego¹⁴³ wyznaczono strefę ochrony konserwatorskiej oraz obiekty o wartościach kulturowych,
 - Ujeścisko – wieś owalnicowa w rejonie dzisiejszych ulic Białostockiej, Lubelskiej, Warszawskiej i Cedrowej – zachowana centralna część wsi, układ ruralistyczny ze stawem i cmentarzem, zachowana reliktozo zabudowa historyczna – w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego¹⁴⁴ wyznaczono strefę ochrony konserwatorskiej oraz obiekty o wartościach kulturowych.
 - Lipce – wieś ulicowa wzdłuż ul. Trakt Św. Wojciecha: zachowany układ dawnej ulicówki z zabudową historyczną o wartościach kulturowych (budynki z przełomu XIX/XX w.) - brak miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego,
 - Maćkowy – wieś folwarczna wzdłuż ul. Przemian: czytelny układ ruralistyczny z zabudową historyczną o wartościach kulturowych (budynki z przełomu XIX/XX w.) - brak miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego,
 - Św. Wojciech – wieś o nieregularnym układzie, wielodrożna, w rejonie ul. Batalionów Chłopskich, Po schodkach, Stromej i Rzecznej: czytelny układ ruralistyczny z historyczną zabudową z pocz. XX w. - brak miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

¹³⁶ mpzp nr 2210;

¹³⁷ mpzp nr 1403, 1407;

¹³⁸ mpzp nr 1815, 1921;

¹³⁹ mpzp nr 2609, 2614;

¹⁴⁰ mpzp nr 2402, 2414;

¹⁴¹ mpzp nr 2405, 2412;

¹⁴² mpzp nr 2402, 2416;

¹⁴³ mpzp nr 2402, 2406, 2418;

¹⁴⁴ mpzp nr 1812, 1845;

Dawne wsie przyłączone do miasta, które uległy przekształceniu i nie zachowały pierwotnego układu przestrzennego:

- Brętowo – dawna ulicówka przy ul. Słowackiego na zach. od ul. Potokowej, zachowana nieliczna zabudowa historyczna, układ wsi słabo czytelny,
- Nowiec – dawna wieś wielodrożna w rejonie ul. Dolne Młyny, Matemblewskiej i Potokowej, zachowana nieliczna zabudowa historyczna, układ wsi słabo czytelny,
- Owczarnia – wieś folwarczna w rejonie ul. Owczarnia i Kościerskiej, zachowana nieliczna zabudowa historyczna, układ wsi słabo czytelny,
- Stogi – wieś rolniczo-rybacka, wielodrożna w rejonach ul. Tamki, Falck Polonusa, Jodłowej i Sówki, zachowana nieliczna zabudowa historyczna, układ wsi słabo czytelny,
- Szadółki – dawna wieś ulicowo-placowa w rejonie ul. Lubowidzkiej, Goszyńskiej i Jabłoniowej: zachowany plac centralny ze stawem i nieliczną zabudową historyczną o wartościach kulturowych (budynki z przełomu XIX/XX w.).

5.2.3. Zabytki nieruchome

W złożonej strukturze przestrzennej miasta Gdańska występuje ogromny zasób zabytkowych obiektów nieruchomych, składają się na niego m.in. dzieła architektury i budownictwa, dzieła budownictwa obronnego, obiekty techniki i zakłady przemysłowe, cmentarze, parki, ogrody i inne formy zaprojektowanej zieleni.

A. Dzieła architektury i budownictwa

Obiekty sakralne

Świątynie średniowieczne. Do najcenniejszych budowli sakralnych występujących na terenie miasta należą świątynie z okresu średniowiecza. Wśród gdańskich kościołów gotyckich znajdują się zarówno okazałe kościoły parafialne jak i mniejsze świątynie pełniące pierwotnie funkcje kościołów przyszpitalnych. Znaczącą grupą są w Gdańsku również zespoły klasztorne, wśród których w pierwszej kolejności należy wskazać pocysterski zespół klasztorny w Oliwie i zespół franciszkański na Starym Przedmieściu. Nieliczną grupę stanowią dawne wiejskie kościoły parafialne. Najcenniejsze obiekty sakralne wpisane zostały do rejestru zabytków:

średniowieczne fary miejskie:

- kościół parafialny p.w. Wniebowzięcia NMP (Bazylika Mariacka), ul. Podkramarska (nr rejestru A-124);
- kościół parafialny p.w. św. Piotra i Pawła, ul. Żabi Kruk 3 (nr w rej. zab.: A-215);
- kościół p.w. św. Katarzyny, ul. Katarzynki (nr w rej. zab.: A-417);
- kościół p.w. św. Bartłomieja wraz z terenem i murem kościelnym, ul. Zaułek Św. Bartłomieja (nr w rej. zab.: A-427);
- kościół p.w. św. Jana, ul. Świętojańska 50 (nr w rej. zab.: A-442).

kościół i zespoły klasztorne:

- zespół pocysterski: kościół p.w. św. Trójcy (Katedra Oliwska), klasztor i mur klasztorny, szafarnia, Dom Bramny (Dom Zarazy), Stary i Nowy Pałac Opatów, spichlerz opacki, stajnia-wozownia, palmiarnia, park opacki, ul. Cystersów 15 (nr w rej. zab.: A-64);
- kościół klasztorny dominikanów, parafialny p.w. św. Mikołaja, ul. Świętojańska 72 (nr w rej. zab.: A-70);
- zespół klasztoru brygidek (kościół p.w. św. Brygidy, mur klasztorny), ul. Brygidki (nr w rej. zab.: A-440);
- zespół klasztoru franciszkańskiego (kościół rektorski p.w. Św. Trójcy, klasztor, teren klasztoru, dom galeriowy, kaplica p.w. Św. Anny wraz z dziedzińcem i zachodnim murem granicznym), ul. Toruńska 1 i Świętej Trójcy 4 (nr w rej. zab.: A-133);
- zespół klasztoru oblatów, d. karmelitów (brama, klasztor, kościół rektorski p.w. św. Józefa), ul. Elżbietańska 9/10 (nr w rej. zab.: A-771).

kościół szpitalne:

- kościół p.w. Bożego Ciała wraz z 3 budynkami szpitalnymi (ob. mieszkalnymi) z zespołu szpitala Bożego Ciała, ul. 3 Maja 21 a, b, c, d (nr w rej. zab.: A-65);
- zespół szpitala Św. Ducha (szpital, prezbiterium i fasada kościoła szpitalnego p.w. Św. Ducha), ul. U Furty 3 (nr w rej. zab.: A-464);
- zespół kościoła i szpitala św. Elżbiety (kościół, szpital – obecnie klasztor paulinów), ul. Elżbietańska (nr w rej. zab.: A-545);

- kościół szpitalny - ob. rektorski kapucynów p.w. św. Jakuba, ul. Łagiewniki 63 (nr w rej. zab.: A-777).
- kościół parafialny p.w. św. Barbary, ul. Długie Ogrody 19 (nr w rej. zab.: A-1446).

kościół wiejskie:

- kościół parafialny p.w. św. Walentego, ul. Jesienna 11 (nr w rej. zab.: A-252);
- kościół filialny p.w. św. Jakuba, ul. Cystersów (nr w rej. zab.: A-490);
- kościół p.w. św. Wojciecha i kapliczka przy kościele w zespole kościoła parafialnego p.w. św. Wojciecha, ul. Trakt św. Wojciecha 440 (nr w rej. zab.: A-690).

Świątynie nowożytnie. Przez cały okres nowożytny w Gdańsku powstały jedynie dwie świątynie o cechach stylistyki barokowej. Jedynym reliktem, który pozostał po okresie renesansu są relikty wieży kościoła p.w. Zbawiciela:

- Kaplica Królewska - kościół p.w. Ducha Świętego, ul. Św. Ducha (nr w rej. zab.: A-418);
- kościół i dzwonnica w zespole kościoła parafialnego p.w. św. Ignacego Loyoli, ul. Brzegi (nr w rej. zab.: A-544);
- wieża kościoła p.w. Zbawiciela, ul. Zaroślak (nr w rej. zab.: A-558).

Świątynie XIX- i XX-wieczne. Wśród licznych świątyń powstałych w XIX i XX w. wpisem do rejestru zabytków objęto 11 obiektów, jest wśród nich zbór mennonitów i synagoga:

- kościół parafialny p.w. św. Jana Bosco, ul. Gościnną 15 (nr w rej. zab.: A-717);
- kościół mennonitów - ob. Zjednoczony Kościół Ewangeliczny, ul. Mennonitów 2a (nr w rej. zab.: A-773);
- kościół parafialny p.w. Najświętszego Serca Pana Jezusa, ul. Zator Przytockiego 3 (nr w rej. zab.: A-1017);
- kościół parafialny p.w. św. Franciszka z Asyżu, ul. Kartuska 186 (nr w rej. zab.: A-1062);
- Morski Kościół Misyjny OO Franciszkanów Reformatów p.w. Niepokalanego Serca Maryi, ul. Oliwska 2 (nr w rej. zab.: A-1092);
- kościół parafialny p.w. św. Jadwigi Śląskiej, ul. Ks. Góreckiego 17/18 (nr w rej. zab.: A-1093);
- synagoga, ul. Partyzantów 7 (nr w rej. zab.: A-1142);
- ewangelicki kościół Chrystusa w Nowych Szkotach - ob. rzymskokatolicki, parafialny p.w. św. Andrzeja Boboli w Gdańsku-Wrzeszczu, ul. Mickiewicza 11 (nr w rej. zab.: A-1708);
- kościół parafialny p.w. Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny, ul. Łąkowa 34 A (nr w rej. zab.: A-1917);
- kaplica szpitalna, ul. Nowe Ogrody 1-6 (nr w rej. zab.: A-1881);
- kościół parafialny, garnizonowy p.w. św. Apostołów Piotra i Pawła wraz z ogrodzeniem i starodrzewem, ul. Jana Matejki 17 (nr w rej. zab.: A-1937).

Kapliczki przydrożne. Na terenie miasta ochroną na podstawie wpisu do rejestru zabytków została objęta tylko jedna kapliczka przydrożna:

- kapliczka przydrożna, ul. Grunwaldzka 517 (nr w rej. zab.: A-692).

Większość obiektów sakralnych w Gdańsku pełni funkcje kultowe, wyjątek stanowią: kościół św. Jana przy ul. Świętojańskiej, który oprócz funkcji sakralnych pełni również funkcje kulturalne (znajduje się tu od 1995 r. Centrum św. Jana – komórka Nadbałtyckiego Centrum Kultury), poszpitalny kościół pw. Świętego Ducha przy ul. U Furty wykorzystany na salę gimnastyczną SP na 50, relikty wieży d. kościoła Zbawiciela przy ul. Zaroślak (obecnie nieużytkowana).

W przeważającej większości świątynie są w dobrym stanie technicznym, na bieżąco prowadzone są w nich prace konserwatorskie i doraźne remonty.

Kościół św. Mikołaja został poddany pracom remontowym w l. 2021-2022 kiedy to ustabilizowano sklepienie w nawie południowej, w l. 2020-2023 prowadzono prace konserwatorskie przy elewacjach kościoła¹⁴⁵,

¹⁴⁵ <https://www.trojmiasto.pl/wiadomosci/37-mln-zl-na-renowacje-zabytkow-w-Gdanskun166900.html> [strona Portalu Regionalnego trojmiasto.pl, dostęp: 13.05.2023 r.];

w l. 2022-2023 prowadzono prace restauratorskie w kaplicy Św. Józefa oraz prace konserwatorskie przy elewacji północnej prezbiterium.

W kościele p.w. św. Piotra i Pawła przy ul. Żabi Kruk w l. 2020-2021 odbudowano dach prezbiterium i zakrystii zniszczony po pożarze w 2019 r.¹⁴⁶ W l. 2020-2022 prowadzono prace konserwatorskie elewacji kościoła. W 2022 r. pracom konserwatorskim poddano południowy szczyt pseudotranseptu, wyremontowano dach wieży i kaplic wieżowych. We wnętrzu prezbiterium widoczne są spękania ścian mogące wskazywać na miejscowe osiadanie fundamentów¹⁴⁷.

W kościele św. Elżbiety w 2020 r. przeprowadzono prace remontowo – konserwatorskie elewacji północnej kościoła oraz prace konserwatorskie piwnic klasztoru w części wschodniej kościoła¹⁴⁸.

W kościele p.w. św. Barbary w 2020 r. prowadzono prace remontowo konserwatorskie północnej elewacji, w 2021 r. – południowej, w 2022 r. wykonano izolację przeciwwilgociową ściany zachodniej, w l. 2022-2023 prace konserwatorskie elewacji wieży¹⁴⁹.

W kościele p.w. Świętej Trójcy w 2021 r. prowadzono konserwację elewacji północnej prezbiterium¹⁵⁰.

W kościele p.w. św. Bartłomieja i Opieki NMP w l. 2021-2022 wykonano wzmocnienie konstrukcyjne fundamentów oraz izolację przeciwwilgociową poziomą¹⁵¹.

W kościele p.w. Bożego Ciała w 2022 r. wykonano izolację przeciwwilgociową poziomą¹⁵².

W kościele p.w. św. Brygidy w 2020 r. wykonano izolację przeciwwilgociową murów kościoła oraz konserwację murów granicznych dawnego klasztoru, w 2021 r. prowadzono prace konserwatorskie murów stanowiących pozostałość klasztoru oraz naprawę obróbek blacharskich i orynnowania kościoła.

Na terenie dawnego opactwa cysterskiego w Oliwie w l. 2022-2023 wykonano remont dachów zespołu budynków klasztornych.

W kościele p.w. św. Jakuba Apostoła w 2023 r. wykonano stabilizację i interwencyjne wzmocnienie murów, izolację przeciwwilgociową poziomą.

W kościele garnizonowym p.w. św. Apostołów Piotra i Pawła we Wrzeszczu trwają obecnie prace remontowo-konserwatorskie elewacji.

Wieża kościoła p.w. Zbawiciela przy ul. Zaroślak 18 jest zaniedbana, nieużytkowana.

Zespoły dworsko-parkowe

Gdańskie zespoły dworsko-parkowe to w większości patrycjuszowskie siedziby podmiejskie. Do czasów obecnych zachowały się dwa większe skupiska rezydencji w Oliwie, wzdłuż obecnej ul. Polanki oraz Potoku Oliwskiego. Do zespołów rezydencjonalnych Gdańska należą również dawne majątki szlacheckie położone w okolicznych wsiach, wchłoniętych obecnie w obręb rozwijającego się przestrzennie miasta (np. Kiełpino Górne, Rębowo, Zakonieczyn). Zespoły dworsko-parkowe stanowiły pierwotnie rozległe obszarowo oraz wielofunkcyjne kompleksy, pełniące funkcje mieszkalno-reprezentacyjne, rekreacyjne oraz rolniczo - przemysłowe. Zdecydowana większość gdańskich zespołów została wpisana do rejestru zabytków nieruchomych i jest objęta ochroną prawną.

Zespoły dworsko-parkowe wpisane do rejestru zabytków:

- dwór, ul. Opacka 12 (nr w rej. zab.: A-13),
- zespół dworsko-parkowy: tzw. Dwór III (Schopenhauerów) i park, ul. Polanki 122 (nr w rej. zab.: A-16),
- zespół dworsko-parkowy: tzw. Dwór I (Monbrillant), park, pawilon ogrodowy, ul. Polanki 125 (nr w rej. zab.: A-17),
- dwór, ul. Bytowska 4 (nr w rej. zab.: A-78),

¹⁴⁶ <https://www.trojmiasto.pl/wiadomosci/Odbudowa-dachu-kosciola-sw-Piotra-i-Pawla-zbliza-sie-do-konca-n149048.html> [strona Portalu Regionalnego trojmiasto.pl, dostęp: 22.05.2023 r.];

¹⁴⁷ <https://dzieje.pl/dziedzictwo-kulturowe/dobiega-konca-naprawa-zniszczen-po-pozarze-w-kościele-sw-piotra-i-pawla> [strona portalu Dzieje.pl, dostęp: 22.05.2023 r.];

¹⁴⁸ https://baw.bip.gdansk.pl/UrządMiejskiwGdansk/document/542898/Uchwa%C5%82a-XXIII_612_20 [strona Urzędu Miejskiego w Gdańsku, dostęp: 22.05.2023 r.];

¹⁴⁹ <https://www.trojmiasto.pl/wiadomosci/37-mln-zl-na-renowacje-zabytkow-w-Gdanskun166900.html> [strona Portalu Regionalnego trojmiasto.pl, dostęp: 22.05.2023 r.];

¹⁵⁰ https://baw.bip.gdansk.pl/UrządMiejskiwGdansk/document/546541/Uchwa%C5%82a-XXXVI_912_21 [strona Urzędu Miejskiego w Gdańsku, dostęp: 22.05.2023 r.];

¹⁵¹ <http://cerkiew.gdansk.domiwa.info/category/kosciol-sw-bartlomiej-prace-konserwatorskie/> [strona Parafii Greckokatolickiej w Gdańsku, dostęp: 22.05.2023 r.];

¹⁵² <https://www.trojmiasto.pl/wiadomosci/37-mln-zl-na-renowacje-zabytkow-w-Gdanskun166900.html> [strona Portalu Regionalnego trojmiasto.pl, dostęp: 22.05.2023 r.];

- dwór (IV), ul. Polanki 119 (nr w rej. zab.: A-491),
- dwór, ul. Kieturakisa 1 (nr w rej. zab.: A-560),
- zespół dworski tzw. Dwór V (Anielski Dwór): budynek południowy i północny, ul. Polanki 117 (nr w rej. zab.: A-715),
- dwór, ul. Bytowska 1 (nr w rej. zab.: A-716),
- zespół dworsko-parkowy (dwór, park lodownia, dwa budynki gospodarcze), ul. Nowiny 2 (nr w rej. zab.: A-718),
- zespół dworski tzw. Dwór II (Quellbrunn): budynek główny, oficyna wschodnia, budynek zachodni, budynek gospodarczy, kaplica cmentarna, ul. Polanki 124 (nr w rej. zab.: A-757),
- dwór, ul. Olszyńska 37 (nr w rej. zab.: A-767),
- Dwór Królewskiej Doliny, ul. Do Studzienki 36 (nr w rej. zab.: A-768),
- zespół dworsko-parkowy tzw. Studzienka (Dwór Święty Zdrój): dwór, stajnia, budynek gospodarczy, założenie ogrodowe z grota, ławką i kolumną, ul. Traugutta 94 (nr w rej. zab.: A-769),
- dwór "Młyniska", ul. Kliniczna 13, obecny adres: ul. Swojska 13 (nr w rej. zab.: A-770),
- dwór Uphagenów (Monplaisir) - d. Pałac Ślubów, al. Grunwaldzka 5 (nr w rej. zab.: A-775),
- dwór "Srebrniki", ul. Srebrniki 1 (nr w rej. zab.: A-776),
- zespół dworsko-parkowy (pawilon ogrodowy, relikty Dworu Przymorze-piwnice średniowieczne, park z ogrodem), ul. Pomorska 68 (nr w rej. zab.: A-779),
- zespół dworsko-parkowy (dwór, park), ul. Goplańska 34 (nr w rej. zab.: A-841),
- zespół dworsko-parkowy (dwór, park), ul. Jaśkowa Dolina 17 (nr w rej. zab.: A-990),
- zespół dworsko-parkowy "Ludolphine" (dwór, oficyna dworu, dwa budynki gospodarcze, piwniczka, park, ul. Czyżewskiego 29 (nr w rej. zab.: A-997),
- zespół dworsko-parkowy (dwór, park, altana), ul. Piecewska 27 (nr w rej. zab.: A-1015),
- zespół dworu Ferberów (zespół dworsko-ogrodowy, zespół zajazdu "Pod trzema świńskimi głowami" z parkiem, zespół folwarczny), ul. Trakt św. Wojciecha 268, 294, 320 (nr w rej. zab.: A-1050),
- zespół dworsko-parkowy (dwór, park, chlewnia, obora), ul. Agrarna 2 (nr w rej. zab.: A-1053),
- zespół dworsko-parkowy "Kuźniczki" (dwór, park), ul. Wajdeloty 12/13 (nr w rej. zab.: A-1109),
- dwór, ul. Leczkowa 21 (nr w rej. zab.: A-1429),
- zespół dworsko-parkowy w Gdańsku-Zakoniczynie, w skład którego wchodzi: dwór, wieża trafostacji, park dworski z ogrodem użytkowym, stawem, układem ścieżek oraz zachowanym starodrzewem, historyczny układ komunikacyjny, tj.: pn. odcinek drogi dojazdowej do zespołu z zachowanymi relikdami alei (ob. ciąg ul. Wieżyckiej na odcinku na pñ. od skrzyżowania z ul. Porębskiego), odcinek historycznego traktu komunikacyjnego łączącego wieś Kowale z wsiami Ujeścisko i Szadółki, teren na którym przedmiotowe zabytki są usytuowane, ul. Wieżycka 40 (nr w rej. zab.: A-1958),
- budynek dawnego dworu "Krzyżowniki", obecnie budynek szkolny, położony na terenie części działki nr 736/11 w obrębie ewidencyjnym nr 0064, ul. Kartuska 245 (nr w rej. zab.: A-1975).

Większość dworów i towarzyszących im zabytkowych zabudowań jest w dobrym stanie technicznym.

W dworze przy ul. Kieturakisa 1 zakończono prace konserwatorskie i remontowe trwające od 2019 r.

Dwór z zespołu dworsko-parkowego przy ul. Nowiny na Oruni jest w bardzo dobrym stanie technicznym, po niedawnych pracach konserwatorskich, zabudowania gospodarcze wymagają remontu.

Zespół dworsko-parkowy przy ul. Olszyńskiej 37 jest w trakcie prac renowacyjnych: wyremontowano wozownię, dwór jest w trakcie wieloetapowego remontu i prac konserwatorskich.

Dwór Ferberów jest w średnim stanie zachowania.

Dwór przy ul. Bytowskiej 1 jest w złym stanie technicznym.

Dwór "Srebrniki" jest w średnim stanie technicznym, nieużytkowany, zaniedbany, towarzyszące dworowi oficyny w katastrofalnym stanie technicznym.

Dwór w Gdańsku-Zakoniczynie jest w złym stanie technicznym. Zespół dworsko-parkowy przy ul. Traugutta 94 jest w złym stanie technicznym.

Obiekty rezydencjonalne niewpisane do rejestru zabytków, ujęte w GEZ:

- Jasień – zespół dworsko-parkowy z folwarkiem: dwór, obora, park (Gut Nenkau) ul. Zwierzyniecka 6,
- Kokoszki – zespół dworsko-parkowy: d. pałac (Gut Kokoschken), ul. Stokłosy 32,

- Oliwa – dwór z relikdami parku, ul. Kwietna 29,
- Rębowo – zespół dworsko-parkowy (Gut Rambau), ul. Jabłoniowa 47,
- Śródmieście - fragment muru ogrodzenia Pałacu Mniszchów, ul. Długie Ogrody 23,
- Wrzeszcz - d. dwór Rozstaje (Eckhof), Chrobrego 94,
- Wyspa Sobieszewska – dwór - zespół dworsko-parkowy Kronenhof, ul. Kwiatowa 18.

Dwory z wyżej wymienionych zespołów w większości wymagają podjęcia prac remontowych, konserwatorskich i renowacyjnych, parki zaś rewaloryzacji.

W zadawalającym stanie technicznym jest dwór na Wyspie Sobieszewskiej przy ul. Kwiatowej oraz dwór w Kokoszkach, wymagają jedynie niewielkich prac renowacyjnych i konserwatorskich przy elewacjach.

Dwór w Jasieniu w części południowo-wschodniej jest w dobrym stanie technicznym, w części zachodniej wymaga gruntownego remontu i prac konserwatorskich.

Dwór w Oliwie przy ul. Kwietnej jest w złym stanie technicznym.

W katastrofalnym stanie jest zespół w Rębowie przy ul. Jabłoniowej 47.

Fragment muru ogrodzenia Pałacu Mniszchów, ul. Długie Ogrody wymaga bieżącej konserwacji.

Gdańsk poddany jest obecnie dużej presji inwestycyjnej, ma to bezpośredni wpływ na zachowanie zabytkowych zespołów dworsko-parkowych oraz kształtowanie ich otoczenia. Jednym z podstawowych problemów jest utrata integralności przestrzenno-funkcjonalnej zespołów: wtórny podział parcelacyjny, zróżnicowana forma własności oraz nowe, niedopasowane do historycznych sposoby użytkowania, które wymuszają wprowadzenie nowych rozwiązań architektonicznych niszczących pierwotny układ funkcjonalno-przestrzenny lub brak użytkowania. W ich wyniku obiekty tracą swoją integralność, zniszczeniu ulega ich rezydencjonalny charakter, w wyniku pełnienia niewłaściwej funkcji szczególnie cierpią oryginalne wnętrza – zmieniany jest pierwotny rozkład pomieszczeń. W szczególnie trudnej sytuacji znajdują się zabudowania gospodarcze wielu zespołów, które pozbawione swojej rolniczej roli pozostają nieużytkowane (np. zespół dworsko-parkowy w Rembowie). Obiekty te często ulegają degradacji i w konsekwencji są rozbierane.

Jednym z podstawowych kierunków ochrony zespołów rezydencjonalnych winno być zachowanie integralności przestrzennej ich ocalałych elementów kompozycyjnych oraz ograniczenie naporu inwestycyjnego. Cele te osiągnąć są poprzez odpowiednie zapisy w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Ważnym elementem ochrony jest wpis do rejestru zabytków, który ponadto daje możliwości uzyskania dotacji na prace remontowe i konserwatorskie.

Dla skutecznej opieki nad zabytkami ważne jest również stworzenie programów edukacyjnych skierowanych do mieszkańców miasta, które pomogą im dostrzec walory zespołów rezydencjonalnych występujących na terenie całego miasta – w miejscach zapomnianych i nieznanymi szerszej opinii publicznej.

Obiekty użyteczności publicznej

Najstarsze i najcenniejsze miejskie budowle publiczne zlokalizowane są przy najbardziej reprezentacyjnym ciągu ulic zwanym Drogą Królewską (*via regia*). Należą do nich Ratusz Głównego Miasta, Dwór Artusa, Dwór Bractwa św. Jerzego, Zespół Przedbramia ul. Długiej, Brama Złota (Długouliczna) i Brama Zielona. Poza terenem Głównego Miasta do niezwykle cennych należy Ratusz Starego Miasta.

Epoki późniejsze, a szczególnie wiek XIX i początek XX, pozostawiły w mieście dużą grupę gmachów użyteczności publicznej powstających na potrzeby rozrastającego się organizmu miejskiego. Architektura tego czasu często inspirowała się stylem wcześniejszych epok, szczególnie faworyzowany był renesans północny i style średniowieczne. Do znaczących budowli tego typu należą: zespół Wyższej Szkoły Technicznej (ob. Politechnika Gdańska), zespół Komendantury Garnizonu Pruskiego (ob. Nowy Ratusz), zespół Dworca Głównego, zespół d. Prezydium Policji (ob. Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego), dawny Bank Rzeszy (ob. Narodowy Bank Polski), a także siedziba Biblioteki Miejskiej, czy Szkoły Realnej św. Piotra i Pawła (ob. I Liceum Ogólnokształcące). Na uwagę zasługuje również rzadki już przykład architektury kuracyjnej charakterystycznej dla dzielnic nadmorskich - zespół Domu Zdrojowego w Gdańsku-Brzeźnie.

Obiekty użyteczności publicznej wpisane do rejestru zabytków:

- Ratusz Głównego Miasta (ob. Muzeum Gdańska), ul. Długa 46/47 (nr w rej. zab.: A-119),
- Ratusz Staromiejski, ul. Korzenna 33/35 (nr w rej. zab.: A-412),
- Dwór Bractwa Św. Jerzego - tzw. Strzelnica, Targ Węglowy 27 (nr w rej. zab.: A-413),

- zespół Dworu Artusa (Dwór Artusa z wystrojem i wyposażeniem, kamienica - Nowy Dom Ławy, tzw. Sień Gdańska oraz kamienica - Stary Dom Ławy), ul. Długi Targ 43 (nr w rej. zab.: A-415),
- Brama Zielona, ul. Dugi Targ 24 (nr w rej. zab.: A-421),
- Złota Brama – Długouliczna, ul. Długa 1 (nr w rej. zab.: A-435),
- zespół Dworu Miejskiego - budynek zachodni, ul. Podgarbary 10 (nr w rej. zab.: A-447),
- zespół Komendantury Garnizonu Pruskiego (d. Klub Studencki Żak) - ob. Nowy Ratusz (budynek główny, stajnia, mur ceglany, park), ul. Wały Jagiellońskie 1 (nr w rej. zab.: A-600),
- zespół Dworca Głównego (budynek główny dworca, budynek kas kolei elektrycznych, przychodnia lekarska i hotel, poczta, magazyny, budynki socjalne), ul. Podwale Grodzkie 1 (nr w rej. zab.: A-963),
- budynek Sądu Wojewódzkiego, ul. Nowe Ogrody 30-34 (nr w rej. zab.: A-1058),
- budynek Komisariatu Generalnego Rzeczypospolitej, ul. Nowe Ogrody 27 (nr w rej. zab.: A-1060),
- budynek Sądu Apelacyjnego z bramą, ul. Nowe Ogrody 28/29 (nr w rej. zab.: A-1847);
- Prezydium Policji (budynek główny, budynek mieszkalny, areszt, łączniki lewy i prawy, fragment zachowanego muru), ul. Okopowa 9 (nr w rej. zab.: A-1650),
- budynek Dyrekcji Kolei (ob. Dyrekcja Okręgowa Kolei Państwowych), ul. Dyrekcyjna 2/4 (nr w rej. zab.: A-1211),
- Poczta Polska, Pl. Obrońców Poczty Polskiej 1/2 (nr w rej. zab.: A-422),
- budynek poczty, al. Grunwaldzka 108 (nr w rej. zab.: A-1676),
- Bank Rzeszy ob. Narodowy Bank Polski, ul. Okopowa 1 (nr w rej. zab.: A-1251),
- Prowincjonalny Bank Ziemi (ob. Bank Gospodarki Żywnościowej), ul. Bogusławskiego 2 (nr w rej. zab.: A-1253),
- zespół zabudowy Politechniki Gdańskiej (Gmach Główny, Instytut Chemii, Instytut Elektrotechniczny, laboratorium maszynowe z kotłownią, budynek gospodarczy - skład węgla, dom palacza, mieszkanie portiera, mieszkanie mechanika, umywalnia oraz aleja lipowa), ul. Narutowicza 11/12 (nr w rej. zab.: A-969),
- Szkoła Realna Św. Piotra - ob. I Liceum Ogólnokształcące, ul. Wały Piastowskie 6 (nr w rej. zab.: A-1547),
- gimnazjum, ul. Lastadia 2 (nr w rej. zab.: A-557),
- szkoła wraz salą gimnastyczną i budynkiem gospodarczym - ob. VIII Liceum Ogólnokształcące, ul. Kartuska 128 (nr w rej. zab.: A-1565),
- Gimnazjum Królewskie - ob. Akademia Muzyczna, ul. Łąkowa 1 (nr w rej. zab.: A-1590),
- zespół Szkoły Realnej i Progimnazjum "Conradinum" (szkoła, internat, sala gimnastyczna i sanitariaty, zachowane fragmenty ogrodzenia), ul. Piramowicza 1/2 (nr w rej. zab.: A-1700),
- dwa budynki szkolne wraz z sanitariatami szkolnymi - ob. budynki magazynowe, ul. Brzegi 50a/51 (nr w rej. zab.: A-1689),
- budynek szkolny, ul. Głęboka 11 (nr w rej. zab.: A-1973),
- budynek dawnej Kasy Chorych (gmach frontowy i skrzydło boczne dawnego zakładu balneologicznego z łącznikiem), ul. Wałowa 27 (nr w rej. zab.: A-1971);
- gmach Morskiego Domu Kultury w Gdańsku - Nowym Porcie, ul. Marynarki Polskiej 15 (nr w rej. zab.: A-1853),
- zespół przytułku dla sierot i starców (budynek główny i boczny), ul. Sieroca 6 (nr w rej. zab.: A-433),
- dawny sierociniec - portal i kamieniarka szczytu, ul. Wały Jagiellońskie 38 (nr w rej. zab.: A-434),
- sierociniec wraz z terenem historycznej parceli i znajdującym się na niej starodrzewem - obecnie szkoła wraz z działką, na której jest zlokalizowana, ul. Batorego 26 (nr w rej. zab.: A-1759),
- Biblioteka Gdańska - ob. PAN, ul. Wałowa 15 (nr w rej. zab.: A-1577),
- hala targowa, Pl. Dominikański 1 (nr w rej. zab.: A-1230),
- zespół Domu Zdrojowego (Dom Zdrojowy, park), ul. Zdrojowa 2 (nr w rej. zab.: A-1383),
- zespół Łaźni Miejskiej (budynek łaźni, dom palacza, ogrodzenie dziedzińca łaźni), ul. Jaskółcza 1/3, 4A (nr w rej. zab.: A-1607),
- łaźnia z salą gimnastyczną oraz działką, ul. Strajku Dokerów 5 (nr w rej. zab.: A-1829);
- karczma, ul. Starowiślna 2 (nr w rej. zab.: A-555),
- restauracja "Forthaus" (ob. dom), ul. Jaśkowa Dolina 45 (nr w rej. zab.: A-1775),
- zespół Domu Pogrzebowego (kaplica i krematorium, kostnica, budynek gospodarczy i kostnica, budynek mieszkalny, ubikacje), ul. Traugutta 45 (nr w rej. zab.: A-1580),
- zespół leśnej kwatery Alberta Forstera i ośrodka szkoleniowo-rekrutacyjnego gdańskiej NSDAP, zlokalizowany w Gdańsku na Wyspie Sobieszewskiej (dom myśliwski, skrzydło jadalno-kuchenne domu myśliwskiego, łącznik pomiędzy domem myśliwskim a skrzydłem jadalno-kuchennym, podziemny schron

przeciwlotniczy Forstera, koszary oficerskie dla instruktorów wojskowych ośrodka szkoleniowo–rekrutacyjnego, koszary kadetów ośrodka szkoleniowo–rekrutacyjnego, otwarty łącznik pomiędzy budynkami koszarowymi, brama wjazdowa na teren ośrodka szkoleniowo–rekrutacyjnego, słupki furtki od strony ul. Lazurowej ze schodami terenowymi, prowadzącymi do frontowego wejścia do domu myśliwskiego oraz otoczenie, ul. Lazurowa 3-4 (nr w rej. zab.: A-1885),

- historyczny teren klubu sportowego KKS Gedania w Gdańsku przy ul. Kościuszki 49 (nr w rej. zab.: A-1959),
- historyczny zespół budowlany Urzędu Umundurowania XVII Korpusu Armijnego przy ul. Wałowej w Gdańsku, w granicach działek ewidencyjnych nr 156, 157, 158, 159, 161/3 obr. 0081 Gdańsk, wraz z budynkami: ul. Wałowa 17 (d. budynek socjalny Urzędu Umundurowania, późniejszy "Dom Polski"), na działce nr 156; ul. Wałowa 19 (d. budynek warsztatowy Urzędu Umundurowania, późniejszy Dom Gimnastyki), na działce nr 161/3; ul. Wałowa 21 (d. budynek rzemieślniczy Urzędu Umundurowania, późniejszy dom inspektorów celnych i siedziba polskiej szkoły powszechnej Macierzy Szkolnej), na działce nr 158 (nr w rej. zab.: A-1979),
- budynek szkoły i budynek gospodarczy, zlokalizowane na części działki ewid. nr 43/1 obr. 100, ul. św. Barbary 1 (nr w rej. zab.: A-1984),
- dawny dom parafialny gminy ewangelickiej św. Barbary, zlokalizowany na części działki ewid. nr 41/16, obr. 100, ul. św. Barbary 3 (nr w rej. zab.: A-1985),
- budynek szkoły (dawna rejonowa szkoła dla chłopców) zlokalizowany na części działki ewid. nr 182/8, obr. 100, ul. Śluza 3 (nr w rej. zab.: A-1987).

Stan większości obiektów z tej grupy jest dobry. Szczególnie korzystnie wyróżniają się budynki pełniące funkcje reprezentacyjne oraz muzealne.

Dom Zdrojowy w Brzeźnie po przejściu pełnej konserwacji i renowacji w l. 2019-2021 jest w bardzo dobrym stanie technicznym.

W Dworze Miejskim w 2021 r. przeprowadzono ratunkowy remont dachu budynku południowego.

W latach 2019-2023 prowadzone były kompleksowe prace konserwatorskie i modernizacyjne zespołu Dworca Głównego.

W dawnych koszarach oficerskich dla instruktorów wojskowych ośrodka szkoleniowo–rekrutacyjnego w zespole leśnej kwatery Alberta Forstera w l. 2020-2021 przeprowadzono prace mające na celu osuszenie obiektu oraz restaurację elewacji.

Od 2022 r. trwają prace remontowe, konserwatorskie i rekonstrukcyjne oraz wzmocnienie konstrukcji zespołu przytułku dla sierot i starców przy ul. Sierociej 6, celem prac jest adaptacja budynków do nowych funkcji – kultury i turystyki¹⁵³.

Budynek d. Morskiego Domu Kultury w Nowym Porcie wymaga remontu¹⁵⁴.

Budynek szkoły przy ul. Głębokiej 11 po remoncie w l. 2021-2022 jest w bardzo dobrym stanie technicznym.

Szkoła Realna Św. Piotra - ob. I Liceum Ogólnokształcące, budynek dawnej Kasy Chorych oraz budynek Poczty Polskiej są w dobrym stanie technicznym, ale ich elewacje wymagają remontu.

Obiekty mieszkalne

Architektura mieszkalna stanowi najliczniejszą kategorię zasobów zabytkowych Gdańska. Jej zasadniczy zręb stanowią obiekty mieszkalne Głównego Miasta i historycznego centrum. Do najcenniejszych przykładów należą Złota Kamienica, Dom Angielski, Dom Schlütera, Dom Opatów Pelplińskich i Dom Uphagena, który jako jedyny został zrekonstruowany wraz z oficynami.

Kamienice mieszczańskie (gotyckie, w stylu renesansu niderlandzkiego, manieryzmu niderlandzkiego, klasycystyczne – większość z nich odbudowana po II wojnie światowej) na Głównym i Starym Mieście wpisane do rejestru zabytków:

¹⁵³ <https://www.gdansk.pl/wiadomosci/Rusza-remont-Zespołu-Sierocinca-w-Gdansk-u,a,223459> [strona Oficjalnego portalu miasta Gdańska, dostęp: 7.05.2023 r.];

¹⁵⁴ <https://www.trojmiasto.pl/wiadomosci/Grzyb-zalania-i-brak-pradu- dawny- dom-kultury-w-fatalnym-stanie-n176257.html> [strona Portalu Regionalnego trojmiasto.pl, dostęp: 7.05.2023 r.];

- kamienica - Dom Opatów Pelplińskich, ul. Bielańska 5, d. ul. Elżbietańska 3 (nr w rej. zab.: A-416),
- kamienica, ul. Chlebnicka 1 (nr w rej. zab.: A-758),
- kamienica, ul. Chlebnicka 11 (nr w rej. zab.: A-759),
- kamienica „Dom Angielski”, ul. Chlebnicka 16 (nr w rej. zab.: A-140),
- kamienica, ul. Chlebnicka 24 (nr w rej. zab.: A-760),
- kamienica, ul. Chlebnicka 25 (nr w rej. zab.: A-761),
- kamienica, ul. Chlebnicka 28 (nr w rej. zab.: A-762),
- kamienica, ul. Chlebnicka 29 (nr w rej. zab.: A-763),
- kamienica, ul. Chlebnicka 36 (nr w rej. zab.: A-764),
- kamienica, ul. Długa 1-3 (nr w rej. zab.: A-534),
- kamienica, ul. Długa 3 (nr w rej. zab.: A-582),
- kamienica, ul. Długa 4 (nr w rej. zab.: A-583),
- kamienica, ul. Długa 10 (nr w rej. zab.: A-584),
- kamienica - Dom Uphagena, ul. Długa 12 (nr w rej. zab.: A-423),
- kamienica, ul. Długa 13 (nr w rej. zab.: A-585),
- kamienica, ul. Długa 18 (nr w rej. zab.: A-586),
- kamienica Ferberów, ul. Długa 28 (nr w rej. zab.: A-497),
- kamienica Czirenbergów, ul. Długa 29 (nr w rej. zab.: A-498),
- kamienica, ul. Długa 30 (nr w rej. zab.: A-499),
- kamienica, ul. Długa 32 (nr w rej. zab.: A-500),
- kamienica, ul. Długa 33 (nr w rej. zab.: A-587),
- kamienica, ul. Długa 34 (nr w rej. zab.: A-501),
- kamienica „Lwi Zamek”, ul. Długa 35 (nr w rej. zab.: A-414),
- kamienica, ul. Długa 36 (nr w rej. zab.: A-588),
- kamienica, ul. Długa 37 (nr w rej. zab.: A-502),
- kamienica, ul. Długa 38 (nr w rej. zab.: A-531),
- kamienica, ul. Długa 40 (nr w rej. zab.: A-589),
- kamienica, ul. Długa 42 (nr w rej. zab.: A-590),
- kamienica, ul. Długa 43 (nr w rej. zab.: A-626),
- kamienica, ul. Długa 44 (nr w rej. zab.: A-627),
- kamienica-Conerta i Schumanów, ul. Długa 45 (nr w rej. zab.: A-503),
- kamienica, ul. Długa 47 (nr w rej. zab.: A-530),
- kamienica, ul. Długa 55 (nr w rej. zab.: A-657),
- kamienica, ul. Długa 60 (nr w rej. zab.: A-658),
- kamienica, ul. Długa 71 (nr w rej. zab.: A-537),
- kamienica (ob. budynek mieszkalno-usługowy), ul. Długa 72 (nr w rej. zab.: A-1965),
- kamienica, ul. Długa 74 (nr w rej. zab.: A-538),
- kamienice, ul. Długi Targ 4, 6, 7 (nr w rej. zab.: A-1772),
- kamienica, ul. Długi Targ 5 (nr w rej. zab.: A-619),
- kamienica, ul. Długi Targ 8 (nr w rej. zab.: A-620),
- kamienica, ul. Długi Targ 9 (nr w rej. zab.: A-1773),
- kamienica, ul. Długi Targ 10 (nr w rej. zab.: A-621),
- kamienica, ul. Długi Targ 15 (nr w rej. zab.: A-622),
- kamienica, ul. Długi Targ 17 (nr w rej. zab.: A-623),
- fasada północna oraz przedproże kamienicy, ul. Długi Targ 19 (nr w rej. zab.: A-1082),
- kamienica, ul. Długi Targ 20 (nr w rej. zab.: A-532),
- kamienica, ul. Długi Targ 29 (nr w rej. zab.: A-533),
- kamienica, ul. Długi Targ 35/38A (nr w rej. zab.: A-1459),
- kamienica, ul. Długi Targ 35/38B (nr w rej. zab.: A-1516),
- kamienica, ul. Długi Targ 38 (nr w rej. zab.: A-624),
- kamienica, ul. Długi Targ 40 (nr w rej. zab.: A-625),
- dwie kamienice: „Złota Kamienica” i „Czerwona Kamienica”, ul. Długi Targ 41, 42 (nr w rej. zab.: A-28),
- kamienica, ul. Długi Targ 46/47 (nr w rej. zab.: A-656),
- kamienica, ul. Dziana 11 (nr w rej. zab.: A-493),
- kamienica, ul. Garbary 1 (nr w rej. zab.: A-615),
- kamienica, ul. Grobla III 9 (nr w rej. zab.: A-616),

- dwa domy z fragm. muru krzyżackiego, ul. Grodzka 9 i Wartka 8 (nr w rej. zab.: A-599),
- kamienica, ul. Grodzka 12 (nr w rej. zab.: A-691),
- kamienica, ul. Grodzka 13 (nr w rej. zab.: A-1695),
- kamienica, ul. Kaletnicza 3 (nr w rej. zab.: A-614),
- zespół trzech kamienic - Dom Trzech Kaznodziei, ul. Katarzynki 1-3 (nr w rej. zab.: A-446),
- kamienica, ul. Lawendowa 1/Świętojańska 70/71 (nr w rej. zab.: A-150),
- kamienica, ul. Mariacka 1 (nr w rej. zab.: A-543),
- kamienica, ul. Mariacka 2 (nr w rej. zab.: A-697),
- kamienica, ul. Mariacka 3 (nr w rej. zab.: A-698),
- kamienica, ul. Mariacka 6 (nr w rej. zab.: A-699),
- kamienica, ul. Mariacka 7 (nr w rej. zab.: A-700),
- kamienica, ul. Mariacka 12 (nr w rej. zab.: A-701),
- kamienica, ul. Mariacka 13 (nr w rej. zab.: A-702),
- kamienica, ul. Mariacka 23 (nr w rej. zab.: A-703),
- kamienica, ul. Mariacka 24 (nr w rej. zab.: A-704),
- kamienica - Dom Towarzystwa Przyrodniczego, ul. Mariacka 25/26 (nr w rej. zab.: A-577),
- kamienica, ul. Mariacka 30 (nr w rej. zab.: A-705),
- kamienica, ul. Mariacka 33 (nr w rej. zab.: A-706),
- kamienica, ul. Mariacka 34 (nr w rej. zab.: A-707),
- kamienica, ul. Mariacka 35 (nr w rej. zab.: A-708),
- kamienica, ul. Mariacka 36 (nr w rej. zab.: A-709),
- kamienica, ul. Mariacka 39 (nr w rej. zab.: A-710),
- kamienica, ul. Mariacka 41 (nr w rej. zab.: A-711),
- kamienica, ul. Mariacka 42 (nr w rej. zab.: A-712),
- kamienica, ul. Mariacka 43 (nr w rej. zab.: A-713),
- kamienica, ul. Mariacka 48 (nr w rej. zab.: A-714),
- kamienica, ul. Ogarna 3 (nr w rej. zab.: A-678),
- kamienica, ul. Ogarna 11 (nr w rej. zab.: A-679),
- kamienica z oficyną, ul. Ogarna 26/Za Murami 29 (nr w rej. zab.: A-1602),
- kamienica, ul. Ogarna 27/28 (nr w rej. zab.: A-1600),
- kamienica, ul. Ogarna 29 (nr w rej. zab.: A-680),
- kamienica, ul. Ogarna 30 (nr w rej. zab.: A-681),
- kamienica, ul. Ogarna 31 (nr w rej. zab.: A-682),
- kamienica, ul. Ogarna 43 (nr w rej. zab.: A-683),
- kamienica, ul. Ogarna 44 (nr w rej. zab.: A-684),
- kamienica, ul. Ogarna 58 (nr w rej. zab.: A-685),
- kamienica, ul. Ogarna 65 (nr w rej. zab.: A-686),
- kamienica, ul. Ogarna 123 (nr w rej. zab.: A-687),
- kamienica, ul. Piwna 1 (nr w rej. zab.: A-424),
- kamienica, ul. Piwna 12 (nr w rej. zab.: A-742),
- kamienica, ul. Piwna 15 (nr w rej. zab.: A-743),
- kamienica, ul. Piwna 16 (nr w rej. zab.: A-744),
- kamienica, ul. Piwna 22 (nr w rej. zab.: A-745),
- kamienica, ul. Piwna 51 (nr w rej. zab.: A-746),
- kamienica, ul. Piwna 52 (nr w rej. zab.: A-747),
- kamienica, ul. Piwna 54 (nr w rej. zab.: A-748),
- kamienica, ul. Piwna 55 (nr w rej. zab.: A-749),
- kamienica, ul. Piwna 57 (nr w rej. zab.: A-750),
- kamienica, ul. Piwna 59 (nr w rej. zab.: A-751),
- kamienica, ul. Piwna 60 (nr w rej. zab.: A-752),
- kamienica, ul. Piwna 61 (nr w rej. zab.: A-753),
- kamienica, ul. Piwna 63 (nr w rej. zab.: A-754),
- kamienica, ul. Piwna 64 (nr w rej. zab.: A-755),
- kamienica, ul. Piwna 66 (nr w rej. zab.: A-756),
- zespół domów karmelitów (budynek nr 10 i 11 oraz brama z ogrodzeniem), ul. Podmłyńska 10-11 (nr w rej. zab.: A-774),

- kamienica, ul. Powroźnicza 3 (nr w rej. zab.: A-772),
- kamienica - Dom Mrongowiusza, ul. Straganiarska 19 (nr w rej. zab.: A-450),
- kamienica, ul. Straganiarska 23 (nr w rej. zab.: A-688),
- kamienica, ul. Straganiarska 24 (nr w rej. zab.: A-689),
- dom „Pod Murzynkiem”, ul. Szafarnia 2 (nr w rej. zab.: A-438),
- kamienica, ul. Szeroka 16 (nr w rej. zab.: A-693),
- kamienica „Pod Łososiem”, ul. Szeroka 51 (nr w rej. zab.: A-694),
- kamienica, ul. Szeroka 52 (nr w rej. zab.: A-695),
- kamienica, ul. Szeroka 75/76 (nr w rej. zab.: A-696),
- kamienica, ul. Św. Ducha 8 (nr w rej. zab.: A-659),
- kamienica, ul. Św. Ducha 11 (nr w rej. zab.: A-660),
- kamienica, ul. Św. Ducha 12 (nr w rej. zab.: A-661),
- kamienica, ul. Św. Ducha 41 (nr w rej. zab.: A-662),
- kamienica, ul. Św. Ducha 45 (nr w rej. zab.: A-663),
- kamienica, ul. Św. Ducha 47 (nr w rej. zab.: A-664),
- kamienica, ul. Św. Ducha 49 (nr w rej. zab.: A-665),
- kamienica, ul. Św. Ducha 79 (nr w rej. zab.: A-666),
- kamienica, ul. Św. Ducha 81 (nr w rej. zab.: A-667),
- kamienica, ul. Św. Ducha 101 (nr w rej. zab.: A-668),
- kamienica, ul. Św. Ducha 103 (nr w rej. zab.: A-669),
- kamienica, ul. Św. Ducha 109 (nr w rej. zab.: A-670),
- kamienica „Pod Żółwiem”, ul. Św. Ducha 111 (nr w rej. zab.: A- 671),
- kamienica, ul. Św. Ducha 115 (nr w rej. zab.: A-672),
- kamienica, ul. Św. Ducha 119 (nr w rej. zab.: A-673),
- kamienica, ul. Św. Ducha 121 (nr w rej. zab.: A-674),
- kamienica, ul. Św. Ducha 123 (nr w rej. zab.: A-675),
- kamienica, ul. Św. Ducha 127 (nr w rej. zab.: A-676),
- zespół 4 kamienic, ul. Św. Trójcy 5, 5a, 6, 7 (nr w rej. zab.: A-994),
- kamienica, ul. Świętojańska 36 (nr w rej. zab.: A-593),
- kamienica, ul. Świętojańska 37 (nr w rej. zab.: A-594),
- zespół dwóch kamienic, ul. Świętojańska 47 i 48 (nr w rej. zab.: A-1259),
- kamienica, ul. Świętojańska 49 (nr w rej. zab.: A-677),
- kamienica, ul. Targ Rybny 6 (d. 10) (nr w rej. zab.: A-595),
- kamienica, ul. Targ Rybny 6 (d. 9) (nr w rej. zab.: A-596),
- kamienica, ul. Targ Rybny 6a (d. 6) (nr w rej. zab.: A-597),
- kamienica, ul. Targ Rybny 6a (d. 7) (nr w rej. zab.: A-598),
- kamienica, ul. Tkacka 20 (nr w rej. zab.: A-617),
- dom, ul. Wodopój 7 (nr w rej. zab.: A-778),
- dom, ul. Za Murami 19 (nr w rej. zab.: A-151),
- dom - mury parteru i I piętra, ul. Za Murami 20 (nr w rej. zab.: A-217).

Domy mieszczańskie z 2 poł XIX w. i pocz. XX w.:

- dom dr G. L. Tornwalda wraz z działką oraz odcinkiem muru wzdłuż jej zach. granicy, ul. Nowe Ogrody 7 (nr w rej. zab.: A-1799),
- dom właściciela Drukarni Gdańskiej, ul. Trakt Św. Wojciecha 57 (nr w rej. zab.: A-1653),

Kamienice czynszowe i pensjonaty z IV ćw. XIX wieku i z początku wieku XX w. i budynki wielorodzinne z przełomu XIX i XX w. oraz z okresu międzywojennego zdecydowały o obliczu Wrzeszcza, Nowego Portu, Dolnego Miasta, Oliwy i Oruni, pojawiały się także w Śródmieściu (jako uzupełnienie zabudowy istniejącej, bądź zastępowały domy o niższym standardzie):

- kamienica, ul. Bohaterów Getta Warszawskiego 4 / Politechniczna 4 (nr w rej. zab.: A-1906),
- kamienica, ul. Fiszer 8 (nr w rej. zab.: A-1897),
- kamienica (budynek mieszkalny zlokalizowany na działce ewidencyjnej nr 234/1, obr. 32), al. Grunwaldzka 117 (nr w rej. zab.: A-2003),

- dom, ul. Kartuska 124 (ob. 124 A) (nr w rej. zab.: A-561),
- dom (kamienica), ul. Konopnickiej 5 (nr w rej. zab.: A-1020),
- kamienica, ul. Łąkowa 34 (nr w rej. zab.: A-1717),
- kamienica, ul. Obrońców Westerplatte 13 (nr w rej. zab.: A-1317),
- kamienica, ul. Obrońców Westerplatte 35 (nr w rej. zab.: A-1315),
- kamienica, ul. Obrońców Westerplatte 37 (nr w rej. zab.: A-1318),
- kamienica - ob. bank PKO, ul. Okopowa 3 (nr w rej. zab.: A-1603),
- dwie wielkomiejskie kamienice czynszowe wraz z działkami, na których kamienice są usytuowane oraz wspólnym dla obu kamienic podwórzem gospodarczym, ul. Okopowa 17, 17A (nr w rej. zab.: A-1846),
- kamienica wraz z podwórzem i działkami, na których przedmiotowa kamienica i podwórze są usytuowane, ul. Rybołowców 8 (nr w rej. zab.: A-1896),
- kamienica wraz z podwórzem i działkami, na których przedmiotowa kamienica i podwórze są usytuowane, ul. Rybołowców 9 / Na Zaspę 33C (nr w rej. zab.: A-1898),
- kamienica wraz z działką oraz fragmentami ogrodzenia od strony zachodniej i północnej, ul. Staszica 1 (nr w rej. zab.: A-1921),
- kamienica wraz z oficyną, zlokalizowana na części działki ewid. nr 148 obr. 100, ul. Ułańska 11 (nr w rej. zab.: A-1992),
- historyczny zespół budowlany obejmujący dwie dawne oficyny wraz z terenem historycznych parceli, stanowiących część działek ewidencyjnych nr: 166/7, 164/2, obr. 100 w Gdańsku, oficyna I: 2 zachowane odcinki (obecnie 2 kamienice) przy ul. Długie Ogrody 30 C- d, ul. Długie Ogrody 30 F-G, oficyna II: przy ul. Reduta Żbik 7 A-E (nr w rej. zab.: A-2002),
- kamienica wraz z terenem dawnego ogrodu w granicach działek ewidencyjnych nr 232/1, 232/3, 232/4, obr. 010, ul. Leśna 3 (nr w rej. zab.: A-2004),
- dom, ul. Śluza 2 (nr w rej. zab.: A-939),
- zespół trzech kamienic, ul. Wartka 5 (nr w rej. zab.: A-1111),
- kamienica, ul. Wassowskiego 16 (nr w rej. zab.: A-1766),
- budynek mieszkalny wraz z budynkiem gospodarczym oraz działką, na której przedmiotowe obiekty są usytuowane, ul. Wolności 25 (nr w rej. zab.: A-1935),
- historyczny zespół budowlany przy ul. Robotniczej, ul. Stefana Jaracza i ul. Jana z Kolna, obejmujący kamienice: ul. Stefana Jaracza 13B, 13A, 12B, 12A, ul. Robotnicza 8, 9, 10, 11A, 11B, 12A, 12B, 13, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, ul. Jana z Kolna 26, 27, 28, 29, 30, z terenem działek geodezyjnych nr: 39, 38, 37, 33/2, 35, 34, 33/1, 4/2, 5, 3/1 (część), 9/2 (część), 3/2, 9/3 (część), 9/10, 6, 7, 36, 32 (jednostka ewidencyjna 226101_1 M. Gdańsk, obręb 0081) (nr w rej. zab.: A-1980).

Na terenie Wrzeszcza, Siedlec, Oliwy, w dzielnicach nadmorskich takich jak Brzeźno, licznie występują przykłady domów o charakterze willowym:

- willa wraz z ogrodzeniem od strony ul. Batorego i działką, ul. Batorego 16 (nr w rej. zab.: A-1742),
- willa jednorodzinna tzw. "Villa Martha" wraz z historyczną parcelą, na której jest zlokalizowana, ul. Ceynowy 6 (nr w rej. zab.: A-1780),
- willa "Berneaud", ul. Do Studzienki 39 (nr w rej. zab.: A-1675),
- willa - ob. Rozgłośnia Radia Gdańsk SA, al. Grunwaldzka 18 (nr w rej. zab.: A-1643),
- zespół willowo-ogrodowy (willa "Tannenheim" z ogrodem), al. Grunwaldzka 529 (nr w rej. zab.: A-1102),
- dom wraz z gruntem w granicach działki, ul. Jasna 4 (nr w rej. zab.: A-1932),
- willa, ul. Jaśkowa Dolina 19 (nr w rej. zab.: A-1574),
- willa – ob. PAN, ul. Jaśkowa Dolina 31 (nr w rej. zab.: A-962),
- willa - ob. Konsulat Generalny Ukrainy, ul. Jaśkowa Dolina 44 (nr w rej. zab.: A-1572),
- willa, ul. Kisielewskiego 6 (nr w rej. zab.: A-1498),
- willa (obecnie dom wielorodzinny, ogrodzenie parceli zajmowanej przez willę i zlokalizowany po jej południowej stronie ogród - obecnie ogrodzenie wzdłuż ul. Konopnickiej 6, 7), ul. Konopnickiej 7 (nr w rej. zab.: A-1718),
- willa z ogrodzeniem, ul. Konopnickiej 8 (nr w rej. zab.: A-1704),
- willa tzw. "Villa Schmidt" wraz z działką i znajdującym się na niej starodrzewem, ul. Krasickiego 6 (nr w rej. zab.: A-1746),
- willa tzw. Zameczek Mormonów, ul. Kwietna 23 (nr w rej. zab.: A-1934),
- dom (willa), ul. Malczewskiego 144 (nr w rej. zab.: A-1924),

- willa, ul. Małachowskiego 1 (nr w rej. zab.: A-1548),
- willa wraz z ogrodzeniem od strony pd. i zach., starodrzewem oraz garażem z podjazdem, ul. Matejki 5 i ul. Wassowskiego 17 (nr w rej. zab.: A-1914),
- willa, ul. Orzeszkowej 2 (nr w rej. zab.: A-1923),
- willa dwurodzinna - obecnie wielorodzinny budynek mieszkalny wraz z działką, na której zabytek jest zlokalizowany oraz znajdującym się na niej starodrzewem i elementami małej architektury będącymi relikami dawnego ogrodu, ul. Pileckiego 7 (nr w rej. zab.: A-1873),
- willa - obecnie Dzienny Dom Pomocy Społecznej "Pod Cisem", ul. Sternicza 2 (nr w rej. zab.: A-1727),
- willa Rudolfa Patschkego, ul. Uphagena 23 (nr w rej. zab.: A-988),
- willa z wolnostojącym garażem oraz terenem dawnego ogrodu wraz ze znajdującym się na nim starodrzewem i działki, na których ww. zabytki są zlokalizowane, ul. Wita Stwosza 100 (nr w rej. zab.: A-1862),
- willa, al. Zwycięstwa 26 (nr w rej. zab.: A-1636),
- willa, al. Zwycięstwa 27 (nr w rej. zab.: A-1634).

Domy o charakterze przedmiejskim wnoszone w XVIII i XIX w. w konstrukcji drewnianej i mieszanej (cegłano-drewnianej) na Dolnym Mieście, Starym Mieście, Oliwie, Górkach Zachodnich:

- dom, ul. Brygidki 14 (nr w rej. zab.: A-976),
- dom, ul. Jaśkowa Dolina 37 (nr w rej. zab.: A-1448),
- zespół domów gospodarstwa ogrodniczego (dom właściciela, dom pracowników), ul. Kartuska 7 i 11 (nr w rej. zab.: A-1287),
- dom, ul. Pod Zrębem 9 (nr w rej. zab.: A-559),
- dom, ul. Gościńska 10 (nr w rej. zab.: A-1027),
- dom tzw. Kommisionhaus, ul. Przełom 1 (nr w rej. zab.: A-1659),
- dom, ul. Reduta Wysok 2 (nr w rej. zab.: A-554),
- dom tzw. Dom Polski, ul. Stary Rynek Oliwski 8 (nr w rej. zab.: A-1168).

Plebanie i pastorówki stanowią odrębną grupę budynków mieszkalnych, które obok funkcji mieszkalnych sprawują do dziś funkcje kancelarii parafialnych. Wśród nich są dawne pastorówki będące mieszkaniem pastora, a które dzisiaj należą do parafii rzymskokatolickich, z wyjątkiem jednej należącej do parafii polskokatolickiej. Zarówno plebanie jak i pastorówki nie stanowią jednolitej grupy pod względem architektonicznym. Ich wymiary i wygląd uzależnione były od zamożności danej gminy wyznaniowej:

- plebania w zespole szpitala Bożego Ciała, ul. 3 Maja 19 a, 21 b (nr w rej. zab.: A-65);
- 3 budynki plebanii w zespole kościoła parafialnego p.w. Wniebowzięcia NMP, ul. Podkramarska 5 (nr rejestru A-124),
- plebania w zespole kościoła parafialnego p.w. św. Ignacego Loyoli, ul. Brzegi (nr w rej. zab.: A-544),
- plebania w zespole kościoła parafialnego p.w. św. Wojciecha, ul. Trakt św. Wojciecha 440 (nr w rej. zab.: A-690),
- plebania w zespole kościoła parafialnego p.w. Najświętszego Serca Pana Jezusa, ul. Zator Przytockiego 3 (nr w rej. zab.: A-1017),
- plebania w zespole kościoła parafialnego p.w. św. Franciszka z Asyżu, ul. Kartuska 186 (nr w rej. zab.: A-1062),
- plebania przy kościele parafialnym p.w. św. Jadwigi Śląskiej, ul. Ks. Góreckiego 17/18 (nr w rej. zab.: A-1093);
- pastorówka w zespole ewangelickiego kościoła Chrystusa w Nowych Szkotach - ob. rzymskokatolickiego p.w. św. Andrzeja Boboli, ul. Mickiewicza 11 (nr w rej. zab.: A-1708),
- pastorówka w zespole kościoła Lutra, ob. kościoła rzymskokatolickiego p.w. św. Apostołów Piotra i Pawła, ul. Sobótki 20 (nr w rej. zab.: A-1937).

Zabudowa mieszkaniowa przedmieść (np. Święty Wojciech), peryferyjnych dzielnic nadmorskich (np. Górk Zachodnie, Świbno, Przegalina, Sobieszewska Pastwa), ale również Oliwy z Jelitkowem to w znacznej części domy wyrosłe z tradycji wiejskiej:

- zespół 7 domów rybackich przy ul. Bałtyckiej 16/17, 30/31, 18/19, 28/29, 20/21, 27/26, 22/25 w Jelitkowie (nr w rej. zab.: A-1190),
- dom, ul. Kątowa 1 (nr w rej. zab.: A-1048),
- chata, ul. Łęczycka 6 (nr w rej. zab.: A-1657),
- dom, ul. Przegalińska 55 (nr w rej. zab.: A-191),
- dom, ul. Przegalińska 81 (nr w rej. zab.: A-190),
- żuławska zagroda gburska (budynek mieszkalny, spichlerz, park, staw gospodarczy), ul. Świbnieńska 204 (nr w rej. zab.: A-1736),
- dom podcieniowy, ul. Trakt św. Wojciech 297 (nr w rej. zab.: A-134),
- dom, ul. Turystyczna 160 (nr w rej. zab.: A-1908),
- dom, ul. Urwista 17 (nr w rej. zab.: A-280).

Kolonie tanich domów dla robotników i uboższych urzędników budowane z inicjatywy i środków Fundacji Abegga na rzecz Mieszkań Pracowniczych w Gdańsku:

- kolonia domów robotniczych Fundacji dr Abegga przy Politechnice Gdańskiej, przy ul. Brackiej, Olszewskiego, Puszkina, Własna Strzecha (nr w rej. zab.: A-961),
- osiedle domków robotniczych Fundacji dr Abegga przy ul. Ceglanej, Gomulickiego, Pola, Syrokomli, Kolejarzy, Miedzianej (nr w rej. zab.: A-985).

Stan zachowania większości zabytkowych budynków mieszkalnych jest dobry, właściciele nieruchomości (w tym wspólnoty mieszkaniowe) coraz częściej korzystają z dofinansowań na prace konserwatorskie z budżetu Miasta Gdańska, jednak jeszcze znaczna część tego zasobu ma niezadowalający stan utrzymania - dotyczy to przede wszystkim obiektów niewpisanych do rejestru zabytków. Kamienice Głównego i Starego Miasta mają dobry i bardzo dobry stan zachowania, natomiast obiekty z terenu Dolnego Miasta i dawnych przedmieść są gorzej utrzymane. W złym stanie znajdują się również domy zlokalizowane na peryferyjnych obszarach miasta, wyrosłe z tradycji wiejskiej, które ze względu na to, że wzniesione zostały w konstrukcji drewnianej, najbardziej narażone są na niszczące działanie czasu.

Tylko nieliczne wśród obiektów wpisanych do rejestru zabytków są w bardzo złym stanie technicznym - najczęściej to te, które nie posiadają użytkownika.

W bardzo złym stanie technicznym znajduje się dom przy ul. Kartuskiej 124A.

Trzy kamienice przy ul. Katarzynki 1-3 tzw. Dom Kaznodziejów są w niedostatecznym stanie technicznym.

Kamienice przy ul. Świętojańskiej 36 i 37 są w średnim stanie technicznym.

Zespół domów karmelitów przy ul. Podmłyńskiej 10-11 wraz z bramą są w średnim stanie technicznym.

W budynkach mieszkalnych przy ul. 3 Maja 21a, 21b, 21c, 21d trwa obecnie remont wraz z przebudową, rozbudową oraz rewaloryzacją.

Kamienica przy ul. Mariackiej 25/26 (Dom Towarzystwa Przyrodniczego) jest w trakcie przebudowy, remontu i prac konserwatorskich.

Kamienica przy ul. Św. Ducha 109 jest w trakcie prac remontowych i konserwatorskich.

Oprócz złego stanu technicznego zagrożeniem dla zabytkowych obiektów mieszkalnych, w szczególności niewpisanych do rejestru zabytków, są remonty elewacji; przede wszystkim: termomodernizacja, wymiana oryginalnej stolarki i pokrycia dachu na nowe, o parametrach niezgodnych z historycznymi materiałami oraz rozbudowy i nadbudowy, usuwanie oryginalnego detalu architektonicznego i zastępowanie go imitacjami z tzw. styroduru. W wyniku przeprowadzanych remontów budynki często bezpowrotnie tracą historyczny wystrój architektoniczny, proporcje bryły i tradycyjną formę.

B. Dzieła budownictwa obronnego

Obecny kształt zachowanych dzieł obronnych Gdańska jest wynikiem wielowiekowych przekształceń. Z pierwszych, przedkrzyżackich umocnień obronnych Gdańska, które składały się w przeważającej większości

z wałów zbudowanych z drewna, kamieni, gliny i ziemi, z elementami murowanymi w postaci bram i niektórych baszt¹⁵⁵ do naszych czasów nie zachowała się żadna konstrukcja¹⁵⁶. Istniejące w Gdańsku zabytki budownictwa obronnego to dzieła średniowieczne i fortyfikacje nowożytne. Do najcenniejszych należą: zespół średniowiecznych murów miejskich, zespół Przedbramia ul. Długiej, baszty i bramy miejskie, XVII-wieczne fortyfikacje bastionowe, nadmorska twierdza - Wisłoujście, umocnienia Grodziska i fortyfikacje napoleońskie.

Obiekty obronne wpisane do rejestru zabytków:

- mury obronne Głównego Miasta Gdańska (nr w rej. zab.: A-135),
- Baszta Latarniana, ul. Latarniana 1 (nr w rej. zab.: A-135),
- Brama Chlebnicka, ul. Chlebnicka 21 (nr w rej. zab.: A-192),
- Baszta Narożna, ul. Ogarna/ul. Za Murami 2 (nr w rej. zab.: A-193),
- zespół bastionów Dolnego Miasta - tzw. Opływ Motławy: Bastion św. Gertrudy, Żubr, Wilk, Wyskok, Miś, Królik (nr w rej. zab.: A-419),
- Baszta Jacek, ul. Pańska 1 (nr w rej. zab.: A-420),
- Baszta Słomiana, ul. Targ Węglowy 6 (nr w rej. zab.: A-428),
- Brama Mariacka, ul. Mariacka 25/26 (nr w rej. zab.: A-429),
- Brama Straganiarska, ul. Straganiarska 37 (nr w rej. zab.: A-430),
- zespół Baszt Bramy Sągiewnej (Mała i Wielka Sągiew), ul. Motławska 14 (nr w rej. zab.: A-431),
- Baszta pod Zrębem, ul. Żabi Kruk 13 (nr w rej. zab.: A-437),
- Brama Św. Jana, ul. Świętojańska 43/44 (nr w rej. zab.: A-439),
- Bastion Św. Elżbiety, ul. Podwale Grodzkie/Wały Jagiellońskie (nr w rej. zab.: A-441),
- Brama Żuławska, ul. Długie Ogrody 53 (nr w rej. zab.: A-443),
- Brama Świętego Ducha, ul. Świętego Ducha (nr w rej. zab.: A-444),
- Baszta Łabędź, ul. Wartka/Targ Rybny (nr w rej. zab.: A-445);
- Brama Krowia, ul. Ogarna 72 (nr w rej. zab.: A-448),
- Brama Wyżynna, ul. Wały Jagiellońskie (nr w rej. zab.: A-451),
- Brama Nizinna wraz z terenem, ul. Dolna Brama (nr w rej. zab.: A-453),
- Baszta na Podmurzu, ul. Na Podmurzu 2 (nr w rej. zab.: A-466),
- Baszta Kotwiczników, ul. Kotwiczników 20 (nr w rej. zab.: A-467),
- Umocnienia Doliny Nowych Ogrodów - zespół północny wraz z elementami strukturalnymi i wchodzącymi w ich skład obiektami fortyfikacji - Bastion Neubauer'a: Dom walmistrza, Poterna do prawego barku niskiego; Kurtyna Bastionu Neubauer'a: Poterna do fosy, między ul. Strzelecką, Nowe Ogrody, Dąbrowskiego i Powstańców Warszawskich (nr w rej. zab.: A-471),
- Umocnienia Doliny Nowych Ogrodów - zespół południowy wraz z elementami strukturalnymi zespołu: Zakos Strakowskiego (południowy), Zakos Piaszkowy (północny), między ul. Stawki, Przybój, Górka, Pohulanka (nr w rej. zab.: A-472),
- Reduta Napoleńska (Reduta Napoleńska, fosa Reduty, przeciwskarpa fosy Reduty z galerią strzelecką, przejście pod fosą z Reduty do galerii przeciwskarpowej, kryty korytarz ze schodami z dziedzińca Reduty do podstawy wzgórza, Brama Północna Fortu Grodzisko z wartownią), ul. 3 Maja (nr w rej. zab.: A-473),
- umocnienia Grodziska wraz z elementami strukturalnymi fortyfikacji Grodziska (Majdan Fortu Grodzisko, Bastion Jerozolimski, Wysokie Czoło Kurkowe, Wysokie Skrzydło Kurkowe, Niskie Czoło Kurkowe, Luneta Senarmont'a, Zbrojownia), okolice ulic: Grodzisko, Dąbrowskiego, 3 Maja (nr w rej. zab.: A-474),
- umocnienia Biskupiej Górki wraz z elementami strukturalnymi umocnień Biskupiej Górki (Bastion Zbawiciela, Bastion Pośredni, Bastion Ostroróg, Bastion Vigilance, Luneta Caferellego, Luneta Delzous, Ravelin Ostroróg Pośredni), Biskupia Górka między ulicami Zakątną, Na Stoku, Stoczniowców, Słowińców, Pohulanka (nr w rej. zab.: A-475),
- zespół Reduty Biskupiej Górki (zespół zabudowań i umocnień: koszary, budynek oficerski, wartownia zachodnia, wartownia wschodnia, mur obronny z trzema bramami, korytarz podziemny, wylot korytarza podziemnego), ul. Biskupia 24 ab (nr w rej. zab.: A-476),
- Szaniec Jezuicki, Kolonia Anielinki - między ul. Zamiejską, Cienistą i Szkołą (nr w rej. zab.: A-477),
- zespół Przedbramia ulicy Długiej (Katownia, Wieża Więzienna, mur szyi przelotowej, budynek więzienny), Targ Węglowy (nr w rej. zab.: A-494),

¹⁵⁵ Historia Gdańska, red. E. Cieślak, t. I, Gdańsk 1978, s. 246-247;

¹⁵⁶ oczywiście z wyłączeniem zachowanych pod ziemią reliktyw (zbudanych i jeszcze być może nie odkrytych);

- Baszta Biała, ul. Rzeźnicka (nr w rej. zab.: A-553),
- zespół Twierdzy Wisłoujście (latarnia morska, działobitnia wraz z wieńcem domków, Fort Carré z budynkiem koszar, szaniec wschodni z rawelinem), Wisłoujście (nr w rej. zab.: A-1707),
- Pole bitewne na Półwyspie Westerplatte z obiektami historycznymi: a. dotychczasowymi obiektami, z których część otrzymuje nową nazwę: 1. placówka „Elektrownia”; 2. wartownia nr 3 ; 3. koszary – wartownia nr 6 - zmienia się na: nowe koszary; 4. placówka „Fort”; 5. wartownia nr 1; 6. wieża obserwacyjna, bunkier – zmienia się na: schron i wieża dalmierza zapasowego 25 Baterii Artylerii Stałej; 7. placówka kpr. Szamlewskiego - zmienia się na: fundament i wały dużego magazynu amunicyjnego; b. z nowymi obiektami: A. relikty muru granicznego ; B. relikty bramy kolejowej; C. fundament budynku stacji kolejowej; D. kanał inspekcyjny wiaty elektrogenatora; E. wartownia nr 4; F. płyta fundamentowa wartowni nr 1; G. dwa średnie magazyny amunicyjne; H. relikty pięciu magazynów małych z wałami ziemnymi; I. relikty starych koszar; J. relikty kasyna; K. relikty willi oficerskiej; L. relikty willi podoficerskiej; M. magazyn paliw; N. falochron. Pole bitewne na Półwyspie Westerplatte oraz następujące obiekty: wartownia nr 1; wartownia nr 3; koszary-wartownia nr 6, placówka "Fort"; placówka "Elektrownia"; placówka kpr. Szamlewskiego; wieża obserwacyjna i bunkier (nr w rej. zab.: A-1724),
- zespół fortyfikacji i zabudowy Szańca Mewiego w granicach działek 49/1, 50 oraz na terenie części działki 49/2, z otoczeniem na terenie części działki 52, obręb ew. 062 w Gdańsku wraz z budynkami i budowlami: reduty (1), muru szyjowego z bramą (2), prochowni zachodniej (3), remizy (4), stolarni (5), prochowni wschodniej (6), schronu nr 1 (7), stanowiskiem baterii nr 1 (8), schronu nr 2 (9), stanowiskiem baterii nr 2 (10), schronu nr 3 (11), stanowiskiem baterii nr 3 (12), warsztatu szkutniczego (13), magazynu (14), ul. Pokładowa (nr w rej. zab.: A-1930);
- mur kurtynowy wewnętrznej fosy zamku krzyżackiego przy ul. Wartkiej (nr w rej. zab.: A-1960).

Obiekty związane z funkcjami militarnymi, ale niepełniące roli obronnej:

- zespół Małej Zbrojowni (Mała Zbrojownia, dawne laboratorium forteczne), Plac Wałowy 1 i 15 (nr w rej. zab.: A-432),
- Wielka Zbrojownia ze studnią przy elewacji wschodniej, ul. Targ Węglowy (nr w rej. zab.: A-454),
- Stara Apteka, ul. Teatralna (nr w rej. zab.: A-465),
- koszary - ob. Akademia Muzyczna, ul. Łąkowa 2 (nr w rej. zab.: A-1591),
- trzy zespoły budynków wchodzące w skład koszar 1 i 2 pułku huzarów: zespół I - budynki 1,2,6,7,9; zespół II - budynki nr 29,30,31; zespół III - budynki nr 39, 49, 51,52 oraz budynek nr 32 wraz ze wskazanym terenem, starodrzewem, murowanym ogrodzeniem oraz 6 bramami wjazdowymi i 6 furtkami, ul. Słowackiego, Grunwaldzka, Chrzanowskiego, Szymanowskiego (nr w rej. zab.: A-1753).

Dzieła budownictwa obronnego wpisane do rejestru zabytków na terenie miasta są na ogół w dobrym stanie technicznym. Obiekty pełniące funkcje muzealne lub zarządzane przez jednostki budżetowe tj. Grodzisko, Twierdza Wisłoujście, zespół Reduty Biskupiej Górki, fortyfikacje średniowieczne i in. są zadbane, w ostatnich latach poddane konserwacji i na bieżąco restaurowane. Reduta Napoleońska z zespołu umocnień Grodziska jest w złym stanie technicznym, budynki przy ul. Biskupiej 24A, 24B i 24C z zespołu Reduty Biskupiej Górki oraz odcinek murów średniowiecznych przy ul. Wartkiej są w średnim stanie technicznym.

C. Obiekty techniki

Do najstarszych zabytków techniki w Gdańsku należą pochodzące z XIV w. Kanał Raduni i Wielki Młyn. Kanał Raduni zbudowany został w celu zaopatrzenia aglomeracji gdańskiej w wodę pitną, a także jako źródło energii dla maszyn, nawodnienia fos i odprowadzania ścieków. Zasilął m.in. koła młyńskie Wielkiego Młyna, największego obiektu przemysłowego wzniesionego przez Krzyżaków. Ogromną część zasobu zabytków techniki Gdańska stanowi dziedzictwo morskie i rzeczne. O portowym charakterze miasta świadczy zbudowany w połowie XV w. dźwig portowy „Żuraw” oraz spichlerze na Wyspie Spichrzów i Ołowiance. Te ostatnie reprezentowane są przez nieliczne już dziś obiekty pochodzące z XVII i XVIII wieku, między innymi: Spichlerz Królewski, Spichlerz Błękitny Baranek /d. Wisłoujście, Błękitny Lew/, Spichlerz Pod Jeleniem, Spichlerz Nowa Pakownia.

Wśród nowożytnych zabytków techniki wyróżniają się budowle hydrotechniczne: zespół Śluzy Kamiennej zbudowany w latach 1622-23 w miejscu przecięcia Motławy z fosą umocnień miejskich, liczne kanały z przepustami, śluzami (np. śluza komorowa na Martwej Wiśle w Przegalinie), mostami i stacjami pomp, a także groble.

Cennymi zabytkami techniki okresu nowożytnego związanymi z działalnością gospodarczą na terenie Oliwy są młyny i kuźnie nad Potokiem Oliwskim i jego dopływami (np. kuźnia wodna na Potoku Oliwskim przy ul. Bytowskiej).

Wiek XIX reprezentują dwa małe dźwigi (żurawiki portowe) przy nabrzeżu Nowej Motławy od strony Szafarni, a także zabytki techniki nie związane z charakterem portowym miasta tj. elektrownia, fabryka mydła, zespół młyna zbożowego. Wśród dwudziestowiecznych zabytków znalazły się warsztaty kolejowe, browar oraz budynek d. hali montowni U-bootów.

Zabytki dwudziestowieczne to charakterystyczne dla panoramy miasta dźwigi na terenach stoczniowych i postocznioowych, czy statek-muzeum „Sołdek”.

W krajobrazie miasta duże znaczenie odgrywają historyczne porty (np. nabrzeże Motławy i nabrzeże portu zewnętrznego w Nowym Porcie) oraz stocznie ze swoją zabudową przemysłową, basenami, dokami i pochylniami. Najbardziej charakterystyczną, a zarazem najważniejszą stoczną w Gdańsku, związaną nie tylko z morską tradycją miasta, ale również z najnowszą historią Polski i Europy jest Stocznia Gdańska, rozumiana nie tylko jako nośnik wartości niematerialnych związanych z początkami i rozwojem ruchu społecznego „Solidarność” oraz przemianami ustrojowymi naszego kraju, ale także jako zespół obiektów o wartościach historycznych i kulturowych. Do rejestru zabytków wpisany został historyczny zespół budowlany Stoczni Gdańskiej od okresu funkcjonowania Stoczni Cesarskiej do 1989 r. wraz z budynkami: dyrekcji stoczni, d. kuźni, d. hartowni, d. remizy straży pożarnej, d. kotłarni i warsztatu, d. modelarni, warsztatu i hal produkcyjnych, d. hali warsztatowej, d. narzędziowni, d. ślusarni, d. stolarni i warsztatu linowego – następnie formiarni, d. hali produkcji oprzyrządowania, d. kotłarni i hali produkcyjnej, d. hali silników spalinowych, d. hali prefabrykacji wyposażenia i ślusarni, d. kuźni i warsztatu ślusarskiego, d. magazynu mebli – budynkiem biurowym, stacją elektryczną A11, podstawą elektryczną A1, d. hali prefabrykacji wyposażenia, schronem przeciwlotniczym – wraz z gruntem po obrysie murów, nabrzeżem basenu dokowego, 3 żurawiami, relikdami pochylni półdokowych A1 i A2, placem pomiędzy budynkami d. dyrekcji stoczni i d. remizy straży pożarnej oraz nazwami ulic: Wyposażeniowców, Narzędziowców, Odlewników, Krótka, Dokowa i nazwą własną: Nabrzeże Poremontowe.

Ważniejsze zabytki techniki i obiekty przemysłowe wpisane do rejestru zabytków:

- Kuźnia Oliwska, ul. Bytowska 1 (nr w rej. zab.: A-61),
- Żuraw Gdański, ul. Szeroka 67/68 (nr w rej. zab.: A-132),
- spichlerz „Długa Droga”, ul. Chmielna 2/3 (nr w rej. zab.: A-136),
- spichlerz „Kuźnia”, ul. Żytnia 20 (nr w rej. zab.: A-137),
- spichlerz „Arka Noego”, ul. Żytnia 21 (nr w rej. zab.: A-138),
- spichlerz - ob. dom, ul. Szpitalna 4 (nr w rej. zab.: A-139),
- spichlerz Błękitny Baranek (d. Wisłoujście, Błękitny Lew), ul. Chmielna 53 (nr w rej. zab.: A-425),
- Mały Młyn wraz z murem, ul. Rajska 2 (nr w rej. zab.: A-436),
- spichlerz „Pod Jeleniem”, ul. Grodzka 16 (nr w rej. zab.: A-452),
- Wielki Młyn, ul. Wielkie Młyny/Na Piaskach (nr w rej. zab.: A-478),
- zespół spichlerzy: „Oliwski”, „Panna”, „Miedź” - obecnie Narodowe Muzeum Morskie, ul. Ołowianka 9-11 (nr w rej. zab.: A-479),
- zespół Śluzy Kamiennej (śluza, grodze kamienne, umocnienia ziemne przed śluzą, młyn przy śluzie), ul. Grodzka Kamienna 25 (nr w rej. zab.: A-495),
- zespół elektrowni "Ołowianka" (Spichlerz Królewski, budynek główny elektrowni, budynek socjalny elektrowni, dwa budynki mieszkalne pracowników elektrowni), ul. Ołowianka 1, 14 (nr w rej. zab.: A-529),
- ruina spichlerza „Trupia Czaszka”, ul. Chmielna 56 (nr w rej. zab.: A-539),
- spichlerz „Nowa Pakownia”, ul. Szafarnia 9 (nr w rej. zab.: A-540),
- zespół browaru (słodownia, browar, kamienica, dwa budynki magazynowe wraz z terenem), ul. Czopowa 5 - ul. Rycerska 9, 7-8, 10 (nr w rej. zab.: A-541),
- zespół spichlerzy - „Elbląg”, „Toruń”, „Gdańsk”, „Pod Koroną”, ul. Chmielna 59-62 (nr w rej. zab.: A-542),
- zespół młyna motorowego Emaus, ul. Kartuska 213/215 (nr w rej. zab.: A-562),
- spichlerz - Cieślarnia, ul. Chmielna 111 (nr w rej. zab.: A-578),
- zespół spichlerzy: Mały (nr 37) i Wielki (nr 38) Grodeck (zw. Dębowy Rożek i Śpiewak), ul. Chmielna 37/38 (nr w rej. zab.: A-579),
- zespół spichlerzy: „Biały Koń” i „Czerwony Lew” (zw. Błękitny Lew), ul. Chmielna 67/68 (nr w rej. zab.: A-580),
- spichlerz - „Turek” (w ruinie), ul. Motławska 2 (nr w rej. zab.: A-581),

- Kanał Raduni (kanał wraz z groblami, towarzysząca zabudową i zielenią na całej długości obiektu - od śluzy na zachód od Pruszcza Gdańskiego do ujścia Kanału do Starej Motławy w Gdańsku), Gdańsk-Pruszcz Gdański (nr rejestru A-986),
- kuźnia z zespołu domu podmiejskiego, ul. Gościnną 10 (nr w rej. zab.: A-1027),
- zespół Zakładów Mięsnych, Angielska Grobla 19 (nr w rej. zab.: A-1029),
- zespół fabryki mydła, ul. Grunwaldzka 535/537 (nr w rej. zab.: A-1576),
- zespół śluzy komorowej w Przegalinie na rzece Martwa Wisła obejmujący urządzenia terenowe śluzy: kanał i komorę wraz z głową dolną i górną przeciwpowodziową oraz nabrzeże południowe i nabrzeże północne z budynkiem mieszkalno-biurowym i budynkiem maszynowni, ul. Przegalińska 60 (nr w rej. zab.: A-1645),
- latarnia morska tzw. „Wieża Pilotów” wraz z otoczeniem, ul. Przemysłowa 6a (nr w rej. zab.: A-1797),
- nastawnia bramowa we Wrzeszczu (nr w rej. zab.: A-1913),
- zespół warsztatów kolejowych (hala napraw lokomotyw, hala napraw wagonów, kuźnia miedzi i mosiądzu, kuźnia, obręczarnia, resorownia, kotłownia, wieża ciśnień, warsztaty szkolne, mur wzdłuż ul. Siennickiej z bramą główną, trzema bramami bocznymi i kioskiem, portiernia, budynek dyrekcji, stołówka i sklep zakładowy), ul. Siennicka (nr w rej. zab.: A-1734),
- zespół browaru (warzelnia, szalet, stajnia, maszynownia, nowa suszarnia słodu, bednarnia, hala piwa butelkowanego, klepiskowe piwnice słodowe I, klepiskowe piwnice słodowe II, suszarnia wysłodzin, transformatorownia, willa dyrektora, budynek dyrekcji oraz obiekty podziemne: piwnice fermentacji, piwnice leżakowni), ul. Kilińskiego 1-5 (nr w rej. zab.: A-1735),
- zespół Młyna IX przy Potoku Jelitkowskim (młyn wodny z urządzeniami młyńskimi i młynówką, magazyn, kamień młyński oraz działka), ul. Spacerowa 18 (nr w rej. zab.: A-1796),
- dwa zbiorniki wody czystej na Suchańskiej Górze w Gdańsku – Aniołkach (nr w rej. zab.: A-1972),
- murowane ruiny spichlerzy "Kamienny Niedźwiedź" i "Żołądz" (nr w rej. zab.: A-1976),
- Plac Solidarności wraz z Pomnikiem Poległych Stoczniovców Grudnia 1970 r.; murem wzdłuż północnej pierzei Placu oraz Bramą nr 2 Stoczni Gdańskiej i magazynem torped - tzw. salą BHP ob. salą konferencyjną i muzeum zakładowym (nr w rej. zab.: A-1699, dec. z dn. 6.12.1999 r.),
- kiosk z pamiątkami przy Placu Solidarności w Gdańsku, zlokalizowany na terenie części działek nr 151/51 i 151/25 w obrębie 68 oraz fragmenty Placu Solidarności w Gdańsku, dotychczas niewpisane do rejestru zabytków, tj. część działki nr 151/25 w obrębie 68 oraz część działki nr 99 w obrębie 81 - w granicach określonych na załączniku graficznym do decyzji (nr w rej. zab.: A-1699, dec. z dn. 9.12.2020 r.),
- portiernia/biuro przepustek przy Bramie nr 2 d. Stoczni Gdańskiej, położona na terenie działek nr 151/25 i 151/26 oraz fragment terenu d. Stoczni Gdańskiej w granicach działek nr 130/1 (z wyłączeniem terenu tzw. "Sali BHP" po obrysie murów), 141/1, 141/2, części działki 151/25 położonej na północ od Bramy nr 2 i części działki 151/26, położonej pod budynkiem portierni w obrębie 068 w Gdańsku (nr w rej. zab.: A-1699, dec. z dn. 3.10.2018 r.),
- otoczenie zabytków wpisanych do rejestru: 1. historycznego zespołu budowlanego Stoczni Gdańskiej od okresu funkcjonowania Stoczni Cesarskiej do 1989 r.; 2. d. portierni/biura przepustek przy Bramie nr 2 d. Stoczni Gdańskiej na terenie dz. nr 151/25 i 151/26 oraz fragmentu terenu d. Stoczni Gdańskiej w granicach dz. nr 130/1, 141/1, 141/2, cz. dz. nr 151/25 położonej na północ od Bramy nr 2 i cz. dz. nr 151/26 położonej pod budynkiem portierni w obr. 068 w Gdańsku; 3. Placu Solidarności wraz z Pomnikiem Poległych Stoczniovców Grudnia 1970 r.; murem wzdłuż północnej pierzei Placu oraz Bramą nr 2 Stoczni Gdańskiej i magazynem torped - tzw. salą BHP, ob. salą konferencyjną i muzeum zakładowym; 4. budynku 89A/d. hali U-bootów/d. magazynu głównego wydziału A usytuowanego na terenie dz. nr 151/37 obr. 068 (nr w rej. zab.: A-1699, dec. z dn. 16.12.2019 r.),
- otoczenie zabytków wpisanych do rejestru: 1. magazynu torped (tzw. Sali BHP), ob. Sali konferencyjnej i muzeum zakładowego; 2. fragmentu terenu dawnej Stoczni Gdańskiej w granicach działek nr 130/1, 141/1, części działki 151/25, położonej na północ od Bramy nr 2; 3. historycznego zespołu budowlanego Stoczni Gdańskiej, od okresu funkcjonowania Stoczni Cesarskiej do 1989 r., fragmenty otoczenia zabytków wpisanych do rejestru zabytków: historycznego zespołu budowlanego Stoczni Gdańskiej, od okresu funkcjonowania Stoczni Cesarskiej do 1989 r., w granicach działek 151/4, 151/5, 151/6, 151/7, 151/8, 151/9, 151/10, 151/11, 151/12, 151/13, 151/15, 150 i części działek 151/14 i 151/16 w obr. ew. 068 w Gdańsku wraz z budynkami: dyrekcji stoczni (128A), d. kuźni (66A), d. hartowni (50A), d. remizy straży pożarnej (150A), d. kotłarni i warsztatu (34A), d. modelarni, warsztatu i hal produkcyjnych (47A), d. hali warsztatowej (75A), d. narzędziowni (49A), d. ślusarni (42A), d. stolarni i warsztatu linowego - następnie formiarni (38A), d. hali produkcji oprzyrządowania (40A), d. kotłarni i hali produkcyjnej (35A), d. hali silników spalinowych (28A), d. hali prefabrykacji wyposażenia i ślusarni (43A), d. kuźni i warsztatu

- ślusarskiego (36A), d. magazynu mebli - budynkiem biurowym (151A), stacją elektryczną A11 (392A), podstacją elektryczną A1 (393A), d. halą prefabrykacji wyposażenia (41A), schronem przeciwlotniczym - wraz z gruntem po obrysie murów, nabrzeżem basenu dokowego, 3 żurawiami (oznaczonymi numerami inwentarzowymi 7, 55 i 61), relikdami pochylni półdokowych A1 i A2, placem pomiędzy budynkami d. dyrekcji stoczni i d. remizy straży pożarnej oraz nazwami ulic: Wyposażeniowców, Narzędziowców, Odlewników, Krótka, Dokowa i nazwą własną: Nabrzeże Poremontowe, a także wnętrzem basenu dokowego; 2. dawnej portierni/biura przepustek przy Bramie nr 2 d. Stoczni Gdańskiej, położonej na terenie działek nr 151/25, 151/26 oraz fragment terenu d. Stoczni Gdańskiej w granicach działek nr 130/1 (z wyłączeniem terenu tzw. Sali BHP po obrysie murów) 141/1, 141/2, części działki 151/25 położonej na północ od Bramy nr 2 i części działki nr 151/26, położonej pod budynkiem portierni w obr. 068 w Gdańsku; 3. placu Solidarności wraz z Pomnikiem Poległych Stoczniovców Grudnia 1970 r., murem wzdłuż północnej pierzei Placu z Bramą nr 2 Stoczni Gdańskiej im Lenina (ob. Stoczni Gdańskiej) oraz d. magazynu torped (tzw. Sali BHP), ob. sali konferencyjnej i muzeum zakładowego; 4. budynku 89A /dawnej hali U-bootów/ dawnego magazynu głównego wydziału A, usytuowanego na terenie działki nr 151/37, obr. 68 w Gdańsku (nr w rej. zab.: A-1699, dec. z dn. 30.09.2020 r.),
- budynek d. garaży elektrowozów/magazyn (86B) przy ul. ks. Jerzego Popiełuszki 3 (nr w rej. zab.: A-1967),
 - budynek 89A d. hali U-bootów/d. magazynu głównego wydziału A przy ul. Doki 1 (nr w rej. zab.: A-1969),
 - fragment zespołu zabudowy dawnej Stoczni Gdańskiej: dawnej Stoczni nr 2 (dawnej Stoczni Schichaua wraz z budynkami: 87B – d. budynkiem hali maszynowej, 94B/98B/99B – d. kotłarnią, elewacją frontową budynku 32B, d. ślusarni od strony ul. Stolarzy, 31B – d. kuźnią miedzi i ślusarnią, 29B – d. stolarnią, B10 (380B) - podstacją elektryczną, 385B – d. budynkiem warsztatowym, budynkiem 24B (d. budynek warsztatowy) z wyłączeniem przybudówki usytuowanej od strony południowej, 25B – d. budynkiem magazynowym, 4B – d. blachownią, 3B – halą produkcyjną, 9B – przybudówką socjalno-biurową, 48B – budynkiem d. hali remontowej, 132B – d. budynkiem biurowym, 90B – d. magazynem, 33B – budynkiem d. hali elektrycznej, 64B – d. kotłownią, w granicach działek nr 160, 161, 112/19, 112/69, 112/70, 112/55, 112/71, 112/77, 112/78, 112/51, 157, 158, 124 (część), 112/27, 112/56, 112/28, 112/29, 112/24, 112/26, 112/74, 112/59, 100, 101, 91, 112/48, 112/49, 151/3, 159, 112/52, 99/7, 112/53, 99/5, 93/3, 112/33, 112/35, 112/34 i 112/25 w obrębie ewidencyjnym 068 (nr w rej. zab.: A-1974, dec. z dn. 7.01.2020 r.), ;
 - fragment dawnej Stoczni Gdańskiej, tzw. Stoczni nr 2 - Stoczni Schichaua - część położona w granicach działek ewidencyjnych o numerach: 99/8, 112/36, 112/73, 112/75, 112/76 w obrębie ewidencyjnym nr 68 (nr w rej. zab.: A-1974, dec. z dn. 30.10.2019 r.);
 - fragment otoczenia zabytków: zespołu zabudowy d. Stoczni Gdańskiej: dawnej Stoczni nr 2 (dawnej Stoczni Schichaua, historycznego zespołu budowlanego Stoczni Gdańskiej od okresu funkcjonowania Stoczni Cesarskiej do 1989 r., dawnej portierni/biura przepustek przy Bramie nr 2 d. Stoczni Gdańskiej oraz fragmentu terenu d. Stoczni Gdańskiej - d. magazynu torped (tzw. Sali BHP) - obejmujący działki ewidencyjne nr 151/20, 151/22, 151/21, 151/19 w obrębie 68 oraz działki nr 9/4, 9/5, część 9/3 w obrębie 81 (nr w rej. zab.: A-1974, dec. z dn. 31.12.2020 r.);
 - fragment otoczenia zabytków: zespołu zabudowy d. Stoczni Gdańskiej: dawnej Stoczni nr 2 (dawnej Stoczni Schichaua, historycznego zespołu budowlanego Stoczni Gdańskiej od okresu funkcjonowania Stoczni Cesarskiej do 1989 - dawnej portierni/biura przepustek przy Bramie nr 2 d. Stoczni Gdańskiej oraz fragmentu terenu d. Stoczni Gdańskiej - d. magazynu torped - tzw. Sali BHP) obejmujący zachodnią część działki nr 151/17, obr. 0068 (nr w rej. zab.: A-1974, dec. z dn. 21.12.2020 r.),
 - budynek socjalno-warsztatowy (d. nr inwentarzowy 504A) zlokalizowany na terenie działki nr 160 obr. 068, znajdujący się na terenie d. stoczni Gdańskiej, tzw. stoczni nr 2/ Stoczni Schichaua (nr w rej. zab.: A-2007);
 - budynek - warsztat działu R-4 (d. nr inwentarzowy 84B) zlokalizowany na terenie działki nr 112/55 obr. 068, znajdujący się na terenie d. stoczni Gdańskiej, tzw. stoczni nr 2/ Stoczni Schichaua. (nr w rej. zab.: A-2007);
 - żuraw wieżowy z obrotowym słupem (d. nr inwentarzowy 20) zlokalizowany na terenie działki nr 161 obr. 068, znajdujący się na terenie d. stoczni Gdańskiej, tzw. stoczni nr 2/ Stoczni Schichaua (nr w rej. zab.: A-2007);
 - żuraw bramowy wypadowy wraz z podkładem szynowym (d. nr inwentarzowy 52) zlokalizowany na terenie działki nr 112/19 obr. 068, znajdujący się na terenie d. stoczni Gdańskiej, tzw. stoczni nr 2/ Stoczni Schichaua (nr w rej. zab.: A-2007);
 - żuraw bramowy wypadowy wraz z podkładem szynowym (d. nr inwentarzowy 54) zlokalizowany na terenie działki nr 112/19 obr. 068, znajdujący się na terenie d. stoczni Gdańskiej, tzw. stoczni nr 2/ Stoczni Schichaua (nr w rej. zab.: A-2007);

Najstarsze zabytki techniki przeszły ostatnio prace rewaloryzacyjne. Wielki Młyn wyremontowany został w l. 2018-2021¹⁵⁷, po pracach konserwatorskich i robotach budowlanych został przystosowany do nowej funkcji – Muzeum Bursztynu. Żuraw od 2022 r. jest remontowany modernizowany i konserwowany, planowana jest m.in. konserwacja murów ceglanych, naprawa pokrycia dachowego i konstrukcji drewnianej¹⁵⁸.

Wśród spichlerzy w dobrym stanie znajdują się obiekty, które włączono do nowych funkcji (m.in. Królewski, Wisłoujście, Nowa Pakownia, Długa Droga, Pod Jeleniem, Oliwski, Panna, Miedź).

Pozostałości po wiatraku odwadniającym z Wyspy Sobieszewskiej (nr w rej. zab.: A-449) przeniesione zostały w 2005 r. do Żuławskiego Parku Historycznego w Nowym Dworze Gdańskim.

W ruinie pozostają spichlerze: Kuźnia, Arka Noego, Trupia Czaszka, Turek, Biały Koń, Czerwony Lew, Kamienny Niedźwiedź i Żołądz.

Ruiny spichlerzy Trupia Czaszka, Biały Koń i Czerwony Lew, zespół spichlerzy Elbląg, Toruń, Gdańsk, Pod Koroną są w bardzo złym stanie technicznym. Pozostałości spichlerzy Cieślarnia oraz Turek wkomponowane zostały w nowy budynek, obecnie trwają roboty budowlane. Spichlerze Mały i Wielki Grodeck są zaniedbane.

Bardzo zły stan techniczny prezentują zabytki hydrotechniki, szczególnie kamienne grodze razem z wieżyczkami zw. Czterema Dziewicami z zespołu Śluzy Kamiennej na Opłynie Motławy wymagają natychmiastowej interwencji.

Zabytki stoczniowe są przeważnie w złym stanie technicznym, o ile budynki dawnej Dyrekcji Stoczni Cesarskiej (2020 r.)¹⁵⁹ i dawnej hali U-bootów tzw. Montowni (2023 r.)¹⁶⁰ zostały poddane remontowi i pracom konserwatorskim, to pozostała część zabytkowego zakładu pozostawiona jest od lat bez żadnych działań naprawczych czy bieżącej konserwacji.

W złym stanie technicznym pozostają te z zabytkowych zakładów przemysłowych, które nie posiadały przez szereg lat użytkownika. W bardzo złym stanie są dawne Zakłady Mięsne przy ul. Angielska Grobla, gdzie spośród kilkunastu obiektów zabytkowych zachowało się zaledwie kilka, które z braku opieki sukcesywnie niszczeją. Kolejnym zespołem zagrożonym jest zespół warsztatów kolejowych (ZNTK); budynki hal od dawna pozbawione są zabytkowego wyposażenia, część z nich pozbawiona użytkowania znajduje się w złym stanie. Jedynie budynki biurowe, usytuowane przy głównej bramie są w dobrze utrzymane.

D. Cmentarze

Wiele cmentarzy na terenie miasta uległo zniszczeniu i zapomnieniu. Pamięć o nich utrwalona została w swoistym pomniku – Cmentarzu Nieistniejących Cmentarzy, który został zbudowany w 2002 roku, umieszczono tu 38 płyt nagrobnych z nieistniejących nekropoli. Upamiętnia on gdańskie cmentarze różnych wyznań zniszczone po II wojnie światowej, głównie w latach 70. XX wieku. Ponadto historyczne cmentarze upamiętnione zostały w lapidarium, które znajduje się w miejscu dawnego cmentarza katolickiego św. Mikołaja i Kaplicy Królewskiej w Parku Akademickim przy Politechnice Gdańskiej. Gromadzone są tutaj nagrobki, posągi i fragmenty budynków z dawnych gdańskich cmentarzy wszystkich wyznań oraz byłe gdańskie pomniki.

Wśród ocalałych nekropoli znajduje się tylko kilka wpisanych do rejestru zabytków. Są wśród nich głównie cmentarze wyznaniowe: katolicki w Oliwie, dwa ewangelickie – w Oliwie i tzw. Nowy Bożego Ciała przy ul. Dąbrowskiego oraz żydowski - na Chełmie. Odrębną kategorię stanowi cmentarz-pomnik bohaterów „Zaspa”, który zaliczany jest do cmentarzy wojennych.

Najcenniejsze cmentarze wpisane do rejestru zabytków:

- teren dawnego cmentarza szpitalnego z zespołu szpitala Bożego Ciała przy ul. 3 Maja (nr w rej. zab.: A-65),
- cmentarz garnizonowy i nowy Bożego Ciała wraz z kaplicą i domem dozorczy, ul. Dąbrowskiego 2 (nr w rej. zab.: A-1063),
- cmentarz żydowski, ul. Cmentarna (nr w rej. zab.: A-1067),

¹⁵⁷ <https://www.gdansk.pl/wiadomosci/Duch-mlyna-zostaje-konserwatorce-o-kulisach-remontu-nowej-siedziby-Muzeum-Bursztynu-ROZMOWA,a,199104> [strona Oficjalnego portalu miasta Gdańska, dostęp: 7.05.2023 r.];

¹⁵⁸ <https://www.gdansk.pl/wiadomosci/Rusza-remont-Zurawia-Symbol-Gdanska-zostanie-poddany-kompleksowej-modernizacji,a,216498> [strona Oficjalnego portalu miasta Gdańska, dostęp: 7.05.2023 r.];

¹⁵⁹ <https://www.gdansk.pl/wiadomosci/Zakonczono-renowacje-zabytkowego-budynku-dyrekcji-Stoczni-Gdanskiej,a,178306> [strona Oficjalnego portalu miasta Gdańska, dostęp: 7.05.2023 r.];

¹⁶⁰ <https://dom.trojmiasto.pl/Mlode-Miasto-Otwarto-najwiekszy-w-Trojmieście-obiekt-z-loftami-n176841.html> [strona Portalu Regionalnego trojmiasto.pl, dostęp: 7.05.2023 r.];

- cmentarz (katolicki i ewangelicki) wraz z kostnicą i kaplicą przedpogrzebową, ul. Opacka (nr w rej. zab.: A-1079),
- cmentarz - Pomnik Bohaterów "Zaspa", ul. Bolesława Chrobrego 80 (nr w rej. zab.: A-1134),
- dwie zachowane części katolickiego cmentarza parafialnego tzw. Cmentarza Brętowskiego (niem. Mariahilf) wraz z terenem, na którym są one usytuowany tj. dwiema częściami działki nr 20 (obr. 031), z układem kompozycyjnym cmentarza, zachowanym fragmentem jego ogrodzenia wzdłuż pld. granicy, starodrzewem oraz nagrobkami lub ich elementami, związanymi z pochówkami do 1946 roku, ul. ul. J. Słowackiego 79 (nr w rej. zab.: A-1990).

Gdańskie cmentarze w okresie powojennym w większości utraciły swą naziemną strukturę składającą się z nagrobków i innych obiektów architektonicznych, często zatarciu uległy również elementy układu przestrzennego i zieleni cmentarna. Przemiany społeczno-polityczne jakie zaszły po II wojnie światowej doprowadziły do licznych przypadków przejęcia dawnych cmentarzy ewangelickich przez katolików (np. w Oliwie), nierzadko cmentarze te zlikwidowano zamieniając na parki i skwery.

Nierozwiązanym problemem jest nadal skuteczna ochrona cmentarzy, które zostały pozbawione naturalnego oparcia w swoich społecznościach wyznaniowych, takich jak gminy ewangelickie, mennonickie czy żydowskie.

Tereny dawnych cmentarzy winne być w planach miejscowych wyłączone spod inwestycji, zarówno ze względu na wartości kulturowe i historyczne jako miejsca pamięci po byłych mieszkańcach miasta, jak i ze względu na swoje wartości naukowe jako stanowiska archeologiczne. Znacząca większość gdańskich cmentarzy posiada podstawową dokumentację ewidencyjną tzw. kartę cmentarza.

W większości tereny pocmentarne z zachowaną zielenią wysoką od wielu lat pełnią funkcje parków i zieleniców miejskich i stosowane są wobec nich zasady ochrony. Wobec zerwania historycznej ciągłości pokoleń niezbędne staje się utrwalanie w świadomości społecznej tradycji miejsca. Służą temu między innymi ustawione na terenach dawnych cmentarzy tablice pamiątkowe w formie stelli z podstawowymi informacjami historycznymi oraz lokalizacjami.

E. parki, ogrody i inne formy zaprojektowanej zieleni

Zabytkowe parki można podzielić na trzy zasadnicze grupy:

- parki stanowiące część zespołu rezydencjonalnego lub jedynie pozostałość po nim, m.in.: Park Oliwski przy ul. Cystersów, Park Oruński przy ul. Nowiny, park przy zespole dworskim Przymorze przy ul. Pomorskiej,
- parki towarzyszące obiektom użyteczności publicznej np.: park przy dawnej Komendanturze Garnizonu obecnie siedzibie Rady Miasta Gdańska (ul. Wały Jagiellońskie 1) czy przy Domu Zdrojowym w Brzeźnie,
- parki miejskie: park Steffensa przy Al. Zwycięstwa.

Odrębną grupę stanowi zieleni komponowana, której głównym reprezentantem jest w Gdańsku Wielka Aleja, wytyczona w latach 1768-1770 i obsadzona dwoma szpalerami drzew (1400 lip) staraniem ówczesnego burmistrza Gdańska - Daniela Gralatha. Ochroną objęta jest również aleja lipowa (ul. Narutowicza) przynależna do zespołu dawnej Szkoły Technicznej ob. Politechniki Gdańskiej.

Równie cennymi zabytkami sztuki ogrodowej są ogrody i zielenie zakładane przy willach.

Zespoły zieleni komponowanej wpisane do rejestru zabytków:

- **park** w zespole dworsko-parkowym Schopenhauerów, ul. Polanki 122 (nr w rej. zab.: A-16),
- **park** w zespole dworsko-parkowym Monbrillant, ul. Polanki 125 (nr w rej. zab.: A-17),
- **park** w zespole pocysterskim w Oliwie, ul. Cystersów 15 (nr w rej. zab.: A-64),
- **Wielka Aleja**, al. Zwycięstwa (nr w rej. zab.: A-411),
- **park** w zespole Komendantury Garnizonu Pruskiego, ul. Wały Jagiellońskie 1 (nr w rej. zab.: A-600),
- **Park Oruński** (z d. zespołu dworsko-parkowego), ul. Nowiny 2 (nr w rej. zab.: A-718),
- **założenie ogrodowe z grotą, ławką i kolumną** w zespole dworsko-parkowym tzw. Studzienka, ul. Traugutta 94 (nr w rej. zab.: A-769),
- **starodrzew, układ drożny i kompozycyjny zieleni parkowej** w założeniu dworsko-parkowym Dworu Srebrniki, ul. Srebrniki 1 (nr w rej. zab.: A-776),
- **park z ogrodem** w d. zespole dworsko-parkowym Przymorze, ul. Pomorska 68 (nr w rej. zab.: A-779),
- **park** w zespole dworsko-parkowym, ul. Goplańska 34 (nr w rej. zab.: A-841),
- **aleja lipowa** w zespole zabudowy Politechniki Gdańskiej, ul. Narutowicza (nr w rej. zab.: A-969),

- **zespół parkowo-ogrodowy** w d. Migowie Górnym, ul. Myśliwska 40 (nr w rej. zab.: A-984),
- **park** w zespole dworsko-parkowym, ul. Jaśkowa Dolina 17 (nr w rej. zab.: A-990),
- **park** w zespole dworsko-parkowym Ludolphine, ul. Czyżewskiego 29 (nr w rej. zab.: A-997),
- **park** w zespole dworsko-parkowym, ul. Piecewska 27 (nr w rej. zab.: A-1015),
- **ogród** w zespole dworu Ferberów, ul. Trakt Św. Wojciecha 293 (nr w rej. zab.: A-1050),
- **park** w zespole zajazdu "Pod trzema świńskimi głowami", ul. Trakt Św. Wojciecha 320 (nr w rej. zab.: A-1050),
- **park** w zespole dworsko-parkowym, ul. Agrarna 2 (nr w rej. zab.: A-1053),
- **ogród** w zespole willowo-ogrodowym willi „Tannenheim”, ul. Grunwaldzka 529 (nr w rej. zab.: A-1102),
- **park** w zespole dworsko-parkowym Kuźniczki, ul. Wajdeloty 12/13 (nr w rej. zab.: A-1109),
- **park** w zespole Domu Zdrojowego, ul. Zdrojowa 2 (nr w rej. zab.: A-1383),
- **ogród** przy willi, ul. Konopnickiej 7 (nr w rej. zab.: A-1718),
- **park** w żuławskiej zagrodzie gburskiej przy ul. Świbieńskiej (nr w rej. zab.: A-1736),
- **ogród** przy willi tzw. Villa Schmidt, ul. Krasickiego 6 (nr w rej. zab.: A-1746),
- **starodrzew** przy willi, ul. Wita Stwosza 100 (nr w rej. zab.: A-1862),
- **relikty d. ogrodu i starodrzew** przy willi, ul. Pileckiego 7 (nr w rej. zab.: A-1873),
- **starodrzew** przy willi, ul. Matejki 5 (nr w rej. zab.: A-1914),
- **leśny park kuracyjny** wokół Jeziora Pusty Staw w Gdańsku - Stogach, ob. las, będący elementem składowym, usytuowanego tu historycznego założenia kuracyjno – krajobrazowego, wraz z: jeziorem Pusty Staw, historycznym układem ścieżek spacerowych i leśnym traktem konnym, prowadzącym do plaży, starodrzewem, historycznym systemem melioracyjnym (kanały melioracyjne, śródlęsne oczko wodne) pomiędzy ul. Nowotną i Sówki (nr w rej. zab.: A-1943),
- **park** w zespole dworsko-parkowym w Gdańsku-Zakoniczynie - park dworski z ogrodem użytkowym, stawem, układem ścieżek oraz zachowanym starodrzewem (nr w rej. zab.: A-1958),
- **aleja topolowa** przy ul. Akwenowej i Urwistej w Gdańsku-Przegalinie (nr w rej. zab.: A-1978),
- **teren d. ogrodu** przy kamienicy przy ul. Leśnej 3 (nr w rej. zab.: A-2004).

Stan większości parków i ogrodów wpisanych do rejestru zabytków jest bardzo dobry np.: Park Uphagena, park w zespole dworsko-parkowym Ludolphine przy ul. Czyżewskiego, park na stokach Grodziska, park w zespole pocysterskim w Oliwie – zarówno w części miejskiej jak i kościelnej, park w zespole dworsko-parkowym przy ul. Nowiny 2 na Oruni poddany gruntownej rewaloryzacji, park w zespole Domu Zdrojowego w Brzeźnie. Parki te wymagają regularnego monitoringu stanu zdrowotnego starodrzewu i bieżących prac pielęgnacyjnych.

Dobrze zachowane są parki w zespołach dworsko-parkowych: przy ul. Agrarnej, Goplańskiej, Piecewskiej, Jaśkowa Dolina 17, przy dworze Monbrillant na ul. Polanki, Schopenhauerów przy ul. Polanki, ogród przy dworze „Schwabental” przy ul. Bytowskiej 4.

Zespół parkowo-ogrodowy przy ul. Myśliwskiej 40 wymaga rewaloryzacji, drzewa są w dobrej kondycji zdrowotnej, ale teren parku porośnięty jest znaczną ilością samosiewów. Założenie parkowe i ogród w zespole dworu Ferberów przy ul. Trakt św. Wojciecha wymaga rewaloryzacji. W najgorszym stanie jest park z zespołu dworsko-parkowego na Zakoniczynie – park jest zaniedbany, układ przestrzenny zatarty, park wymaga rewaloryzacji.

Starodrzew przy willach prywatnych jest w dobrym stanie zachowania.

W zróżnicowanym stanie, wynikającym ze złego stanu zdrowotnego części drzew, jest Wielka Aleja biegnąca wzdłuż alei Zwycięstwa. Obecnie przygotowywany jest projekt rewaloryzacji Wielkiej Alei.

Planowane prace rewaloryzacyjne przy zabytkowej zieleni powinny być poprzedzone opracowaniem niezbędnych studiów historyczno-kompozycyjnych, inwentaryzacji przyrodniczej i przygotowaniem koncepcji rewaloryzacji drzew.

W przypadku parków, które nie były należycie pielęgnowane przez dziesiątki lat, nie ma możliwości, by w trakcie jednorazowo przeprowadzonych prac uzyskać pożądane efekty. Proces ten musi być rozłożony w czasie, z możliwością dokonywania korekt w decyzjach projektowych na poszczególnych etapach.

Zespoły zieleni komponowanej niewpisane do rejestru zabytków:

- relikty parku dworskiego (d. Ernstthal) w Oliwie, ul. Bytowska 1 – XVII w.,

- fragment parku przy Pałacu Mniszchów, ul. Długie Ogrody 23 - poł. XVIII w., XIX w., XX w.,
- park w zespole dworsko-parkowym w Rębowie (Gut Rambau), ul. Jabłoniowa 47 - XVIII w., XIX w.,
- park w zespole dworsko-parkowym Kronenhof, Wyspa Sobieszewska, ul. Kwiatowa 18 - 2 poł. XIX w.,
- relikty parku przy dworze w Oliwie, ul. Kwietna 29 - 2 poł. XIX w.,
- park w zespole dworsko-parkowym w Kokoszkach (Gut Kokoschken), ul. Stokłosa 32 - kon. XIX w.,
- park w zespole dworsko-parkowym w Jasieniu, (Gut Nenkau), ul. Zwierzyniecka 6 - 1 poł. XIX w.,
- park kuracyjny w Jelitkowie - Park Jelitkowski, ul. Jelitkowska 2 - 1875 r.,
- zieleniec na placu Wybickiego - Neuer Markt, Plac Wybickiego - 1930 r.,
- zieleniec przy Al. Hallera, pomiędzy ul. Okrzei, Mikołaja Reja, Al. Gen. Hallera - 1930 r.,
- zieleniec na Rynku we Wrzeszczu, róg Jaśkowa Dolina i Al. Grunwaldzka - 1909 r.,
- Park Leśny Jaśkowej Doliny, ul. Jaśkowa Dolina 45 - 1832 r.,
- Park Uphagena, pomiędzy ul. Uphagena, Miszewskiego i al. Grunwaldzką - 1780 r., 1913 r.,
- zieleniec przy ul. Wyczółkowskiego - ok. 1930 r.,
- park na stokach Grodziska, pomiędzy ul. Gen. Dąbrowskiego, Nowe Ogrody i Powstańców Warszawskich - l. 20-te XX w.,
- zieleniec na pl. Heweliusza, 1893 r.,
- Ogród Strzelecki u podnóża Grodziska, pomiędzy ul. Kurkową i 3 Maja - kon. XV w., XVI w., poł. XIX w.
- teren ogrodu mocno zredukowany, pozostał szpaler formowanych lip,
- pozostałości zielenia Mały Błędnik, pomiędzy ul. Targ Rakowy, Hucisko i Wały Jagiellońskie - 1822 r., l. 70-te XIX w.,
- zieleniec na Targu Drzewnym - 1904 r.,
- zieleniec przy ul. Siennickiej (pomiędzy ul. Siennicką, Powalą, Wygon i Elbląską) - 1936 r.,
- zieleniec na Targu Maślanym, ul. Targ Maślany - 1875 r.,
- tereny rekreacyjne na Biskupiej Górze, ul. Biskupia - l. 20-te XX w.,
- zieleniec na placu Wałowym - 1872 r.,
- park Schopenhauera w Oruni, pomiędzy ul. Trakt Św. Wojciecha a ul. Dworcową - XVIII w.,
- ogród przy d. dworze „Schwabental”, ul. Bytowska 4 - poł. XVIII w.,
- park im. Steffensów al. Zwycięstwa - l. 1896-1897.

Stan zachowania zespołów zabytkowej zieleni komponowanej niewpisanej do rejestru zabytków, należących do Miasta, jest bardzo dobry. Wiele parków miejskich poddano rewaloryzacji i pracom porządkowym (np. zespół dworsko-parkowy na Jasieniu, Park Przymorze). Skwery i zieleńce, porządkowane na bieżąco, są dobrze utrzymane i posiadają estetyczny wygląd (np.: Mały Błędnik, zieleniec na pl. Heweliusza, przy ul. Siennickiej, na Targu Drzewnym, na pl. Wybickiego, na d. Rynku we Wrzeszczu, przy ul. Wyczółkowskiego, na pl. Wałowym). W dobrej kondycji jest, bardzo atrakcyjny pod względem krajobrazowym, Park Leśny Jaśkowej Doliny, tereny rekreacyjne na Biskupiej Górze i park kuracyjny w Jelitkowie. Aleja lipowa, należąca niegdyś do zespołu dawnej Szkoły Technicznej, przy ul. Narutowicza również jest w dobrej kondycji zdrowotnej. Ze względu na stopniowe zacieranie się układu kompozycyjnego oraz średni stan zdrowotny drzew, prace rewaloryzacyjne bądź pielęgnacyjne wymagają: zieleniec na fragment parku przy Pałacu Mniszchów na ul. Długie Ogrody, a także park w d. zespole Komendantury Garnizonu Pruskiego przy ul. Wały Jagiellońskie 1. Ogród Sörena Björna na Stogach posiada zachowaną kompozycję historyczną, jest jednak zaniedbany i wymaga prac rewaloryzacyjnych.

Większość parków z obszaru miasta Gdańska, pozostających w rękach prywatnych lub należących do instytucji państwowych, jest w dobrej kondycji zdrowotnej, wymaga jedynie doraźnych prac pielęgnacyjnych. Dobrze zachowane są parki z zespołów dworsko-parkowych: na Kokoszkach i na Wyspie Sobieszewskiej przy ul. Kwiatowej. Park z zespołu dworsko-parkowego przy ul. Olszyńskiej 37 jest uporządkowany, ale wymaga przeprowadzenia analizy stanu zachowania i odtworzenia historycznego układu, część drzew jest w złej kondycji zdrowotnej. Park z zespołu dworsko-parkowego Studzienka przy ul. Traugutta 94 zachował historyczny układ, ale wymaga rewaloryzacji. Park przy ul. Bytowskiej 1 jest w złym stanie, jego układ kompozycyjny został zatarty, wymaga rewaloryzacji. Drzewa z parku przy ul. Kwietnej 29 są w dobrym stanie zdrowotnym, ale układ kompozycyjny parku nie zachował się. Park Rębowo przy ul. Jabłoniowej niszczeje, część drzew jest w złym stanie zdrowotnym, zatarta pierwotna kompozycja, wymaga podjęcia pilnych prac rewaloryzacyjnych.

F. zabytki małej architektury

Zabytki małej architektury wpisane do rejestru zabytków reprezentuje Fontanna Neptuna (nr w rej. zab.: A-1873).

5.2.4. Zabytki ruchome

Zgodnie z art. 3 pkt. 1 i 3 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami zabytek ruchomy to „rzecz ruchoma, jej części lub zespoły, będące dziełem człowieka lub związane z jego działalnością i stanowiące świadectwo minionej epoki bądź zdarzenia, których zachowanie leży w interesie społecznym ze względu na posiadaną wartość historyczną, artystyczną lub naukową”.

Wpis do rejestru zabytku ruchomego może nastąpić na wniosek właściciela zabytku, natomiast w przypadku uzasadnionej obawy zniszczenia, uszkodzenia lub nielegalnego wywiezienia tego zabytku za granicę, wojewódzki konserwator zabytków może dokonać wpisu z urzędu (art. 10 ust 1 i 2).

Zasadniczą część zabytków ruchomych na terenie miasta Gdańska znajduje się w kościołach i kaplicach i stanowią one wyposażenie sakralne, na które składają się ołtarze główne, ołtarze boczne, stalle, polichromia ścienna, sztukaterie stropu, meble (w tym reprezentacyjny tron opacki), ambony, nagrobki, epitafia, rzeźby, obrazy, świeczniki, tablice pamiątkowe, złotnictwo, zegary i in.

Część zabytków ruchomych stanowi wyposażenie prywatnych mieszkań bądź tworzą kolekcje prywatne, w Bibliotece Gdańskiej i w Ratuszu Staromiejskim znajduje się kolekcja obrazów objętych wpisem do rejestru. W rejestrze zabytków ruchomych znajduje się m.in. pomnik króla Jana Sobieskiego na Targu Drzewnym.

Najcenniejszy, a zarazem najliczniejszy zbiór obiektów ruchomych znajduje się w Kościele Mariackim, w zespole pocysterskim w Oliwie i w kościele św. Mikołaja. Zgromadzone są tam zabytki z czasów późnego średniowiecza oraz okresu nowożytnego.

Zabytki ruchome zgromadzone w obiektach sakralnych Gdańska, w Bibliotece Gdańskiej i w Ratuszu Staromiejskim są dobrze zachowane. Większość posiadaczy zabytków (parafie katolickie, zgromadzenia zakonne, zgromadzenia protestanckie) prowadzą systematycznie prace konserwatorskie pod nadzorem Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Gdańsku. Na bieżąco podejmowane są również działania mające na celu zabezpieczenie obiektów przed pożarem, zniszczeniem i kradzieżą. Działania związane z zabezpieczaniem zabytków ruchomych i ich restauracją i konserwacją dofinansowywane są z budżetu Miasta Gdańska.

5.2.5. Zabytki archeologiczne

Pierwsze znaleziska archeologiczne z terenu miasta Gdańska i Pomorza Wschodniego gromadzone były w Zielonej Bramie - siedzibie Gdańskiego Towarzystwa Przyrodniczego (Societas Physicae Experimentalis) założonego w 1743 r. W 1880 r. część zbiorów przekazana została Zachodniopruskiemu Muzeum Prowincjonalnemu w Gdańsku (Westpreussisches Provinzial Museum), które urządzono w Zielonej Bramie, ponieważ Towarzystwo Przyrodnicze od 1845 r. rezydowało już w budynku, zwanym od tamtego czasu Domem Przyrodników, stanowiącym obecnie siedzibę Muzeum Archeologicznego w Gdańsku. Do powstania bogatego, jak na ówczesne czasy, zbioru zabytków archeologicznych przyczynili się głównie członkowie Towarzystwa Antropologicznego, utworzonego jako sekcja Towarzystwa Przyrodniczego w 1872 r. z inicjatywy Abrahama Lissauera. Zabytki te przeszły następnie w posiadanie utworzonego w 1920 r. Muzeum Historii Naturalnej i Prehistorii (Museum für Naturkunde und Vorgeschichte), a w 1939 r. do Okręgowego Muzeum Prehistorii (Gaummuseum für Vorgeschichte) przy ul. Nowe Ogrody 74. Większa część tych zbiorów uległa zniszczeniu podczas II wojny światowej¹⁶¹.

Po II wojnie światowej badania archeologiczne w Gdańsku rozpoczęto już w 1948 r. Związane one były z rządowym ogólnokrajowym programem „Badań nad początkami państwa polskiego” nadzorowanym przez Ministerstwo Kultury i Sztuki¹⁶². Pierwsze badania przeprowadziła ekipa Uniwersytetu Łódzkiego pod kierownictwem prof. Konrada Jażdżewskiego w rejonie Zamczyska¹⁶³. Kontynuowane one były do 1957 r. Założono wykopy na ul. Dylinki, Rycerskiej, Grodzkiej, Czopowej i Sukienniczej. W trakcie badań wydzielono siedemnaście poziomów osadniczych datowanych między 970-980 (poziom najstarszy) a początkiem XIV wieku (1308 r. – spalenie Gdańska przez Zakon Krzyżacki)¹⁶⁴.

¹⁶¹ H. Paner, Z badań archeologicznych Gdańska, w: Z otchłani wieków Pomorza Gdańskiego, Gdańsk 1998/1999, s. 95;

¹⁶² J. Kmiecinski, Gdańsk – Geneza średniowiecznego miasta i portu. Wyniki badań milenijnych, w: Przegląd Archeologiczny, T. 65, 2017, s. 134;

¹⁶³ H. Paner, Z badań archeologicznych..., s. 96;

¹⁶⁴ J. Kmiecinski, op. cit., s. 136;

Przez kolejne lata badania archeologiczne prowadzone były w niewystarczającej ilości pomimo ogromnej liczby prowadzonych wówczas inwestycji. Budowa nowych tras komunikacyjnych w latach 60-tych i 70-tych XX w. np. Podwałe Przedmiejskie (d. aleja Leningradzka), obiektów użyteczności publicznej tj. budynek biurowy NOT, hotel Novotel na Wyspie Spichrzów, odbudowa starych i budowa nowych budynków mieszkalnych odbywała się bez przeprowadzonego uprzednio rozpoznania archeologicznego¹⁶⁵. Niepełny obraz tych badań, ze względu na dostarczenie tylko części sprawozdań przez urząd ochrony zabytków w Gdańsku, dają informacje zawarte w Informatorze Archeologicznym. Poniżej dokonano skrótego przeglądu badań archeologicznych z terenu Gdańska i ich wyników. Z ich analizy wynika, że skupiano się wówczas wyłącznie na terenach Śródmiejskich (Główne Miasto, Stare Miasto, Osiek), Oliwie oraz Twierdzy Wisłoujście.

W latach 60-tych XX w. odkryto i przebadano fragmenty wczesnośredniowiecznych umocnień i budowli krzyżackich, konstrukcje nabrzeża związane z portem, a także fragmenty dzielnicy rzemieślniczej przy ul. Podwałe Staromiejskie, wyróżniając pięć poziomów osadniczych¹⁶⁶, prowadzono badania ratownicze na obszarze Głównego Miasta¹⁶⁷ oraz w Twierdzy Wisłoujście¹⁶⁸.

Badania prowadzone pod kierownictwem prof. Andrzeja Zbierskiego na Głównym Mieście na obszarze Długiego Targu oraz wschodniej partii ulicy Długiej w rejonie ratusza w latach 1971-1974 pozwoliły odkryć osadę obronną z IX wieku: pod posadzką piwnicy ratusza głównomiejskiego odkryto podwaliny wału obronnego wykonane z bierwion dębowych¹⁶⁹ z około 932 r.¹⁷⁰, a także pozostałości trzech domów szkieletowych wypełnionych cegłą¹⁷¹.

W 1972 r. rozpoczęto badania w Oliwie w rejonie katedry i zespołu zabudowań klasztornych. Wykonano wówczas wykop sondażowy w lewej nawie bocznej oraz w parku w pobliżu Pałacu Opatów. W roku następnym ograniczono się do rozpoznania geofizycznego metodą sejsmiczną i elektryczno-oporową¹⁷². Badania wewnątrz kościoła nie dały jednoznacznych odpowiedzi, natomiast w parku odnaleziono bruk z XVII w., pod którym znajdowały się warstwy średniowiecznego gruzu. Badania kontynuowane były w latach 1987-1988. Wówczas to stwierdzono, że przed przybyciem cystersów do Oliwy nie istniała na tym miejscu żadna forma zabudowy i ślady jakiegokolwiek osadnictwa¹⁷³. W 1974 r. prowadzono badania przy kościele św. Jakuba w Oliwie. Wykonano cztery wykopy na zewnętrznej (wschodniej i południowej) stronie kościoła, gdzie odnaleziono ślady osadnictwa z okresu wpływów rzymskich oraz pozostałości fundamentów z okresu średniowiecza¹⁷⁴. W 1975 roku rozpoczęto badania w zespole bramnym ul. Długiej, które kontynuowane były w latach kolejnych w związku z prowadzonymi pracami konserwatorskimi. W wyniku badań odkryto fragmenty konstrukcji mostu arkadowego, ustalono, że fosę zasypano przed 1519 r., znaleziono późnośredniowieczny i nowożytny materiał ceramiczny, materiał pochodzenia zwierzęcego oraz fragmenty szybek¹⁷⁵.

W latach 80-tych XX w. zwiększył się nadzór archeologiczny nad inwestycjami w Gdańsku; 80-90% prowadzonych inwestycji komunalnych zgłaszanych było do Muzeum Archeologicznego w Gdańsku¹⁷⁶.

W 1988 r. przeprowadzono ratownicze badania archeologiczne na ul. Heweliusza, w wyniku których odkryto pracownię kaflarską funkcjonującą w XVII-XVIII w.¹⁷⁷ W tym samym roku przeprowadzono badania na terenie leżącym pomiędzy kościołem p.w. Św. Katarzyny a kanałem Raduni. Poza szkieletami i pojedynczymi kośćmi ludzkimi pochodzącymi najprawdopodobniej z pobliskiego cmentarza, nie odnaleziono żadnych wcześniejszych niż XX-wieczne warstw kulturowych¹⁷⁸. Badania prowadzone na ul. Podmurze od roku 1988 ujawniły inny niż zrekonstruowany na tym odcinku przebieg murów obronnych Głównego Miasta oraz 13 warstw

¹⁶⁵ H. Paner, *Archeologia Gdańska w latach 1988–2005*, w: *Archeologia Gdańska*, t. I, s. 11;

¹⁶⁶ H. Paner, *Z badań archeologicznych...*, s. 98–99;

¹⁶⁷ *Gdańsk Prawe (Główne) Miasto*, w: *Informator Archeologiczny. Badania 1967*, Warszawa 1968, s. 327–328;

¹⁶⁸ *Twierdza Wisłoujście*, w: *Informator Archeologiczny. Badania 1967*, Warszawa 1968, s. 328–330, *Twierdza Wisłoujście, Drugi sezon badań*, w: *Informator Archeologiczny. Badania 1968*, Warszawa 1969, s. 340–342, *Twierdza Wisłoujście, Trzeci sezon badań*, w: *Informator Archeologiczny. Badania 1968*, Warszawa 1969, s. 411–412;

¹⁶⁹ J. Kmiecinski, *op. cit.*, s. 137–139;

¹⁷⁰ T. Ważny, *Dendrochronologia obiektów zabytkowych w Polsce*, Gdańsk 2001, s. 59; <https://dzieje.pl/dziedzictwo-kulturowe/dendrolog-prof-t-wazny-krytycznie-o-odkryciach-archeologicznych-w-gdansk>, [strona Polskiej Agencji Prasowej, dostęp: 15.04.2023 r.];

¹⁷¹ *Historia Gdańska...*, t. I, s. 107–109; *Jatki mięsne w Gdańsku od XIV do XX w.*, red. A. Pudło, W. Ossowski, E. Trawicka, Gdańsk 2018, s. 50;

¹⁷² *Gdańsk-Oliwa*, w: *Informator Archeologiczny. Badania 1973*, Warszawa 1974, s. 244;

¹⁷³ *Gdańsk-Oliwa, stanowisko 2*, w: *Informator Archeologiczny. Badania 1987*, Warszawa 1988, s. 191 oraz *Gdańsk-Oliwa, st. 2*, w: *Informator Archeologiczny. Badania 1988*, Warszawa 1992, s. 125;

¹⁷⁴ *Gdańsk-Oliwa, Kościół, Stanowisko nr 3*, w: *Informator Archeologiczny. Badania 1974*, Warszawa 1975, s. 226;

¹⁷⁵ *Gdańsk, ul. Długa*, w: *Informator Archeologiczny. Badania 1978*, Warszawa 1979, s. 226–227;

¹⁷⁶ H. Paner, *Archeologia Gdańska...*, s. 12;

¹⁷⁷ *Gdańsk, ul. J. Heweliusza*, w: *Informator Archeologiczny. Badania 1988*, Warszawa 1992, s. 144, H. Paner, *Archeologia Gdańska...*, s. 18;

¹⁷⁸ *Gdańsk, Kościół św. Katarzyny*, w: *Informator Archeologiczny. Badania 1988*, Warszawa 1992, s. 144–145, H. Paner, *Archeologia Gdańska...*, s. 18;

kulturowych przylegających do niego¹⁷⁹. Przeprowadzona w tym samym roku inspekcja na Biskupiej Górze potwierdziła występowanie nawarstwień z materiałem z okresu późnego średniowiecza¹⁸⁰.

W 1989 r. prowadzono prace przy ul. Grodzkiej, podczas których okryto fragment wału obronnego grodu gdańskiego i gotyckie mury związane z umocnieniami krzyżackimi¹⁸¹, a także na parceli u zbiegu ul. Straganiarskiej i Różanej, podczas których odkryto relikty średniowiecznej i nowożytnej zabudowy drewnianej i murowanej¹⁸².

W 1990 r. na Podwalu Staromiejskim odkryto fragment dzielnicy rzemieślniczej o regularnym układzie zabudowy drewnianej, na rogu ul. Stągiewnej i Chmielnej odkryto fundamenty spichlerzy nowożytnych, na ul. Piwnej relikty drewnianej zabudowy miejskiej datowane od pocz. XIII w. po okres nowożytny, na ul. Wały Jagiellońskie odsłonięto relikty murów oraz pozostałości drewnianej konstrukcji, na ul. Kalinowskiego odkryto pozostałości nowożytnej architektury murowanej¹⁸³.

W 1991 r. prowadzono badania archeologiczne w kościele p.w. śś. Piotra i Pawła we wschodniej części prezbiterium w celu rozpoznania partii fundamentowych, określenia stratygrafii wnętrza obiektu, weryfikacji chronologii kościoła oraz ustalenia początków zasiedlenia tego terenu¹⁸⁴. W tym samym roku przeprowadzono badania archeologiczne na niewielkiej wyspie zw. Tarczą na zapleczu Wielkiego Młyna, położonej w widłach nowego kanału młyńskiego, w wyniku których odkryto trzy poziomy drewnianych ulic¹⁸⁵ i pozostałości domów datowanych na lata 1230, 1261 i 1301¹⁸⁶. Prowadzono w tym czasie również badania ratownicze w piwnicy kamienicy przy ul. Chlebnickiej 1, podczas których odkryto nowożytny materiał zabytkowy oraz fragmenty konstrukcji przypisanej tzw. Dużemu Dworowi z 1379 r. (budowli poprzedzającej dzisiejszy Dwór Artusa)¹⁸⁷. Na ul. Podwale Staromiejskie 82 natrafiono na relikty 28 domostw występujących w 9 warstwach archeologicznych, na ul. Stolarskiej odkryto fragmenty zabudowy nowożytnej oraz nieliczne fragmenty ceramiki wczesnośredniowiecznej, średniowiecznej i nowożytnej, na ul. Na Piaskach pod posadzkami piwnic odkryto piwnice dwukondygnacyjne datowane od XV do XVIII w., na ul. Św. Ducha znaleziono wtórnie umieszczone w wypełniku piwniczki domostwa z XVII w. pozostałości drewnianej zabudowy datowane od 3 ćw. XIII w. do poł. XIV w., na ul. Pocztowej 1 odkryto konstrukcję drewnianą oraz relikty nowożytnej zabudowy, na obszarze pomiędzy ul. Wały Jagiellońskie a Targiem Węglowym zarejestrowano relikty architektury nowożytnej, w pobliżu dworca PKP w obrębie nowożytnych fortyfikacji miejskich odsłonięto relikty XVII-wiecznych umocnień bastionowych, na Zaspie przy al. Jana Pawła II w obrębie mogiły zbiorowej z okresu II wojny światowej znaleziono dobrze zachowane pochówki obrońców Poczty Polskiej w Gdańsku¹⁸⁸.

W 1992 r. przeprowadzono badania ratownicze w rejonie ul. Stolarskiej i Mniszki, podczas których odnaleziono materiał ceramiczny datowany na poł. XIV w. oraz fragmenty nowożytnej konstrukcji drewnianej¹⁸⁹. W tym samym roku podczas prowadzonych robót budowlanych na ul. Powroźniczej 3 przeprowadzono badania ratownicze, w wyniku których zadokumentowano mury podpiwniczeń kamieniczek XVIII-wiecznych zburzonych w wyniku II wojny światowej, odnaleziono materiał ceramiczny z XV i XV/XVI w.¹⁹⁰ Na ul. Rycerskiej zlokalizowano fragmenty baszty, niewielki ciąg murów obronnych podzamcza i zasypisko fosy, na ul. Pańskiej odkryto relikty architektury murowanej datowane na późne średniowiecze – okres nowożytny, na ul. Toruńskiej znaleziono zabytki datowane na późne średniowiecze – okres nowożytny¹⁹¹.

W 1993 r. prowadzono badania archeologiczne na ul. Grodzkiej 21, podczas których odkryto relikty fosy zewnętrznej krzyżackiego zamku i resztki mostu pomiędzy miastem a zamkiem (XIV-XVI w.). W tym samym roku prowadzono badania wewnątrz Wielkiego Młyna, które ujawniły bogaty materiał zabytkowy, w tym palenisko z XI w., zarejestrowano elementy konstrukcyjne łąw fundamentowych tej budowli, fundamentów pod

¹⁷⁹ Gdańsk, ul. Podmurze, Miejskie mury obronne, w: Informator Archeologiczny. Badania 1988, Warszawa 1992, s. 145, H. Paner, Archeologia Gdańska..., s. 18;

¹⁸⁰ H. Paner, Archeologia Gdańska..., s. 18;

¹⁸¹ Gdańsk, ul. Grodzka 6-7, st. 1, AZP 12-44/ nie bad., Wczesnośredniowieczny wał obronny grodu gdańskiego. Umocnienia krzyżackiego zamku, w: Informator Archeologiczny. Badania 1989, Warszawa 1993, s. 85, H. Paner, Archeologia Gdańska..., s. 18;

¹⁸² Gdańsk, st. 7, AZP 12-44, Wczesnośredniowieczny wał obronny grodu gdańskiego. Umocnienia krzyżackiego zamku, w: Informator Archeologiczny. Badania 1989, Warszawa 1993, s. 85-86, H. Paner, Archeologia Gdańska..., s. 19;

¹⁸³ H. Paner, Archeologia Gdańska..., s. 19;

¹⁸⁴ Gdańsk, kościół św. Piotra i Pawła, w: Informator Archeologiczny. Badania 1991, Warszawa 1997, s. 115, H. Paner, Archeologia Gdańska..., s. 22;

¹⁸⁵ Gdańsk – Stare Miasto, ul. Na Piaskach, AZP 12-44/-, w: Informator Archeologiczny. Badania 1991, Warszawa 1997, s. 115, H. Paner, Archeologia Gdańska..., s. 21;

¹⁸⁶ H. Paner, Z badań archeologicznych..., s. 110;

¹⁸⁷ Gdańsk-Śródmieście, w: Informator Archeologiczny. Badania 1991, Warszawa 1997, s. 115, H. Paner, Archeologia Gdańska..., s. 21;

¹⁸⁸ H. Paner, Archeologia Gdańska..., s. 19-22;

¹⁸⁹ Gdańsk – Stare Miasto, ul. Mniszki, AZP 12-44/-, w: Informator Archeologiczny. Badania 1992, Warszawa 1997, s. 96-97, H. Paner, Archeologia Gdańska..., s. 22;

¹⁹⁰ Gdańsk-Śródmieście, w: Informator Archeologiczny. Badania 1992, Warszawa 1997, s. 119, H. Paner, Archeologia Gdańska..., s. 22;

¹⁹¹ H. Paner, Archeologia Gdańska..., s. 22;

urządzenia młyńskie oraz starsze konstrukcje drewniane z poł. XIV w. Prowadzono również prace w Domu Uphagena, podczas których odkryto rury wodociągowe (późne średniowiecze – okres nowożytny). Na Targu Drzewnym, a także w pobliżu baszty Jacek odkryto relikty gotyckiej i nowożytnej architektury obronnej i nowożytnej zabudowy mieszkalnej, na ul. Szerokiej znaleziono zabytki z okresu późne średniowiecze - okres nowożytny¹⁹².

W latach 1993-1994 prowadzono badania archeologiczne na Wyspie Spichrzów przy ul. Stągiewnej, Chmielnej, Motławskiej i Spichrzowej. Odkryto relikty zabudowy spichrzowej i mieszkalnej (od 1 poł. XIV w. po XIX w.) oraz liczne zabytki tj. narzędzia, noże, fragmenty obuwia i in. wyrobów ze skóry, fragmenty naczyń drewnianych, szklanych i ceramicznych, klamry i sprzączki, elementy ślusarki, monety, plakietki pielgrzymie, tłoki pieczętnie, plomby towarowe i liczne kości zwierzęce¹⁹³.

W 1994 r. badania sondażowe przy kościele p.w. św. Jana i na cmentarzu przykościelnym ujawniły relikty nowożytnej zabudowy mieszkalnej oraz pochówki (późne średniowiecze- nowożytność). W tym samym roku badania objęły obszar pomiędzy ul. Sadową, Łąkową i Jaskółczą, gdzie znaleziono materiał nowożytny. Na ul. Garbary odkryto zabytki z okresu od późnego średniowiecza do nowożytności, na ul. U Furty – mur obronny Głównego Miasta (poł. XIV w.), relikty zabudowy (ost. ćw. XIV – XVII w.), fragmenty sieci wodociągowej (XVI/XVII w.) oraz materiał zabytkowy z XVI i XVII w., na ul. Rajskiej odnaleziono relikty obiektu mieszkalnego z materiałem datowanym na XI w. oraz pozostałości zabudowy nowożytnej, na ul. Wałowej – relikty zabudowy późnośredniowiecznej i nowożytnej. W latach 1994-1995 prowadzono badania na ul. Tokarskiej, w wyniku których odkryto mur obronny Głównego Miasta, relikty zabudowy późnośredniowiecznej i nowożytnej oraz bogaty materiał zabytkowy (naczynia ceramiczne i drewniane, fragmenty ubioru)¹⁹⁴.

W 1995 r. badania prowadzone w krypcie kościoła św. Jana ujawniły warstwy późnośredniowieczne i nowożytne, na ul. Młyńskiej – relikty zabudowy średniowiecznej i nowożytnej, na ul. Długi Targ warstwy z końca wczesnego oraz z późnego średniowiecza. W tym samym roku przeprowadzono badania na ul. Grobli IV w miejscu dawnej kaplicy św. Ducha. Odkryto komorę ossuarium z licznymi zspiskami kości datowane najwcześniej na XIV w. oraz wtórny materiał ceramiczny z wczesnego średniowiecza¹⁹⁵.

W 1996 r. prowadzono badania archeologiczne wewnątrz kwartału ulic: Podwale Przedmiejskie, Rzeźnicka, Św. Trójcy i Kładki. Stwierdzono, że początkowo teren ten był nieużytkowany i stanowił zaplecze budowy dla kościoła św. Trójcy oraz kościoła św. Piotra i Pawła. Dopiero w XVI w. pojawiła się tu pierwsza zabudowa, głównie drewniana o charakterze gospodarczym, kontynuowana w XVII i XVIII w., po połowie XVIII w. pojawiła się zabudowa murowana i murowano-drewniana, która została zniszczona pod budowę pomieszczenia kotłowni gmachu policji SS podczas II wojny światowej¹⁹⁶, odnaleziono tu również znaczne ilości mierzwy i kości zwierzęcych, co wskazywało na funkcjonowanie tutaj rzeźni¹⁹⁷.

W 1996 r. przeprowadzono badania u zbiegu ul. Podwale Staromiejskie i Olejarnia, w wyniku których wydzielono siedem poziomów wczesnośredniowiecznej drewnianej zabudowy mieszkalno-gospodarczej i murowanej zabudowy mieszkalnej z XVI w. oraz bogaty materiał zabytkowy (naczynia, kabłączki, monety, przedmioty związane z funkcjonowaniem warsztatu rogowiarskiego, obuwie). W tym samym roku wewnątrz kościoła św. Jana odsłonięto pochówki z XVII-XVIII w., w najstarszych warstwach zachowały się fragmenty XIV-wiecznej zabudowy mieszkalnej poprzedzającą rozbudowę kościoła. Badania prowadzone na ul. Za Murami ujawnił materiał późnośredniowieczny, na ul. Młyńskiej – zabudowę wczesno- i późnośredniowieczną oraz nowożytną, w Kaplicy Królewskiej – fundamenty XV-wiecznych kamienic i fundamenty kaplicy, na ul. Długie Ogrody i Szopy – relikty zabudowy późnośredniowiecznej i nowożytnej, przy ul. Wały Jagiellońskie, naprzeciwko dworca, odkryto grób szkieletowy datowany na okres wpływów rzymskich¹⁹⁸.

W latach 1996-1998 prowadzono badania archeologiczne pomiędzy ul. Elżbietańską, Karmelicką i Podwalem Grodzkim, podczas których odkryto relikty osadnictwa z okresu wczesnego średniowiecza oraz zabudowy mieszkalnej i gospodarczej datowanej od późnego średniowiecza po okres nowożytny¹⁹⁹.

¹⁹² Tamże, s. 25-26;

¹⁹³ H. Paner, Archeologia Gdańska..., s. 22-25;

¹⁹⁴ Tamże, s. 26-29;

¹⁹⁵ Tamże, s. 29-31;

¹⁹⁶ Gdańsk – Stare Przedmieście, AZP 12-44/-, w: Informator Archeologiczny. Badania 1996, Warszawa 2005, s. 256;

¹⁹⁷ H. Paner, Archeologia Gdańska..., s. 31;

¹⁹⁸ Tamże, s. 31-33 oraz Gdańsk – Stare Miasto, w: Informator Archeologiczny. Badania 1997, Warszawa 2007, s. 184-185;

¹⁹⁹ H. Paner, Archeologia Gdańska..., s. 32;

W wyniku prowadzonych badań archeologicznych w 1997 r. na ul. Okopowej odkryto relikty związane z budowlami obronnymi z XV w. oraz fortyfikacjami miejskimi z XVII–XIX w.²⁰⁰, u zbiegu ul. Piwnej i Kaletniczej odkryto fragment traktu drożnego z XII w.²⁰¹, między ul. Heweliusza, Gnilną i kościołem św. Bartłomieja – relikty zabudowy średniowiecznej i nowożytniej, na ul. Św. Ducha 67/71 warstwy nowożytnie, na ul. Mydlarskiej – warstwy od późnego średniowiecza po okres nowożytny, w piwnicach Wielkiej Zbrojowni warstwy od późnego średniowiecza po okres nowożytny, przy ul. Seredyńskiego – koronę XVIII-wiecznego muru związaną najprawdopodobniej z założeniem pałacowym, na ul. Wałowej 27 zabytki z okresu nowożytnego²⁰².

W latach 1997–1998 r. przeprowadzono badania archeologiczne na stanowiskach: 20, 33, 60, 105, 106, 168 i na Wyspie Spichrzów w obszarze AZP 12–44. Poddane badaniom stanowisko 20 zlokalizowane jest na Wyspie Spichrzów i obejmuje spichlerze o konstrukcji drewnianej od 1 poł. XIV w. do XVI w., konstrukcji murowano-drewnianej od 2 poł. XVI w. do XX w.: Wole Rogi, Słońce, Sarnia Głowa, Madonna, Złoty Pelikan, Kardynał, Czarny Niedźwiedź, Kamień, Czerwone Serce, Księżyc i Gwiazdy, Lubecki Okręt, Żniwiarz, Kobziarz, Francuska Lilia, Przemysł, Chmielnik, Stągiew Mleczna, Mleczarka. W wyniku badań potwierdzono dotychczasowy charakter zabudowy, związanej z magazynowaniem zbóż²⁰³. Na stanowisku 33 przy ul. Łąkowej na dziedzińcu byłych koszar odkryto materiał nowożytny i współczesny²⁰⁴. Stanowisko 60 zlokalizowane jest przy ul. Okopowej 7. Przebadano piwnice oraz teren na zewnątrz budynku i ujawniono ślady średniowiecznych miejskich murów obronnych²⁰⁵. Na stanowisku 105 przy ul. Sierociej odnaleziono ślady zabudowy z 1 poł. XV w., XVI i XVII w. oraz zaobserwowano zamiany w stosunku do przyjętego wcześniej w badaniach układu przestrzennego tej części miasta²⁰⁶. Na stanowisku 106 zlokalizowanym przy ul. Słodowników odnaleziono relikty zabudowy i zarejestrowano pięć warstw archeologicznych, z czego najstarsza była z XVII w., a najmłodsza z XX w.²⁰⁷ Badania przeprowadzone na stanowisku 168 były kontynuacją badań rozpoczętych w 1997 r. u zbiegu ul. Kaletniczej i Piwnej, w wyniku których odkryto ślady zabudowy od połowy XIII w. po XIX w. oraz materiał zabytkowy zgromadzony w dawnych latrynach, uchwycono też ślady starszej zabudowy zapewne z XII w.²⁰⁸ Podczas badań archeologicznych na Wyspie Spichrzów odnaleziono ślady zabudowy z pocz. XIV w., były to konstrukcje drewniane i lekkie ścianki plecionkowe oraz późniejsze z XIV w. ze śladami pożaru, obecność ziaren pozwoliła na ustalenie, że od początku pełniły one funkcję magazynową, kolejne warstwy wykazały zabudowę murowaną z XVI w. oraz miedzuch, ślady późniejsze związane są z lekką zabudową (obszerna drewniana wiata) postawioną po spaleniu wyspy w czasie wojen napoleońskich²⁰⁹.

W 1998 r. prowadzone były badania w kościele p.w. św. Jana, podczas których odkryto podwaliny budowli (prawdopodobnie najstarszej, jeszcze drewnianej kaplicy z ok. poł. XIV w.) oraz pochówki z późnego średniowiecza. W tym samym roku na ul. Łąkowej odkryto relikty murów z okresu nowożytnego, na ul. Okopowej 22 – fortyfikacje miejskie z XV w., na Targu Drzewnym – gotycki mur obronny prawdopodobnie związany z przedbramiem ul. Szerokiej (XV–XVI w.), na ul. Sierociej 2–3 – relikty dwóch drewnianych chałup z XIV–XV w. i nawarstwienia z XIV–XVIII w., na ul. Słodowników – relikty zabudowy z XVII w., na ul. Służebnej²¹⁰ – fragmenty murów obronnych Głównego Miasta, zasyp fosy z XV w., mury kamienic z XVIII i XIX w.²¹¹

W 1999 r. prowadzono badania przy ul. Rajskiej i Heweliusza, ul. Służebnej, na placu u zbiegu ul. Rycerskiej i Grodzkiej, na ul. Igielnickiej, w piwnicach Ratusza Głównego Miasta, na opływie Motławy, na Wyspie Spichrzów, w Bastionie Wyskok, na ul. Kowalskiej, ul. Kramarskiej, na Biskupiej Górze, na ul. Długie Ogrody, ul. Wałowej, w Domu Holenderskim przy Długim Targu i na Ołowiance. Badania wykonane przy ul. Rajskiej i Heweliusza ujawniły warstwy z okresu wpływów rzymskich, pozostałości osady wczesnośredniowiecznej, osadę wczesnomiejską z XIV–XV w., zabudowę miejską z XVI–XX w., wodociągi z XVII w. Na działce u zbiegu ul. Heweliusza i Wodopój, na zapleczach kamienic, odkryto ciąg latryn i fragment

²⁰⁰ Gdańsk, ul. Okopowa 7, w: Informator Archeologiczny. Badania 1997, Warszawa 2007, s. 292;

²⁰¹ Gdańsk – Główne Miasto, ul. Piwna/Kaletnicza, AZP 12–44/168, w: Informator Archeologiczny. Badania 1997, Warszawa 2007, s. 241;

²⁰² H. Paner, *Archeologia Gdańska...*, s. 33–34;

²⁰³ Gdańsk, st. 20, gm. loco, woj. gdańskie, AZP 12–44, w: Informator Archeologiczny. Badania 1998, Warszawa 2009, s. 229;

²⁰⁴ Gdańsk, st. 33, gm. loco, woj. gdańskie, AZP 12–44/150, w: Informator Archeologiczny. Badania 1998, Warszawa 2009, s. 260;

²⁰⁵ Gdańsk, st. 60, gm. loco, woj. gdańskie, AZP 12–44/177, w: Informator Archeologiczny. Badania 1998, Warszawa 2009, s. 261;

²⁰⁶ Gdańsk, st. 105, Stare Miasto, gm. loco, woj. gdańskie, AZP 12–44, w: Informator Archeologiczny. Badania 1998, Warszawa 2009, s. 230;

²⁰⁷ Gdańsk, st. 106, ul. Słodowników, gm. loco, woj. gdańskie, AZP 12–44/223, w: Informator Archeologiczny. Badania 1998, Warszawa 2009, s. 261;

²⁰⁸ Gdańsk – Główne Miasto, ul. Piwniczna/Kaletnicza, gm. loco, woj. gdańskie, AZP 12–44/168, w: Informator Archeologiczny. Badania 1998, Warszawa 2009, s. 230;

²⁰⁹ Gdańsk, Wyspa Spichrzów, gm. loco, woj. gdańskie, w: Informator Archeologiczny. Badania 1998, Warszawa 2009, s. 231;

²¹⁰ Obecnie uliczka bez nazwy prowadząca na tyłach zabudowy przy ul. Ogarnej do Pałacu Młodzieży;

²¹¹ H. Paner, *Archeologia Gdańska...*, s. 34–35;

rynsztoka obudowanego drewnianym korytarzem, relikty zabudowy ceglanej z XVII–XX w. W efekcie badań przy ul. Służebnej zarejestrowano cztery fazy zabudowy. Najstarsza związana z budową i funkcjonowaniem murów obronnych i datowana na okres pomiędzy XIV a końcem XVI w. Kolejna faza związana jest z okresem częściowej rozbiórki murów, zasypywaniem fosy i powstaniem nowożytniej zabudowy mieszkalnej (XVII–poł. XIX w.), kolejna faza od poł. XIX w. do 1945 r. związana jest ze współczesną zabudową i częściową rozbiórką kamienic oraz założeniem kanalizacji ściekowej. Ostatnia faza trwa od 1945 r. do dnia dzisiejszego²¹². Przy ul. Rycerskiej i Grodzkiej odkryto wał obronny grodu (XI–XIII w.) i relikty murów związanych z zamkiem krzyżackim (XIV w.), na ul. Igielniczej – warstwy użytkowe, głównie wczesnośredniowieczne oraz niwelacje późnośredniowieczne i nowożytne (XVII–XVIII w.). W piwnicach Ratusza Głównego Miasta dwa poziomy drogi wyłożonej deskami poprzedzielanymi warstwami faszyzny i balami, w wyższych warstwach mury związane z przebudową ratusza, na opływie Motławy pomiędzy Bastionem św. Gertrudy a Bastionem Żubr – zabytki z okresu XVII–XX w., na Wyspie Spichrzów – konstrukcje mostu saperskiego z 1945 r. oraz pale nabrzeża z okresu nowożytnego, w Bastionie Wysok – relikty murów stanowiących najprawdopodobniej pozostałości po wewnętrznej zabudowie bastionu obronnego z XVII w., na ul. Kowalskiej – relikty murów z XVIII–XX w., na ul. Kramarskiej – relikty latryny z XVII–XIX w., na Biskupiej Górze na Reducie Koszarowej XVIII–XIX w. – relikty konstrukcji bramy wjazdowej (l. 1827–1833) oraz relikty drogi brukowanej z XIX w., na ul. Długiej (róg ul. Szafarnia) – fundamenty zabudowy mieszkalnej z XVI–XX w., na ul. Wałowej ślady fosy zasypywanej od XVII w. oraz materiał zabytkowy z XVIII–XIX w., w Domu Holenderskim – fragmenty drewnianej nawierzchni ulicy późnośredniowiecznej, na Ołowiance wewnątrz przepompowni ścieków – elementy skutnicze łodzi datowane na późne średniowiecze – okres nowożytny.

W latach 1999–2004 prowadzono badania archeologiczne w otoczeniu bazyliki św. Mikołaja w Gdańsku²¹³, w wyniku których ujawniono warstwy archeologiczne datowane na koniec X w. (osada i cmentarzysko z okresu wczesnego średniowiecza), fundamenty romańskiego kościoła z k. XII w., fundamenty północnej części klasztoru dominikanów z XV w., relikty pieca wapienniczego (XIII–XIV w.), wodociąg, latryny, relikty zabudowy z przełomu XVI/XV w. oraz ślady kolejnych przebudów z XVI, XVII i XVIII w., ujawniono bogaty materiał ceramiczny oraz szczątki roślinne i zwierzęce. Pod kapitularem kościoła odnaleziono pochówki ludzkie.

W 2000 r. w wyniku kolejnego etapu badań archeologicznych prowadzonych w Kaplicy Królewskiej odkryto fundamenty kamienic (XV–XVIII w.) i fundamenty kaplicy. W tym samym roku prowadzono badania na ul. Pocztowej, Długiej, Ogarnej i Garbary – odkryto relikty murów ceglanych XIX–XX w., u zbiegu ul. Karmelickiej i Podbielańskiej – konstrukcje ceglane budynków przedwojennych oraz warstwy od XIII do XX w., na ul. Szafarnia – relikty zabudowy z XVIII–XX w., na Ołowiance – relikty zabudowy XVI–XVIII w., na Górze Gradowej – fortyfikacje nowożytne, przy ul. Wałowej – mury kamienic z XIX–XX w., na ul. Kaletniczej – relikty zabudowy XIV–XX w., u zbiegu ul. Świętojańskiej i Szklary – relikty zabudowy od wczesnego średniowiecza po okres nowożytny, w Bastionie Gertrudy – mur bastionu i fosa datowane na XVI–XX w.²¹⁴

W 2000 r. przeprowadzono badania na ul. Na Stępce 1a, w wyniku których ujawniono nawarstwienia z materiałem z XVII–XVIII w. oraz fragmenty XIX-wiecznych fundamentów magazynów cesarskich, na ul. Św. Trójcy – fragmenty muru gotyckiego, w wykopach wzdłuż ul. Mostowej (od strony ul. Sandomierskiej) przez ul. Żabi Kruk i Toruńską do ul. Zbytki – relikty zabudowy z XVII–XX w., na ul. Wałowej – relikty zabudowy od XVI do XIX/XX w., na ul. Nowomiejskiej (od ul. Robotniczej do ul. Gazowniczej) – relikty zabudowy XIX–XX w.²¹⁵

W latach 2000–2001 w wyniku badań na kilku parcelach na Wyspie Spichrzów przy ul. Chmielnej 108/110, Motławskiej 1, Basztowej 1–6 i 10–12, Ciesielskiej 6 odkryto ślady drewnianej i murowanej zabudowy gospodarczej (spichlerze) datowane na XIV–XX w. oraz liczne zabytki ruchome²¹⁶.

W wyniku prowadzonych w latach 2000–2002 badań w piwnicach Zielonej Bramy odkryto ciąg drewnianych i drewniano-kamiennych średniowiecznych konstrukcji nadbrzeży portowych (XIV – 1 poł. XVI w.), odcinek szalowanego fundamentu z wapiennymi płytami będący prawdopodobnie posadowieniem

²¹² Gdańsk, st. 106, ul. Służebna, gm. loco, woj. pomorskie, AZP12-44/223, w: Informator Archeologiczny. Badania 1999, Warszawa 2011, s. 217–218;

²¹³ Sprawozdanie z prac archeologicznych, <https://www.trojmiasto.pl/wiadomosci/Sprawozdanie-z-prac-archeologicznych-n352.html#tri> [strona Portalu Regionalnego trojmiasto.pl, dostęp: 28.03.2023 r.], H. Paner, Archeologia Gdańska..., s. 35–37;

²¹⁴ H. Paner, Archeologia Gdańska..., s. 37–38;

²¹⁵ Tamże, s. 40;

²¹⁶ Tamże, s. 37;

wschodniej ściany gotyckiej Bramy Kogi, fragment wraku statku z 1 poł. XIV w., w pełni rozpoznano konstrukcje podwalin i fundamentów obecnego założenia Zielonej Bramy, ceglane kanały wodociągowe, mur związany z przyczółkiem Zielonego Mostu, fragmenty XVI-XVII-wiecznego drewnianego nabrzeża²¹⁷.

W latach 2000-2004 przebadano stanowisko archeologiczne zlokalizowane na Zespole Przedbramia ul. Długiej w Gdańsku, odkryto materiał zabytkowy związany z działaniem więzienia w tym miejscu: m.in. dzbany, miski, kufle, naczynia apteczne, talerze, łyżki, buty, fajki, a także elementy strojów, pozostałości pożywienia, w tym szczątki zbóż, warzyw, owoców i przypraw oraz zwierzęce kości²¹⁸.

W latach 2000-2010 prowadzone były badania archeologiczne w rejonie ulic Podwałe Przedmiejskie, Bogusławskiego i Zbytki, podczas których odkryto relikty konstrukcji szkieletowej identyfikowanej ze szkołą Fechtunku – Teatrem Miejskim z XVII w.²¹⁹, fragmenty fundamentów kamienic z XVIII, XIX i XX w., fragmenty drewnianej XVII-wiecznej sieci wodociągowej oraz bogaty materiał zabytkowy z XVII w. oraz kilka przedmiotów z XVI w.²²⁰

W 2002 r. prowadzono badania na Wyspie Spichrzów, przebadano wówczas działki nr 23, 24, 25 (stan. 20) przy ul. Stągiewnej, w rezultacie odkryto relikty zabudowy spichrzowej z XIV–XIX w. W tym samym roku na ul. Rycerskiej odkryto umocnienia grodu wczesnośredniowiecznego (XI–XIII w.) oraz fundamenty krzyżackiego zamku, z kolei przy przedprożu i na dziedzińcu Ratusza Głównego Miasta – relikty zabudowy średniowiecznej, między ul. Kowalską a Korzenną – relikty nowożytny, a na ul. Heweliusza – warstwy od okresu późnego średniowiecza po czasy nowożytne oraz obiekty datowane od XIV do XX w., w rejonie Bastionu Królik – warstwy z XVI–XX w., przy brzegu Raduni (ul. Spadzista i Zaroślak) – zabytki ruchome z XVII–XIX w., w okolicach Wielkiego Młyna – relikty zabudowy z XVI/XVII–XIX/XX w., na ul. Długi Targ i Powroźniczej – relikty zabudowy od 2 ćw. XIV w. do 1945 r., na ul. Lastadia – relikty zabudowy z XVII–XVIII w., w piwnicach na ul. Podwałe Staromiejskie 89 i 90 – nawarstwienia od XIV do XX w., przy ul. Rajskiej – relikty zabudowy z XVIII–XX w., na ul. Długi Targ obok fontanny Neptuna – nawarstwienia z XVIII–XX w., w Twierdzy Wisłoujście odsłonięto fundamenty Bastionu Artyleryjskiego i poziom użytkowy z XVI w.²²¹

W 2003 r. na ul. Dylinki pobrano próbki drewna w celu weryfikacji dotychczasowej chronologii zabudowy grodu gdańskiego, próbki poddano badaniom dendrochronologicznym i radiowęglowym. W tym samym roku prowadzono badania na Podwalu Staromiejskim, w wyniku których odkryto relikty zabudowy z okresu od XVII do przełomu XIX i XX w.

Badania prowadzone w 2003 r. na ul. Pańskiej, na odcinku pomiędzy północnym a południowym krańcem Hali Targowej, ujawniły pozostałości osady wczesnośredniowiecznej (X/XI–XII w.), nad nią relikty masywu zachodniego kościoła romańskiego (XII–XIII w.), fundamenty zabudowań klasztornych (XIII – 1 poł. XIX w.), cmentarz przykościelny (XII–XVI w.) oraz dwa hypocausta²²².

W tym samym roku podczas badań wykopaliskowych na ul. Lawendowej 8 odkryto relikty zabudowy z XVIII–XX w., natomiast przy Ratuszu Głównego Miasta od ul. Kramarskiej i Długiej – relikty zabudowy z X–XIV w., na ul. Na Piaskach – relikty zabudowy z XVII–XX w., na ul. Bogusławskiego i Okopowej 9 – relikty zabudowy z XIX i XX w., a w kościele Św. Trójcy – siedem pochówków z XVIII w., fundament filara oraz warstwy z okresu późnego średniowiecza po okres nowożytny. W tym samym roku na Biskupiej Górze przebadano fragmenty fortyfikacji z XIX w., a na styku ul. Garncarskiej z Targiem Drzewnym odkryto relikty zabudowy z XVII–XX w. Badania prowadzone przy Zielonym Moście ujawniły relikty zabudowy z XIX w., przy ul. Długi Targ 19 oraz ul. Powroźniczej 5 i 6 – relikty zabudowy datowane od 2 ćw. XIV w. do 1945 r., skarb monet z XV w., z kolei na Ołowiance – relikty zabudowy z XIX w., na ul. Lastadia 35 – plac stoczniowy i miejsca remontów statków od średniowiecza po czasy nowożytne, pozostałości umocnień nabrzeża, w formie fragmentów zachowanych konstrukcji drewnianych, relikty architektury murowanej datowane na XVI–XX w., na ul. Kamienna Grobla – relikty zabudowy z XIX/XX w., na ul. Toruńskiej – relikty zabudowy z XIX w., na ul.

²¹⁷ Tamże, s. 38–39;

²¹⁸ Zespół Przedbramia ul. Długiej w Gdańsku – wyniki badań archeologicznych, <https://muzeumgdansk.pl/o-muzeum-gdanska/fundusze-krajowe/zespole-przedbramia-wynik-badan-archeologicznych/> [strona Muzeum Gdańska, dostęp: 2.04.2023 r.] oraz H. Paner, Archeologia Gdańska..., s. 38;

²¹⁹ H. Paner, Archeologia Gdańska..., s. 38;

²²⁰ A. Kozłowska, Co archeolodzy z ziemi wykopal, w: Gazeta Wyborcza Trójmiasto nr 131, 9.06.2010 r., wiadomosci/Co-kryla-ziemia-pod-Teatrem-Szekspirowskim-Budowa-ruszy-we-wrzesniu-n39418.html [strona Portalu Regionalnego trójmiasto.pl, dostęp: 3.04.2023 r.];

²²¹ H. Paner, Archeologia Gdańska..., s. 42;

²²² Tamże, s. 42;

Szerokiej – relikty osady wczesnośredniowiecznej, w Twierdzy Wisłoujście – konstrukcje umocnień Fortu Careè i poziomy użytkowe od XVI do XX w.²²³

W latach 2004-2005 były prowadzone badania archeologiczne w miejscu dawnych ław mięsnych w Gdańsku, w wyniku których przebadano warstwy archeologiczne od XIV do XX w. i pozyskano bogaty materiał zabytkowy oraz liczne szczątki zwierzęce i roślinne²²⁴.

Podczas badań archeologicznych prowadzonych w latach 2005-2011 pod Pl. Dominikańskim odkryto refektarz klasztoru dominikańskiego, ossuaria, w których zgromadzone były szczątki ludzkie z XVI, XVII i XVIII wieku, a w niższych warstwach ślady osadnicze z wczesnego średniowiecza oraz z okresu wpływów rzymskich z przełomu II i III w.²²⁵

W 2004 r. przeprowadzono badania na ul. Rycerskiej i odkryto elementy wałów wczesnośredniowiecznego grodu z XI-XIII w., fragment fundamentu północnego muru zamku krzyżackiego z XIV w. oraz pozostałości nowożytniej zabudowy mieszczańskiej z XVII-XIX w., na ul. Wartkiej – Wapienniczej – relikty zabudowy z XV – XIX/XX w., przy Bramie Nizinnej – relikty zabudowy z XVII-XIX w., na ul. Rogaczewskiego – relikty zabudowy z XIX w. W tym samym roku podczas wykopisk na Wyspie Spichrzów (ul. Stągiewna, Chmielna, Ciesielska) w wykopie o powierzchni 2500 m² przebadano relikty miejskiej zabudowy gospodarczej – spichlerze datowane od poł. XIV do 1945 r. Badania przeprowadzone na ul. Szerokiej ujawniły relikty murów zabudowy miejskiej z XVII-XX w., w fosach przy Bastionie Królik i Żbik – nawarstwienia z okresu od XVII do XIX w., na ul. Sadowej – relikty zabudowy z XIX/XX w., na ul. Ułańskiej – nowożytną parcelację Dolnego Miasta (od XVII w.), architekturę przemysłową od XVIII w., relikty zabudowy z XVII-XX w., na ul. Szerokiej 48/49 – relikty zabudowy z XIX/XX w., na ul. Powroźniczej 5 i 6 – relikty zabudowy miejskiej (2 ćw. XIV – 1945 r.), na ul. Strzeleckiej – cmentarz z okresu od XVI do XX w., na Pl. Dominikańskim – nawarstwienia i obiekty od X do XX w., na ul. Wały Piastowskie – relikty zabudowy z XIX w., na ul. Lastadia 35 – liczny materiał zabytkowy związany z działalnością warsztatu szkutniczego, na ul. Tkackiej – relikty zabudowy (XVI-XIX/XX w.)²²⁶.

W 2005 r. u zbiegu ul. Grodzkiej i Sukienniczej ujawniono relikty wału wczesnośredniowiecznego grodu, fundamenty baszty krzyżackiej zamku wysokiego, relikty kamienicy z XIX-XX w., przy kościele św. Katarzyny i św. Brygidy odkryto relikty murów i warstwy niwelacyjne z okresu nowożytnego, na pl. Wałowym – bruk z przełomu XIX i XX w., na Wyspie Spichrzów – ul. Chmielna 34-38 – relikty zabudowy miejskiej, elementy konstrukcji spichlerza z późnego średniowiecza i okresu nowożytnego, przy ul. Chmielnej 4, 5 i 114 – zabudowę z okresu późnego średniowiecza i czasów nowożytnych, na cyplu Wyspy Spichrzów przy ul. Toruńskiej – budynek składu drewnianego z pocz. XVIII w., nawarstwienia datowane na XVI-XX w., w kościele p.w. św. Jana – relikty architektury murowanej z okresu nowożytnego, na ul. Łąkowej 1-2 – nawarstwienia i relikty zabudowy datowane na XVI-XX w., na ul. Długiej 75/76 – relikty architektury murowanej oraz konstrukcje drewniane datowane na średniowiecze i okres nowożytny, na ul. Kaznodziejskiej – warstwy niwelacyjne z okresu nowożytnego, na ul. Długi Targ 21, 22, 23 – relikty architektury murowanej (średniowiecze – okres nowożytny), na ul. Toruńskiej 1 – relikty muru przed głównym wejściem do budynku, mury skrzydła wschodniego dawnego klasztoru, pojedyncze pochówki na terenie dawnego wirydarza klasztorowego (XVIII – pocz. XX w.), na obszarze ul. Gnilnej, Rajskiej, Podwałe Grodzkie, Wały Jagiellońskie – relikty zabudowy z XX w., na ul. Strzeleckiej – cmentarz nowożytny (pochówki z XIX i XX w.)²²⁷.

W 2006 r. prowadzono badania archeologiczne przy murach obronnych Gdańska. Poprzedziły je kompleksowe badania archiwalne i architektoniczne oraz inwentaryzacja, w ramach której wykonano także skan laserowy całego kompleksu. Prace wykopaliskowe skoncentrowały się na południowej części zespołu. Wykopy badawcze otwarto wzdłuż muru od strony ul. Latarnianej i przy Baszcie Latarnianej od strony Pl. Kobzdeja. Badania pozwoliły poznać proces budowy murów obronnych, który rozpoczął się od wyrównania całego terenu, następnie wykonano wkop pod fundamenty, który miał głębokość około 1 m od strony miasta i około 0,5 m od strony zewnętrznej. Część fundamentowa muru miała wysokość około 1,25 m. Rozpoczęto od wytyczenia linii

²²³ Tamże, s. 42-43;

²²⁴ H. Kotarski, Ławy mięsne w Gdańsku – wyniki badań archeologicznych (Priorytet: Ochrona zabytków archeologicznych), <https://muzeumgdansk.pl/o-muzeum-gdanska/fundusze-krajowe/lawy-miesne-w-gdansk-wyniki-badan-archeologicznych-priorytet-ochrona-zabytkow-archeologicznych/> [strona Muzeum Gdańska, dostęp: 5.04.2023 r.];

²²⁵ K. Moritz, Laserem w gdańskie piwnice, <https://www.trojmiasto.pl/wiadomosci/Laserem-w-romanskie-piwnice-n40140.html> oraz K. Moritz, Znaleźiska z czasów rzymskich w Gdańsku <https://www.trojmiasto.pl/wiadomosci/Znaleźiska-z-czasow-rzymskich-w-Gdansk-n53421.html> [strona Portalu Regionalnego trojmiasto.pl, dostęp: 5.04.2023 r.];

²²⁶ H. Paner, Archeologia Gdańska..., s. 43-46;

²²⁷ Tamże, s. 46-47

umocnień, na co wskazuje przewiązanie baszty Latarnianej i muru tylko na poziomie fundamentu, wykonanego z kamieni zalanych w górnej części zaprawą. Powyżej, w pierwszej fazie budowy z poł. XIV w., przewiązania nie ma. Na powierzchni zachodniej muru południowego zachowały się fragmenty autentycznego lica z tej fazy budowy baszty. Od strony ul. Latarnianej odsłonięto fundamenty konstrukcji dostawianych do muru obronnego jeszcze w okresie średniowiecza. W części południowej odsłonięto konstrukcję murowaną, która została dobudowana do muru wysokiego w 1 poł. XVII w. i nie miała funkcji obronnych. W wyniku badań udało się ustalić przebieg i szczegóły konstrukcyjne muru niskiego, który odsłonięto po usunięciu powojennych gruzowych niwelacji, około 1,5 m poniżej współczesnego poziomu gruntu. Wzniesiono go w odległości około 9,5 m od lica zewnętrznego baszty i ok. 13,5 m od lica zewnętrznego muru wysokiego w dwóch fazach. Rozpoczęto pod koniec XIV lub na początku XV w., zaś nadbudowano go na przełomie XV i XVI w. W późniejszym okresie ze względu na utratę przez mur wysoki charakter militarnego dobudowano do niego kamienice. W trakcie badań archeologicznych wydobyto z ziemi kilka tysięcy zabytków ruchomych. Najlichnieszą grupę stanowiły fragmenty naczyń ceramicznych pochodzących ze wszystkich faz użytkowania badanego terenu - od wczesnego średniowiecza po wiek XX. Znalezione także fragmenty kafli, donic, szklanych butelek i buteleczek, kości zwierzęce. Z jednej z jam odpadkowych pozyskano ciekawy zbiór ozdobnych fajek glinianych z 2 poł. XVIII i początku XIX wieku.²²⁸

Podczas badań w latach 2005-2006 pod Pl. Dominikańskim przebadano pomieszczenia o powierzchni 52 m² – był to refektarz najstarszego klasztoru dominikańskiego z XIII w. (nazwany później Piwnicami Romańskimi). W pierwszej fazie badań (2005 r.) odkryto fragment muru na przedłużeniu południowego skrzydła kościoła oraz fragment sklepień kondygnacji podziemnej, starszej od gotyckiego klasztoru. W kolejnej (2006 r.) odgruzowano kondygnację podziemną do poziomu wtórnej ceglanej posadzki, odsłonięto w całości mur interpretowany jako pozostałość dormitorium, przy ul. Pańskiej odkryto kamienną studnię czerpalną oraz dalszą część średniowiecznego cmentarza. W kolejnych sezonach odgruzowano i zadokumentowano krużganki gotyckiego klasztoru, natomiast w wykopie, prowadzonym w poprzek wirydarza, odkryto relikty głęboko fundamentowanego budynku związanego z pierwszym założeniem kościelno-klasztornym. Obiekt ten był bardzo dobrze zachowany wraz ze znaczną częścią sklepień.²²⁹

W latach 2006-2007 przeprowadzone zostały archeologiczne badania sondażowe na terenie półwyspu Westerplatte: reliktyw Starych Koszar, magazynów amunicyjnych nr 1, 10 i 11, budynku zawiadowcy stacji Westerplatte, bramy kolejowej, wiaty elektrogeneratora, magazynu paliw.

Podczas badań archeologicznych przy ul. Kleszej w 2009 r. wśród zabytkowego materiału z XV w. znaleziono niezwykle cenny fragment IV księgi Ezdrasza datowanej na XII w.²³⁰

W 2009 r. przeprowadzono badania archeologiczne w kościele św. Jana. Odnaleziono pochówki z XVII w. oraz z końca II wojny światowej, a także murowaną kryptę między nawą główną a południową z XVIII-wiecznymi pochówkami oraz XVII-wieczne monety.²³¹

W 2010 r. prowadzono badania archeologiczne po południowej stronie katedry w Oliwie. Odkryto piec, palenisko, jamę oraz liczne pochówki szkieletowe – datowane na XII w.²³² W tym samym roku, w wyniku badań archeologicznych przy ul. Grodzkiej 19, odnaleziono fragmenty baszty krzyżackiej i wał grodziska z poł. XI w.

W 2011 r. prowadzono badania archeologiczne przy ul. Maszynowej. Odkryto wówczas szczątki ofiar hitlerowskiego podboju Stutthof - więźniów pochodzenia żydowskiego z Polski, Francji, Holandii, Litwy, Łotwy, Niemiec i Węgier.²³³

²²⁸ A. Oniszczyk, Mury obronne Głównego Miasta, Wyniki badań archeologicznych, NID 2012, <https://zabytek.pl/pl/obiekty/gdansk-mury-miejskie-glownego-miasta> [strona Narodowego Instytutu Dziedzictwa, dostęp 6.04.2023 r.];

²²⁹ D. Wierzański, Co warto zobaczyć w Gdańsku, Cz. 2, <https://historia.org.pl/2015/12/21/co-warto-zobaczyc-w-gdansk-u-czesc-2/> [strona portalu Historia.org.pl, dostęp 6.04.2023 r.];

²³⁰ K. Moritz, Sensacyjne odkrycie XII-wiecznej Biblii w Gdańsku, <https://www.trojmiasto.pl/wiadomosci/Sensacyjne-odkrycie-XII-wiecznej-Biblii-w-Gdansk-u-n44944.html> [strona Portalu Regionalnego trojmiasto.pl, dostęp: 12.04.2023 r.];

²³¹ A. Kozłowska, W gdańskim kościele św. Jana odkryto groby, <http://trojmiasto.wyborcza.pl/trojmiasto/1,35612,7189257>,

W_gdanskim_kosciele_sw_Jana_ odkryto_groby.html [strona spółki Agora S.A., dostęp: 12.04.2023 r.];

²³² L. Cymek, F. Rożnowski, Z. Żurawski, Wstępne wyniki badań archeologiczno-antropologicznych przeprowadzonych na cmentarzysku przy katedrze w Gdańsku – Oliwie, w: I Pomorska Sesja Sprawozdawcza, red. M. Fudziński, Gdańsk 2016, s. 47-58;

²³³ M. Sielski, Ludzkie szczątki pod fabryką Weyerhaeuser, <https://www.trojmiasto.pl/wiadomosci/Ludzkie-szczatki-pod-fabryka-Weyerhaeuser-n50781.html#tri> [strona Portalu Regionalnego trojmiasto.pl, dostęp: 13.04.2023 r.];

W l. 2011-2012 prowadzono prace archeologiczne na działce przeznaczonej na budowę siedziby Muzeum II Wojny Światowej²³⁴ na obszarze o powierzchni 1,7 ha położonym pomiędzy ulicami Wałową, Sukienniczą, Starą Stoczną i Kanałem Raduni, przy jego ujściu do Motławy. Odkryto wówczas brukowaną, dobrze zachowaną Kleine Gasse, czyli ul. Małą i ul. Piekary z zachowaną pierzeją reliktyw kamienic z czasów Wolnego Miasta Gdańska, a wśród przedmiotów m.in. maszynę do szycia, maszynę do pisania, narzędzia kowalskie, ceramikę, sztucce, fajki, guziki, monety z początku XX w. Fragment bruku stał się kamieniem węgielnym budowanego muzeum, zabytkową kostkę wkomponowano też w główny ciąg muzealnej ekspozycji²³⁵.

W okresie od listopada 2011 r. do lutego 2012 r. prowadzono 3 etap badań archeologicznych przy ul. Wałowej 63 (teren dawnego ELMORu). Pierwszy i drugi etap badań zostały wykonane przez Muzeum Archeologiczne w Gdańsku w 2008 i 2009 r. Obszar objęty wykopaliskami to historyczne działki Brabank 12-16 (dzisiaj ul. Stara Stocznia). W trakcie trzeciego etapu badań odsłonięto pozostałości m.in. dolnych fragmentów fundamentów budynku – domu Klawittera oraz drewnianych konstrukcji stabilizujących fundamenty, pozostałości siedmiu kanałów drewnianych i jednego murowanego, konstrukcję drewnianą o nieznannej funkcji określaną roboczo jako pochylnia, beczki wkopane w ziemię, służące jako zbiorniki zasobowe oraz jako elementy systemu odwadniającego, relikty studni o okrągłym zarysie planu cembrowiny wykonanej z drewnianych klepek z murowaną nadbudową, drewnianą konstrukcję - prawdopodobnie pozostałość studni. Przy północno-wschodniej krawędzi wykopu ujawniono podziemny zbiornik latryny wraz z doprowadzonym do niej kanałem. W południowo-zachodniej części wykopu został odsłonięty wrak statku morskiego, odsłonięto zachowaną dolną część kadłuba (dębowe elementy, m.in. stępka, nadstępka z gniazdem na maszt, denniki, wręgi oraz klepki poszycia łączone metalowymi nitami). W północnej części obszaru badań zostały odkryte pozostałości dwóch budynków szkieletowych. W trakcie badań pozyskano liczny zbiór zabytków, w tym ok. 1.400 zabytków o wartościach ekspozycyjnych (wśród nich m.in. dwa skarby monet srebrnych, cztery pieczęcie, fragment binokli z zachowanym w pełni szkłem, drewnianą łódkę – zabawkę, elementy związane ze szkutnictwem, klamerki, nity i in.)²³⁶.

W latach 2013-2014 prowadzone były badania w Twierdzy Wisłoujście, w wyniku których odnaleziono fragmenty kościoła św. Olafa, XVIII-wieczne wartownie i in. relikty architektoniczne, znaczną ilość materiału zabytkowego z okresu od XVIII do XX w., w tym fragmentów naczyń, elementy wyposażenia kuchni i pomieszczeń mieszkalnych, fragmenty umundurowania, artefakty militarne, zabawki dziecięce i in.²³⁷

W 2014 r. podczas badań archeologicznych przy ul. Św. Ducha ujawniono pozostałości zabudowy (piwnice sześciu średniowiecznych kamienic)²³⁸. W tym samym roku prowadzone były prace w kościele św. Trójcy, podczas których przebadano kaplice grobowe i krypty, odnaleziono kartusze trumienne, pochówki, fragment oszklenia z czasów budowy świątyni, monety i fragmenty materiału ceramicznego²³⁹.

W latach 2015-2017 prowadzono badania przy Targu Siennym. W początkowej fazie badań odnaleziono bogaty materiał zabytkowy z okresu od XIV do XVIII wieku. Wśród nich były złote i srebrne monety, żetony, biżuteria, uzbrojenie, plakietki pielgrzymie, plomby towarowe oraz zabawki, a także fragmenty zabudowy, w tym: pozostałości domów murowanych i szkieletowych, latryn, drewnianych wodociągów, nawierzchni ulic brukowanych i pieców hipokaustum²⁴⁰. W 2017 r. ujawniono pozostałości szpitala św. Gertrudy oraz cmentarz z pochówkami datowanymi od średniowiecza do XVI w.²⁴¹

W 2016 r. w trakcie prowadzonych badań archeologicznych pomiędzy ul. Górka a ul. Rogaczewskiego odkryto kilka warstw archeologicznych; najstarsza ujawniła istnienie w tym miejscu od XV wieku piaskowni,

²³⁴ Prace archeologiczne na terenie przyszłej siedziby Muzeum II Wojny Światowej, <https://muzeum1939.pl/prace-archeologiczne-na-terenie-przyszlej-siedziby-muzeum-ii-wojny-swiatowej/aktualnosci/410.html> [strona Muzeum II Wojny Światowej 2017-2020, dostęp: 13.04.2023 r.];

²³⁵ Wystawa archeologiczna w Muzeum II Wojny Światowej, <https://infogdansk.pl/wystawa-archeologiczna-w-muzeum-ii-wojny-swiatowej/> [strona portalu INFOGDANSK.COM, dostęp: 13.04.2023 r.];

²³⁶ Wykopiska przy ul. Wałowej 63 w Gdańsku listopad 2011 r. – luty 2012 r. (III etap), <http://dantiscum.pl/wykopaliska-galeria/wykopaliska-przy-ul-walowa-63-w-gdansk/> [strona Pracowni Badań Archeologicznych Dantiscum, dostęp: 14.04.2023 r.];

²³⁷ M. Klimowicz-Sikorska, Archeolodzy skończyli prace w Twierdzy Wisłoujście, <https://www.trojmiasto.pl/wiadomosci/Archeolodzy-skonczyli-prace-w-Twierdzy-Wisloujscie-n82107.html> [strona Portalu Regionalnego trojmiasto.pl, dostęp: 15.04.2023 r.];

²³⁸ K. Moritz, Co wykopaliska archeolodzy na św. Ducha, <https://www.trojmiasto.pl/wiadomosci/Co-wykopali-archeolodzy-na-sw-ducha-n81480.html> [strona Portalu Regionalnego trojmiasto.pl, dostęp: 14.04.2023 r.];

²³⁹ J. Gilewicz, Unikatywne znaleziska w kościele św. Trójcy, <https://www.trojmiasto.pl/wiadomosci/Unikatowe-znaleziska-w-kościele-Sw-Trójcy-n82794.html> [strona Portalu Regionalnego trojmiasto.pl, dostęp: 15.04.2023 r.];

²⁴⁰ K. Moritz, Tysiąc zabytków na budowie Forum Gdańsk, <https://www.trojmiasto.pl/wiadomosci/Tysiac-zabytkow-na-budowie-Forum-Gdansk-n102155.html> [strona Portalu Regionalnego trojmiasto.pl, dostęp: 15.04.2023 r.];

²⁴¹ K. Moritz, 1143 ludzkie szczątki na terenie budowy Forum Gdańsk, <https://historia.trojmiasto.pl/1400-ludzkie-szczatki-na-terenie-Forum-Gdansk-n110618.html> [strona Portalu Regionalnego trojmiasto.pl, dostęp: 14.04.2023 r.];

następnie w XVI-XVIII w. było tu zaplecze niezachowanego obecnie bastionu Sandgrube, kolejna warstwa to fragmenty zabudowy z XIX i XX w. Odnaleziono również bogaty nowożytny i współczesny (z okresu międzywojennego) materiał zabytkowy²⁴².

W 2016 r. rozpoczęły się badania archeologiczne na terenie półwyspu Westerplatte. Przebadano wówczas teren dawnej polskiej Wojskowej Składnicy Tranzytowej i ujawniono bardzo bogaty materiał zabytkowy m.in. artefakty militarne, przedmioty związane z funkcjonowaniem składnicy oraz fragmenty zabudowy tj. relikty Willi Oficerskiej i Wartowni nr 5, a także niewielką liczbę zabytków z pocz. XIX w.²⁴³ Kolejne etapy badań prowadzone były po połączeniu Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku z Muzeum Westerplatte i Wojny 1939. W 2017 r. przebadano teren starych koszar oraz budynku administracyjnego, ujawniono bogaty materiał zabytkowy z przełomu XIX i XX wieku z czasu funkcjonowania kurortu i z okresu międzywojennego, kiedy funkcjonowała tu polska Wojskowa Składnica Tranzytowa²⁴⁴. W 2018 r. przebadano relikty Kasyna Podoficerskiego (część I) oraz leja (nr 2) bomby SC-250²⁴⁵. Odsłonięto wówczas relikty wielofazowej zabudowy dawnego Kurhausu na Westerplatte, pozyskano znaczne ilości artefaktów związanych z funkcjonowaniem Polskiej Wojskowej Składnicy Tranzytowej, jak i dawnego kurortu na Westerplatte²⁴⁶, w leju po bombie, zlokalizowanym przy północno-wschodnim narożniku wartowni nr 5 znaleziono elementy konstrukcyjne tego budynku oraz przedmioty, które się w nim znajdowały (np. dziewięć par butów – saperek wojskowych wzór 1931, duże ilości fragmentów tkaniny prawdopodobnie z umundurowania, pozostałości po rogatywce garnizonowej wzór 1935, 8 orłów na czapki oraz odznaki na kołnierze i naramienniki polskich żołnierzy, zestaw narzędzi stolarskich)²⁴⁷. Od września do listopada 2019 r. prowadzony był piąty etap badań archeologicznych na Westerplatte. Odnaleziono szczątki dziewięciu osób zachowanych w całości i w fragmentach, przy siedmiu z nich znaleziono polskie oporządzenie wojskowe (tj.: guziki, pasy wojskowe, ładownice, amunicja)²⁴⁸, oprócz tego kilkaset fragmentów kości ludzkich, a także fragmenty gruzu z wartowni nr 5. Podczas pięciu sezonów badań udało się udokumentować relikty budynków, pozyskano 50 tysięcy artefaktów, z czego 14 tysięcy zostało zakwalifikowanych jako zabytki²⁴⁹.

W 2020 r. ustalono tożsamość pięciu polskich żołnierzy poległych na Westerplatte, są to: kapral Jan Gębura, plutonowy Adolf Petzelt, kapral Bronisław Perucki, starszy strzelec Władysław Okrasa oraz legionista Józef Kita. Identyfikacji szczątków dokonał Zakład Genetyki Sądowej Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego w Szczecinie²⁵⁰.

W 2017 r. u zbiegu ul. Długi Targ i Mieszczańskiej w wyniku przeprowadzonych ratowniczych badań archeologicznych odkryto fragmenty murów z 2 poł. XIV w. i drewnianej zabudowy miejskiej 2 poł. XVI w., a także dobrze zachowane przedmioty codziennego użytku z 2 poł. XVI w.²⁵¹

W 2018 r. na podczas budowy wiaduktu Biskupia Górka odnalezione zostały fragmenty zabudowy: fragment kazamat dawnego Bastionu Wiebego z 1644 r., fragmenty dawnej Baszty Nowej z k. XV w.²⁵² W tym samym roku prowadzono badania na terenie szanca wschodniego Twierdzy Wisłoujście, w wyniku których odkryto fundamenty kościoła św. Olafa (kolejnej świątyni z XVII w.), pozostałości XVII-wiecznych koszar oraz

²⁴² R. Borowski, Archeolodzy przekopują sąsiedztwo Biskupiej Górki. Co znaleźli?, <https://www.trojmasto.pl/wiadomosci/Archeolodzy-przekopuja-sasiedztwo-Biskupiej-Gorki-Co-znalezli-n104142.html> [strona Portalu Regionalnego trojmasto.pl, dostęp: 15.04.2023 r.];

²⁴³ R. Borowski, Zaprezentowano znaleziska archeologiczne z Westerplatte, 20.12.2016 r., <https://www.trojmasto.pl/wiadomosci/Zaprezentowano-znaleziska-archeologiczne-z-Westerplatte-n108517.html> [strona Portalu Regionalnego trojmasto.pl, dostęp: 15.04.2023 r.];

²⁴⁴ R. Borowski, Westerplatte: teren starych koszar odsłania swoje tajemnice, 3.09.2017 r., <https://www.trojmasto.pl/wiadomosci/Westerplatte-teren-starych-koszar-odslania-swoje-tajemnice-n116080.html> [strona Portalu Regionalnego trojmasto.pl, dostęp: 15.04.2023 r.];

²⁴⁵ Konferencja prasowa prezentująca najnowsze odkrycia dokonane w trakcie badań archeologicznych na półwyspie Westerplatte, 10.10.2019, <https://muzeum1939.pl/konferencja-prasowa-prezentujaca-najnowsze-odkrycia-dokonane-w-trakcie-badan-archeologicznych-na-aktualnosci/2784.html> [strona Muzeum II wojny Światowej, dostęp: 15.04.2023 r.];

²⁴⁶ Prace III sezonu badań archeologicznych na terenie Kasyna Podoficerskiego posuwają się do przodu, 2.08.2018 r., <https://muzeum1939.pl/prace-iii-sezonu-badan-archeologicznych-na-teren-kasyna-podoficerskiego-posuwaja-sie-do-przodu/aktualnosci/1423.html> [strona Muzeum II wojny Światowej, dostęp: 14.04.2023 r.];

²⁴⁷ M. Dura, Westerplatte odsłania kolejne tajemnice, 15.12.2018 r., <https://defence24.pl/geopolityka/westerplatte-odslania-swoje-tajemnice> [strona Defence24, dostęp: 14.04.2023 r.];

²⁴⁸ M. Tyminiński, Prace archeologiczne na Westerplatte w 2019 r. – odbiór, 15.11.2019 r., <https://www.ochronazabytkow.gda.pl/aktualnosci/prace-archeologiczne-na-westerplatte-w-2019-r-odbior/> [strona Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Gdańsku, dostęp: 14.04.2023 r.];

²⁴⁹ Film podsumowujący V etap badań archeologicznych na Westerplatte, <https://muzeum1939.pl/film-podsumowujacy-v-etap-badan-archeologicznych-na-westerplatte/aktualnosci/3412.html> [strona Muzeum II Wojny Światowej, dostęp: 12.11.2020 r.];

²⁵⁰ Obroncy Westerplatte, których szczątki znaleziono podczas badań, już nie są anonimowi, Autor: eŁKa/gp, 1.09.2020 r., <https://tvn24.pl/pomorze/westerplatte-pierwsze-wyniki-badan-genetycznych-ofiar-wojny-4680199> [strona TVN S.A./TVN Media Sp. z o.o., dostęp: 14.04.2023 r.];

²⁵¹ E. Budnik, Znaleziska na budowie hotelu przy Długim Targu, 27.01.2017 r., <https://www.trojmasto.pl/wiadomosci/Znaleziska-na-budowie-hotelu-przy-dlugim-Targu-n109500.html> [strona Portalu Regionalnego trojmasto.pl, dostęp: 14.04.2023 r.];

²⁵² G. Mehring, Bastion Wiebego i Baszta Nowa. Spacer po dawnych fortyfikacjach, 12.06.2018 r., <https://www.gdansk.pl/wiadomosci/bastion-wiebego-i-baszta-nowa-czyli-spacer-po-teren-dawnych-fortyfikacji-gdanska-a,117016> [strona Urzędu Miejskiego w Gdańsku, dostęp: 14.04.2023 r.];

bogaty materiał zabytkowy²⁵³, a także rozpoczęto badania przy ul. Sieroczej, podczas których odkryto m.in. szczątki ludzkie prawdopodobnie z 1945 r. oraz mur wschodniego skrzydła dawnego sierocińca z k. XVII wieku²⁵⁴.

Od kwietnia do listopada 2018 r. prowadzono badania archeologiczne przy ul. Robotniczej w Gdańsku, w wyniku których odkryto relikty zabudowy Młodego Miasta w Gdańsku, założonego pod koniec XIV wieku przez Krzyżaków, którego dokładna lokalizacja do tej pory nie była znana. Udokumentowano relikty średniowiecznej zabudowy (najprawdopodobniej budynku mieszkalnego z dwoma piecami), pozostałości fosy z XVII-wiecznych północnych, zewnętrznych fortyfikacji Gdańska, cztery średniowieczne podwórka z latrynami oraz znaczną ilość artefaktów (np. ozdoby, aplikacje, pierścionki, monety, wyroby ceramiczne, fragmenty skórzanego obuwia)²⁵⁵.

Latem 2018 r. w rejonie ul. Stara Stocznia podczas badań archeologicznych odkryta została łódź płaskodenna z XVI-XVII w.²⁵⁶

W okresie od listopada 2018 r. do października 2019 r. podczas badań archeologicznych prowadzonych przy ul. Sukienniczej odkryto pozostałości wału grodowego z XI w. i zewnętrznego muru obronnego zamku krzyżackiego, do którego przylegała zabudowa – najprawdopodobniej stajnie, kilka monet z połowy XV w., wybitych prawdopodobnie w Niderlandach, a także znaczne ilości przedmiotów codziennego użytku lub ich fragmentów: od ceramiki naczyniowej, poprzez militaria, skórzane buty, metalowe elementy strojów i różnego rodzaju narzędzia²⁵⁷.

Od 2018 r. prowadzone były badania archeologiczne na terenie dawnych Zakładów Mięsnych w Gdańsku. W maju 2020 r. odnaleziona została kamienna, barokowa rzeźba mężczyzny w stroju rzymskim z połowy XVIII w.²⁵⁸, wykorzystana została do budowy fundamentów dawnej piekarni, wchodzącej w skład Królewskiego Urzędu Prowiantowego. Oprócz rzeźby odnaleziono kamienie polne różnej wielkości, czerwoną cegłę i cegłę holenderkę, kamienne płytki posadzkowe – materiały te prawdopodobnie pochodzą z rozebranego w tym miejscu XVIII-wiecznego zespołu pałacowego²⁵⁹.

Od listopada 2019 r. do lipca 2020 r.²⁶⁰ prowadzone były badania archeologiczne przy ul. Nowomiejskiej w Gdańsku. Północno-zachodnia część tego terenu granaczyła lub być może nawet wchodziła w zakres Młodego Miasta, które funkcjonowało w latach 1380-1455, znaczna część badanego terenu została zagospodarowana w XVII w. (północny front nowożytnych fortyfikacji, młodemiejskie składy drewna, które funkcjonowały do 2 połowy XIX w.), w 1890 r. badany teren wszedł w skład Stoczni Schichaua, później Stoczni Gdańskiej. W trakcie prac udokumentowano most łączący pierwotnie brzegi fosy, dwa XIX-wieczne budynki oraz trzy kolejne założenia drogi, odkryto również znaczną ilość zabytków ruchomych²⁶¹.

W pierwszej połowie 2019 r. podczas badań fundamentów kościoła św. Mikołaja stwierdzono, że ściany kościoła posadowione są na kamiennych ławach fundamentowych, bez palowania, w jednym z wykopów odkryto pochówki, w znacznej części naruszone, znaleziono również zabytkowe przedmioty, m.in. drobne dewocjonalia, fragmenty obuwia, gwoździe, wyroby kościane i tekstylne, w drugim wykopie stwierdzono jedynie obecność kości ludzkich ułożonych na wtórnym złożu w obrębie warstw zalegających poniżej posadzek²⁶².

²⁵³ R. Borowski, Fundamenty XVII-wiecznej świątyni przy Twierdzy Wisłoujście, 26.07.2018 r., <https://historia.trojmiasto.pl/Archeolodzy-badali-Szaniec-Wschodni-Twierdzy-Wisloujście-n125926.html> [strona Portalu Regionalnego trojmiasto.pl, dostęp: 14.04.2023 r.];

²⁵⁴ Odkrycia archeologiczne w Gdańsku, 5.07.2018 r., <https://gdansk.tvp.pl/37958578/odkrycia-archeologiczne-w-gdansk> [strona Telewizji Polskiej, dostęp: 14.04.2023 r.];

²⁵⁵ M. Tyminski, Archeolodzy odkryli Młode Miasto, choć miało go nie być, 28.07.2018 r., <https://www.trojmiasto.pl/wiadomosci/Archeolodzy-odkryli-Młode-Miasto-choć-miało-go-nie-być-n125962.html> [strona Portalu Regionalnego trojmiasto.pl, dostęp: 14.04.2023 r.];

²⁵⁶ K. Moritz, Odkryto świetnie zachowany 500-letni statek, 4.08.2018 r., <https://www.trojmiasto.pl/wiadomosci/Odkryto-swietnie-zachowany-sredniowieczny-statek-n126203.html> [strona Portalu Regionalnego trojmiasto.pl, dostęp: 14.04.2023 r.];

²⁵⁷ R. Borowski, XV-wieczne złote monety wykopano przy ul. Sukienniczej w Gdańsku, 10.10.2019 r., <https://www.trojmiasto.pl/wiadomosci/XV-wieczne-zlote-monety-wykopano-na-ul-Sukienniczej-w-Gdansk-n138653.html> [strona Portalu Regionalnego trojmiasto.pl, dostęp: 14.04.2023 r.];

²⁵⁸ M. Tyminski, Rzymianin bez głowy – znalezisko na terenie dawnej Rzeźni Miejskiej w Gdańsku, 24.05.2020 r., <https://www.ochronazabytkow.gda.pl/aktualnosci/rzymianin-bez-glowy-znalezisko-na-terenie-dawnej-rzezni-miejskiej-w-gdansk/> [strona Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Gdańsku, dostęp: 14.04.2023 r.];

²⁵⁹ K. Koprowski, Rzeźba z XVIII w. w fundamentach dawnych zakładów mięsnych, 22.05.2020 r., <https://www.trojmiasto.pl/wiadomosci/Rzeźba-odkryta-w-fundamentach-zabudowy-dawnych-zakladow-miesnych-n145414.html> [strona Portalu Regionalnego trojmiasto.pl, dostęp: 14.04.2023 r.];

²⁶⁰ Zdjęcia z badań archeologicznych na ul. Nowomiejskiej, <https://glesum.com.pl/nasze-realizacje/gdansk-ul-nowomiejska/> [strona Glesum Firma Archeologiczna, dostęp: 14.04.2023 r.];

²⁶¹ M. Wołyńska, M. Marczewski, Wstępne wyniki badań archeologicznych prowadzonych przy ulicy Nowomiejskiej w Gdańsku (działka nr 151/20) – Młodemiejskie składy drewna, XXII Sesja Pomorzoznawcza za lata 2018–2019, 16 października 2020 r., https://wydzialhistoryczny.ukw.edu.pl/jednostka/wydzial_historyczny/pomorzoznawcza_abstrakty/61512 [strona Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy, dostęp: 12.11.2020 r.];

²⁶² Prace archeologiczne w Mikołaju, 16.07.2019 r. <https://gdansk.dominikanie.pl/2019/07/prace-archeologiczne-w-mikolaju/> [strona Klasztoru OO. Dominikanów w Gdańsku, dostęp: 15.04.2023 r.]; Pierwsze odkrycia pod Bazyliką św. Mikołaja. Zamiast drewnianych pali - kamienne fundamenty, 16.07.2019 r.,

W maju 2020 r. podczas prac archeologicznych prowadzonych przy ul. Wałowej odkryto przepust wodny i fundamenty bramy, najprawdopodobniej pochodzące z końca XIX w. i związane z zabudowaniami dawnej stoczni cesarskiej²⁶³.

W lipcu 2020 r. podczas badań archeologicznych prowadzonych w Nowym Porcie na terenie dawnego cmentarza ewangelickiego zlikwidowanego po II wojnie światowej i przekształconego w park, odnaleziono 14 szkieletów ludzkich oraz fragmenty płyt nagrobnych, stanowiących pozostałości pochówków z pierwszej połowy XX w.²⁶⁴

W październiku 2020 r. w części południowo-wschodniego narożnika Wielkiego Młyna prowadzone były nadzory archeologiczne nad robotami budowlanymi. Odkryto wówczas fragmenty żarna z epoki nowożytniej (l. około 1709-1710) oraz fragment muru wystający poza obrys odbudowanego Wielkiego Młyna²⁶⁵.

W 2021 r. przeprowadzono VII i VIII etap badań archeologicznych na terenie dawnej Wojskowej Składnicy Tranzytowej (WST) na Westerplatte. Jak wynika z Raportu z działalności Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku za rok 2021 podczas prac znaleziono: „przedmioty pochodzące z okresu od XVII w. do okresu współczesnego, m.in.: kule armatnie i muszkietowe, monety bite od końca XVII w. po okres PRL, ceramika stołowa, kuchenna, budowlana z okresu funkcjonowania kurortu oraz pochodzące z tego okresu zabawki, elementy biżuterii i wyposażenia mieszkań. Z okresu funkcjonowania i obrony WST znaleziono elementy polskiego umundurowania (guziki, orzełki czapkowe), uzbrojenia (granat wz. 31, fragmenty magazynka i podajnika rkm browning wz 28, skrzynkę amunicyjną kcm browning, łuski karabinowe). Znaczną część z tych przedmiotów znaleziono w Wartowni nr 5 lub jej okolicy. Z tego obszaru pochodzą również fragmenty niemieckiej bomby lotniczej SC50, która zniszczyła wartownię (...). Zlokalizowano m.in. stanowiska strzeleckie z września 1939 r.: polskie na placówce „Fort” i niemieckie w pobliżu wałów ziemnych magazynu amunicyjnego 3 oraz dwa niemieckie stanowiska strzeleckie i okopy z 1945 r., a także odsłonięto relikty murów magazynu amunicyjnego nr 8 oraz przebadano nasyp wału pruskiego stanowiska dowodzenia artylerią nadbrzeżną, obiekty związane z powojennymi pracami przy nabrzeżu oraz być może przesuwaniem wartowni nr 1”²⁶⁶.

W 2021 r. w wyniku badań archeologicznych przy skrzyżowaniu ulic Robotniczej i Jaracza odkryto pozostałości kamienic z przełomu XIX i XX wieku, pod nimi drewniane pale, umacniające brzegi pobliskiego cieku wodnego. Wśród zabytkowego materiału były również szklane butelki, skrzynki na butelki i porcelanowe naczynia²⁶⁷.

Od jesieni 2021 r. do 2023 r. trwały prace archeologiczne na ul. Pańskiej. Odkryto wówczas pozostałości muru miejskiego z XIV w., ceglane posadzki oraz fragmenty niezidentyfikowanego muru – prawdopodobnie domu beginek²⁶⁸.

W 2022 r. na terenie boiska Szkoły Podstawowej nr 72 przy ul. Kłosowej na Stogach odnaleziono zbiorową mogiłę żołnierzy i cywilów z czasów II wojny światowej (prawdopodobnie z marca 1945 r.), w której spoczywają szczątki co najmniej 10 osób²⁶⁹.

Od sierpnia 2022 roku prowadzone są badania archeologiczne w piwnicach Ratusza Głównego Miasta, przy ul. Długiej 46. Podczas prowadzonych prac natrafiono na pozostałości dębowej konstrukcji, pochodzącej

<https://www.gdansk.pl/wiadomosci/Pierwsze-odkrycia-pod-Bazylika-Sw-Mikolaja-Zamiast-pali-drewnianych-kamienne-fundamenty,a,150813> [strona Oficjalnego portalu miasta Gdańska, dostęp: 15.04.2023 r.];

²⁶³ M. Stąporek, XIX-wieczny przepust wodny na działce przy Wałowej, 28.05.2020 r., <https://www.trojmiasto.pl/wiadomosci/XIX-wieczny-przepust-wodny-na-dzialce-przy-Walowej-n145497.html> [strona Portalu Regionalnego trojmiasto.pl, dostęp: 12.04.2023 r.];

²⁶⁴ M. Tyminiński, Odkrycie ludzkich szczątków w Gdańsku Nowym Porcie, 20.07.2020 r., <https://www.ochronazabytkow.gda.pl/aktualnosci/odkrycie-ludzkich-szczatkow-w-gdansk-nowym-porcie/> [strona Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Gdańsku, dostęp: 12.04.2023 r.];

²⁶⁵ A. Gireszewski, Odkrycie archeologiczne w Wielkim Młynie - dzięki remontowi systemu centralnego ogrzewania, 15.10.2020, <https://www.gdansk.pl/wiadomosci/Odkrycie-archeologiczne-w-Wielkim-Mlynie-dzieki-remontowi-systemu-ogrzewania,a,181017> [strona Oficjalnego portalu miasta Gdańska, dostęp: 30.03.2023 r.];

²⁶⁶ Raport z działalności Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku za rok 2021, s. 20-21, <https://muzeum1939.pl/sites/default/files/plik/c39d3e96455030124e42c7bef229343822791.pdf> [strona Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku, dostęp: 16.04.2023 r.];

²⁶⁷ R. Borowski, Młode Miasto: odsłonięto relikty XIX-wiecznych kamienic, 26.10.2021 r., <https://historia.trojmiasto.pl/Mlode-Miasto-odslonieto-relikty-XIX-wiecznych-kamienic-n160823.html> [strona Portalu Regionalnego trojmiasto.pl, dostęp: 17.04.2023 r.];

²⁶⁸ M. Gradkowska, Skarby pod ulicą. Kolejne odkrycia archeologiczne pomagają ułożyć puzzle z początków Gdańska, 28.05.2022 r., <https://www.zawszepamorze.pl/skarby-pod-ulica-kolejne-odkrycia-archeologiczne-pomagaja-ulozyc-puzzle-z-poczatkow-gdanska> [strona Niezależnego Portalu Regionalnego zawszepamorze.pl, dostęp: 18.04.2023 r.];

²⁶⁹ M. Gradkowska, Na Stogach odnaleziono zbiorową mogiłę z czasów II wojny światowej, 31.03.2022 r., <https://www.zawszepamorze.pl/w-gdansk-odnaleziono-zbiorowa-mogile-z-czasow-ii-wojny-swiatowej> [strona Niezależnego Portalu Regionalnego zawszepamorze.pl, dostęp: 15.04.2023 r.];

z lat 30. X wieku²⁷⁰, znaleziono wówczas także fragmenty ceramiki. Odkryte elementy drewniane to część większej konstrukcji odkrytej w l. 70-tych XX w.²⁷¹

W kwietniu 2023 r. w Jelitkowie odkryto szczątki radzieckiego czołgu T34, pozostałości niemieckiego pojazdu pancernego, rurę od panzerfausta i łuski pocisków z działa przeciwpancernego, prace odbywały się pod nadzorem archeologicznym²⁷².

Z przedstawionego powyżej, dość ogólnego, przeglądu badań archeologicznych prowadzonych na terenie Gdańska w latach 1948-2023, wynika, że miały one istotne znaczenie dla rozwoju wiedzy o historii Gdańska. Część badań potwierdziła dotychczasowy stan wiedzy, natomiast w niektórych przypadkach ujawnione zostały pozostałości nieznanych dotąd budowli czy reliktyw osadnictwa. Większość wyprzedzających badań archeologicznych przeprowadzona została na obszarze Śródmieścia i najbliższych mu okolic. Badania wykonano też na niewielkim obszarze w Oliwie – na terenie dawnego zespołu klasztorowego. Najwięcej badań archeologicznych przeprowadzono w wyniku prowadzonych inwestycji.

Na podstawie zapisów w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego 95% stanowisk archeologicznych zewidencjonowanych na terenie miasta Gdańska objętych jest ochroną konserwatorską.

Ze względu na ogromną presję inwestycyjną w Gdańsku ogromna część zabytków archeologicznych jest narażona na zniszczenie. Postępująca urbanizacja, a co za tym idzie budowa nowych obiektów, budowa i rozbudowa ulic, chodników, ścieżek rowerowych, sieci wodociągowych, kanalizacyjnych, deszczowych, gazowych, energetycznych i in. powoduje trwałą likwidację stanowiska archeologicznego. Badania inwazyjne tj. wyprzedzające badania archeologiczne również mają charakter destrukcyjny dla stanowiska.

Kolejnym zagrożeniem dla zabytków archeologicznych na terenie Gdańska jest nielegalne poszukiwanie zabytków archeologicznych. Wydobycie z ziemi cennych artefaktów przyczynia się do zniszczenia samego stanowiska. Zagrożenie to może wystąpić przede wszystkim na obszarach niezabudowanych i zalesionych. Tak samo destrukcyjnie na zabytki archeologiczne wpływa nielegalne wydobywanie bursztynu, brak nadzoru archeologicznego nad takimi pracami uniemożliwia odpowiednią reakcję w przypadku natrafienia na dziedzictwo kulturowe.

Dziedzictwo archeologiczne jest nieodnawialne dlatego najlepszą formą jego ochrony jest ochrona *in situ*, w związku z oryginalnym kontekstem²⁷³. W celu ochrony zabytków archeologicznych zaleca się unikanie i prowadzenie inwestycji na stanowiskach archeologicznych. W przypadku narażenia stanowiska na zniszczenie lub konieczności prowadzenia inwestycji należy podjąć działania mające na celu zachowanie dziedzictwa archeologicznego w stanie możliwie nienaruszonym, a gdy nie jest to możliwe – uzyskanie jak największej wiedzy o nim poprzez metodyczne badania terenowe, wykonania rzetelnej dokumentacji i naukowe opracowanie wyników badań.

Jednocześnie należy zauważyć, że zasięg stanowisk na dostępnych mapach (karty ewidencyjne stanowiska archeologicznego, załączniki graficzne do Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego) jest orientacyjny i można spodziewać się, że zabytkowe artefakty mogą znajdować się poza wyznaczonymi granicami. Podczas prowadzenia działań inwestycyjnych poza znanymi obszarami stanowisk należy zachować ostrożność, szczególnie na obszarze zurbanizowanym, ze względu na możliwość wystąpienia zabytków w miejscach do tej pory nieujawnionych podczas badań terenowych.

5.2.6. Zabytki w zbiorach muzealnych i innych

Na obszarze miasta działa 11 placówek o charakterze muzealnym: Narodowe Muzeum Morskie w Gdańsku, Muzeum Narodowe w Gdańsku, Muzeum Archeologiczne w Gdańsku, Europejskie Centrum

²⁷⁰ R. Pietrzak, Gdańsk jest starszy niż się powszechnie uważa. Ważne odkrycie w podziemiach ratusza, 20.12.2022 r.,

<https://www.gdansk.pl/wiadomosci/Poczatki-Gdanska-siegaja-lat-30-X-wieku-Sensacyjne-odkrycie-archeologow-w-Ratuszu-Glownego-Miasta-Muzeum-Gdanska-Ossowski-Zbiorski,a,234001> [strona Oficjalnego portalu miasta Gdańska, dostęp 30.03.2023 r.];

²⁷¹ <https://dzieje.pl/dziedzictwo-kulturowe/dendrolog-prof-t-wazny-krytycznie-o-odkryciach-archeologicznych-w-gdansk> [strona Polskiej Agencji Prasowej, dostęp: 15.04.2023 r.];

²⁷² M. Stąporek, Szczątki radzieckiego czołgu odkopano w Jelitkowie, 14.04.2023 r., <https://www.trojmiasto.pl/wiadomosci/Szczatki-radzieckiego-czolgu-odkopane-w-Jelitkowie-n177255.html> [strona Portalu Regionalnego trojmiasto.pl, dostęp: 15.04.2023 r.];

²⁷³ Wytyczne do prowadzenia badań archeologicznych, Cz. 1. Badania nieinwazyjne, oprac. A. Oniszczyk, Z. Misiuk, A. Makowska, J. Wrzosek, M. Sekuła, wyd. NID, Warszawa 2019, s. 4;

Solidarności, Muzeum II Wojny Światowej, Muzeum Gdańska, Muzeum Archidiecezjalne, Muzeum Sali BHP Stoczni Gdańskiej, Strefa Historyczna Wolnego Miasta Gdańska, Muzeum Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego, Latarnia morska Gdańsk Nowy Port.

Do państwowego rejestru muzeów Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego wpisane są: Narodowe Muzeum Morskie w Gdańsku, Muzeum Narodowe w Gdańsku, Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku, Muzeum Gdańska.

Łącznie z wyżej wymienionymi na terenie Gdańska funkcjonują również muzea działające w oparciu o statut bądź regulamin uzgodniony z Ministrem Kultury i Dziedzictwa Narodowego: Muzeum Archeologiczne w Gdańsku, Muzeum Saperskie „Explosive” (w organizacji), Muzeum Służb Mundurowych w Gdańsku (w organizacji), Muzeum Techniki i Motoryzacji w Gdańsku (w organizacji), Muzeum Wojny i Techniki w Gdańsku (w organizacji), Muzeum Eksploracji Polskiej (w organizacji), Muzeum Sali BHP Stoczni Gdańskiej.

Narodowe Muzeum Morskie w Gdańsku to placówka, dla której założycielem jest Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, muzeum posiada 8 oddziałów, z których 4 znajdują się na terenie Gdańska, są to:

- Spichlerze na Ołowiance,
- Statek - Muzeum "Sołdek",
- Żuraw,
- Ośrodek Kultury Morskiej.

Zbiory muzeum tematycznie związane są z historią żeglugi i handlu morskiego, żegluga i handlem rzeczynym, budownictwem okrętowym i szkutnictwem, jachtingiem, rybołówstwem, rozwojem i eksploatacją portów i oceanografią. Muzeum posiada bogatą kolekcję sztuki marynistycznej i rzemiosła artystycznego.

W oddziale „Spichlerze na Ołowiance” udostępniono cztery wystawy stałe: Polacy na morzach świata, Archeologia Morska i Nurkowanie, Galeria Morska, Jerzy Wojciech Doerffer (1918 – 2006). Nestor polskiego okrętownictwa. Ponadto organizowane są tutaj wystawy czasowe, zajęcia edukacyjne dla dzieci i konferencje. Muzeum prowadzi również własną działalność badawczą. Cenne kolekcje stanowią eksponaty pochodzące z podwodnych badań archeologicznych we wrakach średniowiecznego statku handlowego tzw. "miedziowca" i szwedzkiego okrętu wojennego "Solen", zatopionego w bitwie pod Oliwą. W kolekcji malarstwa marynistycznego znajdują się cenne dzieła m.in.: Aleksandra Gierymskiego, Jacka Malczewskiego, Ferdynanda Ruszczyca, Michała Gorstkina Wywiórskiego, Mariana Mokwy, Wilhelma van de Velde Młodszego, Ludolfa Bakhuyse, rodziny Willaertsów, malarzy flamandzkich z kręgu braci Peetersów oraz Iwana Konstantynowicza Ajwazowskiego.

Statek - Muzeum "Sołdek" przycumowany jest do nabrzeża, do zwiedzania przeznaczono niemal cały pokład i wnętrze, dzięki czemu można zapoznać się z oryginalną konstrukcją i wyposażeniem statku, w ładowni nr 3 organizowane są wystawy czasowe. W ładowni nr 4 znajduje się wystawa opowiadająca o historii budowy i eksploatacji "Sołdka" oraz ekspozycja modeli statków zbudowanych przez Stocznnię Gdańską w latach 1947-84.

W Żurawiu znajduje się ekspozycja poświęcona funkcjonowaniu dawnego portu gdańskiego, do zwiedzania udostępniony został również mechanizm dźwigu.

Ośrodek Kultury Morskiej to nowoczesna placówka muzealna wykorzystująca techniki multimedialne. Urządzone są tu dwie stałe wystawy: interaktywna wystawa „Ludzie-Statki-Porty” i tradycyjna ekspozycja „Łodzie ludów świata”. Ponadto organizowane są wystawy czasowe i zajęcia edukacyjne dla dzieci.

Muzeum Narodowe w Gdańsku jest placówką prowadzoną przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego wspólnie z samorządem województwa pomorskiego²⁷⁴. Na terenie Gdańska Muzeum posiada 5 oddziałów, są to:

- Oddział Sztuki Dawnej,

²⁷⁴ <https://bip.pomorskie.eu/a,68275,w-sprawie-wyrazenia-zgody-na-polaczenie-muzeum-narodowego-w-gdansk-z-panstwowa-instytucja-kultury-m.html> [strona Samorządu Województwa Pomorskiego, dostęp: 9.05.2023 r.];

- Oddział Sztuki Nowoczesnej,
- Nomus – Nowe Muzeum Sztuki,
- Gdańska Galeria Fotografii,
- Oddział Etnografii.

Oddział Sztuki Dawnej mieści się w budynku dawnego klasztoru franciszkańskiego na Dolnym Mieście. Prezentuje kulturę gdańskiego patrycjatu z okresu od XIV do XIX wieku w ramach dziewięciu wystaw stałych: Średniowieczna plastyka Pomorska, Malarstwo gdańskie XVI-XVIII wieku (obrazy: H. Vredemana de Vries, A. Möllera, A. Stecha, D. Schultza), Malarstwo gdańskie w XIX i na początku XX wieku (J.C. Szultz, W. Stryowski), Malarstwo flamandzkie i holenderskie (tryptyk *Sąd Ostateczny* Hansa Memlinga), Złotnictwo od XV do XIX wieku, Cyna od XV do XIX wieku, Kowalstwo artystyczne, Meblarstwo gdańskie i północno-europejskie XV-XVIII wieku, Meblarstwo w Gdańsku i na Pomorzu Wschodnim w XVIII w., Ceramika dawna. Na wystawach czasowych eksponowane są zbiory grafiki, rysunku oraz tkaniny i haftu.

Oddział Sztuki Nowoczesnej mieści się w Pałacu Opatów w Oliwie, obejmuje swą działalnością polskie malarstwo, rysunek, grafikę, ceramikę, rzeźbę, tkaninę oraz kulturę teatralną. W ramach tej placówki działają trzy galerie: interdyscyplinarna Galeria Współczesnej Sztuki Polskiej - obrazująca rozwój sztuki polskiej po II wojnie światowej, Galeria Promocyjna i Galeria Pałacowa pełniąca funkcje wystawienniczo-handlową.

Nomus – Nowe Muzeum Sztuki - prezentowana jest w nim kolekcja sztuki, której trzon stanowi gromadzona przez Miasto Gdańsk Gdańska Kolekcja Sztuki Współczesnej, przekazana w depozyt Muzeum Narodowemu w Gdańsku²⁷⁵. Tworzą ją przede wszystkim dzieła miejscowych artystów, szczególnie wrażliwych na wyzwania współczesności. Zgromadzone dzieła dotyczą szerokiego spektrum zjawisk i problemów, związanych z doświadczeniem historycznym oraz nieustającymi przemianami społecznymi, politycznymi, ekonomicznymi i kulturowymi. W okresach pomiędzy prezentacjami ww. kolekcji NOMUS jest miejscem wystaw prezentujących także inne ważne zjawiska we współczesnej sztuce oraz designie.

Oddział Etnografii ma swoją siedzibę w XVIII-wiecznym budynku Spichlerza Opackiego w Oliwie. Placówka prezentują kulturę ludową wszystkich grup etnicznych zamieszkujących Pomorze Gdańskie: Kaszubów, Kociewiaków, Borowiaków, Powiślan, byłych Żuławian - Olędrow oraz kultury osadników przybyłych w wyniku migracji ludności po II wojnie światowej (coraz liczniejsza jest kolekcja zabytków przywiezionych z dawnych kresów Rzeczypospolitej). Najcenniejsze kolekcje to: meble ludowe w tym unikatowe meble żuławskie, sztuka ludowa Pomorza Gdańskiego, bogata kolekcja sprzętu z zakresu rybołówstwa i rolnictwa oraz rzemiosła ludowego.

Gdańska Galeria Fotografii gromadzi obiekty fotograficzne o charakterze lokalnym, regionalnym i historycznym. Najliczniej reprezentowane są kolekcje fotografii gdańskiej i kresowej.

Muzeum Archeologiczne w Gdańsku to placówka prowadzona przez samorząd województwa pomorskiego. Na terenie miasta znajduje się główna siedziba muzeum w Domu Przyrodników w Głównym Mieście oraz dwa oddziały:

- Centrum Edukacji Archeologicznej „Błękitny Baranek”,
- Piwnica Romańska.

W domu Przyrodników udostępnionych jest pięć wystaw stałych: Pradzieje Pomorza Gdańskiego, Z bursztynem przez tysiąclecia, Schorzenia ludności prahistorycznej na ziemiach polskich, 1000 lat Gdańska w świetle wykopalisk, Tajemnice Doliny Nilu. Sudan. Archeologia i Etnografia. Ponadto organizowane są tutaj wystawy czasowe, zajęcia edukacyjne dla dzieci i konferencje. Muzeum prowadzi również własną działalność badawczą. Cenne kolekcje stanowią eksponaty pochodzące z badań wykopaliskowych prowadzonych przez Muzeum na terenie Pomorza oraz w dolinie Nilu w Sudanie.

W Centrum Edukacji Archeologicznej „Błękitny Baranek” w związku z trwającymi pracami remontowymi w budynku spichlerza wystawy są zamknięte do odwołania. Do tej pory udostępnione były cztery wystawy: Miasto pod miastem, Średniowieczna uliczka hanzeatycka, Gdańsk w świetle Hanzy, Wyspa Spichrzów w Gdańsku, na których prezentowane były cenne zabytki archeologiczne pozyskane w trakcie prac

²⁷⁵ Przewodnik po wystawie, <https://www.mng.gda.pl/wp-content/uploads/2021/10/Kolekcja-w-dzia%C5%82aniu-przewodnik-PL.pdf> [strona Muzeum Narodowego w Gdańsku, dostęp 28.08.2023 r.];

wykopaliskowych w historycznej części miasta. Centrum zajmowało się także prowadzeniem zajęć edukacyjnych dla przedszkoli, szkół podstawowych i ponadpodstawowych.

Piwnica Romańska znajduje się na Placu Dominikańskim. Prezentowana jest tam wystawa stała: Najstarsze dzieje Kępy Dominikańskiej. Znajdują się tu eksponaty pozyskane podczas wieloletnich prac wykopaliskowych pod Placem Dominikańskim.

Muzeum Gdańska to muzeum prowadzone przez Gminę Miasta Gdańska. Na terenie miasta muzeum, łącznie z siedzibą główną, posiada 9 oddziałów, są to: Ratusz Głównego Miasta, Dwór Artusa, Dom Uphagena, Muzeum Bursztynu, Muzeum Nauki Gdańskiej, Muzeum Poczty Polskiej, Twierdza Wisłoujście, Wartownia Nr 1 na Westerplatte, Kuźnia Wodna w Oliwie. Muzeum posiada wystawy stałe, organizuje wystawy czasowe, konferencje, sympozja, zajmuje się działalnością edukacyjną i popularyzatorką, ponadto prowadzi własne badania.

Ratusz Głównego Miasta. Najbardziej reprezentacyjnym pomieszczeniem Ratusza jest Wielka Sala Rady, zwana też Salą Czerwoną. Oryginalny wystrój jej wnętrza zachował się niemal w całości, składają się nań: renesansowy, polichromowany kominek z ok. 1593 r. (Willema van den Meer), siedem obrazów alegorycznych Hansa Vredemana de Vries (1594-1595) i oryginalny strop złożony z 25 obrazów alegorycznych, pędzla Izaaka van den Blocka (1606-1608) przedstawiających sceny o tematyce antyčno-mitologicznej i biblijnej (pośrodku „Apoteoza łączności Gdańska z Polską”). Na poziomie II piętra w sali kasy miejskiej - obraz „Grosz czynszowy A. Möllera i trzy obrazy o tematyce biblijnej Izaaka van den Blocka.

Dwór Artusa był ekskluzywną siedzibą gdańskich bractw kupieckich (4 główne korporacje zwane Ławami), głównym salonem towarzyskim miasta, gdzie spotykała się elita nadmorskiego portu, w którym goszczono polskich królów, namiestników królewskich, a także przybyszów z całej Europy. Światowej klasy wyposażenie pochodzi w zasadniczej części z lat 1531-1626, należy do niego późnogotycka rzeźba „Św. Jerzy walczący ze smakiem” Hansa Brandta (1485 r.), kolekcja modeli okrętów, najwyższy w Europie, pięciokondygnacyjny, renesansowy piec kaflowy dzieło mistrza Georga Stelzenera (1545 r.) i liczne przykłady malarstwa.

Dom Uphagena to muzeum wnętrz patrycjuszowskich z 4 ćw. XVIII w. Podjęta przez Jana Uphagena decyzja o zachowaniu dla potomnych części rodzinnej przeszłości doprowadziła w 1911 r. do powstania muzeum, które po zniszczeniach wojennych na nowo zostało udostępnione dla zwiedzających w 1998 r. W kamienicy obejrzeć można: sień, salon, reprezentacyjną jadalnię, kameralne saloniki skrzydła bocznego (Pokój Kwiatów, Pokój Owadów, Pokój Muzyczny i Mała Jadalnia) a także kantor, herbaciarnię i pomieszczenia gospodarcze kuchni. Pokoje II piętra wykorzystywane są jako sale wystaw czasowych. We wnętrzach zamontowane zostały zachowane częściowo elementy wystroju - boazerie, piece, sztukaterie. Zrekonstruowano tkaniny i upięcia okienne. Wyposażenie wnętrz: meble, instrumenty muzyczne, obrazy, ceramika pochodzą w przeważającej części z drugiej połowy XVIII wieku.

Muzeum Bursztynu mieści się w zabytkowych wnętrzach Wielkiego Młyna. Ekspozycje ukazują proces powstawania bursztynu, wyroby z bursztynu (w tym obiekty zabytkowe i współczesne).

Muzeum Nauki Gdańskiej (dawniej Muzeum Zegarów Wieżowych) mieści się w wieży kościoła pw. Św. Katarzyny. Gromadzi i prowadzi konserwację mechanizmów zegarowych. Zgromadzone liczne eksponaty reprezentują zabytki zegarmistrzostwa od XV do XX w. Znajduje się tu również najdokładniejszy zegar wahadłowy HEVELIUS-2011 (zegar elektro-mechaniczny o wysokiej dokładności mierzenia czasu). Ponadto prowadzone są tu zajęcia edukacyjne z zakresu historii nauk ścisłych.

Muzeum Poczty Polskiej mieści się w historycznym budynku Poczty Polskiej. Zbiory muzeum przedstawia bohaterską obronę poczty we wrześniu 1939 r. (m.in. reprodukcje historycznych zdjęć i dokumenty należące do obrońców i pracowników Poczty Polskiej), historię poczty na Pomorzu (stemple, pieczęcie, medale, znaczki pocztowe oraz przedwojenne skrzynki pocztowe), a także wybrane zagadnienia z historii telekomunikacji.

Twierdza Wisłoujście to unikalny zabytek sztuki fortyfikacyjnej, który rozbudowywany był na przestrzeni kilku stuleci. Jego centrum stanowi wysoka cylindryczna wieża, wzniesiona w 1482 r., otoczona w 1562 r. wieńcem zabudowy mieszczącym kazamaty, w latach osiemdziesiątych XVI w. wokół wieńca, na miejscu drewnianych umocnień, wzniesiono czterobastionowy fort carré skonstruowany w myśl zasad fortyfikacji nowowłoskiej (A. van Obberghen). Dla osłonięcia fortu przed bezpośrednim atakiem, w latach 1624-

26 wzniesiono tzw. Szaniec Wschodni, składający się z 5 bastionów ziemnych poprzedzonych fosą. We wnętrzach znajdują się: wystawa prezentująca przeobrażenia twierdzy na przestrzeni wieków, wystawa Codziennosc w przedmiotach, eksponująca zabytki pozyskane podczas badań archeologicznych prowadzonych na terenie twierdzy.

Wartownia nr 1 na Westerplatte - ekspozycja odtwarza wnętrza warowni z września 1939 r., z zaznaczeniem stanowisk bojowych załogi, ponadto prezentowana jest historia półwyspu i dzieje Wojskowej Składnicy Tranzytowej, pamiątki po obrońcach Westerplatte i historyczne pociski kalibru 280 mm z pancernika „Schleswig-Holstein”.

Kuźnia Wodna w Oliwie. Drewniany budynek kuźni (pierwsza wzmianka w 1597 r.) zbudowany jest nad Potokiem Oliwskim - potok przepływa pod środkową częścią budynku. Kuźnia wyposażona jest w dwa nasiębiernie koła wodne napędzające dwa młoty, piec grzewczy i nożyce mimośrodowe do cięcia rozgrzanego metalu. Zgromadzone są tutaj podstawowe narzędzia kowalskie przeznaczone do obróbki metodami kucia swobodnego. Muzeum jest czynne okazjonalnie, organizowane są tutaj pokazy artystycznego kowalstwa.

Muzeum II Wojny Światowej jest państwową instytucją kultury, która otwarta została 23 marca 2017 r. Organizatorem muzeum jest Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Wystawę główną Muzeum II Wojny Światowej tworzą trzy bloki narracyjne: „Droga do wojny”, „Groza wojny” oraz „Długi cień wojny”. Ponadto muzeum posiada prezentacje multimedialne. Organizowane są tutaj wystawy czasowe, konferencje i zajęcia edukacyjne. W muzeum zgromadzone zostały cenne zbiory – pamiątki z czasów wojny, pochodzące też od prywatnych darczyńców.

Europejskie Centrum Solidarności (ECS) to instytucja kultury założona wspólnie przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Gminę Miasta Gdańska, Województwo Pomorskie, Niezależny Samorządny Związek Zawodowy „Solidarność” oraz Fundację Centrum Solidarności. Organizatorami ECS są Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Miasto Gdańsk i Województwo Pomorskie.

W ECS zorganizowana jest wystawa stała poświęcona historii „Solidarności” i ruchów opozycyjnych, które doprowadziły do przemian demokratycznych w całej Europie Środkowo-Wschodniej. Wystawa stała podzielona jest na 7 sal: Sala A Narodziny Solidarności, Sala B Siła Bezsilnych, Sala C Solidarność i Nadzieja, Sala D Wojna ze Społeczeństwem, Sala E Droga do Demokracji, Sala F Triumf Wolności, Sala G Kultura Pokojowych Przemian. Ponadto organizowane są tutaj wystawy czasowe, zajęcia edukacyjne dla dorosłych i dzieci oraz konferencje. W ekspozycjach wykorzystywane są metody zarówno tradycyjne jak i techniki multimedialne. ECS prowadzi również własną działalność badawczą. Cenne kolekcje stanowią eksponaty pochodzące z okresu narodzin „Solidarności”: Tablice 21 Postulatów, wpisane na listę międzynarodowego projektu UNESCO „Pamięć Świata”, suwnica Anny Walentynowicz, oryginalny plan stoczni.

Muzeum Archidiecezjalne w Gdańsku-Oliwie jest placówką prowadzoną przez Gdańską Kurię Metropolitalną. Muzeum mieści się w zabudowaniach dawnego klasztoru cystersów, udostępnia historyczne wnętrza klasztorne: krużganek, dawny kapitułarz cysterski, refektarz, Salę Pokoju Oliwskiego, Kaplicę Mariacką oraz wewnętrzny wirydarz klasztorny. Muzeum prezentuje zbiory dawnej i współczesnej sztuki sakralnej, pochodzącej z terenu Pomorza Gdańskiego. W dawnym lawatorium mieści się stała ekspozycja pt. Przedmioty liturgiczne świątyń Pomorza Gdańskiego od XV do XX wieku.

Muzeum Sali BHP Stoczni Gdańskiej jest placówką zarządzaną przez Fundację Promocji Solidarności. Prezentowana jest tutaj wystawa „Solidarność – Drogi do Porozumienia”, która przedstawia historię i idee solidarnościowej walki o wolność słowa i religii, praworządność, równość, godność pracy i prawo do organizowania się w obronie swoich praw. Oprócz działalności muzealnej w budynku „Sali BHP” organizowane są konferencje i szkolenia. Kolekcję muzealną stanowią pamiątki aktywności zawodowej i społecznej pracowników Stoczni Gdańskiej.

Strefa Historyczna Wolnego Miasta Gdańska to oddział Towarzystwa Przyjaciół Gdańska, placówka ma charakter edukacyjno-muzealny, prezentująca eksponaty z okresu funkcjonowania Wolnego Miasta Gdańska. Ekspozycję wzbogaconą jest o prezentacje multimedialne (filmy dokumentalne pokazujące dawny Gdańsk, prezentowany jest hymn Wolnego Miasta Gdańska z lat 30-tych XX w.).

Muzeum Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego jest placówką Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego. Eksponowane są tu obiekty związane z historią i tradycją Uczelni od 1945 roku, pochodzące z Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie z lat 1919-1939 oraz związane z medycyną gdańską od XVI wieku. Wśród nich znajdują się dokumenty, książki, sprzęt medyczny i aptekarski oraz inne zabytki kultury materialnej związane z historią Uczelni, medycyny, farmacji i nauki. Muzeum przygotowuje również wystawy czasowe oraz zajmuje się działalnością edukacyjną.

Latarnia Morska Gdańsk Nowy Port to placówka muzealna w rękach prywatnych. Latarnia zbudowana została w 1893 r., a oddana do użytku w 1894 r. We wnętrzu zorganizowana jest wystawa dawnych historycznych urządzeń optycznych i elektrycznych oraz wystawa fotografii latarni morskich świata.

Zdecydowana większość muzeów gdańskich zlokalizowana jest w obiektach zabytkowych. Nierzadko właściwe przechowywanie oraz zabezpieczenie, a także ekspozycja muzealiów wymaga zainwestowania dodatkowych, znacznych środków finansowych. Kondycja obiektów muzealnych, w których są zgromadzone eksponaty jest dobra. Większość z nich posiada dobrze wyposażone pracownie konserwatorskie, dysponujące wysoko wykwalifikowaną kadrą. Wszystkie zgromadzone w muzeach zbiory posiadają wysokie walory zarówno artystyczne, kulturowe jak i naukowe. Często są to arcydzieła na skalę światową jak chociażby beczenny ołtarz przedstawiający Sąd Ostateczny Hansa Memlinga, wystrój i wyposażenie Sali Czerwonej ratusza Głównego Miasta, Tablice 21 Postulatów, wpisane na listę najbardziej wartościowych dokumentów świata UNESCO „Pamięć Świata”. Ważnym eksponatem dla historii Gdańska jest zabytkowa jednostka pływająca: statek-muzeum „Sołdek”, wystrój i wyposażenie Wielkiej Hali Dworu Artusa, eksponaty zgromadzone w Muzeum Poczty Polskiej i w Wartowni Nr 1 na Westerplatte.

Zbiory muzealne są w dobrym stanie technicznym, na bieżąco konserwowane, przechowywane w salach o odpowiednich parametrach świetlnych i wilgotnościowych, zabezpieczonych systemami i instalacjami przeciwpożarowymi i antywłamaniowymi, odpowiednio zabezpieczone w gablotach lub wygrozdzone, z zabezpieczonymi otworami okiennymi i drzwiowymi.

5.2.7. Dziedzictwo niematerialne

17 października 2003 roku w Paryżu sporządzono Konwencję UNESCO w sprawie ochrony niematerialnego dziedzictwa kulturowego. Polska stała się jej sygnatariuszem 8 lutego 2011 roku. Jest to pierwszy międzynarodowy traktat, który stwarza ramy prawne, administracyjne i finansowe umożliwiające prowadzenie ochrony niematerialnego dziedzictwa kulturowego i podnoszenia jego rangi. Stanowi zachętę dla krajów świata do dostrzegania wagi tego dziedzictwa i do otaczania go opieką. Głównymi celami Konwencji jest:

- ochrona niematerialnego dziedzictwa,
- zapewnianie poszanowania niematerialnego dziedzictwa wspólnot, grup i jednostek,
- wzrost na poziomie lokalnym, krajowym i międzynarodowym, świadomości znaczenia niematerialnego dziedzictwa kulturowego oraz zapewnienie, aby dziedzictwo to było wzajemnie doceniane,
- zapewnianie międzynarodowej współpracy i pomocy w tym zakresie.

Przyjęcie przez nasze Państwo ww. Konwencji skutkuje podjęciem na poziomie nie tylko rządu, ale też samorządów działań ochronnych i działań mających na celu podniesienie świadomości na temat znaczenia dziedzictwa niematerialnego i promowania działań edukacyjnych na rzecz tego dziedzictwa. Wypełnienie tych zobowiązań polega na tworzeniu spisów regionalnego niematerialnego dziedzictwa kulturowego oraz angażowaniu w proces jego identyfikacji i ochrony grup, wspólnot i jednostek z nim związanych, a także organizacji pozarządowych.

II wojna światowa przerwała ciągłość osadniczą wielu regionów Polski, w tym Gdańska. Ogromna większość mieszkańców została zmuszona do opuszczenia miasta. Pozostało tylko ok. 15 % rdzennych gdańszczan. Nowi osadnicy przynieśli część własnego dorobku materialnego i większość niematerialnego. Połączyli własne tradycje, zwyczaje, wierzenia z zastanym, obcym narodowo i kulturowo dziedzictwem materialnym. Przez lata kolejne pokolenia kształtowały kulturę, która jest wypadkową zwyczajów przywiezionych tu przez osadników z różnych części kraju i wzorów kreowanych przez środki masowego przekazu.

Miasto Gdańsk od lat tworzy ramy do działania oraz podejmuje współpracę z instytucjami zajmującymi się działalnością kulturalną w celu badania, dokumentowania i propagowania dziedzictwa niematerialnego miasta.

Najistotniejszym elementem niematerialnego, kulturowego dziedzictwa Gdańska jest tradycja Solidarności, której działalność na terenie miasta związana jest przede wszystkim ze Stoczną Gdańską. Jest to miejsce szczególne: tu krwawo stłumiono wolnościowe strajki i demonstracje polskich robotników w grudniu 1970, tu w sierpniu 1980 wybuchł strajk, który objął zakłady pracy w całej Polsce. W sierpniu 1980 r. pod przewodnictwem Lecha Wałęsy toczyły się negocjacje Międzyzakładowego Komitetu Strajkowego z przedstawicielami komunistycznego rządu Polski. W Sali BHP 31 sierpnia 1980 r. podpisano słynne Porozumienia Gdańskie, które m.in. umożliwiły powstanie pierwszego za „Żelazną Kurtyną” wolnego związku zawodowego. Następnie działalność „Solidarności” istotnie przyczyniła się do wydarzeń prowadzących ostatecznie do zjednoczenia Europy po zakończeniu zimnej wojny. Stocznia Gdańska, jako miejsce związane z powstaniem i upamiętnieniem „Solidarności” wyróżniona została w 2014 r. Znakiem Dziedzictwa Europejskiego. Wyróżnienie to ma charakter wysoce prestiżowy, stanowi ono istotny wyróżnik miejsca, a na tle dziedzictwa europejskiego wzmacnia jego symboliczne znaczenie.

Kolejnym charakterystycznym dla Gdańska elementem niematerialnego dziedzictwa kulturowego jest obróbka bursztynu. Zainteresowanie człowieka tym surowcem sięga środkowego paleolitu, natomiast umiejętność obróbki bursztynu pojawiła się w mezolicie. Na naszych terenach apogeum popularności bursztynu nastąpiło już w epoce żelaza w okresie wpływów rzymskich, co związane było z powstaniem głównego szlaku bursztynowego i przyczyniło się do rozwoju wymiany handlowej między południową a północną Europą. Najstarsze ślady pracowni bursztyniarskiej w Gdańsku pochodzą z końca X wieku, pierwszy cech bursztynników powstał w 1477 roku. W okresie I Rzeczypospolitej bogaty i liczący się w Europie Gdańsk uznany był jako ważny ośrodek bursztyniarstwa. Po załamaniu się bursztynnictwa w okresie II wojny światowej i w latach powojennych, Gdańsk ponownie stał się „światową stolicą bursztynu”, jest ważnym ośrodkiem wydobywania i przerobu tego surowca, liczącym się centrum naukowym zajmującym się tą tematyką, siedzibą Krajowej Izby Gospodarczej Bursztynu i Międzynarodowego Stowarzyszenia Bursztynników, a także gospodarzem największych na świecie targów bursztynu Amberif i Ambermart. Obecnie obróbka bursztynu stanowi ważną i cenną gałąź regionalnego przemysłu. Symbolika bursztynu wykorzystywana jest przez liczne instytucje, czego przykładem mogą być nazwy „Amber Expo” (centrum targowo – wystawiennicze) czy „Amber One” (autostrada).

Gdańsk silnie związany jest z morskimi tradycjami. Na terenie miasta działają szkoły żeglarskie, kluby żeglarskie, odbywają się regaty i inne imprezy związane z tradycjami morskimi. Miasto bierze udział w BALTIC SAIL GDAŃSK – największej międzynarodowej imprezie żeglarskiej Gdańska, podczas której promowane jest tradycyjne żeglarstwo, odbywają się zajęcia edukacyjne i rozrywkowe związane z tradycjami morskimi (szkolenia żeglarskie, warsztaty muzyczne, śpiewanie szant, tańczenie tańca marynarskiego, parada żaglowców).

Marką Gdańska rozpoznawalną w całym kraju i za granicą jest Jarmark Św. Dominika, znany również jako „jarmark dominikański”. Jego tradycja sięga do 1260 roku, kiedy to został ustanowiony bullą papieską Aleksandra IV na wniosek dominikanów, od których pochodzi się jego nazwa. Gdańscy dominikanie uzyskali pozwolenie na udzielanie 4 sierpnia 100- dniowych odpustów (w dniu patrona zakonu). Oprócz czysto religijnego charakteru, jarmark z czasem nabrał cech, które pozostały do dzisiaj: handlowych, rozrywkowych i kulturalnych. Jarmark odbywał się co roku aż do wybuchu II wojny światowej. Tradycję przywrócono w 1972 r. Niewątpliwie handel jako przejaw materialny jarmarku ma duże znaczenie, jednak istnieje jeszcze bezsprzecznie wymiar kulturowy jarmarku: identyfikuje się z nim każdy mieszkaniec miasta, tradycją jest uczestnictwo choćby w jednym dniu jarmarku. Jarmark wytwarza specyficzną, odświeżającą atmosferę, w której miasto zanurza się na ponad trzy tygodnie.

Kontynuowana jest tradycja produkcji tzw. mebli gdańskich, które - wzorowane na meblach barokowych - stały się symbolem gdańskiego rzemiosła. Ten historyzujący nurt w meblarstwie gdańskim rozpoczął się już

w 3 ćw. XIX w. i z powodzeniem trwa do dziś. Meble gdańskie zyskują liczną rzeszę nabywców, zarówno dzięki swej bogatej, reprezentacyjnej formie, jak i naturalnym surowcom (dąb, orzech) z jakich są wykonywane. Bogata dekoracja (ornamenty, pilastry, gzymsy, płyciny) wykonywana przy dużym udziale tradycyjnych ręcznych technik nadaje meblom cechy indywidualne.

Ważnym elementem dziedzictwa niematerialnego w mieście jest muzyka carillonowa. Carillony w Gdańsku są obecne od 1561 r. i chociaż dzisiaj nie są to oryginalne instrumenty, to ich lokalizacja jest dokładnie taka sama jak w czasach ich montażu. Znajdują się w wieżach Ratusza Głównego Miasta i kościoła św. Katarzyny. W mieście jest jeszcze jeden instrument carillonowy – w postaci mobilnej. Instrumenty umieszczone są w przyczepie dołączonej do zabytkowej ciężarówki marki MAN. W Gdańsku co roku latem odbywa się festiwal muzyki carillonowej. W 2023 r. miejsca miała XXV edycja tego wydarzenia. Ponadto na gdańskich carillonach co tydzień wykonywane są koncerty. Codziennie natomiast carillony automatycznie grają utwory kompozytorów z XVI-XVIII w., *Gaude Mater Polonia*, *Rotę* oraz hymn kaszubski²⁷⁶.

W Gdańsku nadal żywe pozostają tradycje browarnictwa, które swoimi początkami sięgają średniowiecza. Tradycja wyrobu piwa przekazywana była przez kolejne pokolenia w licznych browarach nie tylko na terenie Głównego i Starego Miasta, Starego Przedmieścia, ale też na terenach podmiejskich (dziś będących częścią jednego organizmu miejskiego) jak np. Oliwie, a w XIX w. w Nowym Porcie i we Wrzeszczu. Dziś w Gdańsku funkcjonują małe browary w restauracjach i pubach produkujące piwo na miejscu.

Ochrona dziedzictwa niematerialnego miasta splata się z ochroną dziedzictwa materialnego. Na terenie miasta licznie występują miejsca upamiętniające wydarzenia historyczne, bądź działalność wybitnych osobistości. Zaliczyć można do nich zarówno wspomniane już wcześniej pole bitwy na półwyspie Westerplatte, Plac Solidarności wraz z Pomnikiem Poległych Stoczniovców Grudnia 1970 r., jak również pomniki: króla Jana Sobieskiego, Heweliusza, marszałka Józefa Piłsudskiego, Marii Konopnickiej, pomnik Obrońców Poczty Polskiej, czy tablice pamiątkowe m.in.: Jana Bernarda Bonifacia d'Oria na historycznym gmachu Polskiej Akademii Nauk Biblioteczna Gdańska, Daniela G. Fahrenheita na elewacji budynku przy ul. Ogarnej 95, Güntera Grassa na budynku przy ul. Lelewela 13 oraz tablica upamiętniająca drukarnię Józefa Czyżewskiego na ul. Świętojańskiej 36. Na terenie miasta zamontowanych jest 30 tablic pamiątkowych poświęconych znaczącym postaciom i wydarzeniom historycznym²⁷⁷.

Ważnym elementem dziedzictwa niematerialnego są historyczne lub tradycyjne nazwy geograficzne, nazwy obiektów budowlanych, placów, ulic lub jednostek osadniczych. Niektóre nazwy warto przywracać do świadomości mieszkańców poprzez umieszczanie nazw na tablicach informacyjnych.

Miasto Gdańsk zajmuje się upowszechnianiem wśród mieszkańców i turystów wiedzy o miejscach związanych z wydarzeniami i osobami ważnymi dla historii Europy, Polski, Pomorza i Gdańska. Wznoszenie nowych pomników na terenach stanowiących własność Gminy Miasta Gdańska wymaga zgody Rady Miasta Gdańska wyrażonej w formie uchwały. Zasady stosowane przy wznoszeniu pomników określone zostały w uchwale Nr XXXIX/1018/21 Rady Miasta Gdańska z dnia 30 września 2021 r. w sprawie wznoszenia pomników na terenach stanowiących własność Gminy Miasta Gdańska. Natomiast zasady umieszczania tablic pamiątkowych na terenie miasta określa Regulamin umieszczania tablic pamiątkowych w przestrzeni miasta wprowadzony został Zarządzeniem Nr 1104/18 Prezydenta Miasta Gdańska z 10 lipca 2018, zmienionym Zarządzeniem Nr 1111/22 Prezydenta Miasta Gdańska z 15 czerwca 2022.

5.3. Zabytki objęte prawnymi formami ochrony

5.3.1. Wykaz zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków

Wykaz zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków województwa pomorskiego umieszczony został w Aneksie Nr 1. Sporządzono go na podstawie danych ze strony internetowej Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Gdańsku, stan z dnia 9.10.2023 r.

²⁷⁶ <https://www.carillongdansk.pl/> [strona Muzeum Gdańska, dostęp: 28.08.2023 r.];

²⁷⁷ dane z grudnia 2022 r. za: <https://www.gdansk.pl/urzad-miejski/biuro-prezydenta-ds-kultury/tablice-pamiatkowe,a,163075> [strona Oficjalnego portalu miasta Gdańska, dostęp: 28.08.2023 r.];

5.3.2. Wykaz zabytków ruchomych wpisanych do rejestru zabytków

Wykaz zabytków ruchomych wpisanych do rejestru zabytków województwa pomorskiego umieszczony został w Aneksie Nr 2. Sporządzony został na podstawie danych pozyskanych z Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Gdańsku. Stan z 23.12.2020 r. Wykaz zabytków ruchomych nie jest publikowany na stronie Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Gdańsku.

5.3.3. Wykaz stanowisk archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków

Wykaz zabytków archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków województwa pomorskiego umieszczony został w Aneksie Nr 3. Sporządzony został na podstawie danych pozyskanych z Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Gdańsku. Stan z dnia 5.09.2023 r. Wykaz zabytków archeologicznych nie jest publikowany na stronie Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Gdańsku.

5.3.4. Pomniki historii

Lp.	Przedmiot ochrony (pomnik historii)	Podstawa prawna
1.	„Gdańsk – miasto w zasięgu obwarowań XVII w.”	Zarządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 8 września 1994 r. w sprawie uznania za pomnik historii (M.P. z 1994 r., Nr 50, poz. 415)
2.	„Pole Bitwy na Westerplatte	Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 22 sierpnia 2003 r. w sprawie uznania za pomnik historii (Dz. U. Nr 148, poz. 1448)
3.	Gdańsk-Oliwa - zespół pocystersko-katedralny	Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 22 listopada 2017 r. w sprawie uznania za pomnik historii "Gdańsk-Oliwa - zespół pocystersko-katedralny" (Dz. U. poz. 2277)
4.	Gdańsk – Twierdza Wisłoujście	Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 20 kwietnia 2018 r. w sprawie uznania za pomnik historii "Gdańsk - Twierdza Wisłoujście" (Dz. U. poz. 1008)
5.	Gdańsk - Stocznia Gdańska, miejsce narodzin Solidarności	Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 10 grudnia 2018 r. w sprawie uznania za pomnik historii "Gdańsk-Stocznia Gdańska, miejsce narodzin Solidarności" (Dz. U. poz. 2506)

5.3.5. Parki kulturowe

Na terenie miasta Gdańska nie utworzono parków kulturowych.

5.3.6. UNESCO

Światowa Lista Programu UNESCO "Pamięć Świata"

1. Tablice 21 Postulatów Gdańskich z Sierpnia 1980 przechowywane w Europejskim Centrum Solidarności w Gdańsku wraz z kolekcją dokumentów "Narodziny Solidarności - masowego ruchu społecznego", będącą własnością Ośrodka KARTA w Warszawie. Tablice 21 Postulatów Gdańskich z Sierpnia 1980 stanowią dokumentalne świadectwo ruchu społecznego, który, stosując pokojowe metody działania, przyczynił się do upadku systemu realnego socjalizmu i porządku jałtańskiego – wpis z 2003 r.

Polska Lista Krajowa Programu UNESCO „Pamięć Świata” wpisane zostały:

1. Mszał Zakonu Krzyżackiego z Biblioteki Mariackiej w Gdańsku – XV-wieczna, bogato ilustrowana księga wykorzystywana do celów liturgicznych w kościele p.w. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny w Gdańsku, przechowywana w Bibliotece Gdańskiej Polskiej Akademii Nauk - wpis 2016 r.

2. 5 unikatowych egzemplarzy dzieł Jana Heweliusza (1647-1690) z zasobu Biblioteki Gdańskiej Polskiej Akademii Nauk. Kolekcja obejmuje pięć drukowanych traktatów astronomicznych autorstwa Heweliusza, wśród nich są: *Selenographia* i *Cometographia* – obie z odrębną dedykacją astronoma dla Biblioteki Rady Miasta Gdańska, której spadkobierczynią jest PAN Biblioteka Gdańska oraz *Selenographia*, *Machinae coelestis pars prior* i *Machinae coelestis pars posterior* z ilustracjami ręcznie kolorowanymi przez samego astronoma²⁷⁸.

31 stycznia 2020 r. w siedzibie UNESCO w Paryżu złożony został przez przedstawicieli Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Miasta Gdańska wniosek w sprawie wpisania na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO Stoczni Gdańskiej „Stocznia Gdańska – miejsce narodzin „Solidarności” i symbol upadku żelaznej kurtyny w Europie”. W lipcu 2021 r. ICOMOS nie wydała rekomendacji dla Stoczni Gdańskiej o wpisanie na listę UNESCO, a rolę „Solidarności” uznała jako drugorzędną w obaleniu komunizmu w Europie.

Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego planuje wystąpić o ponowną misję ICOMOS i nową opinię dotyczącą terenów Stoczni²⁷⁹.

5.3.7. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego

Zgodnie z przepisami ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym do zadań własnych gminy należy kształtowanie polityki przestrzennej, co realizowane jest poprzez miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. W myśl ww. ustawy, w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym uwzględnia się zwłaszcza: (...) wymagania ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej. W myśl art. 7 ustawy o ochronie zabytków, ustalenia ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego są prawną formą ochrony zabytków. Na organ sporządzający plan, ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym w art. 7 ust. 1 pkt 9 nakłada obowiązek ochrony dziedzictwa kulturowego. Sformułowane w nim zasady posiadają rangę prawa miejscowego.

Zgodnie z zapisami Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej planowanie przestrzenne w Polsce respektuje zasadę zrównoważonego, trwałego rozwoju. Zasada ta w równym stopniu odnosi się do ochrony środowiska przyrodniczego jak i dziedzictwa kulturowego.

W myśl art. 15 ust. 2 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym w miejscowych planach obowiązkowo określa się m.in.:

- zasady ochrony i kształtowania ładu przestrzennego;
- zasady ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu;
- zasady kształtowania krajobrazu;
- zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków, w tym krajobrazów kulturowych, oraz dóbr kultury współczesnej.

W zależności od potrzeb i specyfiki obszaru w planie zagospodarowania przestrzennego można ustalić m.in.:

- granice obszarów rehabilitacji istniejącej zabudowy i infrastruktury technicznej;
- granice pomników zagłady oraz ich stref ochronnych;
- sposób usytuowania obiektów budowlanych w stosunku do dróg i innych terenów publicznie dostępnych oraz do granic przyległych nieruchomości, kolorystykę obiektów budowlanych oraz pokrycie dachów.

Wszystkie powyższe zasady dotyczą w równym stopniu terenów występowania zabytków i obszarów zabytkowych.

²⁷⁸ <https://pamiecpolski.archiwa.gov.pl/dziela-jana-heweliusza/> [strona Naczelnej Dyrekcji Archiwów Państwowych, dostęp: 27.05.2023 r.], <https://www.gdansk.pl/wiadomosci/Dziela-Jana-Heweliusza-uhonorowane,a,197438> [strona Oficjalnego portalu miasta Gdańska, dostęp: 27.05.2023 r.], <https://bgpan.gda.pl/aktualnosc/dziela-heweliusza-wpisane-na-liste-unesco/> [strona Polskiej Akademii Nauk, dostęp: 27.05.2023 r.];

²⁷⁹ Artykuł „Uratowali Stocznę. Wciąż są szanse na wpisanie Stoczni Gdańskiej na Listę światowego dziedzictwa UNESCO”, b. autora, 30.07.2021 r., <https://www.gov.pl/web/archiwum-kulturyi-sportu/uratowali-stocznie-wciaz-sa-szanse-na-wpisanie-stoczni-gdanskiej-na-liste-swiatowego-dziedzictwa-unesco> [strona Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, dostęp: 20.04.2023 r.]; I. Kozicka-Prus, Wpis na listę UNESCO - kontrowersyjna opinia ICOMOS, 23.07.2021 r., <https://www.gdansk.pl/wiadomosci/Stocznia-Gdanska-Wpis-na-liste-UNESCO-kontrowersyjna-opinia-ICOMOS,a,200811> [strona Oficjalnego portalu miasta Gdańska, dostęp: 20.04.2023 r.];

Zgodnie z treścią art. 18 i art. 19 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami ochronę zabytków i opiekę nad zabytkami uwzględnia się m. in. przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. W planach miejscowych:

- uwzględnia się krajowy program ochrony zabytków i opieki nad zabytkami;
- określa się rozwiązania niezbędne do zapobiegania zagrożeniom dla zabytków, zapewnienia im ochrony przy realizacji inwestycji oraz przywracania zabytków do jak najlepszego stanu;
- ustala się przeznaczenie i zasady zagospodarowania terenu uwzględniające opiekę nad zabytkami.
- zabytków nieruchomości wpisanych do rejestru i ich otoczenia;
- innych zabytków nieruchomości, znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków;
- parków kulturowych.
- uwzględnia się ustalenia gminnego programu opieki nad zabytkami
- wyznacza się strefy ochrony konserwatorskiej obejmujące obszary, na których obowiązują określone ustaleniami planu ograniczenia, zakazy i nakazy, mające na celu ochronę znajdujących się na tym obszarze zabytków.

W ustaleniach ogólnych planu wskazuje się zabytkowe obiekty i obszary:

- ustalonej ustawowej ochronie prawnej (wpisane do rejestru zabytków, pomniki historii, parki kulturowe),
- dla których ustanawia się ochronę na mocy ustaleń planu:
- zabytki budownictwa i architektury wskazane w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy/ujęte w gminnej ewidencji zabytków,
- obszary wskazane w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy/ujęte w gminnej ewidencji zabytków, dla których należy ustalić strefy ochrony konserwatorskiej,
- wartości niematerialne, o których mowa w art. 6 ust 2 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, wymagające ochrony w planie (historyczne nazwy dzielnic, obiektów, placów, zespołów przestrzennych itp.).

Plan miejscowy powinien zapewnić:

- zachowanie i eksponowanie zasobu i walorów dziedzictwa kulturowego,
- ochronę walorów dziedzictwa kulturowego,
- kształtowanie harmonijnego, współczesnego krajobrazu kulturowego z uwzględnieniem uwarunkowań historycznych i regionalnych.

W planach wyznacza się w zależności od potrzeb wynikających ze specyfiki miejsca strefy ochrony konserwatorskiej:

1. obszaru zabytkowego, w której określa się:

- zakres ochrony wszystkich elementów dziedzictwa kulturowego składających się na strukturę przestrzenną strefy,
- zasady wprowadzania współczesnych elementów zagospodarowania w zabytkową strukturę przestrzenną,
- ograniczenia i dopuszczenia w zagospodarowaniu,

2. otoczenia/ekspozycji zabytku, wyznaczana w sytuacji, gdy:

- w decyzji o wpisaniu obiektu do rejestru zabytków nie uwzględniono otoczenia zabytku w rozumieniu art. 9 ust. 2 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, a wymaga ono ochrony,
- specyfika terenu wokół obiektu i obszaru zabytkowego przeznaczonego do ochrony w planie (ukształtowanie, zagospodarowanie, użytkowanie) wskazuje na taką potrzebę.

3. krajobrazu kulturowego,

4. stanowisk archeologicznych.

W stosunku do historycznych układów urbanistycznych ustalenia planu dotyczą m.in.:

- zachowania kompozycji przestrzennej,
- utrzymania form zagospodarowania terenu,
- utrzymania form i charakteru zabudowy,
- historycznego układu komunikacyjnego z określeniem linii regulacyjnych, rodzaju nawierzchni i obiektów małej architektury oraz ewentualnej lokalizacji zadrzewień i zieleni urządzonej,
- określenia dopuszczalnych uzupełniających form zabudowy,
- intensywności zabudowy i wskaźników wielkości terenów utwardzonych w stosunku do powierzchni działki,
- obowiązujących linii zabudowy dla obiektów projektowanych,
- zasad kompozycji elewacji i zasad ich ewentualnych przekształceń,

- minimalnej i maksymalnej wysokości zabudowy frontowej i wewnętrznej (gospodarczej i mieszkalnej),
- zasad obsługi komunikacyjnej, w tym usytuowanie wejść do budynków i wjazdów na posesje,
- form dachów i materiału pokrycia dachowego istniejącej zabudowy historycznej i projektowanej,
- materiału i form ogrodzeń,
- charakterystycznych elementów małej architektury,
- utrzymania charakteru szaty roślinnej i układów zieleni wysokiej,
- ochrony historycznych podziałów własnościowych,
- lokalizacji urządzeń technicznych (naziemnych zbiorników, masztów, anten, nośników reklamowych, klimatyzatorów, szafek kablowych i telekomunikacyjne, pomieszczeń do gromadzenia odpadów itp.),
- innych istotnych elementów fizjonomii zespołu zabudowy.

W stosunku do obiektów i obszarów przemysłowych ustalenia planu dotyczą m.in.:

- zasad adaptacji obiektów istniejących oraz realizacji nowej zabudowy,
- zasad kompozycji brył i elewacji oraz zasad ich przekształceń w trakcie użytkowania,
- ustalenia minimalnej i maksymalnej wysokości zabudowy,
- rozwiązań układu komunikacyjnego,
- lokalizacji urządzeń technicznych,
- dopuszczalnych form ogrodzeń,
- innych elementów, jeżeli występują jako istotne elementy fizjonomii zespołu zabudowy i charakteru obszaru,
- ewentualnych nowych podziałów własnościowych uwzględniających wewnętrzny historyczny układ komunikacyjny.

W stosunku do układów zabytkowej zieleni ustalenia planu dotyczą m.in.:

- dopuszczonych działań na terenach zieleni,
- proporcji terenów zieleni do zabudowy,
- zachowania lub odtworzenia układu kompozycyjnego - osi, szpalerów, wglądów, dominant,
- składu roślinnego,
- działań dotyczących zachowania lub odtworzenia obudowy układu komunikacyjnego,
- zasad realizacji drobnych form architektonicznych i urządzeń technicznych,
- powiązań z innymi elementami zagospodarowania,
- zakazu dokonywania wtórnych podziałów własnościowych,
- dopuszczonych form ogrodzeń,
- innych istotnych elementów fizjonomii zespołu.

W stosunku do zabytków architektury i budownictwa ustalenia planu dotyczą m.in.:

- określenia chronionych wartości zabudowy istniejącej (historyczna linia zabudowy, forma i gabaryt obiektów, forma dachów, opracowanie elewacji, kolorystyka, materiały, itp.) i ustalenie zakazu jej zmiany lub nakazu przywrócenia,
- zasad zagospodarowania posesji - działki budowlanej (lokalizacja elementów zabudowy),
- określenia dopuszczalnych zmian i warunków ich realizacji,
- określenia gabarytów oraz parametrów estetycznych, technicznych i użytkowych dla zabudowy nowej (przebieg linii zabudowy, forma i gabaryt obiektów, forma dachów, opracowanie elewacji, kolorystyka, materiały, itp.),
- utrzymania, przywrócenia lub zmiany podziału parcelacyjnego (podstawowego elementu organizacji i fizjonomii przestrzeni),
- określenia innych elementów kontekstu krajobrazowego (w tym zieleni urządzonej, nawierzchni i towarzyszącej obiektowi małej architektury) dla utrzymania lub przywrócenia wartości chronionych.

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego w Gdańsku są sporządzane przez Prezydenta Miasta Gdańska, który zleca wykonanie prac planistycznych i proceduralnych Biuru Rozwoju Gdańska, następnie plany miejscowe uchwała Rada Miasta Gdańska. Obszar miasta pokryty jest miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego na około 70% powierzchni.

W miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego miasta Gdańska uwzględniona została ochrona dziedzictwa kulturowego – zabytków wpisanych do rejestru zabytków, włączonych do gminnej ewidencji zabytków oraz wskazanych do ochrony poprzez zapisy planu zgodnie z zasadami opisanymi powyżej.

Plany te zawierają: zasady ochrony, warunki konserwatorskie dotyczące realizacji nowej zabudowy w strefach ochrony konserwatorskiej, zasady ochrony zabytkowych zespołów zabudowy, obiektów, parków oraz innych form zieleni komponowanej, a także zasady ochrony stref ochrony archeologicznej. Określone w ww. planach miejscowych zasady ochrony konserwatorskiej są adekwatne do wartości zasobu kulturowego miasta i właściwie je chronią. Określają dokładnie przedmiot ochrony i zasady realizacji inwestycji przy zabytkowych obiektach i obszarach.

Największe obszary bez aktualnych planów to tereny Trójmiejskiego Parku Krajobrazowego, portu lotniczego, Olszynki, Niegowa, część Brzeźna, Przymorza, Zaspy, Dolnego Wrzeszcza, Siedlec, Młynisk i Oruni. Należy dążyć do sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na terenach, które zawierają znaczące ilości zabytkowych obiektów i obszarów.

Ze względu na konieczność ochrony dziedzictwa kulturowego i dążenie do uniknięcia niekontrolowanego przekształcenia zabudowy korzystne byłoby sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla następujących obszarów:

- układ urbanistyczny Przymorza Małego pomiędzy ulicami Kołobrzeską (z położniami na pd. od niej odcinkami ulic Arkońskiej, Lęborskiej, Słupskiej i Szczecińskiej), Chłopską, potokiem Oliwskim i linią kolejową,
- osiedle przy ul. Kartuskiej na Siedlcach – zespół zabudowy wielorodzinnej w rejonie ul. Kartuskiej i Zakopiańskiej,
- osiedle przy ul. Kubacza i Hallera we Wrzeszczu Dolnym,
- osiedle przy ul. Ojcowskiej na Siedlcach,
- osiedle przy ul. Wileńskiej i Grodzieńskiej na Diabelkowie,
- osiedle przy ul. Wyczółkowskiego na Siedlcach,
- Lipce – d. wieś ulicowa wzdłuż ul. Trakt Św. Wojciecha,
- Maćkowy – d. wieś folwarczna wzdłuż ul. Przemian,
- Św. Wojciech – d. wieś w rejonie ul. Batalionów Chłopskich, Po schodkach, Stromej i Rzeczej.

5.4. Zabytki w Gminnej Ewidencji Zabytków

Na terenie miasta Gdańska według stanu na dzień 14 listopada 2023 r. w gminnej ewidencji zabytków ujętych zostało łącznie 7354 zabytków nieruchomych: w tym układy urbanistyczne, ruralistyczne, zespoły zabudowy i obiekty nieruchome²⁸⁰.

W gminnej ewidencji zabytków, zgodnie z art. 22 ust. 5 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, powinny być ujęte:

1. zabytki nieruchome wpisane do rejestru;
2. inne zabytki nieruchome znajdujące się w wojewódzkiej ewidencji zabytków;
3. inne zabytki nieruchome wyznaczone przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) w porozumieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków²⁸¹.

Zasób w gminnej ewidencji zabytków miasta Gdańska (GEZ) cały czas podlega aktualizacji: wykonywane są karty adresowe zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 26 maja 2011 r. w sprawie prowadzenia rejestru zabytków, krajowej, wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków oraz krajowego wykazu zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 56), włączane są obiekty wpisywane do rejestru zabytków i do wojewódzkiej ewidencji zabytków oraz wyłączane są obiekty, które skreślane są z rejestru zabytków i wojewódzkiej ewidencji zabytków. Nowe karty adresowe sporządza się w wyniku weryfikacji danych oraz kiedy następuje konieczność zmiany dotychczasowych zapisów.

²⁸⁰ Gminna Ewidencja Zabytków Miasta Gdańska publikowana jest na stronie Urzędu Miejskiego w Gdańsku: <https://bip.gdansk.pl/urzed-miejski/Aktualna-wersja-GEZ,a,108389> [strona BIP Urzędu Miejskiego w Gdańsku, dostęp 14.11.2023 r.];

²⁸¹ Art. 22 ust. 5 pkt 3 częściowo został uznany za niezgodny z art. 64 ust. 1 i 2 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 20 kwietnia 2023 r. sygn. akt SK 53/22 (Dz.U.2023.842) z dniem 11 maja 2023 r. Zgodnie z tym wyrokiem wymieniony wyżej przepis traci moc w zakresie, w jakim ogranicza prawo własności nieruchomości przez dopuszczenie ujęcia nieruchomości jako zabytku nieruchomego w gminnej ewidencji zabytków, bez zapewnienia właścicielowi gwarancji ochrony prawnej przed dokonaniem takiego ograniczenia – komentarz z bazy informacji prawnej Lex [strona Wolters Kluwer, dostęp 28.08.2023 r.];

Przeważającą część obiektów włączonych do GEZ stanowią budynki mieszkalne takie jak kamienice mieszczańskie o średniowiecznych zrębach położone w Śródmieściu, wille rozproszone na całym obszarze miasta, domy wiejskie na terenach dawnych wsi włączonych w obręb miasta, budynki robotnicze, budynki wielorodzinne. Ważną grupę stanowią również zabytki techniki wśród których istotne miejsce zajmują zabytki stoczniowe, spichlerze oraz latarnia morska. Do grupy zabytków techniki należą także różnego rodzaju mniejsze i większe zakłady produkcyjne i przemysłowe, w tym kuźnie, młyny, browary, fabryka mydła, zakłady tytoniowe, mięsne, jak również fabryka broni. Jednymi z cenniejszych w regionie są występujące na terenie miasta zabytki kolejnictwa: w tym Dworzec Główny czy wiadukty kolejowe. Wysokiej klasy pod względem architektonicznym są występujące na terenie miasta budynki użyteczności publicznej zarówno te najstarsze (Ratusz Głównego Miasta, Dwór Artusa i Dwór Bractwa św. Jerzego) jak i pochodzące z początku XX w. (Politechnika Gdańska, budynek Dyrekcji Kolei, zespół zabudowań Akademii Medycznej). Występujące na terenie miasta zespoły dworsko-parkowe również stanowią cenny zasób włączony do gminnej ewidencji zabytków. W ewidencji ujęte zostały również zabytkowe cmentarze, zadrzewienie alejowe, parki oraz skwery miejskie.

Wykaz zabytków nieruchomych włączonych do gminnej ewidencji zabytków znajduje się w Aneksie Nr 4.

5.5. Stanowiska archeologiczne w wojewódzkiej ewidencji zabytków

Na terenie miasta Gdańska według kwerendy kart AZP w archiwum Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Gdańsku znajduje się 488²⁸² stanowisk archeologicznych; są wśród nich miasto, osady miejskie i osada portowa datowane na okres od wczesnego średniowiecza po czasy nowożytne, osady otwarte, ślady i punkty osadnicze datowane od neolitu po okres nowożytny, cmentarzyska z wczesnej epoki żelaza i okresu wpływów rzymskich, kościoły (wnętrza oraz tereny wokół kościołów: fragmenty konstrukcji wałów, krypty, pochówki ludzkie) od wczesnego średniowiecza po okres nowożytny, stocznia z okresu nowożytnego, nowożytnie nawierzchnie ulic, skupisko wraków statków rzecznych (nowożytnie), łaźnia miejska (XX w.), znaleziska luźne i skarby pochodzące od okresu neolitu po okres nowożytny, nowożytne piecowisko, relikt folwarku z okresu nowożytnego, stanowiska o własnej formie ekspozycji w terenie tj.: wczesnośredniowieczne grodziska, średniowieczne i nowożytne umocnienia obronne (w tym Twierdza Wisłoujście), a także Pole bitewne Westerplatte (od 1 poł. XVIII w. po okres współczesny – 1939 r.).

Wykaz stanowisk archeologicznych w wojewódzkiej ewidencji zabytków znajduje się w Aneksie Nr 5.

5.6. Zabytki o najwyższym znaczeniu dla miasta

Zabytki o najwyższym znaczeniu dla Gdańska to przede wszystkim obiekty, które wpisane zostały na światową i polską listę programu UNESCO „Pamięć świata”. Program ten zapoczątkowany został w 1992 r. w celu podejmowania działań służących zachowaniu, ratowaniu i udostępnianiu dziedzictwa dokumentacyjnego o szczególnym, ogólnoświatowym znaczeniu²⁸³. W ramach programu tworzone są 3 listy dziejowych pomników piśmiennictwa: światowa oraz regionalne i krajowe.

1. Tablice 21 Postulatów Gdańskich z Sierpnia 1980 wraz z kolekcją dokumentów "Narodziny Solidarności - masowego ruchu społecznego" przechowywane w ECS na wystawie głównej (Światowa Lista Programu UNESCO "Pamięć Świata"):

17 sierpnia 1980 r. członkowie Międzyzakładowego Komitetu Strajkowego sformułowali 21 postulatów m.in. ustanowienia wolnych związków zawodowych, wolności słowa, uwolnienia więźniów politycznych. Spisane zostały na tablicach, które wywieszono na bramie stoczni im. Lenina. Dzięki tym wydarzeniom powstał Niezależny Samorządny Związek Zawodowy „Solidarność”. Tablice z postulatami to ważne, nie tylko dla Polski,

²⁸² Stan na 5.09.2023 r.;

²⁸³ <https://www.unesco.pl/komunikacja-i-informacja/pamiec-swiatea/> [strona Polskiego Komitetu ds. UNESCO, dostęp: 1.09.2023 r.];

ale i dla Europy, świadectwo zmian, które rozpoczęły się w 1980 r. a zakończyły w 1989 r. upadkiem ustroju komunistycznego w Europie Wschodniej²⁸⁴.

2. Mszał Zakonu Krzyżackiego z Biblioteki Mariackiej w Gdańsku (Polska Lista Krajowa Programu UNESCO „Pamięć Świata”):

Zgodnie z zapisem z 1518 r. umieszczonym na wyklejce przedniej oprawy księga ta była wykorzystywana podczas sprawowania mszy świętej przy ołtarzu św. Brygidy w kościele p.w. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny w Gdańsku. Oprawa mszału wykonana została w gdańskim warsztacie introligatorskim. Wewnątrz znajduje się wykonana przez wędrownego artystę miniatura *Ukrzyżowanie*, przedstawiająca Chrystusa na krzyżu oraz dwa anioły zbierające do kielichów krew z jego ran. Miniatura nawiązuje do ówczesnego malarstwa tablicowego i malarstwa burgundzkiego z początków XV wieku. Tekst rękopisu ozdabiają liczne barwne inicjały z motywami roślinnymi²⁸⁵.

3. Pięć unikatowych egzemplarzy dzieł Jana Heweliusza (1647-1690) z zasobu Polskiej Akademii Nauk Biblioteki Gdańskiej (Polska Lista Krajowa Programu UNESCO „Pamięć Świata”):

Kolekcja obejmuje pięć drukowanych traktatów astronomicznych autorstwa Heweliusza, wśród nich są: *Selenographia* i *Cometographia* – obie z odręcną dedykacją astronoma dla Biblioteki Rady Miasta Gdańska, której spadkobierczynią jest PAN Biblioteka Gdańska oraz *Selenographia*, *Machinae coelestis pars prior* i *Machinae coelestis pars posterior* z ilustracjami ręcznie kolorowanymi przez samego astronoma²⁸⁶

Oprócz wyżej wymienionych istotne znaczenie dla historii i kultury miasta mają obszary uznane za pomniki historii. Pomnik historii to jedna z pięciu form ochrony zabytków wymienionych w ustawie o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z 2003 r. Pomnikiem historii może zostać zabytek nieruchomy wpisany do rejestru lub park kulturowy o szczególnej wartości dla kultury naszego kraju. Rangę pomnika historii podkreśla fakt, że jest on ustanawiany przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej specjalnym rozporządzeniem na wniosek Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Gdańsk posiada największą liczbę pomników historii spośród miast Polski:

1. Gdańsk - miasto w zasięgu obwarowań z XVII w. W granicach pomnika historii znajdują się: Główne Miasto w centralnej części, od północy Stare Miasto wraz z Osiekiem i dawnymi terenami zamkowymi, od wschodu Długie Ogrody, Wyspa Spichrzów i Dolne Miasto, od południa Stare Przedmieście i Łasztownia, a także włączone od zachodu w jednolity system fortyfikacji ziemnych: tzw. Biskupia Górka, Nowe Ogrody i Grodzisko. Każdy fragment, posiadający niegdyś własne przepisy budowlane i odrębny charakter funkcjonalny, cechuje specyficzny rodzaj zabudowy²⁸⁷.
2. Pole bitwy na Westerplatte. Obszar ten już od zakończenia II wojny światowej traktowany był jako miejsce pamięci, znajdują się tu zabytkowe obiekty: Wartownia nr 1, Wartownia nr 3, Wartownia nr 4, Placówka „Fort”, Placówka „Elektrownia”, Nowe koszary, Magazyny amunicyjne, Schron i wieża dalmierza zapasowego 25 Baterii Artylerii Stałej. Zachowały się również relikty muru granicznego, bramy kolejowej, fundament budynku stacji kolejowej, kanał inspekcyjny wiaty elektrogeneratora służący do serwisowania drezyny, relikty starych koszar, kasyna, willi oficerskiej i podoficerskiej, magazyn paliw oraz falochron²⁸⁸. Od 2 poł. XVII w. nastąpiło uformowanie się wyspy, w 1734 r. wykorzystywano wyspę do celów militarnych, w czasach rozbiorów pierwsze umocnienia zastąpiono drewniano-ziemnymi szańcami, z czasem wyspa przekształciła się w półwysep, od 2 poł. XIX w. wnoszono tu pojedyncze baterie nadbrzeżne, strzegące wejścia do portu, po 1918 r. fortyfikacje zostały zdemilitaryzowane, w 1925 r. przekazano znaczną część półwyspu Państwu Polskiemu na tzw. Wojskową Składowicę Tranzytową, w l. 1933-1934 zbudowano cztery wartownie, 1–7 września 1939 r. miejsce miało tu pierwsza bitwa II wojny

²⁸⁴ Twenty-One Demands, Gdańsk, August 1980. The birth of the SOLIDARITY trades union – a massive social movement, <https://en.unesco.org/memoryoftheworld/registry/615> [strona UNESCO, dostęp: 14.05.2023 r.];

²⁸⁵ Mszał Zakonu Krzyżackiego z Biblioteki Mariackiej, <https://pamiecpolski.archiwa.gov.pl/mszal-zakonu-krzyzackiego-z-biblioteki-mariackiej/> [strona Naczelnej Dyrekcji Archiwów Państwowych, dostęp 14.05.2023 r.];

²⁸⁶ <https://pamiecpolski.archiwa.gov.pl/dziela-jana-heweliusza/> [strona Naczelnej Dyrekcji Archiwów Państwowych, dostęp: 27.05.2023 r.], <https://www.gdansk.pl/wiadomosci/Dziela-Jana-Heweliusza-uhonorowane,a,197438> [strona Oficjalnego portalu miasta Gdańska, dostęp: 27.05.2023 r.], <https://bgpan.gda.pl/aktualnosc/dziela-heweliusza-wpisane-na-liste-unesco/> [strona Polskiej Akademii Nauk, dostęp: 27.05.2023 r.];

²⁸⁷ Gdańsk - miasto w zasięgu obwarowań z XVII w., <https://zabytek.pl/pl/obiekty/gdansk-gdansk-miasto-w-zasiiegu-obwarowan-z-xvii-wieku> [strona Narodowego Instytutu Dziedzictwa, dostęp: 28.08.2023 r.];

²⁸⁸ Pole bitwy na Westerplatte, <https://zabytek.pl/pl/obiekty/gdansk-pole-bitwy-na-westerplatte-111> [strona Narodowego Instytutu Dziedzictwa, dostęp: 28.08.2023 r.];

światowej - obrona Westerplatte, między 28 a 31 III 1945 r. odbyły się starcia pomiędzy wojskiem niemieckim a armią radziecką, 27 VII 1946 r. odsłonięto symboliczny cmentarz, w 1966 r. odsłonięto pomnik Obrońców Westerplatte²⁸⁹. Teren Westerplatte przejęło Muzeum II Wojny Światowej. Od 2016 r. prowadzone są tu badania archeologiczne. Planowana jest budowa Muzeum Westerplatte i Wojny 1939²⁹⁰.

3. Stocznia Gdańska – miejsce narodzin „Solidarności”. Za pomnik historii uznane zostało założenie przestrzenne Stoczni stanowiące historyczną scenę wydarzeń sierpniowych, składają się na nie obiekty dawnej Stoczni Cesarskiej (w tym sala BHP), Brama nr 2 Stoczni Gdańskiej oraz Plac Solidarności wraz z pomnikiem Poległych Stoczniovców 1970 r. Pierwsza gdańska stocznia powstała w latach 30-tych XIX w. u ujścia kanału Raduni, budowano tu żaglowce i parowce rzeczne. Kolejna powstała w połowie XIX w. nad Martwą Wisłą, była to stocznia marynarki wojennej, która w 1871 r. otrzymała nazwę Stoczni Cesarskiej. W latach 90-tych XIX w. powstała Stocznia Schichaua. Po II wojnie światowej pierwsze prace stoczniove rozpoczęły się w 1945 r. Dwa lata później, na bazie dawnych stoczni Cesarskiej i Schichaua utworzono państwowe przedsiębiorstwo Stocznia Gdańska, a w 1967 r. nadano mu imię Włodzimierza I. Lenina²⁹¹. W 1990 r. stocznię przekształcono w spółkę akcyjną o nazwie Stocznia Gdańska S.A. W 2006 r. stocznia otrzymała nazwę Stocznia Gdańsk S.A.²⁹²
4. Twierdza Wisłoujście to zespół dzieł budownictwa obronnego uformowany w okresie od końca XV w. do drugiej połowy XIX w. Składa się z czterech zasadniczych elementów: wieży „Latarni” z 1482 r., otaczającej ją bastii (Wieńca) z 3 ćw. XVI w., czterobastionowego, otoczonego mokrą fosą Fortu Carré z l. 1586–1602 i otaczającego całość Szańca Wschodniego – pięciobastionowego ziemnego dzieła obronnego z własną fosą z l. 1624–1626. Przez kolejne wieki kompleks był rozbudowywany i przebudowywany. Ostatnia rozbudowa miała miejsce w 1868 r., wybudowano wówczas cztery warsztaty amunicyjne tzw. laboratoria. Po utracie znaczenia militarnego po 1920 r. twierdza była siedzibą klubów żeglarskich, w okresie II wojny światowej urządzono tu szpital polowy oraz magazyny. W drugiej połowie lat 50-tych XX w. rozpoczęto jej odbudowę. Od 1974 r. znajduje się w zarządzie Muzeum Gdańska, które od tego czasu prowadzi prace ratownicze oraz badania archeologiczne, historyczne i konserwatorskie²⁹³.
5. Zespół pocystersko – katedralny w Gdańsku Oliwie ukształtował się w okresie od XII do XVIII w. Ze średniowiecza pochodzi zachowany do dzisiaj układ przestrzenny charakterystyczny dla reguły cysterskiej z zabudowaniami klasztornymi i gospodarczymi, z okresu nowożytnego natomiast opacki zespół rezydencjonalny z pałacem, oranżerią i ogrodem. W skład zespołu wchodzi: archikatedra gdańska p.w. Trójcy Świętej (dawny kościół klasztorny), przylegające od południa zabudowania poklasztorne skupione wokół czworobocznego wirydarza, niepełny obwód wewnętrznego ciągu murów obronnych, grupa budynków gospodarczych usytuowanych po południowo-wschodniej stronie klasztoru (Szafarnia, spichlerz klasztorny), Stary i Nowy Pałac Opacki, Spichlerz Opacki oraz Ogród Opacki - obecnie teren parku im. Adama Mickiewicza wraz z Oranżerią, Stajnią Opacką z Wozownią i zachowanym odcinkiem zewnętrznego pierścienia murów obronnych, a także kościół parafialny pw. św. Jakuba i Dom Bramny (*Brama Zarazy*)²⁹⁴.

Trzecią kategorią zabytków o najwyższym znaczeniu dla Gdańska, a jednocześnie wyróżniającą Gdańsk na tle miast europejskich są obiekty i obszary wpisane do rejestru zabytków. Wpis do rejestru zabytków to jedna z kluczowych form ochrony w Polsce. Do rejestru zabytków wpisywane są obiekty odpowiadające definicji zabytku sformułowanej w ustawie o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

Historyczny obszar miasta Gdańska wraz z dołączanymi sukcesywnie miejscowościami i osadami to unikatowe w skali europejskiej miasto portowo-stoczniove z zachowanym średniowiecznym układem urbanistycznym, średniowiecznymi elementami miejskich obwarowań z basztami i bramami, średniowiecznymi budynkami użyteczności publicznej tj. Ratuszem Głównego Miasta, Dworem Artusa i Dwór Bractwa św.

²⁸⁹ Westerplatte <https://gdansk.gedanopedia.pl/gdansk/?title=WESTERPLATTE> [strona Fundacji Gdańska, Muzeum Gdańska, 2012 – 2023, dostęp: 2.09.2023 r.];

²⁹⁰ <https://muzeum1939.pl/muzeum-westerplatte.html> [strona Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku, dostęp: 2.09.2023 r.];

²⁹¹ Gdańsk - Stocznia Gdańska, miejsce narodzin Solidarności, <https://zabytek.pl/pl/obiekty/gdansk-stocznia-gdanska-miejsce-narodzin-solidarnosci> [strona Narodowego Instytutu Dziedzictwa, dostęp: 28.08.2023 r.];

²⁹² Stocznia Gdańska <https://gdanskshipyard.pl/dziedzictwo/> [strona Baltic Operator Stocznia Gdańska 2023, dostęp: 2.09.2023 r.];

²⁹³ Gdańsk - Twierdza Wisłoujście, <https://zabytek.pl/pl/obiekty/gdansk-gdansk-twierdza-wisloujście> [strona Narodowego Instytutu Dziedzictwa, dostęp: 28.08.2023 r.];

²⁹⁴ Gdańsk-Oliwa - zespół pocystersko -katedralny, [https://zabytek.pl/pl/obiekty/gdansk-gdansk-oliwa-zespol-pocystersko -katedralny](https://zabytek.pl/pl/obiekty/gdansk-gdansk-oliwa-zespol-pocystersko-katedralny) [strona Narodowego Instytutu Dziedzictwa, dostęp: 1.09.2023 r.];

Jerzego, średniowiecznymi świątyniami i kamienicami, wzbogacone w okresie renesansu i baroku o kolejne elementy m.in. bramy miejskie, kaplicę Królewską, Wielką Zbrojownię i zamknięte nowożytnym systemem fortyfikacji.

Wśród licznych zespołów i obiektów wpisanych do rejestru zabytków na terenie miasta Gdańska, najważniejszymi, pełniącymi szczególną rolę w historii miasta, unikatowymi w skali kraju i Europy, są²⁹⁵:

1. Ratusz Głównego Miasta (historyczna siedziba samorządu miejskiego, miejsce obrad Rady Miejskiej i Ławy, obecna postać wynika z rozbudów i przebudów budynku pochodzącego z 1 poł. XIV w., w latach 1379–1382, 1454–1457, k. XV w., ok. 1537 r., 1556 r., l. 1556–1560, l. 1766–1768, zniszczony w 1945 r., odbudowany w l. 1946–1950, ob. siedziba Muzeum Gdańska),
2. Dwór Artusa (początkowo miejsce spotkań kupców gdańskich, wzniesiony w l. 1477–1479, wielokrotnie przebudowywany m.in. w l. 1616–1617 przez Abrahama van den Blocka, częściowo zniszczony w 1945 r., odbudowany w r. 1957 i 1959, ob. należy do Muzeum Gdańska, pełni funkcje muzealne oraz funkcje recepcyjne podczas szczególnie istotnych dla miasta, regionu i kraju uroczystości i wydarzeń),
3. fragmenty murów miejskich wraz z licznymi basztami (mur wysoki wzniesiony około 1343 r., podwyższony w XV w., mur niski od pd. i zach. ok. 1380 r., obudowane w czasach nowożytnych aż do k. XVIII w., od 1945 r. odsłaniane i konserwowane),
4. Brama Długouliczna tzw. Złota Brama (wzniesiona w l. 1612–1614 wg proj. Abrahama van den Blocka, pod nadzorem Hansa Strakowskiego, w 1945 r. została uszkodzona, w l. 1957–1962 odbudowana według projektu Kazimierza Orłowskiego, ob. należy do Stowarzyszenia Architektów Polskich SARP),
5. Przedbramie ul. Długiej (wzniesione w 1379 r., rozbud. w l.: 1379–1382, 1416–1418, 1506–1509, 1519, 1574, 1586, 1586–1603, pocz. XVII w., 1886, zniszczone częściowo w 1945 r., poddane odbudowie i konserwacji od l. 50-tych do l. 70-tych XX w., w 1991 r. przeprowadzono pełną rekonstrukcję dachu Wieży Więziennej, ob. należy do Muzeum Gdańska, udostępnione do zwiedzania),
6. Brama Wyżynna (zbudowana w l. 1574–1575 przez Hansa Kramera, z 1588 r. pochodzi wystrój kamieniarski Wilhelma van den Blocka, odnawiana w latach: 1688, 1736, 1788, 1861, w 1884 r. wykonano nową elewację wschodnią, naprawiana po zniszczeniach w 1945 r. w l. 1946, 1949–1950 i 1964–1965, ob. należy do Muzeum Gdańska, mieści Informację Turystyczną),
7. zespół bram wodnych:
 - Brama Straganiarska (zbudowana w l. 1482–1483, w. poł. XIX w. częściowo obudowana, w 1897 r. zburzona została pd. części bramy, zniszczona w 1945 r., zrekonstruowana w l. 1956–1958, ob. pełni funkcje mieszkalne),
 - Brama Świętojańska (zbudowana w 1 poł. XV w., przebudowywana w XIX w., w 1945 r. zburzona, w l. 1976–1978 odbudowana, ob. siedziba Polskiego Związku Inżynierów i Techników Budownictwa),
 - Brama- dźwig Żuraw (wzniesiona w l. 1442–1444, przebudowywana w l.: 1454, 1483, 1605, spalona częściowo w 1945 r., odbudowana w l. 1957–1959, w l. 1963–1965 odtworzono mechanizm dźwigowy, ob. należy do Narodowego Muzeum Morskiego, udostępniona do zwiedzania),
 - Brama Św. Ducha (zbudowana ok. poł. XV w., przebudowana w XVII w., zniszczona w 1945 r., odbudowana w 1987 r., ob. mieszczą się tu restauracje i mieszkania),
 - Brama Mariacka (zbud. w 2 poł. XV w., przebud. w XVIII i XIX w., w l. 30-tych XX w. miejsce miała rekonstrukcja fasady zach., zniszczona w 1945 r., odbudowana w l. 1959–1960, ob. siedziba Muzeum Archeologicznego),
 - Brama Chlebnicka (wzmiankowana w 1377 r., rozbudowana lub przebudowana ok. poł. XV w., w okresie nowożytnym przebudowana, zniszczona w 1945 r., w l. 50-tych i 60-tych XX w. odbudowana, ob. pełni funkcje mieszkalne),
 - Brama Zielona (wzniesiona w l. 1564–1568, rozbudowywana w l.: ok. 1573, 1831, 1868, 1886, zniszczona w 1945 r., odbudowana w l. 1950–1953, ob. należy do Muzeum Narodowego w Gdańsku, udostępniona do zwiedzania),
 - Brama Krowia (wzniesiona w 4 ćw. XIV. w, przebudowana na pocz. XV w., następnie na pocz. XVII w. i w XIX w., częściowo zburzona i przebudowana w 1905 r., zniszczona w 1945 r., w l. 1970–1972 w oparciu o zachowane, autentyczne gotyckie fragmenty została odbudowana w formach nawiązujących do średniowiecza, ob. siedziba Oddziału Regionalnego PTTK w Gdańsku),

²⁹⁵ Historię zabytków oprac. na podstawie Miasto Gdańsk cz. I. Głównie miasto pod redakcją B. Roll i I. Strzeleckiej Katalog Zabytków Sztuki w Polsce Seria nowa, PAN 2006 oraz na podstawie haseł przedmiotowych encyklopedii internetowej „Gedanopedia” prowadzonej przez Fundację Gdańska, Muzeum Gdańska;

8. Wielka Zbrojownia (zbudowana w l. 1600-1605 wg projektu przypisywanego Antoniemu van Obberghenowi lub Hansowi Vredemanowi de Vries, realizowanego przez Hansa Strakowskiego, od wybudowania do roku 1793 użytkowana jako skład broni i amunicji, całkowicie zburzona w 1945 r., odbudowana w l. 1947-19451, 1957-1958, 1964-1966, ob. siedziba Akademii Sztuk Pięknych),
9. liczne kościoły:
 - kościół Mariacki (wzniesiony w l. 1343-1361 jako sześcioprzęsłowa bazylika z niską wieżą, rozbudowana od 1379 r. do 1400 r. o transept, prezbiterium i kaplice, w l. 1430-1438 wybudowano wieżbę dachową, kolejne etapy budowy: 1440 r. - szczyt wsch., 1442 r. - szczyt pn., 1446 r. - szczyt pd., l. 1454-1466 budowa wyższych kondygnacji wieży, l. 1484-1502 przebudowa korpusu nawowego na układ halowy, podwyższenie i rozszerzenie nawy pn., kościół częściowo zniszczony w 1945 r., odbudowany w l. 1946-1950),
 - kościół p.w. Św. Mikołaja (wzniesiony po 1348 r., rozbudowany do 1400 r., w 2 poł. XV w. podwyższona została wieża i nadbudowana ścianka z blankowaniem nad zakrystią. W ciągu XV w. wzniesiono przylegający do kościoła klasztor, rozebrany w 1840 r., kościół ocalał od zniszczeń wojennych z 1945 r., pod k. 2018 r. nawa południowa zagrożona katastrofą budowlaną, w l. 2021-2022 ustabilizowano sklepienie nad nawą południową),
 - kościół św. Jana (budowa rozpoczęta w XIV w., od ok. 1382 r. wznoszone były mury obwodowe korpusu, w 1 poł. XV w. przebudowano część wsch., w l. 1463-1465 przesklepiono wnętrze, w 2 poł. XV w. dobudowano kaplicę Bożego Ciała - później Św. Ducha, w 1568 r. odbudowano wieżę po pożarze, od 1572 r. budowla borykała się z problemami wynikającymi z jej posadowienia na podmokłym gruncie, wielokrotnie remontowana i wzmocniana. W 1945 r. spalona, odbudowana w l. 1948, 1952, 1969, w 1965-85 zabezpieczono konstrukcyjnie filary, w 1996 r. wzmocniono grunt i fundamenty, ob. budowla oprócz funkcji sakralnych, pełni funkcje kulturalne, zarządzana przez Nadbałtyckie Centrum Kultury służy jako sala koncertowa i wystawowa),
 - kościół św. Piotra i Pawła (wzniesiony w l. 1393-1395, w 1424 r. spalony, odbudowany ok. 1440 r., w 1454 r. stał się kościołem parafialnym, rozbudowany o kaplice w l.: 1458, 1460, 1484, do 1579, w l. 1486-1487 zbudowano wieżę, w l. 1514-1516 ukończono sklepienia nad nawami, w 1521 r. miejsce miał pożar wieży, w 1580 r. kolejny pożar nowo odbudowanej wieży, którą wkrótce odbudowano, zbombardowany dwukrotnie w 1807 i 1813 r., w l. 1815-1820 wyremontowany, ponownie remontowany w l. 1844-1851 i 1890-1900, w 1945 r. spalony, w l. 1959-1972 odbudowano pn. nawę, w l. 1982-1984 przykryto dachem nawy, w 1986 r. odbudowano mury wewnętrzne prezbiterium, w 2019 r. miejsce miał pożar dachu, który odbudowano w l. 2020-2021)
 - kościół św. Katarzyny (zbudowany na pocz. XIII w., w 1308 r. uszkodzony, wielokrotnie przebudowany w 2. poł. XIV w., pod k. XIV w., w 1 poł. XV w., ok. 1450 r., w l. 1484-1486, w 1905 r. miejsce miał pożar wieży i dachu, w 1945 r. zawaleniu uległo sklepienie, zniszczony został hełm wieży, pod k. l. 40-tych XX w. odbudowany, w 2006 r. pożar uszkodził dach, który odbudowano w l. 2006-2008, w 2010 r. odbudowano hełm wieży),
 - kościół św. Bartłomieja (zbudowany w 1 poł. XVI w., w 1617 r. wzniesiono wieżę i zakrystię, w poł. XVII w. zbudowano kaplicę spowiednią, w 1815 r. uległ częściowemu zniszczeniu, ok. 1900 r. gruntownie wyremontowany, w 1945 r. zniszczony, odbudowany do 1960 r., ob. Konkatedra św. Bartłomieja i Opieki Najświętszej Bogurodzicy – świątynia greckokatolicka),
 - kościół św. Trójcy (składa się z d. kościoła Wieczerzy Pańskiej wzniesionego w l. 1422-1431, przebud. w l. 1481-1495 – pełniącego obecnie funkcję prezbiterium oraz halowego kościoła św. Trójcy z l. 1491-1514, w 1945 r. zniszczone zostało prezbiterium, odbudowywane w 1947 r. i w l. 50-70 XX w.),
 - kościół św. Józefa (wzniesiony w l. 1482-1500, w 1632 r. powiększony, w 1642 r. dobudowano trzecią – dziś nieistniejącą – wieżę, w 1668 r. miejsce miał pożar belkowania i stropu nad zach. przybudówką, w 1678 r. został splądrowany, w 1681 r. wyremontowany, w l. 1689-1690 dokonano niezbędnych prac rozbiórkowych nieukończonych części kościoła, w 1734 r. uszkodzone zostały wieże, które po 1765 r. otrzymały nowe hełmy, kolejne uszkodzenia miejsce miały w roku 1807 i 1813, w 1847 r. kościół wyremontowano, w l. 1885-1906 prowadzono w nim prace restauracyjne, w 1945 r. uszkodzony, w l. 1947-1963 odbudowywany),
 - kościół Bożego Ciała (początkowo kaplica, wzmiankowana od 1380 r., rozbudowana o nawę w 2 poł. XV w. do rozmiarów kościoła, wielokrotnie odbudowywany po pożarach w XV i XVI w., 1577 rozebrany niemal w całości, odbudowany do 1596 r., w 1670 r. odnowiono wieżę w konstrukcji szkieletowej, w l. 1688-1689 budowa dobudówki od pn., w 1707 r. budowa ambony zewnętrznej, w 1749 r. budowa wieży

- wsch. w konstrukcji szkieletowej, pod k. XIX w. budowa neogotyckiej zakrystii, którą rozebrano w 1962 r.),
- kościół św. Jakuba (wzniesiony w 1433 r., spalony w tym samym roku, w l. 1436-1437 odbudowany, prawdopodobnie od poł. XV w. miał jednonawowy korpus, dobudowany do starszego jednonawowego prezbiterium, w 1636 r. spłonął, w l. 1637-1639 odbudowany, w 1782 r. miejsce miał generalny remont, w 1815 r. został uszkodzony, wkrótce odbudowany, w 1816 r. przebudowany wewnątrz, wydzierżawiony został na cele Biblioteki Miejskiej i Szkoły Nawigacyjnej, w 1945 r. uszkodzony w niewielkim stopniu, do 1948 r. wyremontowany i przebudowany poprzez usunięcie wewnętrznych podziałów),
 - kościół św. Ignacego (zbudowany w l. 1676–1677 przez Barthella Ranischa, w 1686 r. dobudowa do fasady wieży zegarowej z dzwonnica, w 1734 r. uszkodzony, w l. 1748–1755 miejsce miała gruntowna przebudowa, poważnie uszkodzony w l. 1807 i 1813, odbudowany do 1817 r., w 1922 r. renowacja fasady, w 1945 r. uszkodzony, w l. 1946-1947 odbudowany),
10. Dwór Bractwa św. Jerzego (l. 1487-1494 przez Hansa Glotaua na siedzibę najstarszego w Gdańsku bractwa kurkowego św. Jerzego, nieznacznie przebudowywany w XVI w., częściowo zniszczony w 1945 r., odbudowany w l. 1951-1953, ob. siedziba SARP),
 11. kamienice staromiejskie wzniesione w średniowieczu i poddane rekonstrukcji po zniszczeniach wojennych wśród nich najcenniejsze: Złota Kamienica (wzniesiona w 1618 r. według projektu Abrahama van der Blocka), Dom Angielski (zbudowana w latach 1569–1570 według projektu Hansa Kramera, ob. Dom Studenta oraz Wydział Grafiki Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku), Dom Schlütera przy dzisiejszej ul. Piwnej 1 (zbudowany w l. 1613-1614), Dom Opatów Pelplińskich przy dzisiejszej ul. Elżbietańskiej 3 (wzniesiona w l. XVII w. w stylu niderlandzkiego manieryzmu, ob. mieści się tu Instytut Historii Sztuki Wydziału Historycznego Uniwersytetu Gdańskiego) i Dom Uphagena przy dzisiejszej ul. Długiej 12 (w obecnej formie pochodzi z czasów przebudowany w l. 1775-1779, ob. należy do Muzeum Gdańska mieści Muzeum Wnętrz Mieszczańskich),
 12. Fontanna Neptuna (wykonana według proj. Abrahama van den Blocka w 1633 r., otoczona dekoracyjną kratą w 1634 r., w 1945 r. na czas walk zdemontowano figurę Neptuna i czaszę, a fundamenty zabezpieczono na miejscu, od 1950 r. była restaurowana, uruchomiona w 1954 r.),
 13. Wielki Młyn (wzmiankowany od 1364 r., w r. 1391 spłonął, w 1417 r. odbudowany i powiększony, pod k. XIV w. ponownie spłonął, odbudowany i rozbudowany, przed 1471 r. powiększony, w 1894 r. odrestaurowano mury, w 1945 r. zniszczony, w l. 1962–1965 odbudowany, ob. Muzeum Bursztynu oddział Muzeum Gdańska),
 14. spichlerze wznoszone od XIV w., rozbudowywane i przekształcane, odbudowane po zniszczeniach w czasie wojen napoleońskich, największe straty przyniosła II wojna światowa, najbardziej reprezentatywne wśród nich to: Wisłoujście (ob. Błękitny Baranek, oddział Muzeum Archeologicznego w Gdańsku), zespół spichlerzy Oliwski, Panna, Miedź (ob. siedziba Narodowego Muzeum Morskiego), Spichlerz Królewski (ob. hotel), zespół spichlerzy Elbląg, Toruń, Gdańsk, Pod Koroną (ob. nieużytkowane), Mały i Wielki Grodeck (ob. nieużytkowane), Nowa Pakownia (ob. hotel), Pod Jeleniem (ob. hostel),
 15. bastiony fortyfikacji Dolnego Miasta z nowożytnych fortyfikacji Gdańska: Bastion Św. Gertrudy (l. 1588-1607), Żubr (1623 r.), Wilk (l. 1623-1637), Miś (l. 1633–1634), Wyskok (l. 1633–1635), Królik (l. 1631–1632),
 16. umocnienia Biskupiej Górki: Bastion Zbawiciela (1655 r.), Bastion Pośredni (1655 r.), Bastion Ostroróg (1655 r.), Bastion Vigilance (1655 r.), Luneta Caferello (l. 1807-1813), Luneta Delzous (l. 1807-1813), Ravelin Ostroróg Pośredni (l. 1706-1710),
 17. umocnienia Doliny Nowych Ogrodów: Bastionem Neubauer'a (l. 1683–1685), Kurtyna Bastionu Neubauer'a (l. 1683–1685),
 18. umocnienia Grodziska: Majdan Fortu Grodzisko, Bastion Jerozolimski (l. 1683–1685), Wysokie Czoło Kurkowe (l. 1683–1685), Wysokie Skrzydło Kurkowe (l. 1683–1685), Niskie Czoło Kurkowe (l. 1683–1685); Luneta Senarmont'a (l. 1811-1813), ob. cały kompleks jest siedzibą Hevelianum,
 19. Hala Targowa (wzniesiona w l. 1894-6 wg proj. Kurta Fehlhabera, odnowiona i zmodernizowana w l. 2001-2005),
 20. dworzec kolejowy (wzniesiony w l. 1896-1900, w 1945 r. spalony, odbudowany z pominięciem spadzistych dachów nad skrzydłem północnym, zawierającym dawniej poczekalnie, w l. 1962-1964 zmodernizowany, w 1990 r. zbudowano peron dla pociągów dalekobieżnych, w 1992 r. miejsce miał generalny remont, w 1993 r. kolejny remont z przebudową wnętrza, w 2013 r. przebudowa wnętrza, w l. 2019-2023 miejsce miała modernizacja, przebudowa i konserwacja budynku),
 21. Wielka Aleja (powstała w l. 1768–1770 z inicjatywy burmistrza gdańskiego Daniela Gralatha I i jego żony Doroty Julianny, składała się z 1416 lip holenderskich),

22. zespoły dworsko-parkowe przy ul. Polanki (powstały na wydzierżawianych przez cystersów gruntach wzdłuż dzisiejszej ul. Polanki od XVII w., największą świetność uzyskały w XVIII w., najcenniejsze wśród nich to: Dwór I „Montbrillant” wzmiankowany w 1642 r., Dwór II „Quellbrunn” wzmiankowany w 1631 r., Dwór III „Dwór Schopenhauera” wzmiankowany w 1625 r., Dwór IV wzmiankowany w 1626 r. lub 1632 r., Dwór V „Jutrzenka” lub „Anielski Dwór” wzmiankowany w 1654 r.),
23. zespół poklasztorny wraz z katedrą w Oliwie (wzniesiony pod k. XII w., rozbudowywany w XIII w., po pożarze w 1350 r. odbudowany w stylu gotyckim, w 1577 r. zniszczony, do 1594 r. odbudowany, w 1607 r. dobudowano kaplicę boczną, w 1608 r. otoczony murem i powiększony od pd. o budynki nowicjatu, a w 1613 r. o budynek prioratu, w 1771 r. powstał rokokowy wystrój fasady zach., wieże nakryto spiczastymi hełmami, po kasacie klasztoru w 1831 r. rozebrano nowicjat, priorat i infirmerię, od 1957 r. siedziba seminarium duchownego, w 1975 r. w części pomieszczeń otwarto muzeum diecezjalne, od 1992 r. archidiecezjalne).

Oprócz wyżej wymienionych zabytków w Gdańsku znajduje liczna grupa zabytków niewpisanych do rejestru zabytków, a włączonych do Gminnej Ewidencji Zabytków Miasta Gdańska²⁹⁶.

²⁹⁶ Grupa ta opisana została w rozdz. 5.4.

6. Ocena stanu dziedzictwa kulturowego miasta. Analiza szans i zagrożeń

SILNE STRONY	SŁABE STRONY
- duże nasycenie miasta zabytkami o znaczeniu europejskim i krajowym (pięć zespołów zabytkowych o randze światowej, posiadających status Pomnika Historii, 481 decyzji o wpisie zabytkowych zespołów lub obiektów do rejestru zabytków, w tym 3 dotyczące stanowisk archeologicznych), - dobre rozpoznanie zasobów dziedzictwa kulturowego z terenu miasta (ponad 7 tys. obiektów w GEZ), - znaczące dla dziedzictwa kulturowego regionu zabytki archeologiczne: ślady osadnictwa neolitycznego i z okresu wpływów rzymskich, relikty wczesnośredniowiecznego osadnictwa w obrębie Starego Miasta, relikty zespołu obronnego zamku krzyżackiego, relikty wcześniejszej zabudowy Twierdzy Wisłoujście, - bogaty zasób ruchomych dzieł sztuki zgromadzonych w obiektach sakralnych oraz w muzeach stanowiących świadectwo nawarstwiania się kultur i narodów (wśród nich 7 obiektów wpisanych na listę UNESCO), - dziedzictwo Solidarności, - bogaty i różnorodny zasób zabytków charakterystycznych i wyróżniających miasto na tle kraju – obiekty dziedzictwa morskiego i rzeczno- - atrakcyjne położenie miasta pod względem krajobrazowym: nad Zatoką Gdańską, na obszarze Wysoczyzny Gdańskiej, w obrębie miasta jest Trójmiejski Park Krajobrazowy, - bogata historia miasta, - różnorodność obiektów zabytkowych od sakralnych, przez zabudowę miejską i wiejską, po zabytki techniki, - rozwinięta baza noclegowa dla potrzeb turystyki, - bogactwo kulturowe miasta łączące w sobie dziedzictwo średniowiecznego miasta, Kaszub i Żuław, - korzystny układ szlaków komunikacyjnych (w pobliżu miasta autostrada A-1, drogi ekspresowe S6 i S7), - uchwała Rady Miasta w sprawie zasad i trybu udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytkach nieruchomych i ruchomych wpisanych do rejestru zabytków,	- zły stan techniczny części obiektów zabytkowych na terenie miasta ze względu na brak użytkowania lub brak wystarczających środków finansowych na remonty, - przekształcanie historycznych zespołów budowlanych poprzez wprowadzenie nowej zabudowy, bez nawiązania do lokalnej tradycji, architektury i historycznych uwarunkowań, - niewystarczająca edukacja dotycząca znaczenia dziedzictwa kulturowego dla społeczeństwa, - niska świadomość społeczna w zakresie konieczności ochrony zabytków archeologicznych, silna presja inwestycyjna, - zanikanie tradycyjnej sztuki budowlanej i form budowlanych oraz stosowania tradycyjnych materiałów wykończeniowych, - konieczność dostosowania nowych inwestycji do współczesnych przepisów budowlanych.

- uchwała Rady Miasta w sprawie ustalenia zasad i warunków sytuowania obiektów małej architektury, tablic reklamowych i urządzeń reklamowych oraz ogrodzeń, ich gabarytów, standardów jakościowych oraz rodzajów materiałów budowlanych, z jakich mogą być wykonane, na terenie Miasta Gdańska tzw. Uchwała Krajobrazowa, - promocja zasobów dziedzictwa kulturowego miasta jako towaru turystycznego, - duże pokrycie obszaru miasta miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego.	
SZANSE	ZAGROŻENIA
- dominująca rola miasta w regionie jako stolicy województwa, - możliwość finansowania prac konserwatorskich i remontowych obiektów zabytkowych ze środków finansowych pochodzących z różnych źródeł: państwowych, samorządowych, prywatnych, wyznaniowych, środków UE i in., - wzrost zainteresowania właścicieli obiektów zabytkowych, ich adaptacją i pracami konserwatorskimi, - włączenie przez samorząd gminny ochrony zabytków do sfery rozwoju miasta (poprzez zapisy mpzp, dofinansowania na zabytki, aktywne uczestnictwo w odnowie zabytkowej tkanki miejskiej), - uwzględnianie problemów ochrony dziedzictwa kulturowego w programach, strategiach i planach rozwoju miasta, - rozwój inicjatyw lokalnych i organizacji pozarządowych w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego, - możliwość wykorzystania imprez promocyjnych i kulturalnych do propagowania dziedzictwa kulturowego, - poszerzenie tras turystycznych i szlaków o miejsca i obiekty zabytkowe, - rozbudowa baz turystycznych z wykorzystaniem obiektów i obszarów o wartościach historycznych i kulturowych, - wytyczanie szlaków związanych z turystyką wodną (Motława, Martwa Wisła, Wisła Śmiała) w połączeniu z promocją zasobów dziedzictwa kulturowego, - promocja przykładów dobrej architektury kontynuującej miejscową regionalną tradycję budowlaną,	- zły stan techniczny niektórych zabytków wpisanych do rejestru zabytków, - zły stan zachowania części zabytkowej zieleni, - ograniczone możliwości pozyskania środków zewnętrznych na realizację zadań związanych z ochroną zabytków z uwagi na wysoką konkurencyjność innych regionów, - zagrożenia pożarowe, - w strefach objętych ochroną konserwatorską silna presja inwestycyjna oraz konieczność realizacji w mieście infrastruktury drogowej, kolejowej i technicznej (kolizja z istniejącą zabudową zabytkową).

- realizacja programów rewaloryzacji zabytkowej zieleni.	
--	--

7. Założenia programowe

Program Opieki Nad Zabytkami Miasta Gdańska na lata 2024-2027 ma służyć ochronie, sukcesywnej rewaloryzacji i wykorzystaniu lokalnych zasobów dziedzictwa kulturowego w różnych dziedzinach życia społecznego.

Ramy programowe *Programu Opieki* wyznaczają tezy problemowe, wskazujące na:

- umożliwienie finansowania i racjonalnego wykorzystania środków finansowych na utrzymanie zasobu kulturowego oraz ratowanie obiektów o szczególnych wartościach historycznych,
- wspieranie i kreowanie różnorodnych form i metod umożliwiających ochronę zabytków i opiekę nad zabytkami – stymulowanie zasad partnerstwa oraz odpowiedzialności właścicieli obiektów o podstawowym znaczeniu dla dziedzictwa kulturowego na terenie Gdańska,
- podnoszenie walorów zabytkowych i wykorzystanie ich w promocji kultury i dla rozwoju turystyki w mieście, a zwłaszcza jako czynnika wpływającego na rozwój gospodarczy miasta,
- umożliwienie kreowania i realizowania lokalnych projektów związanych z kompleksowymi pracami konserwatorskimi i restauratorskimi oraz chroniącymi krajobraz kulturowy dla osiągnięcia zauważalnych i wymiernych efektów jakościowej zmiany,
- kreowanie modelu odpowiedzialności za zasoby dziedzictwa kulturowego w mieście wśród mieszkańców i w samorządzie,
- wspieranie aktywności lokalnej w działaniach mających na celu poszanowanie dziedzictwa kultury,
- poszukiwanie i wspieranie projektów związanych z kreowaniem i wdrażaniem nowych form opieki nad zabytkami i ich promocji (np. szlaki turystyczno-historyczne, dostosowanie nowej funkcji do charakteru zabytku),
- włączenie kultury i dziedzictwa kulturowego w obszar interwencji i wsparcia zgodnie z zasadami planowania i wdrażania programów prorozwojowych, z uwzględnieniem oczekiwań mieszkańców miasta poprzez uznanie znaczenia dziedzictwa kulturowego w rozwoju społeczno-ekonomicznym miasta.

Celem strategicznym Programu Opieki jest:

ZACHOWANIE DZIEDZICTWA KULTUROWEGO GDAŃSKA SŁUŻĄCE BUDOWANIU TOŻSAMOŚCI MIESZKAŃCÓW, PRESTIŻU MIASTA ORAZ PROMOCJI TURYSTYCZNEJ

Realizacja celu strategicznego będzie odbywać się w oparciu o następujące priorytety:

Priorytet I: Rewaloryzacja dziedzictwa kulturowego jako element rozwoju społeczno-gospodarczego Gdańska

Priorytet II: Gdańsk kolebką „Solidarności”, miejscem, od którego rozpoczął się upadek żelaznej kurtyny, gdzie zmieniono losy Europy i świata

Priorytet III: Ochrona i świadome kształtowanie krajobrazu kulturowego Gdańska

Priorytet IV: Badanie i dokumentacja dziedzictwa kulturowego oraz promocja i edukacja służąca budowaniu tożsamości Gdańszczan

PRIORYTET I:	
Rewaloryzacja dziedzictwa kulturowego jako element rozwoju społeczno-gospodarczego Gdańska	
Kierunki działań	Zadania
Poprawa stanu zachowania zabytków i stałe działania na rzecz ich utrzymania	- roboty budowlane, prace konserwatorskie i bieżące utrzymanie obiektów zabytkowych będących własnością Miasta w ramach własnych planów remontowych i inwestycyjnych, - roboty budowlane i prace konserwatorskie przy obiektach zabytkowych w ramach projektów rewitalizacyjnych, - prowadzenie bieżących prac porządkowych i rewitalizacyjnych przy zabytkowych zespołach zieleni: parkach, cmentarzach, terenach pocmentarnych, alejach, terenach pofortecznych itp., będących w zasobie gminnym, - dofinansowanie prac przy obiektach niebędących własnością Miasta na podstawie uchwały w sprawie przyznawania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytkach.
Podjęmowanie działań zwiększających atrakcyjność obszarów zabytkowych na potrzeby społeczne, turystyczne i edukacyjne	- kontynuacja dotychczasowych działań w zakresie rewitalizacji obszarów zdegradowanych, - opracowanie nowych założeń do kolejnej edycji Gminnego Programu Rewitalizacji, - realizacja działań rewitalizacyjnych według nowych założeń, - zagospodarowywanie terenów zielonych i skwerów, remonty układów komunikacyjnych, budowa i utrzymanie obiektów małej architektury na obszarach zabytkowych.
PRIORYTET II:	
Gdańsk kolebką „Solidarności”, miejscem, od którego rozpoczął się upadek żelaznej kurtyny, gdzie zmieniono losy Europy i świata	
Kierunki działań	Zadania
Dokumentowanie dziedzictwa kulturowego Stoczni Gdańskiej	- gromadzenie i udostępnianie zbiorów dotyczących dziedzictwa „Solidarności” i ruchów wolnościowych, - dokumentowanie i opracowanie materiałów archiwalnych związanych z dziedzictwem „Solidarności”, - dokumentowanie dziedzictwa przemysłowego i procesów produkcyjnych d. Stoczni Gdańskiej.
Działania promocyjne i edukacyjne służące utrwaleniu w świadomości społecznej Polaków i społeczności międzynarodowej faktu, że procesy rozpadu imperium sowieckiego i końca zimnej wojny rozpoczęły się w Gdańsku	- propagowanie i dzielenie się dziedzictwem Stoczni Gdańskiej i jego wyjątkową uniwersalną wartością, - promowanie zaangażowania społecznego w ochronę dziedzictwa „Solidarności” i d. Stoczni Gdańskiej, - propagowanie historii i podtrzymanie pamięci o powstaniu „Solidarności”, a także dziejach rozwoju przemysłu stocznioowego, - organizowanie zajęć edukacyjnych i warsztatów z zakresu wiedzy o ruchu „Solidarność”, - prowadzenie działalności wydawniczej na temat Solidarności, Stoczni Gdańskiej i dziedzictwa kulturowego Gdańska w kontekście przemian ustrojowych związanych z ruchem solidarnościowym.

Priorytet III:	
Ochrona i świadome kształtowanie krajobrazu kulturowego Gdańska	
Zintegrowana ochrona dziedzictwa kulturowego	• opracowywanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, szczególnie obszarów o dużym nasyceniu obiektami zabytkowymi (w tym weryfikacja obowiązujących zapisów w zakresie aktualizacji zagadnień związanych z ochroną zabytków), • udział w przygotowaniu i realizacji krajowych oraz międzynarodowych projektów badawczych i rozwojowych związanych z kształtowaniem krajobrazu kulturowego i ochrony zabytków.
Priorytet IV:	
Badanie i dokumentacja dziedzictwa kulturowego oraz promocja i edukacja służąca budowaniu tożsamości Gdańszczan	
Edukacja i popularyzacja wiedzy oraz szeroki dostęp do informacji o dziedzictwie kulturowym miasta	• udostępnienie informacji o zabytkach miasta na stronie internetowej Miasta, • gromadzenie i opracowanie zbiorów stanowiących świadectwa materialnego i niematerialnego dziedzictwa Gdańska, • udostępnianie i prezentowanie zbiorów stanowiących świadectwa materialnego i niematerialnego dziedzictwa Gdańska, pogłębianie zainteresowania i popularyzacja wiedzy na temat Gdańska i jego dziedzictwa kulturowego oraz wzmocnianie tożsamości współczesnych Gdańszczan, • wprowadzenie i upowszechnienie tematyki ochrony dziedzictwa kulturowego do systemu edukacji przedszkolnej i szkolnej poprzez organizowanie i wspieranie zajęć, • opracowanie i aktualizacja mapy zabytków miasta, • organizowanie i wspieranie realizacji konkursów, wystaw i innych działań edukacyjnych w zakresie dziedzictwa kulturowego miasta, • wydawanie i wspieranie publikacji (w tym folderów promocyjnych, przewodników) poświęconych problematyce dziedzictwa kulturowego miasta.
Specjalistyczne rozpoznanie badawcze poszczególnych obiektów, zespołów oraz obszarów zabytkowych	• prowadzenie gminnej ewidencji zabytków, • wykonywanie dokumentacji zabytków (studia historyczno-urbanistyczne, studia krajobrazowe, badania historyczno-architektoniczne).
Promocja dziedzictwa kulturowego miasta służąca kreacji produktów turystyki kulturowej	• utrzymanie istniejących i tworzenie nowych szlaków turystycznych zawierających elementy dziedzictwa kulturowego Gdańska oraz ich popularyzacja.

8. Instrumentarium realizacji programu opieki nad zabytkami

8.1. Instrumenty prawne

Problematyka zachowania dziedzictwa kulturowego będzie w dalszym ciągu uwzględniana przez władze Miasta przy uchwalaniu przepisów prawa miejscowego m.in. miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

8.2. Instrumenty koordynacji

Zadania *Programu Opieki* będą wykonywane przy współpracy z instytucjami ochrony zabytków różnych szczebli, w tym z muzeami i instytucjami kultury, w tym: Muzeum Gdańska, Europejskim Centrum Solidarności, Hevelianum, jak również poprzez współpracę z ośrodkami naukowymi i akademickimi, z organizacjami wyznaniowymi z terenu miasta Gdańska i właścicielami obiektów zabytkowych, a także poprzez realizację projektów i programów dotyczących ochrony dziedzictwa zapisanych w dokumentach gminnych: „*Gdańsk 2030 Plus Strategia Rozwoju Miasta*”, „*Gminnym Programie Rewitalizacji Miasta Gdańska*”, „*Wieloletnim Planie Inwestycyjnym*”, „*Wieloletniej Prognozie Finansowej Miasta Gdańska*”.

8.3. Instrumenty finansowe

Podstawowym narzędziem finansowym będzie finansowanie z budżetu gminy działań przy zabytkach lub obszarach zabytkowych będących własnością Gminy Miasta Gdańska, jak również dotacje celowe udzielane na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków (na podstawie Uchwały Rady Miasta Gdańska Nr XIV/193/11 z dnia 30 czerwca 2011 r. w sprawie przyjęcia zasad i trybu udzielania dotacji celowej na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytku, zmienionej Uchwałą Nr XLVI/1015/13 Rady Miasta Gdańska z dnia 28 listopada 2013 r.).

Planowane jest również wykorzystanie funduszy unijnych oraz rządowych.

Pozyskane środki będą w znaczący sposób wpływały na zwiększenie możliwości operacyjnych Miasta.

8.4. Instrumenty społeczne

Realizacja *Gminnego Programu Opieki* zakłada prowadzenie działań edukacyjnych, promocyjnych odnośnie do dziedzictwa kulturowego miasta Gdańska, współdziałanie z organizacjami społecznymi, właścicielami oraz użytkownikami zabytków (organizacjami wyznaniowymi, osobami prawnymi, osobami fizycznymi i in.).

8.5. Instrumenty kontrolne

Do realizacji zadań *Gminnego Programu Opieki* posłużą następujące instrumenty kontrolne: aktualizacja gminnej ewidencji zabytków, monitorowanie stanu zachowania zabytków będących własnością Gminy Miasta Gdańska.

9. Zasady oceny realizacji programu opieki nad zabytkami

Za monitorowanie realizacji *Gminnego Programu Opieki* odpowiada Prezydent Miasta Gdańska, który co dwa lata będzie przedstawiał Radzie Miasta Gdańska sprawozdanie z realizacji programu.

Sprawozdania zawierać będą informacje na temat działań podejmowanych przez poszczególne jednostki miejskie w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego wraz podaniem wysokości środków przeznaczonych na ten cel.

10. Źródła finansowania programu opieki nad zabytkami

10.1. Finansowanie programu opieki nad zabytkami z budżetu Miasta oraz źródeł zewnętrznych

Na realizację zadań wynikających z *Gminnego Programu Opieki* co roku zabezpieczane będą odpowiednie środki z budżetu Miasta, jak również w miarę możliwości realizowane będą programy z udziałem funduszy rządowych oraz unijnych.

10.2. Przykładowe możliwości wsparcia finansowego w opiece nad zabytkami

W celu właściwej i skutecznej opieki nad zabytkami właściciele i posiadacze zabytków mogą ubiegać się o dofinansowanie planowanych działań z publicznych źródeł:

I. Miasto Gdańsk

Na podstawie Uchwały Rady Miasta Gdańska Nr XIV/193/11 z dnia 30 czerwca 2011 r. w sprawie przyjęcia zasad i trybu udzielania dotacji celowej na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytku (zmienionej Uchwałą Nr XLVI/1015/13 Rady Miasta Gdańska z dnia 28 listopada 2013 r.) może zostać udzielona dotacja na prace przy obiektach wpisanych do rejestru zabytków indywidualną decyzją Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków:

1. w wysokości do 50 % nakładów planowanych do poniesienia na wykonanie prac przy obiekcie;
2. w wysokości do 75 % nakładów planowanych do poniesienia na wykonanie prac przy obiekcie w sytuacjach szczególnych gdy:
 - zabytek posiada wyjątkową wartość historyczną, artystyczną lub naukową albo wymaga przeprowadzenia złożonych pod względem technologicznym prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych,
 - stan zachowania zabytku wymaga niezwłocznego podjęcia prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych (o ile stan techniczny zabytku nie jest wynikiem zaniedbań wnioskodawcy),
 - wymagane jest pokrycie wkładu własnego koniecznego do poniesienia przez beneficjenta w sytuacji ubiegania się o środki finansowe z funduszy strukturalnych, przeznaczone na wykonanie prac przy obiekcie;
3. w wysokości do 100% nakładów w sytuacji zniszczenia lub uszkodzenia obiektu w skutek katastrofy naturalnej (w szczególności wyładowań atmosferycznych, wstrząsów sejsmicznych, silnych wiatrów, intensywnych opadów atmosferycznych, długotrwałego występowanie ekstremalnych temperatur, osuwisk ziemi, pożarów, suszy, powodzi albo też działania innych żywiołów) lub awarii technicznej rozumianej jako gwałtowne, nieprzewidziane uszkodzenie lub zniszczenie zabytku powodującego przerwę w jego użytkowaniu.

II. Samorząd Województwa Pomorskiego

Na podstawie Uchwały Nr 33/III/14 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 8 grudnia 2014 roku w sprawie określenia zasad udzielania dotacji celowej na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków, położonych na obszarze województwa pomorskiego (Dz. Woj. Pom. z 13 stycznia 2015 r., poz. 55) może zostać udzielona dotacja na dofinansowanie nakładów koniecznych na wykonanie w danym roku budżetowym prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków:

- w zależności od środków zaplanowanych w budżecie Województwa Pomorskiego w wysokości do 50% nakładów koniecznych,
- w szczególnych przypadkach, jeżeli zabytek posiada wyjątkową wartość historyczną, artystyczną lub naukową, wymaga przeprowadzenia złożonych pod względem technologicznym prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych, jeżeli stan zachowania zabytku wymaga niezwłocznego podjęcia prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych w wysokości do 100% nakładów koniecznych na wykonanie tych prac lub robót.

III. Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków

Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków co roku przyznaje dotacje na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytkach zgodnie z Regulaminem zawartym w Załączniku do Zarządzenia Nr 67/2021 Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków z dnia 15.10.2021 r. w sprawie udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków usytuowanym na terenie województwa pomorskiego ze środków finansowych pozostających do dyspozycji Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków oraz trybie rozliczania i zasadach kontroli prawidłowości wykorzystania dotacji²⁹⁷.

Dotacja może być udzielona na dofinansowanie nakładów koniecznych na wykonanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytku wpisanym do rejestru określonych w art. 77 ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, które:

1. zostaną przeprowadzone w roku złożenia przez wnioskodawcę wniosku o udzielenie dotacji lub w roku następującym po roku złożenia tego wniosku,
2. zostały przeprowadzone w okresie trzech lat poprzedzających rok złożenia wniosku (tzw. refundacja).

Dotacja może być udzielona w wysokości:

1. do 50% w/w nakładów koniecznych na wykonanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytku wpisanym do rejestru,
2. jeżeli zabytek wpisany do rejestru zabytków posiada wyjątkową wartość historyczną, artystyczną lub naukową albo wymaga przeprowadzenia złożonych pod względem technologicznym prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych, dotacja może być udzielona w wysokości do 100% nakładów koniecznych na wykonanie tych prac lub robót (art. 78 ust. 2 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami),
3. jeżeli stan zachowania zabytku wpisanego do rejestru, wymaga niezwłocznego podjęcia prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytku, dotacja może być również udzielona do wysokości 100% nakładów koniecznych na wykonanie tych prac lub robót (art. 78 ust. 3 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami)

IV. Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego²⁹⁸

W ramach prowadzonych przez MKiDN programów mogą być dofinansowywane zadania z zakresu kultury i ochrony zabytków.

1. Program „Groby i cmentarze wojenne w kraju”: celem jest wspieranie opieki nad grobami i cmentarzami wojennymi na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, stanowiącymi materialne świadectwo kluczowych wydarzeń z historii Polski związanych z walką i męczeństwem, a także wspieranie prowadzenia działań naukowych upowszechniających wiedzę na temat tych wydarzeń
2. Program „Kultura ludowa i tradycyjna”: celem jest wspieranie zjawisk związanych ze spuścizną kultur tradycyjnych, transformacjami (przekształceniami i przemianami) poszczególnych elementów oraz współczesnymi kontekstami ich występowania.
3. Program „Miejsca pamięci i trwałe upamiętnienia w kraju” celem jest wspieranie samorządów w zapewnianiu stabilnej opieki nad najważniejszymi miejscami pamięci, stanowiącymi materialne świadectwo wydarzeń kluczowych dla narodowej tożsamości.
4. Program „Ochrona zabytków”: celem jest zachowanie materialnego dziedzictwa kulturowego, realizowane poprzez konserwację i rewitalizację zabytków nieruchomych i ruchomych oraz ich udostępnianie na cele publiczne.
5. Program „Ochrona zabytków archeologicznych”: celem jest ochrona dziedzictwa archeologicznego poprzez wspieranie kluczowych dla tego obszaru zadań, obejmujących niedestrukcyjne rozpoznanie

²⁹⁷ Regulamin opublikowany na stronie <https://www.ochronazabytkow.gda.pl/dotacje/dotacje-zasady/> [strona Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Gdańsku, dostęp: 20.09.2023 r.], Zarządzenie opublikowane na stronie https://wuoz_gd.bip.gov.pl/zarzadzenia-pwkw-2021/zarzadzenie-pwkw-nr-67-z-15-11-2021-r.html [strona BIP Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Gdańsku, dostęp: 20.09.2023 r.];

²⁹⁸ <https://www.gov.pl/web/kultura/programy-2023> [strona Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, dostęp: 27.05.2023 r.];

i dokumentację zasobów dziedzictwa archeologicznego oraz opracowanie i publikację wyników przeprowadzonych badań archeologicznych.

6. Program „Wspieranie działań muzealnych”: celem jest wspieranie działalności w zakresie opieki konserwatorskiej nad muzealiami, archiwaliami i księgozbiorami, a także - prezentacji zbiorów w postaci atrakcyjnych poznawczo projektów wystawienniczych i wydawniczych.

Ministerstwo ogłasza co roku na swojej stronie internetowej (www.mkidn.gov.pl) rozpoczęcie naboru wniosków. Każdego roku termin naboru wyznaczony jest do 31 stycznia.

V. Fundusz kościelny Ministerstwa Finansów²⁹⁹

Kościelne osoby prawne mogą co roku ubiegać się o przyznanie dotacji z Funduszu Kościelnego na realizację w zadań z zakresu konserwacji i remontów obiektów sakralnych i kościelnych o wartości zabytkowej. Dotacje na wspomniany cel przeznaczane są na remonty i prace konserwatorskie zabytkowych obiektów sakralnych (w szczególności: remonty dachów, stropów, ścian i elewacji, osuszanie i odgrzybianie, izolację, remonty i wymianę zużytej stolarki okiennej i drzwiowej, instalacji elektrycznej, wodnej, kanalizacyjnej, odgromowej). W szczególnie uzasadnionych przypadkach może nastąpić finansowanie z Funduszu Kościelnego remontu ruchomego wyposażenia obiektów sakralnych (takich jak np.: instrumenty muzyczne, dzwony) oraz stałych elementów wystroju wnętrz (takich jak np.: ołtarze, polichromie, freski, posadzki).

²⁹⁹ <https://www.gov.pl/web/mswia/fundusz-koscielny> [strona Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, dostęp: 27.05.2023 r.].

11. Realizacja i finansowanie przez Miasto zadań z zakresu ochrony zabytków

PRIORYTET I: REWALORYZACJA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO JAKO ELEMENT ROZWOJU SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO GDAŃSKA

Kierunek działań: **Poprawa stanu zachowania zabytków i stałe działania na rzecz ich utrzymania**

Zadanie	Instytucja odpowiedzialna lub koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Roboty budowlane, prace konserwatorskie i bieżące utrzymanie obiektów zabytkowych będących własnością Miasta w ramach własnych planów remontowych i inwestycyjnych	Gdańskie Nieruchomości ³⁰⁰ Dyrekcja Rozbudowy Miasta Gdańska ³⁰¹ Muzeum Gdańska Hevelianum	Wydział Projektów Inwestycyjnych UM ³⁰²	2024-2027	środki własne Miasta, Fundusze Europejskie
Roboty budowlane i prace konserwatorskie przy obiektach zabytkowych w ramach projektów rewitalizacyjnych	Gdańskie Nieruchomości ³⁰³ Dyrekcja Rozbudowy Miasta Gdańska ³⁰⁴ Biuro Rozwoju Gdańska ³⁰⁵	Wydział Projektów Inwestycyjnych UM ³⁰⁶ Komitet Rewitalizacyjny ³⁰⁷	2024-2027	Fundusze Europejskie, środki własne Miasta
Prowadzenie bieżących prac porządkowych i rewaloryzacyjnych przy zabytkowych zespołach zieleni: parkach, cmentarzach, terenach pocmentarnych, alejach, terenach pofortecznych itp., będących w zasobie gminnym	Gdański Zarząd Dróg i Zieleni ³⁰⁸ Dyrekcja Rozbudowy Miasta Gdańska ³⁰⁹ Hevelianum	-	2024-2027	środki własne Miasta

³⁰⁰ <https://www.estategda.pl/inwestycje/wspolfinansowane-ue> [strona Gdańskich Nieruchomości, dostęp: 2.04.2023 r.];

³⁰¹ <https://www.drmg.gdansk.pl/index.php/o-nas> [strona Dyrekcji Rozbudowy Miasta Gdańska, dostęp: 2.04.2023 r.];

³⁰² § 5 Zarządzenia Nr 2166/17 Prezydenta Miasta Gdańska z dnia 21 grudnia 2017 roku w sprawie określenia szczegółowego zakresu działania i wewnętrznej struktury wydziałów Urzędu Miejskiego w Gdańsku ze strony: https://baw.bip.gdansk.pl/UrzedMiejskiwGdansk/document/468619/Zarządzenie-2166_17 [strona BIP Urzędu Miejskiego w Gdańsku, Baza Aktów Prawnych, dostęp: 22.08.2023 r.];

³⁰³ <https://www.estategda.pl/inwestycje/wspolfinansowane-ue>, [strona Gdańskich Nieruchomości, dostęp: 2.04.2023 r.];

³⁰⁴ <https://www.drmg.gdansk.pl/index.php/o-nas> [strona Dyrekcji Rozbudowy Miasta Gdańska, dostęp: 2.04.2023 r.];

³⁰⁵ <https://bip.brg.gda.pl/informacje-podstawowe/informacje-o-biurze-rozwoju-gdanska> [strona Biura Rozwoju Gdańska, dostęp: 2.04.2023 r.];

³⁰⁶ § 5 Zarządzenia Nr 2166/17 Prezydenta Miasta Gdańska...;

³⁰⁷ Regulamin określający zasady wyznaczania składu oraz zasady działania Komitetu Rewitalizacji (Uchwała Nr XXIX/734/20 Rady Miasta Gdańska z dnia 29 października 2020 r. zmieniająca uchwałę w sprawie przyjęcia Regulaminu określającego zasady wyznaczania składu oraz zasady działania Komitetu Rewitalizacji);

³⁰⁸ <https://gzdz.gda.pl/kontakt/pz-dzial-utrzymania-zieleni,a,3185>; <https://gzdz.gda.pl/kontakt/dzial-pomnikow-cmentarzy-i-obiektow-rekreacyjnych,a,5859>; <https://gzdz.gda.pl/kontakt/dzial-pomnikow-cmentarzy-i-obiektow-rekreacyjnych,a,5859> [strona Gdańskiego Zarządu Dróg i Zieleni, dostęp: 2.04.2023 r.];

³⁰⁹ <https://www.drmg.gdansk.pl/index.php/o-nas> [strona Dyrekcji Rozbudowy Miasta Gdańska, dostęp: 2.04.2023 r.];

Dofinansowanie prac rewaloryzacyjnych przy obiektach niebędących własnością Miasta na podstawie uchwały w sprawie przyznawania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytkach	Biuro Architekta Miasta ³¹⁰	-	2024-2027	środki własne Miasta
--	--	---	-----------	----------------------

Kierunek działań: **Podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność obszarów zabytkowych na potrzeby społeczne, turystyczne i edukacyjne**

Zadanie	Instytucja odpowiedzialna lub koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Kontynuacja dotychczasowych działań w zakresie rewitalizacji obszarów zdegradowanych	Biuro Rozwoju Gdańska ³¹¹ Dyrekcja Rozbudowy Miasta Gdańska ³¹² Gdańskie Nieruchomości ³¹³	Komitet Rewitalizacyjny ³¹⁴	2024-2027	Fundusze Europejskie, środki własne Miasta
Opracowanie nowych założeń do kolejnej edycji Gminnego Programu Rewitalizacji	Biuro Rozwoju Gdańska ³¹⁵	Komitet Rewitalizacyjny ³¹⁶ Biuro Architekta Miasta ³¹⁷	2024-2027	środki własne Miasta
Realizacja działań rewitalizacyjnych według nowych założeń	Biuro Rozwoju Gdańska ³¹⁸ Dyrekcja Rozbudowy Miasta Gdańska ³¹⁹ Gdańskie Nieruchomości	Komitet Rewitalizacyjny ³²⁰	2024-2027	środki własne Miasta

³¹⁰ § 28b ust. 1 pkt 14 Zarządzenia Nr 2166/17 Prezydenta Miasta Gdańska...;

³¹¹ <https://www.brg.gda.pl/rewitalizacja/gminny-program-rewitalizacji>, <https://www.brg.gda.pl/o-nas> [strona Biura Rozwoju Gdańska, dostęp 22.08.2023 r.];

³¹² <https://www.drmg.gdansk.pl/index.php/o-nas#photo-933-5> [strona Dyrekcji Rozbudowy Miasta Gdańska, dostęp 22.08.2023 r.], Statut Dyrekcji Rozbudowy Miasta Gdańska (Uchwała Nr XXXVI/1176/05 Rady Miasta Gdańska z dnia 31 marca 2005 roku) ze strony https://baw.bip.gdansk.pl/UrządMiejskiwGdansk/document/510076/Uchwa%C5%82a-XXXVI_1176_05 [strona BIP Urzędu Miejskiego w Gdańsku, Baza Aktów Prawnych, dostęp: 22.08.2023r.];

³¹³ <https://bip.nieruchomoscigda.pl/> [strona Gdańskich Nieruchomości, dostęp 22.08.2023 r.];

³¹⁴ Regulamin określający zasady wyznaczania składu oraz zasady działania Komitetu Rewitalizacji (Uchwała Nr XXIX/734/20 Rady Miasta Gdańska z dnia 29 października 2020 r. zmieniająca uchwałę w sprawie przyjęcia Regulaminu określającego zasady wyznaczania składu oraz zasady działania Komitetu Rewitalizacji);

³¹⁵ <https://www.brg.gda.pl/rewitalizacja/gminny-program-rewitalizacji>, <https://www.brg.gda.pl/o-nas> [strona Biura Rozwoju Gdańska, dostęp 22.08.2023 r.];

³¹⁶ Regulamin określający zasady wyznaczania składu oraz zasady działania Komitetu Rewitalizacji...;

³¹⁷ § 28b ust. 2 pkt 1 Zarządzenia Nr 2166/17 Prezydenta Miasta Gdańska...;

³¹⁸ <https://www.brg.gda.pl/rewitalizacja> [strona Biura Rozwoju Gdańska, dostęp 22.08.2023 r.];

³¹⁹ <https://www.drmg.gdansk.pl/index.php/o-nas#photo-933-5> [strona Dyrekcji Rozbudowy Miasta Gdańska, dostęp 22.08.2023 r.];

³²⁰ Regulamin określający zasady wyznaczania składu oraz zasady działania Komitetu Rewitalizacji...;

Zagospodarowywanie terenów zielonych i skwerów, remonty układów komunikacyjnych, budowa i utrzymanie obiektów małej architektury na obszarach zabytkowych	Dyrekcja Rozbudowy Miasta Gdańska ³²¹ Gdański Zarząd Dróg i Zieleni	-	2024-2027	środki własne Miasta
---	---	---	-----------	----------------------

PRIORYTET II: GDAŃSK KOLEBKĄ „SOLIDARNOŚCI”, MIEJSCEM, OD KTÓREGO ROZPOCZĄŁ SIĘ UPADEK ŻELAZNEJ KURTINY, GDZIE ZMIENIONO LOSY EUROPY I ŚWIATA

Kierunek działań: **Dokumentowanie dziedzictwa kulturowego Stoczni Gdańskiej**

Zadanie	Instytucja odpowiedzialna lub koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Gromadzenie i udostępnianie zbiorów dotyczących dziedzictwa „Solidarności” i ruchów wolnościowych	Europejskie Centrum Solidarności (ECS) ³²²	-	2024-2027	środki własne ECS, dotacje podmiotowe i celowe
Dokumentowanie i opracowanie materiałów archiwalnych związanych z dziedzictwem „Solidarności”	Europejskie Centrum Solidarności (ECS) ³²³	-	2024-2027	środki własne ECS, dotacje podmiotowe i celowe
Dokumentowanie dziedzictwa przemysłowego i procesów produkcyjnych d. Stoczni Gdańskiej	Europejskie Centrum Solidarności (ECS) ³²⁴	-	2024-2027	środki własne ECS, dotacje podmiotowe i celowe

³²¹ <https://www.drmg.gdansk.pl/index.php/o-nas#photo-933-5> [strona Dyrekcji Rozbudowy Miasta Gdańska, dostęp 22.08.2023 r.];

³²² § 7 ust. 1 pkt 6 Statutu ECS, https://bip.ecs.gda.pl/uploads/files/library/File/BiP/akty_zalozycielskie/statut_ECS.pdf [strona Europejskiego Centrum Solidarności, dostęp 2.04.2023 r.] - gromadzenie i udostępnianie zbiorów dotyczących dziedzictwa „Solidarności” i ruchów wolnościowych;

³²³ informacja o archiwizacji dokumentów związanych z „Solidarnością” ze strony ECS <https://ecs.gda.pl/zbiory/> [strona Europejskiego Centrum Solidarności, dostęp 22.08.2023 r.];

³²⁴ informacja nt. wystawy poświęconej Stoczni Gdańskiej ze strony ECS <https://ecs.gda.pl/wystawy-czasowe/stocznia/> [strona Europejskiego Centrum Solidarności, dostęp 22.08.2023 r.];

Kierunek działań: **Działania promocyjne i edukacyjne służące utrwaleniu w świadomości społecznej Polaków i społeczności międzynarodowej faktu, że procesy rozpadu imperium sowieckiego i końca zimnej wojny rozpoczęły się w Gdańsku**

Zadanie	Instytucja odpowiedzialna lub koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Propagowanie i dzielenie się dziedzictwem Stoczni Gdańskiej i jego wyjątkową uniwersalną wartością	Europejskie Centrum Solidarności (ECS) ³²⁵	-	2024-2027	środki własne ECS dotacje podmiotowe i celowe
Promowanie zaangażowania społecznego w ochronę dziedzictwa „Solidarności” i d. Stoczni Gdańskiej	Europejskie Centrum Solidarności (ECS)	-	2024-2027	środki własne ECS dotacje podmiotowe i celowe
Propagowanie historii i podtrzymanie pamięci o powstaniu „Solidarności”, a także dziejach rozwoju przemysłu stocznioowego	Europejskie Centrum Solidarności (ECS)	-	2024-2027	środki własne ECS dotacje podmiotowe i celowe
Organizowanie zajęć edukacyjnych i warsztatów zakresu wiedzy o ruchu „Solidarność”	Europejskie Centrum Solidarności (ECS) ³²⁶	-	2024-2027	środki własne ECS dotacje podmiotowe i celowe
Prowadzenie działalności wydawniczej na temat „Solidarności”, Stoczni Gdańskiej i dziedzictwa kulturowego Gdańska w kontekście przemian ustrojowych związanych z ruchem solidarnościowym	Europejskie Centrum Solidarności (ECS) ³²⁷	-	2024-2027	środki własne ECS dotacje podmiotowe i celowe

³²⁵ informacja nt. wystawy poświęconej Stoczni Gdańskiej ze strony ECS <https://ecs.gda.pl/wystawy-czasowe/stocznia/> [strona Europejskiego Centrum Solidarności, dostęp 22.08.2023 r.];

³²⁶ statut ECS...;

³²⁷ § 7 ust. 1 pkt 10 Statutu ECS... i informacja ze strony ECS <https://ecs.gda.pl/katalog/> [dostęp 22.08.2023 r.].

PRIORYTET III: OCHRONA I ŚWIADOME KSZTAŁTOWANIE KRAJOBRAZU KULTUROWEGO GDAŃSKA

Kierunek działań: **Zintegrowana ochrona dziedzictwa kulturowego**

Zadanie	Instytucja odpowiedzialna lub koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Opracowywanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, szczególnie obszarów o dużym nasyceniu obiektami zabytkowymi (w tym weryfikacja obowiązujących zapisów w zakresie aktualizacji zagadnień związanych z ochroną zabytków)	Biuro Rozwoju Gdańska ³²⁸	Wydział Gospodarki Komunalnej ³²⁹ Miejska Komisja Urbanistyczno - Architektoniczna ³³⁰ Biuro Architekta Miasta ³³¹	2024-2027	środki własne Miasta
Udział w przygotowaniu i realizacji krajowych oraz międzynarodowych projektów badawczych i rozwojowych związanych z kształtowaniem krajobrazu kulturowego i ochrony zabytków	Biuro Architekta Miasta ³³²	-	2024-2027	środki własne Miasta

³²⁸ <https://bip.brg.gda.pl/informacje-podstawowe/informacje-o-biurze-rozwoju-gdanska>, [strona Biura Rozwoju Gdańska, dostęp: 2.04.2023 r.];

³²⁹ § 19 ust. 2 pkt 22 Zarządzenia Nr 2166/17 Prezydenta Miasta Gdańska...;

³³⁰ <https://www.brg.gda.pl/planowanie-przestrzenne/miejska-komisja-urbanistyczno-architektoniczna> [strona Biura Rozwoju Gdańska, dostęp: 2.04.2023 r.];

³³¹ § 28b ust. 1 pkt 8 Zarządzenia Nr 2166/17 Prezydenta Miasta Gdańska...;

³³² § 28b ust. 1 pkt 28 Zarządzenia Nr 2166/17 Prezydenta Miasta Gdańska...;

PRIORYTET IV: BADANIE I DOKUMENTACJA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO ORAZ PROMOCJA I EDUKACJA SŁUŻĄCA BUDOWANIU TOŻSAMOŚCI GDAŃSZCZAN

Kierunek działań: Edukacja i popularyzacja wiedzy oraz szeroki dostęp do informacji o dziedzictwie kulturowym miasta

Zadanie	Instytucja odpowiedzialna lub koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Udostępnienie informacji o zabytkach miasta na stronie internetowej Miasta	Biuro Prezydenta Referat Promocji Miasta ³³³ Muzeum Gdańska Hevelianum	Gdańska Organizacja Turystyczna	2024-2027	środki własne Miasta
Gromadzenie i opracowanie zbiorów stanowiących świadectwa materialnego i niematerialnego dziedzictwa Gdańska	Muzeum Gdańska ³³⁴ Hevelianum Europejskie Centrum Solidarności (ECS)	-	2024-2027	środki własne Muzeum Gdańska
Udostępnianie i prezentowanie zbiorów stanowiących świadectwa materialnego i niematerialnego dziedzictwa Gdańska, pogłębianie zainteresowania i popularyzacja wiedzy na temat Gdańska i jego dziedzictwa kulturowego oraz wzmacnianie tożsamości współczesnych Gdańszczan	Muzeum Gdańska ³³⁵ Hevelianum Europejskie Centrum Solidarności (ECS)	-	2024-2027	środki własne Muzeum Gdańska
Wprowadzenie i upowszechnienie tematyki ochrony dziedzictwa kulturowego do systemu edukacji przedszkolnej i szkolnej poprzez organizowanie i wspieranie zajęć	Hevelianum ³³⁶ Europejskie Centrum Solidarności (ECS) ³³⁷ Muzeum Gdańska ³³⁸ jednostki kultury	-	2024-2027	środki własne Miasta
Opracowanie i aktualizacja mapy zabytków miasta	Biuro Architekta Miasta	-	2024-2027	środki własne Miasta

³³³ § 9 ust. 1 Zarządzenia Nr 2166/17 Prezydenta Miasta Gdańska...;³³⁴ § 6 Statutu Muzeum Gdańska...;³³⁵ § 6 Statutu Muzeum Gdańska ze strony <https://bip.muzeumgdansk.pl/status-prawny/statut-muzeum/> [strona Muzeum Gdańska, dostęp: 2.04.2023 r.];³³⁶ § 6 Statutu Hevelianum...;³³⁷ § 7 ust. 1 pkt 5 Statutu ECS ze strony https://baw.bip.gdansk.pl/UrządMiejskiwGdansk/document/526716/Uchwała-XXXIV_730_13 [strona BIP Urzędu Miejskiego w Gdańsku, Baza Aktów Prawnych, dostęp: 22.08.2023 r.];³³⁸ § 7 ust. 1 pkt 6 Statutu Muzeum Gdańska...;

Organizowanie i wspieranie realizacji konkursów, wystaw i innych działań edukacyjnych w zakresie dziedzictwa kulturowego miasta	Biuro Prezydenta ds. Kultury, Muzeum Gdańska, Hevelianum, Europejskie Centrum Solidarności (ECS) Biuro Architekta Miasta ³³⁹ jednostki kultury	-	2024-2027	środki własne Miasta Fundusze Europejskie
Wydawanie i wspieranie publikacji (w tym folderów promocyjnych, przewodników) poświęconych problematyce dziedzictwa kulturowego miasta	Biuro Prezydenta ds. Kultury, Muzeum Gdańska, Hevelianum, Europejskie Centrum Solidarności (ECS) Biuro Architekta Miasta ³⁴⁰		2024-2027	środki własne Miasta Fundusze Europejskie

Kierunek działań: **Specjalistyczne rozpoznanie badawcze poszczególnych obiektów, zespołów oraz obszarów zabytkowych**

Zadanie	Instytucja odpowiedzialna lub koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Prowadzenie gminnej ewidencji zabytków	Biuro Architekta Miasta ³⁴¹	-	2024-2027	środki własne Miasta
Wykonywanie dokumentacji zabytków (studia historyczno-urbanistyczne, studia krajobrazowe, badania historyczno-architektoniczne)	Biuro Architekta Miasta ³⁴² jednostki organizacyjne Miasta	-	2024-2027	środki własne Miasta

³³⁹ § 28b ust. 1 pkt 18 Zarządzenia Nr 2166/17 Prezydenta Miasta Gdańska...;

³⁴⁰ § 28b ust. 1 pkt 18 Zarządzenia Nr 2166/17 Prezydenta Miasta Gdańska...;

³⁴¹ § 28b ust. 1 pkt 19 Zarządzenia Nr 2166/17 Prezydenta Miasta Gdańska...;

³⁴² § 28b ust. 1 pkt 21 Zarządzenia Nr 2166/17 Prezydenta Miasta Gdańska...;

Kierunek działań: **Promocja dziedzictwa kulturowego miasta służąca kreacji produktów turystyki kulturowej**

Zadanie	Instytucja odpowiedzialna lub koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Utrzymanie istniejących i tworzenie nowych szlaków turystycznych zawierających elementy dziedzictwa kulturowego Gdańska oraz ich popularyzacja	Gdańska Organizacja Turystyczna Muzeum Gdańska	Zespół ds. administracyjnych i budżetu Wydziału Polityki Gospodarczej ³⁴³ Referat Wsparcia i Rozwoju Przedsiębiorczości Wydziału Polityki Gospodarczej ³⁴⁴	2024-2027	środki własne Miasta

³⁴³ § 13 ust. 2 pkt 5 Zarządzenia Nr 2166/17 Prezydenta Miasta Gdańska...

³⁴⁴ § 13 ust. 1 pkt 4 lit. b Zarządzenia Nr 2166/17 Prezydenta Miasta Gdańska.

Aneks Nr 1. Wykaz zabytków nieruchomości wpisanych do rejestru zabytkówWykaz zabytków nieruchomości według stanu na dzień 9.10.2023 r.³⁴⁵

Nr rejestru zab. woj. pom.	Nr d. rej. zab.	Organ wpisujący do rejestru zabytków	Data wpisu do rejestru zabytków	Uwagi	Obiekt	Adres	Nr	Miejscowość
13	4	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1947-06-10	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 4	dwór	ul. Opacka	12 (d.15)	Gdańsk
15	8	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1947-10-11	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 8	układ urbanistyczny miasta Gdańska w obrębie nowożytnych fortyfikacji	Gdańsk		Gdańsk
16	15	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1947-11-15	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 15	zespół dworsko-parkowy /tzw. Dwór III (Schopenhauerów), park/	ul. Polanki	122 d.124	Gdańsk
17	16	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1947-11-15	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 16	zespół dworsko-parkowy /tzw. Dwór I (Monbrillant), park, pawilon ogrodowy/	ul. Polanki	125	Gdańsk
28	32	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1953-01-23	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 32	dwie kamienice - Złota Kamienica i Czerwona Kamienica	ul. Długi Targ	41 i 42	Gdańsk
61	43	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1956-08-29	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 43	Kuźnia Oliwska	ul. Bytowska	1 (d.4)	Gdańsk
64	47	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1956-11-14	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - <u>nr 47 Katedra Oliwska i zabudowania poklasztorne</u>	zespół pocysterski /kościół p.w. św. Trójcy (Katedra Oliwska); klasztor i mur klasztorny; szafarnia; Dom Bramny (Dom Zarazy); Stary i Nowy Pałac Opatów; spichlerz opacki, stajnia - wozownia; palmiarnia; park opacki/	ul. Cystersów	15 (d.16)	Gdańsk
64	19	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1959-11-24	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - <u>nr 19- szafarnia klasztorna</u>	***	ul. Cystersów	15	Gdańsk
64	327	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1967-02-27	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - <u>nr 327 - Dom Bramny (Zarazy)</u>	***	ul. Stary Rynek Oliwski (d. I Armii Polskiej) 15		Gdańsk
64	1	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1971-01-15	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - <u>nr 1 - park opacki</u>	***	ul. Opata Rybińskiego/Opacka (d. Armii Radzieckiej/ Opacka)		Gdańsk
64	361	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1971-04-20	<u>nr 361 - mur klasztorny</u>	***	ul. Cystersów		Gdańsk
64	362	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1971-04-20	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - <u>362 - Pałac Opatów (stary i nowy)</u>	***	ul. Cystersów	11 (d.11 i 15)	Gdańsk
64	363	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1971-04-20	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - <u>nr 363- Spichlerz Opacki</u>	***	ul. Cystersów	12a	Gdańsk
64	364	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1971-04-20	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - <u>nr 364- stajnia (wozownia)</u>	***	ul. Cystersów	12	Gdańsk
64	366	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1971-04-20	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - <u>nr 366- palmiarnia</u>	***	ul. Opata Rybińskiego (d. Armii Radzieckiej)		Gdańsk
65	48	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1956-12-16	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - <u>nr 48 kościół pw. Bożego Ciała</u>	zespół szpitala Bożego Ciała /kościół p.w. Bożego Ciała, plebania, 4 domy mieszkalne, teren dawnego cmentarza szpitalnego/	ul. 3 Maja	21 a,b,c,d	Gdańsk
65	1061	Wojewódzki Konserwator	1988-10-31	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - <u>nr 1061-</u>	***	ul. 3 Maja	21 a,b,c,d	Gdańsk

³⁴⁵ wykaz zabytków nieruchomości pobrany ze strony BIP Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Gdańsku, <https://www.ochronazabytkow.gda.pl/rejestr-zabytkow/rejestr-zabytkow-nieruchomych/> [dostęp: 28.11.2023 r.];

		Zabytków w Gdańsku		<u>plebania, 4 domy mieszkalne, teren dawnego cmentarza szpitalnego</u>				
70	51	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1957-03-29	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 51	kościół klasztorny parafialny p.w. Św. Mikołaja	ul. Świętojańska	72	Gdańsk
78	76	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1957-06-12	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 76	dwór	ul. Bytowska	4	Gdańsk
119	97	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1959-10-13	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 97	Ratusz Głównego Miasta	ul. Długa	46/47	Gdańsk
124	7	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1959-11-11	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - <u>nr 7 - Bazylika Mariacka</u>	zespół kościoła parafialnego ob. rektorskiego p.w. Wniebowzięcia NMP : kościół p.w. Wniebowzięcia NMP (Bazylika Mariacka), 3 plebanie, brama cmentarna	ul. Podkramarska nr 5 Chlebnicka, Plebania 7-9		Gdańsk
124	464	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-02-22	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - <u>nr 464 - brama cmentarna</u>	***	ul. Podkramarska nr 5 Chlebnicka, Plebania 7-9		Gdańsk
124	567	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-11-30	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - <u>nr 567 -3 plebanie</u>	***	ul. Podkramarska nr 5 Chlebnicka, Plebania 7-9		Gdańsk
132	71	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1959-12-18	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 71	Żuraw Gdański	ul. Szeroka	67/68	Gdańsk
133	72	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1959-12-18	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - <u>nr 72 kościół p.w. św. Trójcy</u>	zespół klasztoru franciszkańskiego /kościół p.w. Św. Trójcy, klasztor , teren klasztoru, dom galeriowy , kaplica p.w. Św. Anny wraz z dziedzińcem i zachodnim murem granicznym/	ul. Toruńska ul. Św. Trójcy	1 4 (d.1)	Gdańsk
133	367	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1971-04-20	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - <u>nr 367 - klasztor</u>	***	ul. Toruńska ul. Św. Trójcy	1 4 (d.1)	Gdańsk
133	367- decyzja uzupełniająca	Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków	1999-01-25	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - <u>dec. uzup. nr 367 -teren</u>	***	ul. Toruńska ul. Św. Trójcy	1 4 (d.1)	Gdańsk
133	368	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1971-04-20	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - <u>nr 368 - dom galeriowy</u>	***	ul. Toruńska ul. Św. Trójcy	1 4 (d.1)	Gdańsk
133	133	Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków	2006-08-21	rejestr zabytków woj. pomorskiego - <u>nr 133- kaplica p.w. św. Anny wraz z dziedzińcem i zach. murem granicznym</u>	***	ul. Św. Trójcy	4	Gdańsk
134	73	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1959-12-18	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 73	dom - Lwi Dwór	ul. Trakt Św. Wojciecha (d. Jedności Robotniczej)	297	Gdańsk
135	74	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1959-12-18	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 74	mury obronne Głównego Miasta Gdańska	Gdańsk		Gdańsk
136	85	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1959-12-18	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 85	spichlerz - długa Droga	ul. Chmielna	2/3	Gdańsk
137	86	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1959-12-18	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 86	spichlerz - Kuźnia	ul. Żytnia	20	Gdańsk
138	87	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1959-12-18	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 87	spichlerz- Arka Noego	ul. Żytnia	21	Gdańsk
139	88	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1959-12-18	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 88	spichlerz - ob. dom	ul. Szpitalna	4	Gdańsk
140	90	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1959-12-18	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 90	kamienica- dom Angielski	ul. Chlebnicka	16	Gdańsk
150	96	Wojewódzki Konserwator	1960-02-15	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 96	kamienica	ul. Lawendowa/ Świętojańska 70/71	1	Gdańsk

		Zabytków w Gdańsku						
151	118	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1960-02-24	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 118	dom	ul. Za Murami (d. Zamurna)	19	Gdańsk
190	111	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1960-10-31	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 111	dom	ul. Przeglasińska (d. Sobieszewska Pastwa 8)	81	Gdańsk
191	113	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1960-10-31	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 113- <u>dom nr 55</u>	dom	ul. Przeglasińska (d. Sobieszewska Pastwa 4)	55	Gdańsk
191	177	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1961-12-16	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 177- <u>dom nr 55</u>	***	ul. Przeglasińska (d. Sobieszewska Pastwa 4)	55	Gdańsk
192	114	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1960-11-07	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 114	Brama Chlewnicka	ul. Chlewnicka	21	Gdańsk
193	115	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1960-11-07	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 115	Baszta Narożna	ul. Ogarna/ Za Murami		Gdańsk
215	116	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1961-02-08	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 116- <u>kościół p.w. św. Piotra i Pawła</u>	zespół kościoła parafialnego p.w. Św. Piotra i Pawła / kościół p.w. Św. Piotra i Pawła, mur cmentarny, dwie bramy/	ul. Żabi Kruk	3	Gdańsk
215	473	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-06-17	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 473- <u>mur cmentarny i dwie bramy</u>	***	ul. Żabi Kruk	3	Gdańsk
217	119	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1960-02-24	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 119	dom-mury parteru i I piętra	ul. Za Murami (d. Zamurna)	20	Gdańsk
252	152	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1961-12-02	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 152	kościół parafialny p.w. Św. Walentego	ul. Jesienna	11	Gdańsk
280	199	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1962-02-23	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 199	dom	ul. Urwista (d. Przeglalina 47)	17	Gdańsk
411	285	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1967-02-24	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 285	Wielka Aleja	aleja Zwycięstwa		Gdańsk
412	286	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1967-02-24	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 286	Ratusz Staromiejski	ul. Korzenna	33/35	Gdańsk
413	287	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1967-02-24	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 287	Dwór Bractwa Św. Jerzego - tzw. Strzelnica	ul. Targ Węglowy	27	Gdańsk
414	288	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1967-02-24	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 288	kamienica-Lwi Zamek	ul. Długa	35	Gdańsk
415	289	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1967-02-24	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 289 <u>Nowy Dom Ławy, tzw. Sień Gdańska</u>	zespół Dworu Artusa (dwór Artusa z wystrojem i wyposażeniem; kamienica - Nowy Dom Ławy, tzw. Sień Gdańska oraz kamienica - Stary Dom Ławy)	ul. Długi Targ	43	Gdańsk
415	296	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1967-02-24	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 296 <u>Dwór Artusa</u>	***	ul. Długi Targ	44	Gdańsk
415	296- decyzja uzupełniająca	Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków	1999-07-27	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - <u>decyzja uzupełniająca nr 296 - wystrój i wyposażenie Dworu Artusa</u>	***	ul. Długi Targ	44	Gdańsk
415	530	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-09-14	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 530 <u>kamienica - Stary Dom Ławy, ob. Dom Ekonomistów</u>	***	ul. Długi Targ	45 (ob. 46/47)	Gdańsk
416	290	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1967-02-24	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 290	kamienica - dom Opatów Pelplińskich	ul. Elżbietańska, ob. Bielańska	3, ob. 5	Gdańsk
417	291	Wojewódzki Konserwator	1967-02-24	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 291	kościół p.w. Św. Katarzyny	ul. Katarzynki		Gdańsk

		Zabytków w Gdańsku						
418	292	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1967-02-24	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 292	Kaplica Królewska- kościół p.w. Ducha Św.	ul. Św. Ducha		Gdańsk
419	293	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1967-02-24	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - <u>nr 293</u> <u>Bastion św. Gertrudy</u>	zespół bastionów Dolnego Miasta - tzw. Opliw Motławy /Bastion św. Gertrudy, Żubr, Wilk, Wyskok, Miś, Królik/	Opliw Motławy		Gdańsk
419	293- decyzja uzupełniająca	Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków	1999-05-11	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - <u>decyzja uzupełniająca nr 293 - załącznik graficzny do Bastionu św. Gertrudy</u>	***	Opliw Motławy		Gdańsk
419	322	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1967-02-27	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - <u>nr 322</u> <u>Bastiony: Żubr, Wilk, Wyskok, Miś, Królik,</u>	***	Opliw Motławy		Gdańsk
420	294	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1967-02-24	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 294	Baszta Jacek	ul. Pańska	1	Gdańsk
421	295	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1967-02-24	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 295	Brama Zielona	ul. Długi Targ	24	Gdańsk
422	297	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1967-02-24	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 297	Poczta Polska	Pl. Obrońców Poczty Polskiej	1/2	Gdańsk
423	298	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1967-02-24	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 298	kamienica- dom Uphagena	ul. Długa	12	Gdańsk
424	299	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1967-02-24	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 299	kamienica	ul. Piwna	1	Gdańsk
425	300	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1967-02-24	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 300	spichlerz Wisłoujście - d. Błękitny Lew	ul. Chmielna	53	Gdańsk
426	301	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1967-02-24	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 301	fontanna Neptuna	ul. Długi Targ		Gdańsk
427	302	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1967-02-24	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - <u>nr 302</u> <u>kościół p.w. Św. Bartłomieja</u>	kościół p.w. Św. Bartłomieja wraz z terenem i murem kościelnym	ul. Zaułek Bartłomieja		Gdańsk
427	302- decyzja uzupełniająca	Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków	2005-07-28	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - <u>decyzja uzupełniająca nr 302- teren i mur kościelny</u>	***	ul. Zaułek Bartłomieja		Gdańsk
428	303	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1967-02-24	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 303	Baszta Słomiana	ul. Targ Węglowy	6	Gdańsk
429	304	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1967-02-24	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 304	Brama Mariacka	ul. Mariacka	25/26	Gdańsk
430	305	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1967-02-24	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 305	Brama Straganiarska	ul. Straganiarska	37	Gdańsk
431	306	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1967-02-24	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 306	zespół Baszt Bramy Stągiewnej (Mała i Wielka Stągiew)	ul. Motławska (d. Stągiewna)	14	Gdańsk
432	307	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1967-02-24	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - <u>nr 307</u> <u>Mała Zbrojownia</u>	zespół Małej Zbrojowni / Mała Zbrojownia, dawne laboratorium forteczne)	Plac Wałowy	1 i 15	Gdańsk
432	1141	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1995-11-29	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - <u>nr 1141</u> <u>Laboratorium Forteczne</u>	***	Plac Wałowy	15	Gdańsk
433	308	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1967-02-24	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 308	zespół przytułku dla sierot i starców (budynek główny i boczny)	ul. Sieroca	6	Gdańsk
434	309	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1967-02-24	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 309	dawny sierociniec - portal i kamieniarka szczytu	ul. Wały Jagiellońskie	38	Gdańsk

435	310	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1967-02-27	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 310	Złota Brama	ul. Długa		Gdańsk
436	311	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1967-02-27	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr <u>311 Mały Młyn</u>	Mały Młyn wraz z murem	ul. Rajska	2	Gdańsk
436	311- decyzja uzupełniająca	Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków	2000-04-20	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - <u>decyzja uzupełniająca nr 311 - mur</u>	***	ul. Rajska		Gdańsk
437	312	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1967-02-27	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 312	Baszta pod Zrębem	ul. Żabi Kruk		Gdańsk
438	313	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1967-02-27	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 313	dom- Pod Murzynkiem	ul. Szafarnia	2 (d.3)	Gdańsk
439	314	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1967-02-27	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 314	Brama Św. Jana	ul. Świętojańska		Gdańsk
440	315	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1967-02-27	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 315	zespół klasztoru brygidek /kościół p.w. Św. Brygidy, mur klasztorny/	ul. Brygidki		Gdańsk
441	316	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1967-02-27	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 316	Bastion Św. Elżbiety	ul. Powale Grodzkie/ Wały Jagiellońskie		Gdańsk
442	317	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1967-02-27	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 317	kościół p.w. Św. Jana	ul. Świętojańska	50	Gdańsk
443	318	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1967-02-27	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 318	Brama Żuławska	ul. Długie Ogrody	53	Gdańsk
444	319	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1967-02-27	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 319	Brama Św. Ducha	ul. Św. Ducha		Gdańsk
445	320	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1967-02-27	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 320	Baszta Łabędź	ul. Wartka /Targ Rybny		Gdańsk
446	321	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1967-02-27	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 321	zespół trzech kamienic- Dom Trzech Kaznodziei	ul. Katarzynki	1-3	Gdańsk
447	324	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1967-02-27	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr <u>324 budynek zachodni Dworu Miejskiego</u>	zespół Dworu Miejskiego - budynek zachodni	ul. Podgarbary	10	Gdańsk
447	325	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1967-02-27	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr <u>325- budynek południowy Dworu Miejskiego</u>	zespół Dworu Miejskiego - budynek południowy	ul. Za Murami	2-10	Gdańsk
447	325-zmiana decyzji	Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków	2017-04-06	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 325- budynek południowy Dworu Miejskiego - <u>zmiana decyzji</u>	zespół dworu miejskiego - budynek południowy wraz z otoczeniem w granicach wpisu wskazanych na załączniku graficznym do decyzji , w granicach działek nr 345, 346, 347, 348 w obrębie 89 przy ul. Za Murami 3	ul. Za Murami	3	Gdańsk
448	326	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1967-02-27	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 326	Brama Krowia	ul. Ogarna	72	Gdańsk
449	328	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1967-02-27	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 328	wiatrak	Wyspa Sobieszewska - Komary (d. Opacka 12)		Gdańsk
450	329	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1967-02-27	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 329	kamienica- Dom Mrongowiusza	ul. Straganiarska	19	Gdańsk
451	330	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1967-02-27	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 330	Brama Wyżynna	ul. Wały Jagiellońskie (d. Plac 1 Maja)		Gdańsk
452	331	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1967-02-27	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 331	spichlerz Pod Jeleniem	ul. Grodzka	16	Gdańsk

453	332	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1967-02-27	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - <u>nr 322 Brama Nizinna</u>	Brama Nizinna wraz z terenem	ul. Dolna Brama		Gdańsk
453	332- decyzja uzupełniająca	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1995-05-11	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - <u>decyzja uzupełniająca nr 332 - teren</u>	****	ul. Dolna Brama		Gdańsk
454	323	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1967-07-10	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 323	Wielka Zbrojownia ze studnią przy elewacji wschodniej	ul. Targ Węglowy		Gdańsk
464	272	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1968-04-24	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - <u>nr 272 szpital Św. Ducha</u>	zespół szpitala Św. Ducha /szpital, prezbiterium i fasada kościoła szpitalnego p.w. Św. Ducha/	ul. U Furty	3	Gdańsk
464	471	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-06-17	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - <u>nr 471 prezbiterium i fasada kościoła p.w. Św. Ducha</u>	****	ul. Grobla IV	8	Gdańsk
465	271	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1968-04-25	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - <u>nr 271 Stara Apteka</u>	Stara Apteka	ul. Teatralna		Gdańsk
465		Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków	2014-12-04	rejestr zabytków woj. pomorskiego - <u>nr 465 fragment średniowiecznego muru obronnego Głównego Miasta Gdańska powiązany z budynkiem Starej Apteki</u>	fragment średniowiecznego muru obronnego Głównego Miasta Gdańska powiązany z budynkiem Starej Apteki, usytuowany na działce nr 238/4 oraz murowane ogrodzenie dawnego dziedzińca pomiędzy Starą Apteką a Wielką Zbrojownią, usytuowane na działkach nr 238/4 i 237 wraz ze znajdującym się pod nimi gruntem	ul. Teatralna		Gdańsk
466	261	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1968-04-29	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 261	Baszta na Podmurzu	ul. Na Podmurzu	2	Gdańsk
467	262	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1968-04-29	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 262	Baszta Kotwiczników	ul. Kotwiczników	20	Gdańsk
471	263	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1968-06-14	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 263	Umocnienia Doliny Nowych Ogrodów-zespół północny wraz z elementami strukturalnymi i wchodzącymi w ich skład obiektami fortyfikacji- Bastion Neubauer'a: Dom walmistrza, Poterna do prawego barku niskiego; Kurtyna Bastionu Neubauer'a: Poterna do fosy	Grodzisko między ul. Strzelecką, Nowe Ogrody (d. Gen. Świerczewskiego), Dąbrowskiego i Powstańców Warszawskich		Gdańsk
471	263- decyzja uzupełniająca	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1998-03-03	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - <u>decyzja uzupełniająca nr 263 - załącznik graficzny</u>	****	Grodzisko między ul. Strzelecką, Nowe Ogrody (d. Gen. Świerczewskiego), Dąbrowskiego i Powstańców Warszawskich		Gdańsk
472	264	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1968-06-14	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 264 wraz załącznikiem graficznym z dn. 1999-02-09	Umocnienia Doliny Nowych Ogrodów - zespół południowy wraz z elementami strukturalnymi zespołu: Zakos Strakowskiego (południowy), Zakos Piaszkowy (północny)	między ul. Stawki, Przybój, Górka, Pohulanka		Gdańsk
473	265	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1968-06-14	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - <u>nr 265 Reduta Napoleońska</u>	Reduta Napoleońska (Reduta Napoleońska, fosa Reduty, przeciwskarpa fosy Reduty z galerią strzelecką, przejście pod fosą z Reduty do galerii przeciwskarpowej, kryty korytarz ze schodami z dziedzińca Reduty do podstawy wzgórza, Brama Północna Fortu Grodzisko z wartownią)	ul. 3 Maja	14 a	Gdańsk
473	265- decyzja uzupełniająca	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1998-03-03	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - <u>decyzja uzupełniająca nr 265 - załącznik graficzny</u>	****	ul. 3 Maja	14 a	Gdańsk
474	268	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1968-06-14	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - <u>nr 268 - umocnienia Grodziska</u>	umocnienia Grodziska wraz z elementami strukturalnymi fortyfikacji Grodziska (Majdan Fortu Grodzisko; Bastion Jerozolimski; Wysokie Czoło Kurkowe; Wysokie Skrzydło	Grodzisko między ulicami 3 Maja i Dąbrowskiego		Gdańsk

					Kurkowe; Niskie Czoło Kurkowe; Luneta Senarmont'a; Zbrojownia			
474	268- decyzja uzupełniająca	Wojewódzki Konservator Zabytków w Gdańsku	1998-03-03	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - <u>decyzja uzupełniająca nr 268 - załącznik graficzny</u>	****	Grodzisko między ul. 3 Maja i Dąbrowskiego		Gdańsk
475	266	Wojewódzki Konservator Zabytków w Gdańsku	1968-06-14	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 266	umocnienia Biskupiej Górki wraz z elementami strukturalnymi umocnień Biskupiej Górki (Bastion Zbawiciela, Bastion Pośredni, Bastion Ostroróg, Bastion Vigillance, Luneta Caferellego, Luneta Delzous, Ravelin Ostroróg Pośredni)	Biskupia Górka między ulicami Zakątna, Na Stoku, Stoczniovców, Słowińców, Pohulanka		Gdańsk
476	267	Wojewódzki Konservator Zabytków w Gdańsku	1968-06-14	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 267	zespół Reduty Biskupiej Górki /zespół zabudowań i umocnień: koszary, budynek oficerski, wartownia zachodnia, wartownia wschodnia, mur obronny z trzema bramami, korytarz podziemny, wylot korytarza podziemnego/	ul. Biskupia	24 a,b	Gdańsk
477	269	Wojewódzki Konservator Zabytków w Gdańsku	1968-06-14	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 269	Szaniec Jezuicki	ul. Kolonia Anielinki - między ul. Zamiejską Cienistą i Szkocką		Gdańsk
478	270	Wojewódzki Konservator Zabytków w Gdańsku	1968-06-14	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 270	Wielki Młyn	ul. Wielkie Młyny /Na Piaskach		Gdańsk
479	336	Wojewódzki Konservator Zabytków w Gdańsku	1968-06-14	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - <u>nr 336 Spichlerz Oliwski</u>	zespół spichlerzy: Oliwski, Panna, Miedź - obecnie Centralne Muzeum Morskie	ul. Ołowianka	9-11 (d.11)	Gdańsk
479	337	Wojewódzki Konservator Zabytków w Gdańsku	1968-06-14	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - <u>nr 337 Spichlerz Panna</u>	****	ul. Ołowianka	9	Gdańsk
479	386	Wojewódzki Konservator Zabytków w Gdańsku	1971-06-24	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - <u>nr 386 Spichlerz Miedź</u>	***	ul. Ołowianka	10	Gdańsk
490	276	Wojewódzki Konservator Zabytków w Gdańsku	1969-07-25	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 276	kościół filialny p.w. Św. Jakuba	ul. Cystersów		Gdańsk
491	277	Wojewódzki Konservator Zabytków w Gdańsku	1969-07-25	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 277	dwór (IV)	ul. Polanki	119 (d.119 / 121)	Gdańsk
493	274	Wojewódzki Konservator Zabytków w Gdańsku	1969-09-01	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 274	kamienica	ul. Dziana	11	Gdańsk
494	334	Wojewódzki Konservator Zabytków w Gdańsku	1969-09-01	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 334	zespół Przedbramia ulicy Długiej /Katownia, Wieża Więzienna, mur szyi przelotowej, budynek więzienny/	ul. Targ Węglowy		Gdańsk
495	335	Wojewódzki Konservator Zabytków w Gdańsku	1969-09-01	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 335	zespół Śluzy Kamiennej /śluza, grodze kamienne, umocnienia ziemne przed śluzą, młyn przy śluzie/	ul. Grodza Kamienna	25	Gdańsk
497	273	Wojewódzki Konservator Zabytków w Gdańsku	1969-11-22	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 273	kamienica- Ferberów	ul. Długa	28 (ob.26)	Gdańsk
498	279	Wojewódzki Konservator Zabytków w Gdańsku	1969-11-22	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 279	kamienica - Czirenbergów	ul. Długa	29 (ob.26)	Gdańsk
499	280	Wojewódzki Konservator Zabytków w Gdańsku	1969-11-22	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 280	kamienica	ul. Długa	30	Gdańsk
500	281	Wojewódzki Konservator Zabytków w Gdańsku	1969-11-22	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 281	kamienica	ul. Długa	32	Gdańsk
501	282	Wojewódzki Konservator Zabytków w Gdańsku	1969-11-22	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 282	kamienica	ul. Długa	34	Gdańsk

502	283	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1969-11-22	dawny rejestru zabytków woj. gdańskiego - nr 283	kamienica	ul. Długa	37	Gdańsk
503	284	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1969-11-22	dawny rejestru zabytków woj. gdańskiego - nr 284	kamienica - Conerta i Schumanów	ul. Długa	45	Gdańsk
529	380	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1971-06-24	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 380 <u>Spichlerz Królewski</u>	zespół elektrowni "Ołowianka" (Spichlerz Królewski; budynek główny elektrowni ; budynek socjalny elektrowni ; dwa budynki mieszkalne pracowników elektrowni)	ul. Ołowianka	1 i 14	Gdańsk
529	886	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1983-12-30	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 886 <u>elektrownia Ołowianka</u>	***	ul. Ołowianka	1 i 14	Gdańsk
530	381	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1971-06-24	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 381	kamienica	ul. Długa	47	Gdańsk
531	382	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1971-06-24	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 382	kamienica	ul. Długa	38	Gdańsk
532	383	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1971-06-24	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 383	kamienica	ul. Długi Targ	20	Gdańsk
533	384	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1971-06-24	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 384	kamienica	ul. Długi Targ	29	Gdańsk
534	385	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1971-06-24	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 385	kamienica	ul. Długi Targ	1-3	Gdańsk
537	388	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1971-09-06	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 388	kamienica	ul. Długa	71	Gdańsk
538	389	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1971-09-06	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 389	kamienica	ul. Długa	74	Gdańsk
539	390	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1971-09-06	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 390	ruina spichlerza Trupia Czaszka	ul. Chmielna	56 (d.58)	Gdańsk
540	391	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1971-09-06	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 391	spichlerz Nowa Pakownia	ul. Szafarnia	9	Gdańsk
541	392	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1971-09-06	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 392 <u>śłodownia</u>	zespół browaru /śłodownia, browar, kamienica, dwa budynki magazynowe oraz teren w granicach decyzji/	ul. Czopowa ul. Rycerska 9, 7-8, 10	5	Gdańsk
541	461	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-02-03	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 461 - <u>kamienica ul. Rycerska 10</u>	***	ul. Rycerska	10	Gdańsk
541	462	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-02-03	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 462 - <u>browar ul. Rycerska 9</u>	***	ul. Rycerska	9	Gdańsk
541	1093	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1990-10-15	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 1093- <u>relikty zabudowy przemysłowej i mieszkalnej (2 magazyny)</u>	***	ul. Rycerska	7-8	Gdańsk
542	393	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1971-09-06	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 393	zespół spichlerzy - Elbląg, Toruń, Gdańsk, Pod Koroną	ul. Chmielna	59-62	Gdańsk
543	394	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1971-09-06	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 394	kamienica	ul. Mariacka	1	Gdańsk
544	395	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1971-09-06	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 395 <u>kościół paraf. pw. Św. Ignacego Loyoli</u>	zespół kościoła parafialnego p.w. Św. Ignacego Loyoli /kościół, plebania, dzwonnica/	ul. Brzegi		Gdańsk
544	396	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1971-09-06	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 396 - <u>plebania</u>	***	ul. Brzegi		Gdańsk

544	397	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1971-09-06	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - <u>nr 397 - dzwonnica przy kościele pw. Św. Ignacego Loyoli</u>	***	ul. Brzegi		Gdańsk
545	398	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1971-09-06	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - <u>nr 398 kościół pw. Św. Elżbiety</u>	zespół kościoła i szpitala Św. Elżbiety (kościół, szpital - obecnie klasztor)	ul. Elżbietańska		Gdańsk
545	399	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1971-09-06	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - <u>nr 399 - szpital św. Elżbiety</u>	***	ul. Elżbietańska		Gdańsk
553	418	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1971-10-30	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 418	Baszta Biała	ul. Rzeźnicka		Gdańsk
554	419	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1971-10-30	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 419	dom	ul. Reduta Wyskok	2	Gdańsk
555	420	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1971-10-30	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 420	karczma	ul. Starowiślna	2	Gdańsk
557	422	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1971-10-30	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 422	gimnazjum	ul. Lastadia	2	Gdańsk
558	423	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1971-10-30	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 423	wieża kościoła p.w. Zbawiciela	ul. Zaroślak		Gdańsk
559	424	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1971-10-30	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 424	dom	ul. Pod Zrębem	9	Gdańsk
560	425	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1971-10-30	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 425	dwór	ul. Kieturakisa (d. Śluza 10)	1	Gdańsk
561	427	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1971-10-30	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 427	dom	ul. Kartuska	124	Gdańsk
562	428	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1971-10-30	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - <u>nr 428 - młyn</u>	zespół młyna motorowego Emaus /młyn , dom mieszkalny, działka, budynek gospodarczy/	ul. Kartuska	213-215	Gdańsk
562	429	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1971-10-30	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - <u>nr 429 - dom mieszkalny</u>	***	ul. Kartuska	213-215	Gdańsk
562	1162	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1997-02-14	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - <u>nr 1162 - działka wraz z budynkiem gospodarczym</u>	***	ul. Kartuska	213-215	Gdańsk
577	445	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-01-27	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 445	kamienica - dom Towarzystwa Przyrodniczego	ul. Mariacka	25/26	Gdańsk
578	446	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-01-27	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 446	spichlerz - Ciesłarnia	ul. Chmielna	111	Gdańsk
579	447	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-01-27	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 447	zespół spichlerzy: Mały (nr 37) i Wielki (nr 38) Grodecki /zw. Dębowy Rożek i Śpiewak/	ul. Chmielna	37/38	Gdańsk
580	448	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-01-27	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 448	zespół spichlerzy: Białe Koń i Czerwony Lew /zw. Błękitny Lew/	ul. Chmielna	67/68	Gdańsk
581	449	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-01-27	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 449	spichlerz - Turek (w ruinie)	ul. Motławska	2	Gdańsk
582	450	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-01-27	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 450	kamienica	ul. Długa	3	Gdańsk
583	451	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-01-27	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 451	kamienica	ul. Długa	4	Gdańsk
584	452	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-01-27	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 452	kamienica	ul. Długa	10	Gdańsk

585	453	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-01-27	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 453	kamienica	ul. Długa	13	Gdańsk
586	454	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-01-27	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 454	kamienica	ul. Długa	18	Gdańsk
587	455	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-01-27	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 455	kamienica	ul. Długa	33	Gdańsk
588	456	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-01-27	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 456	kamienica	ul. Długa	36	Gdańsk
589	457	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-01-27	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 457	kamienica	ul. Długa	40	Gdańsk
590	458	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-01-27	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 458	kamienica	ul. Długa	42	Gdańsk
592	460	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-02-03	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 460	spichlerz	ul. Grodzka	18	Gdańsk
593	463	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-02-03	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 463	kamienica	ul. Świętojańska	36	Gdańsk
594	465	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-02-22	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 465	kamienica	ul. Świętojańska	37	Gdańsk
595	466	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-02-22	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 466	kamienica	ul. Targ Rybny	6 (d. 10)	Gdańsk
596	467	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-02-22	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 467	kamienica	ul. Targ Rybny	6 (d.9)	Gdańsk
597	468	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-02-22	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 468	kamienica	ul. Targ Rybny	6a (d.6)	Gdańsk
598	469	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-02-22	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 469	kamienica	ul. Targ Rybny	6a (d.7)	Gdańsk
599	470	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-02-22	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 470	dwa domy z fragmentem muru krzyżackiego	ul. Grodzka 9 /Wartka 8	8 i 9	Gdańsk
600	476	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-04-17	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - <u>nr 476 budynek główny Komendantury Garnizonu Pruskiego</u>	zespół Komendantury Garnizonu Pruskiego (d. Klub Studencki Zak) - ob. Ratusz / budynek główny, stajnia, mur ceglany, park/	ul. Wały Jagiellońskie	1	Gdańsk
600	1104	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1993-02-19	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - <u>nr 1104-stajnia, mur ceglany, park</u>	***	ul. Wały Jagiellońskie	1	Gdańsk
614	426	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-06-17	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 426	kamienica	ul. Kaletnicza	3	Gdańsk
615	472	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-06-17	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 472	kamienica	ul. Garbary	1	Gdańsk
616	474	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-06-17	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 474	kamienica	ul. Grobla III	9	Gdańsk
617	475	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-06-17	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 475	kamienica	ul. Tkacka	20	Gdańsk
619	521	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-07-31	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 521	kamienica	ul. Długi Targ	5	Gdańsk
620	522	Wojewódzki Konserwator	1972-07-31	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 522	kamienica	ul. Długi Targ	8	Gdańsk

		Zabytków w Gdańsku						
621	523	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-07-31	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 523	kamienica	ul. Długi Targ	10	Gdańsk
622	524	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-07-31	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 524	kamienica	ul. Długi Targ	15	Gdańsk
623	525	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-07-31	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 525	kamienica	ul. Długi Targ	17	Gdańsk
624	526	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-07-31	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 526	kamienica	ul. Długi Targ	38	Gdańsk
625	527	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-07-31	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 527	kamienica	ul. Długi Targ	40	Gdańsk
626	528	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-07-31	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 528	kamienica	ul. Długa	43	Gdańsk
627	529	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-07-31	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 529	kamienica	ul. Długa	44	Gdańsk
656	531	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-09-14	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 531	kamienica	ul. Długi Targ	46 (ob. 46/47)	Gdańsk
657	532	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-09-14	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 532	kamienica	ul. Długa	55	Gdańsk
658	533	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-09-14	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 533	kamienica	ul. Długa	60	Gdańsk
659	534	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-09-14	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 534	kamienica	ul. Św. Ducha	8	Gdańsk
660	535	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-09-14	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 535	kamienica	ul. Św. Ducha	11	Gdańsk
661	536	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-09-14	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 536	kamienica	ul. Św. Ducha	12	Gdańsk
662	537	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-09-14	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 537	kamienica	ul. Św. Ducha	41	Gdańsk
663	538	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-09-14	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 538	kamienica	ul. Św. Ducha	45	Gdańsk
664	539	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-09-14	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 539	kamienica	ul. Św. Ducha	47	Gdańsk
665	540	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-09-14	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 540	kamienica	ul. Św. Ducha	49	Gdańsk
666	541	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-09-14	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 541	kamienica	ul. Św. Ducha	79	Gdańsk
667	542	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-09-14	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 542	kamienica	ul. Św. Ducha	81	Gdańsk
668	543	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-09-14	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 543	kamienica	ul. Św. Ducha	101	Gdańsk
669	544	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-09-14	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 544	kamienica	ul. Św. Ducha	103	Gdańsk
670	545	Wojewódzki Konserwator	1972-09-14	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 545	kamienica	ul. Św. Ducha	109	Gdańsk

		Zabytków w Gdańsku						
671	546	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-09-14	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 546	kamienica- Pod Żółciem	ul. Św. Ducha	111	Gdańsk
672	547	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-09-14	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 547	kamienica	ul. Św. Ducha	115	Gdańsk
673	548	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-09-14	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 548	kamienica	ul. Św. Ducha	119	Gdańsk
674	549	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-09-14	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 549	kamienica	ul. Św. Ducha	121	Gdańsk
675	550	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-09-14	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 550	kamienica	ul. Św. Ducha	123	Gdańsk
676	551	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-09-14	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 551	kamienica	ul. Św. Ducha	127	Gdańsk
677	387	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-11-30	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 387	kamienica	ul. Świętojańska	49	Gdańsk
678	552	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-11-30	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 552	kamienica	ul. Ogarna	3	Gdańsk
679	553	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-11-30	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 553	kamienica	ul. Ogarna	11	Gdańsk
680	554	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-11-30	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 554	kamienica	ul. Ogarna	29	Gdańsk
681	555	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-11-30	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 555	kamienica	ul. Ogarna	30	Gdańsk
682	556	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-11-30	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 556	kamienica	ul. Ogarna	31	Gdańsk
683	557	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-11-30	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 557	kamienica	ul. Ogarna	43	Gdańsk
684	558	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-11-30	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 558	kamienica	ul. Ogarna	44	Gdańsk
685	559	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-11-30	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 559	kamienica	ul. Ogarna	58	Gdańsk
686	560	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-11-30	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 560	kamienica	ul. Ogarna	65	Gdańsk
687	561	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-11-30	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 561	kamienica	ul. Ogarna	123	Gdańsk
688	562	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-11-30	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 562	kamienica	ul. Straganiarska	23	Gdańsk
689	563	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-11-30	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 563	kamienica	ul. Straganiarska	24	Gdańsk
690	564	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-11-30	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - <u>nr 564-kościół pw. Św. Wojciecha</u>	zespół kościoła parafialnego p.w. Św. Wojciecha /kościół p.w. Św. Wojciecha, plebania, kapliczka przy kościele/	ul. Trakt Św. Wojciecha (d. Jedności Robotniczej)	440	Gdańsk
690	565	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-11-30	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - <u>nr 565 - plebania</u>	***	ul. Trakt Św. Wojciecha (d. Jedności Robotniczej)	440	Gdańsk
690	566	Wojewódzki Konserwator	1972-11-30	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 566-	***	ul. Trakt Św. Wojciecha (d.	440	Gdańsk

		Zabytków w Gdańsku		kapliczka na górze przy kościele św. Wojciecha		Jedności Robotniczej)		
691	568	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-11-30	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 568	kamienica - ob. siedziba GTN	ul. Grodzka	12	Gdańsk
692	569	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-11-30	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 569	kapliczka przydrożna	ul. Grunwaldzka	517	Gdańsk
693	570	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-12-06	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 570	kamienica	ul. Szeroka	16	Gdańsk
694	571	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-12-06	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 571	kamienica - Pod Łososiem	ul. Szeroka	51	Gdańsk
695	572	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-12-06	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 572	kamienica	ul. Szeroka	52	Gdańsk
696	573	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-12-06	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 573	kamienica	ul. Szeroka	75/76	Gdańsk
697	574	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-12-20	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 574	kamienica	ul. Mariacka	2	Gdańsk
698	575	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-12-20	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 575	kamienica	ul. Mariacka	3	Gdańsk
699	576	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-12-20	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 576	kamienica	ul. Mariacka	6	Gdańsk
700	577	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-12-20	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 577	kamienica	ul. Mariacka	7	Gdańsk
701	578	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-12-20	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 578	kamienica	ul. Mariacka	12	Gdańsk
702	579	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-12-20	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 579	kamienica	ul. Mariacka	13	Gdańsk
703	580	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-12-20	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 580	kamienica	ul. Mariacka	23	Gdańsk
704	581	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-12-20	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 581	kamienica	ul. Mariacka	24	Gdańsk
705	582	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-12-20	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 582	kamienica	ul. Mariacka	30	Gdańsk
706	583	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-12-20	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 583	kamienica	ul. Mariacka	33	Gdańsk
707	584	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-12-20	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 584	kamienica	ul. Mariacka	34	Gdańsk
708	585	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-12-20	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 585	kamienica	ul. Mariacka	35	Gdańsk
709	586	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-12-20	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 586	kamienica	ul. Mariacka	36	Gdańsk
710	587	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-12-20	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 587	kamienica	ul. Mariacka	39	Gdańsk
711	588	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-12-20	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 588	kamienica	ul. Mariacka	41	Gdańsk
712	589	Wojewódzki Konserwator	1972-12-20	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 589	kamienica	ul. Mariacka	42	Gdańsk

		Zabytków w Gdańsku						
713	590	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-12-20	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 590	kamienica	ul. Mariacka	43	Gdańsk
714	591	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-12-20	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 591	kamienica	ul. Mariacka	48	Gdańsk
715	592	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-12-20	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 592	zespół dworski - tzw. Dwór V (Anielski Dwór) /budynek południowy i północny/	ul. Polanki	117	Gdańsk
716	593	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-12-20	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 593	dwór	ul. Bytowska	1	Gdańsk
717	594	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-12-20	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 594	kościół parafialny p.w Św. Jana Bosco	ul. Gościnną	15	Gdańsk
718	595	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-12-20	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - <u>nr 595- dwór</u>	zespół dworsko-parkowy /dwór, park lodownia, dwa budynki gospodarcze/ w granicach określonych na załączniku graficznym nr 1 i nr 2 do decyzji	ul. Nowiny	2	Gdańsk
718	1079	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1995-07-04	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr <u>1079- park</u>	***	ul. Nowiny	2	Gdańsk
742	621	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-12-28	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 621	kamienica	ul. Piwna	12	Gdańsk
743	622	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-12-28	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 622	kamienica	ul. Piwna	15	Gdańsk
744	623	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-12-28	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 623	kamienica	ul. Piwna	16	Gdańsk
745	624	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-12-28	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 624	kamienica	ul. Piwna	22	Gdańsk
746	625	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-12-28	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 625	kamienica	ul. Piwna	51	Gdańsk
747	626	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-12-28	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 626	kamienica	ul. Piwna	52	Gdańsk
748	627	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-12-28	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 627	kamienica	ul. Piwna	54	Gdańsk
749	628	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-12-28	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 628	kamienica	ul. Piwna	55	Gdańsk
750	629	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-12-28	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 629	kamienica	ul. Piwna	57	Gdańsk
751	630	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-12-28	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 630	kamienica	ul. Piwna	59	Gdańsk
752	631	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-12-28	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 631	kamienica	ul. Piwna	60	Gdańsk
753	632	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-12-28	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 632	kamienica	ul. Piwna	61	Gdańsk
754	633	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-12-28	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 633	kamienica	ul. Piwna	63	Gdańsk
755	634	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-12-28	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 634	kamienica	ul. Piwna	64	Gdańsk

756	635	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-12-28	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 635	kamienica	ul. Piwna	66	Gdańsk
757	636	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-12-28	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 636	zespół dworski - tzw. Dwór II (Quellbrunn) /budynek główny, oficyna wschodnia, budynek zachodni, budynek gospodarczy, kaplica cmentarna/	ul. Polanki	124	Gdańsk
758	637	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-12-28	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 637	kamienica	ul. Chlebnicka	1	Gdańsk
759	638	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-12-28	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 638	kamienica	ul. Chlebnicka	11	Gdańsk
760	639	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1973-01-06	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 639	kamienica	ul. Chlebnicka	24	Gdańsk
761	640	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1973-01-06	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 640	kamienica	ul. Chlebnicka	25	Gdańsk
762	641	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1973-01-06	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 641	kamienica	ul. Chlebnicka	28	Gdańsk
763	642	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1973-01-06	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 642	kamienica	ul. Chlebnicka	29	Gdańsk
764	643	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1973-01-06	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 643	kamienica	ul. Chlebnicka	36	Gdańsk
767	646	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1973-10-15	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 646	dwór	ul. Olszyńska	37	Gdańsk
768	647	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1973-10-15	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 647	Dwór Królewskiej Doliny	ul. Do Studzienki (d. Hibnera)	36	Gdańsk
769	648	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1973-10-15	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - <u>nr 648</u> <u>dwór</u>	zespół dworsko-parkowy - tzw. Studzienka (Dwór Św. Zdrój) / dwór, stajnia, budynek gospodarczy, założenie ogrodowe z grotą, ławką i kolumną/	ul. Traugutta	94	Gdańsk
769	938	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1985-05-09	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - <u>nr 938</u> - <u>zespół dworsko -ogrodowy</u>	***	ul. Traugutta	94	Gdańsk
770	649	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1973-10-15	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 649	dwór "Młyniska"	ul. Kliniczna (Swojska 13)	13	Gdańsk
771	650	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1973-10-15	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - <u>nr 650</u> - <u>brama</u>	zespół klasztoru karmelitów /brama, klasztor, kościół rektorski p.w. Św. Józefa/	ul. Elżbietańska	9/10	Gdańsk
771	651	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1973-10-15	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - <u>nr 651</u> - <u>klasztor</u>	***	ul. Elżbietańska	9/10	Gdańsk
771	652	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1973-10-15	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - <u>nr 652</u> - <u>kościół p.w. Św. Józefa</u>	***	ul. Elżbietańska	9/10	Gdańsk
772	653	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1973-10-15	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 653	kamienica	ul. Powroźnicza (d. Powroźników)	3	Gdańsk
773	654	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1973-10-15	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 654	kościół menonitów - ob. Zjednoczony Kościół Ewangeliczny	ul. Menonitów	2a	Gdańsk
774	655	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1973-10-15	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 655	zespół domów karmelitów /budynek nr 10 i 11 oraz brama z ogrodzeniem/	ul. Podmłyńska	10-11	Gdańsk
775	656	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1973-10-15	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 656	dwór Uphagenów (Monplaisir) - d. Pałac Ślubów	ul. Grunwaldzka	5	Gdańsk

776	657	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1973-10-15	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 657	dwór "Srebrniki"	ul. Srebrniki	1	Gdańsk
776		Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków	2021-01-25		I. założenie dworsko-parkowe Dworu Srebrniki, wraz ze znajdującymi się w jego granicach: - Dworem Srebrniki (D) - wpisanym do rejestru zabytków decyzją KL.XI/620/5457/73 z dn. 15.10.1973 r. pod numerem rejestru 657 /aktualny numer rejestru zabytków A-776/ - oficyną dworską (O1) z 2 poł. XVIII w. - oficyną dworską (O2) z pocz. XX w. zachowanym starodrzewem, układem drożnym i kompozycyjnym zieleni parkowej - działkami gruntu: nr 116/34 i częścią działki gruntu nr 116/27 (obydwie działki z obrębu 0039), II. otoczenie zabytku wymienionego w punkcie I. niniejszej decyzji, obejmujące: - zachodnią część terenu dawnych łąk po wschodniej stronie zabytku wymienionego w p-cie I. tj. obecną działkę gruntu nr 116/26 i dwa fragmenty działki gruntu nr 116/27) - część terenu historycznego Zakładu Opiekuńczego - Wychowawczego w Srebrzysku (niem. Städtliche Fürsorgeanstalt Silberhammer), obejmującą działki gruntu o numerach ewidencyjnych: 116/30, 116/32, 116/33, 116/7 – z wyłączeniem usytuowanych na nich obiektów kubaturowych, tj. budynków: ul. Srebrniki 5A, 5C, 5D oraz budynku stacji transformatorowej, usytuowanego na działce nr 116/7	ul. Srebrniki	1, 5A, 5C, 5D	Gdańsk
777	658	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1973-10-15	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 658	kościół szpitalny - ob. rektorski kapucynów p.w. Św. Jakuba	ul. Łagiewniki	63	Gdańsk
778	659	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1973-10-15	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 659	dom	ul. Wodopój	7	Gdańsk
779	660	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1973-10-15	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - <u>nr 660 - pawilon ogrodowy</u>	zespół dworsko-parkowy /pawilon ogrodowy, relikty Dworu Przymorze-piwnice średniowieczne; park z ogrodem/ w granicach zaznaczonych na załączniku graficznym do decyzji nr 879	ul. Pomorska	68	Gdańsk
779	879	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1983-07-02	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - <u>nr 879 - piwnice dworu i park</u>	***	ul. Pomorska	68	Gdańsk
841	726	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1975-11-07	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - <u>nr 726- dwór</u>	zespół dworsko-parkowy /dwór, park/	ul. Goplańska (d. Kiełpino Górne 31-32	31-32 ob.34	Gdańsk
841	978	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1986-09-29	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - <u>nr 978 - park</u>	***	ul. Goplańska (d. Kiełpino Górne 31-32	31-32 ob.34	Gdańsk
850	730/719	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1976-09-14	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 730/719	układ urbanistyczny Starej Oliwy wraz z zespołem Potoku Oliwskiego (1.zespół klasztoru cystersów, 2.zespoły dworów przy ul. Polanki, 3.zespoły zorganizowanej zieleni, 4.zespoły ulic o tradycjach średniowiecznych, 5.zespół nadmorskiej wsi rybackiej Jelitkowo, 6.kompleks architektoniczno-przestrzenny	Oliwa		Gdańsk

					i krajobrazowy nad Potokiem Oliwskim			
939	780	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1979-02-16	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 780	dom	ul. Śluza	2	Gdańsk
961	820	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1979-04-23	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 820	kolonia domów robotniczych Fundacji dr Abegga przy Politechnice Gdańskiej	ul. Bracka; Olszewskiego; Puszkina, Wróblewskiego, Własna Strzecha		Gdańsk
962	827	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1979-04-23	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 827	willa - ob. PAN	ul. Jaśkowa Dolina	31 (d. 15)	Gdańsk
963	817	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1979-04-30	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 817	zespół Dworca Głównego (budynek główny dworca, budynek kas kolei elektrycznych, przychodnia lekarska i hotel, poczta, magazyny, budynki socjalne)	Podwale Grodzkie	1	Gdańsk
969	828	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1979-04-30	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 828	zespół zabudowy Politechniki Gdańskiej (Gmach Główny; Instytut Chemii; Instytut Elektrotechniczny, laboratorium maszynowe z kotłownią; budynek gospodarczy - skład węgla, dom palacza, mieszkanie portiera; mieszkanie mechanika; umywalnia oraz aleja lipowa)	ul. Narutowicza (d. Majakowskiego)	11/12	Gdańsk
970	829	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1979-05-30	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 829	zespół zabudowy ul. Jaśkowej Doliny (zabudowa willowa z przyległymi parkami oraz zabudowa czynszowa ulic: Jaśkowa Dolina, Pawłowskiego, Romera, Akacjowa, Na Wzgórzu)	ul. Jaśkowa Dolina		Gdańsk
976	833	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1979-11-08	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 833	dom	ul. Brygidki	14	Gdańsk
984	845	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1981-02-25	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 845	zespół parkowo-ogrodowy	ul. Myśliwska (d. Migowo Górne 6)	40	Gdańsk
985	847	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1981-05-18	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 837	osiedle domków robotniczych Fundacji dr Abegga	ul. Ceglana, W. Gomulickiego, W. Pola, Syrokomli, Kolejarzy, Miedziana		Gdańsk
986	848	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1981-05-18	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 848	Kanał Raduni / kanał wraz z groblami, towarzysząca zabudowa i zielenią na całej długości obiektu - od śluzy na zachód od Pruszcza Gdańskiego do ujścia Kanału do Starej Motławy w Gdańsku/	Gdańsk/ Pruszcz Gdański		Gdańsk/ Pruszcz Gdański
988	840	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1981-06-15	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 840	willa Rudolfa Patschkego	ul. Uphagena	23 (d.1)	Gdańsk
990	835	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1981-07-23	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 835	zespół dworsko-parkowy /dwór, park/	ul. Jaśkowa Dolina	17 (d.9)	Gdańsk
994	854	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1981-09-07	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 854	zespół 4 kamienic /nr 5; nr 5a; nr 6 ; nr 7/	ul. Św. Trójcy	5;5a;6; 7	Gdańsk
997	851	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1981-10-12	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 851	zespół dworsko-parkowy "Ludolphine" /dwór, oficyna dworu; dwa budynki gospodarcze; piwniczka; park/	ul. Czyżewskiego	29	Gdańsk
1013	846	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1982-06-08	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 846	układ urbanistyczny osady portowej w Nowym Porcie	Nowy Port		Gdańsk
1015	869	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1982-07-14	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 869	zespół dworsko-parkowy (dwór, park, altana)	ul. Piecewska	27	Gdańsk
1017	873	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1983-03-04	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 873	zespół kościoła parafialnego p.w. Najświętszego Serca Pana Jezusa wraz z plebanią i ogrodem	ul. Ks. Zator-Przytockiego (d. Mireckiego)	3	Gdańsk

1020	870	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1983-03-30	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 870	dom	ul. Konopnickiej	5	Gdańsk
1027	880	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1983-06-24	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 880	zespół domu podmiejskiego z kuźnią	ul. Gościnną	10	Gdańsk
1029	881	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1983-08-01	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 881	zespół Zakładów Mięsnych (9 obiektów : nr 3; 6; 12; 14; 15; 17; 18; 19 i 22)	ul. Angielska Grobla	19	Gdańsk
1048	898	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1984-01-16	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 898	dom	ul. Kątowa	1	Gdańsk
1050	901	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1984-02-04	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 901	zespół dworu Ferberów /1. zespół dworsko-ogrodowy; 2. zespół zajazdu "Pod trzema świńskimi głowami" z parkiem; 3. zespół folwarczny/	ul. Trakt Św. Wojciecha (d. Jedności Robotniczej)	293, 292- ob. 268, 294, 320	Gdańsk
1053	905	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1984-05-21	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 905	zespół dworsko-parkowy /dwór; park; chlewnia; obora/	ul. Agrama	2	Gdańsk
1058	902	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1984-06-15	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 902	budynek Sądu Wojewódzkiego	ul. Nowe Ogrody (d. Świerczewskiego)	30-34	Gdańsk
1060	903	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1984-07-11	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 903	budynek Komisariatu Generalnego Rzeczypospolitej	ul. Nowe Ogrody (d. Świerczewskiego)	27	Gdańsk
1062	888	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1984-07-30	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 888	zespół kościoła parafialnego p.w. Św. Franciszka z Asyżu z plebanią i budynkiem gospodarczym	ul. Kartuska	186	Gdańsk
1063	907	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1984-08-28	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 907	cmentarz garnizonowy i nowy Bożego Ciała wraz z kaplicą i domem dozorczy	ul. Dąbrowskiego	2	Gdańsk
1067	904	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1984-10-03	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 904	cmentarz żydowski	ul. Cmentarna		Gdańsk
1079	919	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1985-01-10	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 919	cmentarz (katolicki i ewangelicki) wraz z kostnicą i kaplicą przedpogrzebową	ul. Opacka		Gdańsk
1082	932	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1985-02-02	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 932	fasada północna oraz przedproże kamienicy	ul. Długi Targ	19	Gdańsk
1092	936	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1985-07-04	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 936	Morski Kościół Misyjny OO Franciszkanów Reformatów p.w. Niepokalanego Serca Maryi	ul. Oliwska	2	Gdańsk
1093	937	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1985-07-04	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 937	kościół parafialny p.w. Św. Jadwigi wraz z domem parafialnym; plebanią, budynkiem gospodarczym	ul. Ks. Góreckiego (d. Łowczyńskiego)	17/18	Gdańsk
1102	945	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1985-10-16	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 945	zespół willowo-ogrodowy (willa "Tannenheim", ogród)	ul. Grunwaldzka	529	Gdańsk
1109	956	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1986-04-02	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 956	zespół dworsko-parkowy "Kuźniczki" (dwór, park)	ul. Wajdeloty	12/13 (d.13)	Gdańsk
1111	955	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1986-04-14	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 955	zespół trzech kamienic	ul. Wartka	5	Gdańsk
1119	964	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1986-06-10	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 964	układ ruralistyczny przedmieścia Gdańsk-Święty Wojciech	Święty Wojciech		Gdańsk
1134	982	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1986-10-20	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 982	cmentarz-Pomnik Bohaterów "Zaspa"	ul. Bolesława Chrobrego	80	Gdańsk
1142	993	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1987-02-10	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 993	synagoga	ul. Partyzantów	7	Gdańsk

1168	1007	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1987-05-25	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 1007	dom- Dom Polski	ul. Stary Rynek Oliwski (d. I Armii Polskiej)	8	Gdańsk
1190	989	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1987-11-27	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 989	zespół domów rybackich nr 16/17; 30/31; 18/19; 28/29; 20/21; 27/26; 22/25 (7 obiektów)	ul. Bałtycka	16/17; 30/31; 18/19; 28/29; 20/21; 27/26; 22/25	Gdańsk
1211	1031	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1988-04-09	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 1031	budynek Dyrekcji Kolei - ob. DOKP	ul. Dyrekcyjna	2/4	Gdańsk
1230	1030	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1988-05-25	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 1030	hala targowa	Plac Dominikański	1	Gdańsk
1251	1033	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1988-09-24	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 1033	Bank Rzeszy - ob. Narodowy Bank Polski	ul. Okopowa	1	Gdańsk
1253	1037	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1988-09-24	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 1037	Prowincjonalny Bank Ziemski - ob. Bank Gospodarki Żywnościowej	ul. Bogusławskiego	2	Gdańsk
1259	1054	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1989-01-10	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 1054	zespół dwóch kamienic	ul. Świętojańska	47 i 48	Gdańsk
1287	1055	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1989-10-16	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 1055	zespół domów gospodarstwa ogrodniczego (dom właściciela, dom pracowników)	ul. Kartuska	7 i 11	Gdańsk
1315	1065	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1990-07-27	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 1065	kamienica	ul. Obrońców Westerplatte	35	Gdańsk
1317	1066	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1990-08-20	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 1066	kamienica	ul. Obrońców Westerplatte	13	Gdańsk
1318	1067	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1990-08-20	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 1067	kamienica	ul. Obrońców Westerplatte	37	Gdańsk
1383	1090	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1993-05-12	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 1099	zespół Domu Zdrojowego (Dom Zdrojowy, park)	ul. Zdrojowa	2	Gdańsk
1429	1095	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1993-12-09	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 1095	dwór	ul. Leczkowa	21	Gdańsk
1446	1096	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1994-03-22	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 1096	kościół parafialny p.w. Św. Barbary	ul. Długie Ogrody	19	Gdańsk
1448	1098	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1994-04-12	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 1098	dom	ul. Jaśkowa Dolina	37 (d.18)	Gdańsk
1459	1105	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1994-06-01	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 1105	kamienica	ul. Długi Targ	35/38A	Gdańsk
1498	1114	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1994-12-21	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 1114	willa	ul. Kisielewskiego	6	Gdańsk
1516	1076	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1995-02-10	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 1076	kamienica	ul. Długi Targ	35/38/B	Gdańsk
1547	1121	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1995-06-27	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 1121	Szkoła Realna Św. Piotra - ob. I Liceum Ogólnokształcące	ul. Wały Piastowskie	6	Gdańsk
1548	1131	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1995-06-27	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 1131	willa	ul. Małachowskiego	1	Gdańsk
1565	1130	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1995-10-03	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 1130	szkoła wraz salą gimnastyczną i budynkiem gospodarczym - ob. VIII LO	ul. Kartuska	128	Gdańsk

1572	1115	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1995-11-14	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 1115	willa - ob. Konsulat Generalny Ukrainy	ul. Jaśkowa Dolina	44	Gdańsk
1574	1140	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1995-12-08	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 1140	willa	ul. Jaśkowa Dolina	19	Gdańsk
1576	1139	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1996-01-16	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 1139	zespół fabryki mydła obejmujący dom mieszkalny pracowników fabryki i budynek produkcyjno-mieszkalny	ul. Grunwaldzka	535/ 537	Gdańsk
1577	1143	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1996-01-16	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 1143	Biblioteka Gdańska - ob. PAN	ul. Wałowa	15	Gdańsk
1580	1142	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1996-02-08	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 1142	zespół Domu Pogrzebowego /kaplica i krematorium; kostnica; budynek gospodarczy i kostnica; budynek mieszkalny; ubikacje/	ul. Traugutta	45	Gdańsk
1590	1145	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1996-04-23	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 1145	Gimnazjum Królewskie - ob. Akademia Muzyczna	ul. Łąkowa	1	Gdańsk
1591	1146	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1996-04-23	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 1146	Koszary - ob. Akademia Muzyczna	ul. Łąkowa	2	Gdańsk
1600	1150	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1996-06-18	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 1150	kamienica	ul. Ogarna	27/28	Gdańsk
1602	1151	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1996-08-02	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 1151	kamienica z oficyną	ul. Ogarna ul. Za Murami	26 29	Gdańsk
1603	1153	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1996-08-05	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 1153	kamienica - ob. bank PKO	ul. Okopowa	3	Gdańsk
1607	1155	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1996-09-13	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 1155	zespół Łaźni Miejskiej (budynek łaźni; dom pałacza; ogrodzenie dziedzińca łaźni)	ul. Jaskółcza	1/3;4A	Gdańsk
1634	1169	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1997-07-08	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 1169	willa	Aleja Zwycięstwa	27	Gdańsk
1636	1172	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1997-07-11	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 1172	willa	Aleja Zwycięstwa	26	Gdańsk
1643	1175	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1997-09-29	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 1175	willa - ob. Rozgłośnia Radia Gdańsk SA	ul. Grunwaldzka	18	Gdańsk
1645	1178	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1997-11-14	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 1178	zespół służby komorowej w Przegalinie Pn. na rzece Martwa Wisła obejmujący urządzenia terenowe służby: kanał i komorę wraz z głową dolną i górną przeciwpowodziową oraz nabrzeże południowe i nabrzeże północne z budynkiem mieszkalno-biurowym i budynkiem maszynowni	ul. Przegalinińska	60	Gdańsk
1645		Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków	2020-09-22		dawny dom dozorczy służby, będący częścią zespołu służby komorowej Przegalina Północna na rzece Martwej Wiśle w Gdańsku	ul. Przegalinińska	60	Gdańsk
1650	1177	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1997-12-18	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 1177	Prezydium Policji /budynek główny, budynek mieszkalny, areszt, łączniki lewy i prawy, fragment zachowanego muru/ - ob. UOP	ul. Okopowa	9	Gdańsk
1653	1179	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1998-02-20	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 1179	dom - dom właściciela Drukarni Gdańskiej	ul. Trakt Św. Wojciecha (d. Jedności Robotniczej)	57	Gdańsk
1657	1182	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1998-04-10	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 1182	chata	ul. Łęczyska	6	Gdańsk
1659	1183	Wojewódzki Konserwator	1998-04-21	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 1183	dom – tzw. Kommissionhaus	ul. Przełom	1	Gdańsk

		Zabytków w Gdańsku						
1675	1194	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1998-10-08	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 1194	willa "Berneaud"	ul. Do Studzienki (d. Hibnera)	39	Gdańsk
1676	1195	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1998-10-30	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 1195	budynek poczty	ul. Grunwaldzka	108	Gdańsk
1689	1202	Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków	1999-05-18	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 1202	dwa budynki szkolne wraz z sanitariatami szkolnymi - ob. budynki magazynowe	ul. Brzegi	50A/51	Gdańsk
1695	1204	Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków	1999-07-21	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 1204	kamienica	ul. Grodzka	13	Gdańsk
1699	1206	Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków	1999-12-06	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 1206	Plac Solidarności wraz z Pomnikiem Poległych Stoczniovców Grudnia 1970 r; murem wzdłuż północnej pierzei Placu oraz Bramą nr 2 Stoczni Gdańskiej i magazynem torped - tzw. salą BHP ob. salą konferencyjną i muzeum zakładowym	Plac Solidarności/ Doki	1	Gdańsk
1699		Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków	2020-12-09		1) kiosk z pamiątkami przy Placu Solidarności w Gdańsku, zlokalizowany na terenie części działek nr 151/51 i 151/25 w obrębie 68 oraz 2) fragmenty Placu Solidarności w Gdańsku, dotychczas niewpisane do rejestru zabytków, tj. część działki nr 151/25 w obrębie 68 oraz część działki nr 99 w obrębie 81 - w granicach określonych na załączniku graficznym do decyzji	Plac Solidarności		Gdańsk
1699		Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego	2017-11-27 2018-10-03	decyzja PWKZ z 2017-11-27 uchylona w części decyzją MKiDN z 2018-10-03	d. portiernia/biuro przepustek przy Bramie nr 2 d. Stoczni Gdańskiej, położona na terenie działek nr 151/25 i 151/26 oraz fragment terenu d. Stoczni Gdańskiej w granicach działek nr 130/1 (z wyłączeniem terenu tzw. "Sali BHP" po obrysie murów), 141/1, 141/2, części działki 151/25 położonej na północ od Bramy nr 2 i części działki 151/26, położonej pod budynkiem portierni w obrębie 068 w Gdańsku	Plac Solidarności/ Doki	1	Gdańsk
1699		Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego	2019-09-05 2020-03-18	decyzja PWKZ z 2019-09-05 uchylona w części decyzją MKiDN z 2020-03-18	otoczenie zabytków wpisanych do rejestru: 1. historycznego zespołu budowlanego Stoczni Gdańskiej od okresu funkcjonowania Stoczni Cesarskiej do 1989 r.; 2. d. portierni/biura przepustek przy Bramie nr 2 d. Stoczni Gdańskiej na terenie dz. nr 151/25 i 151/26 oraz fragmentu terenu d. Stoczni Gdańskiej w granicach dz. nr 130/1, 141/1, 141/2, cz. dz. nr 151/25 położonej na północ od Bramy nr 2 i cz. dz. nr 151/26 położonej pod budynkiem portierni w obr. 068 w Gdańsku; 3. Placu Solidarności wraz z Pomnikiem Poległych Stoczniovców Grudnia 1970 r., murem wzdłuż północnej pierzei Placu oraz Bramą nr 2 Stoczni Gdańskiej i magazynem torped - tzw. salą BHP, ob. salą konferencyjną i muzeum zakładowym; 4. budynku 89A/d. hali U-bootów /d. magazynu głównego wydziału A usytuowanego na terenie dz. nr 151/37 obr. 068.	granice działek ewidencyjnych nr:151/46, 151/47, 151/51 (z wyłączeniem fragm. pod budynkiem portierni), 151/52, 151/53, 151/54, 151/55, 151/48, 151/49, 151/50, 151/35, 151/34, 151/42, 151/36, 151/38, 151/39, 151/32, 151/37, 151/30, 151/27 i cz. dz. nr 151/17 obr. 68 w Gdańsku		Gdańsk

1699		Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków	2019-12-16		otoczenie zabytków wpisanych do rejestru: 1. magazynu torped (tzw. Sali BHP), ob. Sali konferencyjnej i muzeum zakładowego; 2. fragmentu terenu dawnej Stoczni Gdańskiej w granicach działek nr 130/1, 141/1, części działki 151/25, położonej na północ od Bramy nr 2; 3. historycznego zespołu budowlanego Stoczni Gdańskiej, od okresu funkcjonowania Stoczni Cesarskiej do 1989 r.	w granicach działki nr 151/23, obr. 0068	Gdańsk
1699		Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków	2020-09-30		fragmenty otoczenia zabytków wpisanych do rejestru zabytków: 1. historycznego zespołu budowlanego Stoczni Gdańskiej, od okresu funkcjonowania Stoczni Cesarskiej do 1989 r., w granicach działek 151/4, 151/5, 151/6, 151/7, 151/8, 151/9, 151/10, 151/11, 151/12, 151/13, 151/15, 150 i części działek 151/14 i 151/16 w obr. ew. 068 w Gdańsku wraz z budynkami: dyrekcji stoczni (128A), d. kuźni (66A), d. hartowni (50A), d. remizy straży pożarnej (150A), d. kotłarni i warsztatu (34A), d. modelarni, warsztatu i hal produkcyjnych (47A), d. hali warsztatowej (75A), d. narzędziowni (49A), d. ślusarni (42A), d. stolarni i warsztatu linowego - następnie formierni (38A), d. hali produkcji oprzyrządowania (40A), d. kotłarni i hali produkcyjnej (35A), d. hali silników spalinowych (28A), d. hali prefabrykacji wyposażenia i ślusarni (43A), d. kuźni i warsztatu ślusarskiego (36A), d. magazynu mebli - budynkiem biurowym (151A), stacją elektryczną A11 (392A), podstacją elektryczną A1 (393A), d. halą prefabrykacji wyposażenia (41A), schronem przeciwlotniczym - wraz z gruntem po obrysie murów, nabrzeżem basenu dokowego, 3 żurawiami (oznaczonymi numerami inwentarzowymi 7, 55 i 61), relikami pochylni półdokowych A1 i A2, placem pomiędzy budynkami d. dyrekcji stoczni i d. remizy straży pożarnej oraz nazwami ulic: Wyposażeniowców, Narzędziowców, Odlewników, Krótka, Dokowa i nazwą własną: Nabrzeże Poremontowe, a także wnętrzem basenu dokowego. 2. dawnej portierni/biura przepustek przy Bramie nr 2 d. Stoczni Gdańskiej, położonej na terenie działek nr 151/25, 151/26 oraz fragment terenu d. Stoczni Gdańskiej w granicach działek nr 130/1 (z wyłączeniem terenu tzw. Sali BHP po obrysie murów) 141/1, 141/2, części działki 151/25 położonej na północ od Bramy nr 2 i części działki nr 151/26, położonej pod budynkiem portierni w obr. 068 w Gdańsku 3. placu Solidarności wraz z Pomnikiem Poległych Stoczników Grudnia 1970 r., murem wzdłuż północnej pierzei Placu z Bramą nr 2 Stoczni Gdańskiej im. Lenina (ob. Stoczni Gdańskiej) oraz d. magazynu torped (tzw.	w granicach działek ewidencyjnych: nr 151/41, południowe części działek nr 151/14 i 151/16 (części działek niewpisane do rejestru zabytków wcześniejszymi decyzjami), obręb 0068	Gdańsk

					Sali BHP), ob. sali konferencyjnej i muzeum zakładowego 4. budynku 89A /dawnej hali U-bootów/ dawnego magazynu głównego wydziału A, usytuowanego na terenie działki nr 151/37, obr. 68 w Gdańsku			
1700	1207	Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków	1999-12-20	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 1207	zespół Szkoły Realnej i Progimnazjum "Conradinum" (szkoła; internat; sala gimnastyczna i sanitariaty ,zachowane fragmenty ogrodu)	ul. Piramowicza	1/2	Gdańsk
1704	1199	Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków	2000-01-24	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 1199	willa z ogrodzeniem	ul. Konopnickiej	8	Gdańsk
1707	89	Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków	2000-05-11	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 89	zespół Twierdzy Wisłoujście /latarnia morska, działobitnia wraz z wieńcem domków, Fort Carre z budynkiem koszar, szanec wschodni z rawelinem/	Wisłoujście		Gdańsk
1708	1212	Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków	2000-05-19	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 1212	zespół ewangelickiego Kościoła Chrystusa w Nowych Szkotach-ob. parafialnego p.w. Św. Andrzeja Boboli wraz z pastorkówką ob. Domem Zakonnym OO Jezuitów przy parafii św. Krzyża w Gdańsku-Wrzeszczu	ul. Mickiewicza	11	Gdańsk
1717	1214	Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków	2000-10-12	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 1214	kamienica	ul. Łąkowa	34	Gdańsk
1718	1216	Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków	2000-11-06	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 1216	willa - obecnie dom wielorodzinny, ogrodzenie parceli zajmowanej przez willę i zlokalizowany po jej południowej stronie ogród- obecnie ogrodzenie wzdłuż ul. Konopnickiej 6,7	ul. Konopnickiej	7	Gdańsk
1724	1219- decyzja zmieniająca	Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków	2008-11-25	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 1219 - decyzja zmieniająca sentencję poprzedniej decyzji z dn. 2001-05-17 poprzez dodanie nowych obiektów i zmianę nazw części dotychczas wpisanych obiektów; zmianę terenu objętego granicami wpisu do rejestru oraz nowy załącznik graficzny do decyzji	Pole bitewne na Półwyspie Westerplatte z obiektami historycznymi : <u>a. dotychczasowymi obiektami, z których część otrzymuje nową nazwę:</u> 1. placówka „Elektrownia”; 2. wartownia nr 3; 3. koszary – wartownia nr 6 - zmienia się na: nowe koszary; 4. placówka „Fort”; 5. wartownia nr 1; 6. wieża obserwacyjna, bunkier – zmienia się na: schron i wieża dalmierza zapasowego 25 Baterii Artylerii Stałej; 7. placówka kpr. Szamlewskiego - zmienia się na: fundament i wały dużego magazynu amunicyjnego <u>b. z nowymi obiektami:</u> A. relikty muru granicznego; B. relikty bramy kolejowej; C. fundament budynku stacji kolejowej; D. kanał inspekcyjny wiaty elektrogeneratora; E. wartownia nr 4 ; F. płyta fundamentowa wartowni nr 1; G. dwa średnie magazyny amunicyjne ;H. relikty pięciu magazynów małych z wałami ziemnymi ;I. relikty starych koszar ;J. relikty kasyna; K. relikty willi oficerskiej; L. relikty willi podoficerskiej; M. magazyn paliw; N. falochron	Westerplatte		Gdańsk
1724	1219	Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków	2001-05-17	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - <u>nr 1219 Pole bitewne Westerplatte</u>	Pole bitewne na Półwyspie Westerplatte oraz następujące obiekty: wartownia nr 1; wartownia nr 3; koszary- wartownia nr 6, placówka "Fort"; placówka "Elektrownia"; placówka kpr. Szamlewskiego; wieża obserwacyjna i bunkier	Westerplatte		Gdańsk
1724	1219- decyzja zmieniająca	Pomorski Wojewódzki	2001-08-08	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - <u>nr 1219 - dec. zmieniająca</u>	****	Westerplatte		Gdańsk

		Konserwator Zabytków						
1727	1223	Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków	2001-08-16	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 1223	willa - obecnie Dzienny Dom Pomocy Społecznej "Pod Cisem"	ul. Sternicza	2	Gdańsk
1734	1230	Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków	2002-03-14	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 1230	zespół warsztatów kolejowych: 1.hala napraw lokomotyw; 2.hala napraw wagonów; 3.kuźnia miedzi i mosiądzu, 4.kuźnia, obręczarnia, resorownia, 5.kotłownia, 6.wieża ciśnienia, 7.warsztaty szkolne; 8.mur wzdłuż ul. Siennickiej z bramą główną, trzema bramami bocznymi i kioskiem; 9.portiernia, 10.budynek dyrekcji, 11.stołówka i sklep zakładowy	ul. Siennicka		Gdańsk
1735	1222	Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków	2014-02-14	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 1222	zespół browaru z terenem i następującymi budynkami: 1. warzelnia – (1), 2.szalet – (2), 3.stajnia – (3), 4.maszynownia – (4), 5.nowa suszarnia siodła – (5), 6.bednarnia – (6), 7.hala piwa butelkowanego – (7), 8.klepiskowe piwnice siodłowe I – (8a), klepiskowe piwnice siodłowe II – (8b), 9.suszarnia wysłodzin – (9), 10.transformatorownia – (10), 11.willa dyrektora – (11), 12.budynek dyrekcji – (12) oraz obiekty podziemne: 13.piwnice fermentacji - (13), 14.piwnice leżakowni - (14)	ul. Kilińskiego	1-5	Gdańsk
1736	1231	Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków	2002-05-11	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 1231	żuławska zagroda gburska w skład której wchodzi: 1.budynek mieszkalny; 2.spichlerz; 3.park; 4.staw gospodarczy	ul. Świbieńska	204	Gdańsk
1742	1240	Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków	2003-07-15	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 1240	willa wraz z ogrodzeniem od strony ul. Batorego i działką	ul. Batorego	16	Gdańsk
1746	1244	Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków	2004-04-23	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 1244	willa tzw. "Villa Schmidt" - wraz z działką i znajdującym się na niej starodrzewem	ul. Krasickiego	6	Gdańsk
1753	1229	Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków	2004-12-29	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 1229	trzy zespoły budynków wchodzące w skład koszar 1 i 2 pułku huzarów: zespół I - budynki 1,2,6,7,9; zespół II - budynki nr 29,30,31; zespół III - budynki nr 39,49,51,52 oraz budynek nr 32 wraz ze wskazanym terenem, starodrzewem, murowanym ogrodzeniem oraz 6 bramami wjazdowymi i 6 furtkami	ul. Słowackiego, ul. Grunwaldzka, ul. Chrzanowskiego, ul. Szymanowskiego		Gdańsk
1759	1253	Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków	2005-06-15	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 1253	sierociniec wraz z terenem historycznej parceli i znajdującym się na niej starodrzewem - obecnie szkoła wraz z działką, na której jest zlokalizowana	Batorego	26	Gdańsk
1766	1261	Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków	2005-12-06	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 1261	kamienica	ul. Wassowskiego Józefa ob. Anny Walentyńowicz	16	Gdańsk
1772	1265	Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków	2006-02-14	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 1265	kamienice nr 4;6;7	ul. Długi Targ	4,6,7	Gdańsk
1773	1266	Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków	2006-02-27	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 1266	kamienica	ul. Długi Targ	9	Gdańsk
1775	1124	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1995-06-02	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 1124	restauracja "Forsthaus" - ob. dom	ul. Jaśkowa Dolina	45	Gdańsk
1780		Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków	2006-05-15		willa jednorodzinna tzw."Villa Martha" wraz z historyczną parcelą, na której jest zlokalizowana	ul. Ceynowy	6	Gdańsk
1796		Pomorski Wojewódzki	2007-12-31		zespół Młyna IX przy Potoku Jelitkowskim - młyn wodny	ul. Spacerowa	18	Gdańsk

		Konserwator Zabytków			z urządzeniami młyńskimi i młynówką, magazyn, kamień młyński oraz działka			
1797		Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków	2006-11-30		latarnia morska tzw. "Wieża Pilotów" wraz z otoczeniem zabytku w granicach działki, na której latarnia jest zlokalizowana	ul. Przemysłowa	6a	Gdańsk
1799		Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków	2006-12-22		dom dr G.L. Tornwalda wraz z działką oraz odcinkiem muru wzdłuż jej zach. granicy	ul. Nowe Ogrody	7	Gdańsk
1829		Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków	2009-07-10		łaźnia z salą gimnastyczną oraz działka	ul. Strajku Dokerów	5	Gdańsk
1846		Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków	2009-03-03		dwie wielkemiejskie kamienice czynszowe wraz z działkami, na których kamienice są usytuowane oraz wspólnym dla obu kamienic podwórzem gospodarczym	ul. Okopowa	17, 17A	Gdańsk
1847		Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków	2009-05-28		budynek Sądu Apelacyjnego z bramą oraz działką	ul. Nowe Ogrody	28/29	Gdańsk
1853		Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków	2012-03-01		gmach Morskiego Domu Kultury w Gdańsku - Nowym Porcie wraz ze znajdującym się pod nim gruntem, stanowiącym część działki o numerze geodezyjnym 112 oraz otoczenie w.w. zabytku obejmujące pozostałą część działki o numerze geodezyjnym 112	ul. Marynarki Polskiej	15	Gdańsk
1862		Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków	2011-07-15		willa z wolnostojącym garażem oraz terenem dawnego ogrodu wraz ze znajdującym się na nim starodrzewem i działką na których w.w. zabytki są zlokalizowane	ul. Wita Stwosza	100	Gdańsk
1873		Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków	2011-02-07		willa dwurodzinna - obecnie wielorodzinny budynek mieszkalny wraz z działką, na której zabytek jest zlokalizowany oraz znajdującym się na niej starodrzewem i elementami małej architektury będącymi relikami dawnego ogrodu	ul. Pileckiego	7	Gdańsk
1881		Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków	2013-04-29		kaplica szpitalna wraz z gruntem w obrysie murów	ul. Nowe Ogrody	1-6	Gdańsk
1885		Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków	2012-05-15		zespół leśnej kwatery Alberta Forstera i ośrodka szkoleniowo-rekrutacyjnego gdańskiej NSDAP, zlokalizowany w Gdańsku na Wyspie Sobieszewskiej, w skład którego wchodzi następujące obiekty wraz ze znajdującym się pod nimi gruntem: 1.dom myśliwski; 2.skrzydło jadalno- kuchenne domu myśliwskiego; 3.łącznik pomiędzy domem myśliwskim a skrzydłem jadalno-kuchennym; 4.podziemny schron przeciwlotniczy Forstera; 5.koszary oficerskie dla instruktorów wojskowych ośrodka szkoleniowo – rekrutacyjnego; 6.koszary kadetów ośrodka szkoleniowo – rekrutacyjnego; 7.otwarty łącznik pomiędzy budynkami koszarowymi; 8.brama wjazdowa na teren ośrodka szkoleniowo – rekrutacyjnego; 9.słupki furtki od strony ul. Łazurowej ze schodami terenowymi, prowadzącymi do frontowego wejścia do domu myśliwskiego oraz otoczenie w. w. zabytku	ul. Łazurowa	3 i 4	Gdańsk
1896		Pomorski Wojewódzki	2014-06-17		kamienica wraz z podwórzem i działkami o numerach	ul. Rybołowców	8	Gdańsk

		Konserwator Zabytków			geodezyjnych 130/6 i 130/9, na których przedmiotowa kamienica i podwórze są usytuowane			
1897		Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków	2014-01-20		kamienica wraz z działką nr 154, na której przedmiotowa kamienica jest usytuowana	ul. Fiszera	8	Gdańsk
1898		Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków	2014-07-03		kamienica wraz z podwórzem i działkami o numerach geodezyjnych: 131,130/1,130/8 i częścią działki 130/4, na których przedmiotowa kamienica i podwórze są usytuowane	ul. Rybołowców/ Na Zaspę	9 33C	Gdańsk
1906		Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków	2014-12-17		kamienica wraz z podwórzem i ogrodzeniem od strony wsch. i pd. oraz działka nr 94 i część działki nr 85/6, na których przedmiotowe obiekty są usytuowane	ul. Bohaterów Getta Warszawskiego 4/Politechniczna 4	4	Gdańsk
1908		Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków	2015-01-12		budynek mieszkalny wraz ze znajdującym się pod nim gruntem tj. częścią działek o numerach ewidencyjnych 116/3 i 118/2	ul. Turystyczna	160	Gdańsk
1913		Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków	2015-05-04		nastawia bramowa na terenie działki nr 1 w obr. ew. 56 wraz z gruntem po obrysie murów			Gdańsk
1914		Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków	2015-05-27		willa wraz z ogrodzeniem od strony pd. i zach., starodrzewem oraz działką nr 132/12, na której przedmiotowe obiekty są usytuowane	ul. Matejki	5	Gdańsk
1914		Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków	2015-06-12		garaż wraz z podjazdem i bramą od strony zach. oraz działki nr 132/6 i 132/7, na których przedmiotowe obiekty są usytuowane, obok budynku mieszkalnego przy ul. Wassowskiego 17	ul. Wassowskiego Józefa ob. Anny Walentynowicz	17	Gdańsk
1917		Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków	2015-05-22		kościół parafialny p.w. Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny usytuowany na działce nr 263 wraz ze znajdującym się pod nim gruntem po obrysie murów	ul. Łąkowa	34A	Gdańsk
1921		Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków	2015-09-07		kamienica wraz z działką nr 43 w obrębie ewidencyjnym 41 oraz fragmentami ogrodzenia od strony zachodniej i północnej	ul. Stanisława Staszica	1	Gdańsk
1923		Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków	2015-10-02		willa wraz z gruntem po obrysie murów	ul. Elizy Orzeszkowej	2	Gdańsk
1924		Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków	2015-10-19		dom mieszkalny wraz z gruntem po obrysie murów	ul. Jacka Malczewskiego	144	Gdańsk
1930		Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków	2017-04-11		zespół fortyfikacji i zabudowy Szańca Mewiego w granicach działek 49/1, 50 oraz na terenie części działki 49/2, z otoczeniem na terenie części działki 52, obręb ew. 062 w Gdańsku wraz z budynkami i budowlami; redity (1), muru sztywnego z bramą (2), prochowni zachodniej (3), remizy (4), stolarni (5), prochowni wschodniej (6), schronu nr 1 (7), stanowiskiem baterii nr 1(8), schronu nr 2 (9), stanowiskiem baterii nr 2 (10), schronu nr 3 (11), stanowiskiem baterii nr 3 (12), warsztatu szkutniczego (13), magazynu (14)	ul. Pokładowa		Gdańsk
1932		Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków	2016-07-06		budynek mieszkalny wraz z gruntem w granicach działki nr 44/2 w obr. ew. 077	ul. Jasna	4	Gdańsk
1934		Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków	2016-10-14		budynek mieszkalny – tzw. „Zameczek Mormonów” wraz z gruntem po obrysie murów	ul. Kwietna	23	Gdańsk

1935		Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków	2016-10-12		budynek mieszkalny wraz z budynkiem gospodarczym oraz działką nr 180/3, na której przedmiotowe obiekty są usytuowane	ul. Wolności	25	Gdańsk
1936		Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego	2017-09-26 2017-12-14	decyzja PWKZ z 2017-09-26 uchylona w części decyzją MKiDN z 2017-12-14	historyczny zespół budowlany Stoczni Gdańskiej od okresu funkcjonowania Stoczni Cesarskiej do 1989 r. w granicach działek 151/4, 151/5, 151/6, 151/7, 151/8, 151/9, 151/10, 151/11, 151/12, 151/13, 151/15 i części działek 151/14 i 151/16 w obr. ew. 068 w Gdańsku wraz z budynkami: dyrekcji stoczni (128A), d. kuźni (66A), d. hartowni (50A), d. remizy straży pożarnej (150A), d. kotłarni i warsztatu (34A), d. modelarni, warsztatu i hal produkcyjnych (47A), d. hali warsztatowej (75A), d. narzędziowni (49A), d. ślusarni (42A), d. stolarni i warsztatu linowego – następnie formierni (38A), d. hali produkcji oprzyrządowania (40A), d. kotłarni i hali produkcyjnej (35A), d. hali silników spalinowych (28A), d. hali prefabrykacji wyposażenia i ślusarni (43A), d. kuźni i warsztatu ślusarskiego (36A), d. magazynu mebli – budynkiem biurowym (151A), stacją elektryczną A11 (392A), podstacją elektryczną A1 (393A), d. hali prefabrykacji wyposażenia (41A), schronem przeciwlotniczym – wraz z gruntem po obrysie murów, nabrzeżem basenu dokowego, 3 żurawiami (oznaczonymi numerami inwentarzowymi 7, 55 i 61), relikwiami pochylni półdokowych A1 i A2, placem pomiędzy budynkami d. dyrekcji stoczni i d. remizy straży pożarnej oraz nazwami ulic: Wyposażeniowców, Narzędziowców, Odlewników, Krótka, Dokowa i nazwą własną: Nabrzeże Poremontowe	Stocznia Gdańska		Gdańsk
1936		Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków	2019-10-29		wnętrze basenu dokowego w granicach działki nr 150, obr. 068, stanowiące część "historycznego zespołu zabudowy Stoczni Gdańskiej, od okresu funkcjonowania Stoczni Cesarskiej do 1989 r."	Stocznia Gdańska		Gdańsk
1937		Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków	2016-12-30		zespół kościoła rzymsko-katolickiego parafialnego garnizonowego pw. św. Apostołów Piotra i Pawła i plebanii, wraz z ogrodzeniem i starodrzewem w granicach działek nr 218 i 221, obr. ew. 0055	ul. Jana Matejki Sobótki	17 20	Gdańsk
1943		Pomorski wojewódzki Konserwator Zabytków Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego	2019-08-30 2020-05-26		leśny park kuracyjny wokół Jeziora Pusty Staw w Gdańsku - Stogach, ob. las, będący elementem składowym, usytuowanego tu historycznego założenia kuracyjno-krajobrazowego, wraz z: jeziorem Pusty Staw, historycznym układem ścieżek spacerowych i leśnym traktem konnym, prowadzącym do plaży, starodrzewem, historycznym systemem melioracyjnym (kanały melioracyjne, źródła oczko wodne), położony na działkach o nr geod.: 15, 111/1, 116/4 i części działki nr 16;	pomiędzy ul. Nowotną i Sówki		Gdańsk
1958		Pomorski Wojewódzki	2018-09-27		zespół dworsko-parkowy w Gdańsku-Zakoniczynie, w skład którego wchodzi: dwór,	ul. Wieżycka	40	Gdańsk

		Konserwator Zabytków			wieża trafostacji, park dworski z ogrodem użytkowym, stawem, układem ścieżek oraz zachowanym starodrzewem, historyczny układ komunikacyjny, tj.: ptn. odcinek drogi dojazdowej do zespołu z zachowanymi relikami alei (ob. ciąg ul. Wieżyckiej na odcinku na ptn. od skrzyżowania z ul. Porębskiego), odcinek historycznego traktu komunikacyjnego łączącego wieś Kowale z wsiami Ujeścisko i Szadółki, teren na którym przedmiotowe zabytki są usytuowane tj. części działek: 8/46, 8/175, 1105/1, 8/29, działki: 8/31, 12/6, 12/8, 12/10, 12/26			
1959		Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków	2018-09-12		historyczny teren klubu sportowego KKS Giedania w Gdańsku w granicach działek nr 441 i 443 w obrębie ewidencyjnym 43	ul. Kościuszki	49	Gdańsk
1959		Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków	2021-03-08		parterowy budynek klubowy, w części znajdującej się na działce nr 443, obr. 0043	ul. Kościuszki	49	Gdańsk
1960		Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków	2018-11-27		mur kurtynowy wewnętrznej fosy zamku krzyżackiego położony na części działki nr 386/1 obr. 090	ul. Wartka		Gdańsk
1965		Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków	2019-01-28		kamienica (ob. budynek mieszkalno-usługowy) w zewnętrznym obrysie fundamentowania usytuowana w granicach działki nr 287/15 obr. 089	ul. Długa	72	Gdańsk
1967		Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków	2019-01-21		budynek d. garaży elektrowozów/magazyn (86B) przy ul. ks. Jerzego Popiełuszki 3 na terenie działki nr 112/56 w obrębie ewidencyjnym 068 w Gdańsku	ul. ks. Jerzego Popiełuszki	3	Gdańsk
1969		Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków	2019-05-16		budynek 89A / d. hali U-bootów/ d. magazynu głównego wydziału A usytuowany na dz. nr 151/37 w obr. nr 68	ul. Doki	1	Gdańsk
1971		Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków	2019-06-27		budynek dawnej Kasy Chorych (gmach frontowy i skrzydło boczne dawnego zakładu balneologicznego z łącznikiem) na terenie części działki ewid. nr 165, obr. 0081	ul. Wałowa	27	Gdańsk
1972		Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków	2019-10-29		dwa zbiorniki wody czystej na Suchańskiej Górze w Gdańsku - Aniołkach: - zbiornik wody czystej (Z150) o poj. 150m³ wraz z częścią działki nr 8, na której ten zbiornik jest usytuowany - w lesie po pld. stronie terenu Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego, - zbiornik wody czystej (Z300) o poj. 300m³ wraz z częścią działki nr 1/23, na której ten zbiornik jest usytuowany - w lesie przy pld. granicy działki nr 1/23			Gdańsk
1973		Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków	2019-09-26		budynek szkolny, zlokalizowany na części działki nr 50, obr. 0091	ul. Głęboka	11	Gdańsk
1974		Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków	2020-01-07		fragment zespołu zabudowy dawnej Stoczni Gdańskiej: dawnej Stoczni nr 2 / dawnej Stoczni Schichaua wraz z budynkami: - 87B – d. budynkiem hali maszynowej, - 94B/98B/99B – d. kotłarnią, - elewacją frontową budynku 32B – d. ślusarni od strony ul. Stolarzy, - 31B – d. kuźnią miedzi	ul. Marynarki Polskiej		Gdańsk

					i ślusarnią, - 29B – d. stolarnią, - B10 (380B) - podstawą elektryczną, - 385B – d. budynkiem warsztatowym, - budynkiem 24B (d. budynek warsztatowy) z wyłączeniem przybudówki usytuowanej od strony południowej, - 25B – d. budynkiem magazynowym, - 4B – d. blachownią, - 3B – halą produkcyjną, - 9B – przybudówką socjalno-biurową, - 48B – budynkiem d. hali remontowej, - 132B – d. budynkiem biurowym, - 90B – d. magazynem, - 33B – budynkiem d. hali elektrycznej, - 64B – d. kotłownią w granicach działek nr 160, 161, 112/19, 112/69, 112/70, 112/55, 112/71, 112/77, 112/78, 112/51, 157, 158, 124 (część), 112/27, 112/56, 112/28, 112/29, 112/24, 112/26, 112/74, 112/59, 100, 101, 91, 112/48, 112/49, 151/3, 159, 112/52, 99/7, 112/53, 99/5, 93/3, 112/33, 112/35, 112/34 i 112/25 w obrębie ewidencyjnym 068			
1974		Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków	2019-10-30		fragment dawnej Stoczni Gdańskiej, tzw. Stoczni nr 2/Stoczni Schichaua - część położona w granicach działek ewidencyjnych o numerach: 99/8, 112/36, 112/73, 112/75, 112/76 w obrębie ewidencyjnym nr 68	ul. Marynarki Polskiej		Gdańsk
1974		Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków	2020-12-30		fragment otoczenia zabytków: - zespołu zabudowy d. Stoczni Gdańskiej: dawnej Stoczni nr 2 / dawnej Stoczni Schichaua (...); - historycznego zespołu budowlanego Stoczni Gdańskiej od okresu funkcjonowania Stoczni Ciesarskiej do 1989 (...); - dawnej portierni/biura przepustek przy Bramie nr 2 d. Stoczni Gdańskiej (...) oraz fragmentu terenu d. Stoczni Gdańskiej (...); - d. magazynu torped (tzw. Sali BHP) obejmujący działki ewidencyjne nr 151/20, 151/22, 151/21, 151/19 w obrębie 68 oraz działki nr 9/4, 9/5, część 9/3 w obrębie 81, w miejscowości Gdańsk (gm. M. Gdańsk, pow. m. Gdańsk) – w granicach określonych na załączniku graficznym do decyzji.			Gdańsk
1974		Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków	2020-12-21		fragment otoczenia zabytków: - zespołu zabudowy d. Stoczni Gdańskiej: dawnej Stoczni nr 2 / dawnej Stoczni Schichaua (...); - historycznego zespołu budowlanego Stoczni Gdańskiej od okresu funkcjonowania Stoczni Ciesarskiej do 1989 (...); - dawnej portierni/biura przepustek przy Bramie nr 2 d. Stoczni Gdańskiej (...) oraz fragmentu terenu d. Stoczni Gdańskiej (...); - d. magazynu torped (tzw. Sali BHP) obejmujący zachodnią część działki nr 151/17, obr. 0068, niewpisaną wcześniejszymi decyzjami	ul. Popieluszki		Gdańsk

1975		Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków	2021-03-02		budynek dawnego dworu "Krzyżowniki", obecnie budynek szkolny, położony na terenie części działki nr 736/11 w obrębie ewidencyjnym nr 0064	ul. Kartuska	245A	Gdańsk
1976		Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków	2020-01-09		murowane ruiny spichlerzy "Kamienny Niedźwiedź" i "Zołądź", zlokalizowane przy północnych i zachodnich granicach działek nr 58 i 59 w obr. 0099 - w granicach zaznaczonych na załączniku graficznym.	ul. Basztowa	7 i 8	Gdańsk
1978		Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków	2020-05-14		aleja topolowa na częściach działek ewidencyjnych nr 201, 202, 232, 226, 227, obr. 0143 Przegalina	ul. Akwenowa, Urwista		Gdańsk
1979		Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków	2020-06-09 2020-08-26		historyczny zespół budowlany Urzędu Umundurowania XVII Korpusu Armijnego przy ul. Wałowej w Gdańsku, w granicach działek ewidencyjnych nr 156, 157, 158, 159, 161/3 obr. 0081 Gdańsk, wraz z budynkami: - ul. Wałowa 17 (d. budynek socjalny Urzędu Umundurowania, późniejszy "Dom Polski"), na działce nr 156; - ul. Wałowa 19 (d. budynek warsztatowy Urzędu Umundurowania, późniejszy Dom Gimnastyki), na działce nr 161/3; - ul. Wałowa 21 (d. budynek rzemieślniczy Urzędu Umundurowania, późniejszy dom inspektorów celnych i siedziba polskiej szkoły powszechnej Macierzy Szkolnej), na działce nr 158;	ul. Wałowa	17, 19, 21	Gdańsk
1980		Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków	2020-07-08		historyczny zespół budowlany przy ul. Robotniczej, ul. Stefana Jaracza i ul. Jana z Kolna, obejmujący kamienice: - ul. Stefana Jaracza 13B, 13A, 12B, 12A - ul. Robotnicza 8, 9, 10, 11A, 11B, 12A, 12B, 13, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26 - ul. Jana z Kolna 26, 27, 28, 29, 30 z terenem działek geodezyjnych nr: 39, 38, 37, 33/2, 35, 34, 33/1, 4/2, 5, 3/1 (część), 9/2 (część), 3/2, 9/3 (część), 9/10, 6, 7, 36, 32 (jednostka ewidencyjna 226101_1 M. Gdańsk, obręb 0081) – zgodnie z granicami zespołu wyrysowanymi na załączonej do decyzji mapie.	ul. Jaracza, Robotnicza, Jana z Kolna		Gdańsk
1984		Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków	2021-02-24		budynek szkoły i budynek gospodarczy, zlokalizowane na części działki ewid. nr 43/1 obr. 100	ul. Św. Barbary	1	Gdańsk
1985		Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków	2021-02-24		dawny dom parafialny gminy ewangelickiej św. Barbary, zlokalizowany na części działki ewid. nr 41/16, obr. 100	ul. Św. Barbary	3	Gdańsk
1987		Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków	2021-04-01		budynek szkoły (dawna rejonowa szkoła dla chłopców) zlokalizowany na części działki ewid. nr 182/8, obr. 100	ul. Śluza	3	Gdańsk
1990		Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków	2021-12-08		dwie zachowane części katolickiego cmentarza parafialnego tzw. Cmentarza Brętowskiego (niem. Mariahilf) wraz z terenem, na którym są one usytuowane tj. dwiema częściami działki nr 20 (obr. 031), z układem kompozycyjnym cmentarza, zachowanym fragmentem jego ogrodzenia wzdłuż pld. granicy, starodrzewem oraz nagrobkami lub ich elementami, związanymi z pochówkami do 1946 roku	ul. J. Słowackiego	79	Gdańsk

1992		Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków	2022-03-31		kamienica wraz z oficyną , zlokalizowana na części działki ewid. (148 obr. 100)	ul. Ułańska	11	Gdańsk
2002			2023-01-12		historyczny zespół budowlany obejmujący dwie dawne oficyny wraz z terenem historycznych parceli, stanowiących część działek ewidencyjnych nr: 166/7, 164/2, obr. 100 w Gdańsku: - oficyna I: 2 zachowane odcinki (obecnie 2 kamienice) przy ul. Długie Ogrody 30C- d, ul. Długie Ogrody 30F-G (wpisane niniejszą decyzją indywidualnie do rejestru zabytków) oraz 1 zachowany odcinek (obecnie kamienica) przy ul. Długie Ogrody 30A-B (niewpisany indywidualnie do rejestru zabytków niniejszą decyzją) - oficyna II: (obecnie 1 kamienica) przy ul. Reduta Żbik 7A-E (wpisana indywidualnie do rejestru zabytków niniejszą decyzją)	ul. Długie Ogrody 30 A,B,C,D,F,G; ul. Reduta Żbik 7A-E		Gdańsk
2003			2022-12-21		budynek mieszkalny zlokalizowany na działce ewidencyjnej nr 234/1, obr. 32	al. Grunwaldzka	117	Gdańsk
2004			2023-01-27		kamienica wraz z terenem dawnego ogrodu w granicach działek ewidencyjnych nr 232/1, 232/3, 232/4, obr. 010	ul. Leśna	3	Gdańsk
2007		Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków	2023-03-23		Budynek socjalno-warsztatowy (d. nr inwentarzowy 504A) zlokalizowany na terenie działki nr 160 obr. 068.	na terenie dz. ewid. 160 obr. 068		Gdańsk
2007		Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków	2023-03-23		Budynek - warsztat działu R-4 (d. nr inwentarzowy 84B) zlokalizowany na terenie działki nr 112/55 obr. 068, znajdujący się na terenie d. stoczni Gdańskiej, tzw. stoczni nr 2/ Stoczni Schichaua. (gm. M. Gdańsk, pow. m. Gdańsk, woj. pomorskie)	na terenie dz. ewid. 112/55 obr. 068		Gdańsk
2007		Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków	2023-03-23		Żuraw wieżowy z obrotowym szupem (d. nr inwentarzowy 20) zlokalizowany na terenie działki nr 161 obr. 068, znajdujący się na terenie d. stoczni Gdańskiej, tzw. stoczni nr 2/ Stoczni Schichaua. (gm. M. Gdańsk, pow. m. Gdańsk, woj. pomorskie)	na terenie dz. ewid. 161 obr. 068		Gdańsk
2007		Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków	2023-03-23		Żuraw bramowy wypadowy wraz z podkładem szynowym (d. nr inwentarzowy 52) zlokalizowany na terenie działki nr 112/19 obr. 068, znajdujący się na terenie d. stoczni Gdańskiej, tzw. stoczni nr 2/ Stoczni Schichaua. (gm. M. Gdańsk, pow. m. Gdańsk, woj. pomorskie)	na terenie dz. ewid. 112/19 obr. 068		Gdańsk
2007		Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków	2023-03-23		Żuraw bramowy wypadowy wraz z podkładem szynowym (d. nr inwentarzowy 54) zlokalizowany na terenie działki nr 112/19 obr. 068, znajdujący się na terenie d. stoczni Gdańskiej, tzw. stoczni nr 2/ Stoczni Schichaua. (gm. M. Gdańsk, pow. m. Gdańsk, woj. pomorskie)	na terenie dz. ewid. 112/19 obr. 068		Gdańsk

Aneks Nr 2. Wykaz zabytków ruchomych wpisanych do rejestru zabytków i ujętych w wojewódzkiej ewidencji zabytków

Wykaz zabytków ruchomych według stanu na dzień 23.12.2020 r.³⁴⁶

A. Dzieła sztuki sakralnej

Lp.	miejsce przechowywania	przedmiot ochrony	nr rejestru/wez
1.	Brzeźno, kościół rzymsko-katolicki parafialny p.w. Św. Antoniego Padewskiego	barokowy ołtarz, witraże modernistyczne (prezbiterium), dzwon	wez
2.	Długie Ogrody, kościół rzymsko-katolicki parafialny p.w. Św. Barbary	rzeźby gotyckie	wez
3.	Dolne Miasto, kościół rzymsko-katolicki parafialny p.w. Niepokalanego Poczęcia NMP	neogotyckie wyposażenie sakralne: ołtarze, ambona, malarstwo, rzeźby, stalle, konfesjonał, ławki, prospekt organowy wraz z instrumentem, stolarka, rzemiosło	B-327, wez
4.	Grodzisko, kościół rzymsko-katolicki parafialny p.w. Bożego Ciała	nowożytnie wyposażenie sakralne: ołtarze, chrzcielnica, ambony, malarstwo, strop polichromowany, rzeźby, prospekt organowy, empora, epitafia, ława, ławki, konfesjonał, płyty nagrobne i nagrobki, rzemiosło	B-206, wez
5.	Matarnia, kościół rzymsko-katolicki parafialny p.w. Św. Walentego	nowożytnie wyposażenie sakralne: ołtarze, ambona, chrzcielnica, malarstwo, rzeźby, ceramika, konfesjonał, ława, prospekt organowy wraz z instrumentem, empora, rzemiosło	B-107, wez
6.	Matemblewo, Sanktuarium Matki Bożej Brzemiennej	barokowa figura Matki Bożej Brzemiennej	B-319, wez
7.	Nowy Port, kościół rzymsko-katolicki parafialny p.w. Św. Jadwigi Śląskiej	neogotyckie wyposażenie sakralne: ołtarze, chrzcielnica, rzeźba	B-313, wez
8.	Oliwa, kościół rzymsko-katolicki parafialny p.w. Św. MB Korony Polskiej (ojcowie cystersi)	witraże	wez
9.	Oliwa, kościół rzymsko-katolicki filialny p.w. Św. Jakuba	nowożytnie wyposażenie sakralne: ołtarze, ambona, malarstwo, płyty nagrobne, stolarka, rzemiosło	B-190, wez
10.	Oliwa, kościół rzymsko-katolicki parafialny p.w. Trójcy Świętej (archikatedra i klasztor)	nowożytnie wyposażenie sakralne: ołtarze, ambona, chrzcielnica, malarstwo, rzeźba, epitafia, pomniki epitafijne, płyty nagrobne, konfesjonały, stalle, barokowy i rokokowy prospekt organowy wraz z instrumentem, empora, wyposażenie zakrystii, wyposażenie kaplicy Krzyża Św., wyposażenie grobowca	B-163, wez
11.	Orunia, kościół rzymsko-katolicki parafialny p.w. Św. Ignacego Loyoli	barokowe wyposażenie sakralne: ołtarze, ambona, chrzcielnica, malarstwo, rzeźba, relikwiarze, konfesjonały, ławki, stalle, prospekt organowy wraz z instrumentem, empora, rzemiosło, wyposażenie zakrystii	B-50, wez
12.	Orunia, kościół rzymsko-katolicki parafialny p.w. Św. Jana Bosko (księża salezjanie)	neobarokowy prospekt organowy wraz z instrumentem	B-368, wez
13.	Orunia – Święty Wojciech – Lipce, kościół rzymsko-katolicki parafialny p.w. Św. Wojciecha	nowożytnie wyposażenie sakralne: ołtarze, ambona, chrzcielnica, malarstwo, stropy polichromowane (plebania i kościół), rzeźba, epitafia, relikwiarze, konfesjonały, ławki, stalle, płyty nagrobne, prospekt organowy, empora, witraże, rzemiosło, dzwon	B-162, wez
14.	Stare Miasto, kościół rzymsko-katolicki parafialny p.w. Św. Brygidy	gotyckie i nowożytnie wyposażenie sakralne: malarstwo, rzeźba, epitafia, rzemiosło	B-203, wez
15.	Stare Miasto, kościół rzymsko-katolicki klasztorny p.w. Św. Józefa i klasztor (ojcowie oblaci)	nowożytnie wyposażenie sakralne: malarstwo, rzeźba, epitafia	wez
16.	Stare Miasto, Kaplica Wierzytwej Adoracji (ojcowie oblaci)	nowożytnie wyposażenie sakralne: ołtarze, rzeźba, konfesjonały	B-344, wez
17.	Stare Miasto, kościół rzymsko-katolicki klasztorny p.w. Św. Katarzyny (ojcowie karmelici)	gotyckie i nowożytnie wyposażenie sakralne: ołtarze, ambona, chrzcielnica, baptysterium, brama kaplicy, malarstwo, rzeźba, epitafia, rzemiosło, płyty nagrobne,	B-25, wez

³⁴⁶ Wykaz zabytków ruchomych przekazany przez Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Gdańsku dn. 23.12.2020 r.;

		prospekt organowy (elementy rzeźbiarskie), empora, dzwony, karylion, stolarka	
18.	Stare Miasto, kościół rzymsko-katolicki klasztorny p.w. Św. Jakuba (bracia kapucyni)	nowożytne wyposażenie sakralne: malarstwo, rzeźba, antepedia, dzwon	wez
19.	Stare Miasto, kościół greko-katolicki parafialny pw. Św. Bartłomieja	barokowe wyposażenie sakralne: chrzcielnica, malarstwo	wez
20.	Stare Przedmieście, kościół rzymsko-katolicki klasztorny p.w. Św. Trójcy (bracia franciszkanie)	gotyckie i nowożytne wyposażenie sakralne: ołtarze, ambona, chrzcielnica, malarstwo, rzeźba, epitafia, konfesjonały, stalle, płyty nagrobne, prospekt organowy, balustrada z lektorium, rzemiosło, dzwon, zegar	B-230, wez
21.	Stare Przedmieście, kaplica Św. Anny (bracia franciszkanie)	barokowe wyposażenie sakralne: ołtarze, ambona, malarstwo, prospekt organowy, empora	B-230, wez
22.	Stare Przedmieście, kościół rzymsko-katolicki parafialny p.w. Śś. Apostołów Piotra i Pawła	nowożytne wyposażenie sakralne: ołtarze, ambona, chrzcielnica, malarstwo, rzeźba, epitafia, stalle, płyty nagrobne, prospekt organowy (elementy), empora, portal, dzwony, wyposażenie kaplicy Uphagenów	B-168, wez
23.	Śródmieście, kościół rektorski p.w. Św. Jana	gotyckie i nowożytne wyposażenie sakralne: ołtarz, chrzcielnica, baptysterium, malarstwo, rzeźba, epitafia, nagrobek, stalle, płyty nagrobne, dzwon, zegar wieżowy, stolarka, witraż	wez
24.	Śródmieście, kościół rzymsko-katolicki klasztorny p.w. Mikołaja (ojcowie dominikanie)	gotyckie i nowożytne wyposażenie sakralne: ołtarze, ambona, chrzcielnica, baptysterium, malarstwo, rzeźba, epitafia, stalle, ławki, ławy, konfesjonały, płyty nagrobne, prospekt organowy, empora, stolarka, dzwony, rzemiosło, wyposażenie kaplicy Św. Jacka	B-26, wez
25.	Śródmieście, kościół rzymsko-katolicki parafialny p.w. Św. Wniebowzięcia NMP (bazylika)	gotyckie i nowożytne wyposażenie sakralne: ołtarze, predelle, cyborium, ambona, chrzcielnica, baptysterium, malarstwo, rzeźba, epitafia, pomniki epitafijne i nagrobne, złotnictwo, stalle, płyty nagrobne, organy, empora, zegar astronomiczny, zegar wieżowy, dzwony, rzemiosło	B-139, wez
26.	Wrzeszcz, cerkiew greko-katolicka p.w. Św. Bartłomieja i Opieki NMP	nowożytne wyposażenie sakralne: ikonostas, malarstwo	B-331, wez
27.	Wrzeszcz, kościół rzymsko-katolicki garnizonowy p.w. Św. Piotra i Pawła	neogotyckie wyposażenie sakralne: ołtarze, empora, witraże	wez
28.	Wrzeszcz, kościół rzymsko-katolicki parafialny p.w. Najświętszego Serca Pana Jezusa	neogotyckie wyposażenie sakralne: ołtarze, ambona, chrzcielnica, malarstwo, rzeźba, stalle, konfesjonały, dzwon	wez

B. Zabytki ruchome – zabytki świeckie

Lp.	miejsce przechowywania	przedmiot ochrony	nr rejestru/wez
1.	Stare Miasto, Biblioteka PAN	kolekcja portretów filozofów, królów, patrycjuszów gdańskich i naukowców związanych z Gdańskiem - XVI-XVIII w.	B-216, wez
2.	Śródmieście, Plac na Targu Drzewnym	pomnik konny króla Jana III Sobieskiego z 1897 r.	B-215, wez
3.	Oliwa, Gdańskie seminarium Duchowne	stół z sali Pokoju Oliwskiego	B-293, wez
4.	Stare Miasto, Ratusz Staromiejski	nowożytny wystrój: plafon z obrazami alegorycznymi w sieni ratusza na I piętrze, meble neobarokowe, rzeźba Św. Olafa, klatki schodowe, stolarka (zespół boazerii ściennych i stropu, drzwi i antresola), kominki, flizy, portale, płaskorzeźby, malarstwo	B-234, wez
5.	Gdańsk, Polski Klub Morski	dwa jachty żaglowe	B-402, wez

Aneks Nr 3. Wykaz stanowisk archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków

Wykaz stanowisk archeologicznych według stanu na dzień 5.09.2023 r.³⁴⁷

Lp.	numer w rejestrze zabytków	dawny numer	wpis do rejestru (nr decyzji, data)	przedmiot ochrony	zakres ochrony	uwagi (AZP)
-----	----------------------------	-------------	-------------------------------------	-------------------	----------------	-------------

³⁴⁷ Wykaz zabytków archeologicznych przekazany przez Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Gdańsku dn. 5.09.2023 r.;

1.	9/C	21/A	Konserwator Wojewódzki Gdański l.dz. K.S.III/73/10/48 z dnia 07.10.1948 r.	osada wczesnohistoryczna	osada wczesnohistoryczna	brak karty AZP
2.	443/C	365/A	WKZ w Gdańsku V/9716/20/80 z dnia 19.06.1980 r.	osada otwarta	stanowisko położone jest na wzniesieniu w północno - wschodniej partii miejscowości po północnej stronie drogi do Zaborni i po wschodniej stronie drogi do Piecek	st. nr 1; AZP 12-43/47
3.	567/C	457/A	Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków L.dz.PWKZ.R.4190- 52/227-3/2009 z dnia 28.01.2009 r.	relikty zespołu klasztornego Dominikanów	XIII-wieczna piwnica romańska wraz z XII-wiecznym murem, fundamentami budynku z XIV w. wewnątrz wirydarza klasztornego, XV-wieczne mury krużganków zespołu klasztornego, kamienna studnia czerpalna z XVI w. i działka 48/3 obr. 89	brak karty AZP

Aneks Nr 4. Wykaz zabytków nieruchomych włączonych do gminnej ewidencji zabytków

A. Gminna ewidencja zabytków, obiekty i obszary z terenu dawnej Stoczni Gdańskiej
według stanu na dzień 26 maja 2022 r.³⁴⁸

Lp.	Ulica	Nr	Obiekt	Nr rej. zabytków
1	27 Grudnia	w pobliżu hali 89A	torowisko	
2	27 Grudnia-rejon ul. 27 Grudnia	przy budynku 88A	żuraw półbramowy wypadowy, d. nr ewid. 7	1936 (C)
3	27 Grudnia-rejon ul. 27 Grudnia	w pobliżu budynku 88A	budynek biurowy, magazyn mebli, d. nr ewid. 151A	1936 (9)
4	Doki	1	magazyn główny wydz. A, dz. nr 151/37 obr. 68	1969
5	Doki / Główna	w pobliżu pomnika Trzech Krzyży	brama wjazdowa nr 2	1699
6	Dokowa - rejon ul. Dokowej		nabrże dawnego "Dock Bassin" na terenie zespołu budowlanego Stoczni Gdańskiej - nr rej.zab.1936	
7	Dokowa/ Narzędziowców		dawna kuźnia i warsztat ślusarski, d. nr ewid. 36A	1936 (7)
8	Dyrekcyjna	przy budynku 365A	dawny magazyn torped, późniejsza historyczna sala BHP- miejsce podpisania Porozumienia Gdańskiego (Porozumień Sierpniowych)	1699
9	Dyrekcyjna		dawna remiza straży pożarnej, d. nr ewid. 150A	1936 (2)
10	Dyrekcyjna/ Kooperantów		budynek administracyjny dyrekcji stoczni, d. Stocznia Cesarska, d. nr ewid. 128A	1936 (1)
11	Elektryków		hala remontowa	
12	Elektryków		hala wydziału elektrycznego W4	
13	Elektryków		magazyn główny	
14	Elektryków	wzdłuż ul. Elektryków	fragmenty torowisk	
15	Główna		portiernia bramy nr 2	
16	Główna/ Narzędziowców		schron przeciwlotniczy	1936 (21)
17	Kadłubowców	w pobliżu hali 89A	węzeł torowisk	
18	Kooperantów		budynek warsztatów szkolnych - ob. Instytut Sztuki "Wyspa"	
19	Kooperantów	na północ od bud 145B	wartownia	
20	Krótki/ Odlewników		hala produkcji oprzyrządowania, d. nr ewid. 40A	1936 (4)
21	Malarzy		hala blachowni	
22	Malarzy	na południe od hali 3B	plac brukowany z fragmentami torowisk nr 5, 26 i 27	
23	Malarzy		żuraw wieżowy estakadowy typ Ż20E	
24	Malarzy		stacja pomp pochylni B3	
25	Malarzy		schrony przeciwlotnicze pod pochylnią B3	
26	Malarzy	pochylnia B3/B5	żuraw bramowy wypadowy KONE	
27	Malarzy	pochylnia B3/B5	żuraw bramowy wypadowy KONE	
28	Malarzy	pochylnia B1/B3	żuraw bramowy wypadowy KONE	
29	Malarzy	pochylnia B1/B3	żuraw bramowy wypadowy KONE	
30	Malarzy	pochylnia B1/B3	żuraw bramowy wypadowy KONE	
31	Malarzy	pochylnia B1	żuraw bramowy wypadowy KONE	
32	Malarzy	pochylnia B1	żuraw bramowy wypadowy KONE	
33	Malarzy / Jana z Kolna	ozdobna głowica	betonowe słupy bramy / furtki	
34	Malarzy / Traserów		hala montażowa 3B	
35	Malarzy / Traserów	w hali 3B	żuraw na suwnicy	
36	Marynarki Polskiej	177	stocznia północna - d. hala produkcyjna (C-19)	
37	Marynarki Polskiej	177	stocznia północna - ślusarnia, d. kuźnia (C-14)	
38	Marynarki Polskiej	177	stocznia północna - warsztat, d. magazyn (C-21)	
39	Marynarki Polskiej	177	stocznia północna - warsztat, d. kotłownia (C-22)	
40	Marynarki Polskiej	177	stocznia północna - warsztat, d. maszynownia (C-23)	
41	Marynarki Polskiej	177	stocznia północna - budynek biurowy (C-26)	
42	Marynarki Polskiej	177	stocznia północna - (C-28)	
43	Marynarki Polskiej	177	stocznia północna - warsztat, d. stolarnia (C-32)	

³⁴⁸ Wykaz Gminnej Ewidencji Zabytków Miasta Gdańska publikowany jest na stronie BIP Urzędu Miejskiego w Gdańsku, <https://bip.gdansk.pl/urzed-miejski/Aktualna-wersja-GEZ,a,108389> [dostęp 28.11.2023 r.];

44	Marynarki Polskiej	177	stocznia północna - warsztat, d. stolarnia (C-33)	
45	Monterów	nabrzeże Drewnica	żuraw bramowy wypadowy	
46	Monterów	wzdłuż nabrzeża Drewnica	fragmenty torowisk i nawierzchni brukowej	
47	Na Ostrowiu		hala 53C	
48	Na Ostrowiu		hala warsztatowa 55C	
49	Na Ostrowiu		budynek biurowy i hala 92C	
50	Na Ostrowiu		budynek biurowo-warsztatowy 245C	
51	Na Ostrowiu		hala 91C	
52	Narzędziowców		torowisko	
53	Narzędziowców	boczny trakt hali narzędziowni 49A	hala warsztatowa d. nr ewid. 75A	1936 (20)
54	Narzędziowców		narzędziownia d. nr ewid. 49A	1936 (17)
55	Narzędziowców	w hali 34A, tor suwnicy przechodzi ponad ulicą Narzędziowców	estakada suwnicy nr 25	
56	Narzędziowców	d. skład rur	żuraw wieżowy z obrotowym słupem	
57	Narzędziowców/ Krótka		hala prefabrykacji wyposażenia i ślusarnia, d. nr ewid. 43A	1936 (5)
58	Narzędziowców/ Krótka / Kooperantów	po między halą 47A i bud. 66A w kierunku ul. Kooperantów	torowisko położone na obszarze zespołu budowlanego Stoczni Gdańskiej nr rej.zab.1936	
59	Narzędziowców/ Wyposażeniowców		modelarnia, warsztat i hale produkcyjne, d. nr ewid. 47A	1936 (16)
60	Narzędziowców/ Wyposażeniowców		dawna kuźnia, następnie warsztat, d. Stocznia Cesarska, d. nr ewid. 66A	1936 (15)
61	Narzędziowców/ Wyposażeniowców		dawna kotłarnia i warsztat, d. nr ewid. 34A; część - d. Stocznia Cesarska	1936 (13)
62	Narzędziowców/ Wyposażeniowców		kotłarnia i produkcyjna hala stoczniowa, d. nr ewid. 35A	1936 (12)
63	Narzędziowców/ Wyposażeniowców/ Dokowa		ślusarnia, d. Stocznia Cesarska, d. nr ewid. 42A	1936 (8)
64	Niterów	d. hala modelarni Stoczni Schichaua (Modelltischlerei)	stolarnia	
65	Niterów / Rurarzy	przy budynkach 29B, 27B i 48B	fragmenty torowisk i nawierzchni brukowej	
66	Odlewników/ Narzędziowców/ Krótka		stolarnia i warsztat linowy, następnie formiarnia, d. nr ewid. 38A	1936 (3)
67	PLAC SOLIDARNOŚCI/DOKI		Plac Solidarności z Pomnikiem Poległych Stoczników, murem, brama nr 2 Stoczni i tzw. sala BHP	1699
68	POPIELUSZKI Jerzego ks.	3	budynek d. garaży elektrowozów/magazyn (86B) przy ul. ks. Jerzego Popiełuszki 3 na terenie działki nr 112/56 w obrębie ewidencyjnym 068	1967
69	Przy Pirsie	Pirs Wyposażeniowy	żuraw bramowy wypadowy	
70	Stocznia Gdańska		historyczny zespół budowlany Stoczni Gdańskiej od okresu funkcjonowania Stoczni Cesarskiej do 1989 r. w granicach działek 150, 151/4, 151/5, 151/6, 151/7, 151/8, 151/9, 151/10, 151/11, 151/12, 151/13, 151/14, 151/15 i 151/16 w obr. ew. 068 w Gdańsku wraz z budynkami: dyrekcji stoczni (128A), dawnej kuźni (66A), dawnej hartowni (50A), dawnej remizy straży pożarnej (150A), dawnej kotłarni i warsztatu (34A), dawnej modelarni, warsztatu i hal produkcyjnych (47A), dawnej hali warsztatowej (75A), dawnej narzędziowni (49A), dawnej ślusarni (42A), dawnej stolarni i warsztatu linowego – następnie formiarni (38A), dawnej hali produkcji oprzyrządowania (40A), dawnej kotłarni i hali produkcyjnej (35A), dawnej hali silników spalinowych (28A), dawnej hali prefabrykacji wyposażenia i ślusarni (43A), dawnej kuźni i warsztatu ślusarskiego (36A), dawnym magazynem mebli – budynkiem biurowym (151A), stacją elektryczną A11 (392A), podstacją elektryczną A1 (393A), dawną halą prefabrykacji wyposażenia (41A), schronem przeciwlotniczym –	1936

			wraz z gruntem po obrysie murów, basenem dokowym, dwoma pochylniami półdokowymi A1 i A2, 3 żurawiami (oznaczonymi numerami inwentarzowymi 7, 55 i 61), placem pomiędzy budynkami d. dyrekcji stoczni i d. remizy straży pożarnej oraz nazwami ulic: Kooperantów, Wyposażeniowców, Narzędziowców, Odlewników, Krótka, Dokowa i nazwami własnymi: Basen Dokowy, Nabrzeże Poremontowe- w granicach zaznaczonych na załączniku. graficznym do decyzji	
71	Stolarzy	część d. hali produkcyjnej i obróbki Stoczni Schichaua (Panzerwerkstatt und Schlosserei)	hala prefabrykacji	
72	Transportowców		warsztat działu R-4	
73	Transportowców	część d. hali produkcyjnej i obróbki Stoczni Schichaua (Panzerwerkstatt und Schlosserei)	hala stolarni	
74	Traserów	przybudówka północna hali 4B	budynek techniczny i biurowy	
75	Traserów	na północ od hali 3B	fragment ściany budynku	
76	Traserów	na południe od hali 4B	nawierzchnia brukowa wraz z fragmentami torowisk nr 18, 19 i 20	
77	Wyposażeniowców	392A	budynek stacji elektrycznej A11, d. nr ewid. 392A	1936 (14)
78	Wyposażeniowców	Nabrzeże Poremontowe	żuraw bramowy wypadowy, d. nr ewid. 61	1936 (B)
79	Wyposażeniowców	Nabrzeże Poremontowe	żuraw bramowy wypadowy, d. nr ewid. 55	1936 (A)
80	Wyposażeniowców		hartownia, d. nr ewid. 50A	1936 (19)
81	Wyposażeniowców/ Narzędziowców		hala silników spalinowych, d. nr ewid. 28A	1936 (18)
82		na drodze pomiędzy bud. 88A i murem ogrodzeniowym Stoczni	fragment nawierzchni brukowej	

B. Gminna ewidencja zabytków z wyłączeniem obiektów i obszarów z terenu dawnej Stoczni Gdańskiej według stanu na dzień 6 listopada 2023 r.³⁴⁹

Lp.	Ulica	Nr	Obiekt	Nr rej. zabytków
1	3 Maja	9	kamienica	
2	3 Maja	9 A	kamienica	
3	3 Maja	9 B	kamienica	
4	3 Maja	9 C	kamienica	
5	3 Maja		Reduta Napoleońska (Reduta, fosa reduty. Przeciwniecka fosa, z galerią strzelecką, przejście pod fosą, kryty korytarz, Brama Pn. Fortu grodzisko z wartownią)	473
6	3 Maja	16 k.	dom	
7	3 Maja	19 A/21/21 ABCD	zespół szpitala Bożego Ciała (kościół, plebania, szpital, 4 domy mieszkalne)	65
8	3 Maja	19 A/21/21 ABCD	cmentarz	65
9	3 Maja	24	kamienica	
10	3 Maja	25	kamienica	
11	3 Maja	25 A	kamienica	
12	Abrahama Antoniego	18	dom	
13	Abrahama Antoniego	19	dom	
14	Abrahama Antoniego	20	dom	
15	Abrahama Antoniego	26A	dom	
16	Abrahama Antoniego	27	dom	
17	Abrahama Antoniego	28	dom	
18	Abrahama Antoniego	33	dom	
19	Abrahama Antoniego	34	dom	
20	Agrama	2	zespół dworsko-parkowy Matarnia (dwór, park, chlewnia, obora)	1053
21	Aksamitna	4 A	kamienica	
22	Aksamitna	9 A	kamienica	
23	Akwenowa	2	dom	
24	Akwenowa	2	budynek gospodarczy	
25	Aldony	1/1A	kamienica	
26	Aldony	2	kamienica	
27	Aldony	2 A	kamienica	
28	Aldony	3	kamienica	
29	Aldony	4	kamienica	
30	Aldony	5	kamienica	
31	Aldony	6	kamienica	
32	Aldony	7	kamienica	
33	Aldony	8	kamienica	
34	Aldony	9	kamienica	
35	Aldony	10	kamienica	
36	Aldony	11	kamienica	
37	Aldony	12	kamienica	
38	Aldony	13	kamienica	
39	Aldony	15/16	kamienica	
40	Aleja Grunwaldzka	1	willa, ob. konsulat ChRL	
41	Aleja Grunwaldzka	2	kamienica	
42	Aleja Grunwaldzka	2	bunkier	
43	Aleja Grunwaldzka	3	kamienica	
44	Aleja Grunwaldzka	4	kamienica	
45	Aleja Grunwaldzka	5	dwór Uphagenów (Monplaisir)- d. Pałac Ślubów	775
46	Aleja Grunwaldzka	6	kamienica	
47	Aleja Grunwaldzka	7	kamienica	
48	Aleja Grunwaldzka	16	Teatr Miniatura	
49	Aleja Grunwaldzka	18	willa, ob. Radio Gdańsk	1643
50	Aleja Grunwaldzka	19 k.	drewniany szalet	
51	Aleja Grunwaldzka	20	kamienica	
52	Aleja Grunwaldzka	24	kamienica	
53	Aleja Grunwaldzka	26-28	kamienica	
54	Aleja Grunwaldzka	31	zabudowa Grunwaldzkiej Dzielnicy Mieszkaniowej	
55	Aleja Grunwaldzka	33	zabudowa Grunwaldzkiej Dzielnicy Mieszkaniowej	
56	Aleja Grunwaldzka	35	zabudowa Grunwaldzkiej Dzielnicy Mieszkaniowej	
57	Aleja Grunwaldzka	37	zabudowa Grunwaldzkiej Dzielnicy Mieszkaniowej	
58	Aleja Grunwaldzka	39	zabudowa Grunwaldzkiej Dzielnicy Mieszkaniowej	
59	Aleja Grunwaldzka	41	zabudowa Grunwaldzkiej Dzielnicy Mieszkaniowej	

³⁴⁹ Wykaz Gminnej Ewidencji Zabytków Miasta Gdańska publikowany jest na stronie BIP Urzędu Miejskiego w Gdańsku, <https://bip.gdansk.pl/urzed-miejski/Aktualna-wersja-GEZ,a,108389> [dostęp 28.11.2023 r.];

60	Aleja Grunwaldzka	42	kamienica	
61	Aleja Grunwaldzka	43	zabudowa Grunwaldzkiej Dzielnicy Mieszkaniowej	
62	Aleja Grunwaldzka	44	kamienica	
63	Aleja Grunwaldzka	45	zabudowa Grunwaldzkiej Dzielnicy Mieszkaniowej	
64	Aleja Grunwaldzka	47	zabudowa Grunwaldzkiej Dzielnicy Mieszkaniowej	
65	Aleja Grunwaldzka	49	zabudowa Grunwaldzkiej Dzielnicy Mieszkaniowej	
66	Aleja Grunwaldzka	51	zabudowa Grunwaldzkiej Dzielnicy Mieszkaniowej	
67	Aleja Grunwaldzka	53	zabudowa Grunwaldzkiej Dzielnicy Mieszkaniowej	
68	Aleja Grunwaldzka	57	zabudowa Grunwaldzkiej Dzielnicy Mieszkaniowej	
69	Aleja Grunwaldzka	59	zabudowa Grunwaldzkiej Dzielnicy Mieszkaniowej	
70	Aleja Grunwaldzka	61	zabudowa Grunwaldzkiej Dzielnicy Mieszkaniowej	
71	Aleja Grunwaldzka	62	kamienica	
72	Aleja Grunwaldzka	63	zabudowa Grunwaldzkiej Dzielnicy Mieszkaniowej	
73	Aleja Grunwaldzka	65	zabudowa Grunwaldzkiej Dzielnicy Mieszkaniowej	
74	Aleja Grunwaldzka	67	zabudowa Grunwaldzkiej Dzielnicy Mieszkaniowej	
75	Aleja Grunwaldzka	69	zabudowa Grunwaldzkiej Dzielnicy Mieszkaniowej	
76	Aleja Grunwaldzka	71/73	zabudowa Grunwaldzkiej Dzielnicy Mieszkaniowej	
77	Aleja Grunwaldzka	74	kamienica czynszowa, dz. nr 5/1 obr. 055	
78	Aleja Grunwaldzka	75	zabudowa Grunwaldzkiej Dzielnicy Mieszkaniowej	
79	Aleja Grunwaldzka	77	zabudowa Grunwaldzkiej Dzielnicy Mieszkaniowej	
80	Aleja Grunwaldzka	79/81	zabudowa Grunwaldzkiej Dzielnicy Mieszkaniowej	
81	Aleja Grunwaldzka	83	zabudowa Grunwaldzkiej Dzielnicy Mieszkaniowej	
82	Aleja Grunwaldzka	85	zabudowa Grunwaldzkiej Dzielnicy Mieszkaniowej	
83	Aleja Grunwaldzka	87/91	zabudowa Grunwaldzkiej Dzielnicy Mieszkaniowej	
84	Aleja Grunwaldzka	92	kamienica	
85	Aleja Grunwaldzka	108	budynek poczty	1676
86	Aleja Grunwaldzka	116 B	kamienica	
87	Aleja Grunwaldzka	117	kamienica	2003
88	Aleja Grunwaldzka	124	kamienica	
89	Aleja Grunwaldzka	127	kamienica	
90	Aleja Grunwaldzka	128 CD	kamienica	
91	Aleja Grunwaldzka	129	kamienica	
92	Aleja Grunwaldzka	131	kamienica	
93	Aleja Grunwaldzka	136	kamienica	
94	Aleja Grunwaldzka	137	kamienica	
95	Aleja Grunwaldzka	138	kamienica	
96	Aleja Grunwaldzka	140	kamienica	
97	Aleja Grunwaldzka	142 A	kamienica	
98	Aleja Grunwaldzka	156	budynek mieszkalny	
99	Aleja Grunwaldzka	165	dom	
100	Aleja Grunwaldzka	184	dawne koszary Strzyża Górna	
101	Aleja Grunwaldzka	186	dawne koszary Strzyża Górna	
102	Aleja Grunwaldzka	188	dawne koszary Strzyża Górna	
103	Aleja Grunwaldzka	190	dawne koszary Strzyża Górna	
104	Aleja Grunwaldzka	203	dom	
105	Aleja Grunwaldzka	204	kamienica	
106	Aleja Grunwaldzka	206	kamienica	
107	Aleja Grunwaldzka	207	dom	
108	Aleja Grunwaldzka	208	kamienica	
109	Aleja Grunwaldzka	210	kamienica	
110	Aleja Grunwaldzka	218	kamienica	
111	Aleja Grunwaldzka	219	pawilon handlowy	
112	Aleja Grunwaldzka	220	kamienica	
113	Aleja Grunwaldzka	220	kamienica	
114	Aleja Grunwaldzka	222	kamienica	
115	Aleja Grunwaldzka	224	kamienica	
116	Aleja Grunwaldzka	226	kamienica	
117	Aleja Grunwaldzka	228	kamienica	
118	Aleja Grunwaldzka	230	kamienica	
119	Aleja Grunwaldzka	232	kamienica	
120	Aleja Grunwaldzka	234	kamienica	
121	Aleja Grunwaldzka	236	kamienica	
122	Aleja Grunwaldzka	299	budynek studni - pompowni historycznego ujęcia wody Polanki, tzw. Podzespół Mirów, w pñn.-wsch. części działki ewidencyjnej nr 302/15, obr. 14	
123	Aleja Grunwaldzka	470	Hala Olivia	
124	Aleja Grunwaldzka	482/484	dom	
125	Aleja Grunwaldzka	485	kamienica	
126	Aleja Grunwaldzka	486	kamienica	
127	Aleja Grunwaldzka	488/488 A	dom	
128	Aleja Grunwaldzka	490	kamienica	
129	Aleja Grunwaldzka	492	kamienica	
130	Aleja Grunwaldzka	494	kamienica	
131	Aleja Grunwaldzka	495	kamienica	

132	Aleja Grunwaldzka	496	kamienica	
133	Aleja Grunwaldzka	498	dom	
134	Aleja Grunwaldzka	499	kamienica	
135	Aleja Grunwaldzka	500	dom	
136	Aleja Grunwaldzka	502	dom	
137	Aleja Grunwaldzka	504	kamienica	
138	Aleja Grunwaldzka	515	kamienica	
139	Aleja Grunwaldzka	516	kamienica	
140	Aleja Grunwaldzka	516 A	kamienica	
141	Aleja Grunwaldzka	517	kamienica	
142	Aleja Grunwaldzka	517 k.	kapliczka przydrożna	692
143	Aleja Grunwaldzka	519	kamienica	
144	Aleja Grunwaldzka	520	zespół młyna VI (dom mieszkalny w zespole młyna VI, Młyn VI, założenie stawu wraz z zielenią przy zespole młyna VI)	
145	Aleja Grunwaldzka	521	kamienica	
146	Aleja Grunwaldzka	523	dom	
147	Aleja Grunwaldzka	528	kamienica	
148	Aleja Grunwaldzka	529	willa "Tannenheim" z ogrodem	1102
149	Aleja Grunwaldzka	529 A	budynek obok willi "Tannenheim"	
150	Aleja Grunwaldzka	530	kamienica	
151	Aleja Grunwaldzka	532	kamienica	
152	Aleja Grunwaldzka	533	kamienica	
153	Aleja Grunwaldzka	535	zespół fabryki mydła - dom mieszkalny pracowników fabryki	1576
154	Aleja Grunwaldzka	537	zespół fabryki mydła - budynek produkcyjno-mieszkalny	1576
155	Aleja Grunwaldzka	541	kamienica	
156	Aleja Grunwaldzka	547	dom	
157	Aleja Grunwaldzka	549	dom	
158	Aleja Grunwaldzka	551	dom	
159	Aleja Grunwaldzka	555	dom	
160	Aleja Grunwaldzka	559	dom	
161	Aleja Grunwaldzka	561	kamienica	
162	Aleja Grunwaldzka	563 A	kamienica	
163	Aleja Grunwaldzka	565	kamienica	
164	Aleja Grunwaldzka	567	kamienica	
165	Aleja Grunwaldzka	580	kamienica	
166	Aleja Grunwaldzka	582	kamienica	
167	Aleja Grunwaldzka	584	kamienica	
168	Aleja Grunwaldzka	586	kamienica	
169	Aleja Grunwaldzka	586 A	kamienica	
170	Aleja Grunwaldzka	590	kamienica	
171	Aleja Grunwaldzka	590 A	kamienica	
172	Aleja Grunwaldzka	596	kamienica	
173	Aleja Grunwaldzka	597	kamienica	
174	Aleja Grunwaldzka	598	kamienica	
175	Aleja Grunwaldzka	600	kamienica	
176	Aleja Grunwaldzka	601	kamienica	
177	Aleja Grunwaldzka	601 A	kamienica	
178	Aleja Grunwaldzka	602 A/B/C	kamienica	
179	Aleja Grunwaldzka	604 A/B	kamienica	
180	Aleja Grunwaldzka	606 A/B	kamienica	
181	Aleja Grunwaldzka	608 A/B	kamienica	
182	Aleja Grunwaldzka	610 A/B	kamienica	
183	Aleja Grunwaldzka	612 A/B/C	kamienica	
184	Aleja Hallera Józefa Gen.		teren d. cmentarza katolickiego parafialnego św. Antoniego Padewskiego w Gdańsku - Brzeźnie, cz. dz. nr 30/1, cz. dz. nr 37/3 obr. 22	
185	Aleja Hallera Józefa Gen.	240 k. (działka nr 022.30/1)	d. cmentarz + brama wejściowa	
186	Aleja Hallera Józefa Gen.	1C	dom	
187	Aleja Hallera Józefa Gen.	2 A	dom	
188	Aleja Hallera Józefa Gen.	2 B	dom	
189	Aleja Hallera Józefa Gen.	4	dom	
190	Aleja Hallera Józefa Gen.	4 A	dom	
191	Aleja Hallera Józefa Gen.	5	dom	
192	Aleja Hallera Józefa Gen.	6	dom	

193	Aleja Gen.	Hallera	Józefa	7	dom	
194	Aleja Gen.	Hallera	Józefa	9	dom	
195	Aleja Gen.	Hallera	Józefa	10/12	kamienica	
196	Aleja Gen.	Hallera	Józefa	11	dom	
197	Aleja Gen.	Hallera	Józefa	13	dom	
198	Aleja Gen.	Hallera	Józefa	14	Szkoła - Instytut Kształcenia Nauczycieli; Bibl. Pedagogiczna	
199	Aleja Gen.	Hallera	Józefa	14	budynek gosp. I w zesp. Inst.Kształcenia Nauczycieli	
200	Aleja Gen.	Hallera	Józefa	14	dom	
201	Aleja Gen.	Hallera	Józefa	15	dom	
202	Aleja Gen.	Hallera	Józefa	15 k.	wiadukt	
203	Aleja Gen.	Hallera	Józefa	17	budynek mieszkalny	
204	Aleja Gen.	Hallera	Józefa	19	dom	
205	Aleja Gen.	Hallera	Józefa	21-23	dom mieszkalny (robotniczy) - zespół budynków	
206	Aleja Gen.	Hallera	Józefa	25-27-29	dom mieszkalny (robotniczy) - zespół budynków	
207	Aleja Gen.	Hallera	Józefa	31-33-35	dom mieszkalny (robotniczy) - zespół budynków	
208	Aleja Gen.	Hallera	Józefa	37-39-41	dom mieszkalny (robotniczy) - zespół budynków	
209	Aleja Gen.	Hallera	Józefa	43-45-47	dom mieszkalny (robotniczy) - zespół budynków	
210	Aleja Gen.	Hallera	Józefa	49-51-53	dom mieszkalny (robotniczy) - zespół budynków	
211	Aleja Gen.	Hallera	Józefa	50/52	dom mieszkalny (robotniczy) - zespół 9 budynków	
212	Aleja Gen.	Hallera	Józefa	54/56	dom mieszkalny (robotniczy) - zespół 9 budynków	
213	Aleja Gen.	Hallera	Józefa	55-57-59	dom mieszkalny (robotniczy) - zespół budynków	
214	Aleja Gen.	Hallera	Józefa	58/60	dom mieszkalny (robotniczy) - zespół 9 budynków	
215	Aleja Gen.	Hallera	Józefa	61-63-65	dom mieszkalny (robotniczy) - zespół budynków	
216	Aleja Gen.	Hallera	Józefa	62/64	dom mieszkalny (robotniczy) - zespół 9 budynków	
217	Aleja Gen.	Hallera	Józefa	66/68	dom mieszkalny (robotniczy) - zespół 9 budynków	
218	Aleja Gen.	Hallera	Józefa	67-69-71	dom mieszkalny (robotniczy) - zespół budynków	
219	Aleja Gen.	Hallera	Józefa	70/72	dom mieszkalny (robotniczy) - zespół 9 budynków	
220	Aleja Gen.	Hallera	Józefa	73-75-77	dom mieszkalny (robotniczy) - zespół budynków	
221	Aleja Gen.	Hallera	Józefa	74/76	dom mieszkalny (robotniczy) - zespół 9 budynków	
222	Aleja Gen.	Hallera	Józefa	78/80	dom	
223	Aleja Gen.	Hallera	Józefa	79-81-83	dom mieszkalny (robotniczy) - zespół budynków	
224	Aleja Gen.	Hallera	Józefa	85-87	dom mieszkalny (robotniczy) - zespół budynków	
225	Aleja Gen.	Hallera	Józefa	89-91-93	dom mieszkalny (robotniczy) - zespół budynków	
226	Aleja Gen.	Hallera	Józefa	90/92/94/96/98/100/102	zespół domów	
227	Aleja Gen.	Hallera	Józefa	95-97-99	dom mieszkalny (robotniczy) - zespół budynków	
228	Aleja Gen.	Hallera	Józefa	101-103-105	dom mieszkalny (robotniczy) - zespół budynków	
229	Aleja Gen.	Hallera	Józefa	104/106/108/110/112/14/116/118/120	zespół domów	
230	Aleja Gen.	Hallera	Józefa	108	d. szkoła Heleny Lange, ob.. Wydział farmaceutyczny AMG	

231	Aleja Hallera Józefa Gen.	201	budynek oczyszczalni ścieków	
232	Aleja Legionów	1 A ,B,C	dom (Pl.Komorowskiego1)	
233	Aleja Legionów	6/8/10/12/14	zespół domów	
234	Aleja Legionów	7	szkoła	
235	Aleja Legionów	9	budynek szkoły	
236	Aleja Legionów	11	budynek szkoły	
237	Aleja Legionów	11 /11 A	budynek szkoły	
238	Aleja Legionów	13	kościół p.w. św. Stanisława Biskupa	
239	Aleja Legionów	13	dom	
240	Aleja Legionów	15/17/19/21/23/25/27/29/31	zespół domów	
241	Aleja Legionów	16/18/20/22	budynek mieszkalny	
242	Aleja Legionów	24/26/28/30	budynek mieszkalny	
243	Aleja Legionów	32/34/36/38/40/42/44/46/48/50/52/54/56	zespół domów	
244	Aleja Legionów	58/60/62/64/66	zespół domów	
245	Aleja Legionów	68 /70/72	zespół domów	
246	Aleja Wojska Polskiego	1/3/5	budynek mieszkalno-usługowy	
247	Aleja Wojska Polskiego	7	dom	
248	Aleja Wojska Polskiego	8/8A/10/14/14 A	zespół zabudowy	
249	Aleja Wojska Polskiego	15/17/19	zespół zabudowy	
250	Aleja Wojska Polskiego	16/18	zespół zabudowy	
251	Aleja Wojska Polskiego	20/22/24	zespół zabudowy	
252	Aleja Wojska Polskiego	21/23/25/27	zespół zabudowy	
253	Aleja Wojska Polskiego	26/28/30/32	zespół zabudowy	
254	Aleja Wojska Polskiego	29	kamienica	
255	Aleja Wojska Polskiego	40/42/44	zespół zabudowy	
256	Aleja Wojska Polskiego	44 A/44 B	zespół zabudowy	
257	Aleja Wojska Polskiego	46/48/50	zespół zabudowy	
258	Aleja Wojska Polskiego	52/54/56	zespół zabudowy	
259	Aleja Zwycięstwa		Wielka Aleja	411
260	Aleja Zwycięstwa	8	dom	
261	Aleja Zwycięstwa	16/17	Wojewódzki Sąd Administracyjny	
262	Aleja Zwycięstwa	16/17	drugi budynek, Wojewódzki Sąd Administracyjny	
263	Aleja Zwycięstwa	20	kamienica/ przychodnia NZOZ	
264	Aleja Zwycięstwa	21	dom (ob. Wojewódzki Sąd Administracyjny)	
265	Aleja Zwycięstwa	22	dom	
266	Aleja Zwycięstwa	23	dom	
267	Aleja Zwycięstwa	24	dom	
268	Aleja Zwycięstwa	25	dom	
269	Aleja Zwycięstwa	26	willa	1636
270	Aleja Zwycięstwa	27	willa	1634
271	Aleja Zwycięstwa	29	dom	
272	Aleja Zwycięstwa	33	dom	
273	Aleja Zwycięstwa	34	dom	
274	Aleja Zwycięstwa	35	dom	
275	Aleja Zwycięstwa	36	dom	
276	Aleja Zwycięstwa	37	dom	
277	Aleja Zwycięstwa	38	dom	
278	Aleja Zwycięstwa	38	dom	
279	Aleja Zwycięstwa	39	dom	
280	Aleja Zwycięstwa	40	dom	
281	Aleja Zwycięstwa	41/42	Budynek dydaktyczny Akademii Medycznej	
282	Aleja Zwycięstwa	43	dom	
283	Aleja Zwycięstwa	43 A	dom	
284	Aleja Zwycięstwa	44	dom	
285	Aleja Zwycięstwa	44	budynek gospodarczy na zapleczu (obecnie garaż), dz. nr 68/4 i część dz. nr 69/4, obr. 67	
286	Aleja Zwycięstwa	45	dom	
287	Aleja Zwycięstwa	46	dom	
288	Aleja Zwycięstwa	46	budynek mieszkalno-gospodarczy na zapleczu	
289	Aleja Zwycięstwa	46	ogrodzenie	
290	Aleja Zwycięstwa	47	dom	
291	Aleja Zwycięstwa	47	garaż	
292	Aleja Zwycięstwa	47	ogrodzenie	
293	Aleja Zwycięstwa	49	kamienica	
294	Aleja Zwycięstwa	49 A	kamienica	
295	Aleja Zwycięstwa	50	dom	
296	Aleja Zwycięstwa	52	dom	
297	Aleja Zwycięstwa	53	dom	
298	Aleja Zwycięstwa	54	dom	
299	Aleja Zwycięstwa	55	dom	
300	Aleja Zwycięstwa	56	dom	

301	Aleja Zwycięstwa	57	dom	
302	Aleja Zwycięstwa	58	dom	
303	Aleja Zwycięstwa		Park im. Steffensów wraz ze starodrzewem i d. pawilonem dozorcy parku, ob. toalety, dz. nr 275/2 i 274/6 obr. 0056	
304	Altanki	7	dom	
305	Altanki	8	dom	
306	Altanki	8	dom	
307	Altanki	11	dom	
308	Altanki	12	dom	
309	Altanki	12	dom	
310	Altanki	39	dom	
311	Altanki	39	dom	
312	Angielska Grobla	7 A	kamienica	
313	Angielska Grobla	7 B	kamienica	
314	Angielska Grobla	7 C	kamienica	
315	Angielska Grobla	7 D	kamienica	
316	Angielska Grobla	7 E	kamienica	
317	Angielska Grobla	10 B	kamienica	
318	Angielska Grobla	11	kamienica	
319	Angielska Grobla	12	kamienica	
320	Angielska Grobla	14	kamienica	
321	Angielska Grobla	15	kamienica	
322	Angielska Grobla	16	kamienica	
323	Angielska Grobla	17	kamienica	
324	Angielska Grobla	18	kamienica	
325	Angielska Grobla	19	zespół Zakładów Mięsnych (9 obiektów: 3, 6, 12, 14, 15, 17, 18, 19, 22)	1029
326	Angielska Grobla	30	dom	
327	Arkońska	5	dom	
328	Arkońska	7	dom	
329	Arkońska	15	dom	
330	Arkońska	18	dom	
331	Arkońska	20	dom	
332	Arkońska	22	dom	
333	Arkońska	25	dom	
334	Arkońska	35	dom	
335	Arkońska	36	dom	
336	Arkońska	39	dom	
337	Arkońska	41	dom	
338	Arkońska	43	dom	
339	Arkońska	44	dom	
340	Arkońska	47	dom	
341	Arkońska	56	dom	
342	Arkońska	58	dom	
343	Arkońska	61	dom	
344	Arkońska	69	dom	
345	Asnyka Adama	2	dom	
346	Asnyka Adama	3	dom	
347	Asnyka Adama	4	dom	
348	Asnyka Adama	5	dom	
349	Asnyka Adama	6	dom	
350	Asnyka Adama	7	dom	
351	Asnyka Adama	8	dom	
352	Asnyka Adama	9	dom	
353	Astronautów	14	dom	
354	Augustyńskiego Jana	1	szkoła, d. koszary	
355	Augustyńskiego Jana	2	Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego	
356	Augustyńskiego Jana	3	Baszta Biała	
357	Bajki	13-13 A	dom	
358	Bajki	16	dom	
359	Bajki	20/22	dom	
360	Bajki	23/25	dom	
361	Bajki	24/26	dom	
362	Bajki	27	dom	
363	Bajki	29	dom	
364	Bajki	31	dom	
365	Bałtycka	3	dom	
366	Bałtycka	4/4 A	dom	
367	Bałtycka	9	dom	
368	Bałtycka	13	dom	
369	Bałtycka	14	dom	
370	Bałtycka	16-17/30-31	zespół domów rybackich	1190
371	Bałtycka	18-19/28-29	zespół domów rybackich	1190
372	Bałtycka	20-21/26-27	zespół domów rybackich	1190

373	Bałtycka	22/25	zespół domów rybackich	1190
374	Bałtycka	36	budynek mieszkalno-usługowy, dz. nr 194/3 obr. 8	
375	Bałtycka	39	dom	
376	Bałtycka	41	dom	
377	Banińska	2	dom	
378	Banińska	12	dom	
379	Barniewicka	2	dom	
380	Barniewicka	2	dom	
381	Barniewicka	4 E	dom	
382	Barniewicka	32	dom	
383	Barniewicka	w pobliżu adresu Barniewicka 42	budynek nastawni wykonawczej OS1 na stacji kolejowej Gdańsk Osowa	
384	Barniewicka	58	dom	
385	Barniewicka	58	dom	
386	Barniewicka	60	dom pracowników kolei	
387	Barniewicka	60	przedszkole	
388	Barniewicka	60 A	d. budynek dworca PKP Gdańsk-Osowa	
389	Barniewicka	60 k.	budynek spedycji kolejowej stacji Gdańsk-Osowa	
390	Barniewicka	60 k.	budynek toalety na stacji kolejowej Gdańsk-Osowa	
391	Barniewicka	62	dom	
392	Barniewicka	66	budynek gospodarczy (d. związany z linią kolejową)	
393	Barniewicka	66	dom	
394	Barniewicka	76/76A	budynek folwarku Nowy Świat	
395	Basztowa	7 i 8	murowane ruiny spichlerzy "Kamienny Niedźwiedź" i "Żołądz", zlokalizowane przy północnych i zachodnich granicach działek nr 58 i 59 w obr. 0099 - w granicach zaznaczonych na załączniku graficznym do decyzji o wpisie do rejestru zabytków	1976
396	Batalionów Chłopskich	2/4	dom	
397	Batalionów Chłopskich	2/4	dom	
398	Batalionów Chłopskich	6/8	dom	
399	Batalionów Chłopskich	6/8	dom	
400	Batalionów Chłopskich	20	dom	
401	Batalionów Chłopskich	20	dom	
402	Batalionów Chłopskich	30/32	dom	
403	Batalionów Chłopskich	30/32	dom	
404	Batalionów Chłopskich	31	dom	
405	Batalionów Chłopskich	31	dom	
406	Batalionów Chłopskich	38	dom	
407	Batalionów Chłopskich	42/44	dom	
408	Batalionów Chłopskich	42/44	dom	
409	Batalionów Chłopskich	42/44	dom	
410	Batalionów Chłopskich	42/44	dom	
411	Batalionów Chłopskich	43	dom	
412	Batalionów Chłopskich	43	dom	
413	Batalionów Chłopskich	43	dom	
414	Batalionów Chłopskich	46/48	dom	
415	Batalionów Chłopskich	46/48	dom	
416	Batalionów Chłopskich	46/48	dom	
417	Batalionów Chłopskich	50/52	dom	
418	Batalionów Chłopskich	50/52	dom	
419	Batorego Stefana	2	willa	
420	Batorego Stefana	4	willa	
421	Batorego Stefana	5	willa	
422	Batorego Stefana	7/7 A	willa	
423	Batorego Stefana	8	willa	
424	Batorego Stefana	9	willa	
425	Batorego Stefana	10	willa	
426	Batorego Stefana	11	willa	
427	Batorego Stefana	13	willa	
428	Batorego Stefana	14	willa	
429	Batorego Stefana	14 A B	willa	
430	Batorego Stefana	15	willa, konsulat	
431	Batorego Stefana	16	willa z ogrodzeniem i działką	1742
432	Batorego Stefana	17	willa	
433	Batorego Stefana	18	willa	
434	Batorego Stefana	19	willa	
435	Batorego Stefana	20	willa	
436	Batorego Stefana	21	dom	
437	Batorego Stefana	26	d. sierociniec z działką i starodrzewem	1759
438	Batorego Stefana	29	willa	
439	Batorego Stefana	30	willa	
440	Batorego Stefana	40	willa	
441	Batorego Stefana	41	willa	

442	Batorego Stefana	43	willa	
443	Batorego Stefana	44/46/48	zespół domów	
444	Batorego Stefana	45/47/49	zespół domów	
445	Bażyńskiego Jana	1/3	dom	
446	Bednarska	2	dom	
447	Beethovena Ludwika	2/2A	dom	
448	Beethovena Ludwika	4	dom/usł. medyczne	
449	Beethovena Ludwika	45/47	dom	
450	Beethovena Ludwika	50/52	dom	
451	Beethovena Ludwika	57/59	dom	
452	Beethovena Ludwika	70/72	dom	
453	Beethovena Ludwika	94/96	dom	
454	Bema Józefa Gen.	7/8	dom	
455	Bema Józefa Gen.	9/10	dom	
456	Bema Józefa Gen.	11/12	dom	
457	Bema Józefa Gen.	13/14	dom	
458	Bema Józefa Gen.	15	dom	
459	Bema Józefa Gen.	16/17	dom	
460	Benzynowa	2	dom	
461	Benzynowa	13	dom	
462	Biała	4	kamienica	
463	Biała	5	kamienica	
464	Biała	9	kamienica	
465	Biała	11	budynek	
466	Biała	11	ogrodzenie	
467	Biała	12	budynek	
468	Biała	12	ogrodzenie	
469	Biała	13	budynek	
470	Biała	13	ogrodzenie	
471	Biała	14	budynek	
472	Biała	14	ogrodzenie	
473	Białostocka	40	dom	
474	Białostocka	40	drugi budynek	
475	Biełńska	5	budynek d. Miastoprojektu, ob. UG	
476	Biologiczna	1	dom	
477	Biskupia	4	kamienica	
478	Biskupia	6	kamienica	
479	Biskupia	8	kamienica	
480	Biskupia	11	kamienica	
481	Biskupia	12	kamienica	
482	Biskupia	13	kamienica	
483	Biskupia	15	kamienica	
484	Biskupia	17	kamienica	
485	Biskupia	18	kamienica	
486	Biskupia	19	kamienica	
487	Biskupia	20	kamienica	
488	Biskupia	21	budynek mieszkalny	
489	Biskupia	23	budynek d. Jugendherberge	
490	Biskupia	24 A i B	Zespół Reduty Biskupiej Górki (koszary, budynek oficerski, wartownie wsch. i zach., mur z 3 bramami, korytarz podziemny z wylotem).	476
491	Biskupia	24 C	kamienica	
492	Biskupia	25	kamienica	
493	Biskupia	26	kamienica	
494	Biskupia	27	kamienica	
495	Biskupia	28	kamienica	
496	Biskupia	29	kamienica	
497	Biskupia	30	kamienica	
498	Biskupia	31	kamienica	
499	Biskupia	32	kamienica	
500	Biskupia	33	kamienica	
501	Biskupia	34	kamienica	
502	Biskupia	35	kamienica	
503	Biskupia Górka M. Ul. Zakatna, Na Stoku, Pohulanka		umocnienia Biskupiej Górki wraz z elementami strukturalnymi umocnień Biskupiej Górki (Bastion Zbawiciela, Bastion Pośredni, Bastion Ostroróg, Bastion Vigilance, Luneta Caferellego, Luneta Delzous, Rawelin Ostróg Pośredni)	475
504	Bitwy Oliwskiej	6	dom	
505	Bitwy Oliwskiej	7	dom	
506	Bitwy Oliwskiej	9	dom	
507	Bitwy Oliwskiej	10	dom	
508	Bitwy Oliwskiej	11	dom	
509	Bitwy Oliwskiej	12	dom	

510	Bitwy Oliwskiej	13	dom	
511	Bitwy Oliwskiej	18	dom	
512	Bitwy Oliwskiej	19	dom	
513	Bitwy Oliwskiej	20	dom	
514	Bitwy Oliwskiej	20 B	dom	
515	Bitwy Oliwskiej	21	budynek mieszkalny	
516	Bitwy Oliwskiej	23	budynek mieszkalny	
517	Bitwy Oliwskiej	24	budynek mieszkalny	
518	Bitwy Oliwskiej	25-26	budynek mieszkalny	
519	Bitwy Pod Lenino	1/3/5	dom	
520	Bitwy Pod Lenino	2/4/6/8/10/12	dom	
521	Bliska	3	kamienica	
522	Bliska	3 A	kamienica	
523	Bliska	4	kamienica	
524	Bliska	5	kamienica	
525	Bliska	6	kamienica	
526	Bliska	7	kamienica	
527	Bliska	8	kamienica	
528	Bliska	9	kamienica	
529	Bliska	9 A	kamienica	
530	Bliska	11	kamienica	
531	Bliska	11 A	kamienica	
532	Błońska	2	dom	
533	Błońska	4	dom	
534	Błońska	6	dom	
535	Błońska	8	dom	
536	Błońska	10	dom	
537	Błońska	11	dom	
538	Błońska	13	dom	
539	Błońska	14	dom	
540	Błońska	16	dom	
541	Błońska	23	dom	
542	Błońska	24	dom	
543	Błońska	26	dom	
544	Błońska	30	dom	
545	Błońska	32	dom	
546	Błońska	35	dom	
547	Błońska	37	dom	
548	Bobrowa	11	dom	
549	Boczna	3	dom	
550	Boczna	3	dom	
551	Boczna	6	dom	
552	Boczna	6	dom	
553	Boczna	6	dom	
554	Boczna	10	dom	
555	Boczna	10	dom	
556	Boczna	11	dom	
557	Boczna	11	dom	
558	Boguckiego Mieczysława	9	dom	
559	Boguckiego Mieczysława	14	dom	
560	Boguckiego Mieczysława	16	dom	
561	Boguckiego Mieczysława	17	dom	
562	Boguckiego Mieczysława	17	dom	
563	Boguckiego Mieczysława	18	dom	
564	Boguckiego Mieczysława	22	dom	
565	Boguckiego Mieczysława	24	dom	
566	Boguckiego Mieczysława	25	dom	
567	Boguckiego Mieczysława	25	dom	
568	Boguckiego Mieczysława	26	dom	
569	Boguckiego Mieczysława	27	dom	
570	Boguckiego Mieczysława	27	dom	

571	Boguckiego Mieczysława	28	dom	
572	Boguckiego Mieczysława	28 A	dom	
573	Boguckiego Mieczysława	28 A	dom	
574	Boguckiego Mieczysława	31	dom	
575	Boguckiego Mieczysława	39	dom	
576	Boguckiego Mieczysława	44	dom	
577	Boguckiego Mieczysława	45	dom	
578	Boguckiego Mieczysława	45	bud. gospodarczy	
579	Boguckiego Mieczysława	51	dom	
580	Boguckiego Mieczysława	62	dom	
581	Boguckiego Mieczysława	62	dom	
582	Boguckiego Mieczysława	62	dom	
583	Boguckiego Mieczysława	62	dom	
584	Boguckiego Mieczysława	62 k.	bud. gospodarczy	
585	Boguckiego Mieczysława	63	dom	
586	Boguckiego Mieczysława	65	dom	
587	Boguckiego Mieczysława	67	dom i bud. gospodarczy	
588	Boguckiego Mieczysława	69	dom	
589	Boguckiego Mieczysława	75	dom	
590	Boguckiego Mieczysława	79	dom	
591	Boguckiego Mieczysława	85	dom	
592	Boguckiego Mieczysława	85	bud. gospodarczy	
593	Boguckiego Mieczysława	97	dom	
594	Boguckiego Mieczysława	103	dom	
595	Boguckiego Mieczysława	104	dom	
596	Boguckiego Mieczysława	123	dom	
597	Boguckiego Mieczysława	133	dom	
598	Boguckiego Mieczysława	133	bud. gospodarczy 1	
599	Boguckiego Mieczysława	133	bud. gospodarczy 2	
600	Bogusławskiego Wojciecha	2	Bank Ziemski Prowincji Prus Zachodnich	1253
601	Bogusławskiego Wojciecha	4 A	dom	
602	Bohaterów Getta 4/ Warszawskiego Politechniczna 4	4	kamienica wraz z podwórzem i ogrodzeniem od strony wsch. i pd. oraz działka nr 94 i część działki nr 85/6, na których przedmiotowe obiekty są usytuowane	1906
603	Bohaterów Getta Warszawskiego	8	dom	
604	Bohaterów Getta Warszawskiego	9	dom	
605	Bohaterów Getta Warszawskiego	11	dom	
606	Bohaterów Getta Warszawskiego	12	dom, usługi: sklep	
607	Bohaterów Getta Warszawskiego	13	dom	

608	Bohaterów Getta Warszawskiego	14	dom, usługi	
609	Bohaterów Getta Warszawskiego	15	dom	
610	Bohaterów Getta Warszawskiego	16	dom, ogrodzenie	
611	Bora-Komorowskiego Tadeusza Gen.	3	dom	
612	Bora-Komorowskiego Tadeusza Gen.	6	dom	
613	Bora-Komorowskiego Tadeusza Gen.	11	dom	
614	Bora-Komorowskiego Tadeusza Gen.	13	dom	
615	Bora-Komorowskiego Tadeusza Gen.	14	dom	
616	Bora-Komorowskiego Tadeusza Gen.	18	dom	
617	Bora-Komorowskiego Tadeusza Gen.	21	dom	
618	Bora-Komorowskiego Tadeusza Gen.	87	dom	
619	Bora-Komorowskiego Tadeusza Gen.	88	dom	
620	Bora-Komorowskiego Tadeusza Gen.	91	dom	
621	Bora-Komorowskiego Tadeusza Gen.	92	dom	
622	Bora-Komorowskiego Tadeusza Gen.	93	dom	
623	Bora-Komorowskiego Tadeusza Gen.	94	dom	
624	Bora-Komorowskiego Tadeusza Gen.	95	dom	
625	Bora-Komorowskiego Tadeusza Gen.	96	dom	
626	Bora-Komorowskiego Tadeusza Gen.	97	dom	
627	Bora-Komorowskiego Tadeusza Gen.	98	dom	
628	Botaniczna	6	dom	
629	Botaniczna	6	dom	
630	Bracka	1	kolonia domów robotniczych Fundacji dr Abegga	961
631	Bracka	5/9	kolonia domów robotniczych Fundacji dr Abegga	961
632	Bracka	10/11	kolonia domów robotniczych Fundacji dr Abegga	961
633	Bracka	12/13	kolonia domów robotniczych Fundacji dr Abegga	961
634	Bracka	14/15	kolonia domów robotniczych Fundacji dr Abegga	961
635	Bracka	16/17	kolonia domów robotniczych Fundacji dr Abegga	961
636	Bracka	18	kolonia domów robotniczych Fundacji dr Abegga	961
637	Bratki	5	dom	
638	Bratki	5	dom	
639	Brukowa	2/4	dom	
640	Brukowa	10/12	dom	
641	Brygidki		zespół klasztoru Brygidek (kościół św. Brygidy, mur)	440
642	Brygidki	14	kamienica	976
643	Brzechwy Jana	2	kamienica	
644	Brzechwy Jana	3	kamienica	
645	Brzechwy Jana	4	kamienica	
646	Brzechwy Jana	5	kamienica	
647	Brzechwy Jana	6	kamienica	
648	Brzechwy Jana	7	kamienica	
649	Brzechwy Jana	8	kamienica	
650	Brzechwy Jana	10	kamienica	
651	Brzegi		cmentarz	
652	Brzegi	15	dom	
653	Brzegi	15	dom	
654	Brzegi	18	budynek mieszkalny dz. 59/4 obr. 718	
655	Brzegi	30	dom	
656	Brzegi	35/36	dom	
657	Brzegi	37/38	dom	
658	Brzegi	39	dom	
659	Brzegi	41	dom	
660	Brzegi	42	dom	
661	Brzegi	43	dom	
662	Brzegi	45	dom	

663	Brzegi	47	dom	
664	Brzegi	48	kościół p.w. św. Ignacego	544
665	Brzegi	48	drewniana dzwonnica	544
666	Brzegi	49	plebania	544
667	Brzegi	49	dom	
668	Brzegi	50 A/51	2 budynki szkolne wraz z sanitariatami	1689
669	Brzegi	53	dom	
670	Brzegi	55	d. sierociniec, ob. Polsko-Japońska Wyższa Szkoła Technik Komputerowych	
671	Brzegi	56	dom	
672	Brzeźnińska	3	dom	
673	Brzeźnińska	5	dom	
674	Brzeźnińska	9	dom	
675	Brzeźnińska	9 C	dom	
676	Brzozowa	1	kamienica	
677	Brzozowa	2	kamienica	
678	Brzozowa	3 A	kamienica	
679	Brzozowa	3 B	kamienica	
680	Brzozowa	11	kamienica	
681	Brzozowa	12	kamienica	
682	Brzozowa	13	kamienica	
683	Brzozowa	13 A	kamienica	
684	Brzozowa	14	kamienica	
685	Brzozowa	14 A	kamienica	
686	Brzozowa	15	kamienica	
687	Buczka Mariana	1	dom	
688	Buczka Mariana	2	dom	
689	Buczka Mariana	3	dom	
690	Buczka Mariana	4	dom	
691	Buczka Mariana	5	dom	
692	Buczka Mariana	6	dom	
693	Buczka Mariana	7	dom	
694	Buczka Mariana	8	b. gospodarczy	
695	Buczka Mariana	9	dom	
696	Buczka Mariana	10	dom	
697	Buczka Mariana	12	dom	
698	Buczka Mariana	14	kamienica	
699	Buczka Mariana	15	kamienica	
700	Buczka Mariana	16	kamienica	
701	Budzysza Wosia	2	dom	
702	Budzysza Wosia	4	dom	
703	Budzysza Wosia	6	dom	
704	Budzysza Wosia	15	dom	
705	Bytowska	1	dwór	716
706	Bytowska	1	oficyna	
707	Bytowska	1	park dworski (d. Ernstthal) obr. 0010 dz. 82, 85, 86, część dz. 80/2	
708	Bytowska	1 A	Kuźnia Oliwska muzeum - dawna kuźnia	61
709	Bytowska	1 A	dom ceglany kowala	
710	Bytowska	2	dom mieszkalny	116
711	Bytowska	2 k.	budynek gospodarczy	
712	Bytowska	3	budynek mieszkalny	
713	Bytowska	3 A	budynek mieszkalny	
714	Bytowska	3 B	budynek mieszkalny	
715	Bytowska	4	dwór, ob. restauracja	78
716	Bytowska	4	park dworski (d. Schwabenthal) obr. 0010 dz. 72/3, 72/2, 72/5, 75/5, 75/6, 75/7, 75/8, 34, część dz. 64 i 37/3	
717	Bytowska	5	d. restauracja	
718	Bytowska	6	leśniczówka	
719	Bytowska	6	bud. gospodarczy	
720	Cedrowa	64	dawny cmentarz ewangelicki (Ujeścisko) dz. nr 139/2 obr. 075	
721	Ceglana	1	osiedle domków robotniczych Fundacji dr Abegga	985
722	Ceglana	2	osiedle domków robotniczych Fundacji dr Abegga	985
723	Ceglana	3	osiedle domków robotniczych Fundacji dr Abegga	985
724	Ceglana	4	osiedle domków robotniczych Fundacji dr Abegga	985
725	Ceglana	5	osiedle domków robotniczych Fundacji dr Abegga	985
726	Ceglana	6	osiedle domków robotniczych Fundacji dr Abegga	985
727	Ceglana	7	osiedle domków robotniczych Fundacji dr Abegga	985
728	Ceglana	8	osiedle domków robotniczych Fundacji dr Abegga	985
729	Ceglana	9	osiedle domków robotniczych Fundacji dr Abegga	985
730	Ceglana	10	osiedle domków robotniczych Fundacji dr Abegga	985
731	Ceglana	11	osiedle domków robotniczych Fundacji dr Abegga	985
732	Ceglana	12	osiedle domków robotniczych Fundacji dr Abegga	985

733	Ceglana	13	osiedle domków robotniczych Fundacji dr Abegga	985
734	Ceglana	14	osiedle domków robotniczych Fundacji dr Abegga	985
735	Ceglana	15	osiedle domków robotniczych Fundacji dr Abegga	985
736	Ceynowy Floriana	2	dom	
737	Ceynowy Floriana	4	dom	
738	Ceynowy Floriana	5	dom	
739	Ceynowy Floriana	6	willa	1780
740	Chlebnicka	1	kamienica	758
741	Chlebnicka	2	Szkoła Mariacka	
742	Chlebnicka	3 (3/8)	kamienica	
743	Chlebnicka	4 (3/8)	kamienica	
744	Chlebnicka	5 (3/8)	kamienica	
745	Chlebnicka	6 (3/8)	kamienica	
746	Chlebnicka	7 (3/8)	kamienica	
747	Chlebnicka	8 (3/8)	kamienica	
748	Chlebnicka	9 (9/10)	kamienica	
749	Chlebnicka	10 (9/10)	kamienica	
750	Chlebnicka	11 (11/12)	kamienica	759
751	Chlebnicka	12 (11/12)	kamienica	
752	Chlebnicka	13 (13/16)	kamienica	
753	Chlebnicka	14 (13/16)	kamienica	
754	Chlebnicka	15 (13/16)	kamienica	
755	Chlebnicka	16 (13/16)	kamienica Dom Angielski	140
756	Chlebnicka	17 (17/18)	kamienica	
757	Chlebnicka	18 (17/18)	kamienica	
758	Chlebnicka	19 (19/20)	kamienica	
759	Chlebnicka	20 (19/20)	kamienica	
760	Chlebnicka	21	brama Chlebnicka	192
761	Chlebnicka	23	kamienica	
762	Chlebnicka	24 (24/25)	kamienica	760
763	Chlebnicka	25 (24/25)	kamienica	761
764	Chlebnicka	26	kamienica	
765	Chlebnicka	27 (27/28)	kamienica	
766	Chlebnicka	28 (27/28)	kamienica	762
767	Chlebnicka	29	kamienica	763
768	Chlebnicka	30 (30/32)	kamienica	
769	Chlebnicka	31 (30/32)	kamienica	
770	Chlebnicka	32 (30/32)	kamienica	
771	Chlebnicka	33 (33/35)	kamienica	
772	Chlebnicka	34 (33/35)	kamienica	
773	Chlebnicka	35 (33/35)	kamienica	
774	Chlebnicka	36	kamienica	764
775	Chlebnicka	37 (37/38)	kamienica	
776	Chlebnicka	38 (37/38)	kamienica	
777	Chlebnicka	39 (39/40)	kamienica	
778	Chlebnicka	40 (39/40)	kamienica	
779	Chlebnicka	41 (41/42)	kamienica	
780	Chlebnicka	42 (41/42)	kamienica	
781	Chlebnicka	43 (43/44)	kamienica	
782	Chlebnicka	44 (43/44)	kamienica	
783	Chlebnicka	45 (45/46)	kamienica	
784	Chlebnicka	46 (45/46)	kamienica	
785	Chlebnicka	47	kamienica	
786	Chlebnicka	49 (48/51)	kamienica	
787	Chlebnicka	50 (48/51)	kamienica	
788	Chlebnicka	51 (48/51)	kamienica	
789	Chlebnicka		brama cmentarna Bazyliki Mariackiej	124
790	Chłodna	3	kamienica	
791	Chłodna	3 A	kamienica	
792	Chłodna	4	kamienica	
793	Chłodna	5	kamienica	
794	Chłodna	6	kamienica	
795	Chłodna	7 A	kamienica	
796	Chłodna	7 B	kamienica	
797	Chłodna	7 C	kamienica	
798	Chłodna	9	kamienica	
799	Chłodna	10	kamienica	
800	Chłodna	10	drugi budynek	
801	Chłodna	13	kamienica	
802	Chłodna	14	kamienica	
803	Chłodna	15	kamienica	
804	Chmielna	2	pierwszy spichlerz "Daleka Droga" - fragmenty murów	136
805	Chmielna	3	drugi spichlerz "Daleka Droga" - fragmenty murów	136
806	Chmielna	10	spichlerz "Deo"	

807	Chmielna	11	spichlerz "Woli Łeb"	
808	Chmielna	37/38	spichlerz „Mały Grodeck” ("Dębowy Rożek") [nr 37]	579
809	Chmielna	37/38	spichlerz "Wielki Grodeck" ("Śpiewak") [nr 38]	579
810	Chmielna	53	d. spichlerz "Wisłoujście" ("Błękitny Lew")	425
811	Chmielna	56 (d.58)	d. spichlerz "Trupia Czaszka"	539
812	Chmielna	59-62	spichlerz "Pod Koroną"	542
813	Chmielna	59-62	spichlerz "Elbląg"	542
814	Chmielna	59-62	spichlerz "Toruń"	542
815	Chmielna	59-62	spichlerz "Gdańsk"	542
816	Chmielna	67/68	spichlerz "Biały Koń"	580
817	Chmielna	67/68	spichlerz "Czerwony Lew"	580
818	Chmielna	95	dom, ob. mieszkalno-usługowy, dz nr 75/1 obr. 99	
819	Chmielna	111	d. spichlerz "Steffen" ("Cieślarnia")	578
820	Chmielna	114	d. spichlerz: "Węgier"	
821	Chmielna	116	d. spichlerz: "Książę"	
822	Chociszewskiego Józefa	2	dom;	
823	Chociszewskiego Józefa	4	dom	
824	Chociszewskiego Józefa	10	dom	
825	Chociszewskiego Józefa	12	dom	
826	Chodackiego Mariana	25	dom	
827	Chodackiego Mariana	26	dz. nr 18, obr. 71, budynek byłej Poczty Morskiej	
828	Chodackiego Mariana	36	magazyn nr 3	
829	Chodackiego Mariana	36	magazyn nr 4	
830	Chodackiego Mariana		dz. nr 13/3, obręb 71, budynek elewatora zbożowego	
831	Chodackiego Mariana		dz. nr 72/1, schron	
832	Chodowieckiego Daniela	1	dom	
833	Chodowieckiego Daniela	4	dom	
834	Chodowieckiego Daniela	6	dom	
835	Chodowieckiego Daniela	7	dom	
836	Chodowieckiego Daniela	8	dom	
837	Chodowieckiego Daniela	9	dom	
838	Chodowieckiego Daniela	10	dom	
839	Chodowieckiego Daniela	11	dom	
840	Chodowieckiego Daniela	12	dom	
841	Chodowieckiego Daniela	13	dom	
842	Chopina Fryderyka	1	dom	
843	Chopina Fryderyka	2	dom	
844	Chopina Fryderyka	3	dom	
845	Chopina Fryderyka	4	dom	
846	Chopina Fryderyka	5	dom	
847	Chopina Fryderyka	6	dom	
848	Chopina Fryderyka	7	dom	
849	Chopina Fryderyka	8	dom	
850	Chopina Fryderyka	9	dom	
851	Chopina Fryderyka	10	dom	
852	Chopina Fryderyka	11	dom	
853	Chopina Fryderyka	12	dom	
854	Chopina Fryderyka	13	dom	
855	Chopina Fryderyka	14	dom	
856	Chopina Fryderyka	15	dom	
857	Chopina Fryderyka	16	dom	
858	Chopina Fryderyka	17	dom	
859	Chopina Fryderyka	18	dom	
860	Chopina Fryderyka	19	dom	
861	Chopina Fryderyka	20	dom	
862	Chopina Fryderyka	21	dom	
863	Chopina Fryderyka	22	dom	
864	Chopina Fryderyka	23	dom	
865	Chopina Fryderyka	24	dom	
866	Chopina Fryderyka	25	dom	
867	Chopina Fryderyka	26	dom	

868	Chopina Fryderyka	27	dom	
869	Chopina Fryderyka	28	dom	
870	Chopina Fryderyka	29	dom	
871	Chopina Fryderyka	30	dom	
872	Chopina Fryderyka	31	dom	
873	Chopina Fryderyka	32	dom	
874	Chopina Fryderyka	33	dom	
875	Chopina Fryderyka	34	dom	
876	Chopina Fryderyka	35	dom	
877	Chopina Fryderyka	36	dom	
878	Chopina Fryderyka	38	dom	
879	Chopina Fryderyka	38 A	dom	
880	Chopina Fryderyka	40	dom	
881	Chopina Fryderyka	41	dom	
882	Chopina Fryderyka	42	dom	
883	Chopina Fryderyka	42	drugi budynek	
884	Chopina Fryderyka	43	dom	
885	Chopina Fryderyka	44	dom	
886	Chopina Fryderyka	45	dom	
887	Chopina Fryderyka	47	dom	
888	Chrobrego Bolesława	1	kamienica	
889	Chrobrego Bolesława	1A	kamienica	
890	Chrobrego Bolesława	2/4/6	kamienica	
891	Chrobrego Bolesława	5	kamienica	
892	Chrobrego Bolesława	7	kamienica	
893	Chrobrego Bolesława	8	kamienica	
894	Chrobrego Bolesława	9	kamienica	
895	Chrobrego Bolesława	9A	kamienica	
896	Chrobrego Bolesława	11	kamienica	
897	Chrobrego Bolesława	11	kamienica	
898	Chrobrego Bolesława	13-25	kamienica	
899	Chrobrego Bolesława	16	kamienica	
900	Chrobrego Bolesława	22	kamienica	
901	Chrobrego Bolesława	24	kamienica	
902	Chrobrego Bolesława	26	bez 10 A	
903	Chrobrego Bolesława	27-49	kamienica	
904	Chrobrego Bolesława	28	kamienica	
905	Chrobrego Bolesława	30	kamienica	
906	Chrobrego Bolesława	32	kamienica	
907	Chrobrego Bolesława	34	kamienica	
908	Chrobrego Bolesława	36	kamienica	
909	Chrobrego Bolesława	38	kamienica	
910	Chrobrego Bolesława	38-50	kamienica	
911	Chrobrego Bolesława	40	kamienica	
912	Chrobrego Bolesława	42	kamienica	
913	Chrobrego Bolesława	44	kamienica	
914	Chrobrego Bolesława	46	kamienica	
915	Chrobrego Bolesława	48	kamienica	
916	Chrobrego Bolesława	50	kamienica	
917	Chrobrego Bolesława	51-55	dom	
918	Chrobrego Bolesława	52	dom	
919	Chrobrego Bolesława	54	dom	
920	Chrobrego Bolesława	56	kamienica	
921	Chrobrego Bolesława	57/59/61/63	kamienica	
922	Chrobrego Bolesława	58	kamienica	
923	Chrobrego Bolesława	58 A	kamienica	
924	Chrobrego Bolesława	60/62/64/66/70	kamienica	
925	Chrobrego Bolesława	74	kamienica	
926	Chrobrego Bolesława	80	cmentarz Pomnik Bohaterów "Zaspa"	1134
927	Chrobrego Bolesława	90	kamienica	
928	Chrobrego Bolesława	94	d. dwór Rozstaje (Eckhof)	
929	Chrobrego Bolesława	96	kamienica	
930	Chrzanowskiego Bernarda	14	dom	
931	Chrzanowskiego Bernarda	15	dom	
932	Chrzanowskiego Bernarda	17	dom	
933	Chrzanowskiego Bernarda	19	dom	
934	Chrzanowskiego Bernarda	21	dom	
935	Chrzanowskiego Bernarda	23	dom	

936	Chrzanowskiego Bernarda	25	dom	
937	Chrzanowskiego Bernarda	29	dom	
938	Chrzanowskiego Bernarda	31	dom	
939	Chrzanowskiego Bernarda	33	dom	
940	Chrzanowskiego Bernarda	35	dom	
941	Chrzanowskiego Bernarda	37	dom	
942	Chrzanowskiego Bernarda	39	dom	
943	Chrzanowskiego Bernarda	41	dom	
944	Chrzanowskiego Bernarda	45	dom	
945	Chrzanowskiego Bernarda	47	dom	
946	Chrzanowskiego Bernarda	49	dom	
947	Chrzanowskiego Bernarda	51	dom	
948	Chrzanowskiego Bernarda	53	dom	
949	Chrzanowskiego Bernarda	55	dom	
950	Cicha	2	dom	
951	Cicha	3	dom	
952	Cicha	4	dom	
953	Cicha	8	dom	
954	Cienista	10A	oficyna	
955	Cienista	12A		
956	Cmentarna		cmentarz żydowski	1067
957	Cmentarna	6	dom	
958	Cmentarna	9	dom	
959	Cystersów	1	dom	
960	Cystersów	2	dom	
961	Cystersów	3	dom	
962	Cystersów	4	dom	
963	Cystersów	6	dom	
964	Cystersów	7	dom/przedszkole	
965	Cystersów	10	dom	
966	Cystersów	12	dom	
967	Cystersów	13	szkoła	
968	Cystersów	18	zespół pocysterski: Stary i Nowy Pałac Opacki	64
969	Cystersów	19	zespół pocysterski: Spichlerz Opacki	64
970	Cystersów	21	dom	
971	Cystersów		kościół św. Jakuba	490
972	Czajki	1	dom	
973	Czajki	1 A	dom	
974	Czajki	3	dom	
975	Czajki	4	dom	
976	Czajki	6	chałupa rybacka	
977	Czarna	2	dom	
978	Czarna	3	dom	
979	Czarna	4	dom	
980	Czarna	5	dom	
981	Czarna	6	dom	
982	Czarna	7	dom	
983	Czarna	8	dom	
984	Czarna	9	dom	
985	Czarna	10	dom	
986	Czarna	11	dom	
987	Czarna	11 A	dom	
988	Czarneckiego Stefana	1A	Zabudowa Grunwaldzkiej Dzielnicy Mieszkaniowej	
989	Czarneckiego Stefana	1B	Zabudowa Grunwaldzkiej Dzielnicy Mieszkaniowej	
990	Czarneckiego Stefana	2	Zabudowa Grunwaldzkiej Dzielnicy Mieszkaniowej	
991	Czarneckiego Stefana	3	Zabudowa Grunwaldzkiej Dzielnicy Mieszkaniowej	
992	Czarneckiego Stefana	5	Zabudowa Grunwaldzkiej Dzielnicy Mieszkaniowej	
993	Czarneckiego Stefana	7	Zabudowa Grunwaldzkiej Dzielnicy Mieszkaniowej	
994	Czarneckiego Stefana	9	Zabudowa Grunwaldzkiej Dzielnicy Mieszkaniowej	
995	Czarneckiego Stefana	11	Zabudowa Grunwaldzkiej Dzielnicy Mieszkaniowej	
996	Czarneckiego Stefana	13	Zabudowa Grunwaldzkiej Dzielnicy Mieszkaniowej	

997	Czerwony Dwór	4	dom	
998	Czerwony Dwór	6	dom	
999	Czerwony Dwór	7	dom	
1000	Czerwony Dwór	9	dom	
1001	Czerwony Dwór	10	dom	
1002	Czopowa	5	d. słodownia	541
1003	Czyżewskiego Józefa	5	dom	
1004	Czyżewskiego Józefa	6	dom	
1005	Czyżewskiego Józefa	7	dom	
1006	Czyżewskiego Józefa	8	dom	
1007	Czyżewskiego Józefa	11	dom	
1008	Czyżewskiego Józefa	12 B	dom	
1009	Czyżewskiego Józefa	14 A	dom	
1010	Czyżewskiego Józefa	14 B	dom	
1011	Czyżewskiego Józefa	15 B	dom	
1012	Czyżewskiego Józefa	18	dom	
1013	Czyżewskiego Józefa	21	dom	
1014	Czyżewskiego Józefa	22	dom	
1015	Czyżewskiego Józefa	23	dom	
1016	Czyżewskiego Józefa	26	dom	
1017	Czyżewskiego Józefa	27	dom	
1018	Czyżewskiego Józefa	28	dom	
1019	Czyżewskiego Józefa	28 A	dom	
1020	Czyżewskiego Józefa	29	zespół dworsko-parkowy (dwór, wozownia, oficyna, budynek gosp., piwniczka, park)	997
1021	Czyżewskiego Józefa	33 A/B/C	Dom Studencki AWFIS	
1022	Czyżewskiego Józefa	35 A/B	dom	
1023	Czyżewskiego Józefa	36 A/B	dom	
1024	Czyżewskiego Józefa	37 A/B	dom	
1025	Czyżewskiego Józefa	38 A/B	dom	
1026	Czyżewskiego Józefa	39 A/B/C	dom	
1027	Czyżewskiego Józefa		kapliczka przydrożna [naprzeciwko nr 18]	
1028	Daleka	1	dom	
1029	Daleka	3	dom	
1030	Daleka	7	dom	
1031	Danusi	1	kamienica	
1032	Danusi	2 A	kamienica	
1033	Danusi	4 B	kamienica	
1034	Danusi	4 C	kamienica	
1035	Danusi	5	kamienica	
1036	Danusi	6	kamienica	
1037	Danusi	7	kamienica	
1038	Dąbrowskiego Henryka Gen.		pomnik żołnierzy rosyjskich z XIX w	
1039	Dąbrowskiego Henryka Gen.	2	cmentarz garnizonowy, dom dozorczy, kaplica cmentarna	1063
1040	De Gaulle'a Gen.	2	kamienica	
1041	De Gaulle'a Gen.	3	kamienica	
1042	De Gaulle'a Gen.	3A	kamienica	
1043	De Gaulle'a Gen.	4	kamienica	
1044	De Gaulle'a Gen.	4A	kamienica	
1045	De Gaulle'a Gen.	5	kamienica	
1046	De Gaulle'a Gen.	5A	kamienica	
1047	De Gaulle'a Gen.	6A	kamienica	
1048	De Gaulle'a Gen.	9	kamienica	
1049	De Gaulle'a Gen.	10	kamienica	
1050	De Gaulle'a Gen.	11	kamienica	
1051	De Gaulle'a Gen.	12	kamienica	
1052	De Gaulle'a Gen.	13	kamienica	
1053	De Gaulle'a Gen.	14	kamienica	
1054	De Gaulle'a Gen.	16	kamienica	
1055	De Plelo Roberta	6	dom	
1056	Dekerta Jana	1	kamienica	
1057	Dekerta Jana	2	dom	
1058	Dekerta Jana	3	dom	
1059	Dekerta Jana	4/4A	dom	
1060	Dekerta Jana	5	dom	
1061	Dekerta Jana	7	dom	
1062	Deotymy	1-13	kamienica	
1063	Deotymy	2-14	kamienica	
1064	Derdowskiego Jarosza Henryka	4	dom	
1065	Derdowskiego Jarosza Henryka	8	dom	

1066	Derdowskiego Henryka Jarosza	8 A	dom	
1067	Derdowskiego Henryka Jarosza	9	dom	
1068	Derdowskiego Henryka Jarosza	9 A	dom	
1069	Derdowskiego Henryka Jarosza	10	dom	
1070	Derdowskiego Henryka Jarosza	10 A	dom	
1071	Derdowskiego Henryka Jarosza	10 B	dom	
1072	Derdowskiego Henryka Jarosza	12	dom	
1073	Derdowskiego Henryka Jarosza	14	dom	
1074	Derdowskiego Henryka Jarosza	15	dom	
1075	Derdowskiego Henryka Jarosza	16	dom	
1076	Derdowskiego Henryka Jarosza	18	dom	
1077	Derdowskiego Henryka Jarosza	19	dom	
1078	Derdowskiego Henryka Jarosza	23	dom	
1079	Derdowskiego Henryka Jarosza	24	dom	
1080	Derdowskiego Henryka Jarosza	25	dom	
1081	Derdowskiego Henryka Jarosza	26	dom	
1082	Derdowskiego Henryka Jarosza	27/27A	dom	
1083	Derdowskiego Henryka Jarosza	29	budynek mieszkalny	
1084	Derdowskiego Henryka Jarosza	30	budynek mieszkalny	
1085	Derdowskiego Henryka Jarosza	31	budynek mieszkalny	
1086	Dębinki	1A		
1087	Dębinki	1B	dom mieszkalny - ob. przedszkole Akademii Med.	
1088	Dębinki	1Bk.	Schron	
1089	Dębinki	2	dom mieszkalny- ob. żłobek nr 12	
1090	Dębinki	3	dom mieszkalny - willa	
1091	Dębinki	3	dom	
1092	Dębinki	7	dom mieszkalny - ob. Przych. Akademii Med.	
1093	Dębinki	7	patrz. Małachowskiego 4	
1094	Dębinki	7	bud. szkoły (mapa - Dębinki 1)	
1095	Dębinki	7	przedszkole	
1096	Dębinki	7	schron	
1097	Dębinki	7	szkoła/przych. zdr.	
1098	Dębinki	7	dom	
1099	Dębinki	7	szpital (pawilon nr 17 - laryngologia)	
1100	Dębinki	7	laborat. (stacja sanitarno-epidemiologiczna)	
1101	Dębinki	7	bud. biur./garaż (stacja sanitarno-epidemiologiczna)	
1102	Dębinki	7	brama, ogrodzenie od ul. Smoluchowskiego	
1103	Dębinki	7	nieużytkowany, schron (pawilon 19 k.)	
1104	Dębinki	7	szpital - b. główny (pawilon nr 1)	
1105	Dębinki	7	szpital (pawilon nr 2 - chirurgia)	
1106	Dębinki	7	portiernia (pawilon nr 42)	
1107	Dębinki	7	szpital (pawilon nr 3)	
1108	Dębinki	7	szpital (pawilon nr 4 - chirurgia i onkologia)	
1109	Dębinki	7	szpital (pawilon nr 5 - diagnostyka inwazyjna)	
1110	Dębinki	7	magazyn/szpital (pawilon nr 9A)	
1111	Dębinki	7	bud. biur.(pawilon nr 9 - administracja)	
1112	Dębinki	7	komin	
1113	Dębinki	7	kotłownia	
1114	Dębinki	7	magazyn (pawilon nr 10)	
1115	Dębinki	7	spalarnia (pawilon nr 10?)	
1116	Dębinki	7	szpital (pawilon nr 8 - choroby serca)	
1117	Dębinki	7	szpital (pawilon nr 13 - diabetologia)	
1118	Dębinki	7	szpital (pawilon nr 14 - soczewki kontaktowe)	
1119	Dębinki	7	nieużytkowany, schron (pawilon 16 k.)	
1120	Dębinki	7	nieużytkowany, d. dom (pawilon 35)	

1121	Dębinki	7	szpital (pawilon 31 - d. zakład medycyny sądowej)	
1122	Dębinki	7A	szpital (pawilon nr 15 [1] - choroby oczu)	
1123	Dębinki	7B	Zespół Akademii Medycznej	
1124	Dębinki	7B (paw.2)	Klinika Chirurgii Urazowej ; Ogólnej; Neurologii Akad. Med.- d. budynek salowy	
1125	Dębinki	7B (paw. 3)	Zakład Anestezjologii i Reanimacji Akademii Medycznej - d. bud. operacyjny	
1126	Dębinki	7B (paw. 4)	Klinika Chirurgii Klatki Pier.; Chirurgii szczękowej; radioterapii w zesp. Akad. Med.	
1127	Dębinki	7B (paw. 5)	Zakład Rentgenodiagnostyki w zesp. Akad. Medycznej	
1128	Dębinki	7B (paw. 6)	Zakład Rehabilitacji Telegammaterapii; Labor. Dyżurne - bud. d. łaźni	
1129	Dębowa	2 A	dom	
1130	Dickensa Karola	2	dom	
1131	Dickensa Karola	4	dom	
1132	Dickmana Arenda	1	dom	
1133	Dickmana Arenda	2	dom	
1134	Dickmana Arenda	3	dom	
1135	Dickmana Arenda	4	dom	
1136	Dickmana Arenda	5	dom	
1137	Dickmana Arenda	11	dom	
1138	Dickmana Arenda	11 A	dom	
1139	Dickmana Arenda	11 B	dom	
1140	Dickmana Arenda	14/15	budynek produkcyjny (część stara)	
1141	Dickmana Arenda	16	willa	
1142	Dickmana Arenda	18	dom	
1143	Dickmana Arenda	19	dom	
1144	Dickmana Arenda	20	dom	
1145	Dickmana Arenda	21	dom	
1146	Dickmana Arenda	22	dom	
1147	Dickmana Arenda	23	dom	
1148	Długa		Złota Brama	435
1149	Długa	1	kamienica	
1150	Długa	2 (2/3)	kamienica	
1151	Długa	3 (2/3)	kamienica	582
1152	Długa	4	kamienica	583
1153	Długa	5	kamienica	
1154	Długa	6 (6/8)	kamienica	
1155	Długa	7 (6/8)	kamienica	
1156	Długa	8 (6/8)	kamienica	
1157	Długa	9 (9/10)	kamienica	
1158	Długa	10 (9/10)	kamienica	584
1159	Długa	11	kamienica	
1160	Długa	12	kamienica Dom Uphagena	423
1161	Długa	13 (13-15)	kamienica	585
1162	Długa	14 (13/15)	kamienica	
1163	Długa	15 (13/15)	kamienica	
1164	Długa	16 (16/17)	kamienica	
1165	Długa	17 (16/17)	kamienica	
1166	Długa	18 (18/19)	kamienica	586
1167	Długa	19 (18/19)	kamienica	
1168	Długa	20 (20/21)	kamienica	
1169	Długa	21 (20/21)	kamienica	
1170	Długa	23/25	poczta	
1171	Długa	26	kamienica	
1172	Długa	27	kamienica	
1173	Długa	28	kamienica	497
1174	Długa	29	kamienica, ob. poczta	498
1175	Długa	30 (30/31)	kamienica	499
1176	Długa	31 (30/31)	kamienica	
1177	Długa	32	kamienica	500
1178	Długa	33 (33/34)	kamienica	587
1179	Długa	34 (33/34)	kamienica	501
1180	Długa	35	kamienica Lwi zamek	414
1181	Długa	36	kamienica	588
1182	Długa	37	kamienica	502
1183	Długa	38	kamienica z oficyną	531
1184	Długa	39	kamienica	
1185	Długa	40 (40/42)	kamienica	589
1186	Długa	41 (40/42)	kamienica	
1187	Długa	42 (40/42)	kamienica	590
1188	Długa	43	kamienica	626
1189	Długa	44	kamienica	627
1190	Długa	45	kamienica Connertów, Schumannów	503

1191	Długa	46	Ratusz Gł. Miasta	119
1192	Długa	47 (47/49)	kamienica	530
1193	Długa	48 (47/49)	kamienica	
1194	Długa	49 (47/49)	kamienica	
1195	Długa	50 (50/51)	kamienica	
1196	Długa	51 (50/51)	kamienica	
1197	Długa	52 (52/53)	kamienica	
1198	Długa	53 (52/53)	kamienica	
1199	Długa	54 (54/55)	kamienica	
1200	Długa	55 (55/56)	kamienica	657
1201	Długa	56	kamienica	
1202	Długa	57/58	Kino	
1203	Długa	59 (59/61)	kamienica	
1204	Długa	60 (59/61)	kamienica	658
1205	Długa	61 (59/61)	kamienica	
1206	Długa	62 (62-63)	kamienica	
1207	Długa	63 (62/63)	kamienica	
1208	Długa	64 (64/65)	kamienica	
1209	Długa	65 (64/65)	kamienica	
1210	Długa	66	kamienica	
1211	Długa	67 (67/68)	kamienica	
1212	Długa	68 (67/68)	kamienica	
1213	Długa	69	kamienica	
1214	Długa	70 (70/71)	kamienica	
1215	Długa	71 (70/71)	kamienica	537
1216	Długa	72	kamienica	1965
1217	Długa	73	kamienica	
1218	Długa	74	kamienica	538
1219	Długa	75	kamienica	
1220	Długa	76	kamienica	
1221	Długa	77 (77/78)	kamienica	
1222	Długa	78 (77/78)	kamienica	
1223	Długa	79 (79/80)	kamienica	
1224	Długa	80 (79/80)	kamienica	
1225	Długa	81 (81/83)	kamienica	
1226	Długa	82 (81/83)	kamienica	
1227	Długa	83 (81/83)	kamienica	
1228	Długa	84 (84/85)	kamienica	
1229	Długa	85 (84/85)	kamienica	
1230	Długa Grobla	2	dom	
1231	Długa Grobla	4A	budynek "Łodmoru", dz. 57/11 obr. 91	
1232	Długa Grobla	13	kamienica	
1233	Długa Grobla	14	kamienica	
1234	Długa Grobla	15	kamienica	
1235	Długi Targ	1 (1-7)	kamienica	534
1236	Długi Targ	2 (1-7)	kamienica	534
1237	Długi Targ	3 (1-7)	kamienica	534
1238	Długi Targ	4 (1-7)	kamienica	1772
1239	Długi Targ	5 (1-7)	kamienica	619
1240	Długi Targ	6 (1-7)	kamienica	1772
1241	Długi Targ	7 (1-7)	kamienica	1772
1242	Długi Targ	8 (8-10)	kamienica	620
1243	Długi Targ	9 (9 /10)	kamienica	1773
1244	Długi Targ	10 (9/10)	kamienica	621
1245	Długi Targ	11	kamienica	
1246	Długi Targ	12	kamienica	
1247	Długi Targ	13	kamienica	
1248	Długi Targ	14 (14/16)	kamienica	
1249	Długi Targ	15 (14/16)	kamienica	622
1250	Długi Targ	16 (14/16)	kamienica	
1251	Długi Targ	17 (17/18)	kamienica	623
1252	Długi Targ	18 (17/18)	kamienica	
1253	Długi Targ	19	fasada pn. kamienicy i przedproże	1082
1254	Długi Targ	20 (20/21)	kamienica	532
1255	Długi Targ	21 (20/21)	kamienica	
1256	Długi Targ	22 (22/23)	kamienica	
1257	Długi Targ	23 (22/23)	kamienica	
1258	Długi Targ	24	Zielona Brama;	421
1259	Długi Targ	25 (25/27)	kamienica	
1260	Długi Targ	26 (25/27)	kamienica	
1261	Długi Targ	27 (25/27)	kamienica	
1262	Długi Targ	28 (28/29)	kamienica	
1263	Długi Targ	29 (28/29)	kamienica	533
1264	Długi Targ	30	kamienica	

1265	Długi Targ	30	kamienica - do sprawdzenia 3 obiekty nr 30	
1266	Długi Targ	30	kamienica	
1267	Długi Targ	31 (31/32)	kamienica	
1268	Długi Targ	32 (31/32)	kamienica	
1269	Długi Targ	33 (33/34)	kamienica	
1270	Długi Targ	34 (33/34)	kamienica	
1271	Długi Targ	35 (35/38)	kamienica	
1272	Długi Targ	36 (35/38a)	kamienica (figura kobieca A. Szapocznikow - Sień Biała)	1459
1273	Długi Targ	37 (35/38)	kamienica (Gdańska Galeria Rzeźby)	1516
1274	Długi Targ	38 (35/38)	kamienica (el. zach. od ul. Kuśnierskiej)	624
1275	Długi Targ	39 (39/40)	kamienica	
1276	Długi Targ	40 (39/40)	kamienica	625
1277	Długi Targ	41	Czerwona Kamienica	28
1278	Długi Targ	42	Złota Kamienica	28
1279	Długi Targ	43	kamienica Nowy Dom Ławy (Sień Gdańska)	415
1280	Długi Targ	44	Dwór Artusa	415
1281	Długi Targ	44 (od str Chlebnickiej)	kamienica	
1282	Długi Targ	k44	Fontanna Neptuna;	426
1283	Długi Targ	45 (45/47)	Stary Dom Ławy	415
1284	Długi Targ	46/47 (45/47)	d. nr 47; Dom Ekonomistów;	656
1285	Długie Ogrody	16		
1286	Długie Ogrody	19	kościół św. Barbary	1446
1287	Długie Ogrody	19	plebania	
1288	Długie Ogrody	21	mur i ściana po budynku gotyckim na tyłach pawilonu handlowego	
1289	Długie Ogrody	23 k.	fragment muru ogrodzenia Pałacu Mniszchów [na granicy działek]	
1290	Długie Ogrody	23 k.	fragment parku Pałacu Mniszchów	
1291	Długie Ogrody	25	kamienica	
1292	Długie Ogrody	27	kamienica	
1293	Długie Ogrody	29	kamienica	
1294	Długie Ogrody Reduta Żbik	30 A, B, C, D, F, G (Długie Ogrody); 7A-E (Reduta Żbik)	historyczny zespół budowlany obejmujący dwie dawne oficyny wraz z terenem historycznych parceli, stanowiących część działek ewidencyjnych nr: 166/7, 164/2, obr. 100 w Gdańsku: - oficyna I: 2 zachowane odcinki (obecnie 2 kamienice) przy ul. Długie Ogrody 30C- d, ul. Długie Ogrody 30F-G (wpisane indywidualnie do rejestru zabytków) oraz 1 zachowany odcinek (obecnie kamienica) przy ul. Długie Ogrody 30A-B (niewpisany indywidualnie do rejestru zabytków, budynek w zespole) - oficyna II: (obecnie 1 kamienica) przy ul. Reduta Żbik 7A-E (wpisana indywidualnie do rejestru zabytków)	2002
1295	Długie Ogrody	31	kamienica	
1296	Długie Ogrody	33	kamienica	
1297	Długie Ogrody	37	kamienica	
1298	Długie Ogrody	53 k.	Brama Żuławska	
1299	Długie Ogrody	53	kamienica	
1300	Długie Ogrody	55	kamienica	
1301	Długie Ogrody	57	kamienica	
1302	Długie Pobrzeże	1	kamienica	
1303	Długie Pobrzeże	2A	kamienica	
1304	Długie Pobrzeże	2B	kamienica	
1305	Długie Pobrzeże	3	kamienica	
1306	Długie Pobrzeże	4	kamienica	
1307	Długie Pobrzeże	5	kamienica	
1308	Długie Pobrzeże	13	kamienica	
1309	Długie Pobrzeże	14	kamienica	
1310	Długie Pobrzeże	15	kamienica	
1311	Długie Pobrzeże	16	kamienica	
1312	Długie Pobrzeże	17	kamienica	
1313	Długie Pobrzeże	21	kamienica	
1314	Długie Pobrzeże	22	kamienica	
1315	Długie Pobrzeże	23	Brama Świętego Ducha,	
1316	Długie Pobrzeże	24	kamienica	
1317	Długie Pobrzeże	27	kamienica	
1318	Długie Pobrzeże	28	kamienica	
1319	Długie Pobrzeże	29	kamienica	
1320	Długie Pobrzeże	30	kamienica	
1321	Długie Pobrzeże	31	kamienica	
1322	Długie Pobrzeże	32	kamienica	
1323	Długosza Jana	1/2/3/4	dom	
1324	Dmowskiego Romana	5	dom	
1325	Dmowskiego Romana	5 A	dom	

1326	Dmowskiego Romana	6	dom	
1327	Dmowskiego Romana	8	dom	
1328	Dmowskiego Romana	13	dom	
1329	Dmowskiego Romana	14	dom	
1330	Dmowskiego Romana	15	dom	
1331	Dmowskiego Romana	16 A	dom	
1332	Dmowskiego Romana	16 B	dom	
1333	Do Studzienki	3	dom	
1334	Do Studzienki	5	dom	
1335	Do Studzienki	7	dom	
1336	Do Studzienki	9	dom	
1337	Do Studzienki	11	dom	
1338	Do Studzienki	13	dom	
1339	Do Studzienki	19	dom	
1340	Do Studzienki	21	dom	
1341	Do Studzienki	23	dom	
1342	Do Studzienki	25	dom	
1343	Do Studzienki	27	dom	
1344	Do Studzienki	29	dom	
1345	Do Studzienki	33	dom	
1346	Do Studzienki	35	dom	
1347	Do Studzienki	36	Dwór Królewskiej Doliny	768
1348	Do Studzienki	36	park dworski (Królewska Dolina) wraz z reliktem historycznej bramy	
1349	Do Studzienki	36A	dom mieszkalny - z zespołu dworskiego	
1350	Do Studzienki	36A	dom mieszkalny - z zespołu dworskiego	
1351	Do Studzienki	37	dom	
1352	Do Studzienki	38	dom Instytut Medycyny	
1353	Do Studzienki	38k.	drugi budynek Instytutu Medycyny	
1354	Do Studzienki	39	willa	1675
1355	Do Studzienki	43	budynek mieszkalny	
1356	Do Studzienki	45	budynek mieszkalny	
1357	Do Studzienki	47	budynek mieszkalny	
1358	Do Studzienki	49	dom	
1359	Do Studzienki	51	willa	
1360	Do Studzienki	53	willa	
1361	Do Studzienki	55	willa	
1362	Do Studzienki	65	d. budynek szkolny - ob. dom studencki AM	
1363	Do Studzienki	65A	dom mieszkalny - oficyna	
1364	Do Studzienki	65A	budynek gospodarczy	
1365	Do Studzienki	67	Instytut Medycyny Morskiej i Tropikalnej	
1366	Dobra	2	dom	
1367	Dobra	4	dom	
1368	Dobra	5 A	dom	
1369	Dobra	5 B	dom	
1370	Dobra	8 A	dom	
1371	Dobra	8 B	dom	
1372	Dolina Radości (Przy Drodze Węglowej)		zespół studni wraz ze studnią zbiorczą ujęcia Dolina Radości położony na terenie dz. Nr 126 obr. 009	
1373	Dolna	3	dom	
1374	Dolna	3	oficyna	
1375	Dolna	4	dom	
1376	Dolna	10 A	dom	
1377	Dolna Brama	3 A	dom	
1378	Dolna Brama	3 B	dom	
1379	Dolna Brama	7	dom	
1380	Dolna Brama	8	dom	
1381	Dolna Brama	8	ogrodzenie	
1382	Dolna Brama	8 k.	Brama Nizinna	453
1383	Dolne Młyny	2	dom	
1384	Dolne Młyny	4	dom	
1385	Doroszewskiego Witolda	18	dom	
1386	Droszyńskiego Leona	3	dom	
1387	Droszyńskiego Leona	4	dom	
1388	Droszyńskiego Leona	7	dom	
1389	Droszyńskiego Leona	8-11	d. dom mieszkalny - Zakłady Przem. Cukrow. Bałtyk	
1390	Droszyńskiego Leona	30	dom	
1391	Drzymały Wojciecha	1	dom mieszkalny w zespole osiedla	
1392	Drzymały Wojciecha	2	dom mieszkalny w zespole osiedla	
1393	Drzymały Wojciecha	3	dom mieszkalny w zespole osiedla	
1394	Drzymały Wojciecha	4	dom mieszkalny w zespole osiedla	
1395	Drzymały Wojciecha	5	dom mieszkalny w zespole osiedla	
1396	Drzymały Wojciecha	6	dom	

1397	Drzymały Wojciecha	7	dom	
1398	Drzymały Wojciecha	8	dom	
1399	Drzymały Wojciecha	9	dom	
1400	Drzymały Wojciecha	10	dom	
1401	Drzymały Wojciecha	11	dom	
1402	Dubois Stanisława	1	dom	
1403	Dubois Stanisława	2	dom	
1404	Dubois Stanisława	3	dom	
1405	Dubois Stanisława	4	dom	
1406	Dubois Stanisława	5	dom	
1407	Dubois Stanisława	6	dom	
1408	Dubois Stanisława	7	dom	
1409	Dubois Stanisława	8	dom	
1410	Dubois Stanisława	9	dom	
1411	Dubois Stanisława	10	dom	
1412	Dubois Stanisława	11	dom	
1413	Dubois Stanisława	12	dom	
1414	Dubois Stanisława	13	dom	
1415	Dubois Stanisława	14	dom	
1416	Dubois Stanisława	15	dom	
1417	Dubois Stanisława	16	dom	
1418	Dubois Stanisława	17	dom	
1419	Dubois Stanisława	18	dom	
1420	Dubois Stanisława	19	dom	
1421	Dubois Stanisława	20	dom	
1422	Dubois Stanisława	22	dom	
1423	Dubois Stanisława	23	dom	
1424	Dubois Stanisława	24	dom	
1425	Dubois Stanisława	25	dom	
1426	Dubois Stanisława	26	dom	
1427	Dubois Stanisława	27	dom	
1428	Dubois Stanisława	28	dom	
1429	Dubois Stanisława	29	dom	
1430	Dubois Stanisława	30	dom	
1431	Dubois Stanisława	31	dom	
1432	Dubois Stanisława	32	dom	
1433	Dubois Stanisława	33	dom	
1434	Dubois Stanisława	34	dom	
1435	Dubois Stanisława	35	dom	
1436	Dubois Stanisława	36	dom	
1437	Dubois Stanisława	37	dom	
1438	Dubois Stanisława	38	dom	
1439	Dubois Stanisława	39	dom	
1440	Dubois Stanisława	40	dom	
1441	Dubois Stanisława	41	dom	
1442	Dubois Stanisława	42	dom	
1443	Dubois Stanisława	43	dom	
1444	Dubois Stanisława	44	dom	
1445	Dubois Stanisława	45	dom	
1446	Dubois Stanisława	46	dom	
1447	Dubois Stanisława	47	dom	
1448	Dubois Stanisława	48	dom	
1449	Dubois Stanisława	49	dom	
1450	Dubois Stanisława	50	dom	
1451	Dubois Stanisława	51	dom	
1452	Dubois Stanisława	52	dom	
1453	Dubois Stanisława	53	dom	
1454	Dubois Stanisława	55	dom	
1455	Dubois Stanisława	56	dom	
1456	Dulkowa	2	budynek gospodarczy	
1457	Dulkowa	2	budynek gospodarczy	
1458	Dulkowa	2	budynek gospodarczy	
1459	Dulkowa	2	dom	
1460	Dulkowa	6	dom	
1461	Dulkowa	6	dom	
1462	Dulkowa	6	dom	
1463	Dulkowa	8	dom	
1464	Dulkowa	8	dom	
1465	Dworcowa	5	dom	
1466	Dworcowa	8	dom, usługi	
1467	Dworcowa	8A	dom	
1468	Dworcowa	9	park (tzw. Parkiem Schopenhauera)	
1469	Dworcowa	9 k.	dom	
1470	Dworcowa	10	dom	

1471	Dworcowa	12	dom	
1472	Dworcowa	14	dom	
1473	Dworcowa	16	dom	
1474	Dworcowa	18	dom	
1475	Dworcowa/Trakt Św. Wojciecha		dom	
1476	Dworska	2	kościół Św. Antoniego	
1477	Dworska	2	plebania	
1478	Dworska	3	bud. gospodarczy 1	
1479	Dworska	6	dom	
1480	Dworska	8	dom	
1481	Dworska	10	budynek mieszkalny	
1482	Dylinki	3	dom	
1483	Dylinki	3	dom	
1484	Dyrekcyjna	2-4	budynek DOKP	1211
1485	Dyrekcyjna	5	dom	
1486	Dyrekcyjna	6	dom	
1487	Dyrekcyjna		szczelina przeciwlodowa usytuowana w pasie zieleni pomiędzy torami kolejowymi a d. gmachem Dyrekcji Kolei Rzeszy, ob. gmach Dyrekcji PKP ul. Dyrekcyjna 2-4, dz. nr 267 obr. 080, dz. nr 75 obr. 081	
1488	Dziana	11	Muzeum Archeologiczne	493
1489	Dziana, Długie Pobrzeże	5 (5/7A)	kamienica	
1490	Dziana, Długie Pobrzeże	6 (5/7B)	kamienica	
1491	Dziana, Długie Pobrzeże	7 (5/7B)	kamienica	
1492	Dziana, Długie Pobrzeże	8 (9/11)	kamienica	
1493	Dziana, Długie Pobrzeże	9 (9/11)	kamienica	
1494	Dziana, Długie Pobrzeże	10 (9/11)	kamienica	
1495	Dzielna	67/69/71/73/75/77	zespół domów	
1496	Dzielna	70/72/74/76/78/80/82/84/86/88/90/92/94/96/98	zespół domów	
1497	Dziewanowskiego Jana	3	dom	
1498	Dziewanowskiego Jana	4	dom	
1499	Dziewanowskiego Jana	5	dom	
1500	Dziewanowskiego Jana	6	dom	
1501	Dziewanowskiego Jana	7	dom	
1502	Dziewanowskiego Jana	8	dom	
1503	Dziewanowskiego Jana	9	dom, weranda	
1504	Dziewanowskiego Jana	9 A	dom	
1505	Dziewanowskiego Jana	10	dom,	
1506	Elbląska	59	dom mieszkalny; usługi; sklep	
1507	Elbląska	61	budynek w głębi	
1508	Elbląska	63	dom	
1509	Elbląska	68	dom	
1510	Elbląska	68 A	dom	
1511	Elbląska	89	dom	
1512	Elbląska		Brama Żuławska	443
1513	Elżbietańska	1	zespół kościoła i szpitala św. Elżbiety	545
1514	Elżbietańska	3	Dom Opatów Pelplińskich	416
1515	Elżbietańska	9/10	klasztor karmelitów - ob. misjonarzy oblatów, kościół pw. Św. Józefa, brama	771
1516	Fahrenheita Daniela	1	dom	
1517	Fahrenheita Daniela	2	dom	
1518	Fahrenheita Daniela	4	willa	
1519	Fahrenheita Daniela	5	dom	
1520	Fahrenheita Daniela	6	dom	
1521	Falck Polonusa Jeremiasza	4	dom	
1522	Falck Polonusa Jeremiasza	6	dom	
1523	Falck Polonusa Jeremiasza	8	dom	
1524	Falck Polonusa Jeremiasza	9	dom	
1525	Falck Polonusa Jeremiasza	11	dom	
1526	Falck Polonusa Jeremiasza	12/14	dom	

1527	Falck Jeremiasza Polonusa	16	dom	
1528	Falck Jeremiasza Polonusa	18	dom	
1529	Falck Jeremiasza Polonusa	20	dom	
1530	Fiszera Józefa Gen.	5/6	dom	
1531	Fiszera Józefa Gen.	7/8	dom	1897
1532	Fiszera Józefa Gen.	12	dom	
1533	Fiszera Józefa Gen.	13A/13B	willa	
1534	Fitelberga Grzegorza	1	dom	
1535	Fitelberga Grzegorza	2	dom	
1536	Fitelberga Grzegorza	3	dom	
1537	Fitelberga Grzegorza	4	dom	
1538	Fitelberga Grzegorza	5	dom	
1539	Fitelberga Grzegorza	6	dom	
1540	Fitelberga Grzegorza	7	dom	
1541	Fitelberga Grzegorza	8	dom	
1542	Fitelberga Grzegorza	10	dom	
1543	Floriańska	1	dom	
1544	Floriańska	3	dom	
1545	Fredry Aleksandra	2	dom	
1546	Fredry Aleksandra	3	dom	
1547	Fredry Aleksandra	4	dom	
1548	Fredry Aleksandra	5	dom	
1549	Fredry Aleksandra	6	dom	
1550	Fredry Aleksandra	7	dom	
1551	Fredry Aleksandra	8	dom	
1552	Fredry Aleksandra	9	dom	
1553	Fredry Aleksandra	10	dom	
1554	Fredry Aleksandra	11	dom	
1555	Fredry Aleksandra	12	dom	
1556	Fredry Aleksandra	13	dom	
1557	Fredry Aleksandra	14	dom	
1558	Fredry Aleksandra	15	dom	
1559	Fredry Aleksandra	16	dom	
1560	Fredry Aleksandra	17	dom	
1561	Fredry Aleksandra	18	dom	
1562	Fredry Aleksandra	19	dom	
1563	Fredry Aleksandra	20	dom	
1564	Fredry Aleksandra	21	dom	
1565	Fredry Aleksandra	22	dom	
1566	Fredry Aleksandra	23	dom	
1567	Fredry Aleksandra	24	dom	
1568	Fredry Aleksandra	25	dom	
1569	Fredry Aleksandra	26	dom	
1570	Fundacyjna	7	dom	
1571	Fundacyjna	8	dom	
1572	Fundacyjna	9	dom	
1573	Garbary	1	dom	615
1574	Garbary	2 (2/4)	dom	
1575	Garbary	3 (2/4)	kamienica	
1576	Garbary	4 (2/4)	kamienica	
1577	Garbary	5	dom	
1578	Garbary	6 (6/7)	dom	
1579	Garbary	7 (6/7)	dom	
1580	Garbary	8	dom, usługi	
1581	Garbary	9	dom, usługi	
1582	Garbary	10 (10/11)	dom	
1583	Garbary	11 (10/11)	dom	
1584	Garbary	12	dom	
1585	Garbary	13	dom	
1586	Garbary	14	dom	
1587	Gazownicza	7 B	kamienica	
1588	Gdańsk		układ urbanistyczny miasta Gdańska	15
1589	Gdańsk		mury obronne Głównego Miasta Gdańska	135
1590	Gdańsk/Pruszcz Gdański/Św. Wojciech		Zabytkowy obiekt inżynierski: Kanał Raduni na całej długości - od śluzy na zachód od Pruszcza Gdańskiego do ujścia Kanału do Starej Motławy w Gdańsku (kanał wraz z groblami, towarzyszącą zabudową i zielenią).	986
1591	Gdańska	2	budynek mieszkalny	
1592	Gdańska	4	budynek mieszkalny	
1593	Gdańska	6	budynek mieszkalny	
1594	Gdańska	8	budynek mieszkalny	

1595	Gdańska	15	budynek mieszkalny	
1596	Gdańska	17	budynek mieszkalny	
1597	Gdańska	17 A	budynek mieszkalny	
1598	Gdańska	21	budynek mieszkalny	
1599	Gdańska	32	budynek dawnej szkoły	
1600	Gdyńskich Kosynierów	2	kamienica	
1601	Gdyńskich Kosynierów	3	kamienica	
1602	Gdyńskich Kosynierów	4	kamienica	
1603	Gdyńskich Kosynierów	5	kamienica	
1604	Gdyńskich Kosynierów	6	kamienica	
1605	Gdyńskich Kosynierów	9	kamienica	
1606	Gdyńskich Kosynierów	10	kamienica	
1607	Giełguda Antoniego Gen.	21	kamienica	
1608	Giełguda Antoniego Gen.	23	kamienica	
1609	Giełguda Antoniego Gen.	27	kamienica	
1610	Glinki Michała	1	dom	
1611	Glinki Michała	2	dom	
1612	Glinki Michała	3	dom	
1613	Glinki Michała	5	dom	
1614	Glinki Michała	6	dom	
1615	Glinki Michała	7	dom	
1616	Glinki Michała	8	dom	
1617	Glinki Michała	9	dom	
1618	Glinki Michała	11	dom	
1619	Glinki Michała	13	dom	
1620	Glinki Michała	15	dom	
1621	Glinki Michała	17	dom	
1622	Glinki Michała	19	dom	
1623	Głęboka	1	kościół pw. MB Bolesnej	
1624	Głęboka	1	plebania przy kościele pw. MB Bolesnej	
1625	Głęboka	11	budynek szkolny	1973
1626	Głucha	1	dom, usługi	
1627	Głucha	2	dom	
1628	Głucha	3	dom	
1629	Głucha	4	dom	
1630	Głucha	5	dom	
1631	Głucha	6	dom	
1632	Głucha	14	dom	
1633	Głucha	18	dom	
1634	Głucha	22	dom	
1635	Głucha	25	dom	
1636	Głucha	26	dom	
1637	Głucha	27	dom	
1638	Gomulickiego Wiktora	2	osiedle domów robotniczych kolonii dr Abegga	985
1639	Gomulickiego Wiktora	3	osiedle domów robotniczych kolonii dr Abegga	985
1640	Gomulickiego Wiktora	4	osiedle domów robotniczych kolonii dr Abegga	985
1641	Gomulickiego Wiktora	5	osiedle domów robotniczych kolonii dr Abegga	985
1642	Gomulickiego Wiktora	7 A	osiedle domów robotniczych kolonii dr Abegga	985
1643	Gomulickiego Wiktora	7 B	osiedle domów robotniczych kolonii dr Abegga	985
1644	Gomulickiego Wiktora	8	osiedle domów robotniczych kolonii dr Abegga	985
1645	Gomulickiego Wiktora	9	osiedle domów robotniczych kolonii dr Abegga	985
1646	Gomulickiego Wiktora	10	osiedle domów robotniczych kolonii dr Abegga	985
1647	Gomulickiego Wiktora	13	osiedle domów robotniczych kolonii dr Abegga	985
1648	Goplańska	20	dom	
1649	Goplańska	20	budynek gospodarczy	
1650	Goplańska	28	dom	
1651	Goplańska	30	dom	
1652	Goplańska (d. Kielpino Górze 31-32)	34 (31-32)	dwór z parkiem	841
1653	Goplańska	38	dom	
1654	Goplańska	40 A	dom	
1655	Goszczyńskiego Seweryna	5	dom	
1656	Goszczyńskiego Seweryna	12	dom	
1657	Goszczyńskiego Seweryna	13	dom	
1658	Goszczyńskiego Seweryna	15/17	dom	
1659	Goszczyńskiego Seweryna	19/21	dom	

1660	Goszczyńskiego Seweryna	23	dom	
1661	Goszczyńskiego Seweryna	25	dom	
1662	Gościnna	1	budynek d. ratusza i USC	
1663	Gościnna	2	dom, usługi	
1664	Gościnna	2 pod		
1665	Gościnna	4	ob.. Szkoła muzyczna	
1666	Gościnna	5	dom	
1667	Gościnna	6	pocztą	
1668	Gościnna	10	dom z kuźnią	1027
1669	Gościnna	12	dom	
1670	Gościnna	13	dom	
1671	Gościnna	14	dom	
1672	Gościnna	15	d. kościół ewangelicki ob. Najśw. Serca P. Jezusa, ob. Św. Jana Bosco	717
1673	Gościnna	15	dom	
1674	Gościnna	16	dom	
1675	Gościnna	17	szkoła podstawowa nr 10	
1676	Gościnna	18	dom	
1677	Gościnna	21	dom	
1678	Gościnna		teren d. cmentarza ewangelickiego św. Jerzego, w granicach dz. 13/4, 14/4, 13/1 obr. 109 (z wyłączeniem istniejącej zabudowy)	
1679	Górecka	3	dom	
1680	Góreckiego Ks. Mariana	4	dom	
1681	Góreckiego Ks. Mariana	5	dom	
1682	Góreckiego Ks. Mariana	6	dom	
1683	Góreckiego Ks. Mariana	6 A	dom	
1684	Góreckiego Ks. Mariana	7	dom	
1685	Góreckiego Ks. Mariana	7 A	dom	
1686	Góreckiego Ks. Mariana	8	dom	
1687	Góreckiego Ks. Mariana	9	dom	
1688	Góreckiego Ks. Mariana	10/10 A/10 B	dom	
1689	Góreckiego Ks. Mariana	11	dom	
1690	Góreckiego Ks. Mariana	12	dom	
1691	Góreckiego Ks. Mariana	12	dom, drugi budynek	
1692	Góreckiego Ks. Mariana	13	dom	
1693	Góreckiego Ks. Mariana	13 A	dom	
1694	Góreckiego Ks. Mariana	14	dom	
1695	Góreckiego Ks. Mariana	15	dom	
1696	Góreckiego Ks. Mariana	16	dom	
1697	Góreckiego Ks. Mariana	16	drugi budynek	
1698	Góreckiego Ks. Mariana	18	kościół św. Jadwigi, plebania, dom parafialny, budynek gosp.	1093
1699	Górka	11	dom	
1700	Górka	12 A	dom	
1701	Górka	12 B	dom	
1702	Górka	13 A	dom, usługi	
1703	Górka	13 B	2 budynek	
1704	Górka	14	dom	
1705	Grabowa	1	dom	
1706	Grabowa	2	dom	
1707	Grabowa	3	dom	
1708	Grabowa	4	dom	
1709	Grabowa	5/5A	dom	
1710	Grabowa	6/6A	dom	

1711	Grabowa	7	dom	
1712	Grabowa	8	dom	
1713	Grabowa	9	dom	
1714	Grabowa	10	dom	
1715	Grażyny	1	kamienica	
1716	Grażyny	2	kamienica	
1717	Grażyny	3	kamienica	
1718	Grażyny	4	kamienica	
1719	Grażyny	5	kamienica	
1720	Grażyny	5	kamienica	
1721	Grażyny	6	kamienica	
1722	Grażyny	7	kamienica	
1723	Grażyny	8	kamienica	
1724	Grażyny	10	kamienica	
1725	Grażyny	11	kamienica	
1726	Grażyny	12	kamienica	
1727	Grażyny	13	kamienica	
1728	Grażyny	14	kamienica	
1729	Grażyny	15	kamienica	
1730	Grażyny	16	kamienica	
1731	Grażyny	17	kamienica	
1732	Grażyny	18	kamienica	
1733	Grażyny	19	kamienica	
1734	Grażyny	20	kamienica	
1735	Grażyny	21	kamienica, drugi budynek	
1736	Grobla I	1 (1/2)	dom	
1737	Grobla I	3 (3/4)	dom	
1738	Grobla I	6 (5/7)	dom	
1739	Grobla I	7 (5/7)	dom	
1740	Grobla I	10 (8/11)	dom mieszkalny - ob. Galeria Fotografii	
1741	Grobla I	11 (8/11)	kamienica	
1742	Grobla I	12 (8/11)	kamienica	
1743	Grobla I	13A	kamienica	
1744	Grobla I	13B	kamienica	
1745	Grobla I	13C	kamienica	
1746	Grobla I	13D	kamienica	
1747	Grobla I	13E	kamienica	
1748	Grobla I	13F	kamienica	
1749	Grobla Ii	13 (12/14B)	kamienica	
1750	Grobla Ii	14 (12/14B)	kamienica	
1751	Grobla Ii	15 (12/14C)	kamienica	
1752	Grobla Ii	16 912/14C)	kamienica	
1753	Grobla Ii	17 (12/14D)	kamienica	
1754	Grobla Ii	18 (12/14D)	kamienica	
1755	Grobla Iii	1 (1/6A)	kamienica	
1756	Grobla Iii	1/6A	kamienica	
1757	Grobla Iii	1/6B	kamienica	
1758	Grobla Iii	1/6B	kamienica	
1759	Grobla Iii	1/6C	kamienica	
1760	Grobla Iii	5 (1/6C)	kamienica	
1761	Grobla Iii	6 (1/6C)	kamienica	
1762	Grobla Iii	7 (1/6D)	kamienica	
1763	Grobla Iii	8 (1/6D róg)	kamienica	
1764	Grobla Iii	9	kamienica	616
1765	Grobla Iii	9 (9/11)	kamienica	
1766	Grobla Iii	10 (9/11)	kamienica	
1767	Grobla Iii	11 (9/11)	kamienica	
1768	Grobla Iii	12/14	kamienica	
1769	Grobla Iii	13 (12/14)	kamienica	
1770	Grobla Iii	15/16	kamienica	
1771	Grobla Iii	17/18	kamienica	
1772	Grobla Iii	17 (17/18)	kamienica	
1773	Grobla Iii	18 (17/18)	kamienica	
1774	Grobla IV	1A	kamienica	
1775	Grobla IV	1B	kamienica	
1776	Grobla IV	1C	kamienica	
1777	Grobla IV	2	kamienica	
1778	Grobla IV	3	kamienica	
1779	Grobla IV	8	kamienica	
1780	Grobla IV	8	kamienica	
1781	Grodza Kamienna		zespół Śluzu Kamiennej / śluz, grodze kamienne, umocnienia ziemne przed śluzą/	495
1782	Grodza Kamienna		umocnienia, mury tzw. bramy kolejowej między ul. Mostową a Grodzą Kamienną	

1783	Grodza Kamienna	2	zespół ujęcia wody Grodza Kamienna - historyczny budynek stacji pomp, cz. dz. nr 279/3 obr. 099	
1784	Grodza Kamienna	2 C	dom	
1785	Grodza Kamienna	2 D	dom	
1786	Grodza Kamienna	2 F	dom	
1787	Grodza Kamienna	2 H	dom	
1788	Grodza Kamienna	2 I	dom	
1789	Grodzieńska	1/2	budynki mieszkalne	
1790	Grodzieńska	3/4	budynki mieszkalne	
1791	Grodzieńska	5/6	budynki mieszkalne	
1792	Grodzieńska	7/8	budynki mieszkalne	
1793	Grodzieńska	9/10	budynki mieszkalne	
1794	Grodzieńska	11/12	budynki mieszkalne	
1795	Grodzieńska	13/14	budynki mieszkalne	
1796	Grodzieńska	15/16	budynki mieszkalne	
1797	Grodzieńska	17/18	budynki mieszkalne	
1798	Grodzieńska	19/20	budynki mieszkalne	
1799	Grodzieńska	21/22	budynki mieszkalne	
1800	Grodzieńska	23/24	budynki mieszkalne	
1801	Grodzieńska	25/26	budynki mieszkalne	
1802	Grodzieńska	27/28	budynki mieszkalne	
1803	Grodzisko/3 Maja, Dąbrowskiego	14	Umocnienia Grodziska wraz z elementami strukturalnymi (majdan fortu Grodzisko, Bastion Jerozolimski, Wysokie Czoło Kurkowe, Wysokie Skrzydło Kurkowe, Niskie Czoło Kurkowe, Luneta Senarmont'a, Zbrojownia	474
1804	Grodzisko, Strzelecka/Nowe Ogrody/Dąbrowskiego/ Powstańców Warszawskich		Umocnienia Doliny Nowych Ogrodów, zespół pn. z elementami strukturalnymi i obiektami: Bastion Neubauer'a, dom walmistrza, poterna prawego barku niskiego, kurtyna Bastionu Neubauer'a, poterna do fosy	471
1805	Grodzisko, M. Stawki, Przybój, Górka, Pohulanka		Umocnienia Doliny Nowych Ogrodów, zespół pd. wraz z elementami strukturalnymi i obiektami: Zakos Strakowskiego Pd., Zakos Piaskowy Pn.	472
1806	Grodzka/Wartka 8	9	dwa budynki z fragmentem muru obronnego	599
1807	Grodzka	12	kamienica	691
1808	Grodzka	13	kamienica	1695
1809	Grodzka	14/15	kamienica	
1810	Grodzka	16	spichlerz Pod Jeleniem	452
1811	Grodzka	18	budynek	592
1812	Grottgera Artura	1	dom	
1813	Grottgera Artura	1 A	dom	
1814	Grottgera Artura	1 B	dom	
1815	Grottgera Artura	1 D	dom bliźniaczy z Żeromskiego 5	
1816	Grottgera Artura	2 A	dom	
1817	Grottgera Artura	3 A	dom	
1818	Grottgera Artura	4	dom	
1819	Grottgera Artura	5	dom	
1820	Grottgera Artura	8	dom	
1821	Grottgera Artura	9	dom	
1822	Grottgera Artura	11	dom i ogrodzenie	
1823	Grottgera Artura	11 A	dom i ogrodzenie	
1824	Grottgera Artura	12	dom	
1825	Grottgera Artura	13	dom	
1826	Grottgera Artura	14	dom	
1827	Grottgera Artura	21	dom	
1828	Grottgera Artura	22	dom	
1829	Grottgera Artura	24	dom	
1830	Grottgera Artura	25	dom	
1831	Grottgera Artura	26	dom	
1832	Grottgera Artura	27	dom	
1833	Grottgera Artura	28	dom	
1834	Grottgera Artura	29	dom	
1835	Grottgera Artura	31	dom	
1836	Grottgera Artura	34	dom	
1837	Grottgera Artura	37	dom bliźniaczy z Żeromskiego 4	
1838	Grottgera Artura	39	dom	
1839	Grottgera Artura	40	dom	
1840	Grottgera Artura	41	dom	
1841	Grottgera Artura	42	dom	
1842	Grottgera Artura	43	dom	
1843	Hemara Mariana	1	dom, dawne koszary Strzyża Górna	
1844	Hirszfelda Ludwika	2	dom	
1845	Hirszfelda Ludwika	4	dom	
1846	Hirszfelda Ludwika	6	dom	

1847	Hirszfelda Ludwika	8	dom	
1848	Hirszfelda Ludwika	6/8	dom	
1849	Hirszfelda Ludwika	14	dom	
1850	Hirszfelda Ludwika	16	dom	
1851	Hoene-Wrońskiego Józefa	3	dom,	
1852	Hoene-Wrońskiego Józefa	4	Regionalne Centrum Krwiodawstwa	
1853	Hoene-Wrońskiego Józefa	5	dom	
1854	Hoene-Wrońskiego Józefa	5 A/B	d. dom - ob. Woj. Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna - laboratoria	
1855	Hoene-Wrońskiego Józefa	6	willa	
1856	Hoene-Wrońskiego Józefa	7	willa	
1857	Hoene-Wrońskiego Józefa	8	dom	
1858	Hoene-Wrońskiego Józefa	10	willa	
1859	Hoene-Wrońskiego Józefa	12	willa	
1860	Hołdu Pruskiego	1	willa	
1861	Hołdu Pruskiego	2	dom	
1862	Hołdu Pruskiego	4	willa	
1863	Hołdu Pruskiego	5	willa	
1864	Hołdu Pruskiego	6	willa	
1865	Hołdu Pruskiego	7	willa	
1866	Hołdu Pruskiego	8	willa	
1867	Hołdu Pruskiego	9	willa	
1868	Hołdu Pruskiego	10	willa	
1869	Hołdu Pruskiego	11	willa, drugi budynek w głębi	
1870	Hubala mjr.	1	dom	
1871	Hubala mjr.	2	dom	
1872	Hubala mjr.	3	dom	
1873	Husa Jana	4	dom	
1874	Husa Jana	5	dom-w zespole osiedla	
1875	Husa Jana	6	dom-w zespole osiedla	
1876	Husa Jana	7	dom-w zespole osiedla	
1877	Husa Jana	8	dom-w zespole osiedla	
1878	Husa Jana	9	dom-w zespole osiedla	
1879	Husa Jana	10	dom-w zespole osiedla	
1880	Husa Jana	11	dom-w zespole osiedla	
1881	Husa Jana	12	dom-w zespole osiedla	
1882	Husa Jana	13	dom-w zespole osiedla	
1883	Husa Jana	14	dom-w zespole osiedla	
1884	Husa Jana	15	dom-w zespole osiedla	
1885	Husa Jana	16	dom-w zespole osiedla	
1886	Husa Jana	17	dom-w zespole osiedla	
1887	Husa Jana	18	dom	
1888	Husa Jana	19	dom	
1889	Howa	1	dom	
1890	Howa	2	dom	
1891	Jabłoniowa	47	zespół dworsko-parkowy	
1892	Jabłoniowa	47	d. obora	
1893	Jana z Kolna	7	dom	
1894	Jana z Kolna	8	dom, usługi	
1895	Jana z Kolna	9	dom	
1896	Jana z Kolna	10	dom	
1897	Jana z Kolna	26	budynek mieszkalny	
1898	Jana z Kolna	27	budynek	
1899	Jana z Kolna	28	budynek	
1900	Jana z Kolna	29	budynek	
1901	Jana z Kolna	30	budynek	
1902	Dz. Nr 110/1, 111, 112/28, Obr. 068 I Dz. Nr 277/4 I 277/16 Obr. 056		perony oraz wiadukt przystanku Gdańsk Stocznia	
1903	Jantarowa	4	dom	
1904	Jantarowa	4 A	dom	
1905	Jaracza Stefana	12 A	dom	
1906	Jaracza Stefana	12 B	dom	
1907	Jaracza Stefana	13 A	dom	
1908	Jaracza Stefana	13 B	dom	

1909	Jarowa	1	dom	
1910	Jarowa	2, 3	budynek mieszkalny	
1911	Jaskólcza	1	zespół Łaźni Miejskiej: budynek łaźni, budynek pomocniczy, ogrodzenie	1607
1912	Jasna	2	dom	
1913	Jasna	3/5/7	dom	
1914	Jasna	4	budynek mieszkalny wraz z gruntem w granicach działki nr 44/2 w obr. ew. 077	1932
1915	Jasna	9	dom	
1916	Jastrzębia	2	dom	
1917	Jaškowa Dolina		zespół zabudowy ulicy (zabudowa willowa wraz z ogrodami oraz zabudowa czynszowa ulic: Jaškowa Dolina, Pawłowskiego, Romera, Akacyjowa, Na Wzgórzu	970
1918	Jaškowa Dolina	4	dom, biura	
1919	Jaškowa Dolina	6	dom, biura	
1920	Jaškowa Dolina	7	dom mieszkalny - ob. przych. lekarska	
1921	Jaškowa Dolina	8	dom	
1922	Jaškowa Dolina	9	dom	
1923	Jaškowa Dolina	10	dom	
1924	Jaškowa Dolina	11A,B,C	dom	
1925	Jaškowa Dolina	12	dom mieszkalny - willa - ob. przedszkole	
1926	Jaškowa Dolina	14	budynek d. kina Bajka	
1927	Jaškowa Dolina	15	dom mieszkalny -willa-ob. Inst. Łączności - mieszkal. biblioteka	
1928	Jaškowa Dolina	16	dom, usługi	
1929	Jaškowa Dolina	17	zespół dworsko-parkowy	990
1930	Jaškowa Dolina	19	willa	1574
1931	Jaškowa Dolina	23	willa	
1932	Jaškowa Dolina	24	dom	
1933	Jaškowa Dolina	31	willa – ob. PAN -Oddz. Gdańsk	962
1934	Jaškowa Dolina	33	dom	
1935	Jaškowa Dolina	36	dom	
1936	Jaškowa Dolina	37	dom	1448
1937	Jaškowa Dolina	38	dom	
1938	Jaškowa Dolina	39	dom mieszkalny; zabud. gosp.	
1939	Jaškowa Dolina	40	dom	
1940	Jaškowa Dolina	42	willa	
1941	Jaškowa Dolina	44	willa - ob. przedszkole	1572
1942	Jaškowa Dolina	45	willa	1775
1943	Jaškowa Dolina	47	dom	
1944	Jaškowa Dolina	47	dom	
1945	Jaškowa Dolina	48	willa	
1946	Jaškowa Dolina	50	dom	
1947	Jaškowa Dolina	52	willa	
1948	Jaškowa Dolina	52	bud. gospodarczy w głębi ogrodu	
1949	Jaškowa Dolina	54	dom (narożny - Sobieskiego 52)	
1950	Jaškowa Dolina	56	dom	
1951	Jaškowa Dolina	63	dom	
1952	Jaškowa Dolina	67	dom	
1953	Jaškowa Dolina	68	dom	
1954	Jaškowa Dolina	71	dom	
1955	Jaškowa Dolina	71 k.	grota ogrodowa	
1956	Jaškowa Dolina	72	dom	
1957	Jaškowa Dolina	74	dom	
1958	Jaškowa Dolina	78 k.	dąb	
1959	Jaškowa Dolina	92	willa	
1960	Jaškowa Dolina - Las		altana z figurą	
1961	Jaškowa Dolina - Las		mostek w Gaju Gutenberga	
1962	Jaškowa Dolina - Las		mostek 2 w Gaju Gutenberga	
1963	Jelitkowska	2	d. Dom Kuracyjny	
1964	Jelitkowska	10B	domek letniskowy w zespole dawniej kolonii Wochendkolonie Glettkau West	
1965	Jesienna	11	kościół św. Walentego	252
1966	Jesienna	11	kaplica	
1967	Jesienna	13	plebania	
1968	Jesienna	14	d. szkoła	
1969	Jesienna		d. cmentarz parafialny Św. Walentego przykościelny wraz ze starodrzewem, w granicach dz. Nr 204 obr. 0025	
1970	Jesienna		cmentarz parafialny Św. Walentego, w granicach dz. Nr 202 obr. 0025	
1971	Jesionowa	1	dom	
1972	Jesionowa	2	dom	
1973	Jesionowa	3	dom	
1974	Jesionowa	4	dom	

1975	Jesionowa	6	dom	
1976	Jesionowa	6A	dom	
1977	Jesionowa	7	dom	
1978	Jesionowa	8	dom	
1979	Jesionowa	8A	dom	
1980	Jesionowa	9	dom	
1981	Jesionowa	10	dom	
1982	Jesionowa	11	dom	
1983	Jesionowa	12	dom	
1984	Jesionowa	14	dom	
1985	Jesionowa	14B	dom	
1986	Jesionowa	15	dom	
1987	Jesionowa	15B	dom	
1988	Jesionowa	16	dom	
1989	Jesionowa	17	dom	
1990	Jodłowa	3	dom	
1991	Jodłowa	4	dom	
1992	Jodłowa	6	dom	
1993	Jodłowa	8	dom	
1994	Jodłowa	13	dom	
1995	Jodłowa	15	dom	
1996	Jodłowa	17	dom	
1997	Jodłowa	19	dom	
1998	Jodłowa	21	dom	
1999	Jodłowa	23	dom	
2000	Jodłowa	24	dom	
2001	Jodłowa	25	dom	
2002	Jodłowa	27	dom	
2003	Jodłowa	29	dom	
2004	Jodłowa	31	dom	
2005	Jodłowa	32	dom	
2006	Jodłowa	33	dom	
2007	Jodłowa	33	dom	
2008	Jodłowa	35	dom	
2009	Jodłowa	37	dom	
2010	Jodłowa	39	dom	
2011	Jodłowa	41	dom	
2012	Jodłowa	43	dom	
2013	Jodłowa	48	dom	
2014	Jodłowa	50	dom	
2015	Jodłowa	52	dom	
2016	Jodłowa	54	dom	
2017	Jodłowa	56	dom	
2018	Jodłowa	58	dom	
2019	Kaczeńce	1	dom	
2020	Kaczeńce	3	dom	
2021	Kaczeńce	5	dom	
2022	Kaczeńce	7	dom	
2023	Kaczeńce	15	dom	
2024	Kaczeńce	17	dom	
2025	Kaczeńce	19	dom	
2026	Kaczeńce		osadniki wstępne pól irygacyjnych Sączki położone na terenie dz. nr 3/202 i dz. nr 3/116 obr. 275S na przedłużeniu ul. Kaczeńce	
2027	Kaletnicza	1 (1/2)	kamienica	
2028	Kaletnicza	2 (1/2)	kamienica	
2029	Kaletnicza	3 (3/7)	kamienica	614
2030	Kaletnicza	4 (3/7)	kamienica	
2031	Kaletnicza	5 (3/7)	kamienica	
2032	Kaletnicza	6 (3/7)	kamienica	
2033	Kaletnicza	7 (3/7)	kamienica	
2034	Kaletnicza	10 (10/13)	kamienica	
2035	Kaletnicza	11 (10/13)	kamienica	
2036	Kaletnicza	12 (10/13)	kamienica	
2037	Kamienna Grobla	28/29	dwa budynki fabryczne, obecnie firma Batycki	
2038	Kamińskiego Macieja		zbiornik wody wysokiego ciśnienia Cyganka w obrysie nasypu, cz. dz. nr 239 obr. 65	
2039	Kampinoska	61	zbiornik wody niskiego ciśnienia Stara Orunia po obrysie nasypu, cz. dz. nr 802 obr. 303	
2040	Kapliczna	12	dom	
2041	Kaprów	4	dom	
2042	Kaprów	6	dom	
2043	Kaprów	7	dom	
2044	Kaprów	8	dom	

2045	Kaprow	9	dom	
2046	Kaprow	10	dom	
2047	Kaprow	11	dom	
2048	Kaprow	13	dom	
2049	Kaprow	14	dom	
2050	Kaprow	15	dom	
2051	Kaprow	16	dom	
2052	Kaprow	17	dom	
2053	Kaprow	18	dom	
2054	Karłowicza Mieczysława	1	dom	
2055	Karłowicza Mieczysława	2	dom	
2056	Karłowicza Mieczysława	3	dom	
2057	Karłowicza Mieczysława	4	dom	
2058	Karłowicza Mieczysława	5	dom	
2059	Karłowicza Mieczysława	6	dom	
2060	Karłowicza Mieczysława	7	dom	
2061	Karłowicza Mieczysława	8	dom	
2062	Karłowicza Mieczysława	9	dom	
2063	Karłowicza Mieczysława	10	dom	
2064	Karłowicza Mieczysława	11	dom	
2065	Karłowicza Mieczysława	13	dom	
2066	Karłowicza Mieczysława	13 A	dom	
2067	Karłowicza Mieczysława	15	dom	
2068	Karłowicza Mieczysława	16	dom	
2069	Karłowicza Mieczysława	17	dom	
2070	Karłowicza Mieczysława	18	dom	
2071	Karłowicza Mieczysława	19	dom	
2072	Karłowicza Mieczysława	20	dom	
2073	Karłowicza Mieczysława	21	dom	
2074	Karłowicza Mieczysława	22	dom	
2075	Karłowicza Mieczysława	24	dom	
2076	Karłowicza Mieczysława	25	dom	
2077	Karłowicza Mieczysława	26	dom	
2078	Karłowicza Mieczysława	27	dom	
2079	Karłowicza Mieczysława	28	dom	
2080	Karłowicza Mieczysława	30	dom	
2081	Karłowicza Mieczysława	30 A	dom	
2082	Karłowicza Mieczysława	31	dom	
2083	Karłowicza Mieczysława	33	dom	
2084	Karłowicza Mieczysława	35	dom	
2085	Karłowicza Mieczysława	36	dom	
2086	Karłowicza Mieczysława	37	dom	

2087	Karłowicza Mieczysława	38	dom	
2088	Karłowicza Mieczysława	39	dom	
2089	Karłowicza Mieczysława	40	dom	
2090	Karłowicza Mieczysława	41	dom	
2091	Karłowicza Mieczysława	42	dom	
2092	Karłowicza Mieczysława	43	dom	
2093	Karłowicza Mieczysława	44	dom	
2094	Karłowicza Mieczysława	45	dom	
2095	Karłowicza Mieczysława	46	dom	
2096	Karłowicza Mieczysława	47	dom	
2097	Karłowicza Mieczysława	48	dom	
2098	Karłowicza Mieczysława	49	dom	
2099	Karłowicza Mieczysława	50	dom	
2100	Karłowicza Mieczysława	51	dom	
2101	Karłowicza Mieczysława	52	dom	
2102	Karłowicza Mieczysława	53	dom	
2103	Karłowicza Mieczysława	54	dom	
2104	Karłowicza Mieczysława	55	dom	
2105	Karłowicza Mieczysława	57	dom	
2106	Karłowicza Mieczysława	58	dom	
2107	Karłowicza Mieczysława	59	dom	
2108	Karłowicza Mieczysława	60	dom	
2109	Karłowicza Mieczysława	61	dom	
2110	Karłowicza Mieczysława	61 A	dom	
2111	Karłowicza Mieczysława	61 B	dom	
2112	Karłowicza Mieczysława	62	dom	
2113	Karłowicza Mieczysława	63	dom	
2114	Karłowicza Mieczysława	64	dom	
2115	Karłowicza Mieczysława	65	dom	
2116	Karłowicza Mieczysława	66	dom	
2117	Karłowicza Mieczysława	67	dom	
2118	Karłowicza Mieczysława	68	dom	
2119	Karłowicza Mieczysława	69	dom	
2120	Karłowicza Mieczysława	70	dom	
2121	Karłowicza Mieczysława	71	dom	
2122	Karłowicza Mieczysława	72	dom	
2123	Karłowicza Mieczysława	73	dom	
2124	Karłowicza Mieczysława	74	dom	

2125	Karłowicza Mieczysława	75	dom	
2126	Karłowicza Mieczysława	76	dom	
2127	Karłowicza Mieczysława	77	dom	
2128	Karłowicza Mieczysława	78	dom	
2129	Karłowicza Mieczysława	80	dom	
2130	Karłowicza Mieczysława	82	dom	
2131	Karłowicza Mieczysława	84	dom	
2132	Karłowicza Mieczysława	86	dom	
2133	Kartuska	4/6/8	budynek szpitala	
2134	Kartuska	7 i 11	zespół domów gospodarstwa ogrodniczego	1287
2135	Kartuska	12/14/16/18	budynki mieszkalne	
2136	Kartuska	28	budynek mieszkalny	
2137	Kartuska	33	budynek mieszkalny	
2138	Kartuska	35A/35/37	budynki mieszkalne	
2139	Kartuska	36A	budynek mieszkalny	
2140	Kartuska	39/41/43/45/47/49/51	budynki mieszkalne	
2141	Kartuska	52	budynek mieszkalny	
2142	Kartuska	53/55/57/59/61/63	budynki mieszkalne, budynek - zakład opieki zdrowotnej	
2143	Kartuska	54/56	budynki mieszkalne	
2144	Kartuska	65/67/69/71	budynki mieszkalne, budynek - zakład opieki zdrowotnej	
2145	Kartuska	121	dom	
2146	Kartuska	124 A	dom	561
2147	Kartuska	128	szkoła wraz z salą gimnastyczną i budynkiem gospodarczym ob.. VIII LO	1565
2148	Kartuska	135	dom	
2149	Kartuska	135F	bunkier (na tyłach pawilonu handlowego) dz. 210 obr. 078	
2150	Kartuska	139/141/143/145	zespół domów	
2151	Kartuska	159	budynek mieszkalny	
2152	Kartuska	161	budynek mieszkalny	
2153	Kartuska	163	budynek mieszkalny	
2154	Kartuska	165	budynek mieszkalny	
2155	Kartuska	167	budynek mieszkalny	
2156	Kartuska	175	budynek mieszkalny	
2157	Kartuska	186	zespół kościoła parafialnego p.w. Św. Franciszka z Asyżu z plebanią i budynkiem gospodarczym	1062
2158	Kartuska	191	dom	
2159	Kartuska	213/215	zespół młyna motorowego Emaus / młyn , dom mieszkalny, działka, budynek gospodarczy	562
2160	Kartuska	222	dom	
2161	Kartuska	226	dom	
2162	Kartuska	236	dom	
2163	Kartuska	238 w pobliżu	cmentarza św. Franciszka (komunalny nr 5) dz. nr 2/6 obr. 677 i cz. dz. nr 4 obr. 670	
2164	Kartuska	241	dom	
2165	Kartuska	243	dom	
2166	Kartuska	243 A	oficyna	
2167	Kartuska	245	budynek szkolny I	
2168	Kartuska	245 A	budynek dawnego dworu "Krzyżowniki", obecnie budynek szkolny, położony na terenie części działki nr 736/11 w obrębie ewidencyjnym nr 064	1975
2169	Kartuska	249	dom	
2170	Kartuska	251	dom	
2171	Kartuska	258	budynek mieszkalny	
2172	Kartuska	272	budynek mieszkalny	
2173	Kartuska	280	budynek mieszkalny	
2174	Kartuska	283	budynek mieszkalny	
2175	Kartuska	289	budynek mieszkalny	
2176	Kartuska	360	budynek mieszkalny	
2177	Kartuska	362	budynek mieszkalny	
2178	Karwieńska	2	dom	
2179	Karwieńska	3	budynek Dyrekcji ZOO	
2180	Karwieńska	3	d. Młyn Leśny	
2181	Kasprowicza Jana	1	dom	
2182	Kasprowicza Jana	4	dom	
2183	Kasprowicza Jana	6	dom	
2184	Kasprowicza Jana	7	dom	
2185	Kasprowicza Jana	11	dom	

2186	Kasprowicza Jana	12	dom	
2187	Kasztanowa	5	dom	
2188	Kaszubska	2	dom	
2189	Kaszubska	4	dom	
2190	Kaszubska	6	dom	
2191	Kaszubska	8 A	dom	
2192	Kaszubska	8 B	dom	
2193	Katarzynki	1-3	kamienice- Dom Kaznodziejów	446
2194	Katarzynki		kościół p.w. Św. Katarzyny	417
2195	Kątowa	1	dom	1048
2196	Kempingowa	2	dom	
2197	Kempingowa	3	dom	
2198	Kempingowa	5	dom	
2199	Kępna	10	dom	
2200	Kępna	12	dom	
2201	Kępna	21	d.kaplica cmentarna	
2202	Kępna	27	dom	
2203	Kępna	28	dom	
2204	Kępna	33	dom	
2205	Kępna	34	dom	
2206	Kielecka	7	dom	
2207	Kielecka	8	dom	
2208	Kielecka	9 A	dom	
2209	Kielecka	11 A	dom	
2210	Kielecka	13	dom	
2211	Kielecka	17	dom	
2212	Kielecka	17 k.	dom	
2213	KIETURAKISA Zdzisława Prof.	1	dwór Uphagenów	560
2214	KIETURAKISA Zdzisława Prof.	1-3	d. zespół Szpitala	
2215	KIETURAKISA Zdzisława Prof.	1-3	d. zespół Szpitala: drugi budynek	
2216	KIETURAKISA Zdzisława Prof.	1-3	d. zespół Szpitala: Oddział Chirurgiczny	
2217	KIETURAKISA Zdzisława Prof.	1-3	d. zespół Szpitala: pralnia	
2218	KIETURAKISA Zdzisława Prof.	1-3	d. zespół Szpitala: kapliczka	
2219	KIETURAKISA Zdzisława Prof.	8	dom	
2220	KIETURAKISA Zdzisława Prof.	10	dom	
2221	Kilińskiego Jana	1-5	d. browar - warzelnia (1)	1735
2222	Kilińskiego Jana	1-5	d. browar - szalet (2)	1735
2223	Kilińskiego Jana	1-5	d. browar - stajnia (3)	1735
2224	Kilińskiego Jana	1-5	d. browar - maszynownia (4)	1735
2225	Kilińskiego Jana	1-5	d. browar - suszarnia siodu (5)	1735
2226	Kilińskiego Jana	1-5	d. browar - bednarnia (6)	1735
2227	Kilińskiego Jana	1-5	d. browar - hala piwa butelkowanego (7)	1735
2228	Kilińskiego Jana	1-5	d. browar - klepiskowe piwnice siodowe I (8a)	1735
2229	Kilińskiego Jana	1-5	d. browar - klepiskowe piwnice siodowe II (8b)	1735
2230	Kilińskiego Jana	1-5	d. browar - suszarnia wysłodzin (9)	1735
2231	Kilińskiego Jana	1-5	d. browar - transformatorownia (10)	1735
2232	Kilińskiego Jana	1-5	d. browar - willa dyrektora (11)	1735
2233	Kilińskiego Jana	1-5	d. browar - budynek dykcji (12)	1735
2234	Kilińskiego Jana	1-5	d. browar - piwnice fermentowni (13) - obiekt podziemny	1735
2235	Kilińskiego Jana	1-5	d. browar - piwnice leżakowni (14) - obiekt podziemny	1735
2236	Kilińskiego Jana	8	dom w zabudowie blokowej	
2237	Kilińskiego Jana	10	dom w zabudowie blokowej	
2238	Kilińskiego Jana	12	dom w zabudowie blokowej	
2239	Kilińskiego Jana	13	dom w zabudowie blokowej dz. nr 236/1 obr. 42	
2240	Kilińskiego Jana	14	dom w zabudowie blokowej	
2241	Kilińskiego Jana	15	dom w zabudowie blokowej dz. nr 235/1 obr. 42	
2242	Kilińskiego Jana	16	dom w zabudowie blokowej	
2243	Kilińskiego Jana	17	dom w zabudowie blokowej dz. nr 214/1 obr. 42	
2244	Kilińskiego Jana	18	dom w zabudowie blokowej	
2245	Kilińskiego Jana	19	d. pawilon usługowy dz. nr 214/2 obr. 42	
2246	Kilińskiego Jana	20	dom w zabudowie blokowej	
2247	Kilińskiego Jana	21	d. pawilon usługowy dz. nr 212/5 obr. 42	
2248	Kilińskiego Jana	22	dom w zabudowie blokowej	
2249	Kilińskiego Jana	23-33	dom w zabudowie blokowej	
2250	Kilińskiego Jana	24	dom w zabudowie blokowej	
2251	Kilińskiego Jana	26	dom w zabudowie blokowej	

2252	Kilińskiego Jana	28	dom w zabudowie blokowej	
2253	Kilińskiego Jana	30	dom w zabudowie blokowej	
2254	Kilińskiego Jana	32	dom w zabudowie blokowej	
2255	Kilińskiego Jana	34	dom w zabudowie blokowej	
2256	Kilińskiego Jana	35/37/39/41	dom w zabudowie blokowej	
2257	Kilińskiego Jana	36	dom w zabudowie blokowej	
2258	Kilińskiego Jana	38	dom w zabudowie blokowej	
2259	Kilińskiego Jana	40	dom w zabudowie blokowej	
2260	Kilińskiego Jana	42	dom w zabudowie blokowej	
2261	Kilińskiego Jana	43/45/47	dom w zabudowie blokowej	
2262	Kilińskiego Jana	44	dom w zabudowie blokowej	
2263	Kilińskiego Jana	46	dom w zabudowie blokowej	
2264	Kilińskiego Jana	48	dom w zabudowie blokowej	
2265	Kilińskiego Jana	50	dom w zabudowie blokowej	
2266	Kilińskiego Jana	52	dom w zabudowie blokowej	
2267	Kisielewskiego Stefana	3	willa	
2268	Kisielewskiego Stefana	5	willa	
2269	Kisielewskiego Stefana	6	willa	1498
2270	Kisielewskiego Stefana	7	willa	
2271	Kisielewskiego Stefana	8	willa	
2272	Kisielewskiego Stefana	10	willa	
2273	Klimatyczna	4	dom	
2274	Klimatyczna	10	dom	
2275	Kliniczna	1	zespół szpitala	
2276	Kliniczna	1	zespół szpitala	
2277	Kliniczna	1	zespół szpitala	
2278	Kliniczna	1k.	zespół szpitala	
2279	Kliniczna	1B	zespół szpitala	
2280	Kliniczna	2/2 A	przepompownia	
2281	Kliniczna	13	dwór Młyniska	770
2282	Klonowicza Sebastiana	2A,B	dom	
2283	Klonowicza Sebastiana	2 C,D,E,F	dom	
2284	Klonowicza Sebastiana	3/5/7	dom	
2285	Klonowicza Sebastiana	4/6/8	dom	
2286	Klonowicza Sebastiana	9/11	dom	
2287	Klonowicza Sebastiana	13/15/17	dom	
2288	Klonowicza Sebastiana	18	dom	
2289	Klonowicza Sebastiana	19/21	dom	
2290	Klonowicza Sebastiana	20	dom	
2291	Klonowicza Sebastiana	22-26	dom	
2292	Klonowicza Sebastiana	23	dom	
2293	Klonowicza Sebastiana	25	dom	
2294	Klonowicza Sebastiana	27	dom	
2295	Klonowicza Sebastiana	28/31/32	dom	
2296	Klonowicza Sebastiana	29	dom	
2297	Klonowicza Sebastiana	34/36/38	dom	
2298	Klonowicza Sebastiana	37/39	dom	
2299	Klonowicza Sebastiana	41/43	szpital	
2300	Klonowicza Sebastiana	45/47	sklep, d. stróżówka	
2301	Klonowicza Sebastiana	53/55	dom	
2302	Klonowicza Sebastiana	57/59	dom, budynek gosp.	
2303	Klonowicza Sebastiana	58/60	dom	
2304	Klonowicza Sebastiana	62/64	dom	
2305	Klonowicza Sebastiana	66/68	dom	
2306	Klonowicza Sebastiana	71	dom	
2307	Klonowicza Sebastiana	72	dom	
2308	Klonowicza Sebastiana	75	dom	
2309	Klonowicza Sebastiana	76	dom	
2310	Klonowicza Sebastiana	78	dom	
2311	Klonowicza Sebastiana	102	dom	
2312	Kładki	7	dom	
2313	Kładki	24/25	d. Victoriaschule, ob. Uniwersytet Gdański	
2314	Kłopot	1A	dom	
2315	Kłopot	11	dom	
2316	Kłosowa	1	dom	
2317	Kochanowskiego Jana	1/1A	dom	
2318	Kochanowskiego Jana	3	dom	
2319	Kochanowskiego Jana	3A	dom	
2320	Kochanowskiego Jana	5	dom	
2321	Kochanowskiego Jana	7	dom	
2322	Kochanowskiego Jana	8-18	dom	
2323	Kochanowskiego Jana	9	dom	
2324	Kochanowskiego Jana	11-13	zespół domów	
2325	Kochanowskiego Jana	15-17	zespół domów	

2326	Kochanowskiego Jana	19	dom	
2327	Kochanowskiego Jana	20A,B,C,D	zespół domów	
2328	Kochanowskiego Jana	21	dom	
2329	Kochanowskiego Jana	23	dom	
2330	Kochanowskiego Jana	25	dom	
2331	Kochanowskiego Jana	27	dom	
2332	Kochanowskiego Jana	29	dom	
2333	Kochanowskiego Jana	31	dom	
2334	Kochanowskiego Jana	33	dom	
2335	Kochanowskiego Jana	35	dom	
2336	Kochanowskiego Jana	37	dom	
2337	Kochanowskiego Jana	39A	dom	
2338	Kochanowskiego Jana	41	dom	
2339	Kochanowskiego Jana	45/47	dom	
2340	Kochanowskiego Jana	49/51/53/55/57	zespół domów	
2341	Kochanowskiego Jana	53A,B	dom	
2342	Kochanowskiego Jana	59/59A	dom	
2343	Kochanowskiego Jana	61	dom	
2344	Kochanowskiego Jana	62	dom	
2345	Kochanowskiego Jana	63	dom	
2346	Kochanowskiego Jana	64	dom	
2347	Kochanowskiego Jana	65	dom	
2348	Kochanowskiego Jana	66	dom	
2349	Kochanowskiego Jana	67/69/71	zespół domów	
2350	Kochanowskiego Jana	68/70	dom	
2351	Kochanowskiego Jana	69 k.	dom	
2352	Kochanowskiego Jana	69 k.	dom	
2353	Kochanowskiego Jana	72	dom	
2354	Kochanowskiego Jana	73	dom	
2355	Kochanowskiego Jana	74	dom	
2356	Kochanowskiego Jana	75	dom	
2357	Kochanowskiego Jana	76	dom	
2358	Kochanowskiego Jana	79A	dom	
2359	Kochanowskiego Jana	81/83/85	zespół domów	
2360	Kochanowskiego Jana	82/84/86	zespół domów	
2361	Kochanowskiego Jana	87	dom	
2362	Kochanowskiego Jana	88	dom	
2363	Kochanowskiego Jana	89	dom	
2364	Kochanowskiego Jana	91	dom	
2365	Kochanowskiego Jana	93	dom	
2366	Kochanowskiego Jana	94	dom	
2367	Kochanowskiego Jana	95	dom	
2368	Kochanowskiego Jana	96	dom	
2369	Kochanowskiego Jana	97	dom	
2370	Kochanowskiego Jana	98	dom	
2371	Kochanowskiego Jana	99	dom	
2372	Kochanowskiego Jana	100/102/104	zespół domów	
2373	Kochanowskiego Jana	101	dom	
2374	Kochanowskiego Jana	103	dom	
2375	Kochanowskiego Jana	105	dom	
2376	Kochanowskiego Jana	106	dom	
2377	Kochanowskiego Jana	107/109/111	zespół domów	
2378	Kochanowskiego Jana	108	dom	
2379	Kochanowskiego Jana	110	dom	
2380	Kochanowskiego Jana	112	dom	
2381	Kochanowskiego Jana	113	dom	
2382	Kochanowskiego Jana	130	dom	
2383	Kochanowskiego Jana	130	dom	
2384	Kochanowskiego Jana	130	dom	
2385	Kochanowskiego Jana	dz. 704/2, 1258/2, obr. 44 i dz. 228, obr. 58	zespół przystanku osobowego Gdańsk Kolonia (peron, wiatra peronowa, obudowy schodów prowadzących z przejścia podziemnego)	
2386	Kolejarzy	2	osiedle domków robotniczych Fundacji dr Abegga	985
2387	Kolejarzy	3	osiedle domków robotniczych Fundacji dr Abegga	985
2388	Kolejarzy	4	osiedle domków robotniczych Fundacji dr Abegga	985
2389	Kolejarzy	5	osiedle domków robotniczych Fundacji dr Abegga	985
2390	Kolejarzy	6	osiedle domków robotniczych Fundacji dr Abegga	985
2391	Kolejarzy	7	osiedle domków robotniczych Fundacji dr Abegga	985
2392	Kolejarzy	8	osiedle domków robotniczych Fundacji dr Abegga	985
2393	Kolejarzy	9	osiedle domków robotniczych Fundacji dr Abegga	985
2394	Kolejarzy	10	osiedle domków robotniczych Fundacji dr Abegga	985
2395	Kolejarzy	11	osiedle domków robotniczych Fundacji dr Abegga	985
2396	Kolejarzy	12	osiedle domków robotniczych Fundacji dr Abegga	985
2397	Kolejarzy	13	osiedle domków robotniczych Fundacji dr Abegga	985

2398	Kolejarzy	14	osiedle domków robotniczych Fundacji dr Abegga	985
2399	Kolejarzy	15	osiedle domków robotniczych Fundacji dr Abegga	985
2400	Kolejarzy	16	osiedle domków robotniczych Fundacji dr Abegga	985
2401	Kolejarzy	17	osiedle domków robotniczych Fundacji dr Abegga	985
2402	Kolejarzy	18	osiedle domków robotniczych Fundacji dr Abegga	985
2403	Kolejarzy	19	osiedle domków robotniczych Fundacji dr Abegga	985
2404	Kolejowa	3	budynek mieszkalny	
2405	Kolejowa	4	budynek mieszkalny	
2406	Kolejowa	5	budynek mieszkalny	
2407	Kolejowa	6	budynek mieszkalny	
2408	Kolejowa	6 A	budynek mieszkalny	
2409	Kolejowa	7	budynek mieszkalny	
2410	Kolejowa	8	budynek z zegarem przy SKM Gdańsk-Stocznia	
2411	Kolonia Anielinki		Szaniec Jezuicki m. ulicami Zamiejska, Cienistą, Szkocką	477
2412	Kolonia Anielinki	1	dom	
2413	Kolonia Anielinki	28	dom	
2414	Kolonia Anielinki	34	dom	
2415	Kolonia Mysia	34	dom	
2416	Kolonia Mysia	38	dom	
2417	Kolonia Mysia	43	dom	
2418	Kolonia Orka	30	dom	
2419	Kolonia Orka	33	dom	
2420	Kolonia Orka	35	dom	
2421	Kolonia Rola	10	dom	
2422	Kolonia Rola	13	dom	
2423	Kolonia Rola	14	dom	
2424	Kolonia Rola	18	dom	
2425	Kolonia Rola	20	dom	
2426	Kolonia Rola	23	dom	
2427	Kolonia Rola	24	dom	
2428	Kolonia Rola	27	dom	
2429	Kolonia Zaranie	10	dom	
2430	Kolonia Zaranie	24	dom	
2431	Kolonia Zaranie	44	dom	
2432	Kołtąta Hugo	2	dom	
2433	Kołodziejska	2	kamienica	
2434	Kołodziejska	4	budynek teatru	
2435	Kołodziejska	7/9	kamienica	
2436	Konarskiego Stanisława	2	dom	
2437	Konopnickiej Marii	3A	dom	
2438	Konopnickiej Marii	3B	drugi budynek	
2439	Konopnickiej Marii	5	willa	1020
2440	Konopnickiej Marii	7	willa	1718
2441	Konopnickiej Marii	8	willa z ogrodzeniem	1704
2442	Konopnickiej Marii	9	kamienica	
2443	Konopnickiej Marii	11	kamienica	
2444	Konopnickiej Marii	12	kamienica	
2445	Konopnickiej Marii	14	kamienica	
2446	Konopnickiej Marii	15	kamienica	
2447	Konopnickiej Marii	18	kamienica	
2448	Kopalniana	2	dom	
2449	Kopalniana	4	dom	
2450	Kopalniana	5	dom	
2451	Kopalniana	6	dom	
2452	Kopalniana	7	dom	
2453	Kopalniana	8	dom	
2454	Kopalniana	9	dom	
2455	Kopalniana	11	dom	
2456	Kopalniana	12	dom	
2457	Kopalniana	13	dom	
2458	Kopalniana	15	dom	
2459	Kopalniana	16	dom	
2460	Kopalniana	17	dom	
2461	Kopalniana	18	dom i budynek w głębi działki	
2462	Kopalniana	19	dom	
2463	Kopalniana	20	dom	
2464	Kopalniana	21	dom	
2465	Kopalniana	22	dom	
2466	Kopalniana	23	dom	
2467	Kopalniana	24	dom	
2468	Kopalniana	25	dom	
2469	Kopalniana	26	dom	
2470	Kopernika Mikołaja	1	dom	
2471	Kopernika Mikołaja	1 k.	dom	

2472	Kopernika Mikołaja	2	dom	
2473	Kopernika Mikołaja	4	dom	
2474	Kopernika Mikołaja	8	dom	
2475	Kopernika Mikołaja	9	dom	
2476	Kopernika Mikołaja	17	dom	
2477	Korzeniowskiego Konrada	1	dom	
2478	Korzeniowskiego Konrada	11	dom	
2479	Korzenna	33/35	Ratusz Staromiejski	412
2480	Kossaka Juliusza	1	willa	
2481	Kossaka Juliusza	2	willa	
2482	Kossaka Juliusza	3	dom	
2483	Kossaka Juliusza	6	dom	
2484	Kossaka Juliusza	7	dom	
2485	Kossaka Juliusza	8	dom	
2486	Kościerska	2	dom	
2487	Kościerska	8	dom	
2488	Kościerska	10	Zespół. Młyna Prochowego, budynek mieszkalny	
2489	Kościerska	12	Zespół Młyna Prochowego, młyn	
2490	Kościuszki Tadeusza	2 A	dom	
2491	Kościuszki Tadeusza	4 A k.	wiadukt nad torami kolejowymi	
2492	Kościuszki Tadeusza	9	dom w zespole osiedla	
2493	Kościuszki Tadeusza	9 A	dom w zespole osiedla	
2494	Kościuszki Tadeusza	9 B	dom w zespole osiedla	
2495	Kościuszki Tadeusza	9 C	dom w zespole osiedla	
2496	Kościuszki Tadeusza	9 D	dom w zespole osiedla	
2497	Kościuszki Tadeusza	9 E	dom w zespole osiedla	
2498	Kościuszki Tadeusza	10	dom w zespole osiedla	
2499	Kościuszki Tadeusza	10 A	dom w zespole osiedla	
2500	Kościuszki Tadeusza	11/13/15/17/19/21/23/2 5/27	dom w zespole osiedla	
2501	Kościuszki Tadeusza	12/14/16/18/20/22	dom w zespole osiedla	
2502	Kościuszki Tadeusza	24	dom w zespole osiedla	
2503	Kościuszki Tadeusza	26/28/30/32/34/36/38	dom w zespole osiedla	
2504	Kościuszki Tadeusza	29/31/33/35/37/39/41/4 3/45/47	dom w zespole osiedla	
2505	Kościuszki Tadeusza	40-78	dom w zespole osiedla	
2506	Kościuszki Tadeusza	49	historyczny teren klubu sportowego KKS Gdania w granicach działek nr 443 i 441 obr. 43	1959
2507	Kościuszki Tadeusza	49	parterowy budynek klubowy w części znajdującej się na działce nr 443, obr. 43	1959
2508	Kościuszki Tadeusza	61	wiadukt nad torami kolejowymi	
2509	Kościuszki Tadeusza	63	dom w zespole osiedla	
2510	Kościuszki Tadeusza	65	dom w zespole osiedla	
2511	Kościuszki Tadeusza	67	dom w zespole osiedla	
2512	Kościuszki Tadeusza	69	dom w zespole osiedla	
2513	Kościuszki Tadeusza	71	dom w zespole osiedla	
2514	Kościuszki Tadeusza	73-85	dom w zespole osiedla	
2515	Kościuszki Tadeusza	80/82/84	dom w zespole osiedla	
2516	Kościuszki Tadeusza	86/88/90/92/94	dom w zespole osiedla	
2517	Kościuszki Tadeusza	87-95	dom w zespole osiedla	
2518	Kościuszki Tadeusza	96/98/100/102/104	dom w zespole osiedla	
2519	Kościuszki Tadeusza	97/99/101/103/103A	dom w zespole osiedla	
2520	Kościuszki Tadeusza	106/108/110/112/112A	dom w zespole osiedla	
2521	Kotwiczników	10 A	kamienica	
2522	Kotwiczników	20	Baszta Kotwiczników	467
2523	Kotwiczników	21 (21/25)	kamienica	
2524	Kotwiczników	22 (21/25)	kamienica	
2525	Kotwiczników	23 (21/25)	kamienica	
2526	Kotwiczników	24 (21/25B)	kamienica	
2527	Kotwiczników	25 (21/25B)	kamienica	
2528	Kozia	(1/2)	oficyny Św. Ducha 120 i 121, ob. kamienica 1 od prawej strony;	
2529	Kozia	(1/2)	d. Św. Ducha 120, 121 - część tylna, ob. kamienica 2 od prawej strony;	
2530	Kozia	(6/8)	d. nr 2, ob. kamienica 1 od prawej strony;	
2531	Kozia	(6/8)	d. nr 3, ob. kamienica 3 od prawej strony;	
2532	Kozia	(6/8)	d. nr 2 i 3, ob. kamienica 2 od prawej strony;	
2533	Kramarska	1 (1/2róg)	kamienica	
2534	Kramarska	2 (1/2)	kamienica	
2535	Kramarska	3 (3/7)	kamienica	
2536	Kramarska	4 (3/7)	kamienica	
2537	Kramarska	5 (3/7)	kamienica	

2538	Kramarska	6 (3/7)	kamienica	
2539	Kramarska	7 (3/7)	kamienica	
2540	Kramarska	10 (róg Chlebnicka)	kamienica (siedziba Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego)	
2541	Krańcowa	2	dom	
2542	Krasickiego Ignacego	4	budynek mieszkalny	
2543	Krasickiego Ignacego	6	willa tzw. "Villa Schmidt" - wraz z działką i znajdującym się na niej starodrzewem	1746
2544	Krasickiego Ignacego	7	budynek mieszkalny	
2545	Krasickiego Ignacego	7 A	budynek mieszkalny	
2546	Kraszewskiego Józefa	1	dom w zabudowie szeregowej	
2547	Kraszewskiego Józefa	2	dom w zabudowie szeregowej	
2548	Kraszewskiego Józefa	3	dom w zabudowie szeregowej	
2549	Kraszewskiego Józefa	4	dom w zabudowie szeregowej	
2550	Kraszewskiego Józefa	5	dom w zabudowie szeregowej	
2551	Kraszewskiego Józefa	6	dom w zabudowie szeregowej	
2552	Kraszewskiego Józefa	7	dom w zabudowie szeregowej	
2553	Kraszewskiego Józefa	8	dom w zabudowie szeregowej	
2554	Kraszewskiego Józefa	9	dom w zabudowie szeregowej	
2555	Kraszewskiego Józefa	10	dom w zabudowie szeregowej	
2556	Kraszewskiego Józefa	11	dom w zabudowie szeregowej	
2557	Kraszewskiego Józefa	12	dom w zabudowie szeregowej	
2558	Kraszewskiego Józefa	13	dom w zabudowie szeregowej	
2559	Kraszewskiego Józefa	14	dom w zabudowie szeregowej	
2560	Kraszewskiego Józefa	15	dom w zabudowie szeregowej	
2561	Kraszewskiego Józefa	16	dom w zabudowie szeregowej	
2562	Kraszewskiego Józefa	17	dom w zabudowie szeregowej	
2563	Kraszewskiego Józefa	18	dom w zabudowie szeregowej	
2564	Kraszewskiego Józefa	19	dom w zabudowie szeregowej	
2565	Kraszewskiego Józefa	20	dom w zabudowie szeregowej	
2566	Kraszewskiego Józefa	21	dom w zabudowie szeregowej	
2567	Kraszewskiego Józefa	22	dom w zabudowie szeregowej	
2568	Kraszewskiego Józefa	23	dom w zabudowie szeregowej	
2569	Kraszewskiego Józefa	24	dom w zabudowie szeregowej	
2570	Kraszewskiego Józefa	25	dom w zabudowie szeregowej	
2571	Kraszewskiego Józefa	26	dom w zabudowie szeregowej	
2572	Kraszewskiego Józefa	27	dom w zabudowie szeregowej	
2573	Kręckiego Franciszka	1	dom	
2574	Kręckiego Franciszka	2	dom	
2575	Kręckiego Franciszka	3	dom	
2576	Kręckiego Franciszka	4	dom	
2577	Kręckiego Franciszka	5	dom	
2578	Kręckiego Franciszka	6	dom	
2579	Kręta	2	dom	
2580	Kręta	7	dom	
2581	Kręta	8/9	dom	
2582	Kręta	10-11	dom	
2583	Kręta	12-13	dom	
2584	Kręta	37/38	dom	
2585	Kręta	43	dom	
2586	Kręta	44	dom	
2587	Kręta	45	dom	
2588	Kręta	48	dom	
2589	Kręta	49	dom	
2590	Kręta	50/51	dom	
2591	Krosienka	8a	budynek mieszkalny, dz. nr 359/2 obr. 0090	
2592	Krosna	5/6	dom	
2593	Krosna	9/10	dom	
2594	Krowoderska	11 A	dom	
2595	Królikarnia	4	dom	
2596	Królikarnia	5	dom	
2597	Królikarnia	6/7	dom	
2598	Królikarnia	14	dom	
2599	Królikarnia	18	dom	
2600	Królikarnia	19	dom	
2601	Królikarnia	20	dom	
2602	Królikarnia	21	dom	
2603	Królikarnia	22	dom	
2604	Krucza	12	budynek kościoła parafialnego pw. Św. Rodziny (bez współczesnej przybudówki od strony wschodniej), dz. 96/2 obr. 258	
2605	Krucza	12	starodrzew oraz krzyż misyjny na terenie przykościelnym (kościół Św. Rodziny) położony w granicach dz. nr 96/2 obr. 258	

2606	Kryniczna	1	dom	
2607	Kryniczna	2	dom	
2608	Kryniczna	3	dom	
2609	Kryniczna	4	dom	
2610	Kryniczna	5	dom	
2611	Kryniczna	6	dom	
2612	Kryniczna	7	dom	
2613	Kryniczna	8	dom	
2614	Krzemieńskiej Lucyny	1/2	dom	
2615	Krzemieńskiej Lucyny	3/4/5	dom	
2616	Krzemieńskiej Lucyny	6/7/8	dom	
2617	Krzemieńskiej Lucyny	9-11	dom	
2618	Krzemieńskiej Lucyny	12/13/14	dom	
2619	Krzemieńskiej Lucyny	15/16	dom	
2620	Krzemieńskiej Lucyny	17/18/19	dom	
2621	Krzemieńskiej Lucyny	20/21/22	dom	
2622	Krzywa	1/2	dom	
2623	Krzywa	3/4	dom	
2624	Krzywa	5/6	dom	
2625	Krzywa	7/8	dom	
2626	Krzywa	9/10	dom	
2627	Krzywa	11/12	dom	
2628	Krzywa	13/14	dom	
2629	Krzywa	15/16	dom	
2630	Krzywa	17	dom	
2631	Krzywa	19/20	dom	
2632	Krzywa	21/22	dom	
2633	Krzywa	23/24	dom	
2634	Krzywa	25/26	dom	
2635	Krzywa	27/28	dom	
2636	Krzywa	29/30	dom	
2637	Krzywa	31/32	dom	
2638	Krzywa	33/34	dom	
2639	Krzywa	35/36	dom	
2640	Krzywa	37/38	dom	
2641	Krzywa	39/40	dom	
2642	Krzywa	41/42	dom	
2643	Krzywoustego Bolesława	6	dom	
2644	Krzywoustego Bolesława	7	dom	
2645	Krzywoustego Bolesława	8	dom	
2646	Krzywoustego Bolesława	9	dom	
2647	Krzywoustego Bolesława	15	dom	
2648	Krzywoustego Bolesława	30/31	dom	
2649	Krzywoustego Bolesława	32	dom	
2650	Krzywoustego Bolesława	33	dom	
2651	Krzywoustego Bolesława	36	dom	
2652	Krzywoustego Bolesława	38	dom	
2653	Krzywoustego Bolesława	39	dom	
2654	Krzywoustego Bolesława	44	dom	
2655	Krzywoustego Bolesława	45	dom	
2656	Krzywoustego Bolesława	46	dom	
2657	Krzywoustego Bolesława	46	dom	

2658	Krzywoustego Bolesława	48	dom	
2659	Kubacza Franciszka	11	dom	
2660	Kubacza Franciszka	12	dom	
2661	Kubacza Franciszka	13/15	dom	
2662	Kubacza Franciszka	16/16A	dom	
2663	Kubacza Franciszka	17/19/21	dom	
2664	Kubacza Franciszka	22	dom	
2665	Kubacza Franciszka	24	dom	
2666	Kubacza Franciszka	25	dom	
2667	Kubacza Franciszka	26/28	dom	
2668	Kubacza Franciszka	27	dom	
2669	Kubacza Franciszka	29/31	dom	
2670	Kubacza Franciszka	30/32	dom	
2671	Kunickiego Stanisława	4	dom	
2672	Kunickiego Stanisława	6	dom	
2673	Kunickiego Stanisława	8	dom	
2674	Kunickiego Stanisława	9	dom	
2675	Kunickiego Stanisława	10	dom	
2676	Kunickiego Stanisława	11	dom	
2677	Kunickiego Stanisława	13	dom	
2678	Kunickiego Stanisława	15	dom	
2679	Kunickiego Stanisława	16	dom	
2680	Kunickiego Stanisława	17	dom	
2681	Kunickiego Stanisława	18	dom	
2682	Kunickiego Stanisława	19	dom	
2683	Kunickiego Stanisława	20	dom	
2684	Kunickiego Stanisława	21	dom	
2685	Kunickiego Stanisława	22	dom	
2686	Kunickiego Stanisława	23	dom	
2687	Kunickiego Stanisława	25	dom	
2688	Kunickiego Stanisława	28	dom	
2689	Kunickiego Stanisława	30	dom	
2690	Kunickiego Stanisława	32	dom	
2691	Kunickiego Stanisława	33	dom	
2692	Kunickiego Stanisława	35	dom	
2693	Kunickiego Stanisława	36	dom	
2694	Kunickiego Stanisława	42	dom	
2695	Kunickiego Stanisława	44	dom	
2696	Kunickiego Stanisława	49	dom	
2697	Kunickiego Stanisława	54	dom	
2698	Kunickiego Stanisława	56	dom	
2699	Kunickiego Stanisława	57	dom	
2700	Kunickiego Stanisława	58	dom	
2701	Kunickiego Stanisława	60	dom	
2702	Kunickiego Stanisława	62	dom	
2703	Kunickiego Stanisława	63	dom	
2704	Kunickiego Stanisława	64	dom	
2705	Kurkowa	1	dom	
2706	Kurkowa	8	dom	
2707	Kurza	1	budynki d. zajezdni tramwajowej	
2708	Kurza	9	dom	
2709	Kurza	14	dom	
2710	Kurza	15/16	dom	
2711	Kurza	18/19	dom	
2712	Kutnowska	9	dom	
2713	Kutnowska	10	dom i budynek gospodarczy	
2714	Kutnowska	18	dom	
2715	Kutnowska	21	dom	
2716	Kutnowska	23	dom	
2717	Kutnowska	24	dom	
2718	Kutnowska	25	dom	
2719	Kutnowska	26	dom	
2720	Kutnowska	27	dom	
2721	Kutnowska	28	dom	
2722	Kutnowska	29	dom	
2723	Kutnowska	Dz. 270.78	Schron - szczelina przeciwlotnicza	
2724	Ku Ujściu	dz. 1, obr 92	budynek nastawni kolejowej	
2725	Kwiatowa	15	dom	
2726	Kwiatowa	18	dwór - zespół dworsko-parkowy Kronenhof	
2727	Kwiatowa	18 k.	b. gospodarczy-magazyn	
2728	Kwiatowa	18 k.	b. gospodarczy-obora	
2729	Kwiatowa	18 k.	b. gospodarczy-stodoła	
2730	Kwietna	2	dom	

2731	Kwietna	3	dom	
2732	Kwietna	5	dom	
2733	Kwietna	6	dom	
2734	Kwietna	7	dom	
2735	Kwietna	8	dom	
2736	Kwietna	9	dom	
2737	Kwietna	10	dom	
2738	Kwietna	11	dom i budynek gospodarczy	
2739	Kwietna	12	dom d. zajazd	
2740	Kwietna	22	dom z zespołu młyna XI	
2741	Kwietna	23	budynek mieszkalny - tzw. "Zameczek Mormonów" wraz z gruntem po obrysie murów	
2742	Kwietna	23 A	oficyna tzw Zameczku Mormonów	
2743	Kwietna	28	oficyna dworu	
2744	Kwietna	29	dwór z reliktnami parku	
2745	Kwietna	31	dom	
2746	Kwietna	32	dom	
2747	Kwietna	33	dom	
2748	Kwietna	34	dom	
2749	Kwietna	35	dom	
2750	Kwietna	38	dom d. zajazd	
2751	Kwietna	39	dom d. zajazd	
2752	Kwietna	40	dom d. zajazd	
2753	Kwietna	41	dom	
2754	Lastadia	2	Gimnazjum	557
2755	Lastadia	36	dom	
2756	Lastadia	39 B	dom	
2757	Lastadia	40	dom	
2758	Lastadia	41	internat Gimnazjum	
2759	Latarniana		d. baszta Bramy Szerokiej	
2760	Latarniana	1	d. baszta Latarniana	
2761	Latarniana	2 k.	mur obronny	
2762	Lawendowa/Świetojańska 70/71	1	kamienica	150
2763	Lawendowa	2 (2/3)	kamienica	
2764	Lawendowa	4	kamienica	
2765	Lawendowa	5	kamienica	
2766	Lawendowa	6 (6/7)	kamienica	
2767	Lawendowa	8	kamienica	
2768	Lawendowa	9	kamienica	
2769	Lazurowa	3	budynek tzw. Forsterówki	
2770	Lazurowa	3	drugi budynek tzw. Forsterówki	
2771	Lazurowa	3	trzeci budynek tzw. Forsterówki	
2772	Lazurowa	4	budynek b. ośrodka wczasowego	
2773	Leczkowa Konrada	1	dom	
2774	Leczkowa Konrada	2/4/6/8/10	dom	
2775	Leczkowa Konrada	11	dom	
2776	Leczkowa Konrada	12	dom	
2777	Leczkowa Konrada	13	dom	
2778	Leczkowa Konrada	14	dom	
2779	Leczkowa Konrada	15	dom	
2780	Leczkowa Konrada	19	dom	
2781	Leczkowa Konrada	21	dwór	1429
2782	Leczkowa Konrada	23	dom	
2783	Leczkowa Konrada	24	dom	
2784	Leczkowa Konrada	25	dom	
2785	Leczkowa Konrada	26	dom	
2786	Leczkowa Konrada	28/28A	dom	
2787	Leczkowa Konrada	30/30A	dom	
2788	Leczkowa Konrada	32	dom	
2789	Leczkowa Konrada	34	dom	
2790	Legnicka	2	dom	
2791	Legnicka	4	dom	
2792	Legnicka	6	dom	
2793	Legnicka	8	dom	
2794	Legnicka	9	dom	
2795	Legnicka	10	dom	
2796	Legnicka	11	dom	
2797	Legnicka	13	dom	
2798	Legnicka	14/16	dom	
2799	Legnicka	15	dom	
2800	Legnicka	17	dom	
2801	Legnicka	18/20	dom	
2802	Legnicka	23	dom	

2803	Legnicka	28	dom	
2804	Legnicka	30	dom	
2805	Lektykarska	1 (1/2)	kamienica	
2806	Lektykarska	2 (1/2)	kamienica	
2807	Lektykarska	3	d. Alter Buttelhof 11 i oficyny - Długa 67, 68;	
2808	Lelewela Joachima	8	dom	
2809	Lelewela Joachima	9	dom	
2810	Lelewela Joachima	10	dom	
2811	Lelewela Joachima	11	dom	
2812	Lelewela Joachima	12	dom	
2813	Lelewela Joachima	13	dom	
2814	Lelewela Joachima	14 A	dom	
2815	Lelewela Joachima	14 B	dom	
2816	Lelewela Joachima	15	dom	
2817	Lelewela Joachima	24-29	dom	
2818	Lelewela Joachima	30-34	dom	
2819	Lenartowicza Teofila	1	dom	
2820	Lenartowicza Teofila	2	dom	
2821	Lenartowicza Teofila	3	dom	
2822	Lenartowicza Teofila	4	dom	
2823	Lenartowicza Teofila	5	dom	
2824	Lenartowicza Teofila	6	dom	
2825	Lenartowicza Teofila	7	dom	
2826	Lenartowicza Teofila	8	dom	
2827	Lenartowicza Teofila	9	dom	
2828	Lenartowicza Teofila	26	dom	
2829	Lenartowicza Teofila	27	dom	
2830	Lenartowicza Teofila	Dz. 92.81	Schron - szczelina przeciwlotnicza	
2831	Lendziona Antoniego	bn.	dom	
2832	Lendziona Antoniego	3 A	dom	
2833	Lendziona Antoniego	4 A	dom	
2834	Lendziona Antoniego	4 B	dom	
2835	Lendziona Antoniego	4 C	dom	
2836	Lendziona Antoniego	4 D	dom	
2837	Lendziona Antoniego	5 A	dom	
2838	Lendziona Antoniego	5 B	dom	
2839	Lendziona Antoniego	6	dom	
2840	Lendziona Antoniego	7	dom	
2841	Lendziona Antoniego	8	dom	
2842	Lendziona Antoniego	9/10	dom	
2843	Lendziona Antoniego	15	dom	
2844	Lendziona Antoniego	16	dom	
2845	Lendziona Antoniego	17	dom	
2846	Leśna	1	dom	
2847	Leśna	2	dom	
2848	Leśna	3	dom	2004
2849	Leśna	4	dom	
2850	Leśna	5/6	d. kościół ewangelicki, ob. Kościół pw. Matki Bożej Królowej Korony Polskiej	
2851	Leśna	7	dom	
2852	Leśna	8	dom	
2853	Leśna	9	dom	
2854	Leśna	10	dom	
2855	Leśna	11	dom	
2856	Leśna	12	dom	
2857	Leśna Góra	33 A	dom	
2858	Leśna Góra	72	dom	
2859	Letnicka	35	dom	
2860	Lęborska	3 A	dom	
2861	Lęborska	18	dom	
2862	Lęborska	20	dom	
2863	Liczmańskiego Alfa	1	dom	
2864	Liczmańskiego Alfa	3	dom	
2865	Liczmańskiego Alfa	4	dom	
2866	Liczmańskiego Alfa	5	dom	
2867	Liczmańskiego Alfa	6	dom	
2868	Liczmańskiego Alfa	7	dom	
2869	Liczmańskiego Alfa	8	dom	
2870	Liczmańskiego Alfa	9	dom	
2871	Liczmańskiego Alfa	10	dom	
2872	Liczmańskiego Alfa	11	dom	
2873	Liczmańskiego Alfa	12	dom	
2874	Liczmańskiego Alfa	13	dom	
2875	Liczmańskiego Alfa	14	dom	

2876	Liczmańskiego Alfa	15	dom	
2877	Liczmańskiego Alfa	16	dom	
2878	Liczmańskiego Alfa	19	dom	
2879	Liczmańskiego Alfa	20	dom	
2880	Liczmańskiego Alfa	21	dom	
2881	Liczmańskiego Alfa	22	dom	
2882	Liczmańskiego Alfa	23	dom	
2883	Liczmańskiego Alfa	24/25	dom	
2884	Liczmańskiego Alfa	26	dom	
2885	Lilii Wenedy	1/2	kolonia domów	
2886	Lilii Wenedy	3/4	kolonia domów	
2887	Lilii Wenedy	5/6	kolonia domów	
2888	Lilii Wenedy	7/8	kolonia domów	
2889	Lilii Wenedy	9/10	kolonia domów	
2890	Lilii Wenedy	11/12	kolonia domów	
2891	Lilii Wenedy	13/14	kolonia domów	
2892	Lilii Wenedy	15/16	kolonia domów	
2893	Lilii Wenedy	17/18	kolonia domów	
2894	Lilii Wenedy	19/20	kolonia domów	
2895	Lipce	5	dom	
2896	Lisia Grobla	1	dom	
2897	Lisia Grobla	2	dom	
2898	Lisia Grobla	3	dom	
2899	Lotników Polskich	1	dom	
2900	Lotników Polskich	3	dom	
2901	Lotników Polskich	4	dom	
2902	Lotników Polskich	5	dom	
2903	Lotników Polskich	6	dom	
2904	Lotników Polskich	7	dom	
2905	Lotników Polskich	8	dom	
2906	Lotników Polskich	10	dom	
2907	Lotników Polskich	11	dom	
2908	Lotników Polskich	13	dom	
2909	Lotników Polskich	14/16	dom	
2910	Lotników Polskich	15	dom	
2911	Lotników Polskich	17	dom	
2912	Lotników Polskich	19	dom	
2913	Lotników Polskich	21	dom	
2914	Lotników Polskich	23	dom	
2915	Lotników Polskich	25	dom	
2916	Lotników Polskich	27	dom	
2917	Lotników Polskich	29	dom	
2918	Lotników Polskich	31	dom	
2919	Lotników Polskich	33	dom	
2920	Lotników Polskich	35	dom	
2921	Lotników Polskich	37	dom	
2922	Lotników Polskich	39	schron	
2923	Lotników Polskich	41	dom	
2924	Lotników Polskich	43	dom	
2925	Lotników Polskich	45	dom	
2926	Lotników Polskich	45/47	dom	
2927	Lotników Polskich	47	dom	
2928	Lotników Polskich	49	dom	
2929	Lotników Polskich	51	dom	
2930	Lotników Polskich	53	dom	
2931	Lotników Polskich	55	dom	
2932	Lotników Polskich	57	dom	
2933	Lotników Polskich	59	dom	
2934	Lotników Polskich	61	dom	
2935	Lubuska	6	dom	
2936	Lubuska	10	dom	
2937	Lubuska	14	dom	
2938	Lwowska	1/2	dom	
2939	Lwowska	3/4	dom	
2940	Lwowska	7/8	dom	
2941	Lwowska	9/10	dom	
2942	Łagiewniki	56	kamienica	
2943	Łagiewniki	63	d. kościół szpitalny, ob. Kapucynów p.w. św. Jakuba	777
2944	Łamana	1	dom	
2945	Łanowa	21	dom	
2946	Łanowa	35	dom	
2947	Łanowa	43	dom	
2948	Łanowa	57	dom	
2949	Ławnicza	1/2	dom	

2950	Ławnicza	1/2	d. oficyna kamienicy przy ul. Długiej 38;	
2951	Ławnicza	3 (3/5)	d. nr 3, kamienica 1 od prawej strony;	
2952	Ławnicza	4 (3/5)	d. nr 4, kamienica 2 od prawej strony;	
2953	Ławnicza	5 (3/5)	d. nr 5, kamienica 3 od prawej strony;	
2954	Łąkowa	1	d. Gimnazjum Królewskie	1590
2955	Łąkowa	2	d. Koszary Piechoty	1591
2956	Łąkowa	5	kamienica	
2957	Łąkowa	6	kamienica	
2958	Łąkowa	8 A	kamienica	
2959	Łąkowa	9	kamienica	
2960	Łąkowa	10	kamienica	
2961	Łąkowa	11	kamienica	
2962	Łąkowa	12	kamienica	
2963	Łąkowa	13	kamienica	
2964	Łąkowa	14	kamienica	
2965	Łąkowa	15	kamienica	
2966	Łąkowa	16	kamienica	
2967	Łąkowa	18	kamienica	
2968	Łąkowa	20	kamienica	
2969	Łąkowa	27	kamienica	
2970	Łąkowa	28	kamienica	
2971	Łąkowa	29	kamienica	
2972	Łąkowa	30	kamienica	
2973	Łąkowa	31	kamienica	
2974	Łąkowa	32	kamienica	
2975	Łąkowa	33	kamienica	
2976	Łąkowa	34	kamienica	1717
2977	Łąkowa	34 A	d. kościół szpitalny, ob. parafialny p.w. Niepokalanego poczęcia NMP	1917
2978	Łąkowa	35/38	zespół d. Fabryki Broni	
2979	Łąkowa	35/38	zespół d. Fabryki Broni, budynek 2	
2980	Łąkowa	35/38	zespół d. Fabryki Broni, kotłownia	
2981	Łąkowa	35/38	zespół d. Fabryki Broni, hala	
2982	Łąkowa	35/38	zespół d. Fabryki Broni, dom	
2983	Łąkowa	35/38	zespół d. Fabryki Broni, magazyn	
2984	Łąkowa	35/38	zespół d. Fabryki Broni, budynek, biurowy	
2985	Łąkowa	35/38	zespół d. Fabryki Broni, lecznica	
2986	Łąkowa	35/38	łącznik części frontowej	
2987	Łąkowa	35/38	odlewnia	
2988	Łąkowa	35/38	skrzydło pñ-wsch.	
2989	Łąkowa	35/38	skrzydło pñd-zach.	
2990	Łąkowa	39-44	budynek d. Fabryki Gdańskiego Monopolu Tytoniowego	
2991	Łąkowa	45	kamienica	
2992	Łąkowa	50	kamienica	
2993	Łąkowa	51	kamienica	
2994	Łąkowa	52	kamienica	
2995	Łąkowa	59	kamienica	
2996	Łąkowa	61	kamienica	
2997	Łąkowa	62	kamienica	
2998	Łęczycka	3	dom	
2999	Łęczycka	3 k.	dom	
3000	Łęczycka	4	dom	
3001	Łęczycka	6	chata	1657
3002	Łęczycka	7	dom	
3003	Łęczycka	9	dom	
3004	Łęczycka	11	kolonia domów	
3005	Łęczycka	12	kolonia domów	
3006	Łęczycka	15 A	kolonia domów	
3007	Łęczycka	15 A k.	kolonia domów	
3008	Łęczycka	17 A k.	kolonia domów	
3009	Łęczycka	18	dom	
3010	Łęczycka	22	dom	
3011	Łęczycka	23	dom	
3012	Łostowicka	7 A	dom	
3013	Łostowicka	9 A	dom	
3014	Łostowicka	24	dom	
3015	Łostowicka	28	dom	
3016	Łowicka	6	dom	
3017	Łowicka	7	dom	
3018	Łowicka	8	dom	
3019	Łowicka	9	dom	
3020	Łowicka	10	dom	
3021	Łowicka	12	dom	
3022	Łowicka	14	dom	

3023	Łowicka	15	dom	
3024	Łukasiewicza Ignacego	3	dom	
3025	Łużycka	1	osiedle domów	
3026	Łużycka	2	osiedle domów	
3027	Łużycka	3	osiedle domów	
3028	Łużycka	4	osiedle domów	
3029	Łużycka	5	osiedle domów	
3030	Łużycka	6	osiedle domów	
3031	Łużycka	7	osiedle domów	
3032	Łużycka	8	osiedle domów	
3033	Łużycka	9	osiedle domów	
3034	Łużycka	10	osiedle domów	
3035	Łużycka	11	osiedle domów	
3036	Łużycka	12	osiedle domów	
3037	Łużycka	13	osiedle domów	
3038	Łużycka	14	osiedle domów	
3039	Łużycka	15	osiedle domów	
3040	Łużycka	16	osiedle domów	
3041	Łużycka	17	osiedle domów	
3042	Łużycka	18	osiedle domów	
3043	Łużycka	19	osiedle domów	
3044	Łużycka	20	osiedle domów	
3045	Łużycka	21	osiedle domów	
3046	Łużycka	22	osiedle domów	
3047	Łużycka	23	osiedle domów	
3048	Łużycka	24	osiedle domów	
3049	Łużycka	25	osiedle domów	
3050	Łużycka	26	osiedle domów	
3051	Łużycka	28	osiedle domów	
3052	Łużycka	30	osiedle domów	
3053	Majdera Jana Ks.	21	dom	
3054	Majkowskiego Aleksandra	4	dom	
3055	Majkowskiego Aleksandra	5	dom	
3056	Majkowskiego Aleksandra	6	dom	
3057	Majkowskiego Aleksandra	7	dom	
3058	Majkowskiego Aleksandra	8	dom	
3059	Malczewskiego Jacka	2/3	dom	
3060	Malczewskiego Jacka	51 A	d. łaźnia ob.. Przedszkole	
3061	Malczewskiego Jacka	80	dom	
3062	Malczewskiego Jacka	81	dom	
3063	Malczewskiego Jacka	82	dom	
3064	Malczewskiego Jacka	91 B	dom	
3065	Malczewskiego Jacka	97	dom	
3066	Malczewskiego Jacka	98	dom	
3067	Malczewskiego Jacka	100	dom	
3068	Malczewskiego Jacka	122	dom	
3069	Malczewskiego Jacka	128 B	kolonia domów	
3070	Malczewskiego Jacka	128 C	kolonia domów	
3071	Malczewskiego Jacka	128 D	kolonia domów	
3072	Malczewskiego Jacka	128 E	kolonia domów	
3073	Malczewskiego Jacka	128 F	kolonia domów	
3074	Malczewskiego Jacka	129	kolonia domów	
3075	Malczewskiego Jacka	129 A	kolonia domów	
3076	Malczewskiego Jacka	129 B	kolonia domów	
3077	Malczewskiego Jacka	129 C	kolonia domów	
3078	Malczewskiego Jacka	129 D	kolonia domów	
3079	Malczewskiego Jacka	129 E	kolonia domów	
3080	Malczewskiego Jacka	129 F	kolonia domów	
3081	Malczewskiego Jacka	130	kolonia domów	
3082	Malczewskiego Jacka	130 A	kolonia domów	
3083	Malczewskiego Jacka	140	kolonia domów	
3084	Malczewskiego Jacka	144	dom Sióstr Pallotynek	1924
3085	Malczewskiego Jacka	150	dom	
3086	Małachowskiego Stanisława	1	willa	1548
3087	Małachowskiego Stanisława	1A,B	willa	
3088	Małachowskiego Stanisława	2	dom	

3089	Małachowskiego Stanisława	3	willa	
3090	Małachowskiego Stanisława	5	willa	
3091	Małachowskiego Stanisława	5B	willa	
3092	Małachowskiego Stanisława	6	willa	
3093	Małachowskiego Stanisława	8	willa	
3094	Małomiejska	6	dom	
3095	Małomiejska	13	dom	
3096	Małomiejska	17	zespół domów robotniczych	
3097	Małomiejska	18	zespół domów robotniczych	
3098	Małomiejska	19	zespół domów robotniczych	
3099	Małomiejska	20	zespół domów robotniczych	
3100	Małomiejska	21	zespół domów robotniczych	
3101	Małomiejska	22	zespół domów robotniczych	
3102	Małomiejska	23	zespół domów robotniczych	
3103	Małomiejska	24	zespół domów robotniczych	
3104	Małomiejska	25	zespół domów robotniczych	
3105	Małomiejska	29	dom	
3106	Małomiejska	30	dom	
3107	Małomiejska	35	dom	
3108	Małomiejska	36	dom	
3109	Małomiejska	37	dom	
3110	Małomiejska	39	dom	
3111	Małomiejska	39 B	dom	
3112	Małomiejska	39 C	dom	
3113	Małomiejska	49	dom	
3114	Małomiejska	51	dom	
3115	Małomiejska	52	dom	
3116	Małomiejska	58	dom	
3117	Mariacka	1	kamienica	543
3118	Mariacka	2	kamienica	697
3119	Mariacka	3	kamienica	698
3120	Mariacka	4 (4/5)	kamienica	
3121	Mariacka	5 (4/5)	kamienica	
3122	Mariacka	6	kamienica	699
3123	Mariacka	7	kamienica	700
3124	Mariacka	8	kamienica	
3125	Mariacka	9 (9/10)	kamienica	
3126	Mariacka	10 (9/10)	kamienica	
3127	Mariacka	11	kamienica	
3128	Mariacka	12	kamienica	701
3129	Mariacka	13	kamienica	702
3130	Mariacka	14 (14/15)	kamienica	
3131	Mariacka	15 (14/15)	kamienica	
3132	Mariacka	16 (16/17)	kamienica	
3133	Mariacka	17 (16/17)	kamienica	
3134	Mariacka	18 (18/20)	kamienica	
3135	Mariacka	19 (18/20)	kamienica	
3136	Mariacka	20 (18/20)	kamienica	
3137	Mariacka	21 (21/22)	kamienica	
3138	Mariacka	22 (21/22)	kamienica	
3139	Mariacka	23	kamienica	703
3140	Mariacka	24	kamienica	704
3141	Mariacka	25 (25/26)	kamienica	577
3142	Mariacka	26	kamienica Muzeum Archeologiczne	577
3143	Mariacka	27	Brama Mariacka	429
3144	Mariacka	28 (28/30)	kamienica	
3145	Mariacka	29 (28/30)	kamienica	
3146	Mariacka	30 (28/30)	kamienica	
3147	Mariacka	30	kamienica	705
3148	Mariacka	31 (31/33)	kamienica	
3149	Mariacka	32 (31/33)	kamienica	
3150	Mariacka	33 (31/33)	kamienica	706
3151	Mariacka	34	kamienica	707
3152	Mariacka	35	kamienica	708
3153	Mariacka	36	kamienica	709
3154	Mariacka	37 (37/39)	kamienica	
3155	Mariacka	38 (37/39)	kamienica	
3156	Mariacka	39 (37/39)	kamienica	710
3157	Mariacka	40 (40/41)	kamienica	

3158	Mariacka	41 (40/41)	kamienica	711
3159	Mariacka	42	kamienica	712
3160	Mariacka	43	kamienica	713
3161	Mariacka	44 (44/45)	kamienica	
3162	Mariacka	45 (44/45)	kamienica	
3163	Mariacka	46 (46/47)	kamienica	
3164	Mariacka	47 (46/47)	kamienica	
3165	Mariacka	48	kamienica	714
3166	Mariacka	49	kamienica	
3167	Mariacka	50 (50/52)	kamienica	
3168	Mariacka	51 (50/52)	kamienica	
3169	Mariacka	52 (50/52)	kamienica	
3170	Marynarki Polskiej	1	dom	
3171	Marynarki Polskiej	2	dom	
3172	Marynarki Polskiej	3	dom	
3173	Marynarki Polskiej	4	dom	
3174	Marynarki Polskiej	5	dom	
3175	Marynarki Polskiej	6	dom	
3176	Marynarki Polskiej	7	dom	
3177	Marynarki Polskiej	8	dom	
3178	Marynarki Polskiej	9	dom	
3179	Marynarki Polskiej	10	dom	
3180	Marynarki Polskiej	11	dom	
3181	Marynarki Polskiej	12	dom	
3182	Marynarki Polskiej	14	dom	
3183	Marynarki Polskiej	15	d. Morski Dom Kultury	1853
3184	Marynarki Polskiej	16	dom	
3185	Marynarki Polskiej	18	dom	
3186	Marynarki Polskiej	20	dom	
3187	Marynarki Polskiej	22	dom	
3188	Marynarki Polskiej	24	dom	
3189	Marynarki Polskiej	171	budynek mieszkalny	
3190	Marynarki Polskiej	175	budynek mieszkalny	
3191	Maszynowa	15	budynek d. dworca PKP Gdańsk-Kokoszki (budynek stacyjno-mieszkalny z przyległym budynkiem spedycji)	
3192	Maszynowa	19	dom	
3193	Matejki Jana	1	dom	
3194	Matejki Jana	2	dom	
3195	Matejki Jana	3	dom	
3196	Matejki Jana	4	dom	
3197	Matejki Jana	5	willa wraz z ogrodzeniem od strony pd. I zach., starodrzewem oraz działką nr 132/12	1914
3198	Matejki Jana	5	dom	
3199	Matejki Jana	7	dom	
3200	Matejki Jana	8	dom	
3201	Matejki Jana	9	dom	
3202	Matejki Jana	10	dom	
3203	Matejki Jana	11	szkoła	
3204	Matejki Jana	12	dom	
3205	Matejki Jana	15	dom	
3206	Matejki Jana	16	dom	
3207	Matejki Jana	16	dom	
3208	Matejki Jana	17	zespół kościoła rzymsko-katolickiego parafialnego garnizonowego pw. św. Apostołów Piotra i Pawła i plebanii, wraz z ogrodzeniem i starodrzewem w granicach działek nr 218 i 221, obr. ew. 0055 /kościół/	1937
3209	Matejki Jana	18	dom	
3210	Matejki Jana	20	dom	
3211	Matejki Jana	21	dom	
3212	Matejki Jana	22	dom	
3213	Matejki Jana	23	dom	
3214	Matejki Jana	23A	dom	
3215	Matki Polki	1	dom	
3216	Matki Polki	1A	dom	
3217	Matki Polki	2	dom	
3218	Matki Polki	3	dom	
3219	Matki Polki	4	dom	
3220	Matki Polki	5	dom	
3221	Matki Polki	6	dom	
3222	Matki Polki	6A	dom	
3223	Matki Polki	7	dom	
3224	Matki Polki	11	dom	
3225	Matki Polki	13	dom	
3226	Matki Polki	14	dom	

3227	Mazurska	6	schronisko turystyczne	
3228	Menonitów	2	kościół menonitów, ob. kościół Zielonoświątkowców	773
3229	Menonitów	2 A	dom	
3230	Miałki Szlak	30	dom	
3231	Miałki Szlak	70	dom	
3232	Miałki Szlak	72	dom	
3233	Miałki Szlak	74	dom	
3234	Miałki Szlak	176	dom	
3235	Miałki Szlak	178	dom	
3236	Miałki Szlak	180	dom	
3237	Miałki Szlak	182	dom	
3238	Miałki Szlak	184	dom	
3239	Miałki Szlak	186	dom	
3240	Miałki Szlak	192	dom	
3241	Miałki Szlak	194	dom	
3242	Miałki Szlak	196	dom	
3243	Miałki Szlak	198	dom	
3244	Miałki Szlak	204	dom	
3245	Miałki Szlak	206	dom	
3246	Miałki Szlak (Miałki Szlak, Tarniny, Sitowie, Gdańskiego Kolejara)		osiedle "Miałki Szlak"	
3247	Michny Antoniego (Żelazna)	8	dom	
3248	Michny Antoniego (Żelazna)	10	dom	
3249	Michny Antoniego (Żelazna)	12	dom	
3250	Michny Antoniego (Żelazna)	14	dom	
3251	Mickiewicza Adama	2	dom	
3252	Mickiewicza Adama	4	dom	
3253	Mickiewicza Adama	5	poczta	
3254	Mickiewicza Adama	6	dom	
3255	Mickiewicza Adama	6k.	dom	
3256	Mickiewicza Adama	6A	dom	
3257	Mickiewicza Adama	11	zespół ewangelickiego kościoła Chrystusa ob. kościół parafialny p.w. św. A. Boboli	1708
3258	Mickiewicza Adama	11	pastorówka ob.. Dom zakonny oo. jezuitów	1708
3259	Mickiewicza Adama	13	dom	
3260	Mickiewicza Adama	15	dom	
3261	Mickiewicza Adama	16	dom	
3262	Mickiewicza Adama	17	dom	
3263	Mickiewicza Adama	19	dom	
3264	Mickiewicza Adama	20/20A	dom	
3265	Mickiewicza Adama	32/34/36	dom	
3266	Mickiewicza Adama	38	dom	
3267	Mickiewicza Adama	39A	dom	
3268	Mickiewicza Adama	41	dom	
3269	Mickiewicza Adama	42	dom	
3270	Mickiewicza Adama	45	dom	
3271	Mickiewicza Adama	47	dom	
3272	Mickiewicza Adama	49	dom	
3273	Miedziana	3	osiedle domków robotniczych Fundacji dr Abegga	985
3274	Miedziana	4	osiedle domków robotniczych Fundacji dr Abegga	985
3275	Miedziana	5	osiedle domków robotniczych Fundacji dr Abegga	985
3276	Miedziana	6	osiedle domków robotniczych Fundacji dr Abegga	985
3277	Miedziana	7	osiedle domków robotniczych Fundacji dr Abegga	985
3278	Miedziana	8	osiedle domków robotniczych Fundacji dr Abegga	985
3279	Miedziana	9	osiedle domków robotniczych Fundacji dr Abegga	985
3280	Miedziana	10	osiedle domków robotniczych Fundacji dr Abegga	985
3281	Miedziana	11	osiedle domków robotniczych Fundacji dr Abegga	985
3282	Miedziana	12	osiedle domków robotniczych Fundacji dr Abegga	985
3283	Miedziana	13	osiedle domków robotniczych Fundacji dr Abegga	985
3284	Miedziana	14	osiedle domków robotniczych Fundacji dr Abegga	985
3285	Miedziana	15	osiedle domków robotniczych Fundacji dr Abegga	985
3286	Miedziana	16	osiedle domków robotniczych Fundacji dr Abegga	985
3287	Miedziana	17	osiedle domków robotniczych Fundacji dr Abegga	985
3288	Miedziana	18	osiedle domków robotniczych Fundacji dr Abegga	985
3289	Miedziana	19	osiedle domków robotniczych Fundacji dr Abegga	985
3290	Miedziana	20	osiedle domków robotniczych Fundacji dr Abegga	985
3291	Mierosławskiego Ludwika	1	dom w zespole	

3292	Mierosławskiego Ludwika	2	dom w zespole	
3293	Mierosławskiego Ludwika	3/5	dom w zespole	
3294	Mierosławskiego Ludwika	4	dom w zespole	
3295	Mierosławskiego Ludwika	6	dom w zespole	
3296	Mierosławskiego Ludwika	7/9	dom w zespole	
3297	Mierosławskiego Ludwika	8	dom w zespole	
3298	Mierosławskiego Ludwika	10	dom w zespole	
3299	Mierosławskiego Ludwika	11/13	dom w zespole	
3300	Mierosławskiego Ludwika	12	dom w zespole	
3301	Mierosławskiego Ludwika	15/17	dom w zespole	
3302	Mierosławskiego Ludwika	19/21	dom w zespole	
3303	Mierosławskiego Ludwika	23/25	dom w zespole	
3304	Mierosławskiego Ludwika	27	dom w zespole	
3305	Migowska	16	dom	
3306	Migowska	27	dom	
3307	Migowska	33	dom	
3308	Migowska	36	dom	
3309	Migowska	38	dom	
3310	Migowska	56	dom	
3311	Miła	1	dom	
3312	Miła	2	dom	
3313	Miła	3	dom	
3314	Miła	5	dom	
3315	Minogi	1A	kamienica narożna 1 od prawej strony;	
3316	Minogi	1A	kamienica 2 od lewej strony;	
3317	Minogi	1A	kamienica narożna 2 od prawej strony;	
3318	Minogi	1B	kamienica 1 od lewej strony;	
3319	Minogi	1B	kamienica 2 od lewej strony;	
3320	Minogi	1B	kamienica 3 od lewej strony;	
3321	Minogi	1C	kamienica 1 od lewej strony;	
3322	Minogi	1C	kamienica 2 od lewej strony;	
3323	Minogi	1C	kamienica 3 od lewej strony;	
3324	Miraua Stefana	01/2/3	dom w zespole	
3325	Miraua Stefana	04/5/6	dom w zespole	
3326	Miraua Stefana	07/8/9	dom w zespole	
3327	Miraua Stefana	10/11/12	dom w zespole	
3328	Miszewskiego Ks. Leona	2/3	dom	
3329	Miszewskiego Ks. Leona	12/13	Zabudowa Grunwaldzkiej Dzielnicy Mieszkaniowej	
3330	Miszewskiego Ks. Leona	14	Zabudowa Grunwaldzkiej Dzielnicy Mieszkaniowej	
3331	Miszewskiego Ks. Leona	15	Zabudowa Grunwaldzkiej Dzielnicy Mieszkaniowej	
3332	Miszewskiego Ks. Leona	16	Zabudowa Grunwaldzkiej Dzielnicy Mieszkaniowej	
3333	Miszewskiego Ks. Leona	18	dom	
3334	Miszewskiego Ks./ Wyspiańskiego Stanisława Leona		wiadukt	
3335	Młodzieży Polskiej	3	dom	
3336	Młodzieży Polskiej	4	dom	
3337	Młodzieży Polskiej	7	dom	
3338	Młodzieży Polskiej	11	dom	
3339	Młyńska	16	budynek mieszkalny, dz. nr 194/6 obr. 90	
3340	Mniszki	15	dom, dz. nr 288/3 obr. 90	
3341	Modra	14	dom	
3342	Modra	22	dom	
3343	Modra	23	dom	
3344	Modra	34	dom	
3345	Modra	36	dom	

3346	Modra	38	dom	
3347	Modra	45/47	dom	
3348	Modra	48	dom	
3349	Modrzewskiego Andrzeja	2	dom	
3350	Modrzewskiego Andrzeja	3	dom	
3351	Modrzewskiego Andrzeja	5	dom, d. dworzec	
3352	Modrzewskiego Andrzeja	7	dom w zespole	
3353	Modrzewskiego Andrzeja	8	dom w zespole	
3354	Modrzewskiego Andrzeja	9	dom w zespole	
3355	Modrzewskiego Andrzeja	10	dom w zespole	
3356	Modrzewskiego Andrzeja	11	dom w zespole	
3357	Modrzewskiego Andrzeja	12	dom w zespole	
3358	Modrzewskiego Andrzeja	13	dom w zespole	
3359	Moniuszki Stanisława	4	dom w zespole	
3360	Moniuszki Stanisława	6	dom w zespole	
3361	Moniuszki Stanisława	8	dom w zespole	
3362	Moniuszki Stanisława	10	dom w zespole	
3363	Moniuszki Stanisława	12	dom w zespole	
3364	Moniuszki Stanisława	12	dom w zespole	
3365	Moniuszki Stanisława	14	dom w zespole	
3366	Moniuszki Stanisława	16	dom w zespole	
3367	Moniuszki Stanisława	18	dom w zespole	
3368	Moniuszki Stanisława	20	dom w zespole	
3369	Moniuszki Stanisława	22	dom w zespole	
3370	Moniuszki Stanisława	24	dom w zespole	
3371	Moniuszki Stanisława	26	dom w zespole	
3372	Moniuszki Stanisława	28	dom w zespole	
3373	Moniuszki Stanisława	30	dom w zespole	
3374	Moniuszki Stanisława	32	dom w zespole	
3375	Moniuszki Stanisława	34	dom w zespole	
3376	Moniuszki Stanisława	36	dom w zespole	
3377	Moniuszki Stanisława	37	dom w zespole	
3378	Moniuszki Stanisława	38	dom w zespole	
3379	Moniuszki Stanisława	39	dom	
3380	Morenowa	2/4	dom	
3381	Mostek	32	dom	
3382	Mostek	34	dom	
3383	Mostek	36	dom	
3384	Mostek	38	dom	
3385	Mostek	40	dom	
3386	Mostowa	7	dom	
3387	Mostowa	7	dom	
3388	Mostowa	11	dom	
3389	Motławska	2	d. spichlerz: "Turek"	581
3390	Motławska	6	d. spichlerz: "Stara Pakownia"	
3391	Motławska	6 k.	d. spichlerz: "Szara Gęś"	
3392	Motławska	14	Stągwie Mleczne	431
3393	Motławska	99.113/2	pozostałości MOSTU SZOPY na przedłużeniu ulicy Żytniej	
3394	Mściwoja II	4	dom	
3395	Mściwoja II	14	dom	
3396	Mściwoja II	22	dom	
3397	Mściwoja II	24	dom	
3398	Mściwoja II	26	dom	
3399	Mściwoja II	27	dom	
3400	Mściwoja II	28	dom	
3401	Mściwoja II	32	dom	
3402	Mściwoja II	33	dom	

3403	Mściwoja II	34	dom	
3404	Mściwoja II	40	dom	
3405	Mściwoja II	42	dom	
3406	Mściwoja II	62	budynek mieszkalny	
3407	Mylina	2	dom	
3408	Mylina	3	dom	
3409	Myśliwska (d. Migowo Górne 6)	40	zespół parkowo-ogrodowy	984
3410	Na Podmurzu	2	Baszta na Podmurzu	466
3411	Na Stoku	7	dom	
3412	Na Stoku	8-9	dom	
3413	Na Stoku	10	dom	
3414	Na Stoku	11	dom	
3415	Na Stoku	12	dom	
3416	Na Stoku	12 B	dom	
3417	Na Stoku	12 C	dom	
3418	Na Stoku	12 D	dom	
3419	Na Stoku	14	dom	
3420	Na Stoku	15	dom	
3421	Na Stoku	23	dom	
3422	Na Stoku	25	dom	
3423	Na Stoku	35	dom	
3424	Na Stoku	36	dom	
3425	Na Stoku	37	dom	
3426	Na Stoku	38	dom	
3427	Na Stoku	39	dom	
3428	Na Stoku	40	dom	
3429	Na Stoku	40 A	dom	
3430	Na Stoku	40 B	dom	
3431	Na Stoku	41	dom	
3432	Na Stoku	41 A	dom	
3433	Na Stoku	42	dom	
3434	Na Stoku	42 A	dom	
3435	Na Stoku	45	dom	
3436	Na Stoku		teren d. cmentarza ewangelickiego Zbawiciela (St. Salvator Kirchhof), w granicach dz. nr 151 i 150 obr. 80 (z wyłączeniem istniejącej zabudowy)	
3437	Na Wzgórzu	6	kolonia domów	
3438	Na Wzgórzu	7	kolonia domów	
3439	Na Wzgórzu	8	kolonia domów	
3440	Na Wzgórzu	9	kolonia domów	
3441	Na Wzgórzu	10	kolonia domów	
3442	Na Wzgórzu	12	kolonia domów	
3443	Na Wzgórzu	14	kolonia domów	
3444	Na Wzgórzu	15	kolonia domów	
3445	Na Wzgórzu	18	kolonia domów	
3446	Na Wzgórzu	20	kolonia domów	
3447	Na Wzgórzu	25	kolonia domów	
3448	Na Wzgórzu	27	kolonia domów	
3449	Na Wzgórzu	28	kolonia domów	
3450	Na Wzgórzu	29	kolonia domów	
3451	Na Wzgórzu	32	kolonia domów	
3452	Na Wzgórzu	34	kolonia domów	
3453	Na Wzgórzu	36	kolonia domów	
3454	Na Wzgórzu	38	kolonia domów	
3455	Na Zaspę	5	kamienica	
3456	Na Zaspę	9	kamienica	
3457	Na Zaspę	10	kamienica	
3458	Na Zaspę	18/19	kamienica	
3459	Na Zaspę	20/20 A/20 B/20 C	kamienica	
3460	Na Zaspę	23	kamienica	
3461	Na Zaspę	23 A	kamienica	
3462	Na Zaspę	24	kamienica	
3463	Na Zaspę	25	kamienica	
3464	Na Zaspę	25 A	kamienica	
3465	Na Zaspę	28	kamienica	
3466	Na Zaspę	30 A	kamienica	
3467	Na Zaspę	32 A	kamienica	
3468	Na Zaspę	32 B	kamienica	
3469	Na Zaspę	32 C	kamienica	
3470	Na Zaspę	32 D	kamienica	

3471	Na Zaspę	33	kamienica	
3472	Na Zaspę	33 C	kamienica	1898
3473	Na Zaspę	34 B	kamienica	
3474	Na Zaspę	34 C	kamienica	
3475	Na Zaspę	34 D	kamienica	
3476	Na Zaspę	41 B	kamienica	
3477	Na Zaspę	41 B	oficyna kamienicy	
3478	Na Zaspę	42	kamienica	
3479	Na Zaspę	44	kamienica	
3480	Na Zaspę	45	kamienica	
3481	Na Zaspę	45 B	kamienica	
3482	Na Zaspę	50	kamienica	
3483	Na Zaspę	51	kamienica	
3484	Na Zaspę	52	kamienica	
3485	Na Zaspę	52 A	kamienica	
3486	Na Zaspę	53	kamienica	
3487	Na Zaspę	53	kamienica	
3488	Na Zaspę	55/56	kamienica	
3489	Na Zaspę	57	budynek straży pożarnej	
3490	Na Zboczu	29	dom	
3491	Na Zboczu	38	dom	
3492	Na Zboczu	47	dom	
3493	Na Zboczu	49	dom	
3494	Na Zboczu	54	dom	
3495	Na Zboczu	79	dom	
3496	Na Zboczu	86	dom	
3497	Na Zboczu	97	dom	
3498	Na Zboczu	106	dom	
3499	Nad Jarem	1/2	kolonia domów	
3500	Nad Jarem	3/4	kolonia domów	
3501	Nad Jarem	9	dom	
3502	Nad Jarem	9/10	kolonia domów	
3503	Nad Jarem	11/12	kolonia domów	
3504	Nad Jarem	36/37	kolonia domów	
3505	Nad Jarem	1, 2, 3, 4, 5, 6, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 16, 17, 18, 21, 22, 25, 29, 29A, 30, 30A, 31A, 32, 33, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, zlokalizowanych na działkach oznaczonych w ewidencji gruntów nr: 21, 38/1, 39, 40, 41, 42, 8, 33/1, 32, 30, 28, 26/2, 25, 23, 44/2, 46/1, 49, 50, 51, 52/1, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61/2, 62, 63, 64, 65, 66, obr. 079 oraz na działkach oznaczonych w ewidencji gruntów nr: 247, 248, 251, 252, 255, 259, 260, 261, 262, 264, obr. 065 wraz z odcinkiem ulicy Nad Jarem, zlokalizowanym na działce oznaczonej w ewidencji gruntów nr: 43, obr. 079	historyczny zespół budowlany: zespołu budynków mieszkalnych położonych w Gdańsku przy ulicy Nad Jarem	
3506	Nad Stawem	8	dom	
3507	Nad Stawem	10	dom	
3508	Nad Stawem	12	dom	
3509	Nadmorska	9	dom	
3510	Nadmorska	9	dom	
3511	Nadwiślańska	1	chata rybacka	
3512	Nadwiślańska	2	chata rybacka	
3513	Nadwiślańska	2 A	budynek gospodarczy	
3514	Nadwiślańska	3	chata rybacka	
3515	Nadwiślańska	5 A	dom	
3516	Nadwiślańska	11	dom	
3517	Nadwiślańska	11	dom	
3518	Nadwiślańska	15	dom	
3519	Nadwiślańska	16	dom	
3520	Nadwiślańska	21	dom	
3521	Nadwiślańska	24	budynek poczty z funkcją mieszkalną (d. Villa Helene)	
3522	Nadwiślańska	26	dom	
3523	Nadwiślańska	51	dom	
3524	Nadwiślańska	54	dom	
3525	Nadwiślańska	71	dom i budynek w głębi działki	
3526	Nadwiślańska	73	dom i budynek w głębi działki	
3527	Nadwiślańska	75	dom i budynek w głębi działki	
3528	Nadwiślańska	79	dom i budynek w głębi działki	
3529	Nadwiślańska	81	dom i budynek w głębi działki	
3530	Nadwiślańska	83	dom	
3531	Nadwiślańska	84	dom	
3532	Nadwiślańska	85	chata rybacka ?	

3533	Nadwiślańska	86	chata rybacka ?	
3534	Nadwiślańska	90	dom,	
3535	Nadwiślańska	90	dom,	
3536	Nadwiślańska	92	dom,	
3537	Nadwiślańska	93	dom i budynek w głębi działki	
3538	Nadwiślańska	96	chata rybacka ?	
3539	Nadwiślańska	97	chata rybacka ?	
3540	Nadwiślańska	98	chata rybacka ?	
3541	Nadwiślańska	103	dom	
3542	Nadwiślańska	107	dom	
3543	Nadwiślańska	108	dom	
3544	Nadwiślańska	108	dom	
3545	Nadwiślańska	111	dom	
3546	Nadwiślańska	117	dom	
3547	Nadwiślańska	122	dom	
3548	Nadwiślańska	124	chata rybacka ?	
3549	Nadwiślańska	125	chata rybacka ?	
3550	Nadwiślańska	126	chata rybacka ?	
3551	Nadwiślańska	127	chata rybacka ?	
3552	Nadwodna	2 A/B	dom	
3553	Nadwodna	4	dom	
3554	Narcyzowa	70	dom	
3555	Narutowicza Gabriela	11/12	zespół budowy Politechniki Gdańskiej (gmach Główny; Instytut Chemii; Instytut Elektrotechniczny, laboratorium maszynowe z kotłownią; budynek gospodarczy- skład węgla, dom palacza, mieszkanie portiera, mieszkanie mechanika; umywalnia oraz aleja lipowa)	969
3556	Niecała	1	dom	
3557	Niecała	7	dom	
3558	Niecała	13	dom	
3559	Niegowo	3	dom	
3560	Niegowo	3	budynek gospodarczy	
3561	Niegowo	4	dom	
3562	Niegowo	5	dom	
3563	Niegowo	5	budynek gospodarczy	
3564	Niegowo	7	dom	
3565	Niegowo	7	budynek gospodarczy	
3566	Niegowo	7	budynek gospodarczy	
3567	Niegowo	8	dom	
3568	Niegowo	8	budynek gospodarczy	
3569	Niegowo	10	dom	
3570	Niegowo	10	budynek gospodarczy	
3571	Niegowo	10	budynek gospodarczy	
3572	Niegowo	12	dom	
3573	Niegowo	12	budynek gospodarczy	
3574	Niegowo	13	dom	
3575	Niegowo	13	budynek gospodarczy	
3576	Niegowo	15	dom	
3577	Niemcewicz Julia	1	dom	
3578	Niemcewicz Julia	2	dom	
3579	Niemcewicz Julia	3	dom	
3580	Niemcewicz Julia	4	dom	
3581	Niemcewicz Julia	5	dom	
3582	Niemcewicz Julia	6	dom	
3583	Niemcewicz Julia	7	dom	
3584	Niemcewicz Julia	8	dom	
3585	Niemcewicz Julia	9	dom	
3586	Niemcewicz Julia	10	dom	
3587	Niemcewicz Julia	11	dom	
3588	Niemcewicz Julia	12	dom	
3589	Niemcewicz Julia	13	dom	
3590	Niemcewicz Julia	14	dom	
3591	Niemcewicz Julia	15	dom	
3592	Niemcewicz Julia	16	dom	
3593	Niemcewicz Julia	17	dom	
3594	Niemcewicz Julia	18	dom	
3595	Niemcewicz Julia	19	dom	
3596	Niemcewicz Julia	20	dom	
3597	Niemcewicz Julia	22	dom	
3598	Niemcewicz Julia	23	dom	
3599	Niemcewicz Julia	24	dom	
3600	Niemcewicz Julia	25	dom	
3601	Niemcewicz Julia	26	dom	
3602	Niemcewicz Julia	27	dom	

3603	Niemcewicz Juliana	28	dom	
3604	Niemcewicz Juliana	30	dom	
3605	Niska	9	dom	
3606	Niwki	1	dom	
3607	Niwki	2	dom	
3608	Niwki	3	dom	
3609	Niwki	4/6	dom	
3610	Niwki	8	dom	
3611	Niwki	10	dom	
3612	Noakowskiego Stanisława	4	dom	
3613	Noakowskiego Stanisława	5	dom	
3614	Noakowskiego Stanisława	7	dom	
3615	Noakowskiego Stanisława	8	dom	
3616	Noakowskiego Stanisława	9		
3617	Norblina Piotra	27	dom	
3618	Nowe Ogrody	1-6	d. szpital diakonisek, obecnie zespół Szpitala Wojewódzkiego - trzeci budynek (kaplica)	1881
3619	Nowe Ogrody	3-5	d. szpital diakonisek, obecnie zespół Szpitala Wojewódzkiego	
3620	Nowe Ogrody	3-5	d. szpital diakonisek, obecnie zespół Szpitala Wojewódzkiego - drugi budynek	
3621	Nowe Ogrody	3-5	d. szpital diakonisek, obecnie zespół Szpitala Wojewódzkiego - garaż	
3622	Nowe Ogrody	6	d. szpital diakonisek, obecnie zespół Szpitala Wojewódzkiego	
3623	Nowe Ogrody	7	dom dr G.L. Tornwaldta wraz z działką i odcinkiem muru	1799
3624	Nowe Ogrody	27	Budynek Komisariatu Generalnego RP	1060
3625	Nowe Ogrody	28/29	Budynek Sądu Apelacyjnego z brama i działką	1847
3626	Nowe Ogrody	30-34	Budynek Sądu Wojewódzkiego	1058
3627	Nowickiego Edmunda Bpa	1	zespół pocysterski: d. szafarnia [budynek Kurii Metropolitarnej]	64
3628	Nowickiego Edmunda Bpa	2	zespół pocysterski: d. spichlerz klasztorny [budynek Domu Diecezjalnego im. JP II]	
3629	Nowickiego Edmunda Bpa	4	zespół pocysterski: kościół pocysterski z klasztorem (katedra oliwska)]	64
3630	Nowickiego Edmunda Bpa	4	zespół pocysterski: mur klasztorny	64
3631	Nowiny	2	zespół dworsko parkowy/dwór- park lodownia, dwa budynki gospodarcze	718
3632	Nowiny	36	dom	
3633	Nowiny	38	dom	
3634	Nowiny	42	dom	
3635	Nowiny	61	dom	
3636	Nowiny	75	dom i budynek w głębi działki	
3637	Nowiny	76	dom	
3638	Nowotna		teren i relikty historycznego założenia wokół jeziora Pusty Staw na terenie działek 15, 111/3, 136, 111/1, 111/4, 116/1	
3639	Nowotna / Sówki		leśny park kuracyjny wokół Jeziora Pusty Staw w Gdańsku - Stogach, ob. las, będący elementem składowym, usytuowanego tu historycznego założenia kuracyjno - krajobrazowego, wraz z: jeziorem Pusty Staw, historycznym układem ścieżek spacerowych i leśnym traktem konnym, prowadzącym do plaży, starodrzewem, historycznym systemem melioracyjnym (kanały melioracyjne, śródleśne oczko wodne), położony na działkach o nr 15 (obr. 0273, 273S), 111/1 (obr. 0258, 258S), 116/4 (obr. 0258, 258S) i części działki nr 16 (obr. 0273, 273S);	1943
3640	Nowotna		teren d. cmentarza ewangelickiego Chrystusa Króla, cz. dz.nr 89 obr. 86	
3641	Nowy Port		Układ urbanistyczny osady portowej w NOWYM PORCIE	1013
3642	Nowowiejskiego Feliksa	1	dom	
3643	Nowowiejskiego Feliksa	2	dom	
3644	Nowowiejskiego Feliksa	3	dom	
3645	Nowowiejskiego Feliksa	4	dom	

3646	Nowowiejskiego Feliksa	5	dom	
3647	Nowowiejskiego Feliksa	6	dom	
3648	Nowowiejskiego Feliksa	7	dom	
3649	Nowowiejskiego Feliksa	8	dom	
3650	Nowowiejskiego Feliksa	9	dom	
3651	Nowowiejskiego Feliksa	10	dom	
3652	Nowowiejskiego Feliksa	11	dom	
3653	Nowowiejskiego Feliksa	12	dom	
3654	Nowowiejskiego Feliksa	13	dom	
3655	Nowowiejskiego Feliksa	15	dom	
3656	Nowowiejskiego Feliksa	16	dom	
3657	Obrońców Westerplatte	3	dom	
3658	Obrońców Westerplatte	4	dom	
3659	Obrońców Westerplatte	5	dom z oficyną	
3660	Obrońców Westerplatte	6	dom	
3661	Obrońców Westerplatte	7	dom	
3662	Obrońców Westerplatte	8	dom	
3663	Obrońców Westerplatte	9	dom	
3664	Obrońców Westerplatte	10	dom	
3665	Obrońców Westerplatte	11	dom	
3666	Obrońców Westerplatte	12	dom	
3667	Obrońców Westerplatte	13	kamienica	1317
3668	Obrońców Westerplatte	14	dom	
3669	Obrońców Westerplatte	15	dom	
3670	Obrońców Westerplatte	16	dom z oficyną	
3671	Obrońców Westerplatte	17	dom	
3672	Obrońców Westerplatte	18	dom	
3673	Obrońców Westerplatte	19	dom	
3674	Obrońców Westerplatte	22	dom	
3675	Obrońców Westerplatte	23	dom	
3676	Obrońców Westerplatte	24	dom	
3677	Obrońców Westerplatte	28	dom	
3678	Obrońców Westerplatte	31	dom	
3679	Obrońców Westerplatte	33	dom	
3680	Obrońców Westerplatte	34	dom	
3681	Obrońców Westerplatte	35	kamienica	1315
3682	Obrońców Westerplatte	36	dom	
3683	Obrońców Westerplatte	37	kamienica	1318
3684	Obywatelska	1	dom	
3685	Odrzańska	1	dom	
3686	Odrzańska	2	dom	
3687	Odrzańska	3	dom	
3688	Odrzańska	5	dom	
3689	Odrzańska	6	dom	
3690	Odrzańska	7	dom	
3691	Odrzańska	9	dom	
3692	Odrzańska	10	dom	
3693	Odrzańska	11	dom	
3694	Odrzańska	12	dom	
3695	Odrzańska	13	dom	
3696	Odrzańska	14	dom	
3697	Odrzańska	15	dom	
3698	Odrzańska	16	dom	
3699	Odrzańska	17	dom	
3700	Odrzańska	18	dom	
3701	Odrzańska	19	dom	
3702	Odrzańska	20	dom	
3703	Odrzańska	21	dom	
3704	Odrzańska	22	dom	
3705	Odrzańska	24	dom	
3706	Odrzańska	26	dom	
3707	Odrzańska	28	dom	
3708	Odrzańska	29	dom	

3709	Odrzańska	30	dom	
3710	Ogarna/Za Murami		Baszta Narożna	193
3711	Ogarna	1	kamienica	
3712	Ogarna	3 (3/4)	kamienica	678
3713	Ogarna	4 (3/4)	kamienica	
3714	Ogarna	5 (5/6)	kamienica	
3715	Ogarna	6 (5/6)	kamienica	
3716	Ogarna	7	kamienica	
3717	Ogarna	8/9	kamienica	
3718	Ogarna	8/9	kamienica	
3719	Ogarna	10	kamienica	
3720	Ogarna	10	kamienica	
3721	Ogarna	11 (11/12)	kamienica	679
3722	Ogarna	11/12	kamienica	
3723	Ogarna	15 (15/19B)	kamienica	
3724	Ogarna	16 (15/19B)	kamienica	
3725	Ogarna	16 (15/19C)	kamienica	
3726	Ogarna	16 (15/19C)	kamienica	
3727	Ogarna	16 (15/19C)	kamienica	
3728	Ogarna	17 (15/19A)	kamienica	
3729	Ogarna	18 (15/19A)	kamienica	
3730	Ogarna	19 (15/19A)	kamienica	
3731	Ogarna	20 (20/21)	kamienica	
3732	Ogarna	21 (20/21)	kamienica	
3733	Ogarna	22 (22/23)	kamienica	
3734	Ogarna	23 (22/23)	kamienica	
3735	Ogarna	24 (24/25)	kamienica	
3736	Ogarna	25 (24/25)	kamienica	
3737	Ogarna	26	kamienica z oficyną od ul. Za Murami 29.	1602
3738	Ogarna	27/28	kamienica	1600
3739	Ogarna	29	kamienica	680
3740	Ogarna	30	kamienica	681
3741	Ogarna	31 (31/32)	kamienica	682
3742	Ogarna	32 (33/34)	kamienica	
3743	Ogarna	33 (33/34)	kamienica	
3744	Ogarna	34 (35/36)	kamienica	
3745	Ogarna	36 (35/36)	kamienica	
3746	Ogarna	37	kamienica	
3747	Ogarna	39 (39/41)	kamienica	
3748	Ogarna	40 (39/41)	kamienica	
3749	Ogarna	41 (39/41)	kamienica	
3750	Ogarna	42 (42/43)	kamienica	
3751	Ogarna	43	kamienica	683
3752	Ogarna	44	kamienica	684
3753	Ogarna	44 (44/45)	kamienica	
3754	Ogarna	45 (44/45)	kamienica	
3755	Ogarna	46 (46/47)	kamienica	
3756	Ogarna	48 (48/50)	kamienica	
3757	Ogarna	49 (48/50)	kamienica	
3758	Ogarna	50 (48/50)	kamienica	
3759	Ogarna	51 (51/52)	kamienica	
3760	Ogarna	52 (51/52)	kamienica	
3761	Ogarna	56 d. 54	brama przy Pałacu Młodzieży	
3762	Ogarna	57 (57/59)	kamienica	
3763	Ogarna	58 (57/59)	kamienica	685
3764	Ogarna	59 (57/59)	kamienica	
3765	Ogarna	60 (60/61)	kamienica	
3766	Ogarna	61 (60/61)	kamienica	
3767	Ogarna	62 (62/63)	kamienica	
3768	Ogarna	63 (62/63)	kamienica	
3769	Ogarna	64 (64/65)	kamienica	
3770	Ogarna	65 (64/65)	kamienica	686
3771	Ogarna	66 (66/67)	kamienica	
3772	Ogarna	67 (66/67)	kamienica	
3773	Ogarna	68	kamienica	
3774	Ogarna	68	kamienica	
3775	Ogarna	72	Brama Krowia	448
3776	Ogarna	72 k.	kamienica	
3777	Ogarna	73 (73/75)	kamienica	
3778	Ogarna	74 (73/75)	kamienica	
3779	Ogarna	75 (73/75)	kamienica	
3780	Ogarna	76 (76/77)	kamienica	
3781	Ogarna	77 (76/77)	kamienica	
3782	Ogarna	78 (78/79)	kamienica	

3783	Ogarna	79 (78/79)	kamienica	
3784	Ogarna	80 (80/82)	kamienica	
3785	Ogarna	81 (80/82)	kamienica	
3786	Ogarna	82 (80/82)	kamienica	
3787	Ogarna	83 (83/84)	kamienica	
3788	Ogarna	84 (83/84)	kamienica	
3789	Ogarna	85 (85/86)	kamienica	
3790	Ogarna	85 (85/86)	kamienica	
3791	Ogarna	86 (85/86)	kamienica	
3792	Ogarna	87 (87/88)	kamienica	
3793	Ogarna	87 (87/88)	kamienica	
3794	Ogarna	88 (89/90)	kamienica	
3795	Ogarna	89 (89/90)	kamienica	
3796	Ogarna	91 (91/92)	kamienica	
3797	Ogarna	91 (91/92)	kamienica	
3798	Ogarna	93 (93/94)	kamienica	
3799	Ogarna	93 (93/94)	kamienica	
3800	Ogarna	95	kamienica	
3801	Ogarna	95	kamienica	
3802	Ogarna	96	kamienica	
3803	Ogarna	96	kamienica	
3804	Ogarna	97	kamienica	
3805	Ogarna	97	kamienica	
3806	Ogarna	99 (99/100)	kamienica	
3807	Ogarna	100 (99/100)	kamienica	
3808	Ogarna	101 (101/102)	kamienica	
3809	Ogarna	102 (101/102)	kamienica	
3810	Ogarna	103 (103/105)	kamienica	
3811	Ogarna	105 (103/105)	kamienica	
3812	Ogarna	106 (106/108)	kamienica	
3813	Ogarna	107 (103/108)	kamienica	
3814	Ogarna	107	kamienica	
3815	Ogarna	109 (109/110)	kamienica	
3816	Ogarna	110 (109/110)	kamienica	
3817	Ogarna	111 (111/112)	kamienica	
3818	Ogarna	112 (111/112)	kamienica	
3819	Ogarna	113	kamienica	
3820	Ogarna	114 (114/115)	kamienica	
3821	Ogarna	116	kamienica	
3822	Ogarna	116	kamienica	
3823	Ogarna	117 (117/118)	kamienica	
3824	Ogarna	118 (117/118)	kamienica	
3825	Ogarna	119	kamienica	
3826	Ogarna	120	kamienica	
3827	Ogarna	121 (121/122)	kamienica	
3828	Ogarna	122 (121/122)	kamienica	
3829	Ogarna	123	kamienica	687
3830	Ogarna	123	kamienica	
3831	Ogarna	124 (124/125)	kamienica	
3832	Ogarna	125 (124/125)	kamienica	
3833	Ogarna	126	kamienica	
3834	Ogarna	127	kamienica	
3835	Ogarna	128	kamienica	
3836	Ogińskiego Michała	12	dom	
3837	Ogińskiego Michała	13	dom	
3838	Ogrodowa	2 k.	wiadukt k. Ogrodowa 2 i nasyp kolejowy	
3839	Ojcowska	1	dom	
3840	Ojcowska	2	dom	
3841	Ojcowska	3	dom	
3842	Ojcowska	4	dom	
3843	Ojcowska	5	dom	
3844	Ojcowska	6	dom	
3845	Ojcowska	7	dom	
3846	Ojcowska	8	dom	
3847	Ojcowska	9	dom	
3848	Ojcowska	10	dom	
3849	Ojcowska	11	dom	
3850	Ojcowska	12	dom	
3851	Ojcowska	13	dom	
3852	Ojcowska	14	dom	
3853	Ojcowska	15	dom	
3854	Ojcowska	16	dom	
3855	Ojcowska	17	dom	
3856	Ojcowska	18	dom	

3857	Ojcowska	19	dom	
3858	Ojcowska	20	dom	
3859	Ojcowska	21	dom	
3860	Ojcowska	22	dom	
3861	Ojcowska	23	dom	
3862	Ojcowska	24	dom	
3863	Ojcowska	25	dom	
3864	Ojcowska	26	dom	
3865	Ojcowska	27	dom	
3866	Ojcowska	28	dom	
3867	Ojcowska	29	dom	
3868	Ojcowska	30	dom	
3869	Ojcowska	31	dom	
3870	Ojcowska	32	dom	
3871	Ojcowska	33	dom	
3872	Ojcowska	34	dom	
3873	Ojcowska	35	dom	
3874	Ojcowska	36	dom	
3875	Ojcowska	37	dom	
3876	Ojcowska	38	dom	
3877	Ojcowska	39	dom	
3878	Ojcowska	40	dom	
3879	Ojcowska	41	dom	
3880	Ojcowska	42	dom	
3881	Ojcowska	43	dom	
3882	Ojcowska	44	dom	
3883	Ojcowska	45	dom	
3884	Ojcowska	46	dom	
3885	Ojcowska	47	dom	
3886	Ojcowska	48	dom	
3887	Ojcowska	49	dom	
3888	Ojcowska	50	dom	
3889	Ojcowska	51	dom	
3890	Ojcowska	52	dom	
3891	Ojcowska	53	dom	
3892	Ojcowska	54	dom	
3893	Ojcowska	55	dom	
3894	Ojcowska	56	dom	
3895	Ojcowska	57	dom	
3896	Ojcowska	58	dom	
3897	Ojcowska	59	dom	
3898	Ojcowska	60	dom	
3899	Ojcowska	61	dom	
3900	Ojcowska	62	dom	
3901	Ojcowska	63	dom	
3902	Ojcowska	64	dom	
3903	Ojcowska	65	dom	
3904	Ojcowska	66	dom	
3905	Ojcowska	67	dom	
3906	Ojcowska	68	dom	
3907	Ojcowska	69	dom	
3908	Ojcowska	70	dom	
3909	Ojcowska	71	dom	
3910	Ojcowska	72	dom	
3911	Ojcowska	73	dom	
3912	Ojcowska	74	dom	
3913	Ojcowska	75	dom	
3914	Ojcowska	76	dom	
3915	Ojcowska	77	dom	
3916	Ojcowska	78	dom	
3917	Ojcowska	79	dom	
3918	Ojcowska	80	dom	
3919	Ojcowska	81	dom	
3920	Ojcowska	82	dom	
3921	Ojcowska	83	dom	
3922	Ojcowska	84	dom	
3923	Ojcowska	85	dom	
3924	Ojcowska	86	dom	
3925	Ojcowska	87	dom	
3926	Ojcowska	88	dom	
3927	Ojcowska	89	dom	
3928	Ojcowska	90	dom	
3929	Ojcowska	91	dom	
3930	Ojcowska	92	dom	

3931	Ojcowska	93	dom	
3932	Ojcowska	94	dom	
3933	Ojcowska	95	dom	
3934	Ojcowska	96	dom	
3935	Ojcowska	97	dom	
3936	Ojcowska	98	dom	
3937	Ojcowska	99	dom	
3938	Ojcowska	100	dom	
3939	Ojcowska	101	dom	
3940	Ojcowska	102	dom	
3941	Ojcowska	103	dom	
3942	Ojcowska	104	dom	
3943	Ojcowska	105	dom	
3944	Ojcowska	106	dom	
3945	Ojcowska	107	dom	
3946	Ojcowska	108	dom	
3947	Ojcowska	109	dom	
3948	Ojcowska	110	dom	
3949	Okopowa	1	Bank Rzeszy, ob. NBP	1251
3950	Okopowa	2	kamienica	
3951	Okopowa	3	d. nr 9, kamienica, Bank PKO BP	1603
3952	Okopowa	5	d. nr 8; kamienica	
3953	Okopowa	7	d. nr 7, kamienica	
3954	Okopowa	9	d. Prezydium Policji (budynek główny, budynek mieszkalny, areszt, łączniki lewy i prawy, fragment muru), ob. UOP	1650
3955	Okopowa	15	Komenda Wojewódzka Policji w Gdańsku	
3956	Okopowa	15	Komenda Wojewódzka Policji w Gdańsku	
3957	Okopowa	17	kamienica czynszowa	1846
3958	Okopowa	17 A	kamienica czynszowa	1846
3959	Okopowa	21-27	URZĄD WOJEWÓDZKI I MARSZAŁKOWSKI	
3960	Okopowa/Rzeźnicka		Sala Okrągła Urzędu Wojewódzkiego	
3961	Oksywska	2	dom	
3962	Oksywska	5 A	dom	
3963	Oksywska	7	dom	
3964	Oksywska	9 A	dom	
3965	Oksywska	9 B	drugi dom	
3966	Oliwa		układ urbanistyczny Starej Oliwy wraz z zespołem Potoku Oliwskiego	850
3967	Oliwska	1	dz. nr 117, budynek	
3968	Oliwska	2	kościół oo franciszkanów	1092
3969	Oliwska	33	dom	
3970	Oliwska	33 B	budynek gospodarczy	
3971	Oliwska	34 B	dom	
3972	Oliwska	34 C	budynek gospodarczy	
3973	Oliwska	35	budynek nr 1 - dawny zespół koszarowy	
3974	Oliwska	35	budynek nr 2 - dawny zespół koszarowy	
3975	Oliwska	35	budynek nr 3 - dawny zespół koszarowy	
3976	Oliwska	35	budynek nr 4 - dawny zespół koszarowy	
3977	Oliwska	35	budynek nr 5 - dawny zespół koszarowy	
3978	Oliwska	35	budynek nr 6 - dawny zespół koszarowy	
3979	Oliwska	35	budynek nr 7 - dawny zespół koszarowy (d. stajnia, kaplica polska)	
3980	Oliwska	35	budynek nr 8 - dawny zespół koszarowy (sala gimnastyczna)	
3981	Oliwska	35	budynek nr 9 - dawny zespół koszarowy (warsztat)	
3982	Oliwska	35	budynek nr 23 - dawny zespół koszarowy	
3983	Oliwska	53/54	dom	
3984	Oliwska	55	dom	
3985	Oliwska	63	dom	
3986	Oliwska	64	dom	
3987	Oliwska	65	dom	
3988	Oliwska	66	dom	
3989	Oliwska	68/2, 50/1.46	zespół przystanku osobowego Brzeźno (wiata peronowa, peron, d. budynek kas)	
3990	Olszewskiego Karola	2/3	Osiedle robotnicze Fundacji dr Abegga	961
3991	Olszewskiego Karola	4/5	Osiedle robotnicze Fundacji dr Abegga	961
3992	Olszewskiego Karola	6/7	Osiedle robotnicze Fundacji dr Abegga	961
3993	Olszewskiego Karola	8/9	Osiedle robotnicze Fundacji dr Abegga	961
3994	Olszewskiego Karola	8/9k.	Osiedle robotnicze Fundacji dr Abegga	961
3995	Olszewskiego Karola	10	Osiedle robotnicze Fundacji dr Abegga	961
3996	Olszewskiego Karola	11	Osiedle robotnicze Fundacji dr Abegga	961
3997	Olszewskiego Karola	12	Osiedle robotnicze Fundacji dr Abegga	961
3998	Olszewskiego Karola	13/14	Osiedle robotnicze Fundacji dr Abegga	961

3999	Olszewskiego Karola	15/16	Osiedle robotnicze Fundacji dr Abegga	961
4000	Olszewskiego Karola	17	Osiedle robotnicze Fundacji dr Abegga	961
4001	Olszewskiego Karola	18	Osiedle robotnicze Fundacji dr Abegga	961
4002	Olszewskiego Karola	19	Osiedle robotnicze Fundacji dr Abegga	961
4003	Olszewskiego Karola	20	Osiedle robotnicze Fundacji dr Abegga	961
4004	Olszewskiego Karola	21/22	Osiedle robotnicze Fundacji dr Abegga	961
4005	Olszewskiego Karola	23/24	Osiedle robotnicze Fundacji dr Abegga	961
4006	Olszewskiego Karola	31	Osiedle robotnicze Fundacji dr Abegga	961
4007	Olszyńska	37	dwór	767
4008	Olszyńska	37	budynki gospodarcze przy dworze	
4009	Olszyńska	37	park dworski	
4010	Ołowianka	1	zespół elektrowni "Ołowianka" (budynek główny ob. Filharmonia, budynek socjalny)	529
4011	Ołowianka	1 A	budynek mieszkalny	529
4012	Ołowianka	1 B C	budynek mieszkalny	529
4013	Ołowianka	1	budynek stacji transformatorowej dz. 6/10, 6/20 obr. 0099	
4014	Ołowianka	4	budynek przepompowni ścieków Ołowianka, cz. dz. 9/4 obr. 99	
4015	Ołowianka	9-13	zespół spichlerzy : Oliwski, Panna, Miedź-obecnie Centralne Muzeum Morskie	479
4016	Ołowianka	14	spichlerz "Królewski" ob. hotel (d. zespół elektrowni)	529
4017	Opacka	3	dom	
4018	Opacka	5	dom ob.. Dom zakonny oo franciszkanów	
4019	Opacka	7	bud. szkoły	
4020	Opacka	9	pastorówka, ob.. Dom mieszkalny	
4021	Opacka	10	zespół pocysterski: d. stajnia	64
4022	Opacka	11	dom	
4023	Opacka	12	tzw. dworek Saltzmanna, obecnie siedziba DORACO	13
4024	Opacka	12 A	bud. gospodarczy przy dworku	
4025	Opacka		cmentarz (katolicki i ewangelicki): kaplica przedpogrzebowa, kostnica	1079
4026	Opata J. Rybińskiego		park im. A. Mickiewicza, d. opacki	64
4027	Opata J. Rybińskiego		palmiarnia	64
4028	Opata J. Rybińskiego	6	dom	
4029	Opata J. Rybińskiego	7	dom	
4030	Opata J. Rybińskiego	12	dom	
4031	Opata J. Rybińskiego	17	dom	
4032	Opata J. Rybińskiego	18	dom	
4033	Opata J. Rybińskiego	22	dom	
4034	Opata J. Rybińskiego	25	dom	
4035	Opłotki	18	dom	
4036	Opłotki	22	dom	
4037	Opływ Motławy		zespół Bastionów Dolnego Miasta - tzw. Opływ Motławy / Bastion św Gertrudy, Żubr, Wilk, Wyskok, Miś, Królik/	419
4038	Orkana Władysława	1	dom	
4039	Orkana Władysława	3	dom	
4040	Orkana Władysława	4	dom	
4041	Orkana Władysława	7	dom	
4042	Orkana Władysława	9	dom	
4043	Orkana Władysława	10/11	dom	
4044	Orla	1 A	budynek mieszkalny	
4045	Orla	1 B	budynek mieszkalny	
4046	Ornitologów	4	zespół tzw. Forsterówki: drugi budynek	
4047	Ornitologów	7	zespół tzw. Forsterówki: domek myśliwski	
4048	Ornitologów	11 B	dom	
4049	Ornitologów	12	drugi budynek	
4050	Ornitologów	12 A	mur między budynkami	
4051	Ornitologów	14	dom	
4052	Ornitologów	14	budynek gospodarczy	
4053	Ornitologów	16	dom	
4054	Ornitologów	16	budynek gospodarczy	
4055	Ornitologów	18	budynek dawnej wędzarni	
4056	Ornitologów	26	dworzec hydroplanów, ob.. Stacja biologii UG	
4057	Ornitologów	28	dom	
4058	Ornitologów	28 A	budynek gospodarczy	
4059	Ornitologów	30	dom	
4060	Ornitologów	30	budynek gospodarczy	
4061	Orzeszkowej Elizy	2	willa wraz z gruntem po obrysie murów	1923
4062	Orzeszkowej Elizy	3	dom	
4063	Orzeszkowej Elizy	3 A	dom	
4064	Orzeszkowej Elizy	9	dom	
4065	Orzeszkowej Elizy	9A	budynek mieszkalny, dz. nr 141/3 obr. 67	
4066	Orzeszkowej Elizy	11	dom	
4067	Orzeszkowej Elizy	15	dom	

4068	Orzeszkowej Elizy	17	dom	
4069	Orzeszkowej Elizy	19	dom	
4070	Orzeszkowej Elizy	23	dom	
4071	Osiek	6	kamienica	
4072	Osiek	7	kamienica	
4073	Osiek	8	kamienica	
4074	Osiek	9	kamienica	
4075	Osiek	10	kamienica	
4076	Osiek	11	łazienka z salą gimnastyczną ob. Liceum Autonomiczne	
4077	Osiek	12	gimnazjum i Liceum Autonomiczne	
4078	Osiek	12	gimnazjum i Liceum Autonomiczne, drugi budynek	
4079	Osiek	19-20	kamienica	
4080	Otwarta	10/12	dom w zespole	
4081	Otwarta	13/15	dom w zespole	
4082	Otwarta	30	dom w zespole	
4083	Otwarta	32	dom w zespole	
4084	Otwarta	34	dom w zespole	
4085	Otwarta	36	dom w zespole	
4086	Owczarnia	38	układ siedliska folwarku	
4087	Owczarnia	39	starodrzew	
4088	Owczarnia	40	fragment d. domeny folwarku Owczarnia, starodrzew	
4089	Owczarnia	51	d. budynek straży granicznej	
4090	Owczarnia	51 k.	budynek gospodarczy	
4091	Owczarnia	53	leśniczówka	
4092	Owczarnia	53	budynek gospodarczy leśniczówki	
4093	Owczarnia	53 k.	2 budynek gospodarczy leśniczówki	
4094	Owczarnia	61-63	dom	
4095	Owczarnia	61-65	d. stajnia	
4096	Owczarnia	67	dom	
4097	Owczarnia	77	dom	
4098	Owczarnia	79	dom	
4099	Owczarnia	81 k.	dom	
4100	Owczarnia	83	dom	
4101	Owsiana	1	kamienica	
4102	Owsiana	1 A	oficyna	
4103	Owsiana	2	kamienica	
4104	Owsiana	3	kamienica	
4105	Pachołów	1	dom	
4106	Pana Tadeusza	13	dom	
4107	Pana Tadeusza	23	dom	
4108	Pana Tadeusza	25	dom	
4109	Pana Tadeusza	27	dom	
4110	Pana Tadeusza	32	dom	
4111	Pana Tadeusza	47	dom	
4112	Pana Tadeusza	51	dom	
4113	Pana Tadeusza	51	budynek gospodarczy	
4114	Pana Tadeusza	84	dom	
4115	Pana Tadeusza	88	dom	
4116	Pana Tadeusza	90	dom	
4117	Pana Tadeusza	90	dom	
4118	Pana Tadeusza	92	dom	
4119	Pana Tadeusza	96	dom	
4120	Pana Tadeusza	104	dom	
4121	Pana Tadeusza	108	dom	
4122	Pana Tadeusza	114	dom	
4123	Pana Tadeusza	118/120	dom	
4124	Pana Tadeusza	124	dom	
4125	Pana Tadeusza	126	dom	
4126	Pana Tadeusza	128	dom	
4127	Pana Tadeusza	130	dom	
4128	Pana Tadeusza	134	dom	
4129	Pana Tadeusza	134	bud. gosp.	
4130	Panieńska	3 A	dom	
4131	Panieńska	22	dom	
4132	Panieńska	23 k.	bud. gosp./garaż	
4133	Panieńska	23-24	dom	
4134	Panieńska	30	dom	
4135	Pańska	1	baszta Jacek	420
4136	Pańska	1	dom	
4137	Pańska	2	dom	
4138	Pańska	3	dom	
4139	Pańska	4	dom	
4140	Pańska	5	dom	
4141	Pańska	6	dom	

4142	Pańska	7 (7/8)	dom	
4143	Pańska	9/11	dom	
4144	Partyzantów	7	synagoga	1142
4145	Partyzantów	11B	dom	
4146	Partyzantów	13B	dom	
4147	Partyzantów	13C	dom	
4148	Partyzantów	15	dom	
4149	Partyzantów	17A	dom	
4150	Partyzantów	17B	dom	
4151	Partyzantów	19	dom	
4152	Partyzantów	20	dom	
4153	Partyzantów	21	dom	
4154	Partyzantów	25	dom	
4155	Partyzantów	25	dom	
4156	Partyzantów	28B	dom	
4157	Partyzantów	28C	dom	
4158	Partyzantów	29	dom	
4159	Partyzantów	33	dom	
4160	Partyzantów	36A	dom	
4161	Partyzantów	36B	dom	
4162	Partyzantów	36C	dom	
4163	Partyzantów	38	dom	
4164	Partyzantów	43	dom	
4165	Partyzantów	49B	dom	
4166	Partyzantów	51	dom	
4167	Partyzantów	52	dom	
4168	Partyzantów	53	dom	
4169	Partyzantów	54	dom	
4170	Partyzantów	55	dom	
4171	Partyzantów	56/58	dom	
4172	Partyzantów	57	dom	
4173	Partyzantów	58 B	dom	
4174	Partyzantów	59	dom	
4175	Partyzantów	60 A	dom	
4176	Partyzantów	60 B	dom	
4177	Partyzantów	62	dom	
4178	Partyzantów	68	dom	
4179	Paska Jana Chryzostoma	1/2/3/4/5	dom	
4180	Paska Jana Chryzostoma	6/7/8/9	dom	
4181	Pastoriusza Joachima	1	dom w zespole	
4182	Pastoriusza Joachima	2	dom w zespole	
4183	Pastoriusza Joachima	3	dom w zespole	
4184	Pastoriusza Joachima	4	dom w zespole	
4185	Pastoriusza Joachima	5	dom w zespole	
4186	Pastoriusza Joachima	6	dom w zespole	
4187	Pastoriusza Joachima	7	dom w zespole	
4188	Pawłowskiego Stanisława	1A	dom	
4189	Pawłowskiego Stanisława	2	dom	
4190	Pawłowskiego Stanisława	3	dom	
4191	Pawłowskiego Stanisława	4	dom	
4192	Pawłowskiego Stanisława	5	dom	
4193	Pelplińska	1	dom	
4194	Pelplińska	2	dom	
4195	Pelplińska	3	dom	
4196	Pelplińska	4	dom	
4197	Pelplińska	4	dom	
4198	Pelplińska	5	dom	
4199	Pelplińska	6	dom	
4200	Pestalozziego Jana	1-5	dom	
4201	Pestalozziego Jana	2-18	dom	
4202	Pestalozziego Jana	7/9/11/13	zespół budynków szkoły	
4203	Pestalozziego Jana	15-19	dom	
4204	Pestalozziego Jana	24-36	dom	
4205	Piastowska	3	dom	
4206	Piastowska	4	dom	
4207	Piastowska	5	dom	
4208	Piastowska	6	dom	

4209	Piastowska	7	dom	
4210	Piastowska	8	dom	
4211	Piastowska	15A	dom	
4212	Piastowska	20	dom	
4213	Piastowska	22	dom	
4214	Piastowska	23	dom	
4215	Piastowska	24	dom	
4216	Piastowska	25	dom	
4217	Piastowska	26	dom	
4218	Piastowska	28	dom	
4219	Piastowska	29	d. magazyn	
4220	Piastowska	31	warsztat	
4221	Piastowska	33	dom	
4222	Piastowska	34	dom	
4223	Piastowska	36	dom	
4224	Piastowska	38	dom	
4225	Piastowska	40	dom	
4226	Piastowska	40k.	dom	
4227	Piastowska	44	dom	
4228	Piastowska	48	dom	
4229	Pieszka	1 B	dom	
4230	Piecewska	27	zespół dworsko-pałacowy(dwór, park, altana)	1015
4231	Pileckiego Szczepana	3	dom	
4232	Pileckiego Szczepana	4	dom	
4233	Pileckiego Szczepana	6	dom mieszkalny	
4234	Pileckiego Szczepana	7	willa z działką	1873
4235	Pileckiego Szczepana	8	dom	
4236	Piramowicza Grzegorza	1/2	budynek szkoły "Conradinum" z fragmentem ogrodu	1700
4237	Piramowicza Grzegorza	1/2	bursa szkolna	1700
4238	Piramowicza Grzegorza	1/2	sala gimnastyczna	1700
4239	Piramowicza Grzegorza	1/2	sanitariaty	1700
4240	Piramowicza Grzegorza	3	dom	
4241	Piwna	1 (1/2)	kamienica, tzw. Dom Schlütera, ob. Dom Rzemiosła	424
4242	Piwna	3 (3/4)	kamienica	
4243	Piwna	4 (3/4)	kamienica	
4244	Piwna	5 (5/6)	kamienica	
4245	Piwna	6 (5/6)	kamienica	
4246	Piwna	7 (7/8)	kamienica	
4247	Piwna	8 (7/8)	kamienica	
4248	Piwna	9 (9/10)	kamienica	
4249	Piwna	10 (9/10)	kamienica	
4250	Piwna	11 (11/12)	kamienica	
4251	Piwna	12 (11/12)	kamienica	742
4252	Piwna	13	kamienica	
4253	Piwna	14 (14/15)	kamienica	
4254	Piwna	14 (28/31)	kamienica	
4255	Piwna	15 (14/15)	kamienica	743
4256	Piwna	15 (28/31)	kamienica	
4257	Piwna	16	kamienica.	744
4258	Piwna	17 (17/18)	kamienica	
4259	Piwna	18 (17/18)	kamienica	
4260	Piwna	19 (19/21)	kamienica	
4261	Piwna	20 (19/21)	kamienica	
4262	Piwna	21 (19/21)	kamienica	
4263	Piwna	22 (22/23)	kamienica	745
4264	Piwna	23 (22/23)	kamienica	
4265	Piwna	23 (22/23)	kamienica	
4266	Piwna	24	kamienica	
4267	Piwna	25 (25/26)	kamienica	
4268	Piwna	26 (25/26)	kamienica	
4269	Piwna	27 (27/29)	kamienica	
4270	Piwna	27 (27/29)	kamienica	
4271	Piwna	28 (28/31)	kamienica	
4272	Piwna	29 (28/31)	kamienica	
4273	Piwna	30 (28/31)	kamienica	
4274	Piwna	31 (28/31)	kamienica	
4275	Piwna	33 (32/35)	kamienica	
4276	Piwna	34 (32/35)	kamienica	
4277	Piwna	35 (32/35)	kamienica	
4278	Piwna	35 (32/35)	kamienica	
4279	Piwna	36 (36/39)	kamienica	
4280	Piwna	37 (36/39)	kamienica	
4281	Piwna	38 (36/39)	kamienica	
4282	Piwna	39 (36/39)	kamienica	

4283	Piwna	47	kamienica	
4284	Piwna	47	kamienica	
4285	Piwna	48 (48/49)	kamienica	
4286	Piwna	49 (48/49)	kamienica	
4287	Piwna	50 (50/51)	kamienica	
4288	Piwna	51 (50/51)	kamienica	746
4289	Piwna	52 (52/53)	kamienica	747
4290	Piwna	53 (52/53)	kamienica	
4291	Piwna	54 (54/55)	kamienica	748
4292	Piwna	55 (54/55)	kamienica	749
4293	Piwna	56 (56/57)	kamienica	
4294	Piwna	57 (56/57)	kamienica	750
4295	Piwna	58	kamienica	
4296	Piwna	59 (59/60)	kamienica	751
4297	Piwna	60 (59/60)	kamienica	752
4298	Piwna	61 (61/63)	kamienica	753
4299	Piwna	62 (61/63)	kamienica	
4300	Piwna	63 (61/63)	kamienica	754
4301	Piwna	64 (64/65)	kamienica	755
4302	Piwna	65 (64/65)	kamienica	
4303	Piwna	66	kamienica	756
4304	Piwna	67 (67/68)	kamienica	
4305	Piwna	68 (67/68)	kamienica	
4306	Plac Dominikański	1	Hala Targowa	1230
4307	Plac Dworcowy	1	budynek dworca w Oliwie	
4308	Plac Dworcowy	1 k.	magazyn	
4309	Plac Dworcowy	bn	wiata	
4310	Plac Dworcowy	bn	budynek I na peronie	
4311	Plac Dworcowy	bn	budynek II na peronie	
4312	Plac Dworcowy	bn	budynek toalet	
4313	Plac Dworcowy	3	dom	
4314	Plac Dworcowy	3	budynek gospodarczy	
4315	Plac Gustkowicza Jana Ks. Prałata	1	dom	
4316	Plac Gustkowicza Jana Ks. Prałata	2	dom	
4317	Plac Gustkowicza Jana Ks. Prałata	3	dom	
4318	Plac Gustkowicza Jana Ks. Prałata	4	dom	
4319	Plac Gustkowicza Jana Ks. Prałata	5	dom	
4320	Plac Gustkowicza Jana Ks. Prałata	11	dom	
4321	Plac Gustkowicza Jana Ks. Prałata	12	dom	
4322	Plac Komorowskiego Bronisława Ks.	1 A/B/C	dom	
4323	Plac Obrońców Poczty Polskiej	1-2	budynek d. lazaretu, następnie Poczty Polskiej	422
4324	Plac Obrońców Poczty Polskiej		mur d. Domu Poprawy	
4325	Plac Oruński	5	budynek	
4326	Plac Wałowy	1	Zespół Małej Zbrojowni - obecnie ASP	432
4327	Plac Wałowy	2	dom	
4328	Plac Wałowy	3	dom	
4329	Plac Wałowy	5	dom	
4330	Plac Wałowy	5 A	dom	
4331	Plac Wałowy	6	dom	
4332	Plac Wałowy	7	dom	
4333	Plac Wałowy	9	dom	
4334	Plac Wałowy	10	dom	
4335	Plac Wałowy	11	dom	
4336	Plac Wałowy	12 A	dom	
4337	Plac Wałowy	12 B	dom	
4338	Plac Wałowy	12 C	dom	
4339	Plac Wałowy	13	dom	
4340	Plac Wałowy	14	dom	
4341	Plac Wałowy	15	Laboratorium forteczne - ob. ASP	432
4342	Plac Wałowy	15 A	Dom Studencki ASP d. internat	
4343	PLAC WYBICKIEGO Józefa Gen.	2/4/6/8/10/12/14/16/18/20/22	zespół domów	
4344	PLAC WYBICKIEGO Józefa Gen.	1/3/5/7/9/11/13/15/17/19	zespół domów	

4345	Plater Emilii	2	budynek mieszkalny	
4346	Plater Emilii	7	budynek mieszkalny	
4347	Plater Emilii	9	budynek mieszkalny	
4348	Plater Emilii	11	budynek mieszkalny	
4349	Plater Emilii	13	budynek mieszkalny	
4350	Plater Emilii	17/19/21/23/23 A	budynek mieszkalny	
4351	Plater Emilii	15/15A/17	budynek mieszkalny	
4352	Plater Emilii	19/21/23/23 A	budynek mieszkalny	
4353	Plater Emilii	25/25 A/27/29/31/33/33 A	budynek mieszkalny	
4354	Plater Emilii	35/35 A	budynek mieszkalny	
4355	Plater Emilii	37	budynek mieszkalny	
4356	Plebania	7	budynek I plebanii Bazyliki Mariackiej	124
4357	Plebania	8	budynek II plebanii Bazyliki Mariackiej	124
4358	Plebania	9	budynek III plebanii Bazyliki Mariackiej	124
4359	Płońska	4	dom	
4360	Płońska	24	dom	
4361	Płowce	1/3/5/7/9/11	budynek mieszkalny	
4362	Płowce	2/4/6/8/10/12	budynek mieszkalny	
4363	Płowce	13/15/17/19/21/23	budynek mieszkalny	
4364	Płowce	14/16/18/20/22/24	budynek mieszkalny	
4365	Płowce	25/27/29/31/33/35	budynek mieszkalny	
4366	Płowce	26/28/30/32/34/36	budynki	
4367	Płowce	37/39/41	budynki	
4368	Płowce	38/40/42/44/46/48	budynek mieszkalny	
4369	Płowce	58/60	budynek mieszkalny	
4370	Pniewskiego Władysława	1	dom	
4371	Pniewskiego Władysława	2	dom	
4372	Pniewskiego Władysława	3	d. szkoła ob.. Przedsiębiorstwo Geode.-Kart.	
4373	Pniewskiego Władysława	3A	d. szkoła ob.. Przedsiębiorstwo Geode.-Kart.	
4374	Pniewskiego Władysława	3B	oficyna d. szkoły	
4375	Pniewskiego Władysława	4	dom	
4376	Pniewskiego Władysława	5	dom	
4377	Pniewskiego Władysława	6	dom	
4378	Pniewskiego Władysława	7	dom	
4379	Pniewskiego Władysława	8	dom	
4380	Pobiedzisko	3	dom	
4381	Pobiedzisko	3A	dom	
4382	Pobiedzisko	4	dom	
4383	Pobiedzisko	5	dom	
4384	Pobiedzisko	6	dom	
4385	Pobiedzisko	7	dom	
4386	Pobiedzisko	8	dom (kaplica metodystów?)	
4387	Pobiedzisko	9	dom	
4388	Pobiedzisko	10	dom	
4389	Pobiedzisko	12	dom	
4390	Pobiedzisko	12 k.	dom	
4391	Pobiedzisko	18	dom	
4392	Pocztowa	1	dom	
4393	Poczty Gdańskiej	2	dom	
4394	Poczty Gdańskiej	3	dom	
4395	Poczty Gdańskiej	3 A	oficyna	
4396	Poczty Gdańskiej	4	dom	
4397	Poczty Gdańskiej	6	dom	
4398	Poczty Gdańskiej	7	willa	
4399	Poczty Gdańskiej	8	dom	
4400	Poczty Gdańskiej	9	willa	
4401	Pod Zrębem	3	dom	
4402	Pod Zrębem	5 B	dom	
4403	Pod Zrębem	6	dom	
4404	Pod Zrębem	7	dom	
4405	Pod Zrębem	8	dom	
4406	Pod Zrębem	9	dom	
4407	Pod Zrębem	16	dom	

4408	Podhalańska	1	dom	
4409	Podhalańska	4	dom	
4410	Podhalańska	6	dom	
4411	Podhalańska	7	dom	
4412	Podhalańska	8	dom	
4413	Podhalańska	10	dom	
4414	Podhalańska	11	dom	
4415	Podhalańska	13	dom	
4416	Podhalańska	15 A	dom	
4417	Podhalańska	15 B	budynek gospodarczy	
4418	Podhalańska	15 C	budynek gospodarczy	
4419	Podhalańska	15 D	budynek gospodarczy	
4420	Podhalańska	16	dom	
4421	Podhalańska	17	dom	
4422	Podhalańska	18	dom	
4423	Podhalańska	19	dom	
4424	Podhalańska	20	dom	
4425	Podhalańska	21	dom	
4426	Podkramarska	5	kościół p.w. Wniebowzięcia NMP (Bazylika Mariacka),	124
4427	Podleśna	2	dom	
4428	Podleśna	3	dom	
4429	Podleśna	4	dom	
4430	Podleśna	5	dom	
4431	Podleśna	7	dom	
4432	Podleśna	9	dom	
4433	Podleśna	10	dom	
4434	Podleśna	11	dom	
4435	Podleśna	12	dom	
4436	Podleśna	13	dom	
4437	Podleśna	14	dom	
4438	Podleśna	15	dom	
4439	Podleśna	17	dom	
4440	Podleśna	18/20	dom	
4441	Podleśna	19	dom	
4442	Podleśna	21	dom	
4443	Podleśna	23	dom	
4444	Podleśna	24	dom	
4445	Podleśna	25	dom	
4446	Podleśna	26	dom	
4447	Podleśna	27	dom	
4448	Podleśna	28	dom	
4449	Podmiejska	8	dom	
4450	Podmiejska	11 B	budynek gospodarczy	
4451	Podmiejska	11 C	oficyna	
4452	Podmiejska	12	dom	
4453	Podmiejska	13	dom	
4454	Podmiejska	14	dom	
4455	Podmiejska	16	dom	
4456	Podmiejska	17	dom	
4457	Podmiejska	17 A	oficyna	
4458	Podmiejska	18	dom	
4459	Podmiejska	19	dom	
4460	Podmiejska	20 A	dom	
4461	Podmyńska	10/11	zespół domów karmelitów oraz brama z ogrodzeniem	774
4462	Podmurze	2 k.	budynek gospodarczy	
4463	Podmurze	2	mur	
4464	Podstoczna	2	dom	
4465	Podstoczna	3	dom	
4466	Podstoczna	4	dom	
4467	Podstoczna	5 k.	d. zbiornik gazowy	
4468	Podstoczna	10	dom	
4469	Podstoczna	11	dom	
4470	Podwale Grodzkie	1	Zespół Dworca Głównego (budynek główny, budynek kas kolei elektrycznych, przychodnia lekarska i hotel, poczta, magazyny, budynki socjalne)	963
4471	Podwale Grodzkie		Bastion św. Elżbiety	441
4472	Podwale Grodzkie		d. Hotel Monopol	
4473	Podwale Staromiejskie	81	kamienica	
4474	Podwale Staromiejskie	82	kamienica	
4475	Podwale Staromiejskie	96-97	kamienica	
4476	Pogodna	10	dom	
4477	Pokoleń Lechii Gdańsk	dz. 45/15.44	budynek nastawni	
4478	Pola Wincentego	2	Osiedle robotnicze Fundacji dr Abegga	985
4479	Pola Wincentego	3	Osiedle robotnicze Fundacji dr Abegga	985

4480	Pola Wincentego	4	Osiedle robotnicze Fundacji dr Abegga	985
4481	Pola Wincentego	5	Osiedle robotnicze Fundacji dr Abegga	985
4482	Pola Wincentego	6	Osiedle robotnicze Fundacji dr Abegga	985
4483	Pola Wincentego	7	Osiedle robotnicze Fundacji dr Abegga	985
4484	Pola Wincentego	8	Osiedle robotnicze Fundacji dr Abegga	985
4485	Pola Wincentego	9	Osiedle robotnicze Fundacji dr Abegga	985
4486	Pola Wincentego	10	Osiedle robotnicze Fundacji dr Abegga	985
4487	Pola Wincentego	13	Osiedle robotnicze Fundacji dr Abegga	985
4488	Pola Wincentego	14	Osiedle robotnicze Fundacji dr Abegga	985
4489	Pola Wincentego	15	Osiedle robotnicze Fundacji dr Abegga	985
4490	Pola Wincentego	16	Osiedle robotnicze Fundacji dr Abegga	985
4491	Polanki	2	dom	
4492	Polanki	7 A	dom	
4493	Polanki	11	dom	
4494	Polanki	14	dom	
4495	Polanki	15	dom	
4496	Polanki	16	dom	
4497	Polanki	19	willa	
4498	Polanki	20	dom z ogrodzeniem	
4499	Polanki	21	dom	
4500	Polanki	22	dom	
4501	Polanki	23	dom	
4502	Polanki	24	dom	
4503	Polanki	25	dom	
4504	Polanki	26	dom	
4505	Polanki	28	dom	
4506	Polanki	29	dom	
4507	Polanki	32	dom	
4508	Polanki	36	dom	
4509	Polanki	36 A	budynek gospodarczy	
4510	Polanki	37	dom	
4511	Polanki	37A	oficyna	
4512	Polanki	49	dom	
4513	Polanki	51	dom	
4514	Polanki	51	dom	
4515	Polanki	54	dom	
4516	Polanki	56	dom	
4517	Polanki	58	dom d. gospoda, hotel	
4518	Polanki	59	dom	
4519	Polanki	60	dom	
4520	Polanki	61	dom	
4521	Polanki	62	dom	
4522	Polanki	68	dom	
4523	Polanki	69	dom	
4524	Polanki	70	dom	
4525	Polanki	71	dom	
4526	Polanki	73A	dom	
4527	Polanki	73B	dom	
4528	Polanki	94, 95, 97	historyczny zespół budynków mieszkalnych	
4529	Polanki	107	dom	
4530	Polanki	108	dom	
4531	Polanki	117	zespół dworsko-parkowy: dwór V, budynek pn. i pd., park, ob.. Szpital Marynarki Wojennej	715
4532	Polanki	117	zbiornik wody średniego ciśnienia Polanki po obrysie nasypu, cz. dz.nr 426/14 obr. 12	
4533	Polanki	119	dwór IV	491
4534	Polanki	119	d. urządzenia wodne	
4535	Polanki	119	piwniczka II	
4536	Polanki	119	piwniczka II	
4537	Polanki	119	pawilon parkowy	
4538	Polanki	119	taras słoneczny - loggia	
4539	Polanki	119	portiernia	
4540	Polanki	119	dom mieszkalny obsługi	
4541	Polanki	119	budynek sanatoryjny II	
4542	Polanki	119	budynek sanatoryjny I	
4543	Polanki	119	park dworski (przy Dworze IV Grodecka) obr. 0012 dz.424	
4544	Polanki	121 B	dom	
4545	Polanki	122	dwór III (Schopenhauerów)	16
4546	Polanki		ogród z grotą widokową	16
4547	Polanki		dom , budynek boczny	
4548	Polanki	124	zespół dworu II (Quellbrunn): dwór II, oficyna pn.-wsch. i oficyna pn.-zach., 2 budynki gospodarcze, kaplica cmentarna, park	757

4549	Polanki	125	dwór I (Monbrillant)	17
4550	Polanki	125	ogród z pawilonem ogrodowym	17
4551	Polanki	125	oficyna	
4552	Polanki	126 A	dom	
4553	Polanki	126 B	dom	
4554	Polanki	127	dom	
4555	Polanki	128	dom	
4556	Polanki	129	dom	
4557	Polanki	130	LO nr V	
4558	Polanki	130	budynek gospodarczy LO	
4559	Polanki	131	d. ewangelicki dom parafialny ob.. Zakon cystersów	
4560	Polanki	132	dom	
4561	Polanki	132 A	dom	
4562	Polanki	133	dom	
4563	Polanki	133 A	dom	
4564	Polanki	134	dom	
4565	Polanki	134 A	oficyna	
4566	Polanki		zespół ujęcia wody Polanki (3 zbiorniki, budynek pompowni/socjalny, studnie, instalacje, zabytkowa brama przy wjeździe na ul. Polanki 110A), położony w kwadracie ulic Polanki, Abrahama i Doroszewskiego, w granicach dz. nr 542/1 obr. 0012 , wraz z historycznym drenażem i studniami rewizyjnymi (na terenie dz. nr 584/4 obr. 0012, dz. nr 586, obr. 0012, dz. nr 589 obr. 0012, dz. nr 588 obr. 0012)	
4567	Politechniczna	2A	dom	
4568	Politechniczna	3	dom	
4569	Politechniczna	4	dom	
4570	Politechniczna	9	dom	
4571	Politechniczna	10	dom	
4572	Politechniczna	12	dom	
4573	Politechniczna	13	dom	
4574	Politechniczna	15	dom	
4575	Politechniczna	15A	dom	
4576	Politechniczna	16	dom	
4577	Politechniczna	16A	oficyna	
4578	Politechniczna	17	dom	
4579	Politechniczna	17A	oficyna	
4580	Polna	1	dom	
4581	Polna	2	dom	
4582	Polna	3	dom	
4583	Polna	4	dom	
4584	Południowa	1	budynek mieszkalny	
4585	Południowa	5	dom	
4586	Pomorska	b.nr	d. poczekalnia tramwajowa	
4587	Pomorska	3	dom	
4588	Pomorska	4	dom	
4589	Pomorska	6	dom	
4590	Pomorska	7	dom	
4591	Pomorska	10	dom	
4592	Pomorska	11	dom	
4593	Pomorska	12	dom	
4594	Pomorska	60	budynek przepompowni ścieków Jelitkowo wraz z instalacją przetłaczania ścieków, cz. dz.nr 131/3 obr. 0008	
4595	Pomorska	68	zespół dworsko-parkowy: relikty Dworu Przymorze-piwnice średniowieczne,	779
4596	Pomorska	94	d. młyn	
4597	Pomorska	94	dom w zespole młyna	
4598	Poprzeczna	2/4	dom	
4599	Potokowa	12	dom	
4600	Potokowa	15	dom	
4601	Powalna	8	dom	
4602	Powalna	11	dom	
4603	Powroźnicza	3	kamienica	772
4604	Powroźnicza	10 (10/12)	kamienica	
4605	Powroźnicza	11 (10/12)	kamienica	
4606	Powroźnicza	12 (10/12)	kamienica	
4607	Powroźnicza	13 (13/15)	kamienica	
4608	Powroźnicza	14 (13/15)	kamienica	
4609	Powroźnicza	15 (13/15)	kamienica	
4610	Powroźnicza	16 (16/17)	kamienica	
4611	Powroźnicza	17 (16/17)	kamienica	
4612	Powroźnicza	18 (18/20)	kamienica	
4613	Powroźnicza	19 (18/20)	kamienica	

4614	Powroźnicza	20 (18/20)	kamienica	
4615	Powroźnicza	21 (21/22)	kamienica	
4616	Powroźnicza	22 (21/22)	kamienica	
4617	Powstańców Warszawskich	12/14/16	dom	
4618	Powstańców Warszawskich	15	dom	
4619	Powstańców Warszawskich	17	dom	
4620	Powstańców Warszawskich	18/20/22	dom	
4621	Powstańców Warszawskich	24/26/28	dom	
4622	Powstańców Warszawskich	30/32/34	dom	
4623	Powstańców Warszawskich	35	Wojskowy Cmentarz Francuski w granicach działek ewidencyjnych nr 140/2 i 140/1 obr. 79	
4624	Powstańców Warszawskich	36/38/40	dom	
4625	Powstańców Warszawskich	53	dom	
4626	Powstańców Wielkopolskich	90	budynek stacji pomp	
4627	Poznańska	15/17	dom	
4628	Poznańska	16	dom	
4629	Poznańska	18	dom	
4630	Poznańska	19/21	dom	
4631	Poznańska	20	dom	
4632	Poznańska	22	dom	
4633	Poznańska	23/25	dom	
4634	Poznańska	24	dom	
4635	Poznańska	25	dom	
4636	Poznańska	26	dom	
4637	Poznańska	27	dom	
4638	Poznańska	28	dom	
4639	Poznańska	29	dom	
4640	Poznańska	30	dom	
4641	Poznańska	31	dom	
4642	Poznańska	32	dom	
4643	Poznańska	33	dom	
4644	Poznańska	34	dom	
4645	Północna	1	dom	
4646	Północna	2	dom	
4647	Północna	4	dom	
4648	Północna	5	dom	
4649	Północna	6	dom	
4650	Północna	7	dom	
4651	Północna	9	dom	
4652	Północna	11 A	dom	
4653	Północna	12	dom	
4654	Północna	14	dom	
4655	Profesorska	17	plebania kościoła p.w. św. Brygidy	
4656	Profesorska	17	d. zbrojownia ob. drugi budynek plebani	
4657	Promienista	1	dom	
4658	Promienista	3	dom	
4659	Promienista	5	dom	
4660	Promienista	5 A	dom	
4661	Promienista	7	dom	
4662	Promienista	7 A	dom	
4663	Promienista	9	dom	
4664	Próżna	2	dom	
4665	Próżna	3/5	dom	
4666	Prusa Bolesława	1	dom	
4667	Prusa Bolesława	2	dom	
4668	Prusa Bolesława	3	dom	
4669	Prusa Bolesława	4	dom	
4670	Prusa Bolesława	5	dom	
4671	Prusa Bolesława	6	dom	
4672	Prusa Bolesława	7	dom	
4673	Prusa Bolesława	8	dom	
4674	Prusa Bolesława	9	dom	
4675	Prusa Bolesława	10	dom	
4676	Prusa Bolesława	11	dom	
4677	Prusa Bolesława	12	dom	

4678	Prusa Bolesława	13	dom	
4679	Prusa Bolesława	14	dom	
4680	Prusa Bolesława	15	dom	
4681	Prusa Bolesława	16	dom	
4682	Prusa Bolesława	17	dom	
4683	Prusa Bolesława	18	dom	
4684	Prusa Bolesława	19	dom	
4685	Prusa Bolesława	20	dom	
4686	Prusa Bolesława	21	dom	
4687	Prusa Bolesława	22	dom	
4688	Prusa Bolesława	23	dom	
4689	Prusa Bolesława	24	dom	
4690	Prusa Bolesława	25	dom	
4691	Prusa Bolesława	26	dom	
4692	Przebiśnegowa	3	dom	
4693	Przebiśnegowa	5	dom	
4694	Przegalińska	20	dom	
4695	Przegalińska	29	zespół zagrody w Sobieszewskiej Pastwie, 3 budynki	
4696	Przegalińska	45	zespół zagrody w Sobieszewskiej Pastwie: drugi budynek	
4697	Przegalińska	49 A	zespół zagrody "bauera"	
4698	Przegalińska	55/57	d. Sobieszewska Pastwa 4, zespół zagrody "bauera"	191
4699	Przegalińska	60	zespół śluzu komorowej w Przegalinie Płn na rzece Martwa Wisła	1645
4700	Przegalińska	63	zespół zagrody: 2 budynki	
4701	Przegalińska	65	dom	
4702	Przegalińska	75	zespół zagrody: 2 budynki	
4703	Przegalińska	81/83	d. Sobieszewska Pastwa 8, zagroda: budynek mieszkalny i gospodarczy	190
4704	Przegalińska	95	dom	
4705	Przegalińska	119	dom	
4706	Przegalińska	123	dom	
4707	Przegalińska	129	zagroda 2 budynki	
4708	Przegalińska	131	dom	
4709	Przegalińska	135	dom	
4710	Przegalińska	139	zagroda 2 budynki	
4711	Przegalińska	143	zagroda	
4712	Przegalińska	151	zagroda i 2 budynki	
4713	Przegalińska	153	zagroda i 2 budynki	
4714	Przegalińska	155	zagroda i 2 budynki	
4715	Przegalińska	159	zagroda 4 budynki	
4716	Przegalińska	161	dom	
4717	Przegalińska	163 A	zagroda	
4718	Przełom	1	dom-tzw Kommissionhaus	1659
4719	Przełom	2	dom	
4720	Przełom	3	dom	
4721	Przełom	5	dom	
4722	Przełom	5 k.	dom	
4723	Przełom	11	dom	
4724	Przełom	15	dom	
4725	Przełom	15	dom	
4726	Przełom	15 A	dom	
4727	Przełom	11-15 A	dom	
4728	Przełom	12-14	dom	
4729	Przemysłowa	4	kapitanat portu	
4730	Przemysłowa	6 A	latarnia morska	1797
4731	Przemysłowa	26	Bateria Portowa[WOC]	
4732	Przetoczna	1	dom	
4733	Przetoczna	1 A	dom	
4734	Przetoczna	1 B	dom	
4735	Przetoczna	5 A	dom	
4736	Przetoczna	5 B	dom	
4737	Przędzalnicza	6r.	dom	
4738	Przy Torze	1	dom	
4739	Przy Torze	2	dom	
4740	Przy Torze	3	dom	
4741	Przy Torze	3A	oficyna	
4742	Przy Torze	4	dom	
4743	Przy Torze	5	dom	
4744	Przy Torze	6	dom	
4745	Przy Torze	7A	dom	
4746	Przy Torze	7BC	budynek gosp.	
4747	Przy Torze	7D	dom	
4748	Przy Torze	8	dom	
4749	Przy Torze	8A	budynek gosp.	

4750	Przy Torze	8B	budynek gosp.	
4751	Przy Torze	8C	budynek gosp.	
4752	Przy Torze	8D	budynek gosp.	
4753	Przy Torze	8E	budynek gosp.	
4754	Przy Torze	9A	dom	
4755	Przy Torze	9B	budynek gospodarczy	
4756	Przy Torze	13	dom	
4757	Przy Torze	14	dom	
4758	Przy Torze	16	dom	
4759	Przy Torze	16 pod	budynek gospodarczy	
4760	Przy Torze	17	dom	
4761	Przy Torze	17 pod	budynek gospodarczy	
4762	Przy Torze	18	dom	
4763	Przy Torze	19	dom	
4764	Przy Torze	21	dom	
4765	Przy Torze	21 pod	budynek gospodarczy	
4766	Przy Torze	22	dom	
4767	Przy Torze	22 pod	budynek gospodarczy	
4768	Przybrzeżna	11A	dom	
4769	Przybrzeżna	12	dom	
4770	Przybrzeżna	14	dom	
4771	Przybrzeżna	14 pod	budynek gospodarczy	
4772	Przybrzeżna	15	dom	
4773	Przybrzeżna	19	dom	
4774	Przybrzeżna	20	dom	
4775	Przybrzeżna	22	dom	
4776	Przybrzeżna	24	dom	
4777	Przybrzeżna	25	dom	
4778	Przybrzeżna	26 C	dom	
4779	Przybrzeżna	26 E	budynek gospodarczy	
4780	Przybrzeżna	26 F	budynek gospodarczy	
4781	Przybrzeżna	26 F pod	budynek gospodarczy	
4782	Przybrzeżna	28	dom	
4783	Przyjemna	1/3/5	dom	
4784	Przyjemna	7	dom	
4785	Przyokopowa	1	dom	
4786	Przyokopowa	2	dom	
4787	Przyokopowa	3	dom	
4788	Przyokopowa	4	dom	
4789	Przyokopowa	5	dom	
4790	Przyokopowa	7	dom	
4791	Przyokopowa	8	dom	
4792	Ptasia	2	dom	
4793	Ptasia	4	dom	
4794	Pułaskiego Kazimierza	2	dom	
4795	Pułaskiego Kazimierza	3	dom	
4796	Pułaskiego Kazimierza	7	dom	
4797	Pułaskiego Kazimierza	8	dom	
4798	Pułaskiego Kazimierza	9	dom	
4799	Pułaskiego Kazimierza	10	dom	
4800	Pułaskiego Kazimierza	10 A	dom	
4801	Pułaskiego Kazimierza	11	dom	
4802	Pułaskiego Kazimierza	12 A	dom	
4803	Pułaskiego Kazimierza	13	dom	
4804	Pułaskiego Kazimierza	14	dom	
4805	Pułaskiego Kazimierza	14 A	dom	
4806	Pułaskiego Kazimierza	16	dom	
4807	Pułaskiego Kazimierza	17	dom	
4808	Puszkina Aleksandra	1	Osiedle robotnicze Fundacji dr Abegga	961
4809	Puszkina Aleksandra	2	Osiedle robotnicze Fundacji dr Abegga	961
4810	Puszkina Aleksandra	3	Osiedle robotnicze Fundacji dr Abegga	961
4811	Puszkina Aleksandra	4	Osiedle robotnicze Fundacji dr Abegga	961
4812	Puszkina Aleksandra	5	Osiedle robotnicze Fundacji dr Abegga	961
4813	Puszkina Aleksandra	6	Osiedle robotnicze Fundacji dr Abegga	961
4814	Puszkina Aleksandra	7	Osiedle robotnicze Fundacji dr Abegga	961
4815	Puszkina Aleksandra	8	Osiedle robotnicze Fundacji dr Abegga	961
4816	Puszkina Aleksandra	9	Osiedle robotnicze Fundacji dr Abegga	961
4817	Radna	2	dom	
4818	Radna	3	dom	
4819	Radna	4	dom	
4820	Radunicka	1	dom	
4821	Radunicka	7	dom	
4822	Raduńska	1	dom	
4823	Raduńska	44	dom	

4824	Raduńska	45	dom	
4825	Raduńska	54	dom	
4826	Raduńska	58	dom	
4827	Raduńska	59	dom	
4828	Rajska	1	d. Dom Technika (NOT)	
4829	Rajska	2	tzw. Mały Młyn z murem	436
4830	Ramuła Stefana	2	dom	
4831	Ramuła Stefana	2	budynek gospodarczy	
4832	Ramuła Stefana	2B	budynek gospodarczy	
4833	Ramuła Stefana	2C	budynek gospodarczy	
4834	Ramuła Stefana	3	dom	
4835	Ramuła Stefana	4/4A	dom	
4836	Ramuła Stefana	5	dom	
4837	Ramuła Stefana	6	dom	
4838	Ramuła Stefana	7	dom	
4839	Ramuła Stefana	8/9	dom	
4840	Ramuła Stefana	10/11	dom	
4841	Ramuła Stefana	12	dom	
4842	Ramuła Stefana		teren d. cmentarza ewangelickiego "nowy cmentarz Św. Jerzego", ob.park, dz. 89/2, obr. 110	
4843	Reduta Dzik	1	Osiedle robotnicze Fundacji dr Abegga	
4844	Reduta Dzik	2	Osiedle robotnicze Fundacji dr Abegga	
4845	Reduta Dzik	3	Osiedle robotnicze Fundacji dr Abegga	
4846	Reduta Dzik	4	Osiedle robotnicze Fundacji dr Abegga	
4847	Reduta Dzik	5	Osiedle robotnicze Fundacji dr Abegga	
4848	Reduta Dzik	6	Osiedle robotnicze Fundacji dr Abegga	
4849	Reduta Dzik	7	Osiedle robotnicze Fundacji dr Abegga	
4850	Reduta Miś	3	d. zespół szpitala, pralnia	
4851	Reduta Miś	4	d. Królewska Fabryka Broni	
4852	Reduta Miś	5/7	d. zespół szpitala , Nowy Dom Sierot	
4853	Reduta Wyskok	2	budynek mieszkalny, ruina	554
4854	Reduta Wyskok	6 A B	dom	
4855	Reduta Wyskok	12	dom	
4856	Reduta Żbik	7A-E	oficyna II: (obecnie 1 kamienica, wpisana indywidualnie do rejestru zabytków)	2002
4857	Reformacka	5	dom	
4858	Reformacka	6	dom	
4859	Reformacka	14	dom	
4860	Reja Mikołaja	16	dom	
4861	Rejtana Tadeusza	1 A	dom	
4862	Rejtana Tadeusza	1 B	dom	
4863	Rejtana Tadeusza	1 C	dom	
4864	Rejtana Tadeusza	2 A	dom	
4865	Rejtana Tadeusza	2 B	dom	
4866	Rejtana Tadeusza	2 C	dom	
4867	Rejtana Tadeusza	6	dom	
4868	Rejtana Tadeusza	7	dom	
4869	Rejtana Tadeusza	8	dom	
4870	Rejtana Tadeusza	10 pod	dom	
4871	Rejtana Tadeusza	12	dom	
4872	Rejtana Tadeusza	13	dom	
4873	Rejtana Tadeusza	15/16	dom	
4874	Rejtana Tadeusza	15/16 pod	dom	
4875	Rejtana Tadeusza	18	dom	
4876	Rejtana Tadeusza	20	dom	
4877	Relikty Fortyfikacji Nadrzeżnej		relikty tzw. baterii wiejskiej	
4878	Relikty Fortyfikacji Nadrzeżnej		relikty tzw. baterii wiejskiej	
4879	Reymonta Władysława	1	dom	
4880	Reymonta Władysława	2	dom	
4881	Reymonta Władysława	3	dom	
4882	Reymonta Władysława	4	dom	
4883	Reymonta Władysława	5	dom	
4884	Reymonta Władysława	6	dom	
4885	Reymonta Władysława	7	dom	
4886	Reymonta Władysława	8	dom	
4887	Reymonta Władysława	9	dom	
4888	Reymonta Władysława	10	dom	
4889	Reymonta Władysława	11	dom	
4890	Reymonta Władysława	12	dom	
4891	Reymonta Władysława	13	dom	
4892	Reymonta Władysława	14	dom	
4893	Reymonta Władysława	16	dom	

4894	Reymonta Władysława	18	dom	
4895	Reymonta Władysława	20	dom	
4896	Reymonta Władysława	22	dom	
4897	Reymonta Władysława	24	dom	
4898	Robotnicza	1	dom	
4899	Robotnicza	8	dom	
4900	Robotnicza	9	dom	
4901	Robotnicza	10	dom	
4902	Robotnicza	11 A	dom	
4903	Robotnicza	11 B	budynek gospodarczy	
4904	Robotnicza	12 A	budynek gospodarczy	
4905	Robotnicza	12 B	budynek gospodarczy	
4906	Robotnicza	13	dom	
4907	Robotnicza	18	dom	
4908	Robotnicza	19	dom	
4909	Robotnicza	20	dom	
4910	Robotnicza	21	dom	
4911	Robotnicza	22	dom	
4912	Robotnicza	23	dom	
4913	Robotnicza	24	dom	
4914	Robotnicza	25	dom	
4915	Robotnicza	26	dom	
4916	Robotnicza	27	dom	
4917	Robotnicza	28	dom	
4918	Robotnicza	29	dom	
4919	Robotnicza	30	dom	
4920	Robotnicza, Stefana Jaracza, Jana z Kolna		historyczny zespół budowlany przy ul. Robotniczej, ul. Stefana Jaracza i ul. Jana z Kolna w Gdańsku obejmujący kamienice: ul. Stefana Jaracza 13B, ul. Stefana Jaracza 13A, ul. Stefana Jaracza 12B, ul. Stefana Jaracza 12A, ul. Robotnicza 8, ul. Robotnicza 9, ul. Robotnicza 10, ul. Robotnicza 11A, ul. Robotnicza 11B, ul. Robotnicza 12A, ul. Robotnicza 12B, ul. Robotnicza 13, ul. Robotnicza 18, ul. Robotnicza 19, ul. Robotnicza 20, ul. Robotnicza 21, ul. Robotnicza 22, ul. Robotnicza 23, ul. Robotnicza 24, ul. Robotnicza 25, ul. Robotnicza 26, ul. Jana z Kolna 26, ul. Jana z Kolna 27, ul. Jana z Kolna 28, ul. Jana z Kolna 29, ul. Jana z Kolna 30, z terenem działek geodezyjnych oznaczonych w ewidencji gruntów nr: 39, 38, 37, 33/2, 35, 34, 33/1, 4/2, 5, 3/1 (część), 9/2 (część), 3/2, 9/3 (część), 9/10, 6, 7, 36, 32, obręb 081.	1980
4921	Rogaczewskiego Franciszka Ks.	9/19	dom	
4922	Rogaczewskiego Franciszka Ks.	44	dom	
4923	Rogaczewskiego Franciszka Ks.	45	dom	
4924	Rogaczewskiego Franciszka Ks.	55	kościół pw. Chrystusa Króla	
4925	Romera Eugeniusza	3	dom	
4926	Romera Eugeniusza	5	dom	
4927	Romera Eugeniusza	7	dom	
4928	Romera Eugeniusza	9	dom	
4929	Romera Eugeniusza	11	dom	
4930	Rozłogi	4-6	pastorówka, ob.. Plebania parafii Św. Rodziny	
4931	Równa	3	dom	
4932	Równa	8	dom	
4933	Równa	9	dom	
4934	Równa	10A	dom	
4935	Równa	11	dom	
4936	Równa	13	dom	
4937	Równa	21	dom	
4938	Równa	28	dom	
4939	Równa	30	dom	
4940	Równa	34	dom	
4941	Równa	36	dom	
4942	Różana	4	dom	
4943	Rufowa	14	dom	
4944	Rufowa	14 k.	dom	
4945	Rybackie Pobrzeże	23	kamienica	
4946	Rybackie Pobrzeże	24	kamienica	
4947	Rybaki Górne	1	dom	
4948	Rybaki Górne	2	dom	
4949	Rybaki Górne	3	dom	
4950	Rybaki Górne	4	dom	

4951	Rybaki Górne	12/13	dom	
4952	Rybitwy	1	dom	
4953	Rybitwy	2	dom	
4954	Rybitwy	3	dom	
4955	Rybitwy	6	dom	
4956	Rybitwy	7	dom	
4957	Rybna	2	dom	
4958	Rybołowców	1	kamienica	
4959	Rybołowców	1 A	kamienica	
4960	Rybołowców	2	kamienica	
4961	Rybołowców	2 A	kamienica	
4962	Rybołowców	3	kamienica	
4963	Rybołowców	3 A	kamienica	
4964	Rybołowców	3 B	kamienica	
4965	Rybołowców	4	kamienica	
4966	Rybołowców	5	kamienica	
4967	Rybołowców	6	kamienica	
4968	Rybołowców	7	kamienica	
4969	Rybołowców	7 A	kamienica	
4970	Rybołowców	8	kamienica	1896
4971	Rybołowców	9	kamienica	1898
4972	Rybołowców	10	kamienica	
4973	Rycerska	7	zespół browaru	541
4974	Rycerska	8	spichlerz	541
4975	Rycerska	9	browar	541
4976	Rycerska	10	kamienica z portalem	541
4977	Rycerska	11/12	browar ob. Muzeum Archeologiczne	
4978	Rzeczna	1 k.	mur z balustradą żeliwną	
4979	Rzeźnicka		Baszta Biała	553
4980	Rzeźnicka	25	dom	
4981	Rzeźnicka	45	dom	
4982	Rzeźnicka	46	dom	
4983	Rzeźnicka	47 A	dom	
4984	Rzeźnicka	47 B	oficyna	
4985	Rzeźnicka	58	dom	
4986	Rzeźnicka	58	oficyna	
4987	Rzeźnicka	64	dom	
4988	Rzeźnicka	65	dom	
4989	Rzeźnicka	65	oficyna	
4990	Salwator	1/4	dom	
4991	Salwator	7	dom	
4992	Salwator	9	dom	
4993	Sambora	1	dom	
4994	Sambora	2	dom	
4995	Sambora	3	dom	
4996	Sambora	4	dom	
4997	Sambora	7	dom	
4998	Sambora	7 A	dom	
4999	Sambora	9	dom	
5000	Sambora	12	dom	
5001	Sambora	13	dom	
5002	Sandomierska	10	dom	
5003	Sandomierska	10A	budynek gospodarczy	
5004	Sandomierska	11	dom	
5005	Sandomierska	11 pod	budynek gospodarczy	
5006	Sandomierska	11 pod	budynek gospodarczy	
5007	Sandomierska	12/12 AB	dom	
5008	Sandomierska	13	dom	
5009	Sandomierska	13 pod	budynek gospodarczy	
5010	Sandomierska	14	dom	
5011	Sandomierska	14 pod	budynek gospodarczy	
5012	Sandomierska	15	dom	
5013	Sandomierska	16/16 A	dom	
5014	Sandomierska	17	dom	
5015	Sandomierska	17	budynek gospodarczy	
5016	Sandomierska	22	dom	
5017	Sandomierska	30	dom	
5018	Sandomierska	36	dom	
5019	Sandomierska	40	dom	
5020	Sandomierska	47	dom	
5021	Sandomierska	49	dom	
5022	Sandomierska	58	budynek przepompowni ścieków Czerwony Most, cz. dz. nr 21/8 obr 112	
5023	Saperów	1	dom	

5024	Saperów	2/3	dom	
5025	Saperów	4	dom	
5026	Saperów	5	dom	
5027	Saperów	6	dom	
5028	Saperów	7/8	dom	
5029	Saperów	9	dom	
5030	Saperów	9 A/9 B	dom	
5031	Saperów	10	dom	
5032	Saperów	11	dom	
5033	Saperów	12	dom	
5034	Saperów	13	dom	
5035	Saperów	14/15	dom	
5036	Saperów	16	warsztaty	
5037	Saperów	17/17 A	dom	
5038	Saperów	18/19	dom	
5039	Saperów	20	dom	
5040	Schuberta Franciszka	1/3	dom	
5041	Schuberta Franciszka	17/19	dom	
5042	Schuberta Franciszka	38/40	dom	
5043	Schuberta Franciszka	53/55	dom	
5044	Schuberta Franciszka	61/63	magazyny - 3 hale	
5045	Schuberta Franciszka	62/64	dom	
5046	Schumann Roberta	5/6	dom	
5047	Schumann Roberta	18	dom	
5048	Sempołowskiej Stefanii	1 A	dom	
5049	Sempołowskiej Stefanii	1 B	dom	
5050	Sempołowskiej Stefanii	2 A	dom	
5051	Sempołowskiej Stefanii	2 B	dom	
5052	Sempołowskiej Stefanii	3 A	dom	
5053	Sempołowskiej Stefanii	3 B	dom	
5054	Sempołowskiej Stefanii	4	dom	
5055	Sempołowskiej Stefanii	4	dom	
5056	Sempołowskiej Stefanii	5	dom	
5057	Sempołowskiej Stefanii	6	dom	
5058	Sempołowskiej Stefanii	7	dom	
5059	Sempołowskiej Stefanii	8	dom	
5060	Sempołowskiej Stefanii	10	dom	
5061	Sempołowskiej Stefanii	11	dom	
5062	Sempołowskiej Stefanii	12	dom	
5063	Sempołowskiej Stefanii	13	dom	
5064	Sempołowskiej Stefanii	14	dom	
5065	Sempołowskiej Stefanii	15	dom	
5066	Sempołowskiej Stefanii	16	dom	
5067	Sempołowskiej Stefanii	17	dom	
5068	Serbska	10	dom	
5069	Serbska	11	dom	
5070	Seredyńskiego Mariana	1	kamienica	
5071	Seredyńskiego Mariana	2	kamienica	
5072	Seredyńskiego Mariana	3	kamienica	
5073	Seredyńskiego Mariana	4	kamienica	
5074	Seredyńskiego Mariana	5	kamienica	
5075	Seredyńskiego Mariana	6	kamienica wraz z oficyną	
5076	Seredyńskiego Mariana	7	kamienica	
5077	Seredyńskiego Mariana	7 A	kamienica	
5078	Seredyńskiego Mariana	7 B	kamienica	
5079	Seredyńskiego Mariana	9	kamienica	
5080	Seredyńskiego Mariana	10	kamienica	
5081	Seredyńskiego Mariana	11	kamienica	
5082	Seredyńskiego Mariana	12	kamienica	
5083	Seredyńskiego Mariana	13	kamienica	
5084	Seredyńskiego Mariana	14	kamienica	
5085	Seredyńskiego Mariana	16	kamienica	
5086	Seredyńskiego Mariana	17	kamienica	
5087	Siedlicka	3	Budynek użyteczności publicznej, pierwotna funkcja nieznana	
5088	Siedlicka	4	Dom studencki(obecnie klub studencki)	
5089	Sielska	2	dom	
5090	Sielska	4	dom	
5091	Sielska	6	dom	
5092	Sienkiewicza Henryka	2	dom	
5093	Sienkiewicza Henryka	3	dom	
5094	Sienkiewicza Henryka	4	dom	
5095	Sienkiewicza Henryka	5	dom	
5096	Sienkiewicza Henryka	5A	dom	

5097	Sienkiewicza Henryka	6/7	dom	
5098	Sienkiewicza Henryka	8	dom	
5099	Sienkiewicza Henryka	9	dom	
5100	Sienkiewicza Henryka	9A	dom	
5101	Sienkiewicza Henryka	10	dom	
5102	Sienkiewicza Henryka	11	dom	
5103	Sienkiewicza Henryka	12	dom	
5104	Sienkiewicza Henryka	13	dom	
5105	Sienna	3	dom	
5106	Sienna	14	dom	
5107	Sienna	15	dom	
5108	Sienna	19	dom	
5109	Sienna	21	dom	
5110	Sienna	22	dom	
5111	Sienna	33 A/2	dom wraz z budynkiem gospodarczym (dz.nr 148 ob..92)	
5112	Sienna Grobla		ogrodzenie dawnej stoczni Johanna Wilhelma Klawittera - znajdujące się na działkach ewid. 3/2, 4, 7/3, obr. 091	
5113	Sienna Grobla	8	dom	
5114	Sienna Grobla	9	dom	
5115	Sienna Grobla	10	dom	
5116	Siennicka	w ciągu ulicy	filary i przyczółki zwodzonego mostu drogowego nad rzeką Martwą Wisłą tzw. Most Siennicki (niem. Breitenbach Brücke)	
5117	Siennicka	12	dom	
5118	Siennicka	13	dom	
5119	Siennicka	14	dom	
5120	Siennicka	15	dom	
5121	Siennicka	16	dom	
5122	Siennicka	17	dom	
5123	Siennicka	18	dom	
5124	Siennicka	19	dom	
5125	Siennicka	20	dom	
5126	Siennicka	21	dom	
5127	Siennicka	22	dom	
5128	Siennicka	25	zespół warsztatów kolejowych: 10 obiektów, mur z bramą główną i 3 bramami bocznymi i kioskiem	1734
5129	Siennicka	44	dom	
5130	Siennicka	45	dom	
5131	Siennicka	46	dom	
5132	Siennicka	47	dom	
5133	Siennicka	50	dom	
5134	Siennicka	51	dom	
5135	Siennicka	52	dom	
5136	Siennicka	53	dom	
5137	Siennicka	54	dom	
5138	Siennicka	55	dom	
5139	Siennicka	56	dom	
5140	Sieroca	2	dom	
5141	Sieroca	3	dom	
5142	Sieroca	4	dom	
5143	Sieroca	6	zespół przytułku dla sierot i starców (budynek główny i boczny)	433
5144	Sieroca	8	dom	
5145	Sitowie	25	dom	
5146	Sitowie	27	dom	
5147	Sitowie	29	dom	
5148	Sitowie	31	dom	
5149	Sitowie	33	dom	
5150	Sitowie	35	dom	
5151	Sitowie	37	dom	
5152	Sitowie	39	dom	
5153	Sitowie	41	dom	
5154	Sitowie	43	dom	
5155	Sitowie	45	dom	
5156	Sitowie	47	dom	
5157	Skarpowa	42	dom	
5158	Skarpowa	44	dom	
5159	Skarpowa	46	dom	
5160	Skarpowa	48	dom	
5161	Skarpowa	55/57/59/61/63	domy w zespole	
5162	Skarpowa	77/79	dom	
5163	Skarpowa	81	dom	
5164	Skarpowa	91	dom	
5165	Skarpowa	97	dom	

5166	Skarpowa	99	dom	
5167	Skarpowa	110	dom	
5168	Skiby	6	dom	
5169	Skłodowskiej-Curie Marii	1B	dom	
5170	Skłodowskiej-Curie Marii	2	dom	
5171	Skłodowskiej-Curie Marii	3A	dom	
5172	Skłodowskiej-Curie Marii	3A	zbiornik wody czystej, dz. 8 obr. 066	1972
5173	Skłodowskiej-Curie Marii	3A	zbiornik wody czystej, dz. 1/27 obr. 066	1972
5174	Skłodowskiej-Curie Marii	3A	schron (szczelina przeciwlotnicza), dz. nr 1/23 i 1/18 obr. 066	
5175	Skłodowskiej-Curie Marii	3B	dom	
5176	Skłodowskiej-Curie Marii	4	dom	
5177	Skrajna	1	dom	
5178	Skrajna	1	komórka	
5179	Słodowników	1	dom	
5180	Słodowników	1k	d. Baszta Bramy Żabiej	
5181	Słomiana	2	dom	
5182	Słoneczna	2	dom	
5183	Słoneczna	3	dom	
5184	Słoneczna	4	dom	
5185	Słoneczna	5	dom	
5186	Słoneczna	6	dom	
5187	Słoneczna	7	dom	
5188	Słoneczna	8	dom	
5189	Słoneczna	11	dom	
5190	Słoneczna	12	dom	
5191	Słoneczna	13	dom	
5192	Słoneczna	14	dom	
5193	Słoneczna	15	dom	
5194	Słowackiego Juliusza /Grunwaldzka, Chrzanowskiego, Szymanowskiego		trzy zespoły budynków wchodzące w skład koszar 1i2 pułku huzarów: zespół I.- budynki 1,2,6,7,9; zespół II. - budynki nr 29,30,31; zespół III. - budynki nr 39,49,51,52 oraz budynek nr 32 wraz ze wskazanym terenem	1753
5195	Słowackiego Juliusza	5	dom	
5196	Słowackiego Juliusza	6	dom	
5197	Słowackiego Juliusza	6	dom	
5198	Słowackiego Juliusza	8	dom	
5199	Słowackiego Juliusza	8 A	dom	
5200	Słowackiego Juliusza	12	dom	
5201	Słowackiego Juliusza	12 A	dom	
5202	Słowackiego Juliusza	14	dom	
5203	Słowackiego Juliusza	18	dom	
5204	Słowackiego Juliusza	24	dom	
5205	Słowackiego Juliusza	26	dom	
5206	Słowackiego Juliusza	28	dom	
5207	Słowackiego Juliusza	30	dom	
5208	Słowackiego Juliusza	32	dom	
5209	Słowackiego Juliusza	32 A	dom	
5210	Słowackiego Juliusza	34	dom	
5211	Słowackiego Juliusza	44	dom	
5212	Słowackiego Juliusza	46	dom	
5213	Słowackiego Juliusza	70	dom	
5214	Słowackiego Juliusza	79	katolicki cmentarz parafialny tzw. Cmentarz Brętowski (niem. Mariahilf) w granicach działek nr 20 oraz nr 19/1 (obr. 31) z wyłączeniem istniejącej zabudowy. Dwie części cmentarza usytuowane na części działki nr 20 obr. 31 wraz z zachowanym tu układem kompozycyjnym cmentarza, fragmentem jego ogrodzenia wzdłuż pld. granicy, starodrzewem oraz nagrobkami lub ich elementami, związanymi z pochówkami do 1946 r. wpisane zostały do rejestru zabytków pod numerem rejestru A-1990.	1990
5215	Słowackiego Juliusza	90 k.	039.90/1 d. nasyp kolejowy i relikty wiaduktu	
5216	Słowackiego Juliusza	90 k.	039.90/2 d. nasyp kolejowy i relikty wiaduktu	
5217	Słowackiego Juliusza	90 k.	039.120 d. nasyp kolejowy i relikty wiaduktu	
5218	Słowackiego Juliusza	105	dom	
5219	Słowackiego Juliusza	105 A	dom	
5220	Słowackiego Juliusza	109	dom	
5221	Słowiańska	7	dom	

5222	Słowiańska	22	dom	
5223	Słowików	4	dom	
5224	Słupska	9	dom w osiedlu kolejowym	
5225	Słupska	13	dom w osiedlu kolejowym	
5226	Słupska	14	dom w osiedlu kolejowym	
5227	Słupska	15	dom w osiedlu kolejowym	
5228	Słupska	16	dom w osiedlu kolejowym	
5229	Słupska	29	dom w osiedlu kolejowym	
5230	Słupska	35	dom w osiedlu kolejowym	
5231	Słupska	37	dom w osiedlu kolejowym	
5232	Słupska	39	dom w osiedlu kolejowym	
5233	Słupska	41	dom w osiedlu kolejowym	
5234	Słupska	43	dom w osiedlu kolejowym	
5235	Słupska	45	dom w osiedlu kolejowym	
5236	Słupska	51	dom w osiedlu kolejowym	
5237	Słupska	55	dom w osiedlu kolejowym	
5238	Słupska	57	dom w osiedlu kolejowym	
5239	Słupska	59	dom w osiedlu kolejowym	
5240	Smęgorzyńska	27	d. dwór, w zespole d. folwarku	
5241	Smętna	5	dom	
5242	Smętna	9	dom	
5243	Smętna	10	dom	
5244	Smętna	11	dom	
5245	Smętna	12	dom	
5246	Smętna	13	dom	
5247	Smoleńska	1	dom	
5248	Smoleńska	2	dom	
5249	Smoleńska	3	dom	
5250	Smoleńska	4	dom	
5251	Smoleńska	9	dom	
5252	Smoleńska	12	dom	
5253	Smoleńska	13	dom	
5254	Smoleńska	14	dom	
5255	Smoleńska	23	dom	
5256	Smolna	5	dom	
5257	Smoluchowskiego Mariana	2	dom	
5258	Smoluchowskiego Mariana	6	dom	
5259	Smoluchowskiego Mariana	8	dom	
5260	Smoluchowskiego Mariana	10	dom	
5261	Smoluchowskiego Mariana	11	schronisko młodzieżowe	
5262	Smoluchowskiego Mariana	13	dom	
5263	Sobieskiego Jana	2	dom	
5264	Sobieskiego Jana	3	budynek przepompowni wody Sobieski, cz. dz.nr 234 obr. 054	
5265	Sobieskiego Jana	4	zbiornik wody niskiego ciśnienia Stary Sobieski po obrysie nasypu, cz. dz. 293 obr 054	
5266	Sobieskiego Jana	6	dom	
5267	Sobieskiego Jana	6A	dom	
5268	Sobieskiego Jana	10	dom	
5269	Sobieskiego Jana	16	d. seminarium nauczycielskie ob.. Wydział chemii UG	
5270	Sobieskiego Jana	18	dom	
5271	Sobieskiego Jana	20	dom	
5272	Sobieskiego Jana	22	dom	
5273	Sobieskiego Jana	24	dom	
5274	Sobieskiego Jana	26	dom	
5275	Sobieskiego Jana	36	dom	
5276	Sobieskiego Jana	38	dom	
5277	Sobieskiego Jana	40	dom	
5278	Sobieskiego Jana	42	dom	
5279	Sobieskiego Jana	44/50	dom	
5280	Sobieskiego Jana	54	dom	
5281	Sobieskiego Jana	56	dom	
5282	Sobieskiego Jana	58	dom	
5283	Sobieskiego Jana	60	szkoła	
5284	Sobieskiego Jana	62/64	dom	
5285	Sobieskiego Jana	66	dom	
5286	Sobieskiego Jana	68	dom	
5287	Sobieskiego Jana	70	dom	

5288	Sobieskiego Jana	72	dom	
5289	Sobieskiego Jana	90	szkoła	
5290	Sobieszewska	JW. 1110	Schron Jednostki Rakietowej w lesie	
5291	Sobótki	1	kamienica	
5292	Sobótki	3	kamienica	
5293	Sobótki	5	kamienica	
5294	Sobótki	6	kamienica	
5295	Sobótki	6	ogrodzenie przy posesji ul. Sobótki 6	
5296	Sobótki	7	kamienica	
5297	Sobótki	8	kamienica	
5298	Sobótki	9	kamienica	
5299	Sobótki	10A	kamienica	
5300	Sobótki	10B	drugi budynek	
5301	Sobótki	11	kamienica	
5302	Sobótki	11A	drugi budynek	
5303	Sobótki	12	kamienica	
5304	Sobótki	12	kamienica	
5305	Sobótki	13	kamienica	
5306	Sobótki	13	kamienica	
5307	Sobótki	14	willa	
5308	Sobótki	15	d. restauracja "Zinglershöhe" (Wzgórze Zinglera)	
5309	Sobótki	16	kamienica	
5310	Sobótki	18	kamienica	
5311	Sobótki	19	kamienica	
5312	Sobótki	20	zespół kościoła rzymsko-katolickiego parafialnego garnizonowego pw. Św. Apostołów Piotra i Pawła i plebanii, wraz z ogrodzeniem i starodrzewem w granicach działek nr 218 i 221, obr. ew.0055 /plebania/	1937
5313	Sobótki	21A	kamienica	
5314	Sobótki	21B	kamienica	
5315	Sobótki	22	kamienica	
5316	Sobótki	24A	kamienica	
5317	Sochaczewska	1/3/5/7/9/11/13	zespół domów	
5318	Sochaczewska	2/4/6/8/10/12/14	zespół domów	
5319	Sokola	2 A	dom	
5320	Sokola	15	dom	
5321	Sokola	20	dom	
5322	Sokola	22	dom	
5323	Sokola	22 A	drugi budynek	
5324	Sokola	22 C	trzeci budynek	
5325	Sokola	24	dom	
5326	Sokola	34	dom	
5327	Sowińskiego Józefa Gen.	1	dom	
5328	Sowińskiego Józefa Gen.	3/5/7/9/11/13/15/17	zespół domów	
5329	Sowińskiego Józefa Gen.	6/8/10/12	zespół domów	
5330	Sówki	1	dom	
5331	Sówki	2	dom	
5332	Sówki	2 k.	budynek gospodarczy	
5333	Sówki	7	dom	
5334	Sówki	8	dom	
5335	Sówki	9	dom	
5336	Sówki	10	dom	
5337	Sówki	11	dom	
5338	Sówki	12	dom	
5339	Sówki	24	dom	
5340	Sówki	25	dom	
5341	Sówki	26	dom	
5342	Sówki	27	dom	
5343	Sówki	28	dom	
5344	Sówki	31	dom	
5345	Sówki	32	dom/sklep	
5346	Sówki	35	dom	
5347	Sówki	36	dom	
5348	Sówki	37	dom	
5349	Sówki	38	dom	
5350	Sówki	39	dom	
5351	Sówki	40	dom	
5352	Sówki	41	dom	
5353	Sówki	42	dom	
5354	Sówki	43	dom	
5355	Sówki	44	dom	

5356	Sówki	45	dom	
5357	Sówki	46	dom	
5358	Sówki	47	dom	
5359	Sówki	48	dom	
5360	Sówki	49	dom	
5361	Sówki	50	dom	
5362	Sówki	51	dom	
5363	Sówki	52	dom	
5364	Sówki	53	dom	
5365	Sówki	54	dom	
5366	Spacerowa	1	dom	
5367	Spacerowa	1	budynek gospodarczy	
5368	Spacerowa	2	dom	
5369	Spacerowa	3	dom	
5370	Spacerowa	3	dom	
5371	Spacerowa	4	dom	
5372	Spacerowa	4	budynek gospodarczy	
5373	Spacerowa	6	młyn	
5374	Spacerowa	7	dom/biur./bud. gosp.	
5375	Spacerowa	15	dom	
5376	Spacerowa	16	dom	
5377	Spacerowa	16B	budynek gospodarczy	
5378	Spacerowa	16C	budynek gospodarczy	
5379	Spacerowa	17	dom	
5380	Spacerowa	18	Zespół Młyna IX: młyn wodny z urządzeniami i młynówką, magazyn, kamień młyński, działka	1796
5381	Spokojna	26	dom	
5382	Spokojna	27	dom	
5383	Spokojna	28	dom	
5384	Spokojna	29	dom	
5385	Srebrniki	1	obecnie Wojewódzki Szpital Psychiatryczny im. Prof. Bilikiewicza	
5386	Srebrniki	1	Założenie dworsko-parkowe Dworu Srebrniki wraz ze znajdującymi się w jego granicach: Dworem Srebrniki (wpisanym do rejestru zabytków decyzją z dnia 15.10.1973 pod numerem 657, obecny A-776), oficyną dworską z 2 poł XVIII w., oficyną dworską z pocz. XX w., zachowanym starodrzewem, układem drożnym i kompozycyjnym zieleni parkowej, działkami nr. 116/34 i cz. 116/27 obr. 039 oraz otoczeniem ww. zabytku obejmującym dz. nr. 116/26 i dwa fragmenty dz. 116/27, część terenu historycznego Zakładu Opiekuńczo-Wychowawczego (dz. 116/30, 116/32, 116/33 i 116/7) z wyłączeniem usytuowanych na nich obiektów kubaturowych.	776
5387	Srebrniki	1	dom opieki (niem. Fürsorgehaus) w zespole Miejskiego Zakładu Opieki Społecznej Srebrzysko	
5388	Srebrniki	5A	Dom Opieki (niem. Fürsorgehaus Gartenhaus) w zespole Miejskiego Zakładu Opieki Społecznej Srebrzysko	
5389	Srebrniki	5D	Dom Opieki (niem. Pflegehaus) w zespole Miejskiego Zakładu Opieki Społecznej Srebrzysko	
5390	Srebrniki	6	dom	
5391	Srebrniki	10	dom, ob.. Szkoła Podstawowa nr 27 (stary budynek)	
5392	Srebrniki	12	Cmentarz Centralny	
5393	Srebrniki	12	Budynki w kompleksie Cmentarza Centralnego	
5394	Srebrniki	13	dom	
5395	Stalowa	5	dom	
5396	Stalowa	7	dom	
5397	Stalowa	12	dom	
5398	Stara Twierdza	1	Twierdza Wisłoujście / latarnia morska, działobitnia wraz z wieńcem domków, Fort Carre z budynkiem koszar, szaniec wschodni z rawelinem	1707
5399	Stara Twierdza	2-4	hangar magazynowo-warsztatowy, dz. nr 39 obr. 0073	
5400	Stare Domki	1	kamienica	
5401	Stare Domki	4	kamienica	
5402	Stare Domki	5	kamienica	
5403	Stare Domki	6	kamienica	
5404	Stare Domki	9/10	budynek mieszkalny	
5405	Stare Domki	10-11	kamienica	
5406	Starodworska	4	dom	
5407	Starodworska	4	budynek gospodarczy	
5408	Starodworska	7	dom	
5409	Starodworska	8	kamienica	659
5410	Starodworska	9	dom	
5411	Starodworska	45/47	d. nr 113	
5412	Starodworska	58	kamienica-plebania	

5413	Starodworska		teren d. cmentarza katolickiego (Emaus) i ewangelickiego (Zbawiciela), ob. park, dz. Nr 897/2, 900/16 obr. 64	
5414	Starowiejska	16	dom	
5415	Starowiejska	18	dom	
5416	Starowiejska	20	dom	
5417	Starowiejska	23	dom	
5418	Starowiejska	24	dom	
5419	Starowiejska	25	dom	
5420	Starowiejska	26	dom	
5421	Starowiejska	27	dom	
5422	Starowiejska	28	dom	
5423	Starowiejska	30	dom	
5424	Starowiejska	31	dom	
5425	Starowiejska	33	dom	
5426	Starowiejska	34	dom	
5427	Starowiejska	35	dom	
5428	Starowiejska	36	dom	
5429	Starowiejska	37	dom	
5430	Starowiejska	38	dom	
5431	Starowiejska	39	dom	
5432	Starowiejska	40	dom	
5433	Starowiejska	41	dom	
5434	Starowiejska	43	dom	
5435	Starowiejska	45	dom	
5436	Starowiejska	47	dom	
5437	Starowiejska	49	dom	
5438	Starowiejska	51	dom	
5439	Starowiejska	53	dom	
5440	Starowiślna	2	karczma	555
5441	Starowiślna	2	2 budynek na zapleczu 2/2 A	
5442	Starowiślna	2/2 A	dom	
5443	Starowiślna	2 (2 B)	dom	
5444	Starowiślna	3 A	dom	
5445	Starowiślna	4/5	dom	
5446	Starowiślna	7	dom	
5447	Stary Rynek Oliwski	1	dom	
5448	Stary Rynek Oliwski	2	dom	
5449	Stary Rynek Oliwski	3	dom	
5450	Stary Rynek Oliwski	4	dom	
5451	Stary Rynek Oliwski	5	dom	
5452	Stary Rynek Oliwski	5A	oficyna	
5453	Stary Rynek Oliwski	6	dom	
5454	Stary Rynek Oliwski	8	Dom Polski	1168
5455	Stary Rynek Oliwski	9	dom	
5456	Stary Rynek Oliwski	10	dom	
5457	Stary Rynek Oliwski	12	dom	
5458	Stary Rynek Oliwski	13	dom	
5459	Stary Rynek Oliwski	14	dom	
5460	Stary Rynek Oliwski	14A	dom	
5461	Stary Rynek Oliwski	15	zespół pocysterski: Dom Bramny	64
5462	Stary Rynek Oliwski	16	dom	
5463	Stary Rynek Oliwski	18	dom	
5464	Stary Rynek Oliwski	19	dom	
5465	Stary Rynek Oliwski	20	dom	
5466	Staszica Stanisława	1	kamienica wraz z działką nr 43 w obrębie ewidencyjnym 41 oraz fragmentami ogrodzenia od strony zachodniej i północnej	1921
5467	Staszica Stanisława	3	dom/sklep	
5468	Staszica Stanisława	6	dom/sklep	
5469	Sternicza	2	willa obecnie dom pomocy społecznej "pod Cisem"	1727
5470	Sternicza	3	budynek mieszkalny	
5471	Sternicza	5	budynek mieszkalny	
5472	Stępkarska	5 A	patrz Wiosny Ludów 5	
5473	Stoczniowców	4	dom/sklep	
5474	Stoczniowców	9	dom	
5475	Stoczniowców	11	dom/sklep	
5476	Stoczniowców	13	dom/sklep	
5477	Stoczniowców	16	bud. biur.	
5478	Stoczniowców	20	dom/piekarnia/sklep	
5479	Stoczniowców	23	dom	
5480	Stoczniowców	28	dom/poczta	
5481	Stoczniowców	32A	dom/sklep/warsztat	
5482	Stoczniowców	35/37	dom/sklep/warsztat	
5483	Stoczniowców	36	dom	

5484	Stoczniewców	38	dom/pocztą	
5485	Stogi		Relikty Fortyfikacji Nadbrzeżnej, stanowisko baterii wydymowej	
5486	Stogi	dz. 75/2 obr. 086	Relikty Fortyfikacji Nadbrzeżnej, stanowisko baterii wydymowej	
5487	Stogi		Relikty Fortyfikacji Nadbrzeżnej, stanowisko baterii leśnej	
5488	Stogi		Relikty Fortyfikacji Nadbrzeżnej, stanowiska 25 Baterii Artylerii Stałej nr 1 w karcie	
5489	Stogi		Relikty Fortyfikacji Nadbrzeżnej, stanowiska 25 Baterii Artylerii Stałej nr 2 w karcie	
5490	Stogi		Relikty Fortyfikacji Nadbrzeżnej, stanowiska 25 Baterii Artylerii Stałej nr 3, 4, 5, 7 w karcie	
5491	Stokłosy	1	szkoła	
5492	Stokłosy	32	zespół pałacowo-parkowy: d. pałac	
5493	Straganiarska	1	kamienica	
5494	Straganiarska	2	kamienica	
5495	Straganiarska	3	kamienica	
5496	Straganiarska	18	kamienica	
5497	Straganiarska	19	kamienica, tzw. Dom Mrongowiusza	450
5498	Straganiarska	20	kamienica, siedziba Zrzeszenia Kasz.-Pomorskiego	
5499	Straganiarska	21 (21/22)	kamienica	
5500	Straganiarska	22 (21/22)	kamienica	
5501	Straganiarska	23	kamienica	688
5502	Straganiarska	24	kamienica	689
5503	Straganiarska	24 (24/27)	kamienica	
5504	Straganiarska	25 (24/27)	kamienica	
5505	Straganiarska	26 (24/27)	kamienica	
5506	Straganiarska	27 (24/27)	kamienica	
5507	Straganiarska	28 (28/30)	kamienica, Dom Filatelisty	
5508	Straganiarska	29 (28/30)	kamienica, Dom Filatelisty	
5509	Straganiarska	30 (28/30)	kamienica	
5510	Straganiarska	31	kamienica	
5511	Straganiarska	32	kamienica	
5512	Straganiarska	33	kamienica	
5513	Straganiarska	37	Brama Straganiarska	430
5514	Straganiarska	37A	kamienica	
5515	Straganiarska	43 (43/46)	kamienica	
5516	Straganiarska	44 (43/46)	kamienica	
5517	Straganiarska	45 (43/46)	kamienica	
5518	Straganiarska	46 (43/46)	kamienica	
5519	Straganiarska	47	kamienica	
5520	Straganiarska	48	kamienica	
5521	Straganiarska	49 (49/50)	kamienica	
5522	Straganiarska	50 (49/50)	kamienica	
5523	Straganiarska	51 (51/52)	kamienica	
5524	Straganiarska	53 (53/54)	kamienica	
5525	Straganiarska	55	kamienica	
5526	Straganiarska	56	kamienica	
5527	Strajku Dokerów	1 A	dom	
5528	Strajku Dokerów	1 B	dom	
5529	Strajku Dokerów	1 C	dom	
5530	Strajku Dokerów	1 D	dom	
5531	Strajku Dokerów	2	dom	
5532	Strajku Dokerów	3	dom	
5533	Strajku Dokerów	4	dom	
5534	Strajku Dokerów	5	Łaźnia z salą gimnastyczną oraz działka	1829
5535	Strajku Dokerów	7	dom	
5536	Strajku Dokerów	8	dom	
5537	Strajku Dokerów	9	dom	
5538	Strajku Dokerów	10	dom	
5539	Strajku Dokerów	11	dom	
5540	Strajku Dokerów	12	dom	
5541	Strajku Dokerów	13	dom	
5542	Strajku Dokerów	14	dom	
5543	Strajku Dokerów	16	dom	
5544	Strajku Dokerów	17	dom	
5545	Strajku Dokerów	18	dom	
5546	Strajku Dokerów	19	dom	
5547	Strajku Dokerów	20	dom	
5548	Strajku Dokerów	21	dom	
5549	Strajku Dokerów	21 B	dom	
5550	Strajku Dokerów	22	dom	
5551	Strajku Dokerów	28	dom	
5552	Strajku Dokerów	29	dom	

5553	Strajku Dokerów	31	dom	
5554	Strajku Dokerów	33	dom	
5555	Strakowskiego Jana	1/3/5/7	domy w zespole	
5556	Strakowskiego Jana	2/4/6/8	domy w zespole	
5557	Strakowskiego Jana	9/11	domy w zespole	
5558	Strakowskiego Jana	10/12	domy w zespole	
5559	Struga Andrzeja	32	dom	
5560	Struga Andrzeja	40	dom	
5561	Stryjewskiego Wilhelma	4	dom	
5562	Stryjewskiego Wilhelma	12	dom	
5563	Stryjewskiego Wilhelma	28	budynek szkoły (1 budynek)	
5564	Stryjewskiego Wilhelma	28	budynek szkoły (2 budynek)	
5565	Stryjewskiego Wilhelma	46	dom	
5566	Stryjewskiego Wilhelma	48	dom	
5567	Stryjewskiego Wilhelma	Dz. 258.109/4	Schron - szczelina przeciwlotnicza	
5568	Strzelecka	8	dom	
5569	Strzelecka	9	dom	
5570	Stwosza Wita	1	dom	
5571	Stwosza Wita	2	dom	
5572	Stwosza Wita	2 A	budynek gospodarczy	
5573	Stwosza Wita	3	dom	
5574	Stwosza Wita	4	dom	
5575	Stwosza Wita	5	dom	
5576	Stwosza Wita	6	dom	
5577	Stwosza Wita	9	dom z warsztatem	
5578	Stwosza Wita	10	dom	
5579	Stwosza Wita	12	dom	
5580	Stwosza Wita	14	dom z budynkiem gospodarczym	
5581	Stwosza Wita	15	dom	
5582	Stwosza Wita	16	dom	
5583	Stwosza Wita	17	dom	
5584	Stwosza Wita	18 BC	dom	
5585	Stwosza Wita	20	dom	
5586	Stwosza Wita	21	dom	
5587	Stwosza Wita	22	dom	
5588	Stwosza Wita	23	budynek - zespół szkół	
5589	Stwosza Wita	23 A	budynek gospodarczy szkoły	
5590	Stwosza Wita	24	dom	
5591	Stwosza Wita	25/27	dom	
5592	Stwosza Wita	26	dom	
5593	Stwosza Wita	36	dom	
5594	Stwosza Wita	38	dom	
5595	Stwosza Wita	44-42	dom	
5596	Stwosza Wita	73 k.	nasyp linii kolejowej pomiędzy ulicami Wita Stwosza a Aleją Grunwaldzką	
5597	Stwosza Wita	75	dom	
5598	Stwosza Wita	100	willa z wolnostojącym garażem oraz terenem dawnego ogrodu wraz ze znajdującym się na nim starodrzewem	1862
5599	Stwosza Wita	112/118	zespół zajezdni tramwajowej	
5600	Subisława	10	dom	
5601	Subisława	11	dom	
5602	Sucha	2	dom	
5603	Sucha	3	kościół par. św. Anny i Joachima	
5604	Sucha	8	dom	
5605	Suchańska Góra		leśny park przyszpitalny na Suchańskiej Górze, cz. dz. nr 1/23 i cz. dz. nr 3, obr. 066	
5606	Sukiennicza	4	dom	
5607	Sukiennicza	4 A	dom	
5608	Sukiennicza	19 B	dom	
5609	Suwalska		zbiornik wody średniego ciśnienia Wysoki Dwór po obrysie nasypu, cz. dz. nr 531/15 obr. 054	
5610	Sychty Bernarda Ks.	1/3	dom	
5611	Sychty Bernarda Ks.	02/4/6/6 A/8/10/10A/12/14	dom	
5612	Sychty Bernarda Ks.	5/7	dom	
5613	Sychty Bernarda Ks.	9/11	dom	
5614	Sychty Bernarda Ks.	16/18/18A/20	dom	

5615	Sychty Bernarda Ks.	22/24	dom	
5616	Sychty Bernarda Ks.	26/28	dom	
5617	Syrokomi Władysława	3	osiedle domków robotniczych Fundacji dr Abegga	985
5618	Syrokomi Władysława	4	osiedle domków robotniczych Fundacji dr Abegga	985
5619	Syrokomi Władysława	5	osiedle domków robotniczych Fundacji dr Abegga	985
5620	Syrokomi Władysława	6	osiedle domków robotniczych Fundacji dr Abegga	985
5621	Syrokomi Władysława	7	osiedle domków robotniczych Fundacji dr Abegga	985
5622	Syrokomi Władysława	8	osiedle domków robotniczych Fundacji dr Abegga	985
5623	Syrokomi Władysława	9	osiedle domków robotniczych Fundacji dr Abegga	985
5624	Syrokomi Władysława	9 A	osiedle domków robotniczych Fundacji dr Abegga	985
5625	Syrokomi Władysława	11	osiedle domków robotniczych Fundacji dr Abegga	985
5626	Syrokomi Władysława	12	osiedle domków robotniczych Fundacji dr Abegga	985
5627	Syrokomi Władysława	13	osiedle domków robotniczych Fundacji dr Abegga	985
5628	Syrokomi Władysława	14	osiedle domków robotniczych Fundacji dr Abegga	985
5629	Syrokomi Władysława	15	osiedle domków robotniczych Fundacji dr Abegga	985
5630	Syrokomi Władysława	16	osiedle domków robotniczych Fundacji dr Abegga	985
5631	Syrokomi Władysława	17	osiedle domków robotniczych Fundacji dr Abegga	985
5632	Syrokomi Władysława	18	osiedle domków robotniczych Fundacji dr Abegga	985
5633	Syrokomi Władysława	19	osiedle domków robotniczych Fundacji dr Abegga	985
5634	Syrokomi Władysława	20	osiedle domków robotniczych Fundacji dr Abegga	985
5635	Szafarnia	2(3)	Dom pod Murzynkiem, ob.. Hotel Powelis	438
5636	Szafarnia	4	dom	
5637	Szafarnia	9	spichlerz Nowa Pakownia	540
5638	Szara	11	dom	
5639	Szara	21	dom	
5640	Szara	23	dom	
5641	Szara	25	dom	
5642	Szara	25	budynek gospodarczy	
5643	Szara	25 k.	budynek gospodarczy	
5644	Szara	26	dom	
5645	Szara	28	dom	
5646	Szara	29	dom	
5647	Szara	30	dom	
5648	Szara	37	dom	
5649	Szara	37	dom	
5650	Szara	38	dom	
5651	Szara	38	budynek gospodarczy	
5652	Szara	38	budynek gospodarczy	
5653	Szara	38A	budynek gospodarczy	
5654	Szczecińska	16/18	dom	
5655	Szczęśliwa	46-48	dom	
5656	Szczęśliwa	54	budynek d. dworca	
5657	Szczygła	1 B	dom	
5658	Szczygła	3/4	dom	
5659	Szczygła	7	dom	
5660	Szczygła	8	dom i drugi budynek	
5661	Szeroka	8 (8/10)	kamienica	
5662	Szeroka	9 (8/10)	kamienica	
5663	Szeroka	10 (8/10)	kamienica	
5664	Szeroka	14	kamienica	
5665	Szeroka	15	kamienica	
5666	Szeroka	16	kamienica	693
5667	Szeroka	17	kamienica	
5668	Szeroka	19 (18/19róg)	kamienica	
5669	Szeroka	20 (20/21)	kamienica	
5670	Szeroka	21 (20/21)	kamienica	
5671	Szeroka	22 (22/23)	kamienica	
5672	Szeroka	24 (22/23)	kamienica	
5673	Szeroka	26 (24/26)	kamienica	
5674	Szeroka	27 (24/26)	kamienica	
5675	Szeroka	28	kamienica	
5676	Szeroka	28róg	kamienica	
5677	Szeroka	29	kamienica	
5678	Szeroka	29	kamienica	
5679	Szeroka	29róg	kamienica	
5680	Szeroka	30 (30/31)	kamienica	
5681	Szeroka	31 (30/31)	kamienica	
5682	Szeroka	32 (32/33)	kamienica	
5683	Szeroka	33 (32/33)	kamienica	
5684	Szeroka	34 (34/35)	kamienica	
5685	Szeroka	35 (34/35)	kamienica	
5686	Szeroka	36	kamienica	
5687	Szeroka	37róg	kamienica	
5688	Szeroka	38 (38/40)	kamienica	

5689	Szeroka	39 (38/40)	kamienica	
5690	Szeroka	40 (38/40)	kamienica	
5691	Szeroka	42 (42/43)	kamienica	
5692	Szeroka	43 (42/43)	kamienica	
5693	Szeroka	44 (44/45)	kamienica	
5694	Szeroka	45 (44/45)	kamienica	
5695	Szeroka	46 (46/47)	kamienica	
5696	Szeroka	47 (46/47)	kamienica	
5697	Szeroka	48 (48/49)	kamienica	
5698	Szeroka	49 (48/49)	kamienica	
5699	Szeroka	50 (48/49)	kamienica	
5700	Szeroka	51 (50/51)	d. nr 51; Dom pod Łososiem-wytwórnia i probiernia" Der Lachs"	694
5701	Szeroka	52	kamienica	695
5702	Szeroka	56 (56/57)	kamienica	
5703	Szeroka	56 (56/57róg)	kamienica	
5704	Szeroka	57 (56/57)	kamienica	
5705	Szeroka	58 (58/60)	kamienica	
5706	Szeroka	59 (58/60)	kamienica	
5707	Szeroka	60 (58/60)	kamienica	
5708	Szeroka	61 (61/63)	kamienica	
5709	Szeroka	62 (61/63)	kamienica	
5710	Szeroka	64 (64/66)	kamienica	
5711	Szeroka	65 (64/66)	kamienica	
5712	Szeroka	66 (64/66róg)	kamienica	
5713	Szeroka	67-68	Brama Żuraw	132
5714	Szeroka	75/76	kamienica	696
5715	Szeroka	77 (77/79)	kamienica	
5716	Szeroka	78 (77/79)	kamienica	
5717	Szeroka	79 (77/79)	plebania	
5718	Szeroka	80 (80/81)	plebania	
5719	Szeroka	81 (80/81)	kamienica	
5720	Szeroka	82 (82/83)	kamienica	
5721	Szeroka	83 (82/83)	kamienica	
5722	Szeroka	84 (84/85)	kamienica	
5723	Szeroka	85 (84/85)	kamienica	
5724	Szeroka	86 (86/87)	kamienica	
5725	Szeroka	87 (86/87)	kamienica	
5726	Szeroka	97	kamienica	
5727	Szeroka	98	kamienica	
5728	Szeroka	108	budynek mieszkalny	
5729	Szewska	1 (1/4)	d. plebania	
5730	Szewska	2 (1/4)	d. plebania	
5731	Szewska	3 (1/4)	d. plebania	
5732	Szewska	4 (1/4)	d. plebania	
5733	Szklana Huta	3	dom	
5734	Szklana Huta	5	dom	
5735	Szklana Huta	11	dom	
5736	Szklana Huta	13	dom	
5737	Szklana Huta	25	dom	
5738	Szklana Huta	26	dom	
5739	Szklana Huta	29	dom w zespole	
5740	Szklana Huta	29 A	dom w zespole	
5741	Szklana Huta	30	dom w zespole	
5742	Szklana Huta	30 A	dom w zespole	
5743	Szklana Huta	31	dom	
5744	Szklana Huta	31A	drugi budynek	
5745	Szklana Huta	32	dom	
5746	Szklana Huta	32 A	drugi budynek	
5747	Szklana Huta	34	dom	
5748	Szklana Huta	35	dom	
5749	Szklana Huta	36	dom	
5750	Szklana Huta	37	dom	
5751	Szklana Huta	38	dom	
5752	Szklana Huta	39	dom	
5753	Szklana Huta	40	dom	
5754	Szklana Huta	41	dom	
5755	Szklana Huta	42	dom	
5756	Szpaki	5	dom	
5757	Szpitalna	4	d. spichlerz, ob. budynek mieszkalny	139
5758	Szymanowskiego Karola	5	budynek mieszkalny	
5759	Szymanowskiego Karola	6	dom	

5760	Szymanowskiego Karola	7	dom	
5761	Szymanowskiego Karola	9	dom/sklep	
5762	Szymanowskiego Karola	9 A	dom	
5763	Szymanowskiego Karola	9 B	dom	
5764	Szymanowskiego Karola	11	dom	
5765	Szymanowskiego Karola	13	dom	
5766	Szymanowskiego Karola	15	dom	
5767	Szymanowskiego Karola	17	dom	
5768	Szymanowskiego Karola	19	dom	
5769	Szymanowskiego Karola	21	dom	
5770	Szymanowskiego Karola	23	dom	
5771	Szymanowskiego Karola	25	dom	
5772	Szymanowskiego Karola	27	dom	
5773	Szymanowskiego Karola	29	dom	
5774	Szymanowskiego Karola	31	dom	
5775	Szymanowskiego Karola	33	dom	
5776	Szymanowskiego Karola	35	dom	
5777	Szymanowskiego Karola	37	dom	
5778	Szymanowskiego Karola	39	dom	
5779	Szymanowskiego Karola	41	dom	
5780	Szymanowskiego Karola	43	dom	
5781	Szymanowskiego Karola	45	dom	
5782	Szymanowskiego Karola	47	dom	
5783	Szymanowskiego Karola	49	dom	
5784	Szymanowskiego Karola	51	dom	
5785	Szymanowskiego Karola	53	dom	
5786	Szymanowskiego Karola	55	dom	
5787	Szymanowskiego Karola	57	dom	
5788	Szymanowskiego Karola	59	dom	
5789	Szymanowskiego Karola	61		
5790	Śląska	1	dom	
5791	Śląska	3	szkoła	
5792	Śląska	5	dom	
5793	Śląska	7	dom	
5794	Śląska		kościół p.w. NMP Królowej Różańca Św.	
5795	Śluza	2	budynek mieszkalny	939
5796	Śluza	3	budynek szkoły (dawna rejonowa szkoła dla chłopców), na części działki ewidencyjnej 182/8, obr. 100	1987
5797	Śluza	4 A-E	dom	
5798	Śniadeckich	1	dom	
5799	Śniadeckich	1 k.	garaż	
5800	Śniadeckich	2 A	dom	
5801	Śniadeckich	4	dom	
5802	Śniadeckich	6	dom	
5803	Śniadeckich	8	dom	

5804	Śniadeckich	9	dom	
5805	Śniadeckich	10	dom	
5806	Śniadeckich	11	dom	
5807	Śniadeckich	13	dom	
5808	Śniadeckich	15	dom	
5809	Śniadeckich	20	dom	
5810	Śniadeckich	22	dom	
5811	Śniadeckich	26	dom	
5812	Śniadeckich	27	dom	
5813	Śniadeckich	28	dom	
5814	Śniadeckich	30	dom	
5815	Św. Ducha	2	hotel Wolne Miasto	
5816	Św. Ducha	2róg	hotel Wolne Miasto	
5817	Św. Ducha	2Targ	kamienica	
5818	Św. Ducha	7/9/11	kamienica	
5819	Św. Ducha	11	d. nr 135 kamienica, narożna ul. Latarnianej	660
5820	Św. Ducha	12	d. nr 19 kamienica	661
5821	Św. Ducha	13/15/17	d. nr 131 kamienica	
5822	Św. Ducha	13/15/17	d. nr 132 kamienica	
5823	Św. Ducha	16/20	d. nr 21 kamienica	
5824	Św. Ducha	16/20	d. nr 22 kamienica	
5825	Św. Ducha	16/20	d. nr 23kamienica	
5826	Św. Ducha	19róg	d. nr 129 kamienica, narożna ul. Węglarskiej	
5827	Św. Ducha	21/23	d. nr 128 kamienica	
5828	Św. Ducha	21/23	d. nr 127,	
5829	Św. Ducha	22/24	d. nr ul. kozia 1	
5830	Św. Ducha	25/27	d. nr 125, kamienica	
5831	Św. Ducha	25/27	d. ul. 126	
5832	Św. Ducha	26/30	d. nr 25, kamienica	
5833	Św. Ducha	26/30	d. nr 26, kamienica	
5834	Św. Ducha	26/30 róg	d. nr 25 kamienica	
5835	Św. Ducha	26/30	d. nr 25 kamienica	
5836	Św. Ducha	29/31	d. nr 124 kamienica	
5837	Św. Ducha	29/31	d. nr 124kamienica	
5838	Św. Ducha	31A/35	d. nr 121kamienica	
5839	Św. Ducha	31A/35	d. nr 120, kamienica	
5840	Św. Ducha	32/34	d. nr 27, kamienica	
5841	Św. Ducha	32/34	d. nr 28, kamienica	
5842	Św. Ducha	34 (32/34)	d. nr 29; kamienica	
5843	Św. Ducha	36 (36/38)	d. nr 30, kamienica	
5844	Św. Ducha	37/39	d. nr 118, kamienica	
5845	Św. Ducha	37/39	d. nr 119, kamienica	
5846	Św. Ducha	38 (36/38)	d. nr 31 kamienica	
5847	Św. Ducha	40/42	d. nr 32, kamienica	
5848	Św. Ducha	40/42	d. nr 33, kamienica	
5849	Św. Ducha	41 (41/43)	d. nr 117, kamienica	662
5850	Św. Ducha	42 (41/43)	d. nr 117, kamienica	
5851	Św. Ducha	43 (41/43)	d. nr 116, kamienica, w zwieńczeniu rzeźba Pallas Ateny	
5852	Św. Ducha	45	d. nr 115; kamienica burmistrza C.F. Gralatha	663
5853	Św. Ducha	46	d. nr 35 kamienica	
5854	Św. Ducha	47	d. nr 114, miejsce urodzin A. Schopenhauera	664
5855	Św. Ducha	48	d. nr 48; kamienica	
5856	Św. Ducha	49 (49/51)	d. nr 113, kamienica, w zwieńczeniu rzeźba orła	665
5857	Św. Ducha	51 (49/51)	d. nr 112, kamienica	
5858	Św. Ducha	53/55	d. nr 111, kamienica	
5859	Św. Ducha	53/55	d. nr 111	
5860	Św. Ducha	58	kaplica p.w. Św. Ducha	
5861	Św. Ducha	59/61	d. nr 109, kamienica	
5862	Św. Ducha	59/61	d. nr 110, kamienica	
5863	Św. Ducha	59/61	d. nr Złotników 19/21 kamienica	
5864	Św. Ducha	63/65	d. nr 107, kamienica	
5865	Św. Ducha	67/71	d. nr 104; kamienica	
5866	Św. Ducha	79 (79/81)	d. nr 97 kamienica	666
5867	Św. Ducha	81	d. nr 96 , kamienica, portal rokokowy	667
5868	Św. Ducha	83 (83/85)	d. nr 95; kamienica	
5869	Św. Ducha	85 (83/85)	d. nr 94; kamienica, kule z datą 1713	
5870	Św. Ducha	87/89	d. nr 93; kamienica, słupki przedprożowe 1665	
5871	Św. Ducha	89 (87/89)	d. nr 92 kamienica, płyty przedproża regencyjne	
5872	Św. Ducha	95 (91/95)	d. nr 90, kamienica, barokowe słupki granitowe	
5873	Św. Ducha	97	d. nr 89 kamienica	
5874	Św. Ducha	99	d. nr 88, kamienica	
5875	Św. Ducha	101 (101/103)	d. nr 86, kamienica, słupki przedproża 1702	668
5876	Św. Ducha	103 (101/103)	d. nr 85;, kamienica, rek. płyty przedproża z monogramami	669
5877	Św. Ducha	105 (105/107)	d. nr 84 kamienica, płyta przedproża	

5878	Św. Ducha	109	d. nr 82 budynek gildii żeglarzy, Związku Rzemieślniczego, Izby Gospodarczej, portal z galeonem	670
5879	Św. Ducha	111 (111/113)	d. nr 81, kamienica "Pod Żółciem", dom rodzinny Joanny Schopenhauer	671
5880	Św. Ducha	113 (111/113)	d. nr 80, kamienica, d. kościół anglikański	
5881	Św. Ducha	115 (115/117)	d. nr 79 kamienica przypisywana H. Kramerowi	672
5882	Św. Ducha	117 (115/117)	d. nr 78 kamienica o fasadzie klasycystycznej	
5883	Św. Ducha	119 (119/121)	d. nr 77 kamienica, własność G. Loschina	673
5884	Św. Ducha	121 (119/121)	d. nr 76 kamienica, 2 płyty ze scenami płaskorzeźbionymi	674
5885	Św. Ducha	123 (123/125)	d. Nr 75 kamienica, portal rokokowy	675
5886	Św. Ducha	127 (127/129)	d. nr. 73 kamienica	676
5887	Św. Ducha		Brama Św. Ducha	444
5888	Św. Ducha		Kaplica Królewska	418
5889	Św. Barbary	1	szkoła	1984
5890	Św. Barbary	1	budynek gosp. szkoły	1984
5891	Św. Barbary	3	dawny dom parafialny gminy ewangelickiej św. Barbary, zlokalizowany na części działki ewid. nr 41/16, obr. 100	1985
5892	Św. Barbary	4	dom	
5893	Św. Barbary	4 A	budynek gospodarczy szkoły	
5894	Św. Trójcy	4	zespół klasztoru franciszkanów: kościół p.w. Św. Trójcy, dom galeriowy, kaplica Św. Anny	133
5895	Św. Trójcy	5	zespół kamienic (nr 5, 5a, 6, 7)	994
5896	Św. Trójcy	6	zespół kamienic (nr 5, 5a, 6, 7)	994
5897	Św. Trójcy	7	zespół kamienic (nr 5, 5a, 6, 7)	994
5898	Świbieńska	8	dom	
5899	Świbieńska	14	dom	
5900	Świbieńska	18	dom	
5901	Świbieńska	20	dom	
5902	Świbieńska	22	dom	
5903	Świbieńska	24	dom	
5904	Świbieńska	26	dom	
5905	Świbieńska	28	dom	
5906	Świbieńska	30	dom	
5907	Świbieńska	42	dom	
5908	Świbieńska	44	dom	
5909	Świbieńska	50	dom	
5910	Świbieńska	52	dom	
5911	Świbieńska	54	dom	
5912	Świbieńska	56	dom	
5913	Świbieńska	58	dom	
5914	Świbieńska	60	dom	
5915	Świbieńska	62	dom	
5916	Świbieńska	68	dom	
5917	Świbieńska	70	dom	
5918	Świbieńska	72	dom	
5919	Świbieńska	74	dom	
5920	Świbieńska	76	dom	
5921	Świbieńska	78	dom	
5922	Świbieńska	80	dom	
5923	Świbieńska	84	dom	
5924	Świbieńska	86	dom	
5925	Świbieńska	88	dom	
5926	Świbieńska	90	dom	
5927	Świbieńska	92	dom	
5928	Świbieńska	96	dom	
5929	Świbieńska	100	dom	
5930	Świbieńska	102	dom	
5931	Świbieńska	108	dom	
5932	Świbieńska	114	dom	
5933	Świbieńska	118	dom	
5934	Świbieńska	122	dom	
5935	Świbieńska	124	dom	
5936	Świbieńska	126	dom	
5937	Świbieńska	128	dom	
5938	Świbieńska	132	dom	
5939	Świbieńska	134	dom	
5940	Świbieńska	136	dom	
5941	Świbieńska	144	dom	
5942	Świbieńska	152	dom	
5943	Świbieńska	154	dom	
5944	Świbieńska	156	dom	
5945	Świbieńska	158	dom i budynek gosp.	
5946	Świbieńska	162	dom	
5947	Świbieńska	164	dom	

5948	Świbieńska	180	mały budynek przy schodkach do basenu przystani	
5949	Świbieńska	200	dom	
5950	Świbieńska	204	żuławska zagroda gburska: dom, spichlerz, park, staw	1736
5951	Świbieńska		szpaler lipowy wzdłuż zachodniej krawędzi jezdn, dz.nr 127 obr. 143, cz. dz. Nr 421 obr. 142	
5952	Świerkowa	1	dom	
5953	Świerkowa	8	dom	
5954	Świerkowa	15	dom	
5955	Świętojańska	19/23 (19,20,21,22,23)	d. drukarnia Danziger	
5956	Świętojańska	26/31 (26,27,28,29,30)	przedszkole	
5957	Świętojańska	35/36 (35)	kamienica	
5958	Świętojańska	36 (35 (38)	kamienica	593
5959	Świętojańska	37 (35/38)	kamienica	594
5960	Świętojańska	38 (35/38)	kamienica	
5961	Świętojańska	39 (39/40)	kamienica	
5962	Świętojańska	40 (39/40 róg)	d. ul. Tokarska 1,2, kamienica	
5963	Świętojańska	43/44	Brama Świętojańska	439
5964	Świętojańska	44	kamienica	
5965	Świętojańska	45	kamienica	
5966	Świętojańska	47/48, róg	kamienice	1259
5967	Świętojańska	49	kamienica, ob. dom zakonny	677
5968	Świętojańska	50	kościół św. Jana	442
5969	Świętojańska	65	kamienica	
5970	Świętojańska	66 (66/67)	kamienica	
5971	Świętojańska	67 (66,67)	kamienica	
5972	Świętojańska	68 (68/69)	kamienica d. 70	
5973	Świętojańska	69 (68/69)	kamienica d. 69	
5974	Świętojańska	68/69	kamienica	
5975	Świętojańska	72	kościół klasztorny i parafialny św. Mikołaja	70
5976	Świętojańska	72 róg	plebania	
5977	Świętojańska	72	dom parafialny (szach.)	
5978	Świętokrzyska	54	dom	
5979	Świętokrzyska	59	dom	
5980	Świętokrzyska	61	dom	
5981	Świętokrzyska	67	dom	
5982	Świętokrzyska	71	dom	
5983	Świętopełka	1/2	dom	
5984	Świętopełka	4	dom	
5985	Świętopełka	5	dom	
5986	Świętopełka	6	dom	
5987	Świętopełka	7	dom	
5988	Świętopełka	7A	dom	
5989	Świętopełka	8	dom	
5990	Świętopełka	8A	dom	
5991	Świętopełka	9A	dom	
5992	Święty Wojciech		układ ruralistyczny przedmieścia Gdańsk Święty Wojciech	1119
5993	Taborowa	3	dom	
5994	Tamka	1	dom	
5995	Tamka	6	dom	
5996	Tamka	23	dom	
5997	Tamka	24	dom	
5998	Tamka	26	dom	
5999	Tamka	28	dom	
6000	Tamka	30	dom	
6001	Tamka	45	dom	
6002	Tamka	48	dom	
6003	Tarasy	1/12	domy w zespole	
6004	Tarasy	2/3/4/5/6	domy w zespole	
6005	Tarasy	7/8/9/10/11	domy w zespole	
6006	Tarcice	8	dom	
6007	Tarcice	12	dom	
6008	Tarcice	13	dom	
6009	Targ Drzewny	089.1/1	działka z Pomnikiem Jana III Sobieskiego	
6010	Targ Rakowy	5/6	Budynek Biblioteki Wojewódzkiej	
6011	Targ Rakowy	7/8	dom	
6012	Targ Rybny	6 A	kamienica d. 6	597
6013	Targ Rybny	6 A	kamienica d. 7	598
6014	Targ Rybny	6 B (8)	kamienica	
6015	Targ Rybny	6 B	kamienica d. 9	596
6016	Targ Rybny	6 C (10)	kamienica	595
6017	Targ Rybny	6 C (11)	kamienica	
6018	Targ Rybny	10 A, róg (12)	kamienica	
6019	Targ Rybny	10 A (13)	kamienica	
6020	Targ Rybny	10 A (14)	kamienica	

6021	Targ Rybny	10 B (15)	kamienica	
6022	Targ Rybny	10 B (16)	kamienica	
6023	Targ Rybny	10 B (17)	kamienica	
6024	Targ Rybny	10 B (18)	kamienica	
6025	Targ Rybny	10 C (19)	kamienica	
6026	Targ Rybny	10 C (20)	kamienica	
6027	Targ Rybny	10 C, róg (20,21)	kamienica	
6028	Targ Sienny	5	d. nr 8;	
6029	Targ Węglowy		Teatr Wybrzeże	
6030	Targ Węglowy	4	Wielka Zbrojownia ze studnią przy elewacji wsch.	454
6031	Targ Węglowy	6	Baszta Słomiana	428
6032	Targ Węglowy	26	Zespół Przedbramia, Bramy Więziennej i Katowni	494
6033	Targ Węglowy	27	Dwór Bractwa św. Jerzego	413
6034	Tarniny	2/4	dom	
6035	Tarniny	6/8	dom	
6036	Tartaczna	1	dom	
6037	Tartaczna	2	dom	
6038	Tartaczna	2 k.	dom	
6039	Tatrzańska	2	dom	
6040	Tatrzańska	2 A	budynek gospodarczy	
6041	Tatrzańska	4	dom	
6042	Tatrzańska	5/5 A	dom	
6043	Tatrzańska	6	dom	
6044	Tatrzańska	7	dom	
6045	Teatralna	2	d. Stara Apteka	465
6046	Tetmajera Kazimierza	2	dom	
6047	Tetmajera Kazimierza	3	dom	
6048	Tetmajera Kazimierza	3	budynek - garaż	
6049	Tetmajera Kazimierza	5	willa	
6050	Tetmajera Kazimierza	7	dom	
6051	Tetmajera Kazimierza	8	dom	
6052	Tęczowa	8	dawna Willa Witt, dz. nr 429/2, obręb 140 (Sobieszewo)	
6053	Tęczowa	11	dom	
6054	Tęczowa	11	budynek gospodarczy	
6055	Tęczowa	13	dom	
6056	Tęczowa	16	dom	
6057	Tęczowa	20 C	dom	
6058	Tęczowa	22	dom	
6059	Tęczowa	22 C	dom	
6060	Tęczowa	23 D	dom	
6061	Tęczowa	26	dom	
6062	Tkacka	1/6	d. nr 1-6; ob. Akademia Sztuk Pięknych;	
6063	Tkacka	7/8 (7)	d. nr 7; ob. siedziba redakcji "Gazety Wyborczej"; kamienica	
6064	Tkacka	7/8 (8)	d. nr 8; ob. siedziba redakcji "Gazety Wyborczej"; kamienica	
6065	Tkacka	9/10	d. nr 9 i 10; kamienica	
6066	Tkacka	11/13 (11)	d. nr 11; ob. Izba Skarbowa;	
6067	Tkacka	11/13 (12)	d. nr 12; ob. Izba Skarbowa;	
6068	Tkacka	11/13 (13)	kamienica	
6069	Tkacka	14/15 (14)	kamienica	
6070	Tkacka	14/15 (15)	kamienica	
6071	Tkacka	17/18	kamienica	
6072	Tkacka	19/20 (19)	kamienica	
6073	Tkacka	20 (19/20)	kamienica	617
6074	Tkacka	21/22 (21)	kamienica	
6075	Tkacka	21/22 (22)	kamienica	
6076	Tkacka	23/24 (23)	kamienica	
6077	Tkacka	23/24 (24)	kamienica	
6078	Tkacka	25/26	kamienica	
6079	Tkacka	27/28 (27)	kamienica	
6080	Tkacka	27/28 róg	kamienica	
6081	Tobiasza	3 AB	kamienica	
6082	Tobiasza	6/7/8	kamienica	
6083	Tobiasza	8A (20,21,22)	kamienica	
6084	Tobiasza	8B (23)	kamienica	
6085	Tobiasza	8B (24)	kamienica	
6086	Tokarska	21/25 (12,13)	d. nr 12, 13;	
6087	Tokarska	21/25 (14,15)	d. nr 14, 15;	
6088	Tokarska	21/25 (16,17)	d. nr 16, 17	
6089	Tokarska	21/25 róg	d. ul. Świętojańska 69, 70, 71	
6090	Tokarska 6, Długie Pobrzeże	(20)	d. nr 25; proj. Hotel Hanza	

6091	Tokarska 6, Długie Pobrzeże	(23)	d. nr 21; Hotel Hanza	
6092	Tokarska 6, Długie Pobrzeże	(21)	d. nr 24; proj.: Hotel Hanza	
6093	Tokarska 6, Długie Pobrzeże	(25)	d. nr 22; proj.: Hotel Hanza	
6094	Tokarska 6, Długie Pobrzeże	(24)	d. nr.20; proj.: Hotel Hanza	
6095	Tokarska 6, Długie Pobrzeże	(22)	d. nr 23; proj.: Hotel Hanza	
6096	Tokarska 6, Długie Pobrzeże		d. ul. Świętojańska 42; Hotel Hanza	
6097	Tokarska 6, Długie Pobrzeże Róg		d. ul. Świętojańska 41; Hotel Hanza	
6098	Topolowa	1	dom	
6099	Topolowa	2	dom	
6100	Topolowa	7	szkoła, II LO, sala gimnastyczna	
6101	Topolowa	8/9	dom	
6102	Topolowa	10	budynek mieszkalny	
6103	Topolowa	11/12	dom	
6104	Toruńska	1 k.	Zespół klasztoru franciszkanów klasztor, teren klasztoru, ob.. Muzeum Narodowe	133
6105	Toruńska	7	dom	
6106	Toruńska	14	magazyn PKP	
6107	Toruńska	23	dom	
6108	Toruńska	24	dom	
6109	Toruńska	24 A	dom	
6110	Toruńska	25	dom	
6111	Toruńska	26	dom	
6112	Toruńska	27	dom	
6113	Toruńska	28	dom	
6114	Toruńska	30	dom	
6115	Toruńska	32	dom	
6116	Towarowa	1 A	dom	
6117	Trakt Św. Wojciecha	42	dom	
6118	Trakt Św. Wojciecha	44	dom	
6119	Trakt Św. Wojciecha	46	dom	
6120	Trakt Św. Wojciecha	52	dom	
6121	Trakt Św. Wojciecha	57	dom właściciela Drukarni Gdańskiej	1653
6122	Trakt Św. Wojciecha	57	dom	
6123	Trakt Św. Wojciecha	58	dom	
6124	Trakt Św. Wojciecha	59	budynek mieszkalny	
6125	Trakt Św. Wojciecha	62	dom	
6126	Trakt Św. Wojciecha	64	dom	
6127	Trakt Św. Wojciecha	65 A	budynek mieszkalny	
6128	Trakt Św. Wojciecha	66	dom	
6129	Trakt Św. Wojciecha	70	dom	
6130	Trakt Św. Wojciecha	72	dom	
6131	Trakt Św. Wojciecha	78	dom	
6132	Trakt Św. Wojciecha	80	dom	
6133	Trakt Św. Wojciecha	82	dom	
6134	Trakt Św. Wojciecha	89	dom	
6135	Trakt Św. Wojciecha	93	dom	
6136	Trakt Św. Wojciecha	95	dom	
6137	Trakt Św. Wojciecha	97	dom	
6138	Trakt Św. Wojciecha	99	dom	
6139	Trakt Św. Wojciecha	101	dom	
6140	Trakt Św. Wojciecha	103 A	dom	
6141	Trakt Św. Wojciecha	105/107	dom	
6142	Trakt Św. Wojciecha	109	dom	
6143	Trakt Św. Wojciecha	111	dom	
6144	Trakt Św. Wojciecha	113	dom	
6145	Trakt Św. Wojciecha	173	dom	
6146	Trakt Św. Wojciecha	177	budynek mieszkalny	
6147	Trakt Św. Wojciecha	199	budynek mieszkalny	
6148	Trakt Św. Wojciecha	201	budynek mieszkalny	
6149	Trakt Św. Wojciecha	211	dom	
6150	Trakt Św. Wojciecha	264	dom	
6151	Trakt Św. Wojciecha	264	dom, drugi budynek	
6152	Trakt Św. Wojciecha	266	dom	
6153	Trakt Św. Wojciecha	268/270	zespół folwarku: dom, dwa budynki gospodarcze , stodoła	1050
6154	Trakt Św. Wojciecha	270	dom	
6155	Trakt Św. Wojciecha	274	dom	
6156	Trakt Św. Wojciecha	292	dom	

6157	Trakt Św. Wojciecha	293	Zespół Dworu Ferberów (dwór, park) , ob.. Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego	1050
6158	Trakt Św. Wojciecha	297	Lwi Dwór	134
6159	Trakt Św. Wojciecha	317	budynek mieszkalny	
6160	Trakt Św. Wojciecha	320	zespół zajazdu "Pod 3 świńskimi głowami" z parkiem, ob. przedszkole nr 24	1050
6161	Trakt Św. Wojciecha	323 A	dom	
6162	Trakt Św. Wojciecha	375	dom	
6163	Trakt Św. Wojciecha	377	dom	
6164	Trakt Św. Wojciecha	394	dom	
6165	Trakt Św. Wojciecha	396	dom	
6166	Trakt Św. Wojciecha	396 A	dom	
6167	Trakt Św. Wojciecha	396 A	budynek gospodarczy	
6168	Trakt Św. Wojciecha	396 A	budynek gospodarczy	
6169	Trakt Św. Wojciecha	413	dom	
6170	Trakt Św. Wojciecha	423	dom	
6171	Trakt Św. Wojciecha	431	dom	
6172	Trakt Św. Wojciecha	433	dom	
6173	Trakt Św. Wojciecha	434	dom, poczta	
6174	Trakt Św. Wojciecha	440	kościół św. Wojciecha	690
6175	Trakt Św. Wojciecha	440	plebania	690
6176	Trakt Św. Wojciecha	440	kapliczka na górze	690
6177	Trakt Św. Wojciecha	446	dom	
6178	Trakt Św. Wojciecha	448	dom	
6179	Trakt Św. Wojciecha	453	dom	
6180	Trakt Św. Wojciecha	453	dom	
6181	Trakt Św. Wojciecha	479	dom	
6182	Trakt Św. Wojciecha	481	dom	
6183	Trakt Św. Wojciecha	483	dom	
6184	Trałowa	4	dom	
6185	Trałowa	5	dom	
6186	Trałowa	7	dom	
6187	Trałowa	11	dom	
6188	Trałowa	11	budynek gospodarczy	
6189	Traugutta Romualda	1	dom	
6190	Traugutta Romualda	3	dom	
6191	Traugutta Romualda	4	dom	
6192	Traugutta Romualda	5	dom	
6193	Traugutta Romualda	6	dom	
6194	Traugutta Romualda	7	dom	
6195	Traugutta Romualda	8/10	dom	
6196	Traugutta Romualda	9	dom	
6197	Traugutta Romualda	12	dom	
6198	Traugutta Romualda	13		
6199	Traugutta Romualda	14	dom	
6200	Traugutta Romualda	15	dom	
6201	Traugutta Romualda	17	dom	
6202	Traugutta Romualda	19	dom	
6203	Traugutta Romualda	21	dom	
6204	Traugutta Romualda	23	dom	
6205	Traugutta Romualda	25	dom	
6206	Traugutta Romualda	27	dom	
6207	Traugutta Romualda	45	zespół Domu Pogrzebowego (kaplica, krematorium, kostnica), budynek gospodarczy, budynek mieszkalny, toalety)	1580
6208	Traugutta Romualda	49	dom	
6209	Traugutta Romualda	66	dom	
6210	Traugutta Romualda	72	dom	
6211	Traugutta Romualda	78	dom	
6212	Traugutta Romualda	80	dom	
6213	Traugutta Romualda	80	dom	
6214	Traugutta Romualda	81	dom	
6215	Traugutta Romualda	81	budynek gospodarczy	
6216	Traugutta Romualda	86	dom	
6217	Traugutta Romualda	90	dom	
6218	Traugutta Romualda	91	dom	
6219	Traugutta Romualda	93	dom	
6220	Traugutta Romualda	94	zespół dworsko-parkowy Studzienka (Dwór św. Zdrój): dwór, stajnia, budynek gosp., ogród z grotą, ławką i kolumną	769
6221	Traugutta Romualda	95	dom	
6222	Traugutta Romualda	100	dom	
6223	Traugutta Romualda	107	dom	
6224	Traugutta Romualda	109	budynek przemysłowy	

6225	Traugutta Romualda	109	budynek biurowy	
6226	Traugutta Romualda	111	hotel	
6227	Traugutta Romualda	111	drugi budynek	
6228	Traugutta Romualda	119	dom	
6229	Traugutta Romualda		relikty cmentarza żydowskiego na terenie części dz. 196 i części dz. 198, obr. 54	
6230	Traugutta Romualda		Góra Szubiennicza - teren d. cmentarza bezwyznaniowego Krematoryjnego, ob. park, w granicach dz. 654/4 obr. 55	
6231	Trawki	1-7	dom w zespole	
6232	Trawki	2-8	dom w zespole	
6233	Trubadurów		budynek dzwonnicy dawnego cmentarza Marcina Lutra	
6234	Trubadurów	11	dom	
6235	Trubadurów	21	dom	
6236	Trubadurów	23	dom	
6237	Turystyczna	3	dom	
6238	Turystyczna	4	budynek obsługi przeprawy promowej, ob. budynek mieszkalny	
6239	Turystyczna	5	dom, usługi	
6240	Turystyczna	7	dom,	
6241	Turystyczna	12	dom	
6242	Turystyczna	15	dom	
6243	Turystyczna	16	dom	
6244	Turystyczna	17	dom	
6245	Turystyczna	18	piekarnia	
6246	Turystyczna	20	dom	
6247	Turystyczna	22	dom	
6248	Turystyczna	24	dom	
6249	Turystyczna	26	dom	
6250	Turystyczna	30	dom	
6251	Turystyczna	32	dom mieszkalno-gospodarczy	
6252	Turystyczna	92	dom mieszkalno-gospodarczy	
6253	Turystyczna	140	dom	
6254	Turystyczna	160	budynek mieszkalny wraz ze znajdującym się pod nim gruntem tj. częścią działek o numerach ewidencyjnych 116/3 i 118/2	1908
6255	Tuwima Juliana	1	dom	
6256	Tuwima Juliana	2/4	dom	
6257	Tuwima Juliana	3	dom	
6258	Tuwima Juliana	5	dom	
6259	Tuwima Juliana	6	dom	
6260	Tuwima Juliana	8	dom	
6261	Tuwima Juliana	10	dom	
6262	Tuwima Juliana	14	dom	
6263	Tuwima Juliana	19	dom	
6264	Tuwima Juliana	21	dom	
6265	Tuwima Juliana	23	dom	
6266	Tuwima Juliana	24	dom	
6267	Tuwima Juliana	25	dom	
6268	Tuwima Juliana	26	dom	
6269	Tuwima Juliana	27	dom	
6270	Tuwima Juliana	28	dom	
6271	Tuwima Juliana	29	dom	
6272	Tuwima Juliana	32	dom	
6273	Tuwima Juliana	39	dom	
6274	U Furty	3	Zespół szpitala św. Ducha(prezbiterium, fasada kościoła szpitalnego)	464
6275	Ubocze	4	dom	
6276	Ubocze	5	dom	
6277	Ubocze	5	dom	
6278	Ubocze	6	dom	
6279	Ubocze	22	dom	
6280	Uczniowska		wieża ciśnień koło wiaduktu	
6281	Uczniowska	7	dom	
6282	Uczniowska	9	dom	
6283	Uczniowska	11	dom	
6284	Uczniowska	15	dom	
6285	Uczniowska	17	dom	
6286	Uczniowska	19/19A	dom	
6287	Uczniowska	21	dom	
6288	Uczniowska	22	szkoła	
6289	Uczniowska	23A/23B	dom w zespole	
6290	Uczniowska	23E/23F	dom w zespole	
6291	Ułańska	11	Kamienica wraz z oficyną	1992
6292	Ułańska	13	dom	

6293	Ułańska	15	dom	
6294	Umocnienia Biskupiej Górki		Reduta Biskupiej Górki	
6295	Umocnienia Biskupiej Górki		Bastion Zbawiciela	
6296	Umocnienia Biskupiej Górki		Bastion Pośredni	
6297	Umocnienia Biskupiej Górki		Bastion Ostroróg	
6298	Umocnienia Biskupiej Górki		Bastion Vigilance	
6299	Umocnienia Biskupiej Górki		Luneta Caferrellego	
6300	Umocnienia Biskupiej Górki		Luneta Delzous	
6301	Umocnienia Biskupiej Górki		Ravelin Ostroróg Pośredni	
6302	Uphagena Jana	2	dom	
6303	Uphagena Jana	3	dom	
6304	Uphagena Jana	4	dom	
6305	Uphagena Jana	5	dom	
6306	Uphagena Jana	6	dom	
6307	Uphagena Jana	7	dom	
6308	Uphagena Jana	8	dom	
6309	Uphagena Jana	9	dom	
6310	Uphagena Jana	10	dom	
6311	Uphagena Jana	11	dom	
6312	Uphagena Jana	12	dom	
6313	Uphagena Jana	13	dom	
6314	Uphagena Jana	14	dom	
6315	Uphagena Jana	15	dom	
6316	Uphagena Jana	16	dom	
6317	Uphagena Jana	17	dom	
6318	Uphagena Jana	18	dom	
6319	Uphagena Jana	19	dom	
6320	Uphagena Jana	20	dom	
6321	Uphagena Jana	21	dom	
6322	Uphagena Jana	22	dom	
6323	Uphagena Jana	23	willa R. Patschkego	988
6324	Uphagena Jana	25	dom	
6325	Uphagena Jana	26/28	dom	
6326	Uphagena Jana	30	dom	
6327	Uphagena Jana	31	dom	
6328	Uphagena Jana	32	dom	
6329	Urocz	1	dom w zespole	
6330	Urocz	2	dom w zespole	
6331	Urocz	3	dom w zespole	
6332	Urocz	4	dom w zespole	
6333	Urocz	5	dom w zespole	
6334	Urwista	1	dom	
6335	Urwista	2	dom	
6336	Urwista	7	dom	
6337	Urwista	9	dom	
6338	Urwista	17	dom w zagrodzie	280
6339	Urwista	25	dom	
6340	Urwista	29	dom	
6341	Urwista	37	dom	
6342	Urwista/Akwenowa		aleja topolowa, cz. dz. nr 201, 202, 232, 226, 227 obr. 0143	1978
6343	Uzdrowskowa	2	dom	
6344	Uzdrowskowa	5	dom	
6345	Uzdrowskowa	5 A	dom	
6346	Uzdrowskowa	7	dom	
6347	Uzdrowskowa	8	dom	
6348	Uzdrowskowa	9	dom	
6349	Uzdrowskowa	11	dom	
6350	Uzdrowskowa	12	dom	
6351	Uzdrowskowa	15	dom	
6352	Uzdrowskowa	21	dom	
6353	Uzdrowskowa	23	dom	
6354	Uzdrowskowa	25	dom	
6355	Vii Dwór	1	dom	
6356	Vii Dwór	4A	dom	
6357	Vii Dwór	5/5A	dom	
6358	Vii Dwór	6/6A	dom	

6359	Wagnera Ryszarda	18/20	dom	
6360	Wagnera Ryszarda	46/48	dom	
6361	Wajdeloty	1	kamienica	
6362	Wajdeloty	2	kamienica	
6363	Wajdeloty	3	kamienica	
6364	Wajdeloty	4	kamienica	
6365	Wajdeloty	5	kamienica	
6366	Wajdeloty	6	kamienica	
6367	Wajdeloty	7	kamienica	
6368	Wajdeloty	8	kamienica	
6369	Wajdeloty	9	kamienica	
6370	Wajdeloty	10	kamienica	
6371	Wajdeloty	11	kamienica	
6372	Wajdeloty	12/13	zespół dworsko-parkowy "Kuzniczek" (dwór, pawilon parkowy, park)	1109
6373	Wajdeloty	14	kamienica	
6374	Wajdeloty	15B	kamienica	
6375	Wajdeloty	16	kamienica	
6376	Wajdeloty	17	kamienica	
6377	Wajdeloty	18	kamienica	
6378	Wajdeloty	19	kamienica	
6379	Wajdeloty	20	kamienica	
6380	Wajdeloty	21	kamienica	
6381	Wajdeloty	22	kamienica	
6382	Wajdeloty	23	kamienica	
6383	Wajdeloty	24	kamienica	
6384	Wajdeloty	25	kamienica	
6385	Wajdeloty	26	kamienica	
6386	Wajdeloty	27	kamienica	
6387	Wajdeloty	28	kamienica	
6388	Wajdeloty	29	kamienica	
6389	Wallenroda Konrada	1	dom	
6390	Wallenroda Konrada	2	dom	
6391	Wallenroda Konrada	3	dom	
6392	Wallenroda Konrada	4	dom	
6393	Wallenroda Konrada	5	dom	
6394	Wallenroda Konrada	6	dom	
6395	Wallenroda Konrada	7	dom	
6396	Wallenroda Konrada	8	dom	
6397	Wallenroda Konrada	9	dom	
6398	Wallenroda Konrada	10	dom (bez oficyny)	
6399	Wallenroda Konrada	11	dom	
6400	Wallenroda Konrada	11 A	dom	
6401	Wallenroda Konrada	12	dom	
6402	Wallenroda Konrada	12 A	dom	
6403	Wallenroda Konrada	13	dom	
6404	Wallenroda Konrada	14	dom	
6405	Wallenroda Konrada	15	dom	
6406	Wallenroda Konrada	16	dom	
6407	Wallenroda Konrada	17	dom	
6408	Wallenroda Konrada	18-24	dom	
6409	Wallenroda Konrada	25-30	dom	
6410	Wallenroda Konrada	31	dom z pawilonem i przejazdem bramnym, dz. nr 304 obr. 042, cz. dz. 303/2 obr. 042	
6411	Wałowa	15	Biblioteka Gdańska PAN	1577
6412	Wałowa	17	zespół d. budynków wojskowych, d. Dom Polski, ogrodzenie dz. 156 i 157 obr. 81	
6413	Wałowa	19	zespół d. budynków wojskowych (Bekleidungsamt), ogrodzenie	
6414	Wałowa	21	zespół d. budynków wojskowych (Bekleidungsamt), ogrodzenie	
6415	Wałowa	21	zespół d. budynków wojskowych (Bekleidungsamt), następnie Dom Polski, ob.. Schronisko Młodzieżowe	
6416	Wałowa	23	zespół d. budynków wojskowych (Bekleidungsamt), ogrodzenie dz. 160 obr. 081	
6417	Wałowa	26	kamienica	
6418	Wałowa	27	budynek dawnej Kasy Chorych (gmach frontowy i skrzydło boczne dawnego zakładu balneologicznego z łącznikiem), na terenie cz. dz. nr 165, obr. 081	1971
6419	Wałowa	28	budynek d. szpitala św. Jakuba	
6420	Wałowa	46-50	d. koszary artyleryjskie, zespół stajni, budynek 1	
6421	Wałowa	46-50	d. koszary artyleryjskie, zespół stajni, budynek 2	
6422	Wałowa	46-50	ogrodzenie w zespole d. koszar artyleryjskich, dz. 326/1 obr. 090	

6423	Wały Jagiellońskie	1	d. zespół Komendantury Garnizonu Pruskiego - budynek główny (Biuro Rady Miasta Gdańska, d. klub ŻAK)	600
6424	Wały Jagiellońskie	1	d. zespół Komendantury Garnizonu Pruskiego - stajnia ob. budynek, biurowy, park, mur ceglany)	600
6425	Wały Jagiellońskie		Brama Wyżynna	451
6426	Wały Jagiellońskie	2/4	d. Dom Meblowy, następnie d. budynek PLL "LOT":	
6427	Wały Jagiellońskie	38	dawny sierociniec - portal i kamieniarka szczytu	434
6428	Wały Piastowskie	1	Wieżowiec Centralnego Ośrodka Konstrukcyjno-Badawczego tzw. Zieleniak	
6429	Wały Piastowskie		d. przystanek tramwajowy, ob. szalet miejski	
6430	Wały Piastowskie	5	Archiwum Państwowe (drugi budynek)	
6431	Wały Piastowskie	5	Archiwum Państwowe, ogrodzenie	
6432	Wały Piastowskie	6	Szkoła Realna Św. Piotra, ob.. I LO	1547
6433	Wały Piastowskie	6	Szkoła Realna Św. Piotra, ob.. I LO, ogrodzenie	1547
6434	Warszawska	30	dom	
6435	Warszawska	36	dom	
6436	Warszawska	52	dom	
6437	Warszawska	62	dom	
6438	Warszawska	64	dom	
6439	Warszawska	66	dom	
6440	Warszawska	68	dom	
6441	Wartka	1	baszta Łabędź	445
6442	Wartka	4	dom	
6443	Wartka	5	zespół 3 kamienic,	1111
6444	Wartka		mur kurtynowy wewnętrznej fosi zamku krzyżackiego położony na części działki nr 386/1 obrębie ewidencyjnym 090	1960
6445	Wartka	8	dwie kamienice	
6446	Waryńskiego Ludwika	4	dom	
6447	Waryńskiego Ludwika	5	dom	
6448	Waryńskiego Ludwika	6	dom	
6449	Waryńskiego Ludwika	9	dom	
6450	Waryńskiego Ludwika	10	dom	
6451	Waryńskiego Ludwika	11	dom	
6452	Waryńskiego Ludwika	12	dom	
6453	Waryńskiego Ludwika	13	dom	
6454	Waryńskiego Ludwika	17	dom	
6455	Waryńskiego Ludwika	18	dom	
6456	Waryńskiego Ludwika	19	dom	
6457	Waryńskiego Ludwika	20	dom	
6458	Waryńskiego Ludwika	21	dom	
6459	Waryńskiego Ludwika	21	dom	
6460	Waryńskiego Ludwika	22	dom	
6461	Waryńskiego Ludwika	24	dom	
6462	Waryńskiego Ludwika	25	dom	
6463	Waryńskiego Ludwika	30/31	budynek mieszkalny	
6464	Waryńskiego Ludwika	32/33	budynek mieszkalny	
6465	Waryńskiego Ludwika	34	budynek mieszkalny	
6466	Waryńskiego Ludwika	35	budynek mieszkalny	
6467	Waryńskiego Ludwika	36	budynek mieszkalny	
6468	Waryńskiego Ludwika	37	budynek mieszkalny	
6469	Waryńskiego Ludwika	37 A	budynek mieszkalny	
6470	Waryńskiego Ludwika	38	budynek mieszkalny	
6471	Waryńskiego Ludwika	41/42	dom	
6472	Waryńskiego Ludwika	43	dom	
6473	Waryńskiego Ludwika	45B	dom	
6474	Waryńskiego Ludwika	45C	dom	
6475	Waryńskiego Ludwika	46	dom	
6476	Waryńskiego Ludwika	46A	dom	
6477	Waryńskiego Ludwika	46B	dom	
6478	Waryńskiego Ludwika	46C	dom	
6479	Waryńskiego Ludwika	47A/B/C	dom	
6480	Waryńskiego Ludwika/ Ks.Zator-Przytockiego Józefa		dom	
6481	Warzywnicza	1 (1/2)	kamienica	
6482	Warzywnicza	2 (1/2)	kamienica	
6483	Warzywnicza	3/4	kamienica	
6484	Warzywnicza	9,10 (10 A)	kamienica z restauracją	
6485	Warzywnicza	11,12 (10 B)	kamienica	
6486	Warzywnicza	13 (10 C)	kamienica	
6487	Warzywnicza	14 (10 C)	kamienica	
6488	Warzywnicza	16, 17 (10 D)	kamienica	
6489	Warzywnicza	15 (10 D)	kamienica	

6490	Warzywnicza	18 (10 E)	kamienica	
6491	Warzywnicza	19 (10 E)	kamienica	
6492	Wassowskiego Józefa	6	dom	
6493	Wassowskiego Józefa	7	dom ob.. Żłobek	
6494	Wassowskiego Józefa	8	dom	
6495	Wassowskiego Józefa	9	dom	
6496	Wassowskiego Józefa	11k.	dom	
6497	Wassowskiego Józefa	11A	oficyna	
6498	Wassowskiego Józefa	11A	budynek gospodarczy	
6499	Wassowskiego Józefa	11A k.	dom	
6500	Wassowskiego Józefa	12/13	dom	
6501	Wassowskiego Józefa	12/13 m.6	garaż	
6502	Wassowskiego Józefa	14	dom	
6503	Wassowskiego Józefa	15	dom	
6504	Wassowskiego Józefa	16	kamienica	1766
6505	Wassowskiego Józefa	17	dom/sklep	
6506	Wassowskiego Józefa	17	budynek gospodarczy (garaż, magazyn na narzędzia ogrodnicze, kurnik, magazyn na paliwo) wraz z podjazdem i bramą, dz. nr 132/6, nr 132/7 obr. 055	1914
6507	Wąsowicza Stanisława	1	dom	
6508	Wąsowicza Stanisława	2	dom	
6509	Wąsowicza Stanisława	3	dom	
6510	Wąsowicza Stanisława	5	dom	
6511	Wąsowicza Stanisława	6/8/10/12	domy w zespole	
6512	Wąsowicza Stanisława	7	dom	
6513	Wąsowicza Stanisława	9	dom	
6514	Wąsowicza Stanisława	11	dom	
6515	Wąsowicza Stanisława	13A	dom	
6516	Wąsowicza Stanisława	15	dom	
6517	Wąsowicza Stanisława	15	budynek gospodarczy	
6518	Wczasy	1	dom	
6519	Wełniarska	(14)	dom	
6520	Wełniarska	(15)	dom	
6521	Wełniarska	(16)	dom	
6522	Wełniarska	(17)	dom	
6523	Wełniarska	(18)	dom	
6524	Wełniarska	19/20 (20)	d. odcinek zach. Muru wysokiego między Basztą Słomianą i Dworem Bractwa Św. Jerzego (ul. Długa),	
6525	Wełniarska	19/20 k	relikty d. Baszty Studziennej	
6526	Wełniarska		mur	
6527	Wenus	40	historyczny układ przestrzenny dawnej zagrody kolonijnej	
6528	Wenus	65	dom	
6529	Wenus	67, 67 A	dom	
6530	Wesoła	2/4	kamienica	
6531	Wesoła	6/8	kamienica	
6532	Wesoła	10/12	kamienica	
6533	Wesoła	14/16	dom	
6534	Wesoła	18	kamienica	
6535	Westerplatte - Pole Bitewne		Pole bitewne na Półwyspie Westerplatte z: a) obiektami historycznymi: 1. placówka "Elektrownia"; 2. wartownia nr 3; 3. nowe koszary; 4. placówka "Fort"; 5. wartownia nr 1; 6. schron i wieża dalmierza zapasowego 25 Baterii Artylerii Stałej; 7. fundament i wały dużego magazynu amunicyjnego b) z nowymi obiektami: A. relikty muru granicznego; B. relikty bramy kolejowej; C. fundament budynku stacji kolejowej; D. kanał inspekcyjny wiaty elektrogeneratora; E. wartownia nr 4; F. płyta fundamentowa wartowni nr 1; G. dwa średnie magazyny amunicyjne; H. relikty pięciu magazynów małych z wałami ziemnymi; I. relikty starych koszar; J. relikty kasyna; K. relikty willi oficerskiej; L. relikty willi podoficerskiej; M. magazyn paliw; N. falochron oraz teren	1724
6536	WESTERPLATTE - Ul. Pokładowa		zespół fortyfikacji Szańca Mewiego: 1. redita; 2. mur szyjowy z bramą; 3. prochownia zachodnia; 4. remiza; 5. stolarnia; 6. prochownia wschodnia; 7. schron nr 1; 8. stanowisko baterii nr 1; 9. schron nr 2; 10. stanowisko baterii nr 2; 11. schron nr 3; 12. stanowisko baterii nr 3 wraz z otoczeniem	1930
6537	Węglarska	2 (1/4)	kamienica	
6538	Węglarska	3 (1/4)	kamienica	
6539	Węglarska	4 (1/4)	kamienica	
6540	Węglarska	5	kamienica	
6541	Węglarska	6/7	kamienica	
6542	Wielopole	6A	dom	
6543	Wielopole	6 A	zespół zabudowań dawnej fabryki	

6544	Wieniawskiego Józefa	13/13a/13b	dom/sklep	
6545	Wieniawskiego Józefa	14/14a/14b	dom	
6546	Wieniawskiego Józefa	15/15a/15b	dom/fryzjer	
6547	Wieniawskiego Józefa	16/16a/16b	dom	
6548	Wieniecka	18	dom	
6549	Wieniecka	20	dom i drugi budynek	
6550	Wieniecka	20	trzeci budynek	
6551	Wielkie Młyny / Na Piaskach		Wielki Młyn	478
6552	Wierzbowa	1/2	dom	
6553	Wierzbowa	3	dom	
6554	Wierzbowa	4	dom	
6555	Wierzbowa	5	dom	
6556	Wierzbowa	7	dom	
6557	Wierzbowa	8	dom	
6558	Wierzbowa	9	dom	
6559	Wierzbowa	10	dom	
6560	Wieżycka	40	zespół dworsko-parkowy w Gdańsku-Zakoniczynie, w skład którego wchodzi: dwór, wieża trafostacji, park dworski z ogrodem użytkowym, stawem, układem ścieżek oraz zachowanym starodrzewem, historyczny układ komunikacyjny, tj. płn. odcinek drogi dojazdowej do zespołu z zachowanymi relikami alei (ob. ciąg ul. Wieżyckiej na odcinku na płn. od skrzyżowania z ul. Porębskiego), odcinek historycznego traktu komunikacyjnego łączącego wieś Kowale z wsiami Ujeścisko i Szadółki, teren na którym przedmiotowe zabytki są usytuowane, tj. części działek: 8/46, 8/175, 1105/1, 8/29, działki: 8/31, 12/6, 12/8, 12/10, 12/26	1958
6561	Wileńska	1/3	dom bliźniaczy	
6562	Wileńska	2/4	dom bliźniaczy	
6563	Wileńska	5/7	dom bliźniaczy	
6564	Wileńska	6/8	dom bliźniaczy	
6565	Wileńska	9/11	dom bliźniaczy	
6566	Wileńska	10/12	dom bliźniaczy	
6567	Wileńska	13/15	dom bliźniaczy	
6568	Wileńska	14	dom	
6569	Wileńska	16/18	dom bliźniaczy	
6570	Wileńska	17/19	dom bliźniaczy	
6571	Wileńska	20/22	dom bliźniaczy	
6572	Wileńska	21/23	dom bliźniaczy	
6573	Wileńska	24/26	dom bliźniaczy	
6574	Wileńska	25/27	dom bliźniaczy	
6575	Wileńska	28/30	dom bliźniaczy	
6576	Wileńska	29/31	dom bliźniaczy	
6577	Wileńska	32/34	dom bliźniaczy	
6578	Wileńska	33/35	dom bliźniaczy	
6579	Wileńska	36/38	dom bliźniaczy	
6580	Wileńska	40/42	dom bliźniaczy	
6581	Wilka-Krzyżanowskiego Aleksandra Płk.	1	dom	
6582	Wilka-Krzyżanowskiego Aleksandra Płk.	3	dom	
6583	Wilka-Krzyżanowskiego Aleksandra Płk.	4-8	Szkoła Podstawowa nr 66, Liceum nr 9, Gimnazjum nr 1	
6584	Wilka-Krzyżanowskiego Aleksandra Płk.	4-8	(drugi budynek) Szkoła Podstawowa nr 66, Liceum nr 9, Gimnazjum nr 1	
6585	Wilka-Krzyżanowskiego Aleksandra Płk.	5	dom	
6586	Wilka-Krzyżanowskiego Aleksandra Płk.	7	dom	
6587	Wilka-Krzyżanowskiego Aleksandra Płk.	9	dom	
6588	Wilka-Krzyżanowskiego Aleksandra Płk.	11	dom	

6589	Wilka-Krzyżanowskiego Aleksandra Płk.	13	dom	
6590	Wilka-Krzyżanowskiego Aleksandra Płk.	15	dom	
6591	Wilka-Krzyżanowskiego Aleksandra Płk.	17	dom	
6592	Wilka-Krzyżanowskiego Aleksandra Płk.	19	dom	
6593	Wilków Morskich	5	osiedle domków robotniczych Fundacji dr Abegga	
6594	Wilków Morskich	6	osiedle domków robotniczych Fundacji dr Abegga	
6595	Wilków Morskich	6 B	osiedle domków robotniczych Fundacji dr Abegga	
6596	Wilków Morskich	7	osiedle domków robotniczych Fundacji dr Abegga	
6597	Wilków Morskich	8	osiedle domków robotniczych Fundacji dr Abegga	
6598	Wilków Morskich	10	osiedle domków robotniczych Fundacji dr Abegga	
6599	Wilków Morskich	13	osiedle domków robotniczych Fundacji dr Abegga	
6600	Wilków Morskich	14	osiedle domków robotniczych Fundacji dr Abegga	
6601	Wilków Morskich	15	osiedle domków robotniczych Fundacji dr Abegga	
6602	Wilków Morskich	16	osiedle domków robotniczych Fundacji dr Abegga	
6603	Wilków Morskich	16 A	osiedle domków robotniczych Fundacji dr Abegga	
6604	Wilków Morskich	16 B	osiedle domków robotniczych Fundacji dr Abegga	
6605	Wilków Morskich	16 C	osiedle domków robotniczych Fundacji dr Abegga	
6606	Wilków Morskich	17	osiedle domków robotniczych Fundacji dr Abegga	
6607	Wilków Morskich	18	osiedle domków robotniczych Fundacji dr Abegga	
6608	Wilków Morskich	19	osiedle domków robotniczych Fundacji dr Abegga	
6609	Wilków Morskich	20	osiedle domków robotniczych Fundacji dr Abegga	
6610	Wiosłowa	3	dom	
6611	Wiosłowa	9	dom	
6612	Wiosłowa	11	dom	
6613	Wiosłowa	16	b. gospodarczy	
6614	Wiosłowa	26	dom	
6615	Wiosłowa	37	budynek gospodarczy	
6616	Wiosłowa	47	dom	
6617	Wiosłowa	49	dom	
6618	Wiosłowa	51	dom	
6619	Wiosłowa	52 k.	dom	
6620	Wiosłowa	55	dom	
6621	Wiosłowa	57C	dom	
6622	Wiosłowa	65	dom	
6623	Wiosłowa	77	dom	
6624	Wiosłowa	79	dom	
6625	Wiosny Ludów	5	kamienica	
6626	Wiosny Ludów	7	Królewski Urząd Pocztowy, ob. budynek mieszkalny	
6627	Wiślna	20	Historyczna latarnia uliczna	
6628	Witkiewicza Stanisława	1	dom	
6629	Witkiewicza Stanisława	1A	Brama	
6630	Witkiewicza Stanisława	3	dom	
6631	Witkiewicza Stanisława	4	dom	
6632	Witkiewicza Stanisława	5	dom	
6633	Witkiewicza Stanisława	6	dom	
6634	Władysława Iv	9	dom	
6635	Władysława Iv	9 A	dom	
6636	Władysława Iv	10	dom	
6637	Władysława Iv	11	dom	
6638	Władysława Iv	11	drugi budynek	
6639	Władysława Iv	11 A	dom	
6640	Władysława Iv	11 B	dom	
6641	Władysława Iv	11 C	dom	
6642	Władysława Iv	12	dom	
6643	Władysława Iv	12 A	zajezdnia tramwajowa	
6644	Władysława Iv	12 A	budynek w zespole zajezdni tramw.	
6645	Władysława Iv	12 B	budynek w zespole zajezdni tramw.	
6646	Władysława Iv	12 C/D/E/F/G	budynek w zespole zajezdni tramw.	
6647	Władysława Iv	13	dom	
6648	Władysława Iv	13 A	drugi budynek	
6649	Władysława Iv	13 B	budynek użyteczności publicznej	
6650	Władysława Iv	15/15 B	dom	
6651	Władysława Iv	16 A	dom	
6652	Władysława Iv	20	dom	
6653	Władysława Iv	21	dom	
6654	Własna Strzecha	1	Kolonia domów robotniczych Fundacji dr Abegga	961

6655	Własna Strzecha	1A	Kolonia domów robotniczych Fundacji dr Abegga	961
6656	Własna Strzecha	1B/2	Kolonia domów robotniczych Fundacji dr Abegga	961
6657	Własna Strzecha	3/4	Kolonia domów robotniczych Fundacji dr Abegga	961
6658	Własna Strzecha	5/6	Kolonia domów robotniczych Fundacji dr Abegga	961
6659	Własna Strzecha	7/8	Kolonia domów robotniczych Fundacji dr Abegga	961
6660	Własna Strzecha	9/10	Kolonia domów robotniczych Fundacji dr Abegga	961
6661	Własna Strzecha	11/12	Kolonia domów robotniczych Fundacji dr Abegga	961
6662	Własna Strzecha	13/14	Kolonia domów robotniczych Fundacji dr Abegga	961
6663	Własna Strzecha	15/16	Kolonia domów robotniczych Fundacji dr Abegga	961
6664	Własna Strzecha	17/18	Kolonia domów robotniczych Fundacji dr Abegga	961
6665	Własna Strzecha	18A	Kolonia domów robotniczych Fundacji dr Abegga	961
6666	Własna Strzecha	18B	Kolonia domów robotniczych Fundacji dr Abegga	961
6667	Własna Strzecha	19	Kolonia domów robotniczych Fundacji dr Abegga	961
6668	Własna Strzecha	20	Kolonia domów robotniczych Fundacji dr Abegga	961
6669	Własna Strzecha	21/22	Kolonia domów robotniczych Fundacji dr Abegga	961
6670	Własna Strzecha	23/24	Kolonia domów robotniczych Fundacji dr Abegga	961
6671	Własna Strzecha	25/26	Kolonia domów robotniczych Fundacji dr Abegga	961
6672	Własna Strzecha	27/28	Kolonia domów robotniczych Fundacji dr Abegga	961
6673	Własna Strzecha	29/30	Kolonia domów robotniczych Fundacji dr Abegga	961
6674	Własna Strzecha	31/32	Kolonia domów robotniczych Fundacji dr Abegga	961
6675	Własna Strzecha	33/34	Kolonia domów robotniczych Fundacji dr Abegga	961
6676	Własna Strzecha	35	Kolonia domów robotniczych Fundacji dr Abegga	961
6677	Własna Strzecha	36	Kolonia domów robotniczych Fundacji dr Abegga	961
6678	Wodopój	7	dom	778
6679	Wolności	1	dom	
6680	Wolności	1 A	budynek gospodarczy	
6681	Wolności	2	dom	
6682	Wolności	3	dom	
6683	Wolności	5	dom	
6684	Wolności	5 A	budynek gospodarczy	
6685	Wolności	6	dom	
6686	Wolności	7	dom	
6687	Wolności	7 A	budynek gospodarczy	
6688	Wolności	9	dom	
6689	Wolności	10	dom	
6690	Wolności	11	dom	
6691	Wolności	12	dom	
6692	Wolności	12 A	budynek gospodarczy	
6693	Wolności	13	dom	
6694	Wolności	15	dom	
6695	Wolności	16	dom	
6696	Wolności	17 A/17 B	dom	
6697	Wolności	18	dom	
6698	Wolności	18 A	budynek gospodarczy	
6699	Wolności	19	dom	
6700	Wolności	19 A	budynek gospodarczy	
6701	Wolności	20	dom	
6702	Wolności	20 A	budynek gospodarczy	
6703	Wolności	22	dom	
6704	Wolności	22 A	budynek gospodarczy	
6705	Wolności	22 B	budynek gospodarczy	
6706	Wolności	23	dom	
6707	Wolności	24/24 A	dom	
6708	Wolności	25	budynek mieszkalny wraz z budynkiem gospodarczym oraz działką nr 180/3, na której przedmiotowe obiekty są usytuowane	1935
6709	Wolności	25 A	budynek gospodarczy	
6710	Wolności	38	dom	
6711	Wolności	39	dom	
6712	Wolności	40	dom	
6713	Wolności	41	dom	
6714	Wolności	42	dom	
6715	Wolności	48/49	dom	
6716	Wolności	50	dom	
6717	Wolności	51	dom	
6718	Wolności	52	dom	
6719	Wolności	53/54/55	domy w zespole	
6720	Wolności	56/57/58	domy w zespole	
6721	Wolności	59	dom	
6722	Wolności	60	dom	
6723	Wolności	61	dom	
6724	Wolności	62	dom	
6725	Wolności	63	dom	
6726	Wolności	64	dom	

6727	Wolności	65	dom	
6728	Wolności	66	dom	
6729	Wolności	67	dom	
6730	Worcella Stanisława	1	dom	
6731	Worcella Stanisława	2	dom	
6732	Worcella Stanisława	3	dom	
6733	Worcella Stanisława	4	dom	
6734	Worcella Stanisława	5	dom	
6735	Worcella Stanisława	6	dom	
6736	Worcella Stanisława	7	dom	
6737	Worcella Stanisława	8	dom	
6738	Worcella Stanisława	9	dom	
6739	Worcella Stanisława	10	dom	
6740	Worcella Stanisława	11	dom	
6741	Worcella Stanisława	12	dom	
6742	Worcella Stanisława	13	dom	
6743	Worcella Stanisława	15	dom	
6744	Worcella Stanisława	16	dom	
6745	Worcella Stanisława	17	dom	
6746	Worcella Stanisława	18	dom	
6747	Worcella Stanisława	19	dom	
6748	Worcella Stanisława	20	dom	
6749	Worcella Stanisława	21	dom	
6750	Worcella Stanisława	22	dom	
6751	Worcella Stanisława	23	dom	
6752	Worcella Stanisława	24	dom	
6753	Worcella Stanisława	25	dom	
6754	Worcella Stanisława	26	dom	
6755	Worcella Stanisława	28	dom	
6756	Worcella Stanisława	30	dom	
6757	Worcella Stanisława	32	dom	
6758	Worcella Stanisława	34	dom	
6759	Worcella Stanisława	36	dom	
6760	Worcella Stanisława	38	dom	
6761	Worcella Stanisława	40	dom	
6762	Worcella Stanisława	42	dom	
6763	Wrocławska	1/3/5/7/9/11	budynki mieszkalne	
6764	Wrocławska	2/12A-2/12B-2/12C	budynki mieszkalne	
6765	Wrocławska	13/15/17/19/21/23	budynki mieszkalne	
6766	Wrocławska	14/16/18/20/22/24	budynki mieszkalne	
6767	Wrocławska	26/28/30/32/34	budynki mieszkalne	
6768	Wronia	3	dom	
6769	Wronia	6	dom	
6770	Wronia	8	dom	
6771	Wronia	13	dom	
6772	Wronia	14	dom	
6773	Wronki Andrzeja Bpa	1	dom	
6774	Wronki Andrzeja Bpa	16	dom	
6775	Wronki Andrzeja Bpa	18	dom	
6776	Wronki Andrzeja Bpa	20	dom	
6777	Wronki Andrzeja Bpa	22	dom	
6778	Wróbla	11	dom	
6779	Wróbla	13/14	dom	
6780	Wróbla	15	dom	
6781	Wróbla	18/19	dom	
6782	Wróbla	20	dom	
6783	Wróbla	21/22	dom	
6784	Wróbla	24	dom	
6785	Wróblewskiego Zygmunta	1	dom	
6786	Wróblewskiego Zygmunta	2	dom	
6787	Wróblewskiego Zygmunta	3/4	dom	
6788	Wróblewskiego Zygmunta	5/6	dom	
6789	Wróblewskiego Zygmunta	7/8	dom	
6790	Wróblewskiego Zygmunta	9/10	dom	
6791	Wróblewskiego Zygmunta	11/12	dom	
6792	Wróblewskiego Zygmunta	13/14	dom	

6793	Wróblewskiego Zygmunta	15/16	dom	
6794	Wróblewskiego Zygmunta	18	dom	
6795	Wróblewskiego Zygmunta	19	dom	
6796	Wróblewskiego Zygmunta	20/21	dom	
6797	Wróblewskiego Zygmunta	22/23	dom	
6798	Wróblewskiego Zygmunta	24	dom	
6799	Wróblewskiego Zygmunta	25	dom	
6800	Wróblewskiego Zygmunta	26/27	dom	
6801	Wróblewskiego Zygmunta	28/29	dom	
6802	Wróblewskiego Zygmunta	30/31	dom	
6803	Wróblewskiego Zygmunta	32/33	dom	
6804	Wróblewskiego Zygmunta	34	dom	
6805	Wróblewskiego Zygmunta	35	dom	
6806	Wrzeszczańska	3	domy w zespole	
6807	Wrzeszczańska	17	domy w zespole	
6808	Wrzeszczańska	19	domy w zespole	
6809	Wrzeszczańska	21	domy w zespole	
6810	Wrzosey	6	dom	
6811	Wspornikowa	12	kamienica	
6812	Wspornikowa	13	kamienica	
6813	Wyczółkowskiego Leona	1	dom	
6814	Wyczółkowskiego Leona	5	dom	
6815	Wyczółkowskiego Leona	5A	budynek gospodarczy	
6816	Wyczółkowskiego Leona	9	dom	
6817	Wyczółkowskiego Leona	11	dom	
6818	Wyczółkowskiego Leona	14	dom	
6819	Wyczółkowskiego Leona	14 A	budynek gospodarczy	
6820	Wyczółkowskiego Leona	20	dom	
6821	Wyczółkowskiego Leona	21A	dom	
6822	Wyczółkowskiego Leona	22	dom	
6823	Wyczółkowskiego Leona	23	dom	
6824	Wyczółkowskiego Leona	24	dom	
6825	Wyczółkowskiego Leona	26/28	dom	
6826	Wyczółkowskiego Leona	29	dom	
6827	Wyczółkowskiego Leona	34	dom	
6828	Wyczółkowskiego Leona	37/39	dom	
6829	Wyczółkowskiego Leona	41/43/45/47	dom	
6830	Wyczółkowskiego Leona	49/51/53/55	dom	
6831	Wyczółkowskiego Leona	59	dom	
6832	Wyczółkowskiego Leona	61	dom	
6833	Wyczółkowskiego Leona	65	dom	

6834	Wyczółkowskiego Leona	67	dom	
6835	Wyczółkowskiego Leona	69	dom	
6836	Wyczółkowskiego Leona	73	dom	
6837	Wyczółkowskiego Leona	75	dom/apteka	
6838	Wyczółkowskiego Leona	77	dom	
6839	Wyczółkowskiego Leona	89	dom	
6840	Wyczółkowskiego Leona	95/97/99/101	dom	
6841	Wyczółkowskiego Leona	103	dom	
6842	Wyczółkowskiego Leona	107	dom	
6843	Wydmny	dz. nr 103 i 105/2, obr. 086	relikty kąpieliska morskiego w Stogach	
6844	Wydmny	dz. nr 103 i 105/2, obr. 086	lipowy ciennik plażowy pierwszego kąpieliska w Stogach	
6845	Wygon	1	dom	
6846	Wygon	2	dom	
6847	Wygon	3	dom	
6848	Wygon	4	dom	
6849	Wygon	5	dom	
6850	Wygon	6	dom	
6851	Wygon	7	dom	
6852	Wygon	8	dom	
6853	Wygon	9	dom	
6854	Wygon	10	dom	
6855	Wygon	11	dom	
6856	Wyspa Sobieszewska - D. Komary		wiatrak przeniesiony z ul. Opackiej 12 (?)	449
6857	Wyspiańskiego Stanisława	11	dom	
6858	Wyspiańskiego Stanisława	13	dom	
6859	Wyspiańskiego Stanisława	15	dom	
6860	Wyspiańskiego Stanisława	17A	dom	
6861	Wyspiańskiego Stanisława	19	dom	
6862	Wyspiańskiego Stanisława	20	dom	
6863	Wyspiańskiego Stanisława	21	dom	
6864	Wyspiańskiego Stanisława	22	dom	
6865	Wyspiańskiego Stanisława	23	dom	
6866	Wyspiańskiego Stanisława	24	dom	
6867	Wyspiańskiego Stanisława	26	dom	
6868	Wyspiańskiego Stanisława	28	dom	
6869	Wyspiańskiego Stanisława	30	dom	
6870	Wyspiańskiego Stanisława	32	dom	
6871	Wyspiańskiego Stanisława	34	dom	
6872	Wyspiańskiego Stanisława	36	dom	
6873	Wyzwolenia	35	dom	
6874	Za Murami	2-10	Zespół Dworu Miejskiego, stajnia, wozownia, mury obronne	447
6875	Za Murami		Baszta Schultza	
6876	Za Murami	3 k.	dom	
6877	Za Murami	19	dom	151
6878	Za Murami	19 A k.	dom	
6879	Za Murami	20	budynek mieszkalny (dwie kondygnacje)	217

6880	Za Murami	29	oficyna kamienicy przy ul. Ogarnej 26	1602
6881	Zacisze	1	dom	
6882	Zacisze	2	dom	
6883	Zacisze	10	dom	
6884	Zacisze	10/12	dom/sklep	
6885	Zacisze	13/14	dom	
6886	Zacisze	15/16	dom	
6887	Zagórna	1/3	dom	
6888	Zagórna	1/3 k.	budynek gospodarczy	
6889	Zagórna	2/4	dom	
6890	Zagórna	5	dom	
6891	Zagórna	8	dom	
6892	Zagórna	9	dom	
6893	Zagórna	10	dom	
6894	Zagórna	11	dom	
6895	Zagórna	12	dom	
6896	Zagórna	14	dom	
6897	Zagórna	16	dom	
6898	Zagroble	4	dom	
6899	Zagroble	8	dom	
6900	Zagroble	9	budynek gospodarczy	
6901	Zagroble	18	dom	
6902	Zagroble	19	dom	
6903	Zagrodowa	1/3/5/7/9	dom	
6904	Zagrodowa	2/4/6/8/10	dom	
6905	Zajęcza	1	dom	
6906	Zajęcza	2	dom	
6907	Zajęcza	3	dom	
6908	Zajęcza	6	dom	
6909	Zajęcza	7	dom	
6910	Zajęcza	8	dom	
6911	Zakole	2	dom	
6912	Zakole	4 A	dom	
6913	Zakopiańska	7/9	dom	
6914	Zakopiańska	8	dom	
6915	Zakopiańska	10	dom	
6916	Zakopiańska	11	dom	
6917	Zakopiańska	13	dom	
6918	Zakopiańska	15	dom	
6919	Zakopiańska	32A	dom	
6920	Zakopiańska	38 k.	dom	
6921	Zakopiańska	42 k.	dom	
6922	Zalesie	13	dom	
6923	Zalesie	15	dom	
6924	Zalesie	17	dom	
6925	Zalesie	19	dom	
6926	Załogowa	dz. nr 134/2, obr. 070	budynek z zespołu d. fabryki margaryny AMADA	
6927	Zamenhofa Ludwika	1	dom	
6928	Zamenhofa Ludwika	2	dom	
6929	Zamenhofa Ludwika	3	dom	
6930	Zamenhofa Ludwika	4	dom	
6931	Zamenhofa Ludwika	5	dom	
6932	Zamenhofa Ludwika	6	dom	
6933	Zamenhofa Ludwika	7	dom	
6934	Zamenhofa Ludwika	8	dom	
6935	Zamenhofa Ludwika	9	dom	
6936	Zamenhofa Ludwika	10	dom	
6937	Zamenhofa Ludwika	11	dom	
6938	Zamenhofa Ludwika	12	dom	
6939	Zamenhofa Ludwika	13	dom	
6940	Zamenhofa Ludwika	14	dom	
6941	Zamenhofa Ludwika	15	dom	
6942	Zamenhofa Ludwika	16	dom	
6943	Zamenhofa Ludwika	17	dom	
6944	Zamenhofa Ludwika	19	dom	
6945	Zamenhofa Ludwika	20	dom	
6946	Zamenhofa Ludwika	21	dom	
6947	Zamenhofa Ludwika	22	dom	
6948	Zamenhofa Ludwika	23	dom	
6949	Zamenhofa Ludwika	25	dom	
6950	Zamenhofa Ludwika	27	dom	
6951	Zamenhofa Ludwika	29	dom	
6952	Zamenhofa Ludwika	31	dom	
6953	Zamenhofa Ludwika	33	dom	

6954	Zamenhofa Ludwika	35	dom	
6955	Zamenhofa Ludwika	37	dom	
6956	Zamiejska	1	dom	
6957	Zamiejska	8	dom	
6958	Zamiejska	11 C	dom	
6959	Zamiejska	14	dom	
6960	Zamiejska	20	dom	
6961	Zamiejska	22	dom	
6962	Zamknięta	31	dom	
6963	Zaroślak	1	kamienica	
6964	Zaroślak	2	kamienica	
6965	Zaroślak	3	kamienica	
6966	Zaroślak	4	kamienica	
6967	Zaroślak	5	kamienica	
6968	Zaroślak	7	kamienica	
6969	Zaroślak	8	kamienica	
6970	Zaroślak	10	kamienica	
6971	Zaroślak	13	kamienica	
6972	Zaroślak	18	kamienica	
6973	Zaroślak	22	kamienica	
6974	Zaroślak	28-30	kamienica	
6975	Zaroślak		wieża kościoła p.w. Zbawiciela	558
6976	Zator-Przytockiego Józefa Ks.	1	dom	
6977	Zator-Przytockiego Józefa Ks.	2	dom	
6978	Zator-Przytockiego Józefa Ks.	2 A	dom	
6979	Zator-Przytockiego Józefa Ks.	2 B	dom	
6980	Zator-Przytockiego Józefa Ks.	3	kościół p.w. Najświętszego Serca Pana Jezusa wraz z plebanią i ogrodem	1017
6981	Zator-Przytockiego Józefa Ks.	3 k.	plebania	
6982	Zator-Przytockiego Józefa Ks.	4	dom	
6983	Zator-Przytockiego Józefa Ks.	4 A	dom	
6984	Zator-Przytockiego Józefa Ks.	6	dom	
6985	Zator-Przytockiego Józefa Ks.	obok budynku nr 3	nastawnia bramowa nad torami PKP	1913
6986	Zaulek Św. Bartłomieja		kościół św. Bartłomieja wraz z terenem i murem kościelnym	427
6987	Zaulek Zachariasza Zappio	3	d. Zaulek Świętojański 3;	
6988	Zawiejska	5	dom	
6989	Zawiejska	10	dom	
6990	Zawiejska	11	dom	
6991	Zawiejska	12	dom	
6992	Zawiejska	13	dom	
6993	Zawiejska	15	dom	
6994	Zawiejska	15 A	dom	
6995	Zawiejska	17	dom	
6996	Zawiejska	18	dom	
6997	Zawiejska	19	dom	
6998	Zawiejska	20	dom	
6999	Zawiejska	20	dom	
7000	Zawiejska	21	dom	
7001	Zawiejska	24	dom	
7002	Zawiejska	26	dom	
7003	Zawiejska	28	dom	
7004	Zawiejska	30	dom	
7005	Zawiejska	33	dom	
7006	Zawiejska	39	dom	
7007	Zawiejska	60	dom	
7008	Zawiejska	60	dom	
7009	Zawiejska	79	dom	
7010	Zawiejska	101	dom	
7011	Zawiejska	101 pod	dom	
7012	Zawiejska	103	dom	
7013	Zawiszy Czarnego	1	dom	
7014	Zawiszy Czarnego	2	dom	
7015	Zawiszy Czarnego	3	dom	

7016	Zawiszy Czarnego	4	dom	
7017	Zawiszy Czarnego	5	dom	
7018	Zawiszy Czarnego	6	dom	
7019	Zawiszy Czarnego	6	dom z garażem	
7020	Zawiszy Czarnego	7	dom	
7021	Zawiszy Czarnego	8	dom	
7022	Zawiszy Czarnego	9	dom	
7023	Zawiszy Czarnego	10	dom	
7024	Zawiszy Czarnego	11	dom	
7025	Zawiszy Czarnego	12	dom	
7026	Zawiszy Czarnego	13	dom	
7027	Zawiszy Czarnego	14	dom	
7028	Zawiszy Czarnego	16	dom	
7029	Zawodzie	23		
7030	Zawodzie	Dz. 115.24/1	Schron agregatu prądotwórczego	
7031	Zbyszka Z Bogdańca	1	dom w zespole	
7032	Zbyszka Z Bogdańca	2	dom w zespole	
7033	Zbyszka Z Bogdańca	4	dom w zespole	
7034	Zbyszka Z Bogdańca	6	dom w zespole	
7035	Zbyszka Z Bogdańca	7	dom w zespole	
7036	Zbyszka Z Bogdańca	9	dom w zespole	
7037	Zbyszka Z Bogdańca	18	dom w zespole	
7038	Zbyszka Z Bogdańca	19	dom w zespole	
7039	Zbyszka Z Bogdańca	20	dom w zespole	
7040	Zbyszka Z Bogdańca	21	dom w zespole	
7041	Zbyszka Z Bogdańca	22	dom w zespole	
7042	Zbyszka Z Bogdańca	23	dom w zespole	
7043	Zbyszka Z Bogdańca	26	dom w zespole	
7044	Zbyszka Z Bogdańca	27	dom w zespole	
7045	Zbyszka Z Bogdańca	28	dom w zespole	
7046	Zbyszka Z Bogdańca	29	dom w zespole	
7047	Zbyszka Z Bogdańca	30	dom w zespole	
7048	Zbyszka Z Bogdańca	32	dom w zespole	
7049	Zbyszka Z Bogdańca	35	dom w zespole	
7050	Zbyszka Z Bogdańca	36	dom w zespole	
7051	Zbyszka Z Bogdańca	37	dom w zespole	
7052	Zbyszka Z Bogdańca	38	dom w zespole	
7053	Zbyszka Z Bogdańca	39	dom w zespole	
7054	Zbyszka Z Bogdańca	41	dom w zespole	
7055	Zbyszka Z Bogdańca	42	dom w zespole	
7056	Zbyszka Z Bogdańca	44	dom w zespole	
7057	Zbyszka Z Bogdańca	45	dom w zespole	
7058	Zbyszka Z Bogdańca	46	dom w zespole	
7059	Zbyszka Z Bogdańca	47	dom w zespole	
7060	Zbyszka Z Bogdańca	49	dom w zespole	
7061	Zbyszka Z Bogdańca	51	dom w zespole	
7062	Zbyszka Z Bogdańca	53	dom w zespole	
7063	Zbyszka Z Bogdańca	54	budynek mieszkalny, dz. 731 obr.43	
7064	Zbyszka Z Bogdańca	55	dom w zespole	
7065	Zbyszka Z Bogdańca	56	dom w zespole	
7066	Zbyszka Z Bogdańca	57/59	dom w zespole	
7067	Zbyszka Z Bogdańca	61/63	dom w zespole	
7068	Zbyszka Z Bogdańca	70/72	dom w zespole	
7069	Zbyszka Z Bogdańca	73/75	dom w zespole	
7070	Zbyszka Z Bogdańca	74/76	dom w zespole	
7071	Zbyszka Z Bogdańca	77/79	dom w zespole	
7072	Zbyszka Z Bogdańca	81/83	dom w zespole	
7073	Zbyszka Z Bogdańca	82/84	dom w zespole	
7074	Zbyszka Z Bogdańca	86/88	dom w zespole	
7075	Zbyszka Z Bogdańca	89/90	dom w zespole	
7076	Zbytki	2 (1/2)	dom	
7077	Zdrojowa	2	Zespół Domu Zdrojowego z parkiem	1383
7078	Zdrojowa	3	dom	
7079	Zdrojowa	4 (?)	dom	
7080	Zdrojowa	5	Stacja pomp i sanitariaty miejskie	
7081	Zelwerowicza Aleksandra	dz.nr 119	Bateria Wiejska - 9 obiektów	
7082	Zgody I	4	dom w zespole	
7083	Zgody I	6	dom w zespole	
7084	Zgody I	8	dom w zespole	
7085	Zgody I	10	dom w zespole	
7086	Zgody II	3	dom w zespole	
7087	Zgody II	7	dom w zespole	
7088	Zielona	1	dom	

7089	Zielona	2	dom	
7090	Zielona	3	dom	
7091	Zielona	4	dom	
7092	Zielona	5	dom	
7093	Zielona	6	dom	
7094	Zielona	7	dom	
7095	Zielona	15	dom	
7096	Zielona	16	dom	
7097	Zielona	17	dom	
7098	Zielona	18	dom	
7099	Zielona	19	dom	
7100	Zielona	20	dom	
7101	Zielonogórska	3	dom	
7102	Zimna	1	dom	
7103	Złotników	4/6 (4)	kamienica	
7104	Złotników	4/6 (5)	kamienica	
7105	Złotników	4/6 (6)	kamienica	
7106	Złotników	7/8 (7)	kamienica	
7107	Złotników	7/8 (8)	kamienica	
7108	Złotników	9/12 (9)	kamienica	
7109	Złotników	9/12 (10)	kamienica	
7110	Złotników	9/12 (11)	kamienica	
7111	Złotników	9/12 (12)	kamienica	
7112	Złotników	13/18 (13)	kamienica	
7113	Złotników	13/18 (14)	kamienica	
7114	Złotników	13/18 r. (15,16,17,18)	kamienica	
7115	Złotników	25 (25/27)	kamienica	
7116	Złotników	26 (25/27)	kamienica	
7117	Złotników	27 (25/27)	kamienica	
7118	Złotników	28 (28/29)	kamienica	
7119	Złotników	29 (28/29)	kamienica	
7120	Złotników	30 (30/31)	kamienica	
7121	Złotników	31 (30/31)	kamienica	
7122	Związkowa	1AB	dom	
7123	Związkowa	2AB	dom	
7124	Związkowa	3AB	dom	
7125	Zygmunta Augusta	1/3/5/7	zespół domów	
7126	Zygmunta Augusta	2/4/6/8	zespół domów	
7127	Zygmunta Augusta	9/11	zespół domów	
7128	Zygmunta Augusta	10/12	zespół domów	
7129	Zwierzyniecka	6	zespół dworsko-parkowy z folwarkiem: dwór, obora, park	
7130	Żabi Kruk	3	kościół Św. Piotra i Pawła, mur cmentarny, 2 bramy	215
7131	Żabi Kruk	15 k.	Baszta pod Zrębem	437
7132	Żabi Kruk	17	d. dom forteczny ob.. Mieszkalny	
7133	Żabia	9	dom	
7134	Żabia	11	dom	
7135	Żaków	1	dom	
7136	Żeleńskiego Władysława	1	dom	
7137	Żeleńskiego Władysława	2	dom	
7138	Żeleńskiego Władysława	3	dom	
7139	Żeleńskiego Władysława	4	dom	
7140	Żeleńskiego Władysława	5	dom	
7141	Żeleńskiego Władysława	6	dom	
7142	Żeleńskiego Władysława	7	dom	
7143	Żeleńskiego Władysława	8	dom	
7144	Żeleńskiego Władysława	9	dom	
7145	Żeleńskiego Władysława	10	dom	
7146	Żeleńskiego Władysława	11	dom	
7147	Żeleńskiego Władysława	12	dom	
7148	Żeleńskiego Władysława	13	dom	
7149	Żeleńskiego Władysława	14	dom	

7150	Żeleńskiego Władysława	15	dom	
7151	Żeleńskiego Władysława	16	dom	
7152	Żeleńskiego Władysława	17	dom	
7153	Żeleńskiego Władysława	18	dom	
7154	Żeleńskiego Władysława	19	dom	
7155	Żeleńskiego Władysława	20	dom	
7156	Żeleńskiego Władysława	21	dom	
7157	Żeleńskiego Władysława	22	dom	
7158	Żeleńskiego Władysława	23	dom	
7159	Żeleńskiego Władysława	24	dom	
7160	Żeleńskiego Władysława	25	dom	
7161	Żeleńskiego Władysława	26	dom	
7162	Żeleńskiego Władysława	26	dom	
7163	Żeleńskiego Władysława	27	dom	
7164	Żeleńskiego Władysława	29	dom	
7165	Żeleńskiego Władysława	30	dom	
7166	Żeleńskiego Władysława	31	dom	
7167	Żeleńskiego Władysława	32	dom	
7168	Żeleńskiego Władysława	33	dom	
7169	Żeleńskiego Władysława	34	dom	
7170	Żeleńskiego Władysława	35	dom	
7171	Żeleńskiego Władysława	36	dom	
7172	Żeleńskiego Władysława	37	dom	
7173	Żeleńskiego Władysława	38	dom	
7174	Żeleńskiego Władysława	39	dom	
7175	Żeleńskiego Władysława	40	dom	
7176	Żeleńskiego Władysława	41	dom	
7177	Żeleńskiego Władysława	42	dom	
7178	Żeleńskiego Władysława	43	dom	
7179	Żeleńskiego Władysława	44	dom	
7180	Żeleńskiego Władysława	45	dom	
7181	Żeleńskiego Władysława	46	dom	
7182	Żeleńskiego Władysława	47	dom	
7183	Żeleńskiego Władysława	48	dom	
7184	Żeleńskiego Władysława	49	dom	
7185	Żeleńskiego Władysława	50	dom	
7186	Żeleńskiego Władysława	51	dom	
7187	Żeleńskiego Władysława	52	dom	

7188	Żeleńskiego Władysława	53	dom	
7189	Żeromskiego Stefana	4	dom	
7190	Żeromskiego Stefana	4	dom	
7191	Żeromskiego Stefana	5	dom	
7192	Żeromskiego Stefana	5	dom	
7193	Żeromskiego Stefana	6	dom	
7194	Żeromskiego Stefana	6/7	dom	
7195	Żeromskiego Stefana	7	dom	
7196	Żeromskiego Stefana	8	dom	
7197	Żeromskiego Stefana	8/9	dom	
7198	Żeromskiego Stefana	9	dom	
7199	Żeromskiego Stefana	15	dom (zob. Grottgera 1 D)	
7200	Żeromskiego Stefana	16	dom	
7201	Żeromskiego Stefana	17	dom	
7202	Żubrowa	6	dom	
7203	Żubrowa	8	dom	
7204	Żuławska	12	dom	
7205	Żuławska	14	dom	
7206	Żuławska	16	dom	
7207	Żuławska	16 pod	budynek gospodarczy	
7208	Żuławska	17/18	dom	
7209	Żuławska	19	dom	
7210	Żuławska	19	budynek gospodarczy	
7211	Żuławska	19 pod	budynek gospodarczy	
7212	Żuławska	20	dom	
7213	Żuławska	21	dom	
7214	Żuławska	22	dom	
7215	Żuławska	23	dom	
7216	Żuławska	23 A	budynek gospodarczy	
7217	Żuławska	23 A pod	budynek gospodarczy	
7218	Żuławska	23 A pod	budynek gospodarczy	
7219	Żuławska	24	dom	
7220	Żuławska	25	dom	
7221	Żuławska	26 pod	dom	
7222	Żuławska	27	dom	
7223	Żuławska	28 A	dom	
7224	Żuławska	29	dom	
7225	Żuławska	30	dom	
7226	Żuławska	39	dom	
7227	Żuławska	40	dom	
7228	Żuławska	41	dom	
7229	Żuławska	43	dom	
7230	Żuławska	48	dom	
7231	Żuławska	48 pod	budynek gospodarczy	
7232	Żuławska	52	dom	
7233	Żuławska	52 pod	budynek gospodarczy	
7234	Żuławska	54	dom	
7235	Żuławska	61 pod	dom	
7236	Żuławska	69	dom	
7237	Żuławska	74 A	dom	
7238	Żuławska	80	dom	
7239	Żuławska	84	dom	
7240	Żuławska	84 A/B	budynek gospodarczy	
7241	Żuławska	85 pod	dom	
7242	Żuławska	86	dom	
7243	Żuławska	86 pod	dom	
7244	Żuławska	90 pod	dom	
7245	Żuławska	90 pod	dom	
7246	Żuławska	91	dom	
7247	Żuławska	91 A	budynek gospodarczy	
7248	Żuławska	92	dom	
7249	Żuławska	93	dom	
7250	Żuławska	93 pod	dom	
7251	Żuławska	93 pod	budynek gospodarczy	
7252	Żuławska	93 pod	budynek gospodarczy	
7253	Żuławska	95/95 A	dom	
7254	Żuławska	96	dom	
7255	Żuławska	98	dom	
7256	Żuławska	98 A	budynek gospodarczy	
7257	Żuławska	98 A pod	budynek gospodarczy	
7258	Żuławska	100	dom	
7259	Żuławska	101	dom	
7260	Żuławska	101 pod	budynek gospodarczy	

7261	Żuławska	101 A	budynek gospodarczy	
7262	Żuławska	102	dom	
7263	Żuławska	104	dom	
7264	Żuławska	105	dom	
7265	Żuławska	108	dom	
7266	Żurawia	1/3	dom	
7267	Żurawia	2	dom	
7268	Żurawia	4/6	dom	
7269	Żytnia	20	d. spichlerz: "Ciepło Kuźni"	137
7270	Żytnia	21	d. spichlerz: "Arka Noego"	138
7271	Żytnia	22	d. spichlerz: "Czarny Kogut"	
7272	Żywiecka	4/6/8/10/12	dom	

Aneks Nr 5. Stanowiska archeologiczne w wojewódzkiej ewidencji zabytków archeologicznychWykaz stanowisk archeologicznych według stanu na dzień 5.09.2023 r.³⁵⁰

Lp.	lokalizacja	nr arkusza AZP	nr stan. na obszarze	nr stan. w miejsc.	funkcja	chronologia	rejestr zabytków
1.	Gdańsk	-	-	-	osada wczesnohistoryczna	wczesne średniowiecze	9/C z dnia 7.10.1948 r.
2.	Gdańsk Śródmieście	-	-	-	relikty zespołu klasztoru Dominikanów	średniowiecze	567/C z dnia 28.01.2009 r.
3.	Gdańsk Osowa	10-42	1	6	ślad osadnictwa	neolit	
4.	Gdańsk Osowa	10-42	2	7	ślad osadnictwa	neolit	
5.	Gdańsk Osowa	10-42	3	8	osada	neolit	
6.	Gdańsk Osowa	10-42	4	9	ślad osadnictwa	neolit	
7.	Gdańsk Osowa	10-42	5	10	ślad osadnictwa	neolit	
8.	Gdańsk Osowa	10-42	6	11	ślad osadnictwa	neolit	
9.	Gdańsk Osowa	10-42	7	12	ślad osadnictwa	wczesne średniowiecze	
10.	Gdańsk Osowa	10-42	8	13	osada (?)	epoka brązu	
11.	Gdańsk Osowa	10-42	9	14	osada (?)	wczesna epoka brązu	
12.	Gdańsk Osowa	10-42	10	15	ślad osadnictwa	neolit	
13.	Gdańsk Osowa	10-42	11	16	ślad osadnictwa	wczesne średniowiecze	
14.	Gdańsk Osowa	10-42	12	17	osada (?), osada (?)	neolit, wczesna epoka brązu	
15.	Gdańsk Osowa	10-42	20	20	ślad osadnictwa	wczesne średniowiecze	
16.	Gdańsk Osowa	10-42	21	21	ślad osadnictwa, osada (?)	neolit, wczesne średniowiecze	
17.	Gdańsk Osowa	10-42	22	22	osada, osada (?)	wczesna epoka brązu, wczesne średniowiecze	
18.	Gdańsk Osowa	10-42	23	23	ślad osadnictwa, ślad osadnictwa	epoka kamienia, wczesne średniowiecze	
19.	Gdańsk Osowa	10-42	24	24	ślad osadnictwa	wczesna epoka żelaza	
20.	Gdańsk Osowa	10-42	25	25	ślad osadnictwa, ślad osadnictwa, osada	wczesna epoka brązu, kultura łużycka, wczesne średniowiecze	
21.	Gdańsk Osowa	10-42	26	26	ślad osadnictwa, osada	epoka kamienia, wczesne średniowiecze	
22.	Gdańsk Osowa	10-42	27	27	osada, ślad osadnictwa	epoka brązu, wczesne średniowiecze	
23.	Gdańsk Osowa	10-42	28	28	osada	okres wpływów rzymskich	
24.	Gdańsk Osowa	10-42	29	29	ślad osadnictwa	wczesne średniowiecze	
25.	Gdańsk Osowa	10-42	30	19	ślad osadnictwa, ślad osadnictwa	epoka kamienia, wczesne średniowiecze	
26.	Gdańsk Wysoka	10-42	42	3	osada	wczesne średniowiecze	
27.	Gdańsk Wysoka	10-42	43	4	osada (?)	wczesne średniowiecze	
28.	Gdańsk Wysoka	10-42	44	5	ślad osadnictwa ślad osadnictwa	neolit wczesne średniowiecze	
29.	Gdańsk Wysoka	10-42	45	6	ślad osadnictwa	wczesne średniowiecze	
30.	Gdańsk Osowa	10-42	49	18	osada	wczesne średniowiecze	
31.	Gdańsk Wysoka	10-42	50	7	ślad osadnictwa	neolit	
32.	Gdańsk Wysoka	10-42	51	8	ślad osadnictwa	epoka kamienia	
33.	Gdańsk Wysoka	10-42	53	9	ślad osadnictwa, ślad osadnictwa	epoka kamienia, wczesne średniowiecze	
34.	Gdańsk Wysoka	10-42	57	1	znalezisko luźne	okres wpływów rzymskich	
35.	Gdańsk Wysoka	10-42	58	2	ślad osadnictwa	wczesne średniowiecze	
36.	Gdańsk Osowa	10-42	59	1	cmentarzysko	wczesna epoka żelaza HaD	
37.	Gdańsk Osowa	10-42	60	2	ślad osadnictwa	wczesna epoka żelaza	
38.	Gdańsk Osowa	10-42	61	3	ślad osadnictwa	wczesne średniowiecze	
39.	Gdańsk Osowa	10-42	62	4	punkt osadniczy	wczesne średniowiecze	
40.	Gdańsk Osowa	10-42	63	5	ślad osadnictwa	wczesne średniowiecze	
41.	Gdańsk Osowa – Wysoka/ Owczarnia	10-42	76	10	osada	XIII w., XIII/XIV w.	
42.	Gdańsk Osowa - Wysoka/Owczar nia	10-42	77	11	kurhan (?)	chronologia nieokreślona	
43.	Gdańsk Osowa - Wysoka/Owczar nia	10-42	25	25	osada, cmentarzysko (?), osada,	V EB/HaC, HaD/SOPR, OWR,	

³⁵⁰ Wykaz zabytków archeologicznych sporządzony został na podstawie kart AZP zgromadzonych w archiwum Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Gdańsku, aktualny na dn. 5.09.2023 r. Wojewódzka ewidencja zabytków archeologicznych nie jest publikowana na stronie WUOZ w Gdańsku.

					osada, piecowisko	wczesne średniowiecze, chronologia nieokreślona	
44.	Gdańsk Bysewo	10-42	51	1	cmentarzysko (grób skrzynkowy)	wczesna epoka żelaza	
45.	Gdańsk Żabianka	10-43	14	1	ślad osady	średniowiecze	
46.	Gdańsk Żabianka	10-43	15	2	ślad osady	późne średniowiecze	
47.	Gdańsk Żabianka	10-43	16	3	ślad osady	późne średniowiecze	
48.	Gdańsk Jelitkowo	10-43	17	1	ślad osadnictwa	wczesny i środkowy okres lateński	
49.	Gdańsk Oliwa	10-43	18	1	ślad osady	wczesne średniowiecze	
50.	Gdańsk Żabianka	10-43	19	5	osada	wczesne i późne średniowiecze	
51.	Gdańsk Przymorze	10-43	21	4	osada	Ha D	
52.	Gdańsk Oliwa	10-43	22	5	grób skrzynkowy	wczesna epoka żelaza	
53.	Gdańsk Przymorze	10-43	23	6	osada	wczesny i środkowy okres lateński	
54.	Gdańsk Oliwa	10-43	24	7	ślad osady	wczesny i środkowy okres lateński	
55.	Gdańsk Oliwa	10-43	26	1	zespół pocysterski, relikty folwarku, katedra	XII-XVIII w., okres nowożytny, średniowiecze	
56.	Gdańsk Brzeźno	10-43	28	3	osada	średniowiecze	
57.	Gdańsk Wisłoujście	10-44	1	12	zespół fortyfikacji	XIV w.	
58.	Gdańsk - Westerplatte	10-44	2	16	pole bitwy	okres II Wojny Światowej	
59.	Gdańsk - Westerplatte	10-44	16	2	pole bitwy Westerplatte	nowożytny, XIX-XX w.	
60.	Gdańsk Brzeźno	10-44	12	1	osada rybacka	średniowiecze, okres nowożytny, okres współczesny	
61.	Gdańsk Klukowo – Zajęczkowo	11-42	1	2	ślad osadnictwa	epoka kamienia	
62.	Gdańsk Klukowo – Zajęczkowo	11-42	2	3	punkt osadniczy	epoka brązu	
63.	Gdańsk Klukowo – Zajęczkowo	11-42	3	4	ślad osadnictwa	okres nowożytny	
64.	Gdańsk Klukowo – Zajęczkowo	11-42	4	5	ślad osadnictwa, ślad osadnictwa	neolit, średniowiecze	
65.	Gdańsk Rębiechowo	11-42	5	3	ślad osadnictwa, ślad osadnictwa	neolit, wczesna epoka żelaza	
66.	Gdańsk Rębiechowo	11-42	6	4	ślad osadnictwa, ślad osadnictwa, ślad osadnictwa	neolit, epoka brązu, okres wpływów rzymskich, wczesne średniowiecze	
67.	Gdańsk Rębiechowo	11-42	7	5	ślad osadnictwa	neolit	
68.	Gdańsk Klukowo – Zajęczkowo	11-42	8	6	ślad osadnictwa, ślad osadnictwa	późna epoka brązu; późne średniowiecze i okres nowożytny	
69.	Gdańsk Klukowo – Zajęczkowo	11-42	9	7	osada	wczesna epoka żelaza	
70.	Gdańsk Rębiechowo	11-42	12	8	ślad osadnictwa	przełom er	
71.	Gdańsk Rębiechowo	11-42	13	9	ślad osadnictwa	okres wpływów rzymskich	
72.	Gdańsk Rębiechowo	11-42	14	10	ślad osadnictwa	wczesne średniowiecze	
73.	Gdańsk Rębiechowo	11-42	21	15	punkt osadniczy	wczesne średniowiecze	
74.	Gdańsk Kokoszki	11-42	22	23	ślad osadnictwa, osada, osada	neolit, wczesne średniowiecze, późne średniowiecze	
75.	Gdańsk Matarnia	11-42	23	16	ślad osadnictwa, osada	wczesna epoka żelaza, późne średniowiecze	
76.	Gdańsk Klukowo – Zajęczkowo	11-42	24	8	ślad osadnictwa	wczesna epoka żelaza	
77.	Gdańsk Bysewo	11-42	37	4	ślad osadnictwa	późne średniowiecze	

78.	Gdańsk Bysewo	11-42	41	2	śląd osadnictwa	wczesne średniowiecze	
79.	Gdańsk Bysewo	11-42	42	3	śląd osadnictwa, śląd osadnictwa	wczesne średniowiecze, późne średniowiecze	
80.	Gdańsk Rębiechowo	11-42	49	1	cmentarzysko płaskie grobow skrzynkowych	Ha	
81.	Gdańsk Klukowo – Zajączkowo	11-42	52	1	skarby	wczesna epoka żelaza HaD	
82.	Gdańsk Kokoszki	11-42	58	22	śląd osadnictwa, śląd osadnictwa	neolit, średniowiecze	
83.	Gdańsk Kokoszki	11-42	59	25	śląd osadnictwa	wczesna epoka żelaza	
84.	Gdańsk Kokoszki	11-42	60	21	śląd osadnictwa	wczesna epoka żelaza	
85.	Gdańsk Kokoszki	11-42	62	26	mogiła zbiorowa	l. 1944-1945	
86.	Gdańsk Kokoszki	11-42	63	24	funkcja nieokreślona, funkcja nieokreślona	neolit; średniowiecze	
87.	Gdańsk Matarnia	11-43	1	4	punkt osadniczy, śląd osadnictwa, śląd osadnictwa	epoka kamienia, wczesne średniowiecze, późne średniowiecze	
88.	Gdańsk Matarnia	11-43	2	5	śląd osadnictwa	epoka kamienia	
89.	Gdańsk Matarnia	11-43	3	6	śląd osadnictwa, punkt osadniczy	neolit, późne średniowiecze	
90.	Gdańsk Matarnia	11-43	4	7	śląd osadnictwa, śląd osadnictwa, śląd osadnictwa	epoka kamienia, wczesne średniowiecze, późne średniowiecze	
91.	Gdańsk Matarnia	11-43	5	8	śląd osadnictwa, osada, punkt osadniczy	wczesna epoka żelaza, wczesne średniowiecze, późne średniowiecze	
92.	Gdańsk Matarnia	11-43	6	9	śląd osadnictwa, śląd osadnictwa	epoka kamienia, późne średniowiecze	
93.	Gdańsk Matarnia	11-43	7	10	osada	wczesne i późne średniowiecze	
94.	Gdańsk Matarnia	11-43	8	11	śląd osadnictwa, osada, punkt osadniczy	epoka kamienia, wczesne średniowiecze, późne średniowiecze	
95.	Gdańsk Matarnia	11-43	9	12	osada	późne średniowiecze	
96.	Gdańsk Matarnia	11-43	10	13	punkt osadniczy	późne średniowiecze, okres nowożytny	
97.	Gdańsk Matarnia	11-43	11	14	śląd osadnictwa	wczesne i późne średniowiecze	
98.	Gdańsk Matarnia	11-43	12	15	śląd osadnictwa	epoka kamienia	
99.	Gdańsk Brętowo	11-43	13	3	śląd osadnictwa	wczesna epoka żelaza	
100.	Gdańsk Złota Karczma	11-43	14	1	śląd osadnictwa, śląd osadnictwa	epoka kamienia, późne średniowiecze	
101.	Gdańsk Złota Karczma	11-43	15	2	śląd osadnictwa	późne średniowiecze	
102.	Gdańsk Złota Karczma	11-43	16	3	punkt osadniczy	późne średniowiecze, okres nowożytny	
103.	Gdańsk Brętowo	11-43	17	2	cmentarzysko	chronologia nieokreślona	
104.	Gdańsk Brętowo	11-43	18	1	nieokreślone	wczesny i środkowy okres lateński	
105.	Gdańsk Matarnia	11-43	19	1	cmentarzysko	wczesna epoka żelaza	
106.	Gdańsk Matarnia	11-43	20	2	śląd osadnictwa	późne średniowiecze	
107.	Gdańsk Matarnia	11-43	21	3	śląd osadnictwa	wczesna epoka żelaza	
108.	Gdańsk Oliwa (Polanki)	11-43	22	1	cmentarzysko (?)	wczesna epoka żelaza	
109.	Gdańsk Oliwa (Polanki)	11-43	23	2	konstrukcja śluzy	okres nowożytny	
110.	Gdańsk Wrzeszcz	11-43	24	1	skarby (?)	okres wpływów rzymskich	
111.	Gdańsk Oliwa (Polanki)	11-43	25	3	osada	wczesna epoka żelaza	
112.	Gdańsk Oliwa	11-43	26	8	cmentarzysko	HaD	
113.	Gdańsk Oliwa	11-43	27	9	śląd osadnictwa	średniowiecze	
114.	Gdańsk Oliwa	11-43	28	10	osada (?)	okres halszacki	

115.	Gdańsk Wrzeszcz	11-43	30	11	osada, zespół dworsko-ogrodowy	V w. p.n.e. (?), XVII-XX w.	
116.	Gdańsk	11-44	6	256	Zespół Bastionów Północnych – zespół fortyfikacji	XVII w.	
117.	Gdańsk	11-44	7	257	Młode Miasto, założenie miejskie/osada	średniowiecze, XIV-XV w.	
118.	Gdańsk Wisłoujście	11-44	8	12	Twierdza Wisłoujście	późne średniowiecze, okres nowożytny (1482 r. - 2. poł. XIX w.)	
119.	Gdańsk Nowy Port	11-44	9	1	osada portowa	XVIII w.	
120.	Gdańsk Emaus	12-43	1	1	cmentarzysko	wczesna epoka żelaza	
121.	Gdańsk Jasień	12-43	2	1	cmentarzysko	HaD	
122.	Gdańsk Jasień	12-43	3	2	śląd osadnictwa	neolit	
123.	Gdańsk Jasień	12-43	4	3	nieokreślone (czaszka ludzka)	chronologia nieokreślona	
124.	Gdańsk Jasień	12-43	5	4	śląd osadnictwa	średniowiecze (?)	
125.	Gdańsk Jasień	12-43	6	5	punkt osadniczy (?), punkt osadniczy (?)	neolit, wczesne i późne średniowiecze	
126.	Gdańsk Jasień	12-43	7	6	śląd osadnictwa	neolit	
127.	Gdańsk Jasień	12-43	8	7	śląd osadnictwa, śląd osadnictwa	wczesna epoka żelaza, wczesna epoka żelaza	
128.	Gdańsk Jasień	12-43	9	8	śląd osadnictwa	średniowiecze	
129.	Gdańsk Jasień	12-43	10	9	śląd osadnictwa	średniowiecze	
130.	Gdańsk Jasień	12-43	11	10	śląd osadnictwa, śląd osadnictwa	późne średniowiecze, okres nowożytny	
131.	Gdańsk Kiełpino Górne	12-43	12	1	cmentarzysko	wczesny i środkowy okres lateński HaD	
132.	Gdańsk Kiełpino Górne	12-43	13	2	cmentarzysko	wczesna epoka żelaza	
133.	Gdańsk Kiełpino Górne	12-43	14	3	cmentarzysko	wczesna epoka żelaza	
134.	Gdańsk Kiełpino Górne	12-43	15	4	cmentarzysko	HaD	
135.	Gdańsk Kiełpino Górne	12-43	16	5	znalezisko luźne	okres wędrówek ludów	
136.	Gdańsk Kiełpino Górne	12-43	17	6	skarby	okres wędrówek ludów	
137.	Gdańsk Kiełpino Górne	12-43	18	7	cmentarzysko (?), cmentarzysko (?)	wczesna epoka żelaza, wczesna epoka żelaza	
138.	Gdańsk Kiełpino Górne	12-43	19	8	śląd osadnictwa, śląd osadnictwa	wczesna epoka żelaza, wczesna epoka żelaza	
139.	Gdańsk Kiełpino Górne	12-43	20	9	osada (?)	wczesne i późne średniowiecze	
140.	Gdańsk Kiełpino Górne	12-43	21	10	osada (?), osada (?)	wczesne średniowiecze, wczesne i późne średniowiecze	
141.	Gdańsk Karczemki	12-43	22	11	śląd osadnictwa, śląd osadnictwa	wczesna epoka żelaza, wczesna epoka żelaza	
142.	Gdańsk Karczemki	12-43	23	22	śląd osadnictwa	późne średniowiecze	
143.	Gdańsk Karczemki	12-43	24	23	śląd osadnictwa	średniowiecze i okres nowożytny	
144.	Gdańsk Kiełpino Górne	12-43	25	24	śląd osadnictwa	średniowiecze i okres nowożytny	
145.	Gdańsk Krzyżowniki	12-43	26	1	skarby (?)	HaD	
146.	Gdańsk Łostowice	12-43	27	1	cmentarzysko (?)	wczesna epoka żelaza	
147.	Gdańsk Łostowice	12-43	28	2	cmentarzysko (?)	wczesna epoka żelaza	
148.	Gdańsk Łostowice	12-43	29	3	śląd osadnictwa, śląd osadnictwa, śląd osadnictwa, śląd osadnictwa	neolit, wczesna epoka żelaza, wczesne średniowiecze, wczesna epoka żelaza, wczesne średniowiecze	
149.	Gdańsk Łostowice	12-43	30	5	punkt osadniczy (?)	neolit	
150.	Gdańsk Łostowice	12-43	31	6	osada, funkcja nieokreślona	wczesna epoka żelaza, wczesne średniowiecze; neolit, okres wpływów rzymskich, wczesne średniowiecze	
151.	Gdańsk Łostowice	12-43	32	7	śląd osadnictwa, śląd osadnictwa, śląd osadnictwa	neolit, średniowiecze, średniowiecze	

152.	Gdańsk Łostowice	12-43	33	8	śląd osadnictwa	późne średniowiecze	
153.	Gdańsk Łostowice	12-43	34	9	śląd osadnictwa	neolit	
154.	Gdańsk Łostowice	12-43	35	10	śląd osadnictwa	późne średniowiecze	
155.	Gdańsk Łostowice	12-43	36	11	śląd osadnictwa, śląd osadnictwa	wczesne i późne średniowiecze; okres nowożytny	
156.	Gdańsk Łostowice	12-43	37	12	śląd osadnictwa	średniowiecze	
157.	Gdańsk Łostowice	12-43	38	13	śląd osadnictwa, śląd osadnictwa	późne średniowiecze, okres nowożytny	
158.	Gdańsk Łostowice	12-43	39	14	śląd osadnictwa, śląd osadnictwa	neolit, chronologia nieokreślona	
159.	Gdańsk Łostowice	12-43	40	15	śląd osadnictwa	wczesne średniowiecze	
160.	Gdańsk Łostowice	12-43	41	16	śląd osadnictwa	wczesne średniowiecze	
161.	Gdańsk Łostowice	12-43	42	17	śląd osadnictwa	wczesna epoka żelaza	
162.	Gdańsk Łostowice	12-43	43	18	śląd osadnictwa	wczesna epoka żelaza	
163.	Gdańsk Łostowice – Zakoniczyn	12-43	44	19	cmentarzysko (?)	wczesna epoka żelaza	
164.	Gdańsk Maćkowy	12-43	45	4	punkt osadniczy, punkt osadniczy	neolit, neolit	
165.	Gdańsk Maćkowy	12-43	46	5	punkt osadniczy, punkt osadniczy, punkt osadniczy	neolit, neolit, średniowiecze, średniowiecze	
166.	Gdańsk Migowo	12-43	47	1	osada otwarta	wielokulturowa	443/C z dnia 19.06.1980 r.
167.	Gdańsk Migowo	12-43	48	2	śląd osadnictwa	neolit	
168.	Gdańsk Migowo	12-43	49	3	śląd osadnictwa, śląd osadnictwa	neolit, wczesna epoka żelaza, średniowiecze; wczesna epoka żelaza	
169.	Gdańsk Szadółki	12-43	50	1	śląd osadnictwa, śląd osadnictwa	wczesna epoka żelaza, średniowiecze; wczesne i późne średniowiecze	
170.	Gdańsk Szadółki	12-43	51	2	śląd osadnictwa	neolit	
171.	Gdańsk Szadółki	12-43	52	3	śląd osadnictwa	neolit	
172.	Gdańsk Szadółki	12-43	53	4	śląd osadnictwa	neolit	
173.	Gdańsk Szadółki	12-43	56	7	śląd osadnictwa	neolit	
174.	Gdańsk Szadółki	12-43	57	8	śląd osadnictwa	neolit	
175.	Gdańsk Szadółki	12-43	58	9	śląd osadnictwa	wczesne i późne średniowiecze	
176.	Gdańsk Ptaszniki	12-43	59	1	śląd osadnictwa	wczesne i późne średniowiecze	
177.	Gdańsk Ptaszniki	12-43	60	2	śląd osadnictwa	późne średniowiecze, okres nowożytny	
178.	Gdańsk Ujeścisko	12-43	61	1	grób skrzynkowy	Ha D	
179.	Gdańsk Ujeścisko	12-43	62	2	grób skrzynkowy	Ha D	
180.	Gdańsk Ujeścisko	12-43	63	3	skarb	wczesne średniowiecze	
181.	Gdańsk Ujeścisko	12-43	64	4	skarb	okres wpływów rzymskich	
182.	Gdańsk Ujeścisko	12-43	65	5	śląd osadnictwa	późne średniowiecze	
183.	Gdańsk Ujeścisko	12-43	66	6	śląd osadnictwa	wczesna epoka żelaza	
184.	Gdańsk Ujeścisko	12-43	67	7	śląd osadnictwa	wczesna epoka żelaza	
185.	Gdańsk Ujeścisko	12-43	68	8	śląd osadnictwa	średniowiecze	
186.	Gdańsk Ujeścisko	12-43	69	9	śląd osadnictwa	wczesna epoka żelaza	

187.	Gdańsk Ujeścisko	12-43	70	1	osada	wczesne i późne średniowiecze	
188.	Gdańsk Zabornia	12-43	71	1	osada	wczesne średniowiecze	
189.	Gdańsk Zabornia	12-43	72	2	grodzisko (?)	chronologia nieokreślona	
190.	Gdańsk Zabornia	12-43	73	3	śląd osadnictwa, śląd osadnictwa	neolit, wczesna epoka żelaza	
191.	Gdańsk Zabornia	12-43	74	4	śląd osadnictwa, śląd osadnictwa	neolit, średniowiecze	
192.	Gdańsk Zabornia	12-43	75	5	śląd osadnictwa	średniowiecze	
193.	Gdańsk Orunia	12-44	1	8	śląd osadnictwa, śląd osadnictwa, osada	wczesne średniowiecze, późne średniowiecze, okres nowożytny (XVI-XVII w.)	
194.	Gdańsk Orunia	12-44	2	9	śląd osadnictwa, osada	późne średniowiecze, okres nowożytny	
195.	Gdańsk Olszynka	12-44	3	6	śląd osadnictwa, śląd osadnictwa, śląd osadnictwa	wczesne średniowiecze, późne średniowiecze, okres nowożytny	
196.	Gdańsk Olszynka	12-44	4	7	osada	okres nowożytny	
197.	Gdańsk Olszynka	12-44	5	8	śląd osadnictwa	okres nowożytny	
198.	Gdańsk Olszynka	12-44	6	9	punkt osadniczy	okres nowożytny	
199.	Gdańsk Olszynka	12-44	7	10	śląd osadnictwa, śląd osadnictwa	późne średniowiecze, okres nowożytny	
200.	Gdańsk Olszynka	12-44	8	11	śląd osadnictwa, osada	późne średniowiecze, okres nowożytny	
201.	Gdańsk Olszynka	12-44	9	12	śląd osadnictwa, śląd osadnictwa	epoka kamienia, okres nowożytny	
202.	Gdańsk Olszynka	12-44	10	13	śląd osadnictwa, śląd osadnictwa	wczesne średniowiecze, okres nowożytny	
203.	Gdańsk Orunia	12-44	11	10	śląd osadnictwa, osada	wczesne średniowiecze, okres nowożytny	
204.	Gdańsk Orunia	12-44	12	11	punkt osadniczy	okres nowożytny	
205.	Gdańsk Orunia	12-44	13	12	śląd osadnictwa, osada	późne średniowiecze, okres nowożytny	
206.	Gdańsk Orunia	12-44	14	13	punkt osadniczy	okres nowożytny	
207.	Gdańsk Orunia	12-44	15	14	śląd osadnictwa, śląd osadnictwa	wczesne średniowiecze, okres nowożytny	
208.	Gdańsk Orunia	12-44	16	15	punkt osadniczy	okres nowożytny	
209.	Gdańsk Orunia	12-44	17	31	śląd osadnictwa, śląd osadnictwa	późne średniowiecze, okres nowożytny	
210.	Gdańsk Orunia	12-44	21	16	śląd osadnictwa, osada (?)	późne średniowiecze, okres nowożytny	
211.	Gdańsk Orunia	12-44	22	17	śląd osadnictwa, osada	późne średniowiecze, okres nowożytny	
212.	Gdańsk Orunia	12-44	23	18	punkt osadniczy, osada	wczesne średniowiecze, okres nowożytny	
213.	Gdańsk Orunia	12-44	24	19	punkt osadniczy	okres nowożytny	
214.	Gdańsk Orunia	12-44	25	20	osada	okres nowożytny	
215.	Gdańsk Orunia	12-44	26	21	śląd osadnictwa, osada	późne średniowiecze, okres nowożytny	
216.	Gdańsk Chełm	12-44	27	6	śląd osadnictwa, śląd osadnictwa, punkt osadniczy	epoka kamienia, wczesna epoka żelaza (?), późne średniowiecze	
217.	Gdańsk Chełm	12-44	28	7	śląd osadnictwa, śląd osadnictwa	wczesne średniowiecze, okres nowożytny	
218.	Gdańsk Chełm	12-44	29	8	śląd osadnictwa, śląd osadnictwa, punkt osadniczy	wczesna epoka żelaza (?), późne średniowiecze, okres nowożytny	
219.	Gdańsk Chełm	12-44	30	9	śląd osadnictwa, punkt osadniczy	późne średniowiecze, okres nowożytny	
220.	Gdańsk Chełm	12-44	31	10	śląd osadnictwa, śląd osadnictwa, punkt osadniczy	wczesne średniowiecze, późne średniowiecze, okres nowożytny	
221.	Gdańsk Chełm	12-44	32	11	śląd osadnictwa, śląd osadnictwa, osada, śląd osadnictwa	epoka kamienia, późne średniowiecze, okres nowożytny, pradzieje	
222.	Gdańsk Chełm	12-44	33	12	śląd osadnictwa, osada	późne średniowiecze, okres nowożytny	
223.	Gdańsk Chełm	12-44	34	13	punkt osadniczy, śląd osadnictwa,	wczesne średniowiecze, późne średniowiecze,	

					punkt osadniczy, ślad osadnictwa	okres nowożytny, pradzieje	
224.	Gdańsk Chełm	12-44	35	14	ślad osadnictwa, ślad osadnictwa, ślad osadnictwa, ślad osadnictwa	epoka kamienia, późne średniowiecze, okres nowożytny, pradzieje	
225.	Gdańsk Chełm	12-44	36	15	ślad osadnictwa, punkt osadniczy	późne średniowiecze, okres nowożytny	
226.	Gdańsk Chełm	12-44	37	16	ślad osadnictwa, ślad osadnictwa, osada	wczesne średniowiecze, późne średniowiecze, okres nowożytny	
227.	Gdańsk Chełm	12-44	38	17	ślad osadnictwa, ślad osadnictwa	wczesne średniowiecze, okres nowożytny	
228.	Gdańsk Chełm	12-44	39	18	ślad osadnictwa, ślad osadnictwa, ślad osadnictwa	późne średniowiecze, okres nowożytny, pradzieje	
229.	Gdańsk Chełm	12-44	40	19	ślad osadnictwa, ślad osadnictwa	wczesne średniowiecze, okres nowożytny	
230.	Gdańsk Chełm	12-44	41	22	ślad osadnictwa, osada	późne średniowiecze, okres nowożytny	
231.	Gdańsk Orunia	12-44	42	23	ślad osadnictwa, ślad osadnictwa	późne średniowiecze, okres nowożytny	
232.	Gdańsk Orunia	12-44	43	24	ślad osadnictwa, osada	późne średniowiecze, okres nowożytny	
233.	Gdańsk Orunia	12-44	44	25	punkt osadniczy	okres nowożytny	
234.	Gdańsk Orunia	12-44	45	26	osada	okres nowożytny	
235.	Gdańsk Orunia	12-44	46	27	ślad osadnictwa, ślad osadnictwa	wczesne średniowiecze, okres nowożytny	
236.	Gdańsk Orunia	12-44	47	28	ślad osadnictwa, ślad osadnictwa	późne średniowiecze, okres nowożytny	
237.	Gdańsk Orunia	12-44	48	29	ślad osadnictwa, ślad osadnictwa	późne średniowiecze, okres nowożytny	
238.	Gdańsk Olszynka	12-44	49	14	ślad osadnictwa, osada	późne średniowiecze, okres nowożytny	
239.	Gdańsk Olszynka	12-44	50	15	punkt osadniczy	okres nowożytny	
240.	Gdańsk Olszynka	12-44	51	16	ślad osadnictwa, ślad osadnictwa, ślad osadnictwa	wczesne średniowiecze, późne średniowiecze, okres nowożytny	
241.	Gdańsk Olszynka	12-44	52	17	osada	okres nowożytny	
242.	Gdańsk Olszynka	12-44	53	18	ślad osadnictwa, ślad osadnictwa	późne średniowiecze, okres nowożytny	
243.	Gdańsk Olszynka	12-44	54	19	ślad osadnictwa	wczesne średniowiecze	
244.	Gdańsk Olszynka	12-44	55	20	ślad osadnictwa, osada	późne średniowiecze, okres nowożytny	
245.	Gdańsk Olszynka	12-44	56	21	osada	okres nowożytny	
246.	Gdańsk Olszynka	12-44	57	22	ślad osadnictwa, ślad osadnictwa	późne średniowiecze, okres nowożytny	
247.	Gdańsk Olszynka	12-44	58	23	ślad osadnictwa, osada	późne średniowiecze, okres nowożytny	
248.	Gdańsk Olszynka	12-44	59	24	punkt osadniczy	okres nowożytny	
249.	Gdańsk Olszynka	12-44	60	25	ślad osadnictwa, osada	wczesne średniowiecze, okres nowożytny	
250.	Gdańsk Olszynka	12-44	61	26	ślad osadnictwa, ślad osadnictwa	późne średniowiecze, okres nowożytny	
251.	Gdańsk Olszynka	12-44	62	27	ślad osadnictwa, ślad osadnictwa	późne średniowiecze, okres nowożytny	
252.	Gdańsk Olszynka	12-44	63	28	ślad osadnictwa	późne średniowiecze	
253.	Gdańsk Olszynka	12-44	64	29	ślad osadnictwa	późne średniowiecze	
254.	Gdańsk Olszynka	12-44	65	30	ślad osadnictwa, osada?	późne średniowiecze, okres nowożytny	
255.	Gdańsk Olszynka	12-44	66	31	ślad osadnictwa, ślad osadnictwa	późne średniowiecze, okres nowożytny	
256.	Gdańsk Olszynka	12-44	67	32	ślad osadnictwa, ślad osadnictwa	wczesne średniowiecze, okres nowożytny	
257.	Gdańsk Olszynka	12-44	68	33	punkt osadniczy, punkt osadniczy	późne średniowiecze, okres nowożytny	
258.	Gdańsk Olszynka	12-44	69	34	ślad osadnictwa, ślad osadnictwa	późne średniowiecze, okres nowożytny	

259.	Gdańsk Olszynka	12-44	70	35	śląd osadnictwa, osada	późne średniowiecze, okres nowożytny	
260.	Gdańsk Olszynka	12-44	71	36	śląd osadnictwa, ślad osadnictwa	wczesne średniowiecze, okres nowożytny	
261.	Gdańsk Olszynka	12-44	72	37	śląd osadnictwa, ślad osadnictwa, ślad osadnictwa	wczesne średniowiecze, późne średniowiecze, okres nowożytny	
262.	Gdańsk Olszynka	12-44	73	38	śląd osadnictwa, ślad osadnictwa, osada	wczesne średniowiecze, późne średniowiecze, okres nowożytny	
263.	Gdańsk Olszynka	12-44	74	39	śląd osadnictwa, osada	późne średniowiecze, okres nowożytny	
264.	Gdańsk Olszynka	12-44	75	40	śląd osadnictwa, ślad osadnictwa	późne średniowiecze, okres nowożytny	
265.	Gdańsk Olszynka	12-44	81	41	śląd osadnictwa, punkt osadniczy	późne średniowiecze, okres nowożytny	
266.	Gdańsk Olszynka	12-44	82	42	punkt osadniczy, ślad osadnictwa	późne średniowiecze, okres nowożytny	
267.	Gdańsk Olszynka	12-44	84	43	śląd osadnictwa, ślad osadnictwa	wczesne średniowiecze, okres nowożytny	
268.	Gdańsk Olszynka	12-44	85	44	śląd osadnictwa, osada	późne średniowiecze, okres nowożytny	
269.	Gdańsk Olszynka	12-44	86	45	osada	okres nowożytny	
270.	Gdańsk Olszynka	12-44	87	46	punkt osadniczy	okres nowożytny	
271.	Gdańsk Olszynka	12-44	88	47	osada	okres nowożytny	
272.	Gdańsk Olszynka	12-44	89	48	śląd osadnictwa, ślad osadnictwa	późne średniowiecze, okres nowożytny	
273.	Gdańsk Olszynka	12-44	90	49	śląd osadnictwa, ślad osadnictwa	późne średniowiecze, okres nowożytny	
274.	Gdańsk Olszynka	12-44	91	50	punkt osadniczy, punkt osadniczy	późne średniowiecze, okres nowożytny	
275.	Gdańsk Olszynka	12-44	92	51	śląd osadnictwa, ślad osadnictwa	późne średniowiecze, okres nowożytny	
276.	Gdańsk Olszynka	12-44	93	52	śląd osadnictwa, ślad osadnictwa, ślad osadnictwa	wczesne średniowiecze, późne średniowiecze, okres nowożytny	
277.	Gdańsk Śródmieście	12-44	94	107	osada	okres nowożytny	
278.	Gdańsk Śródmieście	12-44	95	108	punkt osadniczy, punkt osadniczy	późne średniowiecze, okres nowożytny	
279.	Gdańsk Śródmieście	12-44	96	109	osada	okres nowożytny	
280.	Gdańsk Orunia	12-44	97	30	osada	okres nowożytny	
281.	Gdańsk Śródmieście	12-44	98	110	śląd osadnictwa, punkt osadniczy	późne średniowiecze, okres nowożytny	
282.	Gdańsk Śródmieście	12-44	99	111	śląd osadnictwa, osada	późne średniowiecze, okres nowożytny	
283.	Gdańsk Śródmieście	12-44	100	112	osada	okres nowożytny	
284.	Gdańsk Śródmieście	12-44	101	113	śląd osadnictwa, osada	późne średniowiecze, okres nowożytny	
285.	Gdańsk Olszynka	12-44	102	1	śląd osadnictwa	okres nowożytny	
286.	Gdańsk Olszynka	12-44	103	2	śląd osadnictwa	okres nowożytny	
287.	Gdańsk Olszynka	12-44	104	3	śląd osadnictwa, ślad osadnictwa	epoka kamienia, okres nowożytny	
288.	Gdańsk Olszynka	12-44	105	4	znalezisko luźne	epoka kamienia	
289.	Gdańsk Olszynka	12-44	106	5	śląd osadnictwa	neolit	
290.	Gdańsk Orunia	12-44	107	1	skarb	wczesne średniowiecze	
291.	Gdańsk Orunia	12-44	108	2	znalezisko luźne	wczesne średniowiecze	
292.	Gdańsk Orunia	12-44	109	3	znalezisko luźne	okres nowożytny	
293.	Gdańsk Orunia	12-44	110	4	znalezisko luźne	wczesne średniowiecze	
294.	Gdańsk Orunia	12-44	111	5	znalezisko luźne	neolit	
295.	Gdańsk Orunia	12-44	112	6	śląd osadnictwa	późne średniowiecze	
296.	Gdańsk Orunia	12-44	113	7	śląd osadnictwa	epoka kamienia	
297.	Gdańsk Chełm	12-44	114	1	znalezisko luźne, znalezisko luźne	neolit, okres wędrówki ludów	
298.	Gdańsk Chełm	12-44	115	2	znalezisko luźne	późne średniowiecze	
299.	Gdańsk Chełm	12-44	116	4	znalezisko luźne	neolit	

300.	Gdańsk Chelm	12-44	117	5	znalezisko luźne, znalezisko luźne	okres wpływów rzymskich, okres wędrowni ludów	
301.	Gdańsk Śródmieście	12-44	118	1	grodzisko, miasto, zamek	wczesne średniowiecze; późne średniowiecze, okres nowożytny	
302.	Gdańsk Śródmieście	12-44	119	2	osada otwarta, miasto	wczesne i późne średniowiecze; okres nowożytny	
303.	Gdańsk Śródmieście	12-44	120	3	umocnienia obronne	wczesne średniowiecze, późne średniowiecze, okres nowożytny	
304.	Gdańsk Śródmieście	12-44	121	4	osada portowa i rybacka	średniowiecze (XIII-XIV w.)	
305.	Gdańsk Śródmieście	12-44	122	5	kościół	średniowiecze	
306.	Gdańsk Śródmieście	12-44	123	6	kościół	średniowiecze	
307.	Gdańsk Śródmieście	12-44	124	7	osada miejska	późne średniowiecze	
308.	Gdańsk Śródmieście	12-44	125	8	osada miejska	wczesne średniowiecze	
309.	Gdańsk Śródmieście	12-44	126	9	osada miejska	późne średniowiecze	
310.	Gdańsk Śródmieście	12-44	127	10	osada, miasto	wczesne średniowiecze, wczesne i późne średniowiecze	
311.	Gdańsk Śródmieście	12-44	128	11	osada miejska	późne średniowiecze	
312.	Gdańsk Śródmieście	12-44	129	12	znalezisko luźne	okres nowożytny	
313.	Gdańsk Śródmieście	12-44	130	13	znalezisko luźne	późne średniowiecze i okres nowożytny	
314.	Gdańsk Śródmieście	12-44	131	14	znalezisko luźne	okres nowożytny	
315.	Gdańsk Śródmieście	12-44	132	15	znalezisko luźne	okres nowożytny	
316.	Gdańsk Śródmieście	12-44	133	16	znalezisko luźne	późne średniowiecze i okres nowożytny	
317.	Gdańsk Śródmieście	12-44	134	17	znalezisko luźne	późne średniowiecze	
318.	Gdańsk Śródmieście	12-44	135	18	osada miejska	wczesne średniowiecze i okres nowożytny	
319.	Gdańsk Śródmieście	12-44	136	19	znalezisko luźne	okres nowożytny	
320.	Gdańsk Śródmieście	12-44	137	20	miasto	późne średniowiecze, okres nowożytny	
321.	Gdańsk Śródmieście	12-44	138	21	kościół	późne średniowiecze, okres nowożytny	
322.	Gdańsk Śródmieście	12-44	139	22	znalezisko luźne	okres nowożytny	
323.	Gdańsk Śródmieście	12-44	140	23	miasto	okres nowożytny	
324.	Gdańsk Śródmieście	12-44	141	24	znalezisko luźne	neolit	
325.	Gdańsk Śródmieście	12-44	142	25	osada miejska	późne średniowiecze	
326.	Gdańsk Śródmieście	12-44	143	26	osada miejska	średniowiecze, okres nowożytny	
327.	Gdańsk Śródmieście	12-44	144	27	znalezisko luźne	okres nowożytny	
328.	Gdańsk Śródmieście	12-44	145	28	osada miejska	średniowiecze, okres nowożytny	
329.	Gdańsk Śródmieście	12-44	146	29	miasto	późne średniowiecze, okres nowożytny	
330.	Gdańsk Śródmieście	12-44	147	30	fortyfikacje obronne (bastion Gniady Koń)	XVI - XX w.	
331.	Gdańsk Śródmieście	12-44	148	31	znalezisko luźne	neolit	
332.	Gdańsk Śródmieście	12-44	149	32	grodzisko	wczesne średniowiecze	
333.	Gdańsk Śródmieście	12-44	150	33	znalezisko luźne	chronologia nieokreślona	
334.	Gdańsk Śródmieście	12-44	151	34	znalezisko luźne	okres nowożytny	
335.	Gdańsk Śródmieście	12-44	152	35	miasto	średniowiecze, okres nowożytny	

336.	Gdańsk Śródmieście	12-44	153	36	miasto	późne średniowiecze	
337.	Gdańsk Śródmieście	12-44	154	37	miasto	średniowiecze, okres nowożytny	
338.	Gdańsk Śródmieście	12-44	155	38	miasto	średniowiecze, okres nowożytny	
339.	Gdańsk Śródmieście	12-44	156	39	osada, miasto	wczesne średniowiecze; późne średniowiecze, okres nowożytny	
340.	Gdańsk Śródmieście	12-44	157	40	znalezisko luźne	późne średniowiecze	
341.	Gdańsk Śródmieście	12-44	158	41	znalezisko luźne	późne średniowiecze	
342.	Gdańsk Śródmieście	12-44	159	42	osada miejska	wczesne średniowiecze	
343.	Gdańsk Śródmieście	12-44	160	43	miasto	późne średniowiecze, okres nowożytny	
344.	Gdańsk Śródmieście	12-44	161	44	znalezisko luźne	okres nowożytny	
345.	Gdańsk Śródmieście	12-44	162	45	znalezisko luźne	późne średniowiecze	
346.	Gdańsk Śródmieście	12-44	163	46	znalezisko luźne	późne średniowiecze	
347.	Gdańsk Śródmieście	12-44	164	47	miasto	średniowiecze, okres nowożytny	
348.	Gdańsk Śródmieście	12-44	165	48	znalezisko luźne	późne średniowiecze	
349.	Gdańsk Śródmieście	12-44	166	49	miasto	okres nowożytny	
350.	Gdańsk Śródmieście	12-44	167	50	miasto	późne średniowiecze, okres nowożytny	
351.	Gdańsk Śródmieście	12-44	168	51	miasto	późne średniowiecze, okres nowożytny	
352.	Gdańsk Śródmieście	12-44	169	52	miasto	późne średniowiecze, okres nowożytny	
353.	Gdańsk Śródmieście	12-44	170	53	miasto	późne średniowiecze, okres nowożytny	
354.	Gdańsk Śródmieście	12-44	171	54	znalezisko luźne	okres nowożytny	
355.	Gdańsk Śródmieście	12-44	172	55	miasto	okres nowożytny	
356.	Gdańsk Śródmieście	12-44	173	56	osada miejska	średniowiecze	
357.	Gdańsk Śródmieście	12-44	174	57	miasto	późne średniowiecze, okres nowożytny	
358.	Gdańsk Śródmieście	12-44	175	58	znalezisko luźne	okres nowożytny	
359.	Gdańsk Śródmieście	12-44	176	59	znalezisko luźne	średniowiecze, okres nowożytny	
360.	Gdańsk Śródmieście	12-44	177	60	miasto	późne średniowiecze, okres nowożytny	
361.	Gdańsk Śródmieście	12-44	178	61	miasto	późne średniowiecze, okres nowożytny	
362.	Gdańsk Śródmieście	12-44	179	62	miasto	późne średniowiecze, okres nowożytny	
363.	Gdańsk Śródmieście	12-44	180	63	znalezisko luźne	okres nowożytny	
364.	Gdańsk Śródmieście	12-44	181	64	znalezisko luźne	neolit, okres nowożytny	
365.	Gdańsk Śródmieście	12-44	182	65	znalezisko luźne	okres wpływów rzymskich	
366.	Gdańsk Śródmieście	12-44	183	66	znalezisko luźne	okres wpływów rzymskich	
367.	Gdańsk Śródmieście	12-44	184	67	znalezisko luźne	okres nowożytny	
368.	Gdańsk Śródmieście	12-44	185	68	miasto	późne średniowiecze, okres nowożytny	
369.	Gdańsk Śródmieście	12-44	186	69	znalezisko luźne	wczesne średniowiecze	
370.	Gdańsk Śródmieście	12-44	187	70	znalezisko luźne	okres nowożytny	
371.	Gdańsk Śródmieście	12-44	188	71	cmentarzysko	wczesna epoka żelaza	
372.	Gdańsk Śródmieście	12-44	189	72	znalezisko luźne	późne średniowiecze	
373.	Gdańsk Śródmieście	12-44	190	73	znalezisko luźne	okres nowożytny	

374.	Gdańsk Śródmieście	12-44	191	74	znalezisko luźne	chronologia nieokreślona	
375.	Gdańsk Śródmieście	12-44	192	75	znalezisko luźne	wczesne średniowiecze	
376.	Gdańsk Śródmieście	12-44	193	76	osada miejska	późne średniowiecze, okres nowożytny	
377.	Gdańsk Śródmieście	12-44	194	77	znalezisko luźne	okres nowożytny	
378.	Gdańsk Śródmieście	12-44	195	78	znalezisko luźne	neolit	
379.	Gdańsk Śródmieście	12-44	196	79	skarby	okres wpływów rzymskich	
380.	Gdańsk Śródmieście	12-44	197	80	miasto	późne średniowiecze, okres nowożytny	
381.	Gdańsk Śródmieście	12-44	198	81	miasto	okres nowożytny	
382.	Gdańsk Śródmieście	12-44	199	82	miasto	późne średniowiecze, okres nowożytny	
383.	Gdańsk Śródmieście	12-44	200	83	znalezisko luźne	okres nowożytny	
384.	Gdańsk Śródmieście	12-44	201	84	miasto	późne średniowiecze, okres nowożytny	
385.	Gdańsk Śródmieście	12-44	202	85	znalezisko luźne	okres nowożytny	
386.	Gdańsk Śródmieście	12-44	203	86	łaźnia miejska	XX w.	
387.	Gdańsk Śródmieście	12-44	204	87	miasto	późne średniowiecze, okres nowożytny	
388.	Gdańsk Śródmieście	12-44	205	88	miasto	średniowiecze, okres nowożytny	
389.	Gdańsk Śródmieście	12-44	206	89	miasto	późne średniowiecze, okres nowożytny	
390.	Gdańsk Śródmieście	12-44	207	90	osada, miasto	wczesne średniowiecze; późne średniowiecze, okres nowożytny	
391.	Gdańsk Śródmieście	12-44	208	91	miasto	późne średniowiecze, okres nowożytny	
392.	Gdańsk Śródmieście	12-44	209	92	osada	wczesne średniowiecze	
393.	Gdańsk Śródmieście	12-44	210	93	miasto	okres nowożytny	
394.	Gdańsk Śródmieście	12-44	211	94	miasto (fortyfikacje)	późne średniowiecze, okres nowożytny	
395.	Gdańsk Śródmieście	12-44	212	95	miasto	późne średniowiecze, okres nowożytny	
396.	Gdańsk Śródmieście	12-44	213	96	miasto (fosa)	późne średniowiecze, okres nowożytny	
397.	Gdańsk Śródmieście	12-44	214	97	miasto	okres nowożytny	
398.	Gdańsk Śródmieście	12-44	215	98	osada, miasto	wczesne średniowiecze; późne średniowiecze, okres nowożytny	
399.	Gdańsk Śródmieście	12-44	216	99	miasto	późne średniowiecze	
400.	Gdańsk Śródmieście	12-44	217	100	miasto	późne średniowiecze, okres nowożytny	
401.	Gdańsk Śródmieście	12-44	218	101	znalezisko luźne	okres halszacki	
402.	Gdańsk Śródmieście	12-44	219	102	miasto	okres nowożytny	
403.	Gdańsk Śródmieście	12-44	220	103	miasto	chronologia nieokreślona	
404.	Gdańsk Śródmieście	12-44	221	104	cmentarzysko	okres wpływów rzymskich B2/C1	
405.	Gdańsk Śródmieście	12-44	222	105	miasto	późne średniowiecze, okres nowożytny	
406.	Gdańsk Śródmieście	12-44	223	106	miasto	późne średniowiecze, okres nowożytny	
407.	Gdańsk Śródmieście	12-44	224	133	miasto; miasto, stocznia	późne średniowiecze, okres nowożytny; okres nowożytny (XVII/XVIII w.); późne średniowiecze, okres nowożytny (XV-XIX w.)	
408.	Gdańsk Śródmieście	12-44	225	142	miasto; miasto	okres nowożytny (XIX-XX w.); okres nowożytny (XIX w.)	
409.	Gdańsk Śródmieście	12-44	226	139	miasto	okres nowożytny	

410.	Gdańsk Śródmieście	12-44	227	144	funkcja nieokreślona	chronologia nieokreślona	
411.	Gdańsk Śródmieście	12-44	228	132	miasto	okres nowożytny (XIX-XX w.)	
412.	Gdańsk Śródmieście	12-44	229	137	miasto	okres nowożytny (XVII-XX w.)	
413.	Gdańsk Śródmieście	12-44	230	111	miasto	okres nowożytny (XIX-XX w.)	
414.	Gdańsk Śródmieście	12-44	231	110	miasto	okres nowożytny	
415.	Gdańsk Śródmieście	12-44	232	141	miasto	późne średniowiecze, okres nowożytny	
416.	Gdańsk Śródmieście	12-44	234	108	miasto	okres nowożytny (XVIII-XIX w.)	
417.	Gdańsk Śródmieście	12-44	235	109	miasto	późne średniowiecze, okres nowożytny	
418.	Gdańsk Śródmieście	12-44	236	119	miasto	okres nowożytny (XIX-XX w.)	
419.	Gdańsk Śródmieście	12-44	237	120	miasto	późne średniowiecze, okres nowożytny	
420.	Gdańsk Śródmieście	12-44	238	121	miasto	średniowiecze, okres nowożytny	
421.	Gdańsk Śródmieście	12-44	239	122	miasto	późne średniowiecze, okres nowożytny	
422.	Gdańsk Śródmieście	12-44	240	123	miasto	późne średniowiecze, okres nowożytny, okres współczesny	
423.	Gdańsk Śródmieście	12-44	241	124	miasto	późne średniowiecze, okres nowożytny, okres współczesny	
424.	Gdańsk Śródmieście	12-44	242	125	miasto	późne średniowiecze, okres nowożytny	
425.	Gdańsk Śródmieście	12-44	243	126	miasto	późne średniowiecze, okres nowożytny, okres współczesny	
426.	Gdańsk Śródmieście	12-44	244	127	obszar miejski (teren historycznego nabrzeża w pobliżu łasztowni)	okres nowożytny, okres współczesny (XVIII-XX w.)	
427.	Gdańsk Śródmieście	12-44	245	128	miasto	późne średniowiecze, okres nowożytny, okres współczesny	
428.	Gdańsk Śródmieście	12-44	246	129	miasto	wczesne i późne średniowiecze	
429.	Gdańsk Śródmieście	12-44	248	131	miasto	późne średniowiecze	
430.	Gdańsk Śródmieście	12-44	249	134	miasto	późne średniowiecze, okres nowożytny, okres współczesny	
431.	Gdańsk Śródmieście	12-44	250	135	miasto	późne średniowiecze, okres nowożytny, okres współczesny	
432.	Gdańsk Śródmieście	12-44	251	138	miasto (nawierzchnie ulic)	okres nowożytny (XVIII-XIX w.)	
433.	Gdańsk Śródmieście	12-44	252	140	miasto	okres nowożytny, okres współczesny (XVII-XX w.)	
434.	Gdańsk Śródmieście	12-44	253	145	skupisko wraków śródlądowych jednostek pływających	okres nowożytny (XVIII w.)	
435.	Gdańsk Maćkowy	13-43	2	4	śląd osadnictwa, śląd osadnictwa, punkt osadniczy	epoka kamienia, wczesna epoka żelaza, późne średniowiecze	
436.	Gdańsk Maćkowy	13-43	3	6	punkt osadniczy	późne średniowiecze	
437.	Gdańsk Łostowice	13-43	4	23	punkt osadniczy, osada (?), śląd osadnictwa, śląd osadnictwa	młodsza epoka kamienia, wczesna epoka żelaza, wczesne średniowiecze, późne średniowiecze	
438.	Gdańsk Maćkowy	13-43	5	3	śląd osadnictwa, osada, punkt osadniczy	młodsza epoka kamienia, wczesna epoka żelaza, późne średniowiecze	
439.	Gdańsk Łostowice	13-43	6	4	punkt osadniczy, punkt osadniczy	wczesna epoka żelaza, wczesne średniowiecze	
440.	Gdańsk Maćkowy	13-43	7	2	śląd osadnictwa, śląd osadnictwa, śląd osadnictwa	epoka kamienia, późne średniowiecze, okres nowożytny	
441.	Gdańsk Łostowice	13-43	10	20	osada, cmentarzysko, osada	epoka brązu/ epoka żelaza; epoka brązu/ epoka żelaza; chronologia nieokreślona	
442.	Gdańsk Maćkowy	13-43	12	9	śląd osadnictwa, śląd osadnictwa,	młodsza epoka kamienia, wczesna epoka żelaza,	

					punkt osadniczy	późne średniowiecze	
443.	Gdańsk Maćkowy	13-43	13	13	śląd osadnictwa, punkt osadniczy	wczesna epoka żelaza, późne średniowiecze	
444.	Gdańsk Maćkowy	13-43	14	10	punkt osadniczy, osada (?), punkt osadniczy	epoka kamienia, wczesna epoka żelaza, późne średniowiecze	
445.	Gdańsk Maćkowy	13-43	15	14	śląd osadnictwa, punkt osadniczy	epoka kamienia, późne średniowiecze	
446.	Gdańsk Łostowice	13-43	17	21	śląd osadnictwa, śląd osadnictwa	młodsza epoka kamienia, wczesna epoka żelaza	
447.	Gdańsk Łostowice	13-43	18	22	osada	wczesna epoka żelaza (?)	
448.	Gdańsk Maćkowy	13-43	19	1	śląd osadnictwa, punkt osadniczy	wczesna epoka żelaza (?), późne średniowiecze	
449.	Gdańsk Maćkowy	13-43	20	15	osada	wczesne średniowiecze (XII-XIII w.)	
450.	Gdańsk Maćkowy	13-43	22	12	śląd osadnictwa, punkt osadniczy, punkt osadniczy	epoka kamienia, wczesna epoka żelaza (?), późne średniowiecze	
451.	Gdańsk Maćkowy	13-43	27	17	punkt osadniczy, osada, punkt osadniczy	wczesna epoka żelaza, wczesne średniowiecze, późne średniowiecze	
452.	Gdańsk Maćkowy	13-43	37	11	śląd osadnictwa, śląd osadnictwa, punkt osadniczy, punkt osadniczy	młodsza epoka kamienia, wczesna epoka żelaza (?), wczesne średniowiecze, późne średniowiecze	
453.	Gdańsk Maćkowy	13-43	38	7	osada (?), osada (?)	wczesne średniowiecze, późne średniowiecze	
454.	Gdańsk Maćkowy	13-43	42	18	osada (?), punkt osadniczy	wczesne średniowiecze, późne średniowiecze	
455.	Gdańsk Lipce	13-43	49	11	punkt osadniczy, punkt osadniczy, śląd osadnictwa	wczesna epoka żelaza, późne średniowiecze, okres nowożytny	
456.	Gdańsk Maćkowy	13-43	54	16	śląd osadnictwa, punkt osadniczy, śląd osadnictwa	wczesna epoka żelaza (?), późne średniowiecze, okres nowożytny	
457.	Gdańsk Maćkowy	13-43	55	8	śląd osadnictwa, osada, śląd osadnictwa	epoka kamienia, wczesne średniowiecze (X-XI w.), późne średniowiecze	
458.	Gdańsk Lipce	13-43	99	15	osada, śląd osadnictwa	wczesne średniowiecze (XII-XIII w.), późne średniowiecze	
459.	Gdańsk Lipce	13-43	108	13	osada, punkt osadnictwa	wczesna epoka żelaza, późne średniowiecze	
460.	Gdańsk Lipce	13-43	112	12	śląd osadnictwa, punkt osadnictwa	wczesna epoka żelaza, późne średniowiecze	
461.	Gdańsk Św. Wojciech	13-43	113	16	śląd osadnictwa, osada, śląd osadnictwa	wczesne średniowiecze (?), późne średniowiecze, okres nowożytny	
462.	Gdańsk Lipce	13-43	120	14	cmentarzysko płaskie (?)	wczesna epoka żelaza	
463.	Gdańsk Św. Wojciech	13-43	124	15	punkt osadniczy	późne średniowiecze	
464.	Gdańsk Lipce	13-43	192	2	osada	wczesne średniowiecze	
465.	Gdańsk Św. Wojciech	13-43	205	17	naczynie z grobu skrzynkowego	wczesna epoka żelaza	
466.	Gdańsk Lipce	13-44	1	3	śląd osadnictwa	neolit	
467.	Gdańsk Św. Wojciech	13-44	2	12	śląd osadnictwa	neolit	
468.	Gdańsk Św. Wojciech	13-44	3	13	punkt osadniczy	neolit	
469.	Gdańsk Św. Wojciech	13-44	4	11	śląd osadnictwa	późne średniowiecze	
470.	Gdańsk Lipce	13-44	5	4	śląd osadnictwa	późne średniowiecze	
471.	Gdańsk Lipce	13-44	6	5	osada	wczesna epoka żelaza	
472.	Gdańsk Lipce	13-44	7	6	śląd osadnictwa, śląd osadnictwa	neolit, okres wpływów rzymskich	
473.	Gdańsk Lipce	13-44	8	7	śląd osadnictwa	późne średniowiecze	
474.	Gdańsk Lipce	13-44	16	8	śląd osadnictwa	neolit	
475.	Gdańsk Lipce	13-44	17	9	śląd osadnictwa	chronologia nieokreślona	
476.	Gdańsk Lipce	13-44	18	10	śląd osadnictwa	późne średniowiecze	
477.	Gdańsk Św. Wojciech	13-44	22	14	śląd osadnictwa	wczesne średniowiecze	
478.	Gdańsk Lipce	13-44	34	1	cmentarzysko	wczesna epoka żelaza HaD	
479.	Gdańsk Św. Wojciech	13-44	36	8	relikty architektury murowanej	chronologia nieokreślona	

480.	Gdańsk Św. Wojciech	13-44	37	2	śląd osadnictwa, ślad osadnictwa	wczesna epoka żelaza, wczesne średniowiecze	
481.	Gdańsk Św. Wojciech	13-44	38	4	śląd osadnictwa	późne średniowiecze	
482.	Gdańsk Św. Wojciech	13-44	39	3	śląd osadnictwa	wczesna epoka żelaza	
483.	Gdańsk Św. Wojciech	13-44	40	5	osada	wczesne średniowiecze	
484.	Gdańsk Św. Wojciech	13-44	41	6	osada	wczesne średniowiecze, X-XIII w.	
485.	Gdańsk Św. Wojciech	13-44	42	7	punkt osadniczy, ślad osadnictwa	neolit, neolit (?)	
486.	Gdańsk Św. Wojciech	13-44	43	1	cmentarzysko (grób skrzynkowy)	wczesna epoka żelaza HaD	
487.	Gdańsk Św. Wojciech	13-44	44	9	osada (?), znalezisko luźne	wczesna epoka żelaza, wczesne średniowiecze	
488.	Gdańsk Św. Wojciech	13-44	45	10	znalezisko luźne	okres wpływów rzymskich, wczesne średniowiecze	
489.	Gdańsk Św. Wojciech	13-44	46	5a	osada	późne średniowiecze	